AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

Financováno Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní plán obnovy

SIMONA VONDRÁČKOVÁ

HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU ÚZEMÍ

CHKO ČESKÝ LES

OBJEDNATEL:

Česká republika – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov

IČ 62933591

ZPRACOVATEL:

Ing. arch. Simona Vondráčková, Ph.D.

Ortenovo náměstí 1148/24, 170 00 Praha 7

IČ 74501551

Praha – září 2025

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

ZAKÁZKA:

TVORBA KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ PRO PÉČI O VYBRANÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ – PLÁNY ÚSES A PHKR

č. sml. 15402/SOPK/24

č. akce: popfk-431/16/23

CHKO Český les

Hodnocení krajinného rázu území

OBJEDNATEL

Česká republika – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov

IČ 62933591

ZPRACOVATEL:

Ing. arch. Simona Vondráčková, Ph.D.

Ortenovo náměstí 1148/24, 170 00 Praha 7

IČ 74501551

AUTOŘI:

Ing. arch. Simona Vondráčková, Ph.D.

doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.

prof. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.

Ing. Tereza Kubištová

Ing. Lucie Nováková

Praha – září 2025

OBSAH

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE **2**

OBSAH **3**

SEZNAM ZKRATEK **4**

SLOVNÍK POJMŮ **5**

1. ÚVOD **7**

1.1. Cíl a účel studie 7

1.2. Řešené území 7

1.3. Rozbor existujícího hodnocení krajinného rázu území 8

1.4. Rozbor nástrojů územního plánování týkajících se území CHKO ČL 9

2. ROZBOR CHARAKTERU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ **12**

2.1. Základní popis řešeného území 12

2.2. Rozbor přírodní charakteristiky 12

2.3. Rozbor kulturní a historické charakteristiky 13

2.4. Rozbor prostorové charakteristiky 14

2.5. Shrnutí rozboru 15

3. ČLENĚNÍ ÚZEMÍ Z HLEDISKA KR A NÁVRH OCHRANY KR **16**

KRAJINNÝ CELEK A DYLEŇSKÝ LES **18**

KRAJINNÝ PROSTOR A1 HAMERSKÝ POTOK 19

KRAJINNÝ PROSTOR A2 KAMENNÝ VRCH I 21

KRAJINNÝ CELEK B PŘIMDSKÝ LES **23**

KRAJINNÝ PROSTOR B1 ÚDOLÍ MŽE 25

KRAJINNÝ PROSTOR B2 BUČINA 27

KRAJINNÝ PROSTOR B3 KAMENNÝ VRCH II 30

KRAJINNÝ PROSTOR B4 HAVRAN 32

KRAJINNÝ PROSTOR B5 HRANIČNÍ POTOK 35

KRAJINNÝ PROSTOR B6 CELNÍ POTOK 38

KRAJINNÝ PROSTOR B7 KAMENICE 41

KRAJINNÝ PROSTOR B8 BEZDĚKOVSKÝ POTOK 44

KRAJINNÝ PROSTOR B9 NIVA RADBUZY 46

KRAJINNÝ CELEK C KATEŘINSKÁ KOTLINA **48**

KRAJINNÝ PROSTOR C1 KATEŘINSKÝ POTOK 50

KRAJINNÝ PROSTOR C2 NIVNÍ POTOK 53

KRAJINNÝ CELEK D ČERCHOVSKÝ LES **56**

KRAJINNÝ PROSTOR D1 PLEŠ 58

KRAJINNÝ PROSTOR D2 ZVON 60

KRAJINNÝ PROSTOR D3 HORNÍ TOK RADBUZY 62

KRAJINNÝ PROST/OR D4 BYSTŘICKÝ POTOK 65

KRAJINNÝ PROSTOR D5 PIVOŇKA 67

KRAJINNÝ PROSTOR D6 NEMANICKÝ POTOK 69

KRAJINNÝ PROSTOR D7 LUČINA 72

KRAJINNÝ PROSTOR D8 HALTRAVSKÝ HŘBET 75

KRAJINNÝ PROSTOR D9 ČERCHOV 77

4. SAMOSTATNĚ SLEDOVANÉ CHARAKTERISTICKÉ JEVY A HODNOTY CHKO ČESKÝ LES **80**

4.1. Významné krajinné dominanty (D) a pohledové horizonty (H) 80

4.2. Vizuálně otevřené segmenty krajiny (VOSK) 81

4.3. Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory 85

4.4. Roty pohraniční stráže 87

4.5. Zaniklá sídla 89

5. ZPŮSOB HODNOCENÍ SÍDEL **96**

SEZNAM GRAFICKÉ ČÁSTI **176**

SEZNAM PODKLADŮ **177**

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK **178**

SEZNAM ZKRATEK

č.	číslo
ČL	Český les
ČR	Česká republika
EVL	Evropsky významná lokalita
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KC	Krajinný celek
KP	Krajinný prostor
LSH	Lokalita soustředěných hodnot
MKR	Místo krajinného rázu
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
NRBC	Nadregionální biocentrum
NRBK	Nadregionální biokoridor
ObKR	Oblast krajinného rázu
Odst.	odstavec
PO	Ptačí oblast
PP	Přírodní památka
PPk	Přírodní park
PR	Přírodní rezervace
PUPFL	Pozemek určený k plnění funkcí lesa
RBC	Regionální biocentrum
RBK	Regionální biokoridor
Sb.	Sbírka zákonů
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚP	Územní plán
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ÚSK	Územní studie krajiny
Tzv.	Tak zvaný/á/é
ZCHÚ	Zvláště chráněné území
ZOPK	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
ZPF	Zemědělský půdní fond
ZÚR	Zásady územního rozvoje

SLOVNÍK POJMŮ

Krajina

část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (ZOPK §3, odst. 1, písm. m). "Krajina" znamená část území, tak jak je vnímána lidmi, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů (Úmluva Rady Evropy o krajině); z hlediska krajinného rázu je vnímán především charakter krajiny, jenž je dán obrazy krajinných scenérií, charakterem krajinné scény, dominantními rysy a přítomností znaků základních charakteristik

Krajinný ráz (KR)

v ustanovení §12 ZOPK je krajinný ráz vyjádřen jako přírodní, kulturní a historická charakteristika určité oblasti nebo místa

Architektonická forma stavby, budovy (objektu)

půdorysná a hmotová skladba stavby nebo souboru staveb, ve které hrají role dimenze, objemy a proporce hmot

Architektonický výraz stavby, budovy (objektu)

půdorysné, hmotové řešení, výtvarně-prostorová koncepce, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků

Dochovanost sídla

značí přítomnost historického jádra, nebo historicky vznikajících segmentů sídla, čitelnost původního historického půdorysného a prostorového uspořádání zástavby, přítomnost historických staveb a přítomnost cenných historických specifik, jež společně utváří charakteristický obraz sídla v krajině a jeho genius loci. Dochovanost sídla je jedním z podstatných jevů sledovaných hodnocením KR na úrovni sídel

Dominantní rys

převládající jev nebo významná vlastnost vizuálně nebo více smyslově vnímané krajinné scény; vedle vizuální dominance se může převládající účinek opírat o význam dominantního rysu ve struktuře krajiny (funkční, prostorový, duchovní význam)

Estetická hodnota krajiny

Estetická hodnota je v hodnocení vyjádřena jako vizuální kvalita daná přírodními a kulturními hodnotami, prostorovým uspořádáním, harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy v krajině. Hlavním aspektem významu estetické hodnoty v ochraně krajinného rázu je harmonický soulad kulturních složek a prvků (jejich umístění i vzájemné uspořádání) s přírodním prostředím krajiny

Harmonické měřítko

je vlastností krajinného rázu. Vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí. Z hlediska prostorového členění krajiny vyjadřuje soulad měřítka krajiny a měřítka jednotlivých objektů. Je závislé na členitosti terénu (výškové rozdíly, hloubka krajinné scény – odstup od vizuálních barier), na rozsahu ploch (pole, louky, lesy, zastavěné plochy) a na převažující výšce objektů (vegetace, zástavba, tradiční kulturní prvky, technické prvky)

Harmonické vztahy v krajině

harmonické vztahy jsou sledovanou vlastností krajinného rázu. Tkví v přítomnosti takových vlastnostech krajiny, které vyjadřují soulad prvků a struktur přírodních a kulturních, bez výrazně rušivých prvků. Harmonické vztahy, které dotvářejí estetické hodnoty krajiny, tvoří ve vzhledu krajiny pozitivně vnímané a působivé scenérie. Vyznačující se značnou mírou zachovalosti a integrity přírodních, kulturních a/nebo historických hodnot a souladem lidských činností a podmínek přírodního prostředí

Hodnocení území (z hlediska krajinného rázu)

představuje činnost, jejímž výsledkem je odborný dokument „hodnocení krajinného rázu řešeného území“ uvádějící přehledně charakteristiky, hodnoty a narušení krajinného rázu vymezených územních jednotek a návrh ochrany zjištěných hodnot s odůvodněním ve smyslu ustanovení § 12 ZOPK. Dokument slouží zpravidla jako odborný podklad pro rozhodování orgánu státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny nebo podklad pro koncepce rozvoje území s cílem zohlednění ochrany krajinného rázu (např. v rámci územního plánování).

Hodnota krajinného rázu

je znak nebo soubor znaků, jež spoluvytváří estetickou a přírodní hodnotu nebo hodnotu kulturní a historické charakteristiky KR, nebo jde o znaky, jež vytváří harmonické měřítko a harmonické vztahy v krajině

Charakter sídel

charakter sídla je vyjádřen celkovým vizuálním projevem sídla, jeho zasazením do krajiny, půdorysem sídla, jeho prostorovým a hmotovým uspořádáním a charakterem zástavby; představuje stopy historického i současného vývoje sídla a vyjadřuje společný vývoj sídla a krajiny

Charakter zástavby

je dán spolupůsobením formy (struktury) zástavby a architektonického výrazu jednotlivých staveb, stavebních souborů a nezastavěných ploch, zejména půdorysným uspořádáním zástavby, umístěním zástavby na pozemcích vzhledem k přilehlým veřejným prostranstvím (např. určením vztahu zástavby k uliční a stavební čáře), hustotou zástavby a celkovým hmotovým řešením a měřítkem zástavby

Charakteristika krajinného rázu

je dána druhem a uspořádáním krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů určité povahy (přírodní, kulturní, historické a prostorové), které se podílejí na vzniku rázu krajiny

Krajinný prostor (KP)

je částí krajiny, kterou je možné v podrobnějším měřítku hodnocení odlišit zastoupením a konfigurací znaků základních charakteristik. Jako takový zahrnuje řadu různě velkých míst nebo může být ve výjimečných případech určitým místem o větší ploše v krajině[1]. Krajinný prostor je vymezován převážně jako pohledově spojitý prostor, nebo prostor obsahující příznačné uspořádání charakteristických znaků přírodní, kulturní a historické charakteristiky, či znaků definujících vztahy a měřítko v krajině, jež pohledově nebo obsahově prostor definují

Krajinný předěl

prvky prostorově oddělující charakterem odlišné krajiny. Projevují se v obrazu krajiny jako horizonty a pohledová ohraničení. Mohou pohledově uzavírat vnímanou krajinnou scénu a dílčí scenerie, pozorované z více stanovišť

Krajinný rámec sídla

krajinným rámcem se rozumí širší prostředí sídla, představované volnou krajinou a jejími přírodními složkami – terénem, resp. georeliéfem, vodotečemi a vodními plochami, vegetačním krytem, zejména lesními porosty a rozptýlenou mimolesní zelení v otevřené krajině. Krajinný rámec spolu se sídlem vytváří charakteristický obraz krajiny a krajinné scenérie

Krajinná scéna

krajinná scéna je vnímanou částí celkového obrazu krajiny. Může mít podobu dílčích scenérií

Krajinná struktura

krajina (ve smyslu území) je tvořena přírodními a člověkem vytvořenými složkami; struktura krajinných složek – jejich skladba – je podstatou typu krajiny; různý poměr zastoupení jednotlivých složek, stupeň přetvoření přírodních složek a dominantnost některých složek dává vzniknout krajině s převahou specifických funkcí a procesů

[1] *Místa krajinného rázu jsou velmi malými charakterovými a prostorovými jednotkami a v hodnocení krajinného rázu území by se mohlo stávat, že znaky a hodnoty a jim odpovídající ochranné podmínky ve více místech KR budou podobné. Proto je ve většině případů více míst krajinného rázu (MKR) s podobných charakterem zahrnuto pod jeden krajinný prostor (KP).*

Krajinné dominanty

pohledově exponované přírodní nebo kulturní prvky, uplatňující se výrazně v krajinné scéně. Krajinné dominanty a prostorové akcenty (menší, ale výrazné terénní nebo kulturní prvky) představují v panoramatech i dílčích scenériích významné body, které ovládají krajinnou scénu, ozvláštňují vzhled krajiny a mohou dotvářet jedinečnost a rozlišitelnost vzhledu krajiny v území, ve kterém se krajinná dominanta pohledově významně uplatňuje. Krajinnými dominantami jsou nejčastěji terénní dominanty nebo terénní dominanty s architektonickými dominantami (spojení kulturní a přírodní dominanty). Jsou typickými znaky, které mají ve vzhledu krajiny zásadní význam a určují nejen její charakter, ale i hodnotu. Jejich změna se může promítnout do celého charakteru krajinného rázu

Krajinný celek (KC)

představuje základní rámec pro podrobné členění území a je vymezen prostřednictvím dominantních rysů odlišujících části krajiny řešeného území. KC zahrnuje území, jež tvoří charakterově ucelenou, poměrně velkou část určité OKR nebo může být v určitých případech vymezen přímo v hranicích OKR .

Krajinný prostor (KP)

krajinný prostor je dílčí skladebnou částí vymezeného krajinného celku, kterou je možné v podrobnějším měřítku hodnocení odlišit zastoupením a konfigurací znaků základních charakteristik. Jako takový zahrnuje řadu různě velkých míst nebo může být ve výjimečných případech určitým místem o větší ploše v krajině . Krajinný prostor je vymezován převážně jako pohledově spojitý prostor, nebo prostor obsahující příznačné uspořádání charakteristických znaků přírodní, kulturní a historické charakteristiky, či znaků definujících vztahy a měřítko v krajině, jež pohledově nebo obsahově prostor definují

Krajinný rámec sídla

krajinným rámcem rozumíme širší prostředí sídla, představované volnou krajinou a jejím přírodními složkami – terénem, resp. georeliéfem, vodotečemi a vodními plochami, vegetačním krytem, zejména lesními porosty a rozptýlenou mimolesní zelení v otevřené krajině. Krajinný rámec spolu se sídlem vytváří charakteristický obraz krajiny a krajinné scenérie

Kulturní a historická charakteristika

je dána způsobem využívání krajiny člověkem a stopami, které v krajině zanechal; kulturní charakteristika spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa; historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním vzhledem k jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti; může nést stopy významných historických událostí

Lokalita soustředěných hodnot KR

lokalita různé velikosti, která díky kumulaci vysokých hodnot krajiny zásadním způsobem ovlivňuje celkovou kvalitu krajinného rázu a vyžaduje tak zvýšenou pozornost a stanovení podrobné ochrany. Důvodem vymezení lokalit soustředěných hodnot je především přítomnost souboru prvků a jevů různé povahy s vysokou cenností z různých hledisek (funkčnosti, původnosti a dochovanosti, historického vzniku, reprezentativnosti a/nebo specifik daných prostorovými parametry, např. rozlehlosti nebo dominance).

Ochranná doporučení k rozvoji území z hlediska KR

formulace zásad, které se vztahují k možnostem rozvoje z hlediska ochrany krajinného rázu. Mohou vést i ke zlepšení stavu, k rozvoji hodnot krajinného rázu (např. k obnově, podpoře, revitalizaci, výsadbě atd.). Ochranná doporučení se mohou týkat i eliminace negativních účinků v krajinné scéně (zejména civilizačních prvků souvisejících se sociálně ekonomickými funkcemi území), pokud se v území nachází (např. doporučení nerozšiřovat, odclonit atd.); slouží jako podklad pro orgány ochrany přírody, nikoli pro rozhodovací činnost, ale ostatní výkony v rámci státní správy

Podmínky ochrany KR

vychází z potřeby uchování (ochrany) hodnot krajinného rázu, nemohou se vztahovat k rozvoji (zohledňujícímu např. i civilizační hodnoty). Jsou formulovány formou jednoduchých hesel, vět či souvětí, nebo jinou vhodnou formou, a jsou buď obecné (vztaženy k určitému jevu nebo souboru prvků se společnými vlastnostmi) nebo konkrétní zaměřené na určitý konkrétní projev daného jevu

Prostorová charakteristika

vyjadřuje objektivní vlastnosti prostorových vztahů v krajině, a to ve dvou úrovních. První úrovní jsou prvky a jevy (a jimi vytvářené struktury), jejich charakter (vzhled, velikost, nápadnost tvaru, barevnost atd.) a jejich vzájemné – funkčně zdůvodněné – uspořádání (konfigurace). Druhou úrovní jsou vlastnosti prostorových vztahů, které jsou nejvýznamnějším zdrojem estetických hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině. Jedná se např. o ohraničení prostoru a rozpoznatelnost horizontu, o morfologii prostorů a jejich dimenze a návaznosti, o průhledy, pohledové osy a význam dominant

Přírodní charakteristika

zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů

Sídlo venkovského charakteru

Venkovský charakter sídla se vyznačuje úzkou vazbou na krajinný rámec, převahou nízkopodlažní zástavby obdélných půdorysů a sedlových střech vyšších sklonů a výrazným zastoupením zahrad; zahrady jsou zpravidla orientovány do volné krajiny, oplocené průhledným oplocením. Veřejné prostory mají vysoké zastoupení zeleně, převážně bez zastoupení městských prvků (parkoviště, chodníky s obrubníky, zámková dlažba, vysoké neprůhledné skladby oplocení, reklamní zařízení, nepůvodní formy sídelní zeleně apod.)

Venkovský charakter objektu (venkovský objekt)

Architektonicko-stavební řešení objektu odpovídající venkovskému charakteru se vyznačuje objekty usazenými na terénu, obdélnými půdorysy hlavních budov nebo jednoduchou a jasnou ortogonální skladbou obdélných půdorysů s jedním nadzemním podlažím a (obytným) podkrovím, se sedlovými střechami se sklony 35-45° na hlavních budovách, neutrální barevností krytiny střech a fasády, absencí prvků městského bydlení, (arkýře, balkony, lodžie ad.). Nově umisťované objekty respektují siluetu a strukturu zástavby sídla včetně orientace a polohy vůči veřejným prostranstvím a okolní krajině

Vztah sídla a krajinného rámce

podstatným pozitivním znakem rázu krajiny je obraz sídla v krajinném rámci, zejména jestliže se jedná o harmonický vztah okrajů zástavby, siluety a dominant sídla k navazující struktuře krajiny – k lesním okrajům k liniové nebo jiné rozptýlené mimolesní zeleni, k členění pozemků a k jejich charakteru (zahrady sady, louky, pastviny, pole atd). Pozitivní hodnotou vztahu sídla a krajinného rámce je přítomnost významných míst navazujících na zástavbu sídla – poutních míst, křížových cest, vyhlídek na vycházkových trasách apod.

Znak krajinného rázu

prvek nebo jev přírodní, kulturní, historické či prostorové charakteristiky, který se charakterem a vizuálním projevem výrazně uplatňuje ve vzhledu krajiny a spoluvytváří tak její ráz; pokud je hodnotný svým projevem nebo obsahovým sdělením, představuje hodnotu krajinného rázu. Hodnotu znaku stanovíme vyhodnocením jeho projevu, významu a cennosti. Pozitivní, zásadní a jedinečné znaky vytvářejí nezaměnitelnost KR

1. ÚVOD

Předmětem studie je zpracování „Hodnocení krajinného rázu území CHKO Český les“ (dále také „studie“ nebo „HKR ČL“). Studie je zhotovena na základě veřejné zakázky „Tvorba koncepčních dokumentů pro péči o vybraná chráněná území – plány ÚSES a PHKR“, konkrétně se jedná o část 9 – CHKO Český les – HKR. Objednatelem je Česká republika – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky. Studie je zpracována na základě smlouvy o dílo č. 15402/SOPK/24 a Dodatku č. 1 k této smlouvy (dále také „Smlouva o dílo“).

1.1. Cíl a účel studie

Cílem studie je aktualizace stávajícího hodnocení krajinného rázu území CHKO Český les ve smyslu Metodiky hodnocení krajinného rázu (Bukáček, Vondráčková a Vorel, 2024) (dále také „metodika“), a to v rozsahu Přílohy č. 1 Smlouvy o dílo. Studie obsahuje část hodnocení krajiny a část hodnocení sídel.

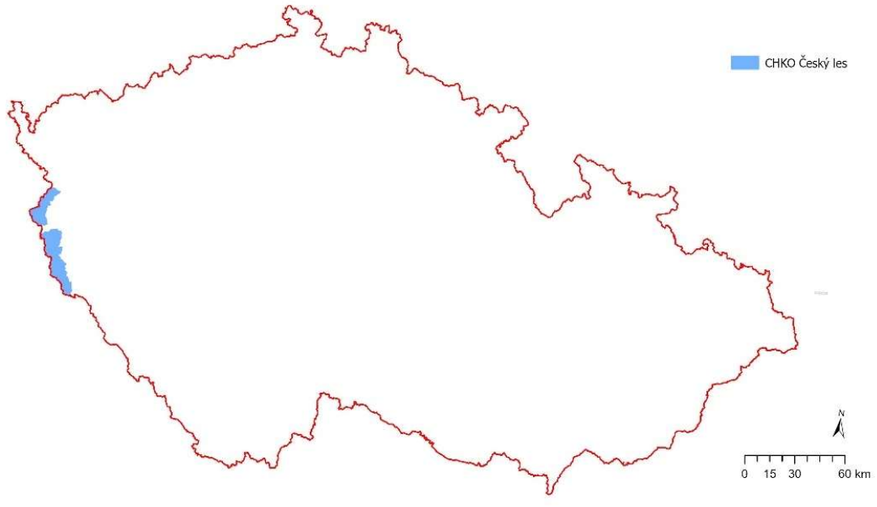
Část hodnocení krajiny obsahuje stanovení (aktualizaci) přírodní, kulturní a historické a prostorové charakteristiky, prostorovou diferenciaci území z hlediska krajinného rázu, identifikaci a klasifikaci hodnot krajinného rázu a způsoby ochrany krajinného rázu. Součástí je i identifikace lokalit soustředěných hodnot a samostatně sledovaných hodnot obrazu krajiny.

Část hodnocení sídel obsahuje kategorizaci sídel a případné rozčlenění území sídel na segmenty, stanovení jejich charakteristik, identifikaci hodnot krajinného rázu uvnitř sídel a stanovení způsobů zabezpečení těchto hodnot formou podmínek ochrany či ochranných doporučení.

Účelem je vytvoření odborného podkladu pro diferencovaný přístup při uplatňování podmínek ochrany krajinného rázu v územně plánovací dokumentaci a při posuzování jednotlivých záměrů.

1.2. Řešené území

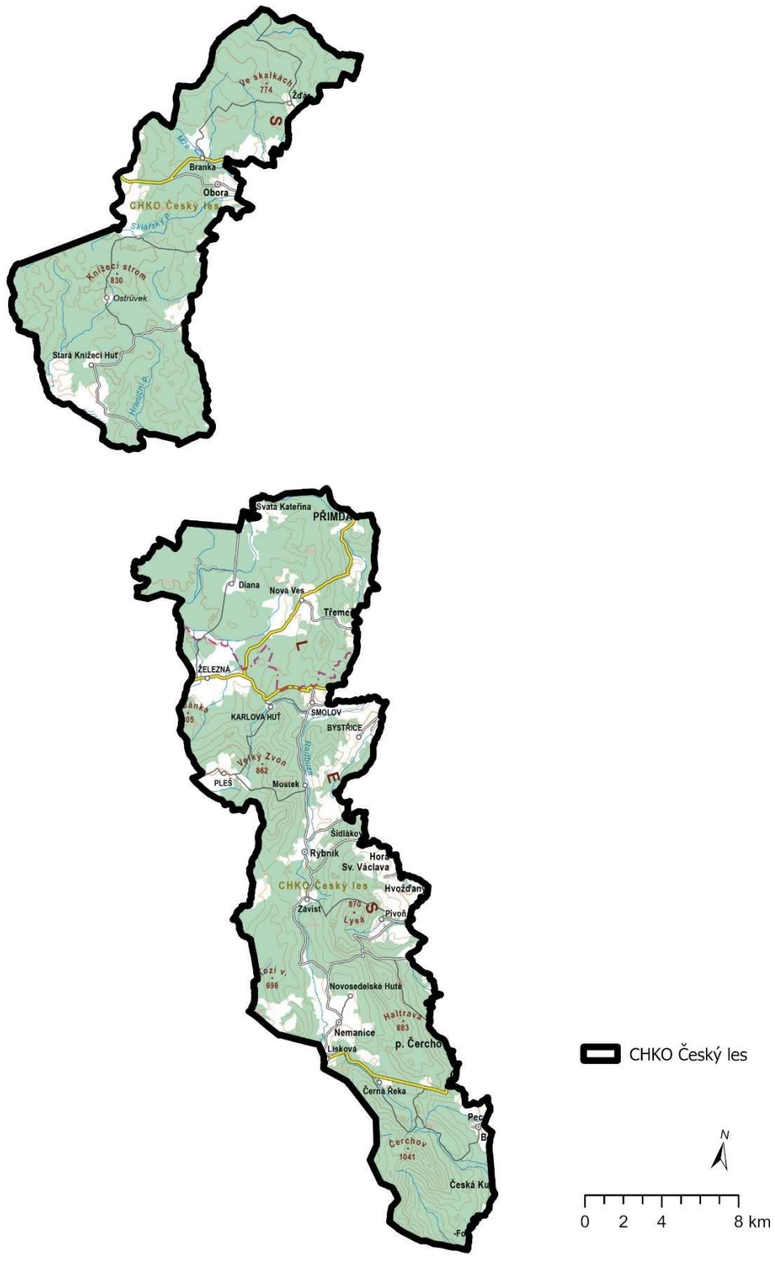
Řešeným územím je území chráněné krajinné oblasti Český les, která byla vyhlášena 17. 2. 2005[2]. Území zaujímá rozlohu 466 km2. Nachází se v Plzeňském kraji, lemuje česko-německou hranici od Chebu po Domažlice, spadá do ORP Domažlice a Tachov.

[2] Údaj dle oficiálních internetových stránek CHKO Český les (https://aopk.gov.cz/web/chko-cesky-les)

Obrázek 1 Schematický výřez řešeného území. Podklad: ZM 1:25 000

Oblast tvoří pohoří Českého lesa při hranici se Spolkovou republikou Německo, s harmonicky utvářenou krajinou, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s vysokou čistotou prostředí a minimálním podílem narušených ploch. Je rozděleno dálnicí D5 a jejím okolí na dvě části – severní a jižní.

Obrázek 2 Přehledná mapa CHKO Český les na podkladu ZTM 1:250 000 (ČUZK)

1.3. Rozbor existujícího hodnocení krajinného rázu území

Na území CHKO jsou k dispozici dvě hodnocení krajinného rázu území CHKO. Nejaktuálnějším je Preventivní hodnocení krajinného rázu území CHKO Český les z roku 2014, jejímž zpracovatelem je Mgr. Lukáš Klouda. Toto hodnocení je aktualizací dřívější studie Preventivní hodnocení krajinného rázu území CHKO z roku 2007, kterou zpracoval Atelier V pod vedením doc. Ing. arch. Ivana Vorla, CSc. (obě dále též jako „hodnocení"). Studie využívá oba materiály jednak pro členění území na krajinné územní jednotky (KC, KP, LSH) a stanovení způsobu jejich ochrany, jednak pro vymezení samostatně sledovaných hodnot obrazu krajiny a pro hodnocení sídel.

Z hlediska členění území na krajinné jednotky hodnocení pracují s víceúrovňovou diferenciací. Základní diferenciace území se od roku 2007 resp. 2014 nezměnila, tudíž je vhodné navázat na stávající vymezení. Obě hodnocení však využívají rozdílný přístup k diferenciaci území.

Tabulka 1 Porovnání způsobu členění území na krajinné jednotky jednotlivých hodnocení krajinného rázu území CHKO Český les

	ATELIER V, 2007	KLOUDA, 2014
KRAJINNÝ CELEK	**4 základní krajinné celky ZKC** (A, B, C, D) Každý ZKC zevrubně popsán vč. další prostorové diferenciace	**4 oblasti krajinného rázu** (A, B, C, D) Každá oblast podrobně popsána vč. znaků a hodnot všech charakteristik KR, pozitivních i negativních dominant
	9 krajinných celků KC (A1, B1-3, C1, D1-4) Každý KC podrobně popsán vč. znaků všech charakteristik KR a další prostorové diferenciace a stanovení podmínek ochrany pro krajinné celky	
KRAJINNÝ PROSTOR	**22 krajinných prostorů (KP)** Každý KP zevrubně popsán	**60 míst krajinného rázu** Každé místo stručně textově popsáno, bez stanovených znaků a hodnot jednotlivých charakteristik, a zařazeno do odstupňovaného pásma ochrany (I – II – III) se stanovenými podmínkami ochrany
	67 vizuálně otevřených segmentů krajiny (VOSK) uvnitř KP Každý VOSK velmi stručně popsán a zařazen do pásma odstupňované ochrany (A – B – C) se stanovenými podmínkami ochrany. VOSK pokrývají téměř veškeré území mimo souvislé lesní porosty a zahrnují některé drobnější lesní porosty	
SÍDLA	**23 sídel** Každé sídlo charakterizováno vč. rozvojových možností z hlediska KR	**31 sídel** Každé sídlo charakterizováno vč. podmínek ochrany KR a doporučení k ochraně KR, zařazeno do jedné ze 4 kategorií (I – II – III – IV)

KRAJINNÉ CELKY

Kategorii *Oblasti KR* (Klouda, 2014) odpovídá *Základní krajinný celek ZKC* (Atelier V, 2007). V hodnocení (Atelier V, 2007) jsou na úrovni oblasti vymezeny i *Krajinné celky KC*. Obě vymezení navazují na geomorfologické členění v rámci geomorfologického celku: IA-1 Český les, který pokrývá převážnou většinu území CHKO (až na drobná území na východě, kam zasahují celky IA-2 Podčeskoleská pahorkatina a IA-3 Všerubská vrchovina). V rámci celku Český les jsou vymezeny 4 podcelky: IA-1A Čerchovský les, IA-1B Kateřinská kotlina, IA-1C Přimdský les a IA-1D Dyleňský les. Přimdský les zasahuje do severní i jižní části CHKO. Členění na kategorii *krajinný celek* je řešeno v obou materiálech mírně odlišně. Hodnocení z roku 2014 spojuje celou severní část do jedné oblasti KR D (dva geomorfologické podcelky), naopak podcelek Přimdský les je rozdělen do dvou oblastí – v severní části D a v jižní části C. Hodnocení z roku 2007 se drží geomorfologického členění, tj. severní část rozděluje do dvou ZKC (A a B), přičemž ZKC B je v severní i jižní části.

Vzhledem k místu a pojetí krajinných celků v Metodice hodnocení krajinného rázu území, kdy krajinné celky představují základní rámec pro podrobné členění území a jsou vymezeny jednotlivými dominantními rysy („*Krajinný celek zahrnuje území, jež tvoří ucelenou, poměrně velkou část určité oblasti, jíž lze v širším krajinném kontextu chápat jako krajinu určitého typu*"), studie vychází ze základního členění na krajinné celky v měřítku oblastí krajinného rázu (Klouda, 2014), resp. základních krajinných celcích (Atelier V, 2007), přičemž konkrétní vymezení vychází zejména z geomorfologického členění území.

KRAJINNÉ PROSTORY

Delimitace KP je v obou hodnoceních značně rozdílná. Hodnocení z roku 2014 vymezuje 60 míst KR, kde výrazně odlišuje zalesněné plochy a bezlesí (kromě drobných enkláv), tj. bezlesá místa KR jsou vymezena hranicí lesa. Tomu odpovídá v hodnocení z roku 2007 vymezení 67 vizuálně otevřených segmentů krajiny (VOSK), ovšem na rozdíl od hodnocení z roku 2014 poměrně striktně (vč. malých enkláv), rozložených uvnitř poměrně velkých 22 krajinných prostorů KP, jež jsou součástí 9 krajinných celků. Vzhledem k odlišnému pojetí je členění v obou materiálech značně odlišná – shoduje se pouze v odlesněných místech krajinného rázu.

Dle metodiky je krajinný prostor „*dílčí skladebnou částí vymezeného krajinného celku, kterou je možné v podrobnějším měřítku hodnocení odlišit zastoupením a konfigurací znaků základních charakteristik. Jako takový zahrnuje řadu různě velkých míst nebo může být ve výjimečných případech určitým místem o větší ploše v krajině. Krajinný prostor je vymezován převážně jako pohledově spojitý prostor, nebo prostor obsahující příznačné uspořádání charakteristických znaků přírodní, kulturní a historické charakteristiky, či znaků definujících vztahy a měřítko v krajině, jež pohledově nebo obsahově prostor definují*". Z tohoto důvodu studie vychází z členění na 22 krajinných prostorů, pro které jsou podrobně zpracovány všechny charakteristiky včetně stanovení znaků a hodnot jednotlivých charakteristik. Vzniká tak kompilát obou hodnocení.

LOKALITY SOUSTŘEDĚNÝCH HODNOT

Lokality soustředěných hodnot jsou vymezeny jako specifické části krajiny území CHKO Český les. Jsou ve studii vymezovány jednak dle hodnocení z roku 2014 (některá drobná místa krajinného rázu), jednak dle tzv. VOSK z hodnocení z roku 2007 (vybraná). VOSK tvoří cca 19 % území CHKO. Ne všechny VOSK mají v sobě však soustředěné hodnoty krajinného rázu. Studie tedy využívá oba materiály při vymezení LSH a provádí vyhodnocení dané soustředěnosti hodnot. Jedná se o překryvnou vrstvu, nikoli součást skladebných jednotek KC a KP. Toto vymezení odpovídá metodice.

HODNOCENÍ SÍDEL

Sídla byla samostatně hodnocena v materiálu (Klouda, 2014). Studie vychází z tohoto hodnocení, převádí hodnocení sídel do šablony odpovídající metodice (Bukáček, Vondráčková, Vorel, 2024), doplňuje chybějící informace, upřesňuje stávající a kategorizuje dle dané metodiky. Datově je vrstva kategorizace sídel provedena bodovou značkou oproti hodnocení konkrétních ploch zástavby v materiálu (Klouda, 2014). Vznikají tak karty sídel, které obsahují strukturovaně členěné informace o hodnotách krajinného rázu sídel a způsobu zajištění jejich ochrany, včetně ochranných doporučení. Segmentace sídel je provedena pouze v případech, kdy to vyžadují podmínky území (rozdílné přírodní podmínky, kulturní vývoj, případně odlišné krajinné vazby a charakteristiky.

1.4. Rozbor nástrojů územního plánování týkajících se území CHKO ČL

Rozbor územně plánovacích nástrojů je proveden zejména ze dvou důvodů. Jedním z nich je zjištění, zda na území CHKO Český les existuje individuální členění na individuální krajinné jednotky týkající se krajinného rázu a pro tyto jednotky jsou stanoveny konkrétní podmínky ochrany krajinného rázu, které by měly být zohledněny ve studii. Druhým důvodem je zjištění, zda v daných nástrojích jsou stanoveny konkrétní hodnoty krajinného rázu, které by měla studie zohlednit při sestavování dominantních rysů a znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu. Informace zjištěné z jednotlivých nástrojů územního plánování jsou dále využité ve studii při identifikaci hodnot krajinného rázu a sestavování způsobu jeho ochrany.

ZÁSADY ÚZEMNÍHO ROZVOJE

Na úrovni kraje jsou územně plánovací dokumentací Zásady územního rozvoje Plzeňského kraje, Úplné znění po vydání aktualizací 1,2,3 a 4 (dále také „ZÚR“), které nabyly účinnosti 4. 9. 2023. V nich jsou vymezeny krajiny a jejich cílové kvality. Ty obsahují jednat charakteristiku krajin (ze kterých lze identifikovat některé znaky týkající se krajinného rázu území) a jednak územní podmínky, kterými se rozumí požadavky na uspořádání a využití území při územně plánovací činnosti. Některé z těchto požadavků se dotýkají ochrany krajinného rázu.

Tabulka 2 Výsledky analýzy územně plánovací dokumentace na úrovni kraje – krajiny a jejich cílové kvality

Seznam cílových kvalit, které se dotýkají KR – emblematické znaky krajiny (upraveno)	**Územní podmínky týkající se ochrany krajinného rázu**
harmonická horská krajina s typickými dominantami	b) chránit obraz krajiny, zejména u krajin s četnými prvky historického uspořádání krajiny s mezemi, nerušené výhledy do krajiny, nerušené horizonty a vrchy; c) chránit obraz sídel v krajině s typickými objekty a dominantami, respektovat pohledové osy na charakteristické objekty krajiny a navrhnout jejich ochranu; d) sídla rozvíjet citlivě s důrazem na zachování jejich tradičních hodnot a prostorového uspořádání, obraz v krajině a soulad s přírodním prostředím; předcházet zastavování volné krajiny vyjma veřejně prospěšných staveb.
v příhraniční oblasti krajina velkého měřítka s rozsáhlými lesy a enklávami luk zejména v prostorech bývalých sídel	
stabilizovaná řídká struktura osídlení s řadou zaniklých sídel z poválečného období, bez významného centra, bez zásadnějších záměrů na dostavby sídel	
zachované, obnovené a dotvořené hodnotné části a prvky krajiny: – masiv Českého lesa tvořený hřbety a vrcholy jako významný krajinný předěl a vymezující horizont – nejvyšší vrchol Čerchov – plochá mělká údolí říček a potoků s mokřadními ekosystémy, zejména podmáčenými loukami – hodnotné venkovské urbánní struktury sídel (Klenčí pod Čerchovem – vesnická památková zóna) – zaniklá sídla s pozůstatky staveb a hospodaření v krajině – jedinečný prostor luk s kamenicemi v okolí Pleše – zříceniny hradů, zámků, klášterů a kostelů – významné stavby – zámek Diana se zachovalými stopami barokní úpravy krajiny a jízdárna Světce	
zachované vizuální charakteristiky krajiny: – Čerchov, Haltravský hřeben, Přimda a Velký zvon dominanta kostela sv. Václava v Hoře sv. Václava – dominantní kostelní věže v Nemanicích, Pivoni, Přimdě, Nových Domcích, Lesné a v (Halži)	

Zároveň jsou v ZÚR stanoveny hodnoty přírodní a kulturní v kapitole Upřesnění územních podmínek koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje, ke kterým jsou stanoveny územní podmínky jejich ochrany. Níže jsou vybrány ty, které se dotýkají ochrany krajinného rázu.

Tabulka 3 Výsledky analýzy územně plánovací dokumentace na úrovni kraje – Upřesnění územních podmínek koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje týkající se ochrany KR

Typ hodnoty	**Územní podmínka týkající se KR (upraveno)**
Ochrana přírody	U velkoplošných zvláště chráněných území je nezbytné dosáhnout souladu mezi potřebami hospodářského využití, rozvoje osídlení, rozvoje turistiky a cestovního ruchu a potřebami ochrany přírody.
Ochrana kulturních památek	Je nutné respektovat zásady ochrany kulturních památek a podmínky ochrany památkově chráněných území (památkové rezervace, památkové zóny, ochranná pásma kulturních památek a památkově chráněných území a území s archeologickými nálezy). Dále je nutno respektovat zásady ochrany urbanistických hodnot území, prostorové uspořádání krajiny a sídel, chránit historický půdorys sídel, v návaznosti na hodnotné soubory staveb respektovat charakter zástavby.

Z hlediska Ploch a koridorů nadmístního významu je v CHKO vymezena specifická oblast SON1. V CHKO se týká obcí Babylon, Bělá nad Radbuzou, Broumov, Ctiboř, Částkov, Česká Kubice, Díly, Dlouhý Újezd, Drahotín, Halže, Hora Svatého Václava, Hostouň a Hošťka. Podmínky vymezené v ZÚR se přímo nevztahují k ochraně krajinného rázu, je stanovena obecná podmínka „preferovat charakter specifické oblasti a zachovávat podmínky kvalitního životního prostředí“ a „utvářet podmínky pro rozvoj rekreace stabilizace sídelní struktury, rozvoj druhého bydlení, přeshraniční dopravy (silniční, cyklo, pěší), podnikatelské aktivity s vazbou na tradiční obory podnikání“. Studie tyto podmínky vyhodnocuje.

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY

Území CHKO ČL spadá do dvou obcí s rozšířenou působností – Tachov, Domažlice, pro které jsou pořízeny územně analytické podklady. Pro obě obce jsou dostupné 5. aktualizace ÚAP z roku 2020. V nich jsou stanovené hodnoty, z nichž některé se týkají ochrany KR (krajiny zalesněných kup a kuželů, krajinné dominanty a veduty, historicky významná stavba, stavba typická pro místní ráz, válečné hroby, krajinářský kompoziční prvek, hlavní kompoziční osa atd.). Tyto hodnoty budou zohledněny při sestavování znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinných prostorů. V ORP jsou zároveň stanoveny střety a problémy, z nichž některé se týkají ochrany krajinného rázu (např. v ORP Tachov V Chodském Újezdu, v Třemešné nebo Přimdě – narušený KR, v dalších sídlech rušivá zástavba, nevyužívané areály atd.). S těmito konstatováními studie pracuje při sestavování podmínek ochrany a ochranných doporučení.

ÚZEMNÍ STUDIE

Ve studii byla využita, resp. zohledněna Územní studie Český les – podmínky pro rozvoj turistiky a rekreace (Cihlář – Svoboda s.r.o., 2023). Její výstupy respektují požadavky ochrany přírody a krajiny a požadavky ochrany kulturního dědictví. Materiál zohlednil návrhy, které souvisí s ochranou krajinného rázu, zejm. části zamřené na hodnotné části krajiny, zaniklá sídla, areály rot pohraniční stráže. Ty byly zapracovány či zohledněny při stanovení podmínek ochrany krajinného rázu hodnoceného území a sledovaných jevů. Dále byla podkladem Územní studie Pleš (OGIVA EU, s.r.o., 2023), kt. zpracovatelům hodnocení sloužila pro pochopení stávající situace – probíhající rozvoj sídla v jednom z nejcennějších lokalit z hlediska dochovanosti krajinné struktury. Navržené regulativy (zachování plužin, zákaz oplocení atd.) byly zohledněny.

ÚZEMNÍ PLÁNY

Ve studii byla provedena analýza územních plánů všech obcí na území CHKO Český les z hlediska navržených rozvojových ploch a z hlediska plošných a prostorových podmínek uspořádání, které se mohou vztahovat k ochraně krajinného rázu sídel. V části hodnocení sídel reagují podmínky ochrany, resp. ochranná doporučení na rozvoj stanovený platnými ÚP, zejména doporučením doplnění potřebných podmínek pro ÚPD nebo upozornění na chybný a rizikový stav.

Tabulka 4 ***Seznam analyzovaných územních plánů ORP Domažlice***

Obec	Název ÚP	Účinnost	Odkaz	Poznámka
Babylon	ÚP Babylon - úplné znění po změně č.4	14.04.2023	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/babylon-/	
Bělá nad Radbuzou	ÚP Bělá nad Radbuzou	27.09.2022	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/bela-nad-radbuzou-/	*ÚS Pleš 2023: https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/bela-nad-radbuzou-/uzemni-studie-ples/*
Česká Kubice	ÚP Česká Kubice - úplné znění po změně č. 1	19.04.2024	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/ceska-kubice-/	*několik ÚS 2021 a 2024: https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/ceska-kubice-/uzemni-studie/*
Díly	ÚP Díly - úplné znění po změně č.2	10.05.2024	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/dily-/	
Drahotín	ÚP Drahotín	16.09.2019	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/drahotin-/	
Hora Sv. Václava	ÚP Hora Svatého Václava - úplné znění po změně č. 2	18.09.2024	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/hora-svateho-vaclava-/	
Hvožďany	nezpracován		není	
Chodov	ÚP Chodov	05.01.2015	*https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/chodov-/*	*Zpráva o uplatňování ÚP Chodov za období 2015 - 2019 se zadáním změny č.1 územního plánu Chodov, 01/2020//ÚS - Rozvojová studie pro vrchol Čerchova, Malinovou horu a Sádek*
Klenčí pod Čerchovem	ÚP Klenčí pod Čerchovem	20.03.2021	*https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/klenci-pod-cerchovem-/*	*Návrh změny č. 1 územního plánu Klenčí pod Čerchovem (projednán 08/2024, nevydán); ÚS č.1 - Jindřichova Hora, 13.2.2024 (rozvoj !), ÚS č.9 - Za benzinkou, 06/2024*
Mnichov	ÚP Mnichov - úplné znění po vydání změny č.1	02.01.2025	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/mnichov-/	
Mutěnín	ÚP Mutěnín	30.11.2022	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/mutenin-/	
Nemanice	ÚP Nemanice - úplné znění po změně č.1	03.01. 2024	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/nemanice-/	
Nový Kramolín	ÚP Nový Kramolín	14. 5. 2018	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/novy-kramolin-/	
Pec	ÚP Pec	11.03.2024	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/pec-/	*ÚS 2019 - Rozvojová vstudie pro vrchol Čerchova, Malinovou horu a Sádek (ÚS zasahuje do správních území obcí: Česká Kubice, Babylon, Pec, Chodov u Domažlic, Klenčí pod Čerchovem, Postřekov a Nemanice)*
Poběžovice	ÚP Poběžovice	25.06.2020	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/pobezovice-/	*pozn. Poběžovice jsou město*
Postřekov	ÚP Postřekov	04.11. 2021	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/postrekov-/	*Návrh zprávy o uplatňování územního plánu Postřekov za období 2021 - 2025 a zadání změny č.1 ÚP Postřekov 2/2025 (požadavek na rozvoj) , ÚS veřejných prostranství obce Postřekov 2020, ÚS - Rozvojová studie pro vrchol Čerchova, Malinovou horu a Sádek 2019*
Rybník	ÚP Rybník - návrh		https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/rybnik-/	*veřejné projednání 4.12.2024, ÚP nevydán*
Újezd	ÚP Újezd - úplné znění po změně č.1	12.10.2023	https://www.domazlice.eu/urad/uzemni-planovani/uzemni-plany/ujezd-/	

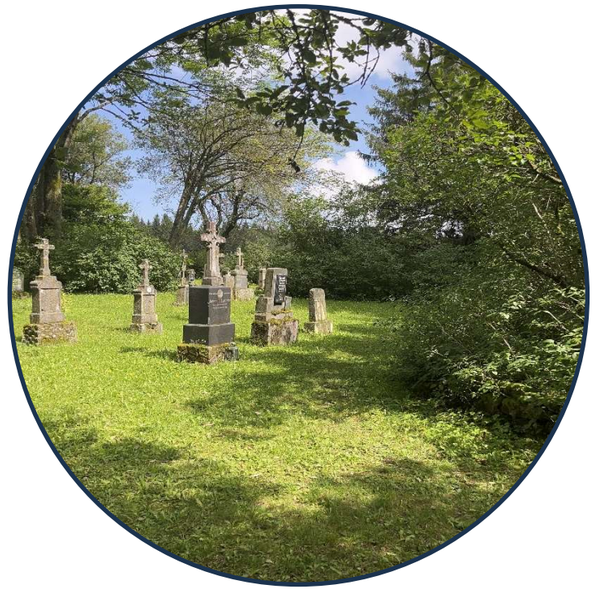
Tabulka 5 ***Seznam analyzovaných územních plánů ORP Tachov***

Obec	Název ÚP	Účinnost	Odkaz	Poznámka
Broumov	Územní plán Broumov	02.06.2022	https://www.tachov-mesto.cz/broumov-30049.html, https://www.ou-broumov.cz/obec/uzemni-plan/	
Halže	Změna č. 1 ÚP Halže (právní stav)	25.07.2017	https://www.tachov-mesto.cz/halze-30131.html	
Hošťka	Územní plán Hošťka	30.12.2018	https://www.hostka-tc.cz/urad/uzemni-plan-obce/, https://www.tachov-mesto.cz/hostka-30146.html	
Chodský Újezd	ÚP Chodský Újezd – úplné znění po vydání změny č. 1	21.03.2023	https://www.tachov-mesto.cz/chodsky-ujezd-30195.html	
Lesná	Územní plán Lesná	13.01.2018	https://www.tachov-mesto.cz/lesna-30264.html	
Milíře	Územní plán Milíře	27.02.2020	https://www.tachov-mesto.cz/milire-30311.html	
Obora	Změna č.2 ÚP Obora – úplné znění	05.01.2022	https://www.tachov-mesto.cz/obora-30339.html	
Přimda	Územní plán Přimda	29.09.2014	https://www.tachov-mesto.cz/primda-30362.html,https://www.mestoprimda.cz/mesto/uzemni-plan-1/	*1. Z ÚP Přimda - zahájení 13.09.2023, pořizuje se.; Regulační plán KIZ Vysočany - Mlýnec, část Mlýnec, Přimda, 15.11.2007*
Rozvadov	Změna č. 8 ÚPN SÚ – účinnost od 2.10. 2010	02.10.2010	https://www.tachov-mesto.cz/rozvadov-30389.html	Územní plán Rozvadov - zahájení 20.1.2021, *pořizuje se ÚPN SÚ Rozvadov, 5.5.2020*
Třemešné	ÚP Třemešné - Změna č. 1 – úplné znění	28.05.2024	https://geoportal.plzensky-kraj.cz/portal/uzemni-plany-a-dalsi-nastroje-uzemniho-planovani, https://www.tachov-mesto.cz/tremesne-30491.html	

SIMONA VONDRAČKOVÁ

HODNOCENÍ KRAJINY

2. ROZBOR CHARAKTERU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

2.1. Základní popis řešeného území

Území CHKO Český les se rozkládá v Plzeňském kraji, na území ORP Domažlice a ORP Tachov. Rozprostírá se podél hranic s Německem, je rozdělen na dvě samostatné části, které jsou od sebe odděleny koridorem dálnice D5 a Rozvadovem. Severní část se zahrnuje pásmo podél státních hranic od Broumova u Mariánských lázní až po Nové Domky u Rozvadova, jižní část, výrazně větší, zahrnuje území jižně od dálnice D5 a Přimdy až po Českou Kubici a Dolní a Horní Folmavu. Větší obce (Přimda, Bělá nad Radbuzou, Klenčí pod Čerchovem, Česká Kubice) leží z převážné části zastavěného území vně území CHKO.

Oblast je tvořena pohraničními horstvy Dyleňského (částečně), Přimdského a Čechovského lesa. V severní části reliéfu pohoří jsou více rozšířeny ploché, k zamokření náchylné terény, členěné jen morfologicky méně výraznými zaoblenými vrcholy a široce rozevřenými potočními úvaly. Krajina v jižní části svým charakterem více naplňuje obecně vžité představy horské krajiny. Pohoří zde má výrazně pásmovitý charakter, jednotlivé hřbety jsou odděleny hlubokými údolími. Oproti severněji položeným územím se také častěji ve vrcholových částech kopců objevují rozličné skalní útvary. V této části jsou dosažena absolutní výšková maxima pohoří (skupina Čerchova).

Oblast je převážně lesnatou krajinou, doplněnou pestrou mozaikou rašelinišť, pastvin, luk a zarůstajících lad s výskytem chráněných a vzácných druhů rostlin. Vyskytují se zde cenné bučiny, rašeliniště s porosty borovice blatky a květnaté louky a pastviny. Územím CHKO prochází hlavní evropské rozvodí mezi povodími Labe a Dunaje. Do Dunaje odtékají vody ze západních svahů Českého lesa. Hlavní toky odvádějící vodu do povodí Labe jsou Mže a Radbuza.

Oblast byla osídlena již v pravěku, ale hustší osídlení se datuje od 12. století. Významnou roli v historii regionu sehráli Chodové, kteří střežili zemskou hranici. Události 2. poloviny 20. století (odsun německého obyvatelstva, vznik a uzavření hraničního pásma) měly zásadní dopad na osídlení a charakter krajiny. Hustota osídlení je nízká. Typickou je torzální struktura osídlení, deformována zánikem řady sídel. Dochovaná sídla mají spíše kompaktní půdorysy. Dochovaly se znaky původní urbanistické struktury, místy s prvky lidové architektury, zejména v chodské oblasti. V krajině patrné pozůstatky zaniklých sídel připomínají pohnutou historii oblasti. Mezi stromy a mechem lze nalézt kamenné zídky, základy domů a pozůstatky sklářských provozů.

Téměř po celém obvodu na české straně CHKO se rozprostírá Přírodní park Český les, který zaplňuje i území okolí Rozvadova, které dělí CHKO na dvě části. Krajinný ráz je tak zvýšeně chráněn i za hranicemi CHKO Český les.

2.2. Rozbor přírodní charakteristiky

CHKO Český les se vyznačuje harmonicky utvářenou krajinou s významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů a s vysokou čistotou prostředí.

Z geomorfologického hlediska Český les představuje je tektonicky podmíněný, erozně denudační reliéf. Je součástí Šumavské soustavy České vysočiny a spadá do Českoleské podsoustavy. Je pokračováním Šumavy, od níž je oddělen nižší Všerubskou vrchovinou, jejímž nejnižším místem je Všerubský průsmyk (510 m n. m.). Směr pohoří je severoseverozápadní a je rovněž pokračováním šumavského směru. Na našem území vystupuje v poměrně úzkém pruhu, v šířce 6 – 17 km. Východní omezení je tektonicky podmíněno českým křemenným valem. Zlomový svah, nápadně přímočarý a až 350 m vysoký je nejvýraznější v jižní části mezi Českou Kubicí a Velkými Dvorci u Přimdy. Severní, nižší reliéf Českého lesa, omezený asi 100 m vysokým svahem oproti Tachovské brázdě, je již mimo území CHKO ukončen výraznou příčnou elevací Dyleně. Celkově je tvář pohoří výsledkem polygenetického vývoje reliéfu. Vyskytují se zde tvary vytvořené starým vývojovým procesem, tvary vzniklé mladší denudací a erozí i tvary vytvořené tektonickými pohyby a mrazovým zvětráváním. Výsledkem jsou vrcholová skaliska a mrazové sruby, dále balvanová moře, suťové proudy a kryoplanační plošiny.

Nadmořské výšky Českého lesa se pohybují mezi 426 až 1042 m n.m. (Čerchov 1042 m n.m., Škarmanka 888 m n.m., Haltrava 882 m n.m., Na Sádku 847 m n.m., Lysá 870 m n.m., St. Heršteјn 879 m n.m., Velký Zvon 863 m n.m., Pivoňské hory – Velká skála 791 m n.m., Přimda 848 m n.m., Havran 894 m n.m. (nejvyšší vrchol Tachovska), Dyleň 940 m n.m.). Převládající výšková členitost 150–400 m charakterizuje členitou vrchovinu, podružněji plochou pahorkatinu.

Pedologie: V území dominují anhydromorfní půdy, jako je kambizem a kryptopodzol. Na plošinách se vyskytuje pseudoglej, který v údolích a prameništích přechází do glejových půd. Důležité jsou i rašelinné půdy.

Hydrologicky je Český les považován za významnou pramennou oblast a zásobárnu vody. Územím prochází hlavní evropské rozvodí mezi povodím Labe a Dunaje. Do Dunaje směřují vody ze západních svahů Českého lesa (např. Celní, Hraniční, Kateřinský potok). Do povodí Labe odvádějí vodu Mže a Radbuza. V oblasti se nachází významná rašeliniště, která přispívají k zadržování vody v krajině.

Řada toků na území CHKO je v současnosti ovlivněna lidskou činností. Historicky zde vznikaly různé náhony pro sklárny, hamry a mlýny. Nejrozsáhlejší stavbou tohoto typu byl nepochybně tzv. Teplobystřický kanál, dlouhý původně 16 km. Vodní režim v krajině Českého lesa byl více než těmito, dnes povětšině zaniklými, stavbami ovlivněn prováděním intenzivních melioračních opatření především v 60. a 70. letech 20. století. Louky v okolí prakticky všech obcí na území CHKO byly v minulosti odvodňovány, rovněž koryta toků byla často napřímena a zpevněna.

Kromě drobných rašelinných jezírek nejsou v současnosti na území CHKO žádné přirozené vodní nádrže. Uměle vytvořené nádrže a rybníky jsou většinou malé vodní plochy do rozlohy 1 ha. Největší nádrž je Václavský rybník (10,6 ha) na severním okraji jižní části CHKO. Z hlediska hydrologických poměrů jsou, především v severní části, významná rašeliniště, která přispívají k zadržování vody v krajině.

Z hlediska vegetačního krytu je území CHKO Český les vysoce lesnaté, lesy pokrývají 78 % jeho rozlohy. Dominantní dřevinou je smrk (80 %), dále se zde vyskytuje buk (10 %), olše, borovice a bříza. V oblasti se zachovaly cenné bučiny, rašeliniště s porosty borovice blatky a květnaté louky a pastviny.

Klimaticky spadá většina území do mírně teplého klimatu (MT3), ale vrcholové partie nad 700–800 m n. m. náleží do chladného klimatu (CH7). Oblast leží na východním úpatí ve srážkovém stínu, s průměrnými srážkami 640 mm. Uvnitř pohoří a na západních svazích jsou srážky vyšší. Český les je domovem mnoha chráněných živočichů, jako je vydra říční, tetřívek obecný, rys ostrovid a bobr evropský. Rašeliniště hostí specifickou faunu bezobratlých živočichů. Český les je díky své zachovalé přírodě a nízké hustotě osídlení významným územím z hlediska ochrany přírody.

Ochrana přírody a krajiny dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Od roku 2011 je na území CHKO platná **zonace odstupňované ochrany přírody**, která do čtyřech zón diferencuje území v souladu s limity danými zákonem o ochraně přírody a krajiny. Lokality I. zóny v lese se nachází především v domažlické části CHKO, kde tvoří i plošně větší celky. V tachovské části CHKO jsou lokality I. zóny omezeny na vyhlášená MZCHÚ. Část z nich tvoří rašeliniště vrchovištního typu s charakteristickými společenstvy rostlin a živočichů a vzácně s porosty borovice blatky. Vymezení I. zóny na nelesních pozemcích představuje nejhodnotnější plochy, které jsou s výjimkou nejcennějších částí EVL Niva Nemanického potoka již chráněny formou maloplošných zvláště chráněných území. Celkem se jedná o 3,75 % rozlohy CHKO.

Převážně se ve II. zóně vyskytují lesní porosty s větším zastoupením buku. V několika lokalitách jsou zařazeny rašelinné smrčiny a porosty s vyšším zastoupením olše na podmáčených stanovištích. Často tyto lokality navazují na I. zónu. Vesměs se jedná o extenzivně obhospodařované nebo zcela neobhospodařované pozemky II. zóna zaujímá 16,42 % rozlohy CHKO.

III. zóna zahrnuje většinu území CHKO (celkem 79,5 % rozlohy CHKO) a je tvořena lesními i nelesními ekosystémy a menšími sídly. V lesích převažují rozsáhlé plochy smrkových porostů charakteru monokultur. Většina lesů je zařazena do kategorie lesa hospodářského. Do III. zóny jsou dále zařazeny travní porosty vhodné k extenzivnímu hospodaření. V nižších polohách jsou to i plochy s intenzivním hospodařením a s minimálním podílem orné půdy.

IV. zóna je vylišena jen v sídlech a tvoří ji jen 5 segmentů (Obora, Branka, Železná, Rybník, Nemanice). Celkem tvoří 0,3 % rozlohy CHKO. (zdroj: https://ceskyles.aopk.gov.cz/)

Na území CHKO Český les se v současné době nachází 31 **maloplošných zvláště chráněných území** (MZCHÚ): 1 národní přírodní rezervace (NPR Čerchovské Hvozdy), 1 národní přírodní památka (NPP Na požárech). Dále18 přírodních rezervací (PP Broumovská bučina, Bučina u Žďáru, Bystřice, Diana, Dlouhý vrch, Farské bažiny, Jezírka u Rozvadova, Křížový kámen, Malý Zvon, Nad Hutí, Ostrůvek, Pavlova Huť,

Pleš, Podkovák, Smrčí, Starý Hirštějn, Stráně Hamerského potoka, Tišina) a 11 přírodních památek (Hvožďanská louka, Chodovské skály, Kolowratův rybník, Louka u Staré Huti, Louky u Prostředního Žďáru, Milov, Na Kolmu, Niva Bílého potoka, Skalky na Sádku, Šelmerk, Veský mlýn).

Lesy na území NPR Čerchovské hvozdy, PR Smrčí a v 1. zóně CHKO byly po dohodě s vlastníky převedeny do režimu tzv. samovolného vývoje. Dále vznikly dvě **bezzásahové oblasti** PR Pleš a PR Starý Hirštejn.

V rámci soustavy **Natura 2000** se na území CHKO Český les nachází také 7 evropsky významných lokalit (EVL): Na Požárech, Pavlova Huť, Kateřinský a Nivní potok, Radbuza – Nový Dvůr – Pila, Haltravský hřeben, Niva Nemanického potoka a Čerchovský les.

Územní systém ekologické stability (ÚSES) je v CHKO Český les vymezen pro celé území ve všech třech úrovních (nadregionální, regionální, místní). Téměř celé nadregionální biocentrum NRBC Čerchov (1 544 ha) je v EVL Čerchovský les, celé v CHKO v I. II. i III. zóně odstupňované ochrany přírody CHKO. V biocentru se nachází PR Smrčí, PR Bystřice a NPR Čerchovské hvozdy. 99 % území je tvořeno lesními porosty s převahou acidofilních bučin. Horský terén ve vrcholové části Čerchova zahrnuje obtížně přístupné skalnaté a suťové svahy. V nižších partiích a na mírnějším terénu se vyskytují smrkové monokultury. Téměř celé NRBC Diana (1 540 ha) je součástí CHKO v I., II. i III. zóně odstupňované ochrany přírody CHKO, v biocentru se nachází PR Jezírka u Rozvadova a PR Diana. NRBC leží na státní hranici s Německem. Uvnitř se nachází rozsáhlý lesní komplex, který místy střídá louka a to především niva Kateřinského potoka. Charakter prostředí a fakt, že oblast byla v bezprostřední blízkosti hranice, dala možnost vzniku relativně přírodního a málo dotčeného prostředí. Celý NRBK Kladská – Diana – Čerchov (103 km) prochází lesními porosty ze Slavkovského do Českého lesa, a to vesměs v hloubi porostů, z velké části v blízkosti státní hranice. Kříží dálnicí D5 v oblasti Rozvadova mezi severní a jižní částí CHKO. Od NRBC Běleč (38 km) biokoridor prochází „parkovou krajinou“ s mozaikou lesů, polí, luk a mimolesní zeleně. Typické jsou „chlumy“ – drobné lesní porosty na vyvýšeninách mezi poli. Blíže k Čerchovu biokoridor vstupuje do souvislých lesních porostů svahů podhůří Šumavy a Českého les, potažmo masívu Čerchova. BK územím CHKO prochází jen velmi krátkým lesním úsekem mezi Čerchovem a obcí Česká Kubice.

ÚSES regionálního významu je zastoupen 19 regionálními biocentry (RBC). Propojení těchto biocenter zprostředkovává celkem 12 regionálních biokoridorů (RBK). Jedná se zejména o lesní porosty a luční a vodní ekosystémy. Lokální ÚSES reprezentuje škálu přírodních stanovišť – lesní porosty, luční a vodní ekosystémy, skály, ale i opuštěná krajina s více než šedesáti zaniklými obcemi.

Řada **původních vesnic** má dnes **charakter** polopřirozených suťových nebo lužních lesů s množstvím doupných stromů a mrtvého dřeva a významnou příměsí dřevin, které se v hospodářském lese nevyskytují.

Na území CHKO se nachází všechny významnými krajinnými prvky „ze zákona“ - lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Registrované významné krajinné prvky zaujímají plochu 231 ha, tedy 0,5 % rozlohy CHKO.

Na území CHKO Český les se nachází celkem 128 **památných stromů**. Z tohoto počtu roste 25 stromů v okrese Tachov a 103 v okrese Domažlice. Pouze 11 jedinců roste samostatně, zbytek dřevin je chráněn jako dvou, či vícečetná skupina stromů.

Mezi **přírodní zajímavosti** území patří český křemenný val u Poběžovic, více než 100 km dlouhá zóna tektonických poruch, linoucí se od České Kubice až k Mariánským Lázním. V severní části jsou na ni vázaná rudní ložiska uranu a jiných kovů (Mn, atd.) v jižní části je silně prokřemeněná a to až v několik kilometrů širokém pásu. Samotná křemenná žilovina s křemenem mnoha generací tvoří nápadné elevace, které jsou odolné vůči zvětrávání a krajina je díky nim pestrá. Tyto elevace jsou často využity na stavbách poutních kostelů nebo rozhleden.

2.3. Rozbor kulturní a historické charakteristiky

Kulturní a historická charakteristika CHKO Český les je výsledkem dlouhodobého procesu osidlování, hospodaření, ale i vysidlování a boření. Oblast byla ovlivněna jak přírodními podmínkami, tak i etnickou situací, kde se prolínalo české a německé osídlení.

Historický vývoj a osídlování území

Území Českého Lesa bylo pravděpodobně osídleno už v pravěku. První lidé pronikali do oblasti po skončení doby ledové, a to především do povodí Kateřinského a Hraničního potoka a na Domažlicko. Průchozí území s průsmyky je periferií severozápadních Čech a spojnicí se středoněmeckou kulturní oblastí. V době neolitu je hustěji osídlen zemědělci (chov dobytka) pouze pás českoleského podhůří. Přítomnost keltského obyvatelstva a starých obchodních stezek dokládají nálezy přímo z centrální části Českého Lesa (údolí Pivoňky u Mnichova a na Pivoni). V průběhu mladší doby železné došlo k velké regresi osídlení. Oblast nebyla v římském období a v následující epoše stěhování národů příliš zalidněna. Pro první čtyři století našeho letopočtu nejsou v Českém lese žádné doklady osídlení. Na přelomu 7. a 8. století přicházejí do podhůří Českého lesa Slované. Český les tvořil určitou nárazníkovou zónu chránící osídlení v České kotlině. Masiv Českého lesa však zřejmě nikdy nebyl nepřekročitelnou hranicí, o čemž svědčí blízce příbuzné osídlení po obou stranách hranice.

Přes Domažlicko vždy vedla přirozená spojnice se západní Evropou, přičemž v 9. a 10. století měla mimořádný význam cesta do Řezna. Do roku 973 patřily Čechy do Řezenské diecéze a mezi Prahou a Řeznem byly rozvinuty úzké kulturní vazby (kronikářství, legendy). Hlavní komunikace pravděpodobně sledovala tok Radbuzy.

V průběhu 10. století dochází k masivnějšímu příchodu kolonistů z pražské oblasti na Domažlicko. Trvalejšímu osídlení Českého Lesa však bránil nehostinný prales, který zasahoval mnohem hlouběji do vnitrozemí, než je tomu v současnosti. Vytvářel zřetelný předěl mezi Čechami a Horní Falcí. Šlo o široké prostory pohraničních lesů, v raných dobách jen málo dotčené klučením. Na ochranu pomezního pásma a jeho průchodů byly v rovinatějších místech budovány tzv. přeseky, tvořené speciálně splétanými neprostupnými houštinovými pásy. Již v této době se vyvíjel systém zemských stezek. Při zemských stezkách vznikaly opevněné body (slovanské hradiště na Tuhošti).

V 10. až 12. století byly západní Čechy pouhou periferií českého státu, stále zůstávaly pusté a řídce osídlené. Jen ojediněle začal v blízkosti obchodních stezek na české i bavorské straně hranice (dosud neustálené, pohyblivé), kolonizační proces, postupně narušující celistvost hraničního hvozdu. Podél stezek, které byly organizovaně chráněny, postupně vznikaly další strážní opevněné body. Postupně se rozvíjela přemyslovská hradská soustava (Štítary, Domažlice, Planá, Tachov, Přimda). Kolonizace dosud neobydlené lesnaté příhraniční oblasti Českoleska, patřící českému panovníkovi, se často ujímaly kláštery. V roce 1115 byl založen benediktinský klášter v Kladrubech, který kolonizoval kraj mezi Mží a Radbuzou, včetně horských toků těchto dvou řek. Na kolonizaci Českoleska se podílel i premonstrátský klášter v Teplé. Významnou roli sehrálo biskupské dominium v Horšově a klášter v Pivoni u Poběžovic. Kolonizační úsilí klášterů vrcholilo ve 13. století, kdy klášterům patřily desítky vesnic. Osídlení mělo ráz ostrůvků a zejména na západě bylo velmi řídké.

První písemné zmínky o osídlení Českého lesa pochází z 12. století, kdy je zmiňován Tachov založen na tzv. Norimberské stezce spojující Prahu a Norimberk. Zmínky najdeme také o hradu Přimda, obci Bělá nad Radbuzou, Stráž, Staré Sedliště a Svatá Kateřina. K nejstarším lokalitám z poloviny 12. století patří i Pivoň. V průběhu 13. století, za vlády Přemysla Otakara II., vznikají v podhůří Českého Lesa první královská města (Domažlice, Tachov), která slouží jako pohraniční pevnosti, objevuje se Mutěnín Hostouň či Hora Svatého Václava. K ochraně jedné větve řezenské stezky byl postaven hrad Starý Herštejn. Věnec přemyslovských opevnění tvořil protipól proti bavorským hradům se správními centry Cham a Nabburg.

Ve 12. a 13. století se stupňuje zájem o neosídlenou půdu. Kolonizace dostoupila proti proudu toků a říček do vyšších, oblastí, často nad 500 metrů nad mořem. Zvyšuje i podíl německých kolonistů na západ od linie Přimda – Tachov – Teplá. Z přilehlých německých oblastí, přichází noví kolonisté. Ve 14. století je oblast protkána poměrně hustou a stabilní strukturou vesnic, měst a feudálních sídel. Sídla vznikala většinou při obchodních cestách, které se dotvářely do definitivní komunikační sítě. Do horských prostorů pronikalo lidské osídlení stále jen okrajově, hlavně v souvislosti se začínajícím důlním podnikáním a využíváním lesního bohatství jako palivového dřeva.

Dějiny regionu Českého Lesa jsou spojeny s dějinami Chodů. Chodové byla skupina obyvatel především v okolí Domažlic, Tachova a Přimdy, kteří měli za úkol střežit zemskou hranici mezi Čechami a Horní Falcí. Jejich sídla zde vznikala od 11. století. Chodové byli přímými poddanými krále a za své služby se těšili mnohým privilegiím. Domažličtí Chodové byli usídleni v celkem 11 privilegovaných svobodných vesnicích v okolí Domažlic (Klenčí pod Čerchovem, Chodov, Postřekov, Draženov, Stráž, Újezd, Tlumačov, Starý Klíčov, Mrákov, Chodská Lhota, Pocinovice). Tyto obce do značné míry tvořily jeden celek s jednou samosprávou. Na domažlické Chody navazovali směrem k severu Chodové přimdečtí, tachovští a plánští, kteří však narozdíl od Chodů domažlických postupně

podlehli germanizaci. Tachovsko bylo také zvláštní tzv. tachovským manským obvodem na ochranu hranic (14. – 17. století), jehož centrem byl tachovský hrad.

V 15. století vznikaly nové osady jen sporadicky, řada sídel zanikla v souvislosti s husitskými válkami (vypálen klášter v Pivoni i hrad Starý Herštejn). V 16. století docházelo k určité stabilizaci hospodářství na jednotlivých panstvích, obnovovaly se staré a zakládaly nové vsi. Vznikají dřevorubecké osady (Babylon), sklářské hutě, železářství, první pily. Nejstarší sklárna Stará Huť u Rybníka vznikla v polovině 16. století. Dále je uváděna huť v Mostku, blízko Železné a další.

Od druhé poloviny 16. století proběhla druhá fáze vnější kolonizace, z blízkého Bavorska. Na neobydleném území pohraničního lesa se zakládali vsi, sklárny a mlýny, zúrodňovali kamenitá políčka na lesních mýtinách. Českoleský hřeben je přistěhovalci mýcen a přeměňován na pole, louky, pastviny a venkovská sídla. Mnohé vesnice německé. Šlechtický velkostatek prosazuje vlastní režijní hospodářství. Vznikají panské pivovary (Poběžovice, Stráž, Bor). Rozvíjí se rybníkářství (19 rybníků v roce 1593 na šlikovském panství v Plané, většina do 18. století zanikla). Ve větší míře se staví sklárny a železárny, jejichž větší část zanikla po třicetileté válce.

Po neúspěšném povstání českých stavů (1618-1620) byla většina statků odprodána zejména německé šlechtě. Vznikají nová panství, pás dominikálních vsí, vesměs německých (panství Tachov a Trhanov). České zůstalo pouze Chodsko. Pomezní hvozd Českého lesa se postupně zužuje. Většina vesnic zpustlých třicetiletou válkou je již v druhé pol. 17. století obydlena. Od 80. let 17. století byly dokonce zakládány nové lesní vsi tzv. lesními domkaři. Ve 2. pol. 17. století vznikají železárny zejm. na panství Horšovský Týn a Trhanov (Pec). S výrobou železa souvisela výstavba hamrů na rychlých potocích. V 18. století začíná sklářská expanze. Staví se nové hutě a sklárny (Dolní Huť, Frančina Huť, Franzbrünnhütten), leštírny, brusírny (podél Pivoňky), atd. Ve velkém se zpracovává dřevo na pilách a v papírnách (Poběžovice), pálí se dřevěné uhlí, těží stavební kámen a vápenec. Rozvoj průmyslu vedl k dalšímu kácení pohraničních lesů.

V roce 1751 byla provedena reforma krajských správ. Plzeňský kraj byl rozdělen na menší jednotky, Domažlicko připadlo ke Klatovskému kraji, Tachovsko k Plzeňskému kraji. V průběhu 18. století se stabilizovala česko-bavorská hranice. Za vlády Josefa II. byly zrušeny kláštery v Kladrubech, v Pivoni a v Tachově.

V průběhu 19. století skončilo utváření velkých panských velkostatků. Nejvýznačnějšími majetky v oblasti Českého lesa byly panství Tachov, Chodová Planá, Přimda, Újezd Sv. Kříže, panství Horšovský Týn, velkostatek Poběžovice, panství Trhanov a město Domažlice. Rozvoj průmyslu a obchodu vedl k budování říšských silnic (1822 úsek z Klenčí pod Čerchovem na hranici). Postupně ubývají zásoby dřeva a většina skláren do 2. pol. 19. století zaniká. Rozvíjí se jiné výroby. Obdělávají se mýtiny, které vznikly po vytěžení lesa, chová se dobytek.

Od poloviny 19. století začíná být objevována malebnost zdejší krajiny. Vznikaly nejstarší turistické útulny, vyznačovaly se první turistické stezky. Turistická letoviska vznikala i na německy mluvících územích (Rybník, Frančina Huť, Železná).

Oblast Českoleska (kromě Domažlicka) byla historicky nejsouvislejším územím s německy mluvícím obyvatelstvem v českých zemích. Za doby první republiky bylo 90 % obyvatel německé národnosti. I když již od konce 19. století se vztahy mezi Čechy a Němci zhoršovali a Němci požadovali (1880) odtržení západního pohraničí. Po podepsání Mnichovské dohody (1938) bylo území, kromě části Chodska, připojeno k Velkoněmecké říši a české obyvatelstvo vyhnáno do vnitrozemí.

Po skončení druhé světové války došlo k odsunu německého obyvatelstva. Do opuštěných vesnic přicházeli obyvatelé z vnitrozemí a Slovenska, reemigranti z Rumunska, Volyňští Češi a Romové. Do Českého lesa však přišlo mnohem méně obyvatel než zde žilo před rokem 1945. Řada obcí byla osídlena jen částečně a řada míst už nebyla osídlena nikdy a časem zanikla.

Po roce 1948 vzniká pohraniční pásmo, rozšířené v 70. letech, kam byl vstup značně omezen. Došlo postupně k přeměně některých opuštěných objektů na zařízení pro ostrahu hranic a k výstavbě nových objektů, které sloužily bývalé Pohraniční stráži a také armádě. K vojenským zařízením patřily i střelnice, úkryty a pozorovatelny. Na nejvyšších kótách byla stavěna vojenská zařízení pro odposlech a radarovou kontrolu.

V průběhu 50. let bylo přes 20 vesnic ležících blízko hranic srovnáno se zemí a zbylé vesnice značně chátraly, protože zde byl omezen volný pohyb. Zanikla celá řada samot, mlýnů, brusíren skla, zbořeno bylo několik památek, včetně kostelů či zámků. Většina dříve obhospodařované půdy byla ponechána ladem, což způsobilo zarůstání luk, polí a pastvin náletovými dřevinami a obnovu původních ekosystémů. Po roce 1989 se situace jen velmi pomalu začíná měnit.

Lidová architektura

Na území Českého lesa převažují typy obcí návesní (čtvercového, obdélníkového nebo lichoběžníkového tvaru), dále ulicový typ a dvorcový typ s rozptýlenou zástavbou. Často se zde vyskytují samotové usedlosti.
Dochovalo se zde nemnoho staveb lidové architektury. Prolínají se různé regionální formy lidového domu, zejména chodský dům, chebský dům a dům jihozápadních Čech. Ve vesnickém stavitelství dominovalo užití dřeva. Na Domažlicku se používalo roubení z nehraněných trámů a v severní části se objevuje i hrázděná konstrukce.

Současná struktura osídlení a využití krajiny

Současná struktura osídlení v CHKO Český les je specifická, formovaná historickými událostmi, a má výrazný vliv na charakter a vnímání krajiny se značnou přírodní hodnotou. Je charakteristická řídkou sítí sídel a torzální strukturou. Sídla se nacházejí spíše na enklávách otevřených prostorů bezlesí. Sídla mají kompaktní půdorysy s dochovanými znaky původní urbanistické struktury, jako jsou návesní typy a údolní lánové vsi. Zánik mnoha sídel a objektů způsobil, že struktura osídlení je deformovaná a budí dojem rozptýlené zástavby. V krajině se nacházejí stavební pozůstatky po více než šedesáti zaniklých obcích a osadách (zbytky zdí, koryta vodních náhonů, úvozy cest, křížky, pamětní cedulky). Často se jedná i o pozůstatky po zaniklých usedlostech v existujících sídlech (ruiny, kamenné zídky). Dochovaná zástavba je mnohdy nesourodá a nese stopy násilného přerušení rozvoje a neuvážených zásahů. Poválečná výstavba byla sporadická a probíhala bez vazby na původní charakter zástavby a měřítko krajiny. I přes zásahy a přestavby si však zástavba zachovává venkovský charakter.

Současnou zástavbu lze dělit na několik typů. Jedná se o obce a osady s kontinuálním stavebním vývojem, obce a osady s rozptýlenou zástavbou, objekty zemědělské výroby s vazbou na středisko bydlení. Dochované solitérní objekty (panská sídla, lovecké zámečky, myslivny a hájovny).

Mezi specifika osídlení řadíme častý výskyt pozůstatků zaniklých sídel, relikty účelových vojenských objektů (rot) a vojenské rozhledny na vrcholcích, i vysoký podíl rekreačně využívané zástavby.

V současnosti jsou místně patrné významné zaniklé objekty s dochovanými relikty staveb (13), významná zaniklá sídla s dochovanými stopami osídlení (28). Mnohá sídla však zanikla zcela. Většina dříve obhospodařované půdy byla ponechána ladem, což způsobilo zarůstání luk a polí náletovými dřevinami. V blízkosti zaniklých sídel (např. Pleš, Korytany, Malý a Velký Horšín), ale také v sousedství existujících sídel (Přimda, Třemešné, Jindřichova Hora, Černá Řeka) se dochovaly relikty historického hospodaření - zachovalé plužiny, které jsou významným dokladem dochované kulturní krajiny (26).

Územím prochází několik turistických a naučných stezek. Významnou přeshraniční turistickou stezkou je Zlatá stezka, která se stala mezinárodní trasou. Její původ sahá až do středověku. Jednalo se o obchodní stezky spojující Čechy s Podunajím.

Kulturní památky

Přes poválečný vývoj a změny ve využití krajiny (chátrání objektů a „vojenská architektura“) si území dodnes uchovalo své hodnoty spojené s přírodními krásami a malebností sídel, ve kterých je možné najít zachovalé prvky lidové architektury. V CHKO se však nachází pouze 11 nemovitých kulturních památek, většina z nich je v sídlech v těsné blízkosti hranice CHKO a v hlavních centrech oblasti (Tachov a Domažlice). Mezi památky patří například lovecký zámeček Diana, kaple ve Staré Knížecí Huti, zříceniny hradu Starý Hirštejn, lidová architektura v některých obcích. V těsné blízkosti hranice CHKO leží jediná národní kulturní památka, hrad Přimda.

2.4. Rozbor prostorové charakteristiky

Prostorová charakteristika území vychází z celkového obrazu krajiny, jednotlivých krajinných scén a jejich typických scenérií, vnímaných v krajinných panoramatech. Je dána kombinací přírodních prvků, stopami historického vývoje a lidské činnosti. Důraz je kladen na estetickou hodnotu krajiny, která spočívá v přítomnosti, charakteru a konfiguraci krajinných dominant a specifických znaků krajiny, v harmonickém spojení přírodních a kulturních prvků, zachování harmonického měřítka, vztahů a v rozmanitosti krajinné mozaiky.

V CHKO Český les je prostorová charakteristika dána zejména charakterem reliéfu převážně lesnatého pohoří, severně tvořeným méně výraznými zaoblenými vrcholy a široce rozevřenými potočními úvaly, v jižní části pohoří

pásmovitého charakteru, s jednotlivými hřbety oddělenými hlubokými údolími, často se skalními útvary ve vrcholových partiích. Nejrozsáhlejší lesní komplexy se nachází zejména kolem Čerchova, Haltravy, Zvonu a v severní části CHKO v okolí Broumova.

Mezi krajinné dominanty CHKO Český les - výrazné prvky, které ovlivňují její celkový vzhled a vytvářejí specifickou hodnotu území, řadíme přírodní krajinné dominanty (masivy a hřbety) nejvyšší vrchol Čerchov (1042 m n. m.), Haltravský hřbet se Starým Herštejnem, nejvyšší vrch Tachovska Havran (894 m n. m.). Dále významný masiv Zvonu, Medvědí hory, Pivoňské hory a Málkovský hřbet. Výraznými dominantami jsou např. i vrcholy Tišina (786,5 m n. m.) a Na Výšině (788 m n. m.). Mezi kulturní krajinné dominanty řadíme Klášter v Pivoni a kostel sv. Jana Nepomuckého v Nemanicích a zámek Diana s anglickým parkem. Mezi technické dominanty území patří rozhledny na vrcholech Čerchov, Zvon a Havran.

Uzavřené prostory lesního masivu se střídají s otevřenými bezlesími scenériemi – pestrou mozaikou rašelinišť, pastvin, luk a zarůstajících lad v blízkosti řídké sítě sídel stávajících či zaniklých.

Lokality více jak šedesáti zaniklých sídel, s torzem dochované sídelní struktury i staveb, stop hospodaření, koryt vodních náhonů, úvozů cest, křížků a mimolesní zeleně jsou působivými segmenty kulturní krajiny, důležitou součástí krajinné scény, které se významně se podílí na prostorové charakteristice území.

Dalšími významnými prvky krajiny Českého lesa jsou lokality s vojenskými objekty, tzv. roty, které vytváří v krajině strukturu staveb poměrně velkého měřítka, typické „architektury“ 2. pol. 20. století. Často tvoří rušivě působící technické dominanty území (např. vojenská pozorovací věž na Čerchově a věž na Velkém Zvonu). Některé roty se nacházejí v cenných částech CHKO. Jejich současný stav využití se různí, v budoucnu se počítá s jejich revitalizací.

Prostorovou charakteristiku dotváří uspořádání liniových a plošných vodních prvků v území hlavního evropského rozvodí. A dále omezená struktura dopravní sítě silnic II. a III. a turistická Zlatá stezka mezinárodního významu, s doprovodnou zelení.

2.5. Shrnutí rozboru

Území CHKO Český les je typem harmonické lesní krajiny s charakteristickým reliéfem, jejíž ráz byl spoluutvářen lidskou činností. Je jednou z mála oblastí, která si zachovala převažující přírodě blízký charakter. Vysoká hodnota přírodní charakteristiky vyplývá z neprostupných pohraniční hvozdů s mozaikami pastvin, luk a zarůstajících lad a rašelinišť s množstvím vzácných druhů rostlin a živočichů. Oblast je poznamenaná historickými událostmi, které se odrazily v nízké hustotě osídlení, torzální sídelní struktuře a přítomnosti pozůstatků zaniklých sídel a prostorů pohraniční stráže. Místně zachovalé prvky lidové architektury, torza původního osídlení a drobné objekty v krajině dotváří jedinečnou atmosféru této oblasti. Krajina nebyla nikdy dotčena velkým rozvojem stavební či průmyslové činnosti. Pro oblast je charakteristické střídání větších lesních celků se zbytky kulturní zemědělské krajiny s řídkým osídlením a mozaikou nových společenstev vzniklých sukcesí v místech zaniklých sídel a na opuštěných zemědělských plochách. Vznikla tak jedinečná kulturní krajina s vysokou přírodní hodnotou a odkazem na kulturní vývoj české krajiny v pohraničí.

3. ČLENĚNÍ ÚZEMÍ Z HLEDISKA KR A NÁVRH OCHRANY KR

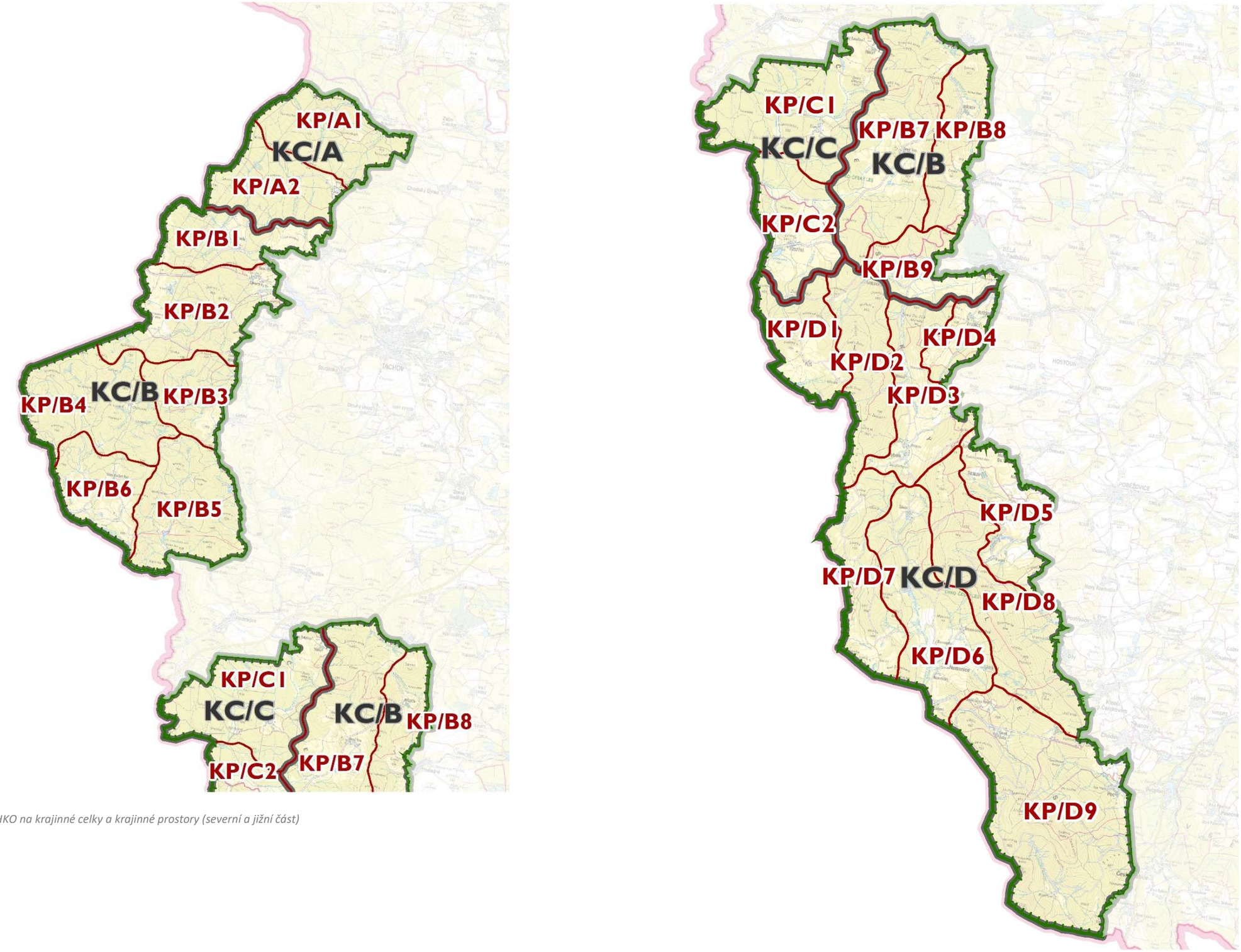
Kapitola představuje členění území CHKO na krajinné celky (KC), krajinné prostory (KP) a vymezuje lokality soustředěných hodnot (LSH).

Způsob členění území CHKO na krajinné celky, krajinné prostory a vymezení lokalit soustředěných hodnot vychází jednak z dostupných hodnocení (Klouda, 2014, Atelier V, 2007), jednak z metodiky. Východiska jsou stanovena v kapitole 1.3.

Na území CHKO Český les jsou vymezeny celkem 4 krajinné celky a 22 krajinných prostorů, viz Tabulka 6. Pro každý **krajinný celek** jsou stanoveny dominantní rysy a cíle jejich ochrany. Součástí krajinných celků je pak seznam **krajinných prostorů**, ke kterým jsou identifikovány a klasifikovány znaky a hodnoty jednotlivých charakteristik a jejich podmínky ochrany a ochranná doporučení. Součástí krajinných prostorů jsou v případě potřeby vymezena dílčí území – **lokality soustředěných hodnot**. Nejsou uvedeny v samostatné kapitole, ale jako součásti jednotlivých krajinných prostorů. K identifikovaným lokalitám soustředěných hodnot je uvedena stručná charakteristika, podmínky ochrany a ochranná doporučení nad rámec daného krajinného prostoru. Pro přehlednost jsou v rámci každého krajinného prostoru uvedeny seznamy (výčty) samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot území a seznam sídel. Podrobně jsou pak tyto jevy součástí dalších kapitol studie.

Tabulka 6 Seznam krajinných celků a krajinných prostorů vymezených v CHKO Český les

Krajinný celek:	**DYLEŇSKÝ LES**	**KC/A**
KC/A Dyleňský les tvoří severní část CHKO Český les s lesnatým masivem Dyleňského lesa odděleným horním tokem Mže od severní části Přimdského lesa.		
Krajinné prostory:		
KP/A1	Hamerský potok	Krajinný prostor zaujímá severní část krajinného celku Dyleňský les.
KP/A2	Kamenný vrch I	Krajinný prostor zaujímá jižní část krajinného celku Dyleňský les.
Krajinný celek:	**PŘIMDSKÝ LES**	**KC/B**
KC/B Přimdský les zasahuje do severní i jižní části CHKO a přibližně se kryje se stejnojmenným geomorfologickým podcelkem.		
Krajinné prostory:		
KP/B1	Údolí Mže	Krajinný prostor vytváří plochý široký úval pramenné oblasti horního toku Mže a jejích přítoků oddělující Dyleňský a Přimdský les.
KP/B2	Bučina	Krajinný prostor zaujímá území zvlněné krajiny s údolími vějířovitě uspořádaných přítoků Sklářského potoka s rozsáhlým komplexem lesů.
KP/B3	Kamenný vrch II	Krajinný prostor zaujímá převážně lesnaté území stoupající z okraje pohraničních lesů u Milířů a Lesné k masivům Knížecího stromu (830 m n. m.).
KP/B4	Havran	Krajinný prostor je tvořen lesním porostem horského masivu obklopujícího sníženinu Celního potoka a jeho přítoků.
KP/B5	Hraniční potok	Krajinný prostor představuje lesnaté údolí Hraničního potoka pramenícího pod Sklářským vrchem (763 m n. m.) a jeho vějířovitě uspořádaných přítoků.
KP/B6	Celní potok	Krajinný prostor tvoří enkláva otevřené zemědělské krajiny v ohbí Celního potoka na soutoku se Spáleným a Zahájským potokem.
KP/B7	Kamenice	Krajinný prostor se rozprostírá v západní části Málkovské vrchoviny, okrsku uvnitř Přimdského lesa, ohraničuje široká údolí Nivního a Mlýnského potoka na jihu a zalesněné plochy pod Suchým kopcem na severu.
KP/B8	Bezděkovský potok	Krajinný prostor je vymezen při východních hranicích CHKO s osou hluboce zanořeného Bezděkovského potoka.
KP/B9	Niva Radbuzy	Krajinný prostor zaujímá jižní části krajinného celku Přimdský les.
Krajinný celek:	**KATEŘINSKÁ KOTLINA**	**KC/C**
KC/C Kateřinská kotlina se přibližně kryje se stejnojmenným geomorfologickým podcelkem ve střední části Českého lesa.		
Krajinné prostory:		
KP/C1	Kateřinský potok	Krajinný prostor se rozprostírá v severní části krajinného celku a zahrnuje lesní porosty rozdělené úzkým koridorem Kateřinského potoka.
KP/C2	Nivní potok	Krajinný prostor leží v jižní části krajinného celku C a charakterizuje krajina velkých rovinných ploch v okolí Železné
Krajinný celek:	**ČERCHOVSKÝ LES**	**KC/D**
KC/D Čerchovský les se přibližně kryje se stejnojmenným geomorfologickým podcelkem v jižní části Českého lesa.		
Krajinné prostory:		
KP/D1	Pleš	Krajinný prostor zahrnuje pás krajiny od údolí Huťského a Železného potoka ke státní hranici.
KP/D2	Zvon	Krajinný prostor vytváří především lesnatý horský masiv Velkého a Malého Zvonu s bizarní technickou dominantou vojenského objektu.
KP/D3	Horní tok Radbuzy	Krajinný prostor je tvořen osou horního toku Radbuzy členící reliéf Ostrovské vrchoviny.
KP/D4	Bystřický potok	Krajinný prostor zaujímá prostor údolí Bystřického potoka stoupajícího k pramenným polohám a otevírající se do údolí Radbuzy.
KP/D5	Pivoňka	Krajinný prostor je tvořen obcí Šidlákov, Šibanov, Sezemín a Pivoň v údolí Pivoňky a Mlýnského potoka na východním okraji CHKO.
KP/D6	Nemanický potok	Krajinný prostor se rozprostírá v údolí Nemanického potoka se vsí Nemanice.
KP/D7	Lučina	Krajinný prostor se rozprostírá při státní hranici na západní hranici jižní části CHKO.
KP/D8	Haltravský hřbet	Krajinný prostor tvoří téměř souvisle zalesněné území výrazného Haltravského hřbetu v SZ-JV směru vedoucího od Pivoňských hor přes Lysou až po Sádek.
KP/D9	Čerchov	Krajinný prostor tvoří dominantní horský masiv Čerchova v jižní části CHKO.

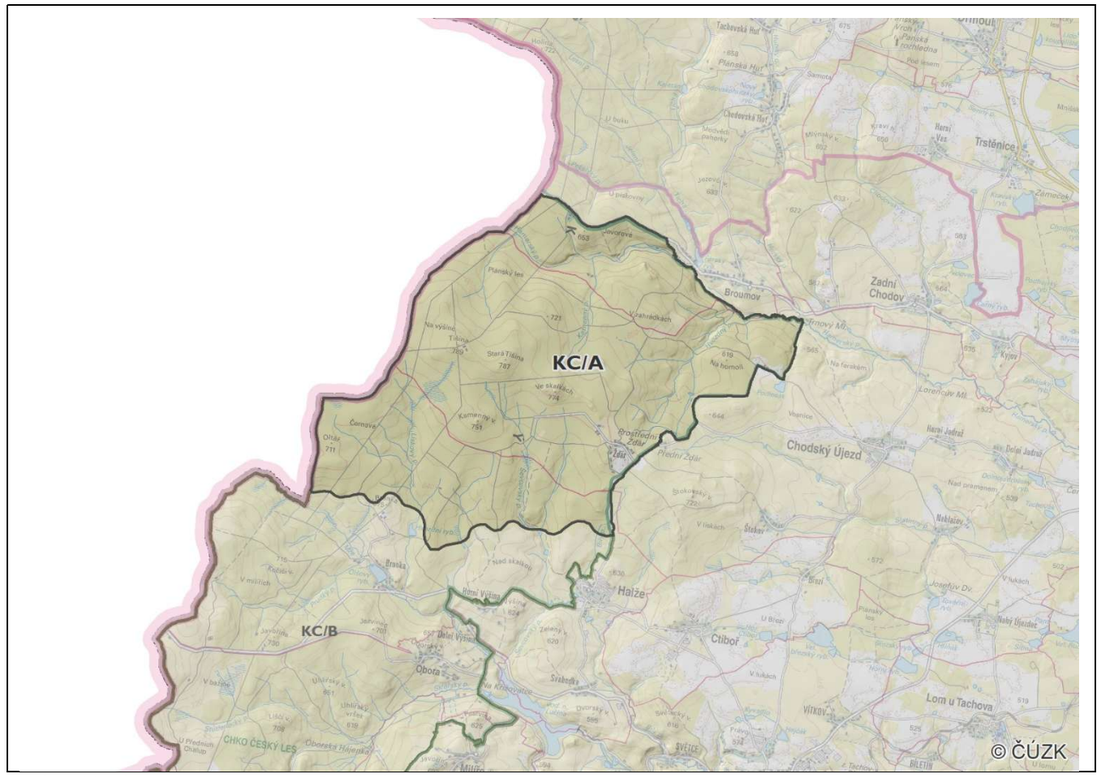

Obrázek 3 Schéma členění území CHKO na krajinné celky a krajinné prostory (severní a jižní část)

KRAJINNÝ CELEK A DYLEŇSKÝ LES

KC/A Dyleňský les tvoří severní část CHKO Český les s lesnatým masivem Dyleňského lesa odděleným horním tokem Mže od severní části Přimdského lesa. Krajinný celek se víceméně kryje s jižní částí stejnojmenného geomorfologického podcelku Dyleňský les (IA-1D). Má specifický charakter převážně lesní krajiny ohraničené výrazným přechodem do zemědělské krajiny Tachovska. Uvnitř lesních porostů se nacházejí pouze nevelké odlesněné enklávy. Zdejší krajina je charakteristická členitostí 100 až 300 m, ovšem s menšími dimenzemi prostorového členění odvíjejícího se od ústředního hřebene Tišina, Kamenný vrch, Ve Skalkách. Reliéf Dyleňského lesa je málo dramatický, bez výrazného prostorového členění, zapamatovatelných dominant či tvarově výrazných horizontů. Jedná se především o dlouhé táhlé zalesněné horizonty s plochými nevýraznými vrcholy s mělkými sedly a nevelkým převýšením. Mírně formovaný terén nevytváří dramatické scenérie a neumožňuje dlouhé průhledy a výhledy, menší dynamika terénu gradující k dominantám Tišiny a Na Výšině vytváří obraz klidné krajiny bez vlivů civilizace. Krajinné dominanty jsou mohutné, s povlovnými lesnatými svahy. V krajinné scéně převažují lesní porosty s uzavřenými scenériemi, vynikajícími absencí rušivých prvků a určitou odloučeností. Vrcholové partie s vzácnými bučinami vykazují neobyčejnou působivost, podobně jako úsek Hamerského potoka mezi státní hranicí a Broumovem, zahloubený v lesnatém údolí. V krajinném celku se nacházejí pouze drobné zbytky osídlení, větší zemědělské vesnice (Broumov, Halže) leží na rozhraní CHKO a zemědělské krajiny podhůří.

Souvislé lesní porosty skrývají velmi cenné lokality, zahrnuté nejenom do 1. a 2. zóny, ale také mezi maloplošná ZCHÚ. Pod masivem Tišiny to jsou PR Bučina u Žďáru s podhorskými bukovými porosty pralesovitého charakteru a PR Tišina s podhorskými smrkovými bučinami. Nad břehy Hamerského potoka leží klenová a květnatá bučina chráněná v rámci PR Broumovská bučina a plochy smíšeného suťového porostu a květnatých bučin s výrazným jarním aspektem v rámci PR Stráně Hamerského potoka. Zachovalá, převážně vodou ovlivněná luční společenstva s výskytem zvláště chráněných a vzácných druhů rostlin jsou chráněna v rámci PP Louky u prostředního Žďáru.

Obrázek 4 Schéma krajinného celku A - Dyleňský les

KC/A Dyleňský les

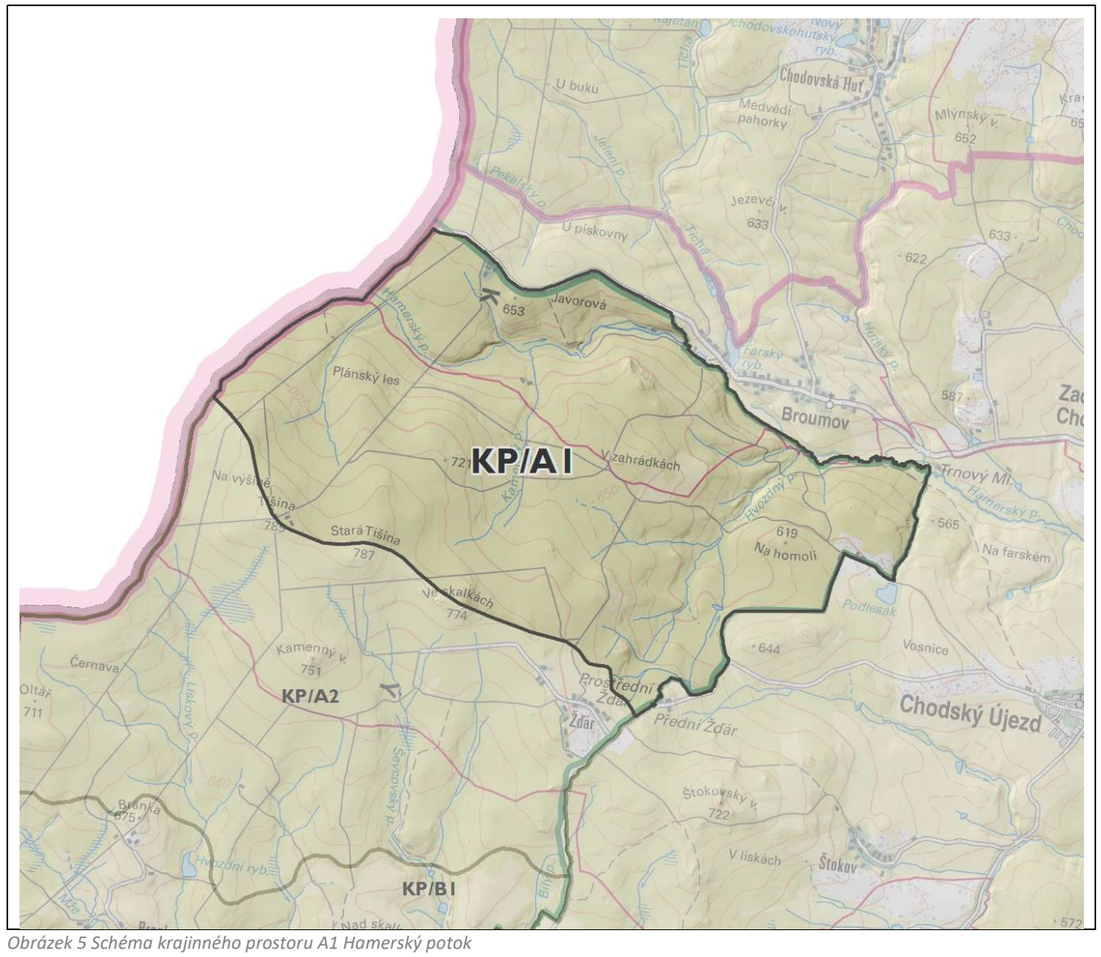
Dominantní rys		Význam hlavní spoluurčující	Projev pozitivní negativní neutrální
A1	Členitě vrchovinný reliéf Dyleňského lesa bez výrazného prostorového členění, s táhlými horizonty bez zřetelných dominant	Hlavní	pozitivní
A2	Téměř souvisle zalesněné území s převládajícími smrkovými monokulturami s cennými enklávami bučin a smrkových bučin, ohraničené výrazným přechodem do zemědělské krajiny Tachovska	Hlavní	pozitivní
A3	Přirozené krajinářsko-estetické hodnoty přírodě blízkých partií zalesněné krajiny (skalní útvary mrazového zvětrávání, údolí potoků s mokřadními plochami a prameništi) s harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy v krajině (s uzavřenými scenériemi, vynikajícími absencí rušivých prvků a určitou odloučeností)	Hlavní	pozitivní
A4	Velmi nízká hustota osídlení s harmonickým vztahem zástavby a krajinného rámce, nečetné enklávy kulturní krajiny, zaniklá sídla s pozůstatky původního osídlení území (paměť místa), určitá vylidněnost, odloučenost, odlehlost	Spoluurčující	pozitivní neutrální
A5	Stopy bývalého hraničního pásma (vojenské objekty – areály rot pohraniční stráže, silnice, vysílače atd.)	Spoluurčující	neutrální

Zásady ochrany dominantních rysů		Odůvodnění
ZO/A1	Ochrana (minimalizace zásahů) přírodních zalesněných táhlých horizontů před novodobými výškovými stavbami a technicistními zařízeními (vysílače, větrné elektrárny ad.).	KC/A je téměř celoplošně zalesněný. Území z interiéru KC umožňuje jen omezeně vnímat krajinné scenérie. Pro vnímání Českého lesa jsou proto významné dálkové pohledy, jak z nečetných otevřených enkláv, z okrajů území, tak především z míst mimo CHKO. **Právě táhlé, souvisle zalesněné svahy a přírodní lesnaté horizonty jsou symbolem a hlavním znakem této části Českého lesa.**
ZO/A2	Nestanovují se.	Ochrana souvislých lesních porostů je předmětem ochrany v rámci ZCHÚ a není třeba stanovovat specifické zásady z hlediska krajinného rázu.
ZO/A3	Nestanovují se.	Ochrana přírodě blízkých scenérií zalesněné krajiny uvnitř KC je předmětem ochrany v rámci ZCHÚ a není třeba stanovovat specifické zásady z hlediska krajinného rázu.
ZO/A4	Zachování řídké hustoty osídlení, nevytváření nových sídelních útvarů v enklávách zaniklých sídel (vyloučení nové zástavby), ochrana nelesní krajinné zeleně v otevřených enklávách kulturní krajiny, ochrana před zarůstáním otevřených lučních enkláv. U stávajících sídel je nutné respektovaní harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce a vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny.	Charakteristické pro krajinu Českého lesa je určitá odlehlost a vylidněnost (obraz klidné krajiny bez vlivů civilizace) a řídká hustota osídlení související s historií území (odsun Němců, hraniční pásmo. Přílišné zahušťování a plošný růst zástavby na jedné straně, stejně jako zarůstání drobných enkláv kulturní krajiny na druhé straně, by znamenalo změnu krajinného rázu - **setření specifické krajinné matrice typické právě pro krajinu Českého lesa**. Eventuální výstavba v existujících sídlech je řešena v rámci (kap. 5).
ZO/A5	Revitalizace vojenských areálů s ohledem na charakter a potenciál lokalit.	Specifické vojenské objekty (roty pohraniční stráže ad.) jsou pro vývoj pohraničních oblastí v druhé polovině 20. století typické. Ačkoli je jejich stavebně-technická hodnota často za hranicí životnosti, představují historickou stopu - specifickou krajinnou (sídelní) strukturu, jejíž zachování je dokladem jisté vývojové fáze zdejší krajiny. Proto je jejich zachování či připomínka (rehabilitace) v některých případech žádoucí z hlediska zachování paměti území. V případě převažujících přírodních či krajinářsko- estetických hodnot je žádoucí území asanovat.

Krajinný celek je tvořen dvěma vizuálně vnímatelnými krajinnými prostory oddělenými rozvodním lesnatým horským horizontem Tišina (789 m n. m.) – Stará Tišina (787 m n. m.) – Ve Skalách (774 m n. m.). Severní prostor (**KP/A1 Hamerský potok**) spadá do údolí Hamerského potoka a jižní prostor (**KP/A2 Kamenný vrch I**) zahrnuje pramenné oblasti Lískového a Ševcovského potoka.

KRAJINNÝ PROSTOR A1 HAMERSKÝ POTOK

Krajinný prostor zaujímá severní část krajinného celku Dyleňský les. Je tvořen mírně zvlněnými lesnatými svahy klesajícími do údolí Hamerského potoka, členěnými jeho pravobřežními přítoky (Hvozdný potok, Kamenný potok). Vyznačuje se značnou kompaktností a dojmovou neprostupností lesních porostů, otevírajících se pouze do malých enkláv bezlesí. Krajinná scéna s harmonickým měřítkem a s harmonickými vztahy mezi ojedinělou zástavbou a krajinným rámcem se vyskytuje v nečetných odlesněných enklávách (bývalý Jalový dvůr, okolí Broumovského zámečku, okraje CHKO).

Obrázek 5 Schéma krajinného prostoru A1 Hamerský potok

KP/A1 Hamerský potok

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Dyleňského lesa s údolími Hamerského potoka a přítoků a plochým masivem Tišina – Ve skalách – Kamenný vrch bez výrazného členění	+	zásadní	cenný			X	X	
Př2	Hamerský potok a jeho přítoky (Hvozdný potok, Kamenný potok) v zalesněných údolích, mokřady, rašeliniště a prameniště v lesích	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů (památné Smrky v Hamerském údolí) s enklávami cenných porostů bučin (PR Tišina, PR Broumovská bučina, PR Stráně Hamerského potoka)	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př4	Enklávy bezlesí s loukami a nelesní zelení (Jalový dvůr ad.) vč. několika památných stromů (Lípy na Jalovém dvoře)	+	doplňující	cenný	X	X	X	X	
Př5	Skalní útvary mrazového zvětrávání v lesích	+	doplňující	běžný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Enkláva Broumovského zámečku v údolí Hamerského potoka s objektem loveckého zámečku z 2. pol. 19. stol.	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Kh3	Dochovaný charakter převážně zalesněného území s menšími enklávami a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Kh4	Tišina – bývalý vojenský areál (1951-1966 rota PS, od 1966 pozemní průzkumné stanoviště rádiového průzkumu ČSLA), chátrající objekty, věž hlásky	-	doplňující	běžný					
Kh5	Lokalita zaniklých sídel – Tišina (*Kenruh*, *Viehruh*) – snad tvrz a dvůr, následně hájovna plánského velkostatku, zaniklý	0	doplňující	běžný					
Kh6	Lokalita zaniklých sídel – Jalový dvůr (*Galtenstallung*) – před válkou 16 domů, zámeček, zaniklé, luční enkláva obklopená lesem, terénní nerovnosti	0	doplňující	běžný			X		
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů a rozevřených údolí bez výrazného prostorového členění	+	zásadní	cenný					
Pr2	Nevýrazné ploché dominanty a táhlé horizonty nejvyšších poloh na rozvodí Hamerského potoka a Mže	+	zásadní	cenný					
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a drobných lučních enkláv (Jalový dvůr) s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Enkláva Broumovského zámečku v údolí Hamerského potoka s harmonickým vztahem zástavby a krajinného rámce	+	doplňující	cenný			X	X	
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, navozující pocit odloučenosti, melancholie	+	zásadní	jedinečný	X		X		
Pr7	Vizuálně uzavřená lesní krajina s omezenými možnostmi dálkových výhledů, drobné uzavřené enklávy malého měřítka	0	doplňující	běžný					

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity cenného typu krajiny.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, který utváří jeho charakter.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v ploše KP ojedinělých lokalitách zcela zaniklých sídel (Jalový dvůr, Tišina) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa	Místa zaniklých sídel území Sudet jsou dokladem paměti místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
Ochranná doporučení		
OD1	Místo stávající zástavby roty PS Tišina asanovat z důvodu cenných přírodních hodnot v navazujícím území (soulad s ÚS ČL).	
OD2	Případnou Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám.	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

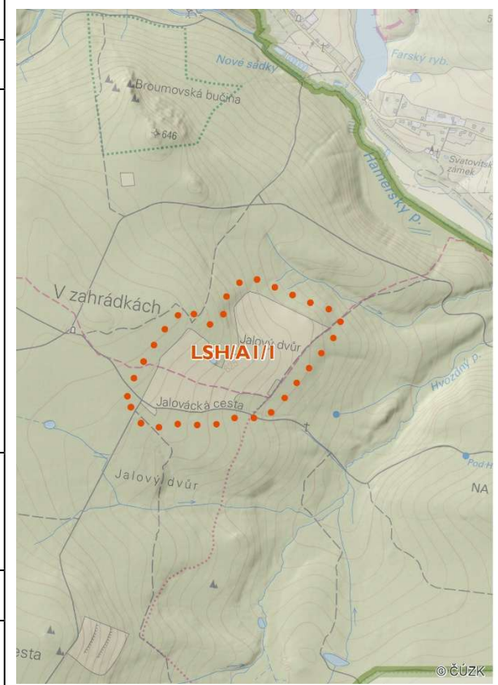
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/A1/1 Jalový dvůr	Kap. 4.2
Významné pohledové horizonty	H/A1/01 Hraniční horizont	Kap. 4.1
	H/A1/A2/01 Tišinský horizont	
Významné krajinné dominanty	D/A1/A2/01 Bukový vrch	Kap. 4.1
	D/A1/A2/02 Stará Tišina	
	D/A1/A2/03 Ve Skalách	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/A1/1 Broumovský zámeček	Kap. 4.3
Zaniklá sídla	ZS/A1/1 Jalový dvůr	Kap. 4.5
	ZS/A1/2 Tišina	
	ZS/A1/3 Kanapark	
Roty pohraniční stráže	R/A1/1 Tišina	Kap. XX (s. XX)

Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

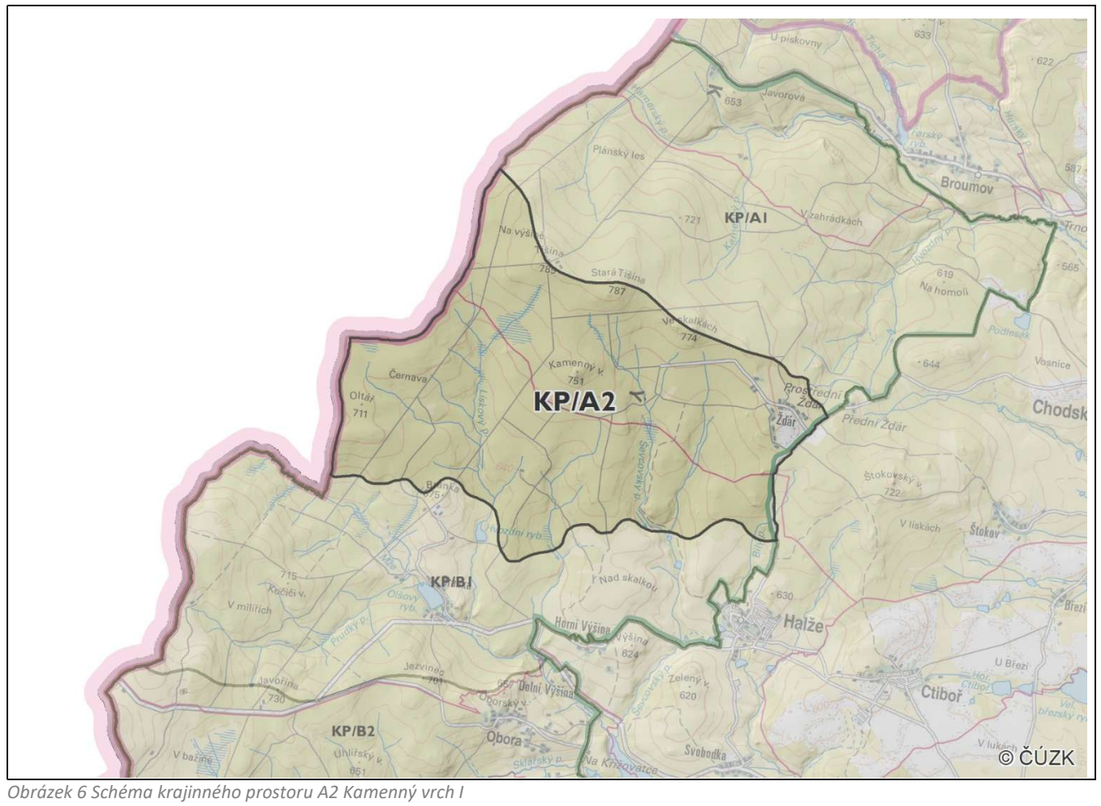
ID (kód)	**Název**	**odkaz**
---	---	---

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	**Název LSH**	**Lokalizace**	**Schéma**
LSH/A1/1	**JALOVÝ DVŮR**	KC/A, KP/A1	
Překryv	VOSK A1, ZS/A1/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Luční obhospodařovaná enkláva zaniklé osady Jalový dvůr obklopená lesním porostem v ploše bývalého hospodářského dvora (1760), později osady 16 domů, v 19. století s loveckým zámečkem, zbořené po odsunu Němců. Do současnosti se dochovaly vzrostlé mohutné stromy u pomníku padlým v 1. světové válce (památné Lípy na Jalovém dvoře), nelesní náletová zeleň v ploše zaniklých objektů, drobný rybníček a trasa Jalovácké cesty (cyklotrasa 2022) s lipovou alejí v jižním okraji enklávy. Lokalita s téměř parkovým charakterem s mohutnými stromy, stopami osídlení a historické kultivace krajiny vykazuje harmonii měřítka a vztahů v přírodě blízkém krajinném rámci.		
Podmínky ochrany	Ochrana spočívá v zachování a údržbě charakteru Jalovácké cesty s lipovou alejí, luční enklávy s náletovou zelení v ploše zaniklé osady a vzrostlými solitéry nelesní krajinné zeleně.		
	Výstavba či změna využití území je vyloučena.		
Ochranná doporučení	Lokalitu a její historii lze vhodně prezentovat bez změny charakteru enklávy a přiměřeně využít pro turistický ruch (informační tabule, odpočívky, přístřešky).		
	Zachovat trasu a charakter dochované Jalovácké cesty s lipovou alejí a zabránit postupnému zarůstání luční enklávy. Obnovit přístup k památným stromům Lípy na Jalovém dvoře.		

KRAJINNÝ PROSTOR A2 KAMENNÝ VRCH I

Krajinný prostor zaujímá jižní část krajinného celku Dyleňský les. Je tvořen jižně orientovanými lesnatými, mírně zvlněnými svahy, klesajícími do rozlehlého lesnatého údolí řeky Mže, která proniká na území CHKO velkou enklávou zemědělské krajiny Tachovska v okolí vodní nádrže Lučina. Levobřežní přítoky Mže (Lískový potok, Ševcovský potok) jenom mírně člení táhlé svahy, stoupající k dominantám krajinného celku (Kamenný vrch, Tišina, Na Výšině). Krajina vyniká klidem, absencí rušivých prvků, absencí viditelných civilizačních zásahů a klidným výrazem mohutných terénních dominant. Vyznačuje se značnou kompaktností a dojmovou neprostupností lesních porostů, otevírajících se pouze do malých enkláv bezlesí. Příroda pohltila prakticky beze stop zaniklé obce (Zadní Žďár).

Obrázek 6 Schéma krajinného prostoru A2 Kamenný vrch I

KP/A2 Kamenný vrch I

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Dyleňského lesa s údolími Ševcovského a Lískového potoka a jejich přítoků a plochým masivem Tišina – Ve skalách – Kamenný vrch bez výrazného členění	+	zásadní	cenný			X	X	
Př2	Horní toky Lískového a Ševcovského potoka v zalesněných údolích, mokřady, rašeliniště a prameniště v lesích	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů s enklávami cenných porostů bučin (PR Bučina u Žďáru)	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př4	Enklávy bezlesí s loukami a nelesní zelení (Prostřední Žďár) vč. cenných lučních porostů (PP Louky u Prostředního Žďáru)	+	doplňující	cenný	X	X	X	X	
Př5	Skalní útvary mrazového zvětrávání v lesích	+	doplňující	běžný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Enkláva zcela zaniklého Zadního Žďáru v lesích s dochovaným rybníčkem na Ševcovském potoce	+	doplňující	běžný	X	X	X		
Kh3	Dochovaný charakter převážně zalesněného území s menšími enklávami a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Kh4	Osada Prostřední Žďár s částečně dochovanou volnou urbanistickou strukturou vč. některých tras cest a částečně dochovaným charakterem venkovských objektů	+	doplňující	cenný			X	X	
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů a rozevřených údolí bez výrazného prostorového členění	+	zásadní	cenný					
Pr2	Nevýrazné ploché dominanty a táhlé horizonty nejvyšších poloh na rozvodí Hamerského potoka a Mže	+	zásadní	cenný					
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a menších otevřených enkláv kulturní krajiny (Prostřední Žďár) s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Prostřední Žďár s částečně dochovanou urbanistickou strukturou, s harmonickým zapojením do krajinného rámce, bez vymykajících se objektů	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie	+	zásadní	jedinečný	X		X		
Pr7	Vizuálně uzavřená lesní krajina s omezenými možnostmi dálkových výhledů, drobné uzavřené enklávy malého měřítka	0	doplňující	běžný				X	

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		Odůvodnění
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Zadní Žďár) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa.	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Prostřední Žďár zachovat volnou urbanistickou skladbu s množstvím zelených ploch a rozptýlené zeleně.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
Ochranná doporučení		
OD1	V osadě Prostřední Žďár umožnit omezené doplnění stávající struktury v místech volných ploch mezi zástavbou tak, aby zůstala rozptýlená/volná struktura zachována, s možností přestavby nebo konverze některých objektů i při novodobém architektonickém výrazu, ovšem při zachování tradičního měřítka, forem a hmot	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

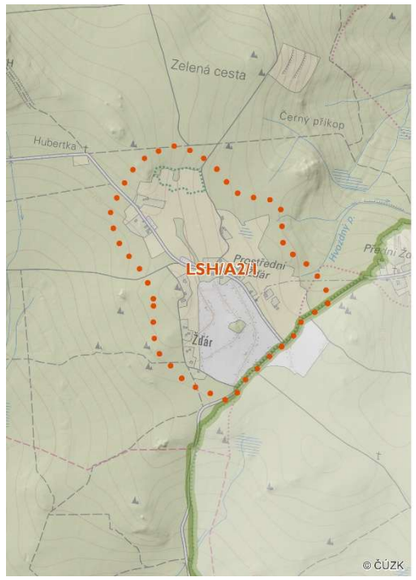
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/A2/1 Prostřední Žďár	Kap. 4.2
Významné pohledové horizonty	H/A1/A2/01 Tišinský horizont	Kap. 4.1
Významné krajinné dominanty	D/A1/A2/01 Bukový vrch	Kap. 4.1
	D/A1/A2/02 Stará Tišina	
	D/A1/A2/03 Ve Skalách	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty	---	---
Zaniklá sídla	ZS/A2/1 Zadní Žďár	Kap. 4.5
Roty pohraniční stráže	---	---

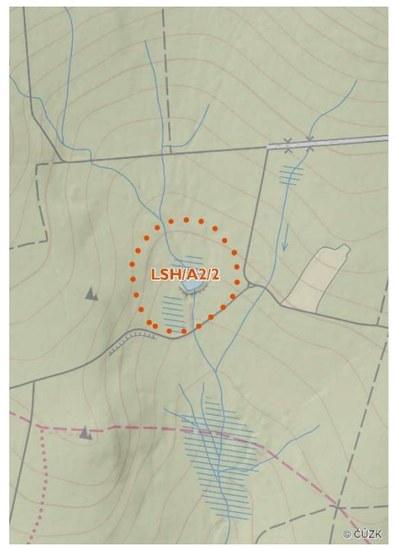
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/A2/1	Prostřední Žďár	Kap. 5

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/A2/1	**PROSTŘEDNÍ ŽĎÁR**	KC/A, KP/A2	
Překryv	VOSK/A2/1, S/A2/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Nevelká luční enkláva na okraji CHKO se zástavbou osady Prostřední Žďár obklopená souvislými lesy. Rozptýlená venkovská zástavba jednotlivých chalup a usedlostí, umístěných volně podél průběžné cesty, prostoupená mimolesní rozptýlenou zelení částečně odpovídá dochované urbanistické struktuře sídla. Dochovanost rozsahu enklávy, struktury krajinné mozaiky, tras většiny historických cest a částečně dochovaná urbanistická struktura sídla bez citelného narušení charakteru zástavby utváří harmonické měřítko i vztahy v krajině. V severním okraji enklávy se nachází PP Louky u Prostředního Žďáru (komplex podmáčených luk s výskytem vzácných a chráněných druhů rostlin).		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Prostřední Žďár (kap. 5).		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5) .		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/A2/2	**ZADNÍ ŽĎÁR**	KC/A, KP/A2	
Překryv	ZS/A2/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Velmi drobná z většiny zalesněná enkláva na místě zaniklé osady na Ševcovském potoce s původním rybníčkem, mokřadními loukami a pozůstatky mlýna, s dochovanou trasou hlavní cesty. Dochoval se zde kamenný tzv. Hubertův kříž (nechal zasadit hrabě Nostic, majitel plánského panství) a kamenný památník Doroty Kronerové z r. 1636. Vodní hladina rybníka s rámcem okolních lesů utváří harmonický charakter lokality, která vyniká přírodní i estetickou hodnotou.		
Podmínky ochrany	Zachování a údržba rybníka s hrází v lesním prostředí a jeho okolí.		
	Výstavba či změna využití území je vyloučena. Převažuje přírodní charakter lokality.		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklého sídla je možná jeho připomínka (prezentace) v jednoduché formě nenarušující měřítko a charakter území (informační panel, odpočívka, drobný memoriální objekt a podobně).		

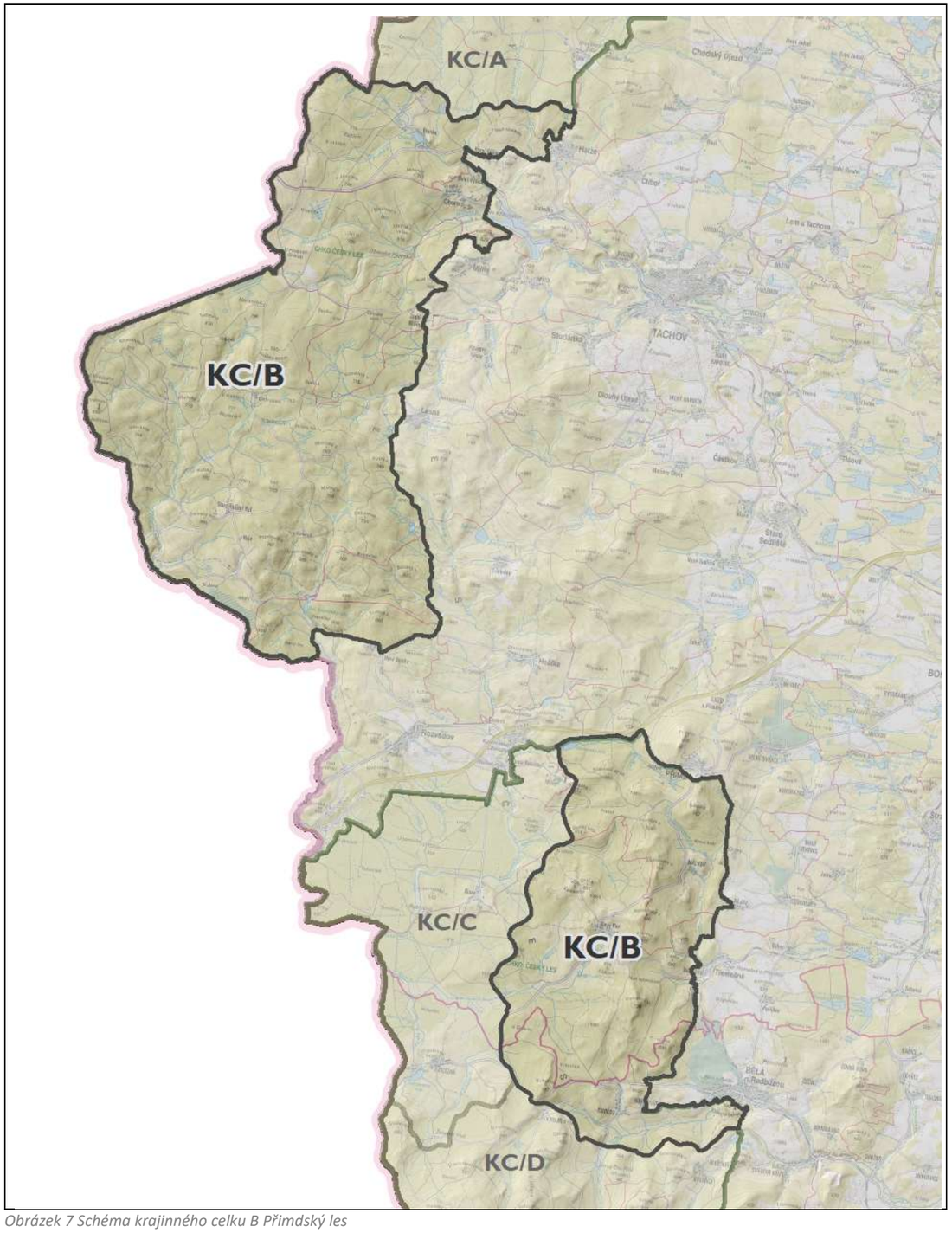
KRAJINNÝ CELEK B PŘIMDSKÝ LES

Krajinný celek Přimdský les zasahuje do severní i jižní části CHKO a přibližně se kryje se stejnojmenným geomorfologickým podcelkem, což je členitá kerná a klenbová vrchovina s mírně ukloněnými povrchy, hřbety a mohutnými vrchy.

V severní části CHKO jde zejména o okrsek Havranská vrchovina v západní části Přimdského lesa, členitou vrchovinu s výraznými hřbety, ukloněnými povrchy a široce rozevřenými údolími, s nejvyšším bodem Havran (894 m n. m.) v oblasti maximálního klenbového vyzdvižení geomorfologické jednotky. Kromě několika větších a řady drobných okrajových enkláv, kde se objevují louky, pastviny a četná nelesní zeleň, je souvisle zalesněná. Vykazuje oproti nejsevernější části CHKO poněkud bohatší členění zvlněného terénního reliéfu modelovaného vodními toky v rozvodní oblasti. Vyniká zejména velkými ucelenými plochami lesních porostů s velmi malými enklávami uvnitř, se dvěma velkými enklávami při státní hranici (Pavlův Studenec, Zahájí, Jedlina), v údolí Mže (Branka) a při okrajích otevírajících se již do členitější a otevřenější Rozvadovské pahorkatiny. Větší venkovská sídla zde, až na okrajové partie území (Branka), nejsou přítomna, proto mají v krajině s převažujícím souvislým lesním porostem tak velký význam drobné bezlesé enklávy, většinou zbytky odlesněné krajiny kolem bývalých sídel a osídlených lokalit (Skláře, Zlatý potok, Nová Knížecí huť, Kollerova huť, Pavlova huť). Dochované části někdejších sídel pak vynikají jedinečnými hodnotami harmonie zástavby a krajinného rámce (Ostrůvek, Stará Knížecí huť). Vzdálenější polohy, např. v pramenné oblasti Celního potoka, vynikají odlehlostí, nedotčeností a estetickou působivostí stop osídlení (Šelmberk). Přimdská vrchovina ležící v severní části CHKO je rozčleněna evropským rozvodím běžícím přes horské masivy Tetřevího vrchu (815,3 m .n.m.) a Knížecího stromu (828,6 m n.m.), kdy se severní část s povodími Sklářského a Lužního potoka obrací k severovýchodu s výhledy do zemědělské krajiny podhůří, zatímco jižní část se obrací osluněnými polohami k jihozápadu, do povodí Celního potoka, resp. Zottbachu. Krajina zde vyniká tajemností uzavřených scenérií a dojmovou neprostupností s absencí rušivých prvků a civilizačních zásahů. V obrazu krajiny vynikají působivé scenérie členité lesnaté krajiny s mohutnými dominantami masivu Havranu a s odlehlými širokými lesnatými údolími. Krajinné dominanty jsou nevýrazné. Četné přírodě blízké lokality přinášejí významné estetické hodnoty. Enklávy otevřených prostorů uvnitř souvislých lesních porostů jsou překvapující a působivé s výraznou harmonií staveb a krajinného rámce. Přechod lesních porostů do zemědělské krajiny se vyznačuje esteticky vysoce atraktivními polohami kolem bývalé Pavlovy Hutě a velmi působivými okraji lesů kolem Lesné. Linie vodotečí v lesních porostech, vycházející do otevřených niv se solitérními stromy, představují esteticky atraktivní a vysoce harmonické scenérie.

Do jižní části CHKO zasahuje Přimdský les lesnatým hřebenem vycházejícím od dominanty Přimdy (848,1 m n. m.) ke hřebeni Málkovského (760,9 m .n.m.) a Kamenného vrchu (738,7 m n. m.), který odděluje výrazným horizontem zemědělskou krajinu Chodska od západně se rozkládající Kateřinské kotliny. Jedná se o okrsek Málkovská vrchovina, což je vrchovina se hřbety, vrchy a suky, obklopená pahorkatinou s ukloněnými povrchy, převážně zalesněná rozlehlými lesními komplexy s enklávami luk a pastvin. Členitost terénu a vyvýšená poloha nad Kateřinskou kotlinou umožňuje vnímání scenérií vnitřního prostoru spolu s dalekými průhledy k západu. Vizuální kontakt se zemědělskou krajinou na východě je mnohem více omezený. Velké enklávy otevřené zemědělské krajiny s pastvinami a loukami uvnitř lesních porostů umožňují vnímání zástavby obcí (Málkov, Nová Ves) v krajinných panoramatech, což je příznačnější pro jižní část CHKO než pro část severní. Celkově působí krajina harmonicky, bez výraznějších rušivých vlivů, torza vesnic (Málkov, Nová Ves, Smolov) nepůsobí v detailu výrazně pozitivním dojmem. Některé partie krajiny (údolí Václavského potoka, odtržené enklávy kolem Kamenice) vynikají silnou estetickou atraktivností a výraznou harmonií měřítka a vztahů.

Uvnitř krajinného celku se zejména v jeho severní části nachází řada velmi cenných přírodních enkláv, mezi nejcennější patří přirozené rašeliništní území chráněné v rámci NPP Na Požárech, rašeliniště vrchovištního typu představují PR Farské bažiny a PR Podkovák, zachovanou ukázku podmáčených rašeliníkových smrčin reprezentuje PR Pavlova Huť, hluboké lesní vrchoviště s rašelinnými jezírky je chráněno v rámci PR Křížový kámen a PR Ostrůvek, vodní ekosystém soustavy malých vodních nádrží je zahrnut do PP Na Kolmu, vrcholové skalní výchozy rozvadovského žulového masivu reprezentuje PP Šelmberk. Mozaika olšových luhů, mokřadních a rašelinných luk je chráněna v rámci PP Niva Bílého potoka.

Obrázek 7 Schéma krajinného celku B Přimdský les

KC/B Přimdský les

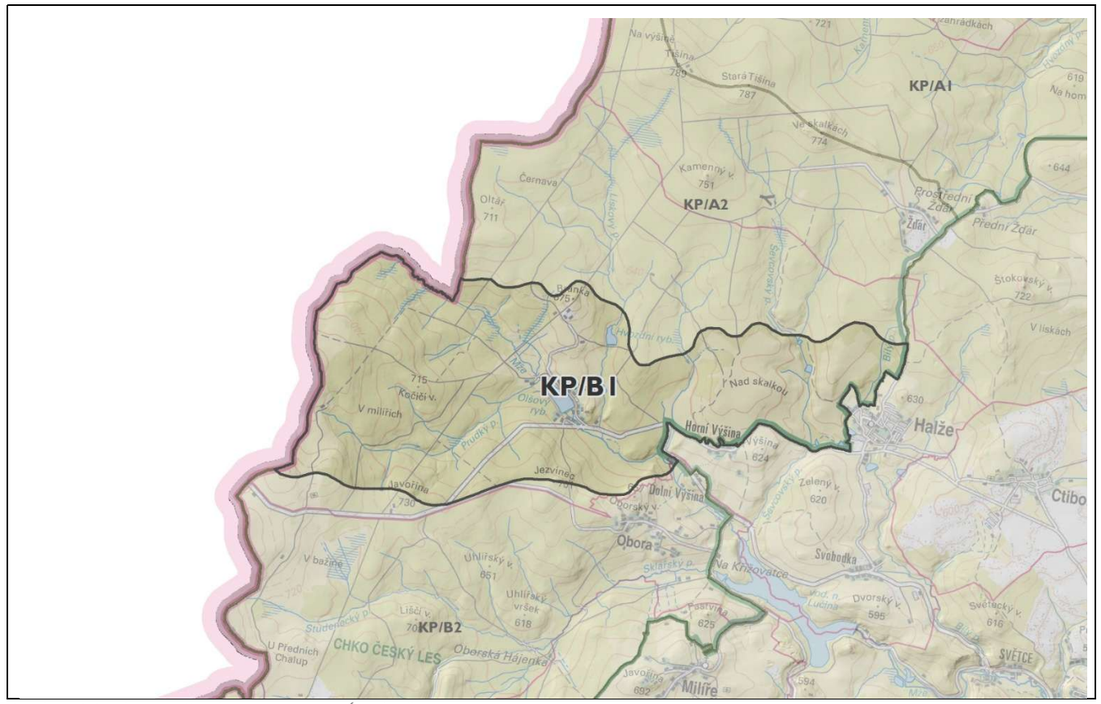
Dominantní rys		Význam hlavní spoluurčující	Projev pozitivní negativní neutrální
B1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa s ukloněnými povrchy, plochými hřbety, vrchy a suky a se široce rozevřenými údolími, s dominantou Havran (894 m n. m.) na severu a výraznou terénní morfologií lesnatého hřbetu se zřetelnými dominantami Málkovského a Apolenského vrchu na jihu.	hlavní	pozitivní
B2	Oblý horizont hlavního evropského rozvodí Dunaj – Labe (Tetřeví vrch – Knížecí strom) s lesnatými dominantami.	spoluurčující	pozitivní
B3	Výrazně, místy téměř souvisle zalesněné území s převládajícími smrkovými monokulturami s cennými enklávami bučin a smrkových bučin, s několika většími a řadou menších mýtin a odlesněných enkláv.	hlavní	pozitivní
B4	Přirozené krajinářsko-estetické hodnoty přírodě blízkých partií zalesněné krajiny (skalní útvary mrazového zvětrávání, údolí potoků s mokřadními plochami a prameništi, rašeliništi) s harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy v krajině.	hlavní	pozitivní
B5	Nízká hustota osídlení soustředěného do několika enkláv s harmonickým vztahem zástavby a krajinného rámce, nečetné enklávy kulturní krajiny s extenzivním hospodařením, zaniklá sídla s pozůstatky původního osídlení území (paměť místa), určitá vylidněnost, odloučenost, odlehlost.	hlavní	pozitivní neutrální
B6	Stopy bývalého hraničního pásma (vojenské objekty – areály rot pohraniční stráže, silnice, vysílače atd.).	spoluurčující	neutrální

Zásady ochrany dominantních rysů		Odůvodnění
ZO/B1	Ochrana (minimalizace zásahů) přírodních zalesněných táhlých horizontů a terénních dominant před novodobými výškovými stavbami a technicistními zařízeními (vysílače, větrné elektrárny ad.). Zachování příznivého stavu vizuálního znečištění krajiny.	KC/B je výrazně zalesněný. Území z interiéru KC umožňuje jen omezeně vnímat krajinné scenérie. Pro vnímání Českého lesa jsou proto významné dálkové pohledy, jak z poloh bezlesí a z okrajů území, tak především z míst mimo CHKO. Právě táhlé, souvisle zalesněné svahy a dominanty s přírodními lesnatými horizonty jsou symbolem a hlavním znakem Českého lesa.
ZO/B2	Ochrana vrcholových partií táhlého hřbetu hlavního evropského rozvodí s plochými dominantami v souvisle zalesněné části Českého lesa před novodobými výškovými stavbami a technicistními zařízeními (vysílače, větrné elektrárny ad.)	Partie Českého lesa, kterými prochází hlavní evropské rozvodí Dunaj – Labe, jsou neosídlené, souvisle zalesněné, s přírodním či přírodě blízkým charakterem, vnímatelné pouze z dálkových pohledů, a to především z míst mimo CHKO. Jako takové patří k emblematickým znakům a symbolům Českého lesa.
ZO/B3	Nestanovují se.	Ochrana souvislých lesních porostů je předmětem ochrany v rámci ZCHÚ a není třeba stanovovat specifické zásady z hlediska krajinného rázu.
ZO/B4	Nestanovují se	Ochrana přírodě blízkých scenérií zalesněné krajiny uvnitř KC je předmětem ochrany v rámci ZCHÚ a není třeba stanovovat specifické zásady z hlediska krajinného rázu.
ZO/B5	Zachování pro Český les typické řídké hustoty osídlení, nevytváření nových sídelních útvarů v enklávách zaniklých sídel (bez možnosti nové výstavby), eliminace nadměrného nezahušťování zástavby, ochrana nelesní krajinné zeleně v otevřených enklávách kulturní krajiny, ochrana před zarůstáním otevřených lučních enkláv. U stávajících sídel je nutné respektovaní harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce a vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny.	Pro charakter krajiny Českého lesa je charakteristická určitá odlehlost a vylidněnost (obraz klidné krajiny bez vlivů civilizace) související s historií území (odsun Němců, hraniční pásmo). V KC/B jsou na mnohé z odlesněných enkláv vázány přírodovědecky velmi cenné lokality. Přílišné zahušťování a plošný růst zástavby na jedné straně, stejně jako zarůstání drobných enkláv kulturní krajiny na druhé straně, by znamenalo změnu krajinného rázu a setření specifické krajinné matrice typické právě pro krajinu Českého lesa. Eventuální výstavba v existujících sídlech je řešena v rámci kap. 5.
ZO/B6	Nové využití (zachování) vojenských areálů jako historických stop specifických pro pohraniční oblasti.	Specifické vojenské objekty (roty pohraniční stráže ad.) jsou pro vývoj pohraničních oblastí v druhé polovině 20. století typické. Ačkoli je jejich morálně-architektonická a stavebně-technická hodnota často za hranicí životnosti, představují zajímavou krajinnou (sídelní) strukturu, jejíž zachování je dokladem jisté vývojové fáze zdejší krajiny. Proto je jejich zachování či připomínka (rehabilitace) žádoucí z hlediska zachování paměti území.

Krajinný celek je tvořen několika svébytnými částmi rozdělenými do devíti krajinných prostorů. V severní části CHKO je KC/B rozčleněn hlavním evropským rozvodím na dvě svébytné části, severně od něj jsou vymeteny tři krajinné prostory (**KP/B1 Údolí Mže**, **KP/B2 Bučina** a **KP/B3 Kamenný vrch II**), jižně od evropského rozvodí jsou vymezeny také tři krajinné prostory (**KP/B4 Havran**, **KP/B5 Hraniční potok**, **KP/B6 Celní potok**). V jižní části CHKO, do které KC/B zasahuje, jsou vymezeny rovněž tři krajinné prostory (**KP/B7 Kamenice**, **KP/B8 Bezděkovský potok** a **KP/B9 Niva Radbuzy**).

KRAJINNÝ PROSTOR B1 ÚDOLÍ MŽE

Krajinný prostor vytváří plochý široký úval pramenné oblasti horního toku Mže a jejích přítoků oddělující Dyleňský a Přimdský les. Vzhledem k dimenzím krajiny, širokému rozevření údolí a převýšení cca 100-150 m vzniká poměrně velké klidné měřítko krajiny, která se na východě otevírá do členité a idylicky kultivované krajiny Tachovska. Otevření enklávy kolem obce Branka tvoří zajímavou scenérii s výrazným uplatněním přírodních prvků v krajinné scéně podél vodotečí a harmonickým vztahem zástavby a krajinného rámce. Na severu je KP/B1 vymezen dolními partiemi povlovných zalesněných svahů klesajících od masivu Tišiny (789 m n. m.) a Kamenného vrchu (751 m n. m.) k otevřeným enklávám údolí Mže, tj. přibližně hranicí geomorfologických podcelků Dyleňského a Přimdského lesa, na jihu pak plochým rozvodním horizontem Javořina (730 m n. m.) – Jezvinec (701 m n. m.) – Oborský vrch (657 m n. m.).

Obrázek 8 Schéma krajinného prostoru B1 Údolí Mže

KP/B1 Údolí Mže									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa (Havranské vrchoviny) s širokým údolím horního toku Mže a jejích přítoků, plochými hřbety a vrcholy a ukloněnými povrchy	+	zásadní	cenný			X	X	
Př2	Horní tok Mže a její přítoky (Prudký potok, Lískový potok a řada drobných vodotečí) vč. vodopádu Branka, břehových a nivních porostů a podmáčených poloh niv, pramenišť a dvou větších rybníků (Olšový, Hvozdní)	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, vzácně zbytky bukových porostů	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př4	Enklávy bezlesí s loukami a pastvinami, s nálety nelesní zeleně, stromovými doprovody komunikací a vodotečí a venkovskými sídly (Branka)	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př5	Skalní útvary mrazového zvětrávání v lesích, ojedinělé skály, bloky a balvany	+	doplňující	běžný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Lokality zaniklých osad Hraničná a Větrov uvnitř enkláv bezlesí při státní hranici, místa zaniklých mlýnů na Mži a na Prudkém potoce (Kočičí rybníčky)	+	spoluurčující	běžný	X	X	X		
Kh3	Dochovaný charakter převážně zalesněného území s menšími enklávami a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Kh4	Krajina novověké kolonizace s osadou Branka (1663) v enklávě bezlesí v širokém údolí Mže	+	spoluurčující	běžný	X		X	X	
Kh5	Bývalá rota pohraniční stráže Branka	O	doplňující	běžný					
Kh6	Historické rybníky na Mži (Olšový rybník) a Lískovém potoce (Hvozdní rybník)	+	doplňující	běžný		X			
Kh7	Několik drobných sakrálních objektů (kříž, kaple, pomník Františka Josefa I. nad Brankou)	+	doplňující	běžný					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů a rozevřených údolí bez výrazného prostorového členění	+	zásadní	cenný					
Pr2	Nevýrazné ploché dominanty a táhlé horizonty nejvyšších poloh na rozvodí Sklářského potoka a Mže (Javořina – Jazvinec)	+	zásadní	cenný	X	X			
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a údolí lesních potoků s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Branka s částečně dochovanou urbanistickou strukturou, s harmonickým zapojením do krajinného rámce, bez vymykajících se objektů	+	spoluurčující	běžný	X		X	X	
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr7	Otevřené enklávy bezlesí s přírodě blízkým krajinným rámcem a s možností dálkových výhledů	+	spoluurčující	cenný				X	
Pr8	Měřítkově i architektonicky rušivý areál bývalé roty PS Branka s fotovoltaickou elektrárnou v poloze nad vsí	-	doplňující	-					

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		Odůvodnění
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny.	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Větrov, Hraničná) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i lokalit zaniklých objektů (mlýny na Mži a Prudkém potoce).	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Branka (kromě enklávy bývalé roty PS) zachovat volnou urbanistickou skladbu s množstvím zelených ploch a rozptýlené zeleně	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
Ochranná doporučení		
OD1	V místě stávající nevyhovující zástavby roty PS Branka a FVE umožnit omezený rozvoj (konverzi) směrem k rekreačnímu (turistickému) využití území.	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám.	
OD3	V osadě Branka umožnit omezené doplnění stávající struktury v místech volných ploch mezi zástavbou, s možností přestavby nebo konverze některých objektů i při novodobém architektonickém výrazu, ovšem při zachování tradičního měřítka, forem a hmot.	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

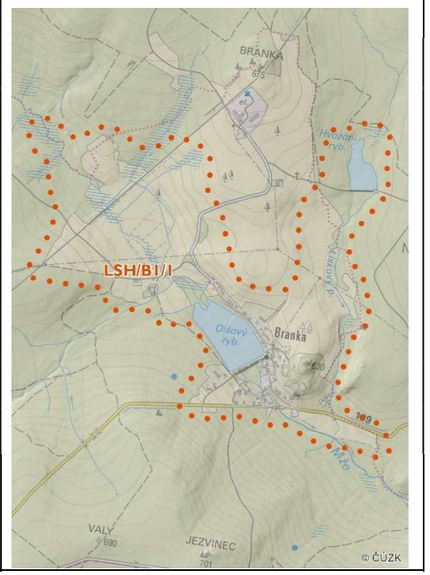
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/B1/1 Větrov	Kap. 4.2
	VOSK/B1/2 Branka	
	VOSK/B1/3 U Hamerských domků	
	VOSK/B1/4 Halže	
Významné krajinné horizonty	H/B1/B2/01 Studenecký horizont	Kap. 4.1
Významné krajinné dominanty	-------	-----
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	---	---
Zaniklá sídla	ZS/B1/1 Hraničná	Kap. 4.5
	ZS/B1/2 Větrov	
Roty pohraniční stráže	R/B1/1 Branka	Kap. 4.4

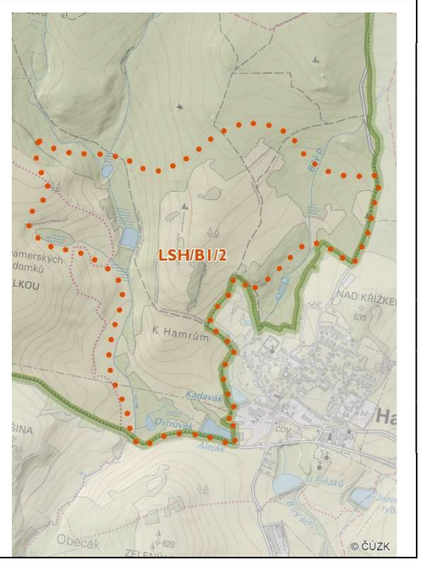
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/B1/1	Branka	Kap. 5

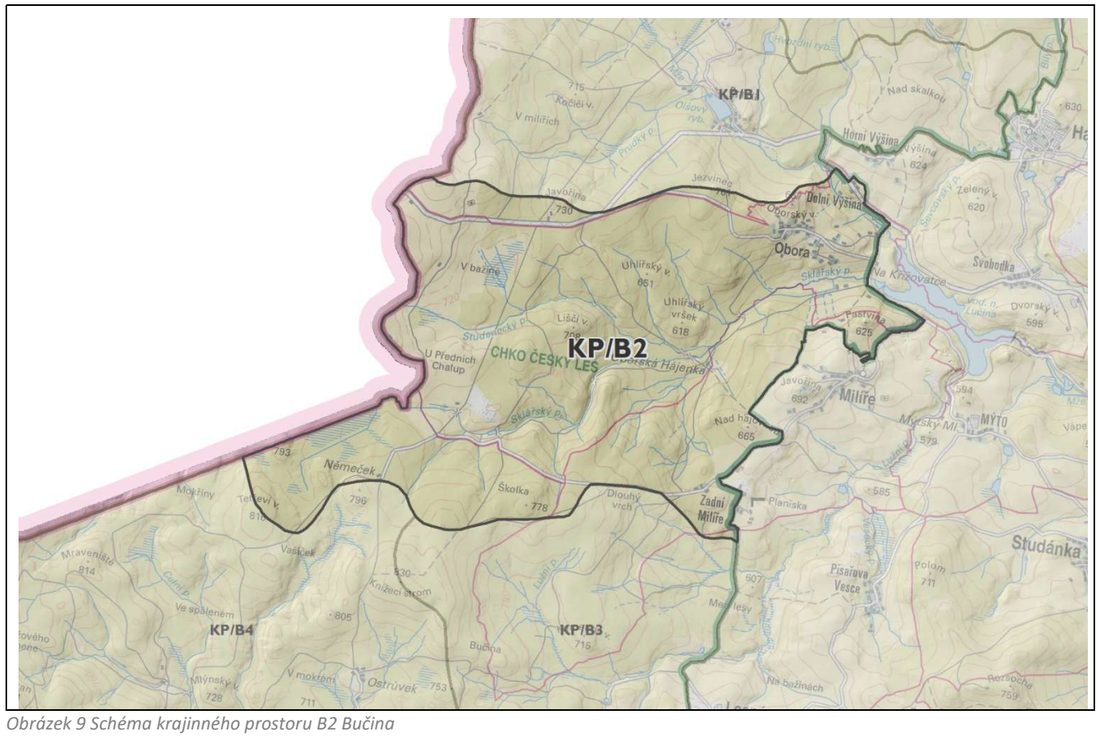
Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B1/1	**BRANKA**	KC/B, KP/B1	
Překryv	VOSK/B1/2, R/B1/1, S/B1/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Údolní poloha horního toku Mže a jejích přítoků (Prudký p. a bezejmenné) i okolí Olšovského rybníka vyniká působivostí vodní hladiny a přírodě blízkých partií mokřin a doprovodné zeleně. Na V je lokalita ohraničena atraktivní polohou Lískového potoka s Hvozdným rybníkem (historicky lesním rybníkem). Dochovaly se trasy většiny cest a rozložení zástavby (částečně zaniklé). Rybník, přírodní partie toků, polouzavřená poloha kolem Olšovského rybníka a výrazné obklopení obce doprovodnou zelení utváří harmonické vztahy a estetickou hodnotu území.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Branka (kap. 5).		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5).		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B1/2	**HALŽE**	KC/B, KP/B1	
Překryv	VOSK/B1/3+VOSK/B1/4		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Polootevřená krajina nad zástavbou Halže na V okraji CHKO představuje výrazně harmonický segment luk a pastvin rozbrázděných bohatou doprovodnou zelení Ševcovského a Bílého potoka, menších rybníčků a cenných mokřadních luk. V SV cípu enklávy se nachází mozaika olšových luhů, mokřadních a rašelinných luk (PP Niva Bílého potoka). V historické trase se dochovala cesta na vrh Tišina.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná.		
	Zachování podmínek ochrany daných plánem péče o PP Niva Bílého potoka		
Ochranná doporučení	Ochrana odlesněných ploch a nelesní zeleně před zarůstáním, extenzivní hospodaření, údržba krajiny.		
	Na území PP Niva Bílého potoka se řídit podmínkami danými plánem péče o MZCHÚ.		

KRAJINNÝ PROSTOR B2 BUČINA

Krajinný prostor zaujímá území se zajímavou konfigurací zvlněné krajiny modelované údolími vějířovitě uspořádaných přítoků Sklářského potoka s rozsáhlým komplexem lesů ve své centrální části a cennými okraji lesů otevřených enkláv u Pavlova Studence a u Milířů. Jsou to velmi odlišné typy otevřených krajin podhůří a náhorních poloh, přičemž jejich výškový rozdíl není výrazný (Javořina u Milířů 691,9 m n. m., Studenecký vrch u Pavlova Studence 777,4 m n. m.). Na severu je KP/B2 vymezen plochým rozvodním horizontem Javořina (730 m n. m.) – Jezvinec (701 m n. m.) – Oborský vrch (657 m n. m.) mezi povodími Sklářského potoka a Mže, na jihu přibližně rozvodím Sklářského potoka a Lužného potoka táhnoucím se v západo-východním směru od Tetřevího vrchu (816 m n. m.) u státní hranice až po Zadní Milíře na východním okraji CHKO, kde již navazuje otevřenější kulturní krajina Tachovska. V části hranice KP u Tetřevího vrchu probíhá evropské rozvodí Dunaj – Labe.

Obrázek 9 Schéma krajinného prostoru B2 Bučina

KP/B2 Bučina									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa (Havranské vrchoviny) s údolími Sklářského potoka a jeho přítoků, plochými hřbety, nevýraznými vrcholy a ukloněnými povrchy v blízkosti hlavního evropského rozvodí	+	zásadní	cenný			X	X	
Př2	Sklářský potok a jeho přítoky (Studenecký potok), u Obory s bohatou doprovodnou zelení, ojedinělé drobné rybníčky	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, vzácně zbytky bukových porostů	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př4	Rozsáhlé enklávy bezlesí s loukami a pastvinami, s nálety nelesní zeleně, podmáčenými loukami, stromovými doprovody komunikací a vodotečí a venkovskými sídly (Obora, bývalý Pavlův Studenec)	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př5	Zachovaná plocha podmáčených rašeliníkových smrčin Českého lesa v PR Pavlova Huť	+	doplňující	cenný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Lokality zaniklé obce Pavlův Studenec (hřbitov) a osad Pomezná, Přední Chalupy, Na Spálenci, Pavlova Huť, Na Šancích, Francovy Domky uvnitř enklávy bezlesí při státní hranici, místa zaniklých samot	+	spoluurčující	běžný	X	X	X	X	
Kh3	Dochovaný charakter převážně zalesněného území v centrální části KP s menšími enklávami (Oborská hájenka) a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Kh4	Krajina novověké kolonizace s osadou Obora (1662) vč. Dolní Výšiny v enklávě bezlesí nad vodní nádrží Lučina s rozptýlenou urbanistickou skladbu zejména chalup a usedlostí	+	spoluurčující	běžný	X		X	X	
Kh5	Bývalá rota pohraniční stráže Pavlův Studenec	O	doplňující	běžný					
Kh6	Oborská hájovna v drobné enklávě bezlesí	+	doplňující	běžný					
Kh7	Několik drobných sakrálních objektů (kříž, kaple, pomník, lovecký kámen, kaple sv. Anny v lese)	+	doplňující	běžný					
Kh8	Trasa tzv. Zlaté cesty (Norimberská), která spojovala ve 12. až 16. století české země s jižním Německem. Největšího rozkvětu dosáhla, za Karla IV. (dochované úvozy a topografické památky)	O	doplňující	cenný					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů a rozevřených údolí bez výrazného prostorového členění	+	zásadní	cenný					
Pr2	Ploché dominanty a táhlé horizonty nejvyšších poloh na rozvodí Sklářského potoka a Mže (Javořina – Jazvinec) a Sklářského potoka a Lužného potoka (Tetřeví vrch) – mohutný oblý horizont evropského rozvodí s lesnatými dominantami.	+	zásadní	cenný	X	X			
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a údolí lesních potoků s krajinářsko-estetickými hodnotami v centrální části KP	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Obora a Dolní Výšina s částečně dochovanou urbanistickou strukturou, s harmonickým zapojením do krajinného rámce, bez vymykajících se objektů, s množstvím nelesní zeleně	+	spoluurčující	běžný	X		X	X	
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie	+	zásadní	cenný	X		X		

Pr7	Otevřené enklávy bezlesí s přírodě blízkým krajinným rámcem a s možností dálkových výhledů při státní hranici (zaniklý Pavlův Studenec a jeho osady)	+	spoluurču-jící	cenný			X		
Pr8	Měřítkově i architektonicky rušivý areál bývalé roty PS Pavlův Studenec s omezeným vizuálním projevem	-	doplňující	běžný					

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny.	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Pavlův Studenec a jeho osady) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i lokalit zaniklých objektů.	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Obora zachovat volnou urbanistickou skladbu s množstvím zelených ploch a rozptýlené zeleně. Neintenzifikovat zástavbu v místech jednotlivých objektů či menších osad (Dolní Výšina, Zadní Milíře).	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5).
Ochranná doporučení		
OD1	V místě stávající nevyhovující zástavby roty PS Pavlův Studenec umožnit omezený rozvoj (konverzi) směrem k rekreačnímu (turistickému) využití území.	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám.	
OD3	V osadě Obora a v lokalitách Dolní Výšina a Zadní Milíře umožnit omezené doplnění stávající struktury v místech volných ploch mezi zástavbou, s možností přestavby nebo konverze některých objektů i při novodobém architektonickém výrazu, ovšem při zachování tradičního měřítka, forem a hmot a bohaté nelesní zeleně.	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

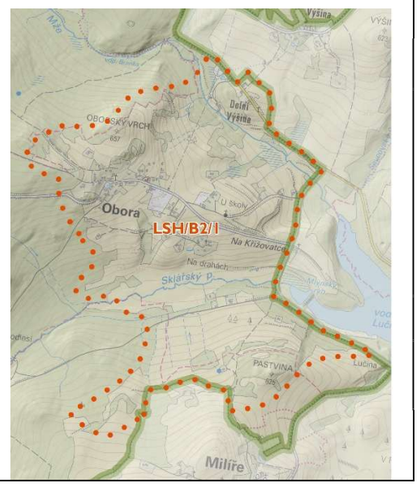
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/B2/1 Pavlův Studenec	Kap. 4.2
	VOSK/B2/2 Obora	
	VOSK/B2/3 Oborská Hájenka	
Významné pohledové horizonty	H/B1/B2/01 Studenecký horizont	
	H/B2/01 Jezvinec	Kap. 4.1
	H/B2/B3/01 Knížecí strom - Liščí vrch	
	H/B2/B4/01 Havran - Tetřeví vrch	
Významné krajinné dominanty	---	---
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	---	---
Zaniklá sídla	ZS/B2/1 Pavlův Studenec	Kap. 4.5
	ZS/B2/2 Pomezná	
	ZS/B2/3 Přední Chalupy	
	ZS/B2/4 Pavlova Huť	
	ZS/B2/5 Na Šancích	
	ZS/B2/6 Francovy Domky	
Roty pohraniční stráže	R/B2/1 Pavlův Studenec	Kap. 4.4

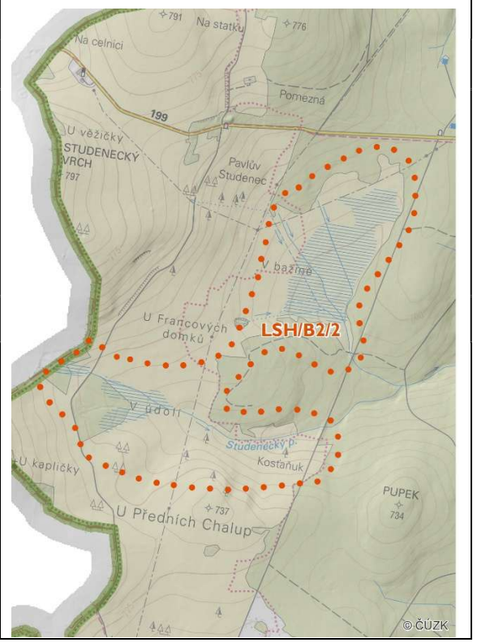
Seznam sídel

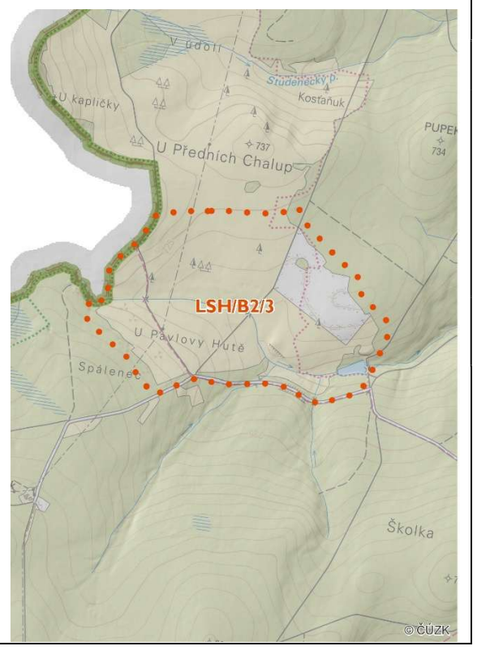
Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

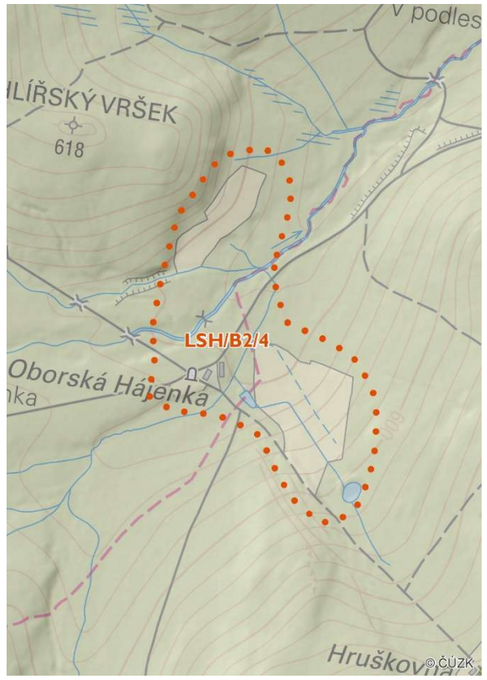
ID (kód)	**Název**	**odkaz**
S/B2/1	Obora	Kap. 5
S/B2/2	Zadní Milíře	

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	**Název LSH**	**Lokalizace**	**Schéma**
LSH/B2/1	**OBORA**	KC/B, KP/B2	
Překryv	VOSK/B2/2, S/B2/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Partie rozhraní lesa a zemědělské krajiny nad vodní nádrží Lučina prostorově se otevírající do krajiny Tachovska vynikají harmonií zejména v lokalitách s větším podílem rozptýlené zeleně s harmonickým vztahem rozptýlené zástavby a krajinného rámce. Osada obora s volnou zástavbou se nachází na svazích plochého hřbetu mezi Mží a Sklářským potokem vlévajícími se do nádrže Lučina.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Obora, s ochranou partií mimolesní zeleně v polohách s rozptýlenou zástavbou (kap. 5).		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5)		

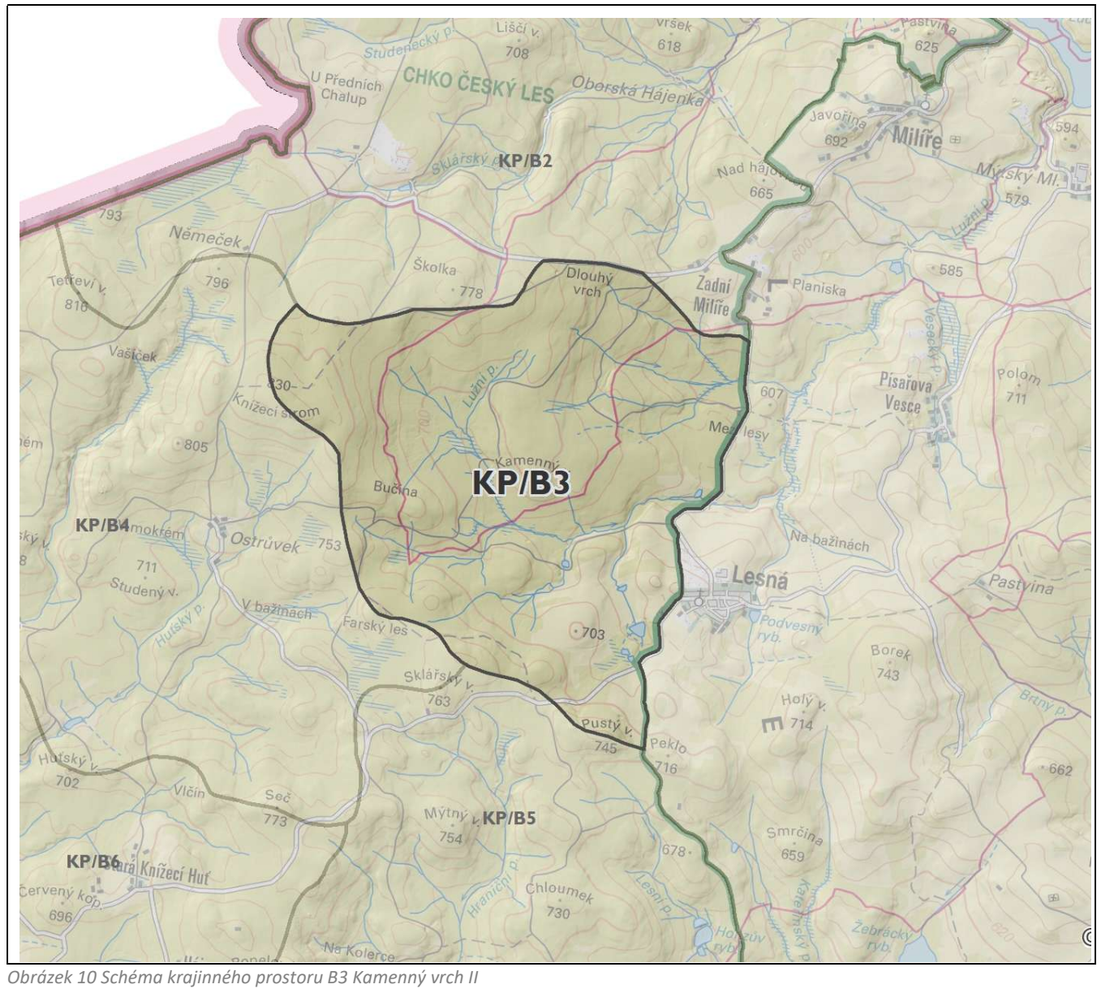
ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B2/2	**FRANCOVY DOMKY**	KC/B, KP/B2	
Překryv	VOSK/B2/1, ZS/B2/6		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Prostor v lokalitě zaniklé osady Pavlova Studence Francovy Domky je tvořen náhorními plochami otevírajícími se již k západu do Německa. Zamokřené louky s prameništěm Studeneckého potoka a jeho levobřežního přítoku vytvářejí v rovinaté až mírně svažité ploše působivou scenérii, zarámovanou okrajem lesa. Scenérie je narušena vzdušnými vedeními VN.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná.		
Ochranná doporučení	Ochrana odlesněných ploch a nelesní zeleně před zarůstáním, extenzivní hospodaření, údržba krajiny.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B2/3	**PAVLOVA HUŤ**	KC/B, KP/B2	
Překryv	VOSK/B2/1, ZS/B2/4		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Údolní poloha Sklářského potoka s průtočným lesním rybníkem Vokatý, nelesní zelení a podmáčenými loukami v prostoru bývalé Pavlovy Hutě vytvářejí polouzavřený prostor s vysokou estetickou atraktivností a silnou identitou. Alej U Pavlovy Hutě v trase Zlaté stezky, středověké obchodní stezky umocňuje, hodnoty krajinného rázu vycházející z dochovaných stop staleté kultivace lokality.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, dochované cestní sítě a mimolesní zeleně. Zástavba či změna využití není přípustná.		
Ochranná doporučení	Ochrana odlesněných ploch a nelesní zeleně před zarůstáním, extenzivní hospodaření, údržba krajiny, nezpevněného charakteru cest, údržba/obnova alejí.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B2/4	**OBORSKÁ HÁJENKA**	KC/B, KP/B2	
Překryv	VOSK/B2/3		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Uprostřed hlubokých lesů na křižovatce středověkých cest, s osmi památnými duby, na přítocích Sklářského potoka s rybníčky se nachází poměrně dochované objekty hájenky. Celá enkláva je místem se silnou identitou a působivou scénou s vysokou krajinářskou i estetickou hodnotou a výraznou harmonii vztahů. Oborská hájenka založena kol. r. 1650 spolu s oborou majitelem tachovského panství. Oplocení obory se nedochovalo. Na okrajích cca 190ti leté památné duby podél tras historických cest a úvozů středověké obchodní Norimberské stezky. Charakter všech objektů hájenky je do současnosti podstatně dochován.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, další zástavba či změna využití není přípustná.		
	Zachování struktury krajiny v enklávě uprostřed lesa - s rybníčky, Sklářským potokem a jeho přítoky, pastvinami, památnými stromy.		
	Zachování drobných památek – opracovaný kamenný sloup – doklad glejtování tachovských Chodů, lovecké kameny Alfreda II. a III. Windisgrätze.		
Ochranná doporučení	Ochrana odlesněných ploch a nelesní zeleně před zarůstáním, extenzivní hospodaření, údržba krajiny.		

KRAJINNÝ PROSTOR B3 KAMENNÝ VRCH II

Krajinný prostor zaujímá převážně lesnaté území stoupající z okraje pohraničních lesů u Milířů a Lesné k mohutnému hřbetu evropského rozvodí Labe-Dunaj, resp. k masivům Knížecího stromu (830 m n. m.). Terén je velmi členitý, převýšení jsou však nevelká a celkově vzniká dojem proměnlivého a málo prostupného lesního masivu. K jihovýchodu se prostor otevírá do otevřených poloh kolem Lesné – enklávy velmi harmonické zemědělské krajiny. Prostor nevyniká významnějšími krajinářsko-estetickými hodnotami, s výjimkou právě okrajů lesa u Lesné. Jihozápadní okraj prostoru tvoří hlavní evropské rozvodí, severní okraj pak rozvodní polohy mezi Sklářským a Lužním potokem.

Obrázek 10 Schéma krajinného prostoru B3 Kamenný vrch II

KP/B3 Kamenný vrch II

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa (Havranské vrchoviny) s údolími Lužního potoka a jeho přítoků, plochými hřbety, nevýraznými vrcholy a ukloněnými povrchy v blízkosti hlavního evropského rozvodí Dunaj-Labe (masiv Knížecího stromu)	+	zásadní	cenný			X	X	
Př2	Lužní potok a jeho vějířovitě uspořádané přítoky, ojedinělé drobné rybníčky, prameniště, podmáčené polohy v lesích	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, vzácně zbytky bukových porostů	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př4	Rozsáhlá enkláva bezlesí u Lesné s loukami a pastvinami, s nálety nelesní zeleně, rybníčky, podmáčenými loukami, stromovými doprovody vodotečí	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X	X	
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Prakticky neosídlené území s odlehlým charakterem jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Dochovaný charakter převážně zalesněného území v centrální části KP s enklávou bezlesí u Lesné, s několika historickými rybníčky	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Kh3	Lokality zaniklých mlýnů na Lužním potoce (Horní a Dolní mlýn)	O	doplňující	běžný					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů a rozevřených údolí bez výrazného prostorového členění	+	zásadní	cenný					
Pr2	Ploché dominanty a táhlé zalesněné horizonty na hlavním evropského rozvodí (masiv Knížecího stromu)	+	zásadní	cenný	X	X			
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a údolí lesních potoků s krajinářsko-estetickými hodnotami v převážné části KP	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Otevřená enkláva bezlesí s přírodě blízkým krajinným rámcem a s možností dálkových výhledů západně od Lesné	+	spoluurču-jící	běžný	X		X	X	
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie	+	zásadní	cenný	X		X		

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		Odůvodnění
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny.	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a enklávami bezlesí. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých objektů (mlýny na Lužním potoce) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa.	Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
Ochranná doporučení		
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	
OD3	Odlesněnou enklávu západně od Lesné chránit před zarůstáním (zalesněním), ruderalizací, udržovat drobné rybníčky, umožnit extenzivní zemědělské hospodaření	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

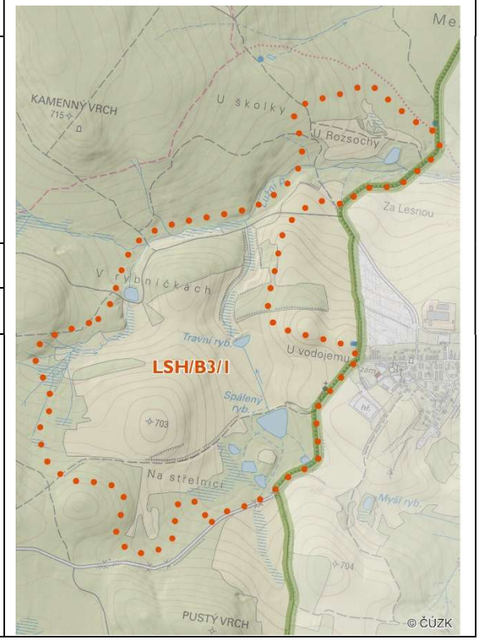
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/B3/1 Lesná	Kap. 4.2
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	---	---
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	---	---
Zaniklá sídla	H/B2/B3/01 Knížecí strom - Liščí vrch	Kap. 4.1
Roty pohraniční stráže	---	---

Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

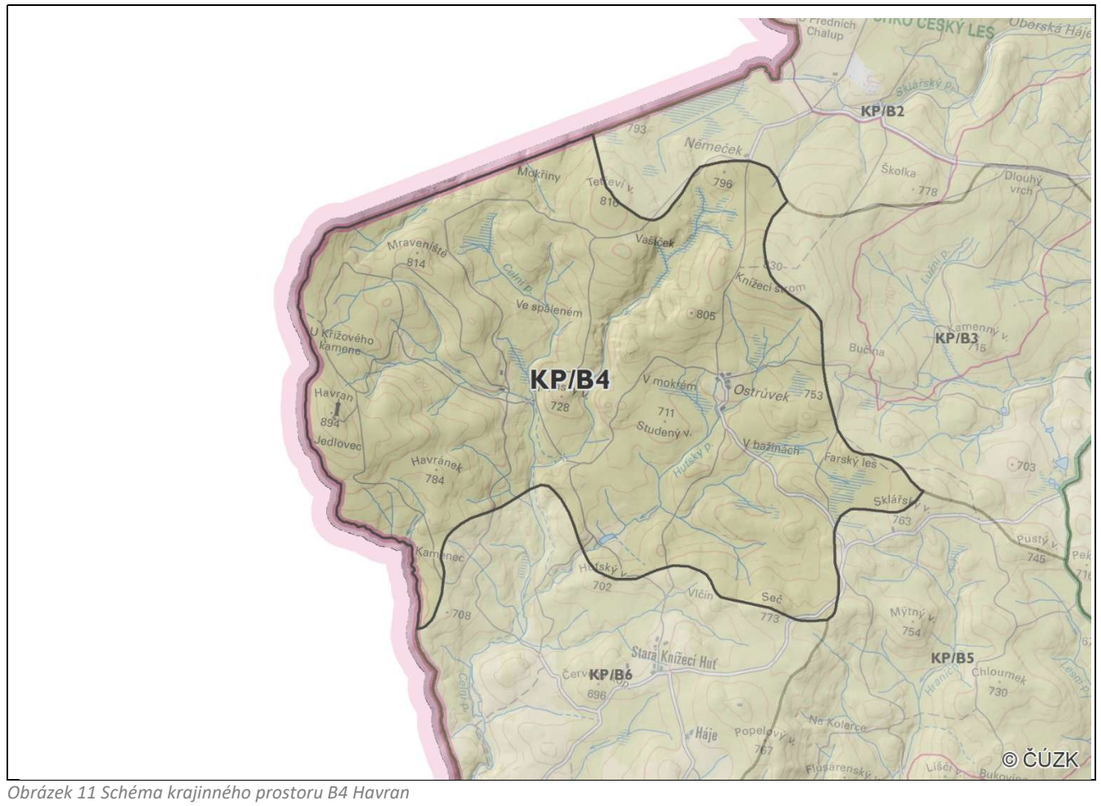
ID (kód)	Název	Odkaz
---	---	---

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B3/1	**LESNÁ**	KC/B, KP/B3	
Charakteristika, vč. odůvodnění	Enkláva se pohledově otevírá k obci Lesná. Otevřenější partie výběžku zemědělské krajiny s neobyčejně zajímavými polohami zejména na okrajích lesních masivů s členitým mikroreliéfem, drobnou vodotečí, s četnými rybníčky a rozptýlenou zelení. Prostředí má značnou estetickou atraktivnost. Tvoří působivou krajinnou scénu s výraznou harmonií měřítka i prostorových vztahů.		
Podmínky ochrany	Změna využití a charakteru enklávy není možná. Zástavba enklávy v návaznosti na obec Lesná na území CHKO není žádoucí.		
Ochranná doporučení	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací, ochrana rybníčků před zarůstání a zanesením.		

KRAJINNÝ PROSTOR B4 HAVRAN

Krajinný prostor je vyplněn souvislým lesním porostem horského masivu obklopujícího sníženinu Celního potoka a jeho přítoků. Krajina oživená četnými stopami někdejšího osídlení a drobnými otevřenými enklávami s jedinečnými znaky harmonie (Ostrůvek, Nová Knížecí huť) vyniká ojedinělými hodnotami přírodními, kulturními a estetickými. Jedná se společně s KP/B5 o jeden z nejvýznamnějších segmentů krajiny reprezentující krajinný ráz a identitu krajiny CHKO Český les. Prostor je na severu a severovýchodě vymezen víceméně hlavním evropským rozvodím Dunaj – Labe, na jihu ve východní části nevýrazným zalesněným reliéfem vrcholů a hřbetů představujících rozvodní polohy mezi Hraničním a Huťským potokem, v západní části pak již v povodí Celního potoka přechod intenzivně zalesněné krajiny s drobnými enklávami bezlesí ke kulturnější krajině s větším zastoupením bezlesí.

Obrázek 11 Schéma krajinného prostoru B4 Havran

KP/B4 Havran									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa (Havranské vrchoviny) s údolími Celního potoka a jeho přítoků (Huťský potok), plochými hřbety, nevýraznými vrcholy a ukloněnými povrchy v blízkosti hlavního evropského rozvodí	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Plochý eliptický masiv Havranu (894 m n. m.) v oblasti maximálního klenbovitého vyzdvižení geomorfologické jednotky, nejvyššího bodu Havranské vrchoviny	+	spoluurčující	cenný		X	X		
Př3	Celní potok a jeho přítoky (Huťský potok), u Nové Knížecí Huti Huťský rybník, drobné rybníčky v Ostrůvku, podmáčené polohy, prameniště	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př4	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, vzácně zbytky bukových porostů	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př5	Drobné enklávy bezlesí s loukami a pastvinami, s nálety nelesní zeleně, podmáčenými loukami, stromovými doprovody (Ostrůvek, Nová Knížecí Huť, Zlatý potok, Skláře)	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př6	Hluboké lesní vrchoviště Českého lesa s rašelinnými jezírky v PR Křížový kámen, PR Ostrůvek a PR Farské bažiny	+	doplňující	cenný		X			
Př7	Skalní útvary a výchozy v lesích, výrazné skalní výchozy rozvadovského žulového masivu v PP Šelmberk	+	doplňující	cenný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Lokality zaniklé obce Nová Knížecí Huť a osad Skláře a Zlatý potok, enklávy zaniklých objektů (Hedvičina pila) se stopami osídlení a pamětí místa	+	spoluurčující	běžný	X	X	X	X	
Kh3	Dochovaný charakter téměř kompletně zalesněného území s drobnými enklávami bezlesí a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Kh4	Krajina novověké kolonizace s osadou Ostrůvek (1779), částečně dochovanou strukturou, s bývalým loveckým zámečkem, roubenou kaplí (památka) a parkovými úpravami (rybníčky, solitéry)	+	spoluurčující	cenný	X		X	X	
Kh5	Bývalá rota pohraniční stráže Vašíček na mýtině uprostřed lesa, objekty zchátralé	-	doplňující	běžný					
Kh6	Bývalá vojenská rozhledna na vrcholu Havran (dnes adaptovaná pro veřejnost)	O	spoluurčující	běžný					X
Kh7	Zbytky hradu Šelmberk západně od Ostrůvku (založen kolem roku 1300, dochované pouze zbytky zdí)	+	doplňující	běžný					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů, plochých vrcholů, hřebenů a rozevřených údolí bez výrazného prostorového členění	+	zásadní	cenný					
Pr2	Mohutný oblý horizont evropského rozvodí s lesnatými dominantami, masiv Havranu v místě maximálního klenbového vyzdvižení	+	zásadní	cenný	X	X			
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter uzavřených scenérií lesní krajiny a údolí lesních potoků s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení s dominantou rozhledny na Havranu	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Osada Ostrůvek s výraznou harmonií měřítka a vztahů, přírodě blízkým charakterem scenérií, téměř parkovou krajinou drobné odlesněné enklávy s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie	+	zásadní	cenný	X		X		

Pr7	Drobné otevřené enklávy bezlesí s přírodě blízkým krajinným rámcem (zaniklý Nová Knížecí Huť, Zlatý potok, osada Skláře) v rozsáhlých lesních komplexech	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X	X	
Pr8	Měřítkově i architektonicky rušivý areál bývalé roty PS Vašíček s omezeným vizuálním projevem	-	doplňující	-					

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny.	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a drobnými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území. Rozhledna Havran na místě vojenské pozorovatelny, která představuje singulární znak, který neruší celkový charakter území a naopak navazuje na historii hraničního pásma, nemůže být argumentem pro povolování dalších technických dominant.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Nová Knížecí Huť, Zlatý Potok, Skláře) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i lokalit zaniklých objektů (Hedvičina pila).	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Ostrůvek zachovat volnou urbanistickou skladbu s množstvím zelených ploch a rozptýlené zeleně s rybníčky (téměř parková úprava). Neintenzifikovat a nedoplňovat zástavbu o nové objekty, při adaptacích a stavebních úpravách objektů je nutné zachovat strukturu a charakter lokality při respektování tradičních architektonických forem prvků a materiálů.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5).
Ochranná doporučení		
OD1	V místě stávající nevyhovující zástavby roty PS Vašíček umožnit omezený rozvoj (konverzi) směrem k rekreačnímu (turistickému) využití území.	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám.	
OD3	Odlesněné enklávy chránit před zarůstáním (zalesněním) a ruderalizací (Skláře), udržovat drobné rybníčky (Ostrůvek, Nová Knížecí Huť), umožnit extenzivní zemědělské hospodaření.	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

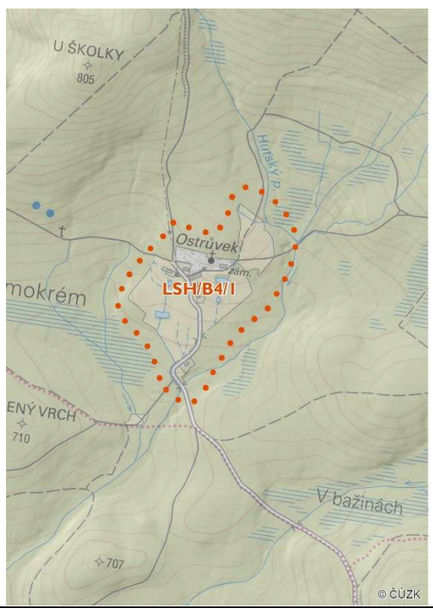
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/B4/1 Ostrůvek	Kap. 4.2
	VOSK/B4/2 Nová Knížecí Huť	
	VOSK/B4/3 Zlatý potok	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/B2/B4/01 Havran - Tetřeví vrch	Kap. 4.1
	D/B4/01 Lovecký zámeček Ostrůvek	
	D/B4/02 Na skalách - Šelmberk	
	D/B4/03 Havran	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/B4/1 Ostrůvek – roubená kaple (rejstříkové číslo ÚSKP 29742/4-4036)	Kap. 4.3
	OBJ/B4/2 Ostrůvek – lovecký zámeček	
	OBJ/B4/3 Šelmberk – pozůstatky hradu	
	OBJ/B4/4 Rozhledna Havran	
	OBJ/B4/5 Arnoštova leštírna	
Zaniklá sídla	ZS/B4/1 Nová Knížecí Huť	Kap. 4.5
	ZS/B4/2 Zlatý potok	
	ZS/B4/3 Skláře	
Roty pohraniční stráže	R/B4/1 Vašíček	Kap. 4.4
	R/B4/2 Havran (hláska)	

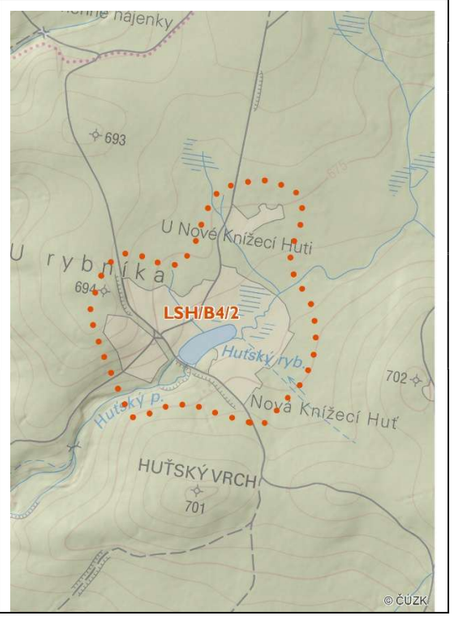
Seznam sídel

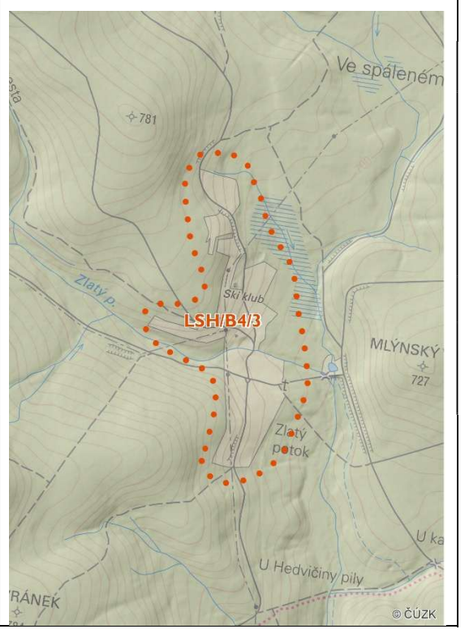
Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

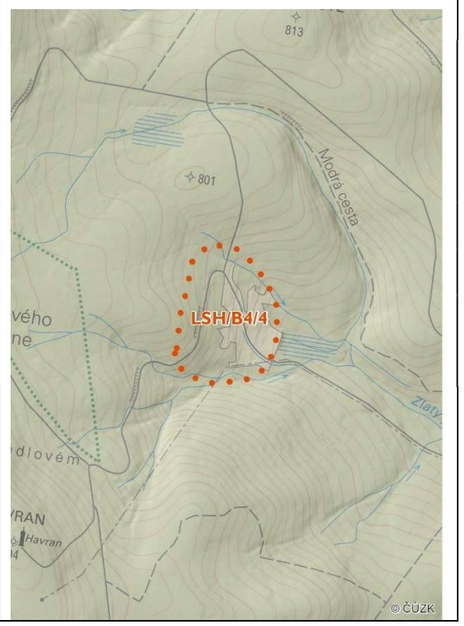
ID (kód)	**Název**	**odkaz**
S/B4/1	Ostrůvek	Kap. 5

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B4/1	**OSTRŮVEK**	KC/B, KP/B4	
Překryv	VOSK/B4/1 , S/B4/1, OBJ/B4/1, OBJ/B4/2,		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Jedna z nejhodnotnějších enkláv otevřené krajiny v lesních porostech s cennými a architektonicky výraznými objekty. Lokalita vyniká estetickou atraktivností a výraznou harmonií zástavby a krajinného rámce a výrazně harmonickými vztahy. U bývalého loveckého zámečku roubená kaple (památka) a pozůstatky parkové úpravy (rybníčky, solitérní stromy).		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Ostrůvek (kap. 5).		
	Změna využití a struktury území není možná.		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5).		
	Při adaptacích a stavebních úpravách objektů je nutné zachovat strukturu a charakter zástavby při respektování tradičních architektonických forem a materiálů. Jejich devastace by snížila působivost celé scenérie.		

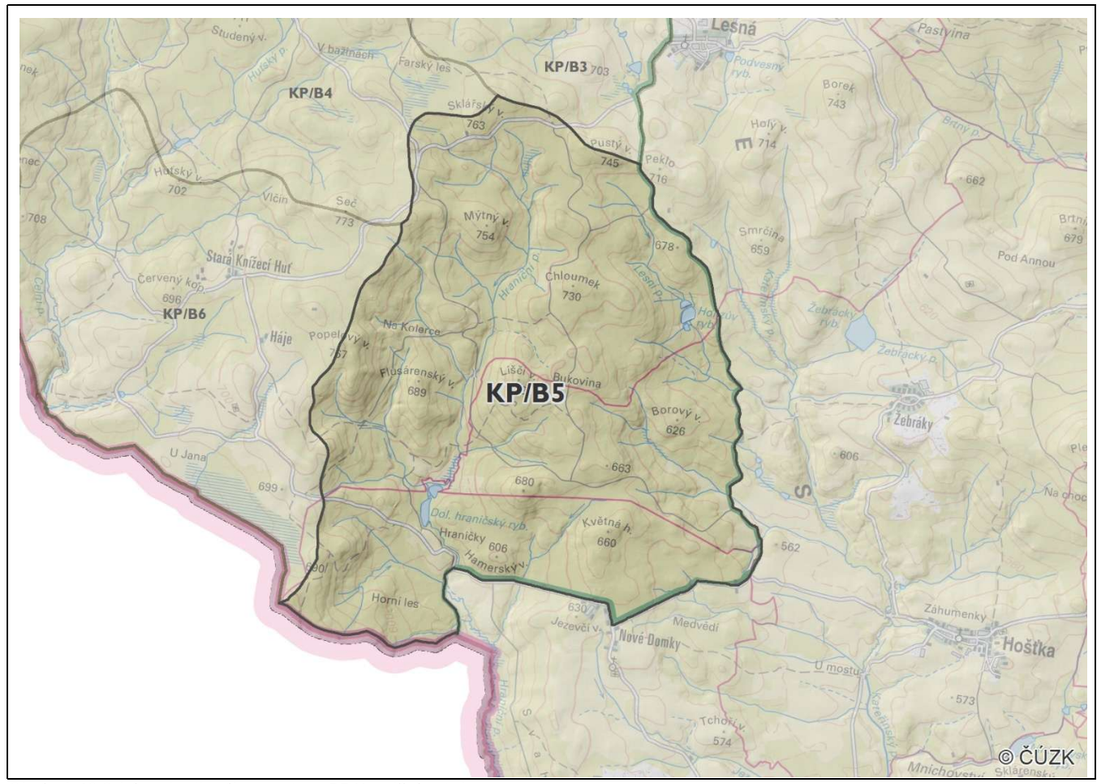
ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B4/2	**NOVÁ KNÍŽECÍ HUŤ**	KC/B, KP/B4	
Překryv	ZS/B4/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Lokalita v místech zcela zaniklé obce vyniká odloučeností a uzavřeností krajinné scény bez rušivých prvků. Harmonické vztahy dané přírodě blízkým charakterem scenérií uzavřené enklávy obohacuje romantický výraz Huťského rybníka a množství nelesní krajinné zeleně uvnitř ploch lučních porostů.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná.		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklé obce je možná vhodná prezentace paměti místa a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.).		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B4/3	**ZLATÝ POTOK**	KC/B, KP/B4	
Překryv	VOSK/B4/3, ZS/B4/2		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Historicky doložitelná protáhlá enkláva v odloučené poloze uprostřed hlubokých lesních porostů v mírném východním svahu při soutoku Celního a Zlatého potoka, s dochovanou trasou cest vyniká harmonií a estetickou působivostí danou přírodě blízkým rámcem s množstvím nelesní krajinné zeleně v plochách luk. Rušivým prvkem je vedení VN.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná.		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklé obce je možná vhodná prezentace paměti místa (vč. zachování stop původní zástavby) a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B4/4	**SKLÁŘE**	KC/B, KP/B4	
Charakteristika, vč. odůvodnění	Enkláva v lesním porostu na místě zaniklé sklářské osady Skláře vyniká odloučeností a uzavřeností drobného prostoru přírodního charakteru uvnitř lesů na úpatí Havranu. V současnosti je místo pusté a postupně ztrácí svůj charakter na úkor lesního porostu.		
Podmínky ochrany	Zachování specifické lokality s pamětí místa a s charakterem drobné lesní mýtiny.		
	Změna charakteru lokality či její zástavba nejsou přípustné.		
Ochranná doporučení	Ochrana ploch luk a nelesní zeleně před zarůstáním, extenzivní hospodaření a údržba krajiny či ponechání mýtiny uprostřed lesního komplexu samovolnému zarůstání.		
	V lokalitě zaniklé osady je možná vhodná reprezentace paměti místa Extenzivní rekreační využití není s ohledem na útulnu na Zlatém potoce nutné.		

KRAJINNÝ PROSTOR B5 HRANIČNÍ POTOK

Krajinný prostor představuje lesnaté údolí Hraničního potoka pramenícího pod Sklářským vrchem (763 m n. m.) a jeho vějířovitě uspořádaných přítoků. Prostor údolí je vymezen velmi členitým terénem s výšinami Sklářský vrch (763 m n. m.) – Na Vyhlídce (754 m n. m.) – Popelový vrch (767 m n. m.). Reliéf zalesněného území je poměrně zvlněný a pestrý. Údolí se rozšiřuje v prostoru Horního a Dolního Hraničského rybníka a bývalých sídel Mlýnské domky a Nová Huť. Prostor působí svou členitostí a orientací jižně od hlavního evropského rozvodí Dunaj – Labe příjemně a harmonicky, poskytuje řadu dílčích lesních scenérií. Otevřené odlesněné scenérie u rybníků i na místě zaniklých sídel vynikají estetickou atraktivností, harmonií vztahů přírodě blízkého krajinného rámce a měřítkově přiměřených mýtin s nelesní zelení s fragmenty původního osídlení. Vedle nevelkých otevřených enkláv v údolí Hraničního potoka (Nová Huť – Mlýnské domky – Hraničná) a Mrtvého potoka (Žebrácký Žďár) se v lesních celcích objevují zcela drobné odlesněné enklávy na místech dalších zaniklých sídel a objektů, kde lze vnímat krajinářsko-estetické hodnoty (Kollerova Huť, Schönwaldská Huť, Kolm s malými rybníky, Pohodnice či Randezvous). V převážně zalesněném území s převahou přírodních hodnot se nachází PP Na Kolmu (soustava rybníků se starším bobřištěm), PR Podkovák, část PR Farských bučin a Schönwaldský jasan v lokalitě Hájovna.

Obrázek 12 Schéma krajinného prostoru B5 Hraniční potok

KP/B5 Hraniční potok									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa (Havranské vrchoviny) s údolími Hraničního potoka a jeho přítoků, plochými hřbety, vrcholy a ukloněnými povrchy jižně od hlavního evropského rozvodí	+	zásadní	cenný		X	X		
Př2	Hraniční potok a jeho přítoky, Horní a Dolní Hraničský rybník, menší rybníky u Kolmu (PP Na Kolmu) a další drobné rybníčky, podmáčené polohy, prameniště	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, vzácně zbytky bukových porostů	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Menší i zcela drobné enklávy bezlesí s loukami a pastvinami, s nálety nelesní zeleně, podmáčenými loukami, stromovými doprovody (Mlýnské domky, Žebrácký Žďár, Kollerova Huť, Schönwaldská Huť, Kolm, Randezvous)	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př5	Rašeliniště vrchovištního typu charakteristické pro oblast Českého lesa (PR Podkovák, PR Farské bažiny)	+	doplňující	cenný		X			
Př6	Skalní útvary a výchozy v lesích	+	doplňující	běžný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Lokality zaniklých obcí Mlýnské domky, Hraničky a osad Kollerova Huť, Nová Huť, Schönwaldská Huť, Žebrácký Žďár, enklávy zaniklých objektů a samot (Randezvous, Kolm, Pohodnice, Buchar, Špechův mlýn) se stopami osídlení a pamětí místa	+	spoluurčující	běžný	X	X	X	X	
Kh3	Dochovaný charakter téměř kompletně zalesněného území s drobnými enklávami bezlesí a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Kh4	Bývalá rota pohraniční stráže Nové Domky na hranici CHKO	-	doplňující	běžný					
Kh5	Historické rybníky na Hraničním potoce (Horní a Dolní Hraničský rybník)	+	doplňující	běžný					
Kh6	Drobná sakrální architektura (Lesní kaple Kolmské Matky boží, kříže, pomníky)	+	doplňující	běžný					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů, plochých vrcholů, hřebenů a údolí	+	zásadní	cenný					
Pr2	Zvlněný zalesněný horizont jednotlivých vrchů a hřebenů oddělující povodí Hraničního a Celního potoka	+	zásadní	cenný	X	X			
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter uzavřených scenérií lesní krajiny a údolí lesních potoků s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení s dominantou rozhledny na Havranu	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Menší i zcela drobné odlesněné enklávy s rybníky a nelesní zelení s výraznou harmonií měřítka a vztahů, přírodě blízkým charakterem scenérií a s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	spoluurčující	cenný	X		X	X	

Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie, místa s pamětí	+	zásadní	cenný	X		X		

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny.	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a drobnými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty a ploché vrcholy bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Hraničky, Mlýnské domky, Nová Huť, Kollerova Huť, Schönwaldská Huť, Žebrácký Žďár) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i lokalit zaniklých objektů (Randezvous, Kolm a Pohodnice, Špechův mlýn, Buchar).	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou (rybníky). Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
Ochranná doporučení		
OD1	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám.	
OD2	Drobné odlesněné enklávy chránit před zarůstáním (zalesněním) a ruderalizací (Kollerova Huť, Schönwaldská Huť, Rendezvous, Kolm), udržovat drobné rybníčky v lesích před zanesením či zarůstáním.	
OD3	Větší odlesněné enklávy (Mlýnské domky, Žebrácký Žďár) udržovat v současném stavu, umožnit extenzivní zemědělské a rybniční hospodaření.	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/B5/1 Hraničky	Kap. 4.2
	VOSK/B5/2 Žebrácký Žďár	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/B5/01 Liščí vrch - Chloumek	Kap. 4.1

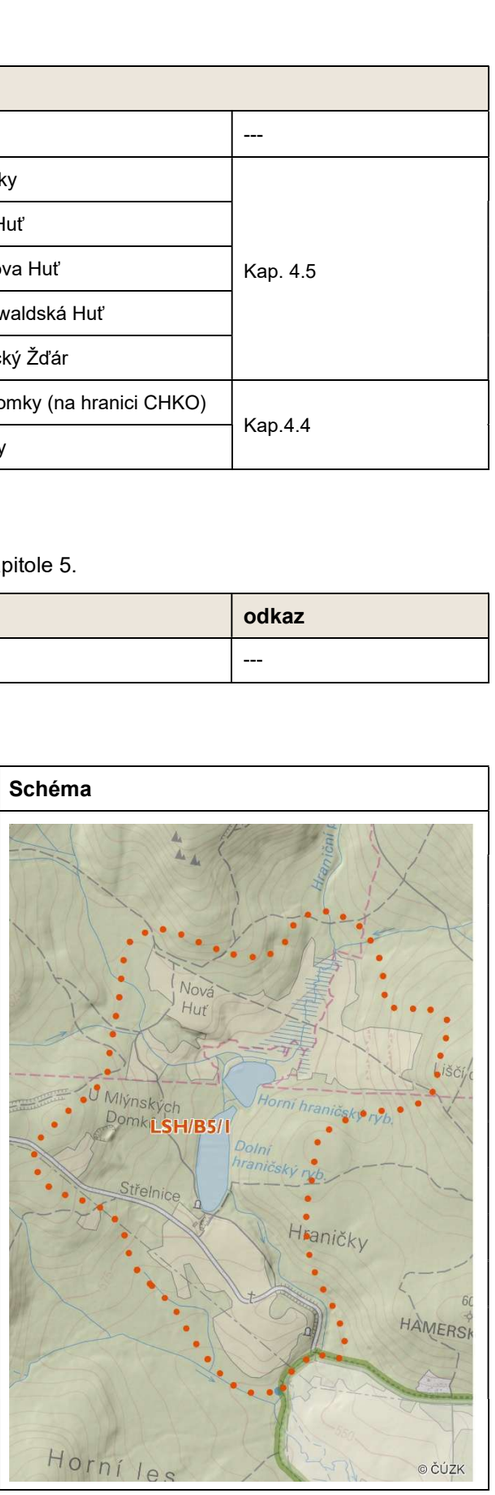
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	---	---
Zaniklá sídla	ZS/B5/1 Hraničky	Kap. 4.5
	ZS/B5/2 Nová Huť	
	ZS/B5/3 Kollerova Huť	
	ZS/B5/4 Schönwaldská Huť	
	ZS/B6/5 Žebrácký Žďár	
Roty pohraniční stráže	R/B5/1 Nové Domky (na hranici CHKO)	Kap.4.4
	R/B5/2 Hraničky	

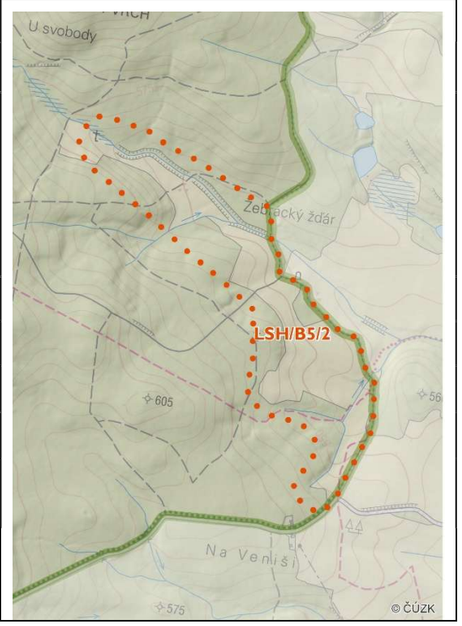
Seznam sídel

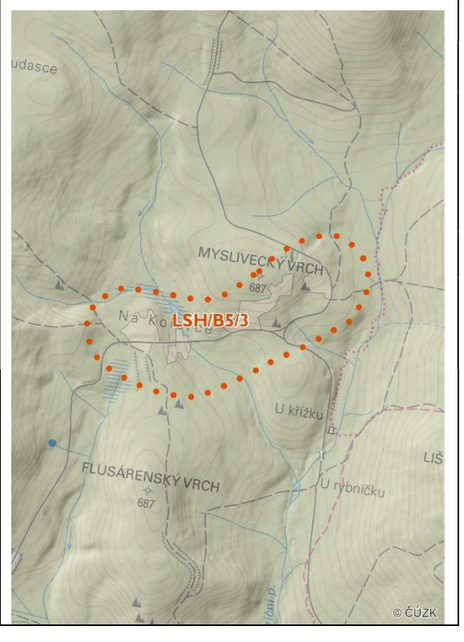
Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

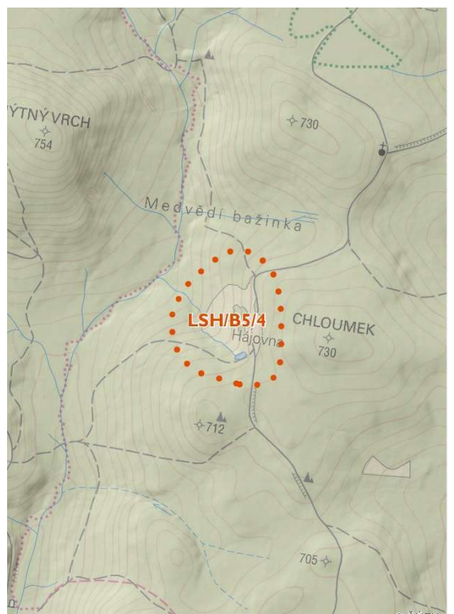
ID (kód)	**Název**	**odkaz**
---	---	---

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	**Název LSH**	**Lokalizace**	**Schéma**
LSH/B5/1	**HRANIČKY**	KC/B, KP/B5	
Překryv	VOSK/B5/1, ZS/B5/1, ZS/B5/2, R/B5/2		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Soustavě několika menších i středních enkláv pastvin a luk na místě zaniklých osad (Hraničky, Mlýnské domky, Nová Huť) dominuje esteticky působivá poloha rybníků na Hraničním potoce obklopená četnými strukturami mimolesní zeleně. Působivá lokalita s četnými prvky krajinné scény, vč. stop zaniklých osídlení, obklopená členitým lesnatým reliéfem vyniká harmonií měřítka i vztahů.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Změna využití a struktury území není přípustná.		
	Nová zástavba na místě zaniklého osídlení není přípustná.		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK.		
	V lokalitách zaniklých sídel je možná vhodná prezentace paměti místa a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.).		
	Odlesněné enklávy udržovat extenzivním hospodařením, chránit plochy luk před zalesněním a ruderalizací, rybníky chránit před zanesením, zarůstáním a degradací.		

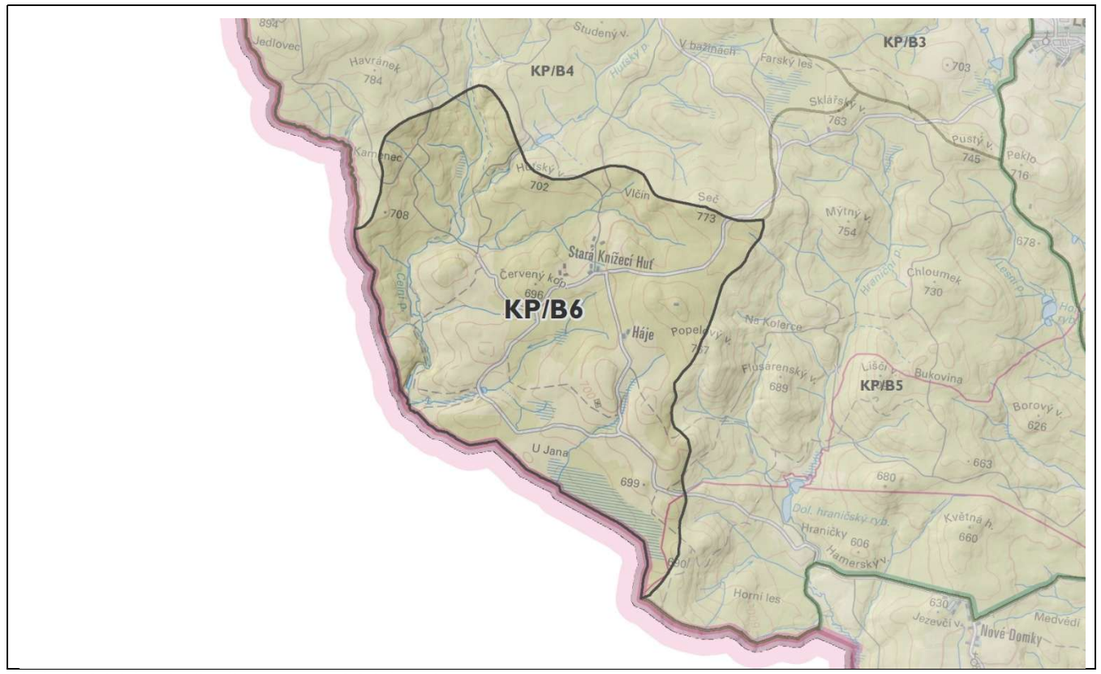
ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B5/2	**ŽEBRÁCKÝ ŽĎÁR**	KC/B, KP/B5	
Překryv	VOSK/B5/2, ZS/B6/5		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Soustava luk specificky ohraničených okraji lesa do úzkého koridoru podél Mrtvého potoka proniká hluboko do lesních porostů až na úpatí Borového vrchu (625,7 m n.m.). Vyniká zřetelnými estetickými hodnotami, přírodě blízkým charakterem scenérií, průhledy a výraznou harmonií měřítka a vztahů v krajinné scéně.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Změna využití a struktury území není přípustná.		
	Nová zástavba na místě zaniklého osídlení není přípustná.		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK.		
	V lokalitě zaniklé osady je možná vhodná prezentace paměti místa a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.).		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B5/3	**KOLLEROVA HUŤ**	KC/B, KP/B5	
Překryv	ZS/B5/3		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Několik drobných mýtin uprostřed lesního porostu na místě bývalé osady Kollerova Huť. Na konci 2. světové války zde stálo několik chalup, vyhlášená výletní hospoda a hájovna. Dodnes v lukách a lesních porostech patrné stopy zaniklého osídlení.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná.		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklé obce je možná vhodná prezentace paměti místa (vč. zachování stop původní zástavby) a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.).		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B5/4	**SCHÖNWALDSKÁ HUŤ**	KC/B, KP/B5	
Překryv	ZS/B5/4		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Drobná enkláva působící až parkovým charakterem obklopená lesem na místě původní sklárny z 1. poloviny 18. století. Malá osada zcela zanikla, ale jsou zde stále patrné stopy zdiva sklárny i hájovny. Uprostřed prostoru roste mohutný Schönwaldský jasan.		
Podmínky ochrany	Zachování specifické lokality s pamětí místa a s charakterem drobné lesní mýtiny.		
	Změna charakteru lokality či její zástavba nejsou přípustné.		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklé osady je možná vhodná prezentace paměti místa (vč. zachování stop původní zástavby) a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.)		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací.		

KRAJINNÝ PROSTOR B6 CELNÍ POTOK

Krajinný prostor tvoří enkláva otevřené zemědělské krajiny v ohbí Celního potoka na soutoku se Spáleným a Zahájským potokem je jedním z největších vizuálně otevřených prostorů v lesních porostech Českého lesa. Neobyčejná scenérie NPP Na Požárech ozvláštňuje krajinnou scénu východní části prostoru a niva Celního potoka opírající se o okraj lesního porostu s horskými masivy Havranu v pozadí vytváří působivé scenérie s vysokou diverzitou prvků a výraznou harmonií. Severní okraj prostoru je vymezen v klesajícím terénu modelovaném vodními toky v místech, kde silně zalesněná krajina pod Havranem přechází do více kulturní krajiny s většími otevřenými prostory v místech několika zaniklých vsí, východní okraj pak tvoří výrazný zvlněný zalesněný reliéf oddělující tyto otevřené enklávy od více členité zalesněné krajiny v povodí Hraničního potoka.

Obrázek 13 Schéma krajinného prostoru B6 Celní potok

KP/B6 Celní potok									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa (Havranské vrchoviny) s širokými údolími Celního, Spáleného a Zahájského potoka a jejich přítoků, plochými hřbety, nevýraznými vrcholy a ukloněnými povrchy s poměrně malou výškovou členitostí náhorních poloh Českého lesa	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Celní, Spálený, Zahajský potok a jejich přítoky, podmáčené polohy, prameniště, ojedinělé rybníčky	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, vzácně zbytky bukových porostů	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Rozsáhlejší enklávy bezlesí s loukami a pastvinami, květnatými loukami, s nálety nelesní zeleně, podmáčenými loukami a stromovými doprovody (otevřené prostory Česká Ves, Stará Knížecí Huť a Jedlina)	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př5	Rozsáhlé přirozené rašeliništní území s cennou vegetací (NPP Na Požárech)	+	spoluurčující	jedinečný	X	X			
Př6	Ojedinělé skalní útvary a výchozy v lesích	+	doplňující	cenný					
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Lokality zaniklých obcí Háje, Jedlina, Zahájí, Česká Ves, osad Stoupa, Josefovo údolí, České Nové Domky, Lauhof, enklávy zaniklých objektů (Malovcova brusírna, Arnoštova leštírna, Nový mlýn ad.) se stopami osídlení a pamětí místa (hřbitov Lesná)	+	spoluurčující	běžný			X		
Kh3	Krajina novověké kolonizace s osadou Stará Knížecí Huť (1784) s částečně dochovanou urbanistickou strukturou	+	spoluurčující	cenný	X		X		
Kh4	Ruiny zámku Zahájí v lese v blízkosti státní hranice	O	doplňující	běžný					
Kh5	Bývalá rota pohraniční stráže Stoupa v západní části enklávy Staré Knížecí Huti	-	doplňující	běžný					
Kh6	Částečně dochovaná celková struktura krajiny (rozložení lesů, bezlesí, hlavních cest územím)	O	zásadní	běžný			X		
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů, ukloněných povrchů, plochých vrcholů, hřebenů a širokých rozevřených údolí bez výrazného prostorového členění	+	zásadní	cenný					
Pr2	Otevřený charakter lučních enkláv s výhledy a výrazným krajinným rámcem lesních celků. Rozsáhlé plochy pastvin s vegetačními prvky zaniklých vesnic představují působivou krajinnou scénu.	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter uzavřených scenérií lesní krajiny a údolí lesních potoků s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Osada Stará Knížecí Huť s výraznou harmonií měřítka a vztahů, přírodě blízkým charakterem scenérií a s krajinářsko-estetickými hodnotami danými harmonickým vztahem zástavby krajinného rámce	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr7	Neobyčejná scenérie rašeliniště Na Požárech kontrastující na německé straně s upravenou a nezajímavou zemědělskou krajinou s farmami a samotami	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Pr8	Měřítkově i architektonicky rušivý areál bývalé roty PS Stoupa s omezeným vizuálním projevem na enklávu Staré Knížecí Huti	-	doplňující	-					
Pr9	Niva celního potoka s otevřenými plochami luk a pastvin ve svazích na levém břehu vytvářející dokonalé hlediště působivé krajinné s masivem Havranu v pozadí	+	doplňující	cenný	X		X	X	

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny.	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a drobnými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území. Rozhledna Havran na místě vojenské pozorovatelny, která představuje singulární znak, který neruší celkový charakter území a naopak navazuje na historii hraničního pásma, nemůže být argumentem pro povolování dalších technických dominant.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (zaniklé obce Jedlina, Háje, Česká Ves, Zahájí a další osady) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i lokalit zaniklých objektů. Chránit volné luční plochy otevřených enkláv před změnou využití (např. realizace měřítkově excesivních ploch FVE).	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Stará Knížecí Huť zachovat volnou urbanistickou skladbu s množstvím zelených ploch. Ojedinělé doplnění zástavby v prolukách musí respektovat strukturu, charakter a tradiční architektonické řešení.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5).
Ochranná doporučení		
OD1	V místě stávající nevyhovující zástavby roty PS Stoupa umožnit omezený rozvoj (konverzi) směrem k rekreačnímu (turistickému) využití území.	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám.	
OD3	Odlesněné enklávy chránit před zarůstáním (zalesněním) či změnou využití, umožnit extenzivní zemědělské hospodaření, udržovat drobné vodní plochy a nelesní krajinnou zeleň.	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

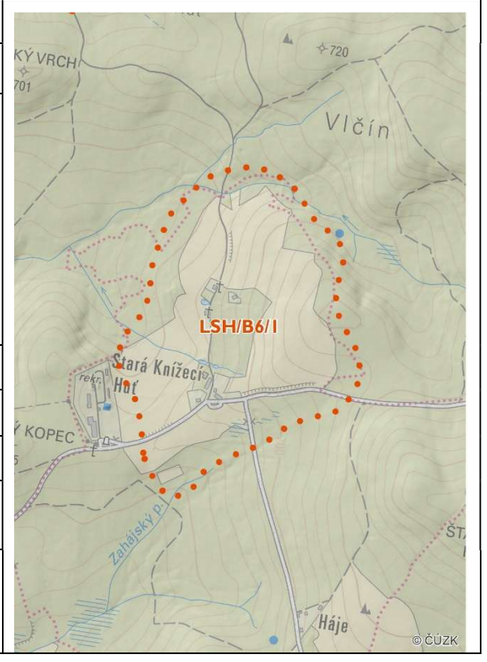
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/B6/1 Stará Knížecí Huť	Kap. 4.2
	VOSK/B6/2 Česká Ves	
	VOSK/B6/3 Jedlina	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/B6/01 Štádlerův kopec - Popelový vrch	Kap. 4.1
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/B6/1 Ruiny zámku Zahájí	Kap. 4.3
Zaniklá sídla	ZS/B6/1 Jedlina	Kap. 4.5
	ZS/B6/2 Háje (z části)	
	ZS/B6/3 Zahájí (Přední a Zadní)	
	ZS/B6/4 Česká Ves	
	ZS/B6/5 České Nové Domky	
	ZS/B6/6 Josefovo údolí	
	ZS/B6/7 Stoupa	
Roty pohraniční stráže	R/B6/1 Stoupa	Kap. 4.4

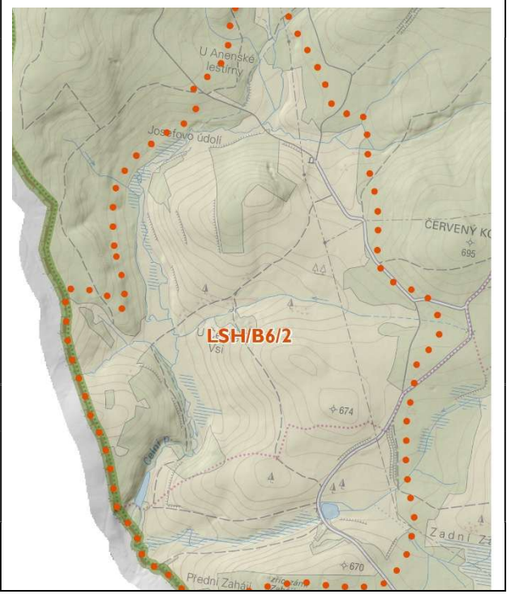
Seznam sídel

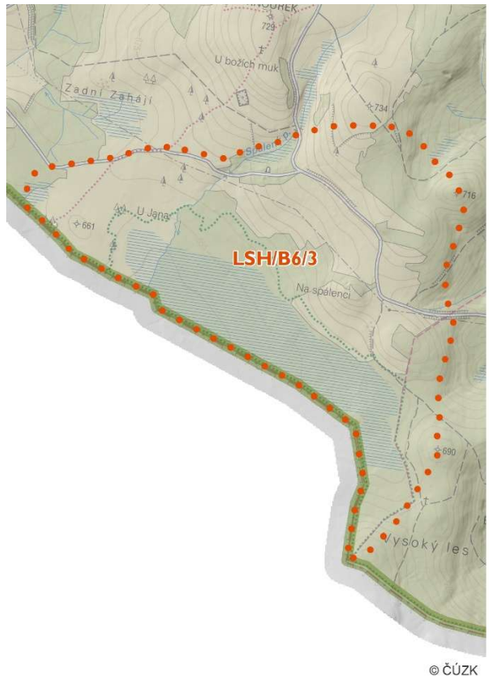
Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	**Název**	**odkaz**
S/B6/1	Stará Knížecí Huť (vč. enklávy Háje)	Kap. 5

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	**Název LSH**	**Lokalizace**	**Schéma**
LSH/B6/1	**STARÁ KNÍŽECÍ HUŤ**	KC/B, KP/B6	
Překryv	VOSK/B6/1, S/B6/1, ZS/B6/2		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Nevelká lokalita s harmonickým vztahem zástavby Staré Knížecí Hutě a krajinného rámce - bohaté vnitřní zeleně, navazujících luk ohraničených smíšeným lesním porostem. Disharmonický vůči původní zástavbě je vliv areálu bývalé roty PS Stoupa (JZ okraj). Areál roty je ohraničen lesním porostem a od zástavby oddělen loukou s novým rybníkem a dosadbami, jeho rušivý vliv byl tak snížen. V prostoru převažuje vjem esteticky působivé enklávy.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Stará Knížecí Huť (kap. 5).		
	Změna využití a struktury území není možná.		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5).		
	Při adaptacích a stavebních úpravách objektů je nutné zachovat strukturu a charakter zástavby při respektování tradičních architektonických forem a materiálů.		

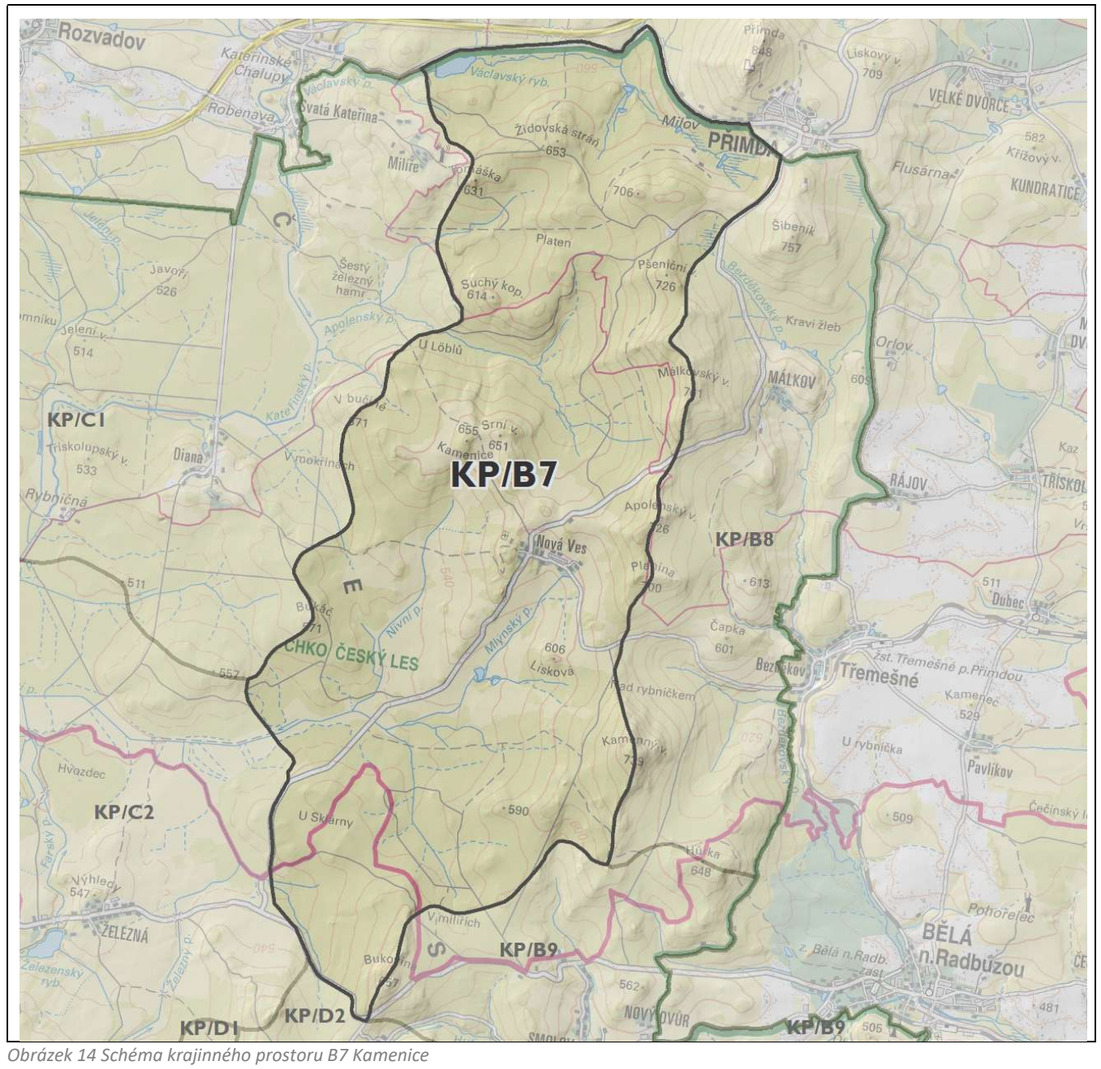
ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B6/2	**ČESKÁ VES**	KC/B, KP/B6	
Překryv	VOSK/B6/2, ZS/B6/3, ZS/B6/4, ZS/B6/5, ZS/B6/6, OBJ/B6/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	V poloze spíše levé strany údolí Celního potoka vytvářejí otevřené plochy zvlněných luk a pastvin ojedinělou působivou krajinnou scénu nivních poloh se strukturami zeleně v plochách zaniklých sídel a reliktů plužin. V dílčích průhledech SZ vrch Havran. Navazující holé zvlněné plochy luk a pastvin poněkud ztrácejí na estetické působivosti údolních a nivních poloh, přesto se jedná o velmi harmonickou krajinu se stopami několika zaniklých osad, rušenou pouze vedením VN.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná.		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklých obcí a osad je možná vhodná prezentace paměti místa a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.).		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B6/3	**JEDLINA**	KC/B, KP/B6	
Překryv	VOSK/B6/3 , ZS/B6/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Působivá enkláva vyniká koncentrací přírodních i krajinářských hodnot – členitý reliéf údolí Spáleného a Zahájského potoka, s rašelinnými a mokřadními loukami i bohatými strukturami mimolesní zeleně ve stopách zaniklých osad a samot (Jedlina, Háje). Vytváří poměrně uzavřenou enklávu pod vrchem Kňourek (726,3 m n. m.). Plocha rašeliniště Na Požárech (NPR) pak představuje neobyčejnou scenérii, kontrastující na německé straně s upravenou a nezajímavou zemědělskou krajinou s farmami a samotami.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná.		
	Ochrana a management NPP Na Požárech dle příslušného plánu péče.		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklých obcí je možná vhodná prezentace paměti místa (vč. zachování stop původní zástavby) a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.).		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací.		

© ČÚZK

KRAJINNÝ PROSTOR B7 KAMENICE

Krajinný prostor západní části Málkovské vrchoviny, okrsku uvnitř Přimdského lesa, je na východě vymezen zřetelným hřebenem Kamenného, Apolenského a Málkovského vrchu, který dále, již mimo hranice CHKO navazuje na výrazný vrch Přimda (848 m n. m.), nejvyšší vrchol Málkovské vrchoviny, od prostoru Bezděkovského potoka. Zahrnuje tak členitou krajinu, jejíž svahy ohraničují široká údolí Nivního a Mlýnského potoka na jihu, zalesněné plochy v povodí Apolenského potoka pod Suchým kopcem ve střední části prostoru a bohatou skladbou porostů vynikající údolí Václavského potoka na severu prostoru. Na západě je prostor vymezen méně výrazně, plochým zalesněným hřbetem Bukáč – Suchý kopec – Tomáška oddělujícím Přimdskou vrchovinu od Kateřinské kotliny s výrazně méně členitým plošinným reliéfem tektonické sníženiny v povodí Kateřinského potoka. Území krajinného prostoru s krajinářsky cennými lokalitami a výraznou identitou některých míst představuje hodnotný segment krajiny.

Obrázek 14 Schéma krajinného prostoru B7 Kamenice

KP/B7 Kamenice

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa (Málkovské vrchoviny) s údolími, hřbety, vrchy, suky a ukloněnými povrchy a zřetelným hřebenem Přimda – Málkovský vrch – Apolenský vrch – Kamenný vrch – Bukovina	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Nivní a Mlýnský potok, Apolenský potok, Václavský potok a jejich četné přítoky, drobné rybníčky (cenný litorál západního břehu rybníka PP Kolowratův rybník), podmáčené polohy, prameniště	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, vzácně zbytky bukových porostů	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Enklávy bezlesí (Přimda, Nová Ves) s loukami a pastvinami, s nálety nelesní zeleně, podmáčenými loukami (vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin), remízky, solitéry a stromovými doprovody	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př5	Rašeliniště v lesích, svahové prameništní rašeliniště s cennými porosty v PP Milov	+	doplňující	cenný		X			
Př6	Václavský rybník – největší v ČL, z konce 18. století, nejstarší rybník rodu Kolowratů	+	doplňující	cenný	X	X	X	X	
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Lokality zaniklých osad Mlýnské domky, Sv. Apolena, Novohradský, Stará Sklárna či Milov, lokality zaniklých objektů se stopami osídlení a pamětí místa	+	spoluurčující	běžný	X	X	X	X	
Kh3	Dochovaný charakter výrazně zalesněného území s enklávami bezlesí a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Kh4	Krajina novověké kolonizace s osadou Nová Ves (1497)	+	doplňující	běžný	X		X	X	
Kh5	Lokalita zcela zaniklého kostela sv. Linharta v Nové Vsi (paměť místa), zřícenina kostela sv. Apoleny a kaple Panny Marie Pomocné v zaniklé osadě Svatá Apolena	O	doplňující	cenný			X		
Kh6	Několik historických rybníků na Václavském potoce, vč. největšího Václavského rybníka z konce 18. století a v lokalitě zaniklé osady Mlýnské domky	+	doplňující	běžný			X		
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů, vrcholů, suků, hřebenů a údolí se zřetelným hřebene vrcholů Přimda – Málkovský vrch – Apolenský vrch – Kamenný vrch – Bukovina	+	zásadní	cenný					
Pr2	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter uzavřených scenérií lesní krajiny a údolí lesních potoků s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr3	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Odlesněné enklávy s množstvím nelesní zeleně a osadou Nová Ves s výraznou harmonií měřítka a vztahů, přírodě blízkým charakterem scenérií, s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X		X	X	

Pr5	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr6	Výhledy na dálkové zalesněné horizonty a vzdálené vrchy z otevřených odlesněných enkláv kulturní krajiny	+	spoluurču-jící	cenný	X		X		
Pr7	Zřícenina kostela sv. Apoleny a nedaleké kaple v harmonickém lesním rámci s charakterem tajemného místa	+	doplňující	běžný	X		X		
Pr8	Měřítkově i architektonicky rušivý areál zemědělského závodu v Nové Vsi s omezeným vizuálním projevem	-	doplňující	běžný					
Pr9	Václavský rybník – největší v ČL, z konce 18. století, nejstarší rybník rodu Kolowratů, , s výhledem na hrad Přimda (sveden do něj Apolenský příkop - dnes zarostlý)	+	doplňující	cenný	X	X	X	X	

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a drobnými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Mlýnské domky, Sv. Apolena, Novohradský, Milov, Stará Sklárna) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i lokalit zaniklých objektů (hájovna Růženín, Spänmühle, Hammelhütte, Domkamühle, Dampfsäge, U Löblů).	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Nová Ves nerozšiřovat intravilán, umožnit dostavby a adaptace při zachování charakteru zástavby i při individuálním architektonickém výrazu s ohledem na obraz sídla v krajinném rámci. Nevyhovující objekty zemědělského areálu lze adaptovat, přestavět či nahradit při zachování dimenzí a rozsahu zástavby.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
Ochranná doporučení		
OD1	V místě stávající nevyhovující zástavby zemědělského areálu v Nové Vsi umožnit přestavbu či novostavbu při zachování maximálního rozsahu a dimenzí stávající stavby.	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	
OD3	Odlesněné enklávy chránit před zarůstáním (zalesněním) a ruderalizací (Přimda), udržovat drobné rybníčky (Mlýnské domky, na Václavském potoce), umožnit extenzivní zemědělské hospodaření	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

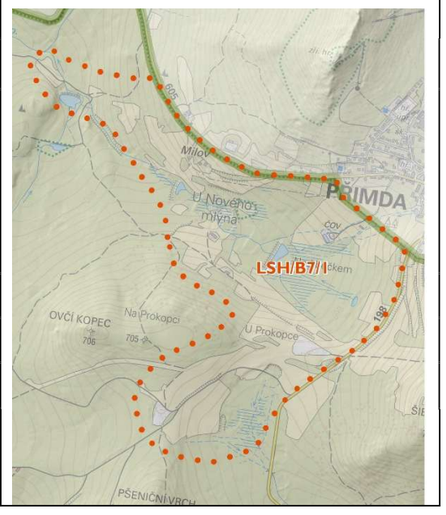
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/B7/1 Přimda	Kap. 4.2
	VOSK/B7/2 Nová Ves	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/B7/01 U Nové Vsi	Kap. 4.1
	H/B7/B8 Kamenný vrch – Málkovský vrch – Ovčí kopec	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/B7/1 Zřícenina kostela sv. Apoleny a zřícenina kaple Panny Marie Pomocné	Kap. 4.3
Zaniklá sídla	ZS/B7/1 Mlýnské domky	Kap. 4.5
	ZS/B7/2 Svatá Apolena	
	ZS/B7/3 Novohradský	
	ZS/B7/4 Milov	
	ZS/B7/5 Stará Sklárna	
Roty pohraniční stráže	---	---

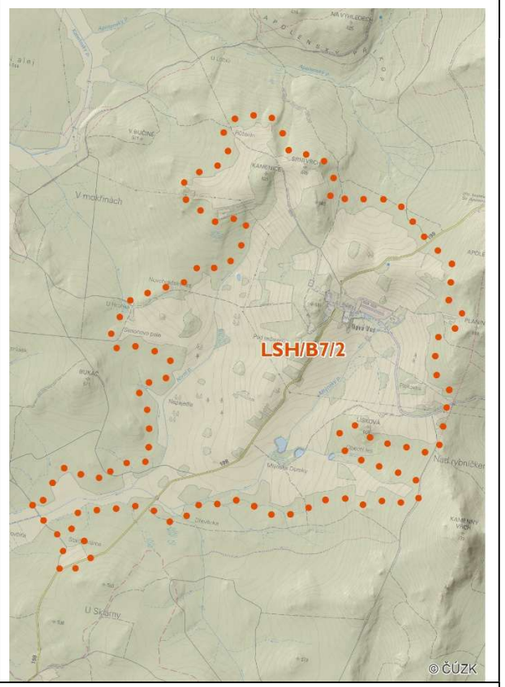
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/B7/1	Nová Ves	Kap. 5

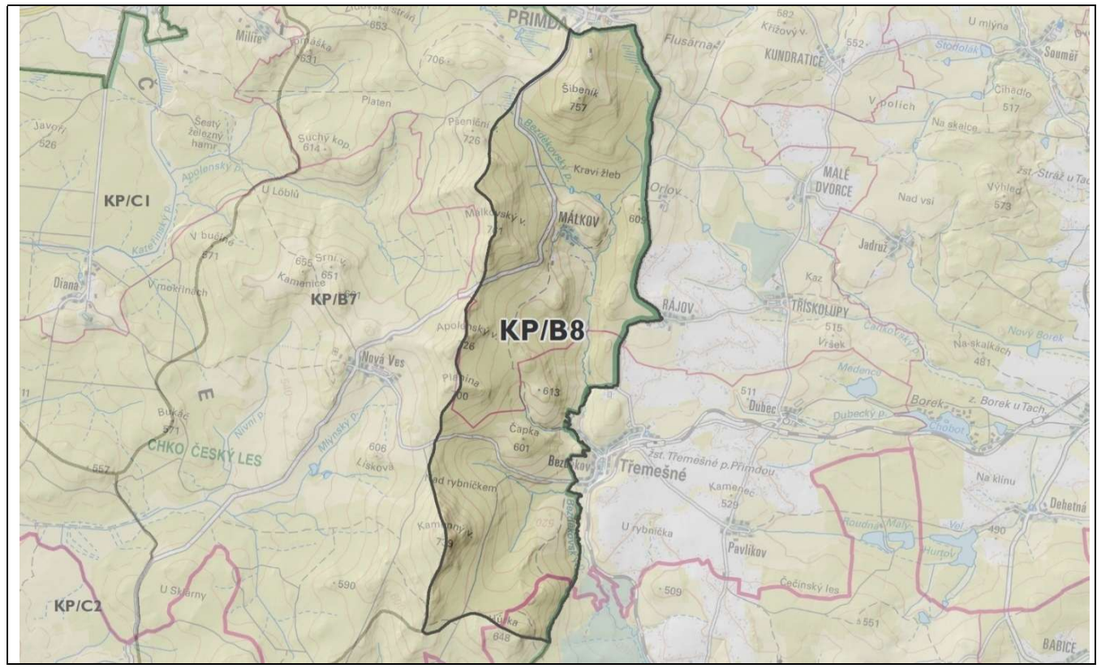
Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B7/1	**PŘIMDA**	KC/B, KP/B7	
Překryv	VOSK/B7/1, ZS/B7/4		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Lokalita vyniká výraznou členitostí terénu i krajinné mozaiky. Osu enklávy tvoří svažité údolí Václavského potoka s drobnými přítoky, rybníčky a mokřadními loukami v poloze zaniklé rybniční kaskády a mlýnů ze 16. stol. Členitost enklávy utváří drobné interiéry přírodní krajiny s krajinářsko-estetickými hodnotami. Lokalita je narušena trasou plynovodu.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Změna využití a struktury území není možná.		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK (kap. 4.2).		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů, ochrana drobných vodních ploch před zanášením a zarůstáním.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B7/2	**NOVÁ VES**	KC/B, KP/B7	
Překryv	VOSK/B7/2, S/B7/1, ZS/B7/1, ZS/B7/3		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Jeden z největších VOSK historicky doložitelné rozlohy vyniká soustředěností krajinářsko-estetických hodnot s historickým kontextem. Dochované výběžky luk v okrajích lesního masivu, mozaika zvlněných pastvin a polí nad údolími Nivního a Mlýnského potoka se strukturovanou liniovou zelení, četná mimolesní zeleň vázaná zejm. na plochy zaniklých sídel, samot a z části dochované trasy cest. Lokalita umožňuje vnímání terénních horizontů Apolenského a Kamenného vrchu a Kamenice spolu s prvky a stopami osídlení. Je segmentem esteticky atraktivní krajiny s výraznou harmonií měřítka a prostorových vztahů. Rušivým prvkem je vedení VN a měřítkem vymykající se zemědělský areál Nové Vsi.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná.		
	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2) a pro sídlo Nová Ves (kap. 5).		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklých osad (Mlýnské domky) je možná vhodná prezentace paměti místa a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.) .		
	V Nové Vsi vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť; chránit severně položený vizuálně exponovaný horizont.		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací, ochrana drobných vodních ploch před zanesením a zarůstáním.		

KRAJINNÝ PROSTOR B8 BEZDĚKOVSKÝ POTOK

Podélný krajinný prostor při východních hranicích CHKO s osou hluboce zanořeného Bezděkovského potoka, který představuje v enklávě s obcí Málkov výraznou krajinnou osu, je na západě vymezen zřetelným hřebenem Kamenného, Apolenského a Málkovského vrchu, který dále, již mimo hranice CHKO navazuje na výrazný vrch Přimda (848 m n. m.), nejvyšší vrchol Málkovské vrchoviny. Představuje rozvodí oddělující povodí Bezděkovského potoka a od povodí Nivního, Apolenského a Václavského potoka na západě. Na východě se prostor členitými lesními okraji otevírá do otevřenější lesozemědělské krajiny Tachovska. Drobné rybníčky, členité lesní okraje, zamokřené polohy, množství doprovodné zeleně a stopy osídlení a kultivace dávají krajině zvláštní identitu a zřetelné krajinářsko-estetické hodnoty.

Obrázek 15 Schéma krajinného prostoru B8 Bezděkovský potok

KP/B8 Bezděkovský potok									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa (Málkovské vrchoviny) s údolím Bezděkovského potoka a jeho přítoků, plochými hřbety, vrcholy, suky a ukloněnými povrchy, se zřetelným hřebenem Přimda – Málkovský vrch – Apolenský vrch – Kamenný vrch – Bukovina	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Bezděkovský potok a jeho přítoky, drobné rybníčky, podmáčené polohy, prameniště, břehové porosty	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, vzácně zbytky bukových porostů	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Enklávy bezlesí (Málkov, Třemešné, Šibeník) s loukami a pastvinami, s nálety nelesní zeleně, podmáčenými loukami, solitéry, remízky, stopami původní plužiny (pod Šibeníkem) a stromovými doprovody	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př5	Skalní útvary a kameny v lesích	+	doplňující	běžný					
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Dochovaný charakter výrazně zalesněného území s enklávami bezlesí, dochovanými trasami cest, zbytky členění původní historické plužiny (u Málkova, pod Šibeníkem) a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Kh3	Krajina novověké kolonizace s pozdně středověkou osadou Málkov (1436) s částečně dochovanou urbanistickou strukturou	+	spoluurčující	cenný	X		X	X	
Kh4	Zbytky šibenice na vrchu Šibeníku (hrdelní právo na Přimdě)	O	doplňující	běžný					
Kh5	Lokality zaniklých rybníků na Bezděkovském potoce (Wiessmühle, Sägemühle, Krommelmühle, Bodenmühle, Stahlmühle) s několika historickými rybníčky	+	doplňující	běžný					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých svahů, plochých vrcholů, hřebenů, suků a údolí se zřetelným hřebenem Přimda – Málkovský vrch – Apolenský vrch – Kamenný vrch – Bukovina	+	zásadní	cenný					
Pr2	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter uzavřených scenérií lesní krajiny a údolí lesních potoků s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Charakter opuštěné, zadumané, vylidněné krajiny, pocit odloučenosti, melancholie	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr5	Vizuálně otevřené enklávy luk a pastvin s množstvím zeleně vč. fragmentů původního členění plužiny (pod Šibeníkem) s harmonií měřítka a vztahů	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Pr6	Osada Málkov s harmonickým zapojením do krajinného rámce, obklopená zelení zahrad a harmonickou kulturní krajinou odlesněné enklávy s dochovanými měřítkovými stopami původního členění plužiny	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Pr7	Členité lesní okraje vytvářející přechod zalesněné krajiny Českého lesa do kulturní krajiny Tachovska za hranicí CHKO	+	doplňující	běžný	X	X	X		
Pr8	Esteticky atraktivní polohy v nivě Bazděkovského potoka s drobnými rybníčky, lokalitami zaniklých mlýnů a přírodě blízkým charakterem scenérií	+	doplňující	cenný	X	X	X	X	

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		Odůvodnění
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny.	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a drobnými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech (hřeben Přimda – Málkovský vrch – Apolenský vrch – Kamenný vrch – Bukovina), často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) zástavbu v lokalitách zaniklých objektů, především mlýnů na Bezděkovském potoce (Wiessmühle, Sägemühle, Krommelmühle, Bodenmühle, Stahlmühle).	V místě zaniklých objektů se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Málkov je možná dostavba (doplnění struktury) v prolukách při nerozšiřování intravilánu, zachování charakteru zástavby i při individuálním architektonickém výrazu, s respektem k částečně dochované struktuře sídla.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5).
Ochranná doporučení		
OD1	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	
OD3	Odlesněné enklávy chránit před zarůstáním (zalesněním) a ruderalizací, udržovat drobné rybníčky (chránit před zanesením a zarůstáním), umožnit extenzivní zemědělské hospodaření	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

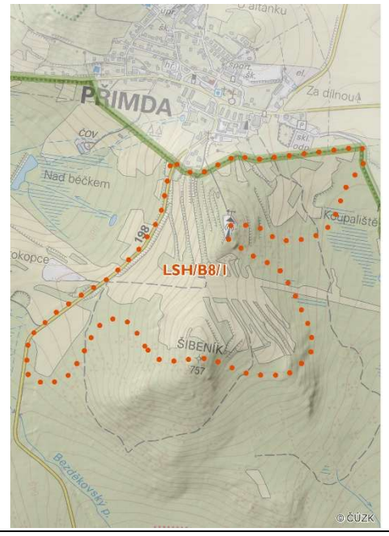
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/B8/1 Šibeník	Kap. 4.2
	VOSK/B8/2 Málkov	
	VOSK/B4/3 Třemešné	
	VOSK/B8/4 Rájov	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/B8/B9/01 Hůrka	Kap. 4.1
	D/B8/01 Šibeník	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/B8/1 Zbytky šibenice na Šibeníku	Kap. 4.3
Zaniklá sídla	---	---
Roty pohraniční stráže	---	---

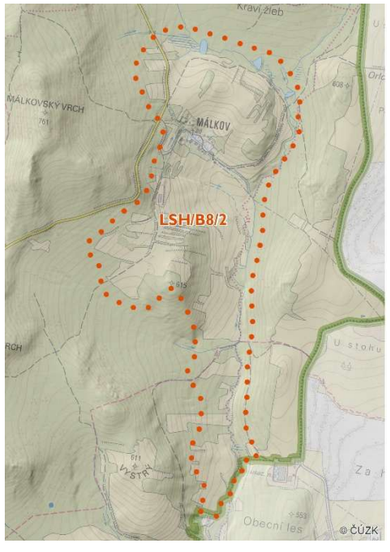
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/B8/1	Málkov	Kap. 5 (s. XX)

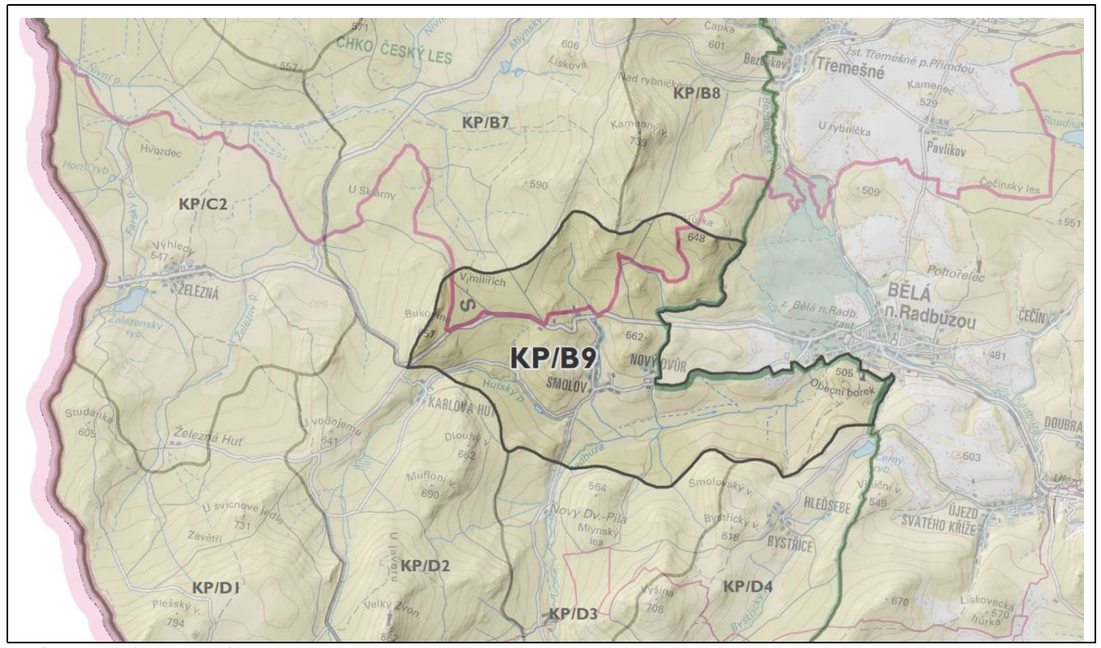
Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B8/1	**ŠIBENÍK**	KC/B, KP/B8	
Překryv	VOSK/B8/1, OBJ/B8/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Velice zajímavý segment krajiny se stopami mnohasta-leté kultivace a hospodářského využití. V plochách pod Šibeníkem se dochovaly úseky členění historické plužiny. Přírodě blízký charakter scenérií s krajinářsko-estetickou hodnotou je narušen koridorem produktovodu procházející územím západovýchodně. Enkláva je značně zarostlá.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Zachování charakteru území se stopami původního členění plužiny.		
	Změna využití a struktury území není možná, vyjma v případě převažujícího jiného veřejného zájmu (produktovod).		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK (kap. 4.2).		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/B8/2	**MÁLKOV**	KC/B, KP/B8	
Překryv	VOSK/B8/2, OBJ/B8/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Atraktivní enkláva luk a pastvin s proměnlivou terénní morfologií ohraničená výrazně členitými okraji lesních porostů. Enkláva s obcí Málkov, severně ohraničená přírodními partiemi Bezděkovského potoka s historickou rybniční kaskádou se vyznačuje četnými strukturami mimolesní zeleně, vč. fragmentů historické plužiny. Působí harmonickým měřítkem i vztahy.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, změna využití není přípustná.		
	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2) a pro sídlo Málkov (kap. 5).		
Ochranná doporučení	V Málkově je možná dostavba (doplnění struktury) v prolukách při nerozšiřování intravilánu, zachování charakteru zástavby i při individuálním architektonickém výrazu, s respektem k částečně dochované struktuře sídla.		
	Zachování rybníčků na Bezděkovském potoce, ochrana před zanesením a zarůstáním.		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací.		

KRAJINNÝ PROSTOR B9 NIVA RADBUZY

Krajinný prostor Niva Radbuzy je odlišným, jakoby samostatným segmentem krajiny. Převýšení okolních výšin cca 200 až 240 m nad dnem údolí a široké rozevření svahů vytváří velké měřítko krajiny, ve které lze vnímat kultivované plochy v okolí Smolova a Nového Dvora a tok Radbuzy v amfiteátru vymezeném zalesněnými svahy, jako kdyby do krajiny Českého lesa pronikala kulturní otevřená krajina z okolí Bělé nad Radbuzou. Na jihu, na pravém břehu Radbuzy, je prostor vymezen přechodem otevřené kulturní krajiny pod Srnčím (564 m n. m.) a Smolovským vrchem (611 m n. m.) k zalesněné krajině Čerchovského lesa, na západě stoupá prostor zužujícím se údolím Hůrského potoka až k Bukovině (657 m n. m.) a na severu je prostor vymezen zalesněnými svahy pod Kamenným vrchem.

Obrázek 16 Schéma krajinného prostoru B9 Niva Radbuzy

KP/B9 Niva Radbuzy									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Členitě vrchovinný reliéf Přimdského lesa (Málkovské vrchoviny) s údolím Radbuzy a přítoků, plochými hřbety, nevýraznými vrcholy a ukloněnými povrchy	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Radbuza a její přítoky (Huťský potok) s doprovodnou vegetací a ojedinělými drobnými rybníčky	+	spoluurčující	cenný		X		X	
Př3	Plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Rozsáhlá enkláva bezlesí s loukami a pastvinami, s nálety nelesní zeleně, remízky a stromovými doprovody a sídelní zelení (Smolov)	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Lokality zaniklé osady Cihlářské Domky a Růžov, enklávy zaniklých objektů (Růžovský a Novodvorský mlýn na Radbuze, Beraní dvůr poblíž Nového Dvora) se stopami osídlení a pamětí místa	+	spoluurčující	běžný			X		
Kh3	Částečně dochovaná historická krajinná struktura odlesněné enklávy s remízky, osadami, cestami a zřetelným vymezením zalesněnými svahy	+	zásadní	běžný	X		X		
Kh4	Krajina novověké kolonizace s osadou Smolov (1654) a původně hospodářským dvorem Nový Dvůr, s částečně dochovanou urbanistickou strukturou	+	spoluurčující	cenný	X		X	X	
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf protáhlých povlovných svahů, plochých vrcholů, hřebenů a rozevřeného amfiteátru údolí Radbuzy velkého měřítka	+	zásadní	cenný			X		
Pr2	Dálkové výhledy z nezalesněných poloh údolí na vzdálené horizonty a dominanty Českého Lesa i do kulturní krajiny Tachovska	+	spoluurčující	cenný	X		X		
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter uzavřených scenérií lesní krajiny a údolí Huťského potoka a v nivě Radbuzy s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	spoluurčující	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Otevřená enkláva zřetelně vymezené krajiny širokého údolí s přítomností harmonického měřítka a vztahů	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr7	Harmonické zapojení zástavby Smolova s množstvím sídlení zeleně do okolního krajinného rámce	+	doplňující	běžný	X		X	X	
Pr8	Měřítkově i architektonicky rušivý areál zemědělského závodu a skladů v Novém Dvoře	-	doplňující	-					

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny.	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a drobnými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa.	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.

PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Růžov, Cihlářské Domky) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i lokalit zaniklých objektů (Růžovský mlýn, Novodvorský mlýn, Beraní dvůr).	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Smolov a Nový Dvůr zachovat částečně dochovanou urbanistickou skladbu s množstvím zelených ploch, umožnit dostavbu (doplnění) urbanistické struktury bez rozšiřování intravilánu, zachovat charakter zástavby při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou, umožnit přestavbu (novostavbu) nevyhovujících zemědělských objektů Nového Dvora.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5).
Ochranná doporučení		
OD1	V místě stávající nevyhovující zemědělské zástavby Nového Dvora umožnit přestavbu (novostavbu) bez zřetelného rozšiřování zastavěného území.	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám.	
OD3	Odlesněné enklávy chránit před zarůstáním (zalesněním) a ruderalizací, umožnit extenzivní zemědělské hospodaření	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/B9/1 Smolov	Kap. 4.2
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	---	---
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/B9/1 Lidová architektura (usedlost čp. 34, několik dřevěných stodol)	Kap. 4.3
Zaniklá sídla	ZS/B9/1 Cihlářské Domky	Kap. 4.5
	ZS/B9/2 Růžov	
Roty pohraniční stráže	---	---

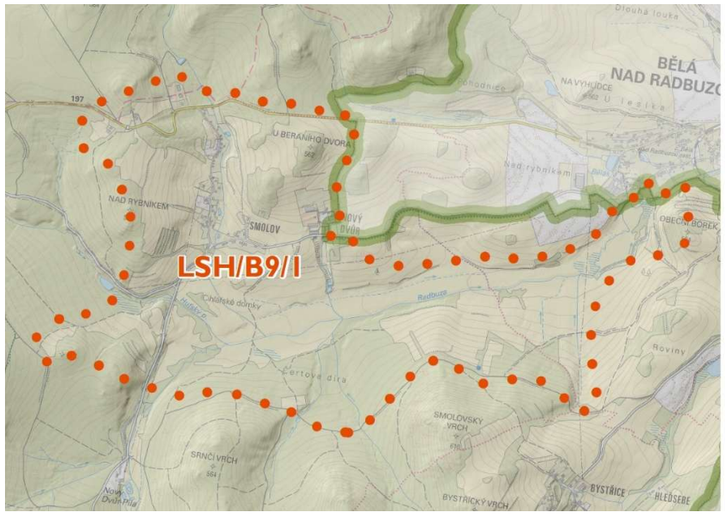
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/B9/1	Smolov a Nový Dvůr	Kap. 5

Lokality soustředěných hodnot

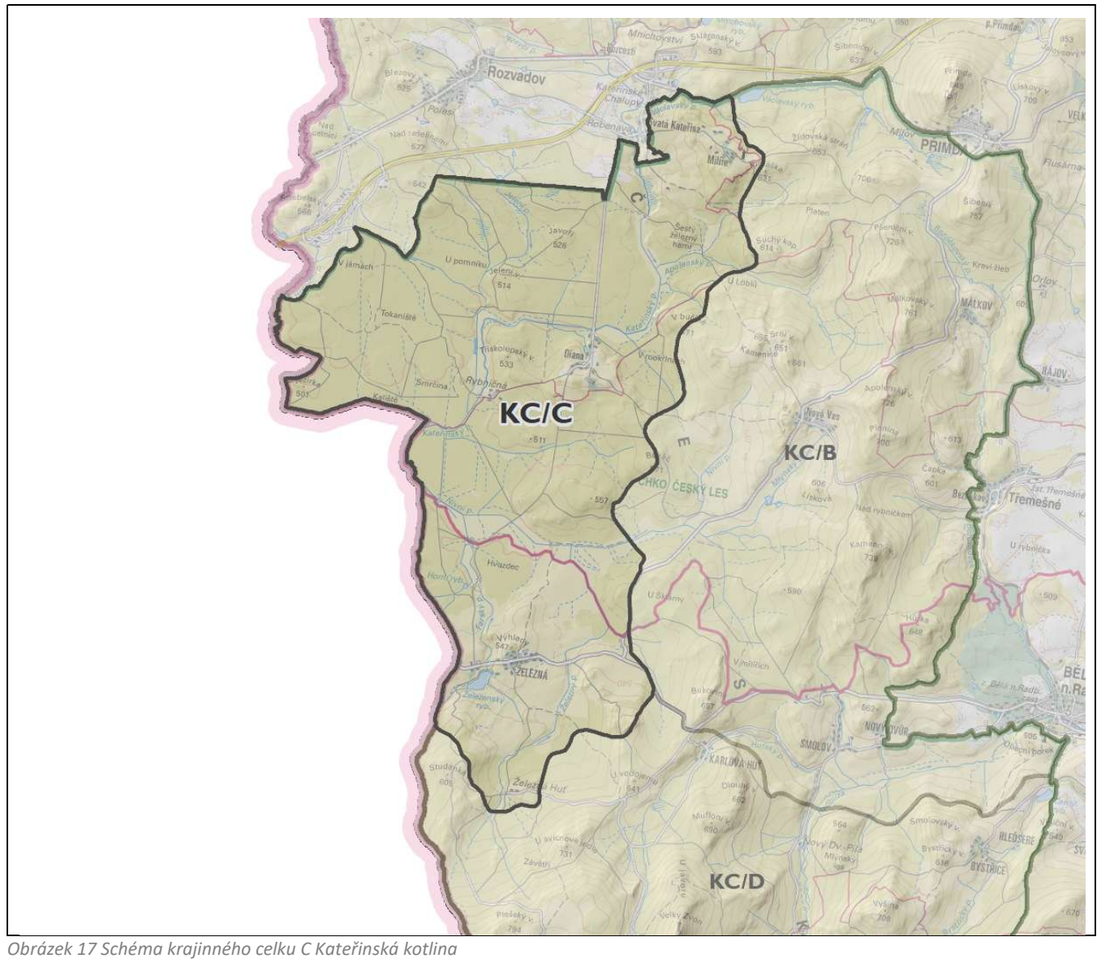
ID (kód)	Název LSH	Lokalizace
LSH/B9/1	**NIVA RADBUZY**	KC/B, KP/B9
Překryv	VOSK/B9/1, S/B9/1, ZS/B9/1, ZS/B9/2 , OBJ/B9/1	
Charakteristika	Široké rozevření svahů nivy Radbuzy do rozlehlého segmentu otevřených poloh zem. krajiny umožňuje panoram výhledy na okolní zalesněné hřbety tvořící přírodní krajinný rámec. Výrazná je linie středověké obchodní stezky, drobné lesíky a doprovodná zeleň přítoků Radbuzy. Krajinářsko – estetické hodnoty okolí Smolova a Nového Dvora působí harmonickým měřítkem i vztahy. Rozsáhlý segment otevřené kulturní krajiny zahrnuje nejpodstatnější části KP. Převýšení okolních výšin cca 200 – 240 m nad dnem údolí a široké rozevření svahů vytváří velké měřítko krajiny	
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)	
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Smolov a Nový Dvůr (kap. 5)	
	Změna využití a struktury území není možná	
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5)	
	Při adaptacích a stavebních úpravách objektů je nutné zachovat strukturu a charakter zástavby při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou	
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací	
Schéma		

KRAJINNÝ CELEK C KATEŘINSKÁ KOTLINA

Krajinný celek Kateřinská kotlina se přibližně kryje se stejnojmenným geomorfologickým podcelkem ve střední části Českého lesa. Jedná se o plochou tektonickou sníženinu v povodí Kateřinského potoka s rozsáhlými plošinami, s širokými údolními nivami potoků a s ploše pahorkatinným reliéfem zarovnaných povrchů a nevýrazných suků a vyvýšenin na rozvodích. Má ze všech krajinných celků Českého lesa nejméně výraznou výškovou členitost.

Kateřinská kotlina zaujímá velmi zvláštní a výrazný prostor západně od Málkovské vrchoviny přecházející do Čerchovského lesa a tím uzavírající západní okraj CHKO vůči idylické krajině Podčeskoleské pahorkatiny. Podivuhodná prostorová skladba rovinaté krajiny, kde se ze souvislých lesních porostů vyčleňují koridory a plochy nivních luk, vytvářející soustavu vizuálně otevřených prostorů, je doplněna komponovanými liniemi upravené barokní krajiny s centrem v dominantě loveckého zámečku Diana. Proměnlivost tvarů a dimenzí prostorů bez možností výhledů vytváří zcela specifický dojem. Jedná se o vysokou estetickou atraktivnost krajiny s minimem rušivých prvků a harmonií měřítka a prostorových vztahů. Krajina je významná kulturní identitou komponovaných úprav a představuje výjimečný typ krajiny v území CHKO Český les.

Obrázek 17 Schéma krajinného celku C Kateřinská kotlina

Krajinný celek je rozdělen tokem Kateřinského potoka na dvě rozdílné části – mírně zvlněnou levobřežní část a plochou pravobřežní část se zamokřenými polohami a rašeliništi. Přirozeně se vinoucí tok potoka provázený koridorem nivních luk kontrastuje s geometrickými liniemi cest a alejí upravené lovecké krajiny. Zámek Diana s loveckou osadou leží v těžišti celku, na severním okraji pak leží obce Kateřina a Milíře. V této specifické krajině nenajdeme zaniklé obce, protože se nejednalo o zemědělsky užívané území. Jižní část krajinného celku pak tvoří otevřenější krajina povodí Nivního potoka v okolí Železné. Tato prostorová odlišnost je vyjádřena vymezením krajinných prostorů KP/C1 Kateřinský potok a KP /C2 Nivní potok.

Na Nivní a Kateřinský potok se váží cenná vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva. V rozsáhlých lesích, které pokrývají převážnou severní část celku (KP/C1), převažují smrkové či borovo-smrkové kulturní porosty, ojediněle se zbytky bukových porostů s vtroušenou jedlí, otevřených bezlesých polohách se vyskytují bývalé zemědělské pozemky, louky a pastviny, dále pak sukcesní vlhké louky a zrašelinělé plochy. V Českém lese ojedinělá ukázka pralesovitého porostu květnaté bučiny je chráněna v rámci PR Diana. Hluboké lesní vrchoviště Českého lesa s rašelinnými jezírky s typickými společenstvy rostlin se objevuje například v rámci PR Jezírka u Rozvadova.

KC/C Kateřinská kotlina

Dominantní rys		**Význam** hlavní spoluurčující	**Projev** pozitivní negativní neutrální
C1	Poměrně plochý, málo členitý reliéf s rozsáhlými plošinami, s širokými údolními nivami potoků a s ploše pahorkatinným reliéfem zarovnaných povrchů a nevýrazných suků a vyvýšenin na rozvodích	hlavní	pozitivní
C2	Výrazně, v severní části téměř souvisle zalesněné území s převládajícími smrkovými kulturními lesy s cennými enklávami bučin a smrkových bučin, s několika většími a řadou menších mýtin a odlesněných enkláv	hlavní	pozitivní
C3	Přirozené krajinářsko-estetické hodnoty přírodě blízkých partií zalesněné krajiny a uzavřených scenérií koridorů Kateřinského a Nivního potoka s vlhkými nivními loukami, vykazující harmonické měřítko a harmonické vztahy v krajině	hlavní	pozitivní
C4	Nízká hustota osídlení soustředěného do několika enkláv s harmonickým vztahem zástavby a krajinného rámce, enklávy kulturní krajiny s extenzivním hospodařením, zaniklá sídla s pozůstatky původního osídlení území (paměť místa), určitá vylidněnost, odloučenost, odlehlost	hlavní	pozitivní neutrální
C5	Stopy bývalého hraničního pásma (vojenské objekty – areály rot pohraniční stráže, silnice atd.)	spoluurčující	neutrální
C6	Enkláva Diana s dochovanými stopami komponované krajiny, architektonicky cennými objekty	spoluurčující	pozitivní

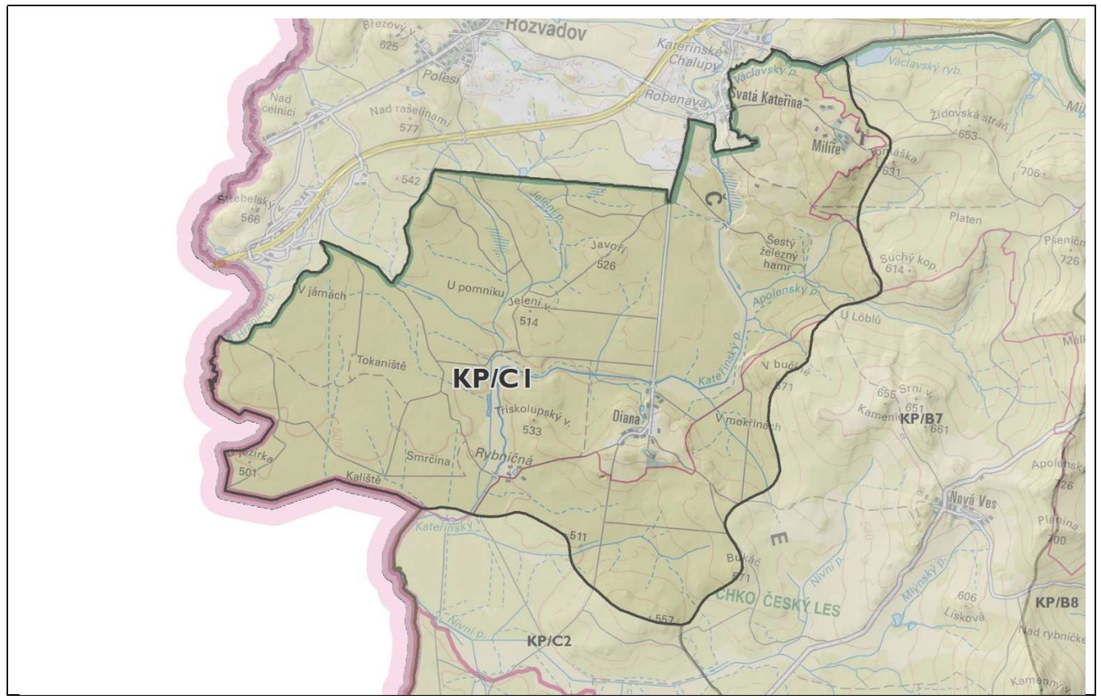
Zásady ochrany dominantních rysů		**Odůvodnění**
ZO/C1	Nestanovují se	Reliéf Kateřinské kotliny nevytváří krajinářsky výrazné dominanty a zřetelné horizonty. Ochrana reliéfu je spojena s běžným ochranným režimem uplatňovaným na celém území CHKO, není třeba stanovovat specifické zásady z hlediska krajinného rázu.
ZO/C2	Nestanovují se	Ochrana přírodě blízkých scenérií zalesněné krajiny uvnitř KC je předmětem ochrany v rámci CHKO a není třeba stanovovat specifické zásady z hlediska krajinného rázu.
ZO/C3	Přísná ochrana přírodě blízkých scenérií zejména nivních poloh před stavebními záměry a vizuálním znečištění krajiny.	Ochrana souvislých lesních porostů i koridorů niv je předmětem ochrany v rámci ZCHÚ a není třeba stanovovat specifické zásady z hlediska krajinného rázu. Výstavba mimo stávající sídla není přípustná, uvnitř sídel je řešena v rámci kap. 5.

ZO/C4	Zachování pro Český les typické řídké hustoty osídlení, nevytváření nových sídelních útvarů v enklávách zaniklých sídel, eliminace nadměrného nezahušťování zástavby, ochrana nelesní krajinné zeleně v otevřených enklávách kulturní krajiny, ochrana před zarůstáním otevřených lučních enkláv, ochrana před změnou využití (zástavba, FVE).	Pro charakter krajiny Českého lesa je charakteristická určitá odlehlost a vylidněnost (obraz klidné krajiny bez vlivů civilizace) související s historií území (odsun Němců, hraniční pásmo). V KC/C jsou na mnohé z odlesněných enkláv vázány přírodovědecky velmi cenné lokality (nivy potoků). Přílišné zahušťování a plošný růst zástavby na jedné straně, stejně jako zarůstání drobných enkláv kulturní krajiny na druhé straně, by znamenalo změnu krajinného rázu a setření specifické krajinné matrice typické právě pro krajinu Českého lesa. V otevřených lučních enklávách bezlesí je nepřípustné budování rozsáhlých výroben elektřiny (FVE). Běžná výstavba ve stávajících sídlech je řešena v rámci kap..5, přičemž musí být respektován harmonický vztah zástavby a cenného krajinného rámce (vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny).
ZO/C5	Nové využití (zachování) vojenských areálů (Rybničná, Železná) jako historických stop specifických pro pohraniční oblasti.	Specifické vojenské objekty (roty pohraniční stráže ad.) jsou pro vývoj pohraničních oblastí v druhé polovině 20. století typické. Ačkoli je jejich morálně-architektonická a stavebně-technická hodnota často za hranicí životnosti, představují zajímavou krajinnou (sídelní) strukturu, jejíž zachování je dokladem jisté vývojové fáze zdejší krajiny. Proto je jejich zachování či připomínka (rehabilitace) žádoucí z hlediska zachování paměti území.
ZO/C6	Respektování a obnova dochovaných stop krajinářské kompozice, zachování a obnova architektonických hodnot a charakteru objektů	Zámek je pozoruhodná a architektonicky kvalitní barokní stavba, upravovaná zřejmě koncem 18., v průběhu 19. a 20. století. Pozoruhodná zámecká architektura je mistrně zakomponována do rozsáhlého přírodně krajinářského parku, který plynule přechází do volné lesnaté krajiny.

Nevelký krajinný celek Kateřinská kotlina je tvořen dvěma krajinnými prostory (**KP/C1 Kateřinský potok** a **KP/C2 Nivní potok**).

KRAJINNÝ PROSTOR C1 KATEŘINSKÝ POTOK

Prostor v severní části krajinného celku zahrnuje lesní porosty rozdělené úzkým koridorem Kateřinského potoka. Jedná se o upravovanou loveckou krajinu, ve které hrál koridor potoka důležitou roli. Jsou patrné i krajinné úpravy s geometrickými osami alejí, cest a průseků. Zámek Diana s loveckou osadou leží v těžišti prostoru, na severním okraji pak leží osady Kateřina a Milíře. V této specifické krajině se nenachází zaniklé obce, protože se nejednalo o zemědělsky užívané území. Jsou zde pouze stopy po zaniklých objektech, samotách. Jedná se o krajinu s vysokou estetickou atraktivností a s minimem rušivých prvků a harmonií měřítka a prostorových vztahů. Krajina je významná kulturní identitou komponovaných úprav a představuje výjimečný typ krajiny na území CHKO Český les. Východní hranice prostoru je tvořena změnou charakteru reliéfu, přechodem Málkovské vrchoviny do ploché Kateřinské kotliny, jižní hranici pak tvoří přechod výrazně zalesněné lovecké krajiny v okolí Diany k původně zemědělské otevřené krajině kolem Železné.

Obrázek 18 Schéma krajinného prostoru C1 Kateřinský potok

KP/C1 Kateřinský potok									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Reliéf ploché tektonické sníženiny v povodí Kateřinského potoka s rozsáhlými plošinami, širokými údolními nivami potoků a s ploše pahorkatinným reliéfem zarovnaných povrchů a nevýrazných suků a vyvýšenin na rozvodích	+	zásadní	běžný					
Př2	Kateřinský potok a jeho přítoky s nivou, břehovými a doprovodnými porosty a cennými vlhkomilnými společenstvy (EVL), prameniště a zrašeliněné plochy (PR Jezírka u Rozvadova)	+	spoluurčující	cenný	X	X	X		
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, vzácně zbytky bukových porostů (pralesovitý porost květnaté bučiny v PD Diana)	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Enklávy bezlesí s loukami a pastvinami, podmáčenými polohami a četnou nelesní krajinnou zelení solitérů, skupin, remízků, s bohatou sídelní zelení osad Milíře a Diana	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př5	Park u loveckého zámečku Diana z poloviny 18. století (četné okrasné stromy a keře)	+	doplňující	cenný	X	X	X	X	
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Dochovaný charakter výrazně zalesněného loveckého území s enklávami bezlesí, dochovanými trasami cest, zbytky komponované krajiny v okolí loveckého zámku Diana	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Kh3	Krajina novověké kolonizace s osadami Diana (1742) a Milíře (1796) s částečně dochovanou urbanistickou strukturou	+	spoluurčující	cenný	X		X	X	
Kh4	Areál loveckého zámku Diana s myslivnou, hospodářským dvorem, zámeckým parkem a navazující komponovanou krajinou	+	doplňující	jedinečný	X		X	X	X
Kh5	Lokality zaniklých objektů (samoty Rybničná, U Brány, šestý Železný Hamr, Hahnehäusl, hájovna Tieflohhaus)	+	doplňující	běžný					
Kh6	Areál původní roty PS Diana v lokalitě Rybničná (stopa historického vývoje pohraničí v 2. polovině 20. století)	O	doplňující	běžný					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Málo členitý, plochý reliéf na většině území bez vnějších pohledových vazeb	+	zásadní	cenný					
Pr2	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter uzavřených scenérií lesní krajiny a údolí lesních potoků s krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr3	Charakter opuštěné, zadumané, vylidněné krajiny, pocit odloučenosti, melancholie	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr4	Geometricky komponovaná lesní krajiny (cesty – osy)v okolí loveckého zámečku Diana	+	spoluurčující	cenný	X		X		
Pr5	Vizuálně otevřené enklávy luk a pastvin s množstvím zeleně a lesními okraji s harmonií měřítka a vztahů	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Pr6	Kulturní dominanta zámečku Diana na vyvýšenině ve stejnojmenné osadě uvnitř hlubokých lesů	+	doplňující	cenný	X		X	X	X
Pr7	Přírodě blízký charakter zřetelně vymezených koridorů Kateřinského potoka	+	spoluurčující	cenný	X	X	X		
Pr8	Rušivý objekt bývalé roty PS Diana, vedení VN	-	doplňující	-					

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		Odůvodnění
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny.	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a drobnými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	V otevřených enklávách bezlesí neměnit funkci a charakter území (nepřipouštět např. rozsáhlé plochy výroben elektřiny FVE), u sídel nezahušťovat zástavbu nad rámce dostavby proluk při zachování charakteru a struktury sídla. V zemědělských plochách zachovat extenzivní charakter hospodaření s množstvím nelesní krajinné zeleně, podmáčenými loukami a vodními toky v přirozených nivách.	Existující sídla v CHKO jsou v důsledku historického vývoje oproti předválečnému stavu často redukována a rozvolňována, s množstvím sídelní a nelesní zeleně (konkrétní podmínky u jednotlivých sídel). V této podobě se stala součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu spjatou s krajinným rámcem otevřených ploch luk a pastvin obklopených lesními porosty.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) zástavbu v lokalitách zaniklých objektů (samoty Rybničná, U Brány, šestý Železný Hamr, Hahnehäusl, hájovna Tieflohhaus).	V místě zaniklých objektů se leckde objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě MIlíře je možná dostavba (doplnění struktury) v prolukách při nerozšiřování intravilánu, s respektem k dochované struktuře a charakteru sídla a zachování charakteru zástavby i při individuálním architektonickém výrazu.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5).
PO5	V osadě Diana respektovat a obnovovat dochované stopy krajinářské kompozice, dostavba je možná pouze v prolukách, při nerozšiřování zastavěného území, s ohledem na obraz sídla v krajině a při respektování tradičních architektonických forem, prvků a materiálů	Vynikající přírodně krajinářská kompozice se zámkem mistrně zakomponovaným do rozsáhlého přírodně krajinářského parku, který plynule přechází do volné lesnaté krajiny, patří k nejvýraznějším kulturně historickým hodnotám Českého lesa. Podmínky ochrany a odůvodnění jsou specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5). Objekt zámku podléhá památkové péči. Zámek je pozoruhodná a architektonicky kvalitní barokní stavba, upravovaná zřejmě koncem 18., v průběhu 19. a 20. století. U architektonicky a urbanisticky cenných objektů (hájovna, hospodářský dvůr) je nutné zachovat a obnovovat jejich architektonické a historické hodnoty.
Ochranná doporučení		
OD1	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	
OD2	Odlesněné enklávy chránit před zarůstáním (zalesněním) a ruderalizací, udržovat drobné rybníčky (chránit před zanesením a zarůstáním), umožnit extenzivní zemědělské hospodaření	
OD3	V místě stávající roty pohraniční stráže Diana (Rybničná) umožnit přestavbu (novostavbu) bez zřetelného rozšiřování zastavěného území využitelnou pro turistickou infrastrukturu, rekreaci a cestovní ruch.	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

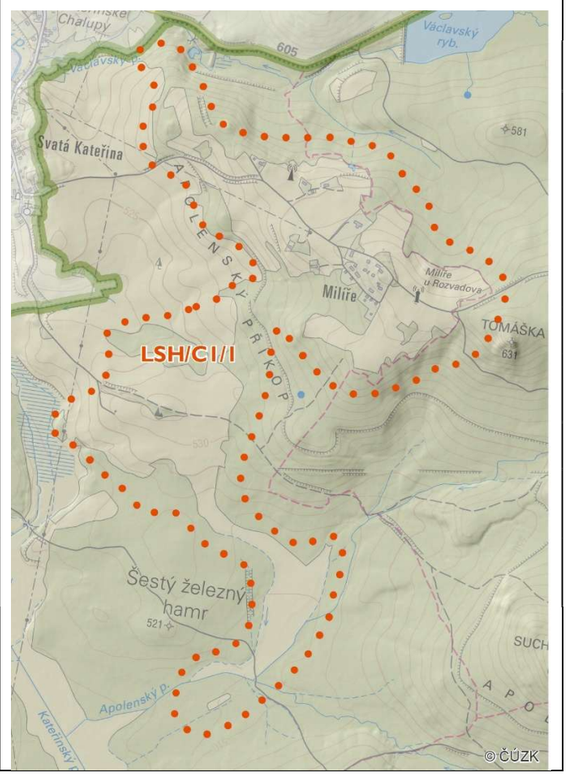
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/C1/1 Svatá Kateřina	Kap. 4.2
	VOSK/C1/2 Diana	
	VOSK/C1/3 Rybničná	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	D/C1/01 Rozhledna Milíře	Kap. 4.1
	D/C1/02 Diana - lovecký zámeček	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/C1/1 Lovecký zámek Diana	4.3
Zaniklá sídla	---	---
Roty pohraniční stráže	R/C1/1 Diana (Rybničná)	Kap. 4.4

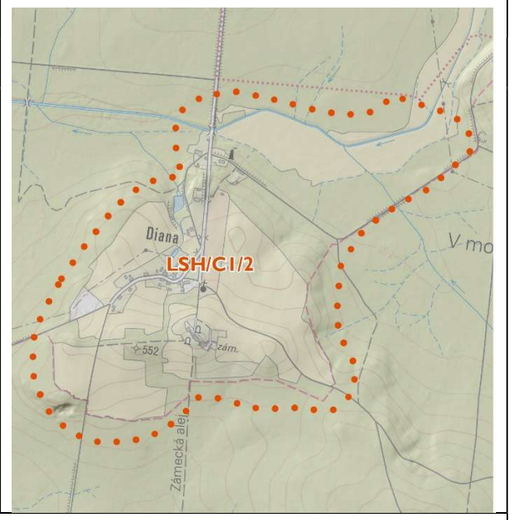
Seznam sídel

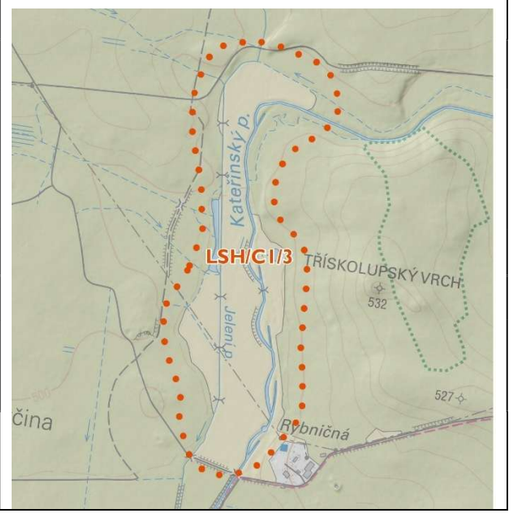
Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/C1/1	Milíře	Kap. 5
S/C1/2	Diana	

Lokality soustředěných hodnot

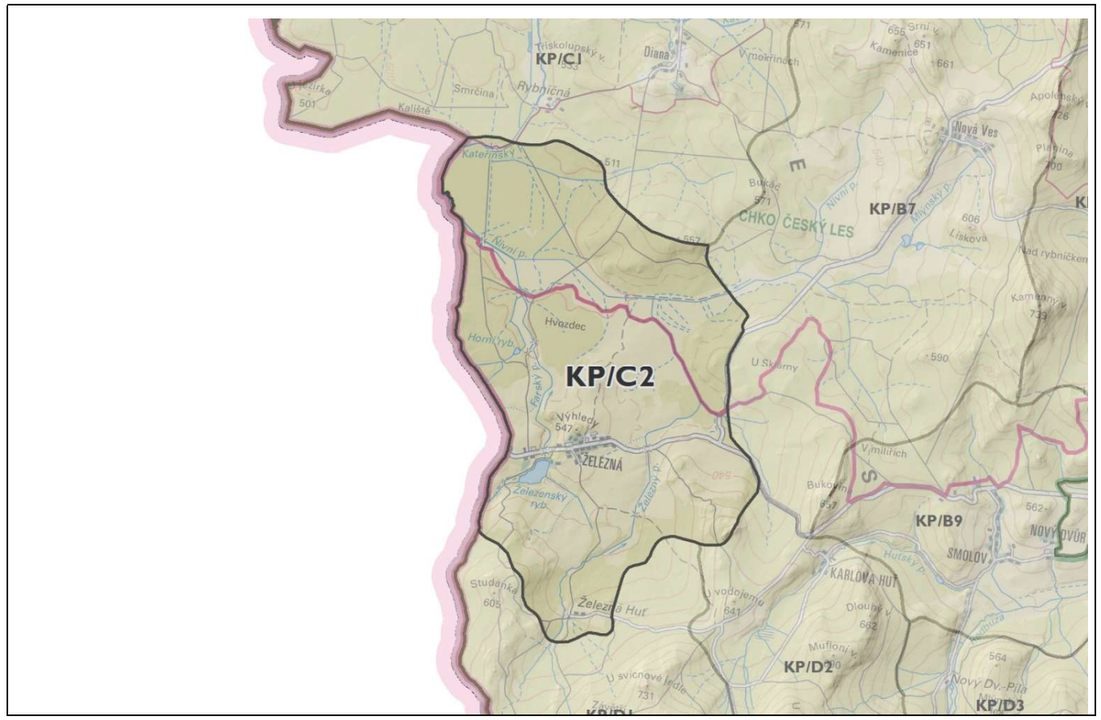
ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/C1/1	**MILÍŘE**	KC/C, KP/C1	
Překryv	VOSK/C1/1, S/C1/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Lokalita malé obce v mírném svahu, resp. na náhorní plošině obklopená lesními porosty s možností panoramatických výhledů. S výrazně členitými okraji lesních porostů a strukturovanou nelesní zelení utváří přírodní a estetické hodnoty krajinné scény. Sad v SZ okraji sídla o rozměrech srovnatelných s plochou sídla mění měřítko krajinné mozaiky.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2).		
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Milíře (kap. 5).		
	Změna využití a struktury území není možná.		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5).		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření ochrana nelesní krajinné zeleně a přírodního krajinného rámce sídla.		
	Plochu sadů členit s ohledem na prostupnost i menší měřítko krajiny. Nerozšiřovat výrobní provozy sadů, které by ohrozily dochované měřítko sídla.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/C1/2	**DIANA**	KC/C, KP/C1	
Překryv	VOSK/C1/2, S/C1/2, OBJ/C1/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Část koridoru Kateřinského potoka včetně prostoru vlastní osady se zámkem představuje segment s vysokou estetickou atraktivností a zřetelně harmonickým souladem zástavby a krajinného rámce, harmonickým měřítkem a vztahy. Lovecký zámek stojí na jižním okraji osady Diana a v jejím nejvyšším místě. Osada je situována v hlubokých lesích jižně od obce Svatá Kateřina. Pozoruhodná zámecká architektura je mistrně zakomponována do rozsáhlého přírodně krajinářského parku, který plynule přechází do volné lesnaté krajiny. V parku najdeme exotické jehličnany, duby, červené buky, jírovce a mnoho dalších. Před jižním průčelím ústředního sálu zámku je umístěn žulový hladký obelisk. K východnímu zámeckému pavilonu přiléhá bývalá správní budova čp. 10.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Diana (kap. 5)		
	Specifické podmínky vyplývající z památkové ochrany loveckého rámku		
	Změna využití a struktury území není možná		
	Zachování krajinného kontextu zámku (park) a navazující krajinné kompozice (osy)		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5)		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací, ochrana nelesní krajinné zeleně a přírodního krajinného rámce sídla.		
	Obnova, údržba a péče o architektonicky a urbanisticky cenné objekty, zámecký park a navazující krajinářské úpravy		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/C1/3	**RYBNIČNÁ**	KC/C, KP/C1	
Překryv	VOSK/C1/3, R/C1/1 Diana (Rybničná)		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Koridor Kateřinského potoka protékajícího rovinatým terénem vytváří neobyčejně působivé scenérie s pocitem odlehlosti a absencí rušivých prvků (je zde však přítomnost vedení VN a rušivý objekt roty PS).		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, změna využití není přípustná (zástavba, zalesnění ad.)		
	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
Ochranná doporučení	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací, ochrana nelesní krajinné zeleně a přírodního krajinného rámce sídla.		
	Přestavba (novostavba) roty PS Diana směrem k využití pro turistický a cestovní ruch je možná pouze v souladu s podmínkami pchrany EVL Kateřinský a Nivní potok.		

KRAJINNÝ PROSTOR C2 NIVNÍ POTOK

Krajinný prostor v jižní části krajinného celku C charakterizuje krajina velkých rovinných ploch v okolí Železné, jež představuje významnou hodnotu přírodní i krajinářsko-estetickou. Areál hraničního přechodu a zástavba Železné však degradují střed prostoru a vizuálně nepříznivě ovlivňují i jižně ležící plochy pastvin zvedající se mírně k výšině Studánka (599 m n. m.). Na jihu enklávy, která patří k nejrozsáhlejším odlesněným plochám CHKO, se opět objevují krajinářsky hodnotnější partie vázané na členité lesní okraje a nedalekou drobnou enklávu Eisendorfská Huť. Krajinný prostor je na severu vymezen přechodem k zalesněné lovecké krajině kolem Diany, na východě okrajem Málkovské vrchoviny vůči Kateřinské kotlině, na jihu pak přechodem do rozsáhlých lesních ploch Čerchovského lesa.

Obrázek 19 Schéma krajinného prostoru C2 Nivní potok

KP/C2 Nivní potok									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Reliéf ploché tektonické sníženiny v povodí Nivního potoka s plošinami, širokými údolními nivami potoků a s ploše pahorkatinným reliéfem zarovnaných povrchů a nevýrazných suků a vyvýšenin na rozvodích	+	zásadní	běžný					
Př2	Nivní, Farský a Železný potok a jejich přítoky, odvodňovacími strouhami, s širokou nivou, břehovými a doprovodnými porosty a cennými vlhkomilnými společenstvy	+	spoluurčující	cenný	X	X	X		
	(EVL), prameništi, Farským rybníkem u Železné a ojedinělými drobnými rybníčky								
Př3	Výrazné plochy převážně smrkových lesů, s ojedinělou příměsí jedle, buku, borovice, obklopující a vymezující otevřenou enklávu Železné	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Enklávy bezlesí s loukami a pastvinami, podmáčenými polohami a četnou nelesní krajinnou zelení solitérů, skupin, remízků a zbytky členění plužiny u Ruštejna	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př5	Park Smíření a sídelní zeleň železné	+	doplňující	běžný	X	X	X	X	
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Částečně dochovaná struktura krajiny s odlesněnou enklávou, rybníkem, cestami a Železnou v těžišti prostoru (částečně zničená)	+	zásadní	běžný					
Kh3	Krajina novověké kolonizace s osadou Železná (1591) s několika objekty odkazujícími na původní ves (škola a fara), ovšem se setřenou historickou strukturou	O	spoluurču-jící	běžný					
Kh4	Lokality zaniklých objektů vč. zničeného kostela sv. Barbory v Železné (mlýn Buchar, samota Berghäusel)	O	doplňující	běžný					
Kh5	Lokality zaniklých sídel (osady Ruštejn a Eisendorfská Huť) vč. pozůstatků členění historické plužiny u Ruštejna a kapličky (náhrada původní) v Eisendroské Huti (odkaz, připomínka)	+	doplňující	běžný					
Kh6	Areál původní roty PS Železná a industriálního areálu v Eisendorfské Huti	-	doplňující	-					
Kh7	Drobná memoriální architektura (pomníky v Železné, kříž na Steinocku) na hranicích								
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Málo členitý, plochý reliéf Kateřinské kotliny s výhledy na ploché zalesněné horizonty	+	zásadní	běžný					
Pr2	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter uzavřených scenérií lesní krajiny a drobných enkláv v lesích směrem k Dianě	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X		
Pr3	Charakter opuštěné, zadumané, vylidněné krajiny, pocit odloučenosti, melancholie (zaniklá sídla a objekty)	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr4	Esteticky atraktivní krajina v severní části enklávy kolem lesa Hvozdec s nivou Nivního potoka a soutokem s Farským potokem (přírodě blízký charakter scenérií s harmonickým měřítkem a tradičními prostorovými vztahy)	+	spoluurču-jící	cenný	X		X	X	
Pr5	Členité lesní okraje, remízky a pozůstatky členění původní plužiny u Ruštejna vytvářející atraktivní scenérie v jižní části prostoru směrem k Eisendorfské Huti	+	spoluurču-jící	cenný	X		X	X	
Pr6	Krajinářsko-estetické hodnoty drobné enklávy zaniklé Eisendorfské Huti s přírodě blízkým charakterem scenérií, harmonií měřítka a vztahů	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Pr7	Přírodě blízký charakter zřetelně vymezeného koridoru nivy Nivního potoka (dolního toku Farského potoka)	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X		
Pr8	Rušivý objekt bývalé roty PS Železná, hraničního přechodu a areálu v lokalitě Eisendorfské Huti	-	doplňující	-					

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		Odůvodnění
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností dan ou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a drobnými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je nutnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné luční a cenné nivní plochy, chránit je před zarůstáním, zalesňováním, před změnou využití a charakteru (např. velkoplošné výrobny elektřiny FVE)	Otevřené luční enklávy patří k charakteru Českého lesa stejně jako rozsáhlé plochy lesů, ať už se jedná o drobné prostory uvnitř lesních celků či rozsáhlejší enklávy původně zemědělského osídlení. Dnes mají vzhledem k historickému vývoji od poloviny 20. století tyto enklávy svůj specifický charakter jisté opuštěnosti, extenzivního hospodaření a nízké hustoty osídlení. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) zástavbu v lokalitách zaniklých osad (Ruštejn, Eisendorfská Huť). To se týká i lokalit zaniklých objektů (mlýn Buchar, samota Berghäusel). V Eisendorfské huti je možná přestavba (novostavba) současného areálu při respektování krajinného rámce a nerozšiřování stávající zastavěné plochy	V místě zaniklých osad a objektů se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Železná, která má již setřenou původní urbanistickou strukturu (částečně zničená), vysoký podíl přestaveb a novostaveb a několik rušivých objektů, je možná dostavba na rozvojových plochách vedoucí k dotvoření struktury zástavby s ohledem na charakter sídla v krajinném rámci, a to i při individuálním architektonickém výrazu. V místě bývalé roty PS je možná přestavba či novostavba areálu při respektování měřítka a rozsahu stávající zástavby.	Areál hraničního přechodu a zástavba Železné degradují střed krajinného prostoru a vizuálně nepříznivě ovlivňují i jižně ležící plochy pastvin. Jedná se o jeden z mála krajinných prostorů v CHKO, které umožňují přestavbu a dostavbu v kontaktu s dnešním zastavěným územím. Podmínky ochrany a odůvodnění v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
Ochranná doporučení		
OD1	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	
OD2	V osadě Železná je možná přestavba, dostavba a doplnění zástavby při respektování podmínek uvedených v kap. 5.	
OD3	Odlesněné enklávy chránit před zarůstáním (zalesněním) a ruderalizací, umožnit extenzivní zemědělské hospodaření	
OD3	Areál bývalé roty PS Železná a areál v lokalitě Eisendorfské (Železné) Huti je možné přestavět, dostavět, nahradit novostavbami, a to primárně ve vztahu k rozvoji turistické infrastruktury a cestovního ruchu	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

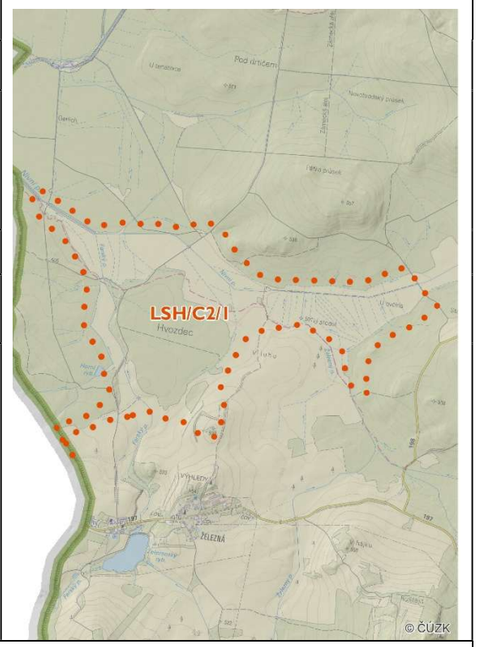
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/C2/1 Železná	Kap. 4.2
	VOSK/C2/2 Eisendorfská Huť	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	---	---
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	---	---
Zaniklá sídla	ZS/C2/1 Ruštejn	
	ZS/C2/2 Eisendorfská Huť	Kap. 4.5
Roty pohraniční stráže	R/C2/1 Železná	Kap. 4.4

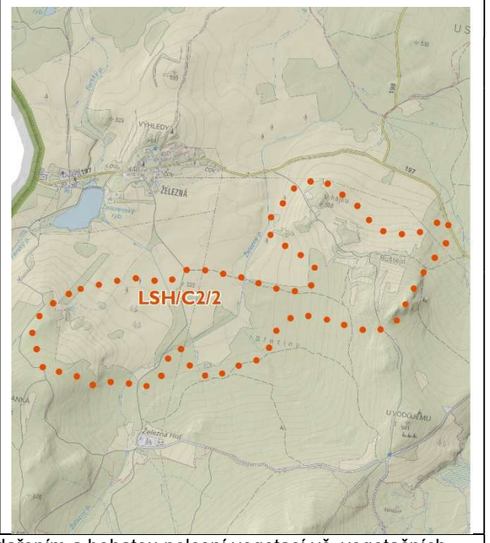
Seznam sídel

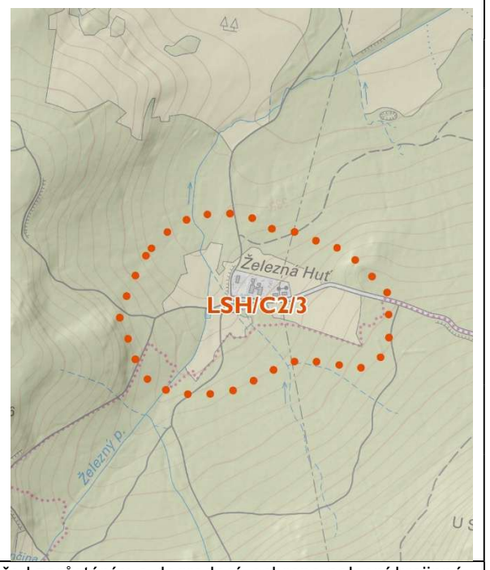
Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/B8/1	Železná	Kap. 5

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/C2/1	**V LUHU**	KC/C, KP/C2	
Překryv	VOSK/C2/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Enkláva otevřené krajiny severně od Železné s krajinářsko-estetickými hodnotami danými lesními okraji, nelesní zelení, systémem vodotečí v nivě Nivního potoka a jeho přítoků, Farského a Železného potoka.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením a kvalitami nivní krajiny v okolí Nivního potoka		
	Změna využití a struktury území není možná		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK (kap. 4.2)		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/C2/2	**RUŠTEJN**	KC/C, KP/C2	
Překryv	VOSK/C2/1, ZS/C2/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Enkláva otevřené krajiny JV od Železné, směrem k Eisendorfské huti, s pozitivními krajinářsko-estetickými hodnotami - členitými okraji lesa, nenarušenými plochami luk s částí obory Srdíčko, v okolí zaniklé osady Ruštejn patrné výrazné vegetační pásy jako pozůstatky členění původní plužiny, které postupně zarůstají.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením a bohatou nelesní vegetací vč. vegetačních pásů v lokalitě zaniklého Ruštejna		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK (kap. 4.2)		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/C2/3	**EISENDORFSKÁ HUŤ**	KC/C, KP/C2	
Překryv	VOSK/C2/2 , ZS/C2/2		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Drobná enkláva se stopami zaniklého osídlení vyniká harmonickým souladem zástavby a krajinného rámce, dojmem opuštěnosti a estetickou atraktivností ohraničeného otevřeného prostoru v lesních porostech. Původní osadu reprezentuje obnovená kaplička postavená v roce 2018 na místě původní. Objekty Železné Huti tvořené areálem hromadné rekreace (tábora z 80. let, stále v provozu) sice narušují celkový charakter enklávy, ale jsou kompaktně uspořádány a poměrně harmonicky zapojeny do krajinného rámce a vizuálně se projevují jen omezeně uvnitř enklávy.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, změna využití není přípustná (zástavba nad rámec stávající, zalesnění ad.)		
	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
Ochranná doporučení	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací, ochrana nelesní krajinné zeleně a přírodního krajinného rámce		
	Přestavby, úpravy či novostavby na místě stávajícího areálu směřující zejména k turistické infrastruktuře jsou přípustné		

KRAJINNÝ CELEK D ČERCHOVSKÝ LES

Krajinný celek Čerchovský les se přibližně kryje se stejnojmenným geomorfologickým podcelkem v jižní části Českého lesa. Jedná se o plochou hornatinu s výraznými hřbety oddělenými širokými podélnými údolími a zřetelnými vrcholy. Dosahuje ze všech krajinných celků Českého lesa největších nadmořských výšek (Čerchov 1041 m n. m.). Krajinný celek s výraznou lesnatostí, zřetelnými vrcholy a táhlými hřbety patří k typickým krajinám a symbolům Českého lesa.

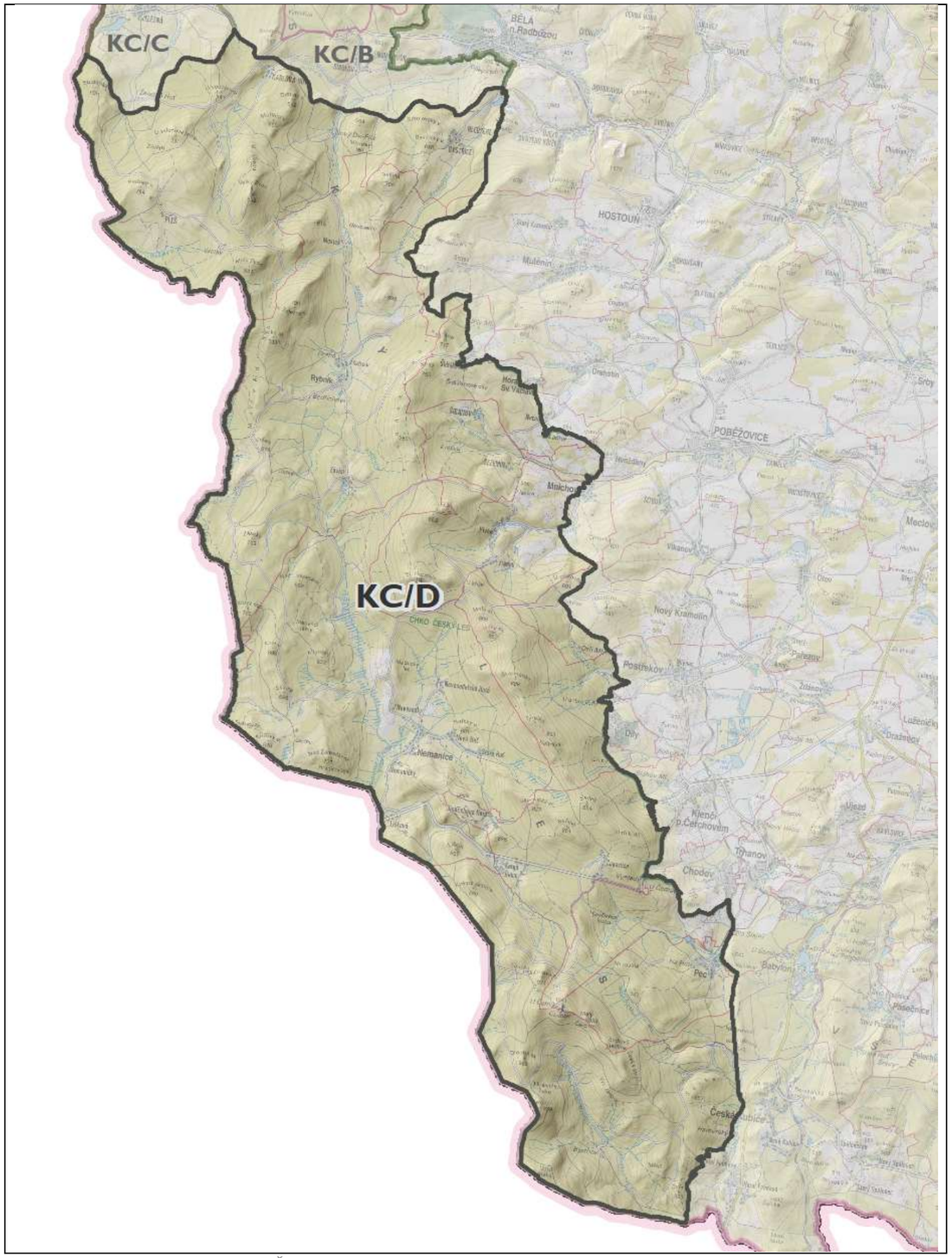
V severní části Čerchovského lesa je patrné zvětšující se měřítko krajiny a její výrazné prostorové členění. Lesnatý horský masiv Velkého a Malého Zvonu odděluje idylickou krajinu bývalé Pleše a zdůrazňuje hloubku údolí horního toku Radbuzy. Nad enklávou Závisti, ležící na rozvodí, se již vypínají mohutné dominanty Lysé a Starého Herštejna, severního ukončení horského masivu Haltravského hřbetu. Charakter krajiny je ovlivněn dvěma dominantními horskými masivy, které určují základní členění krajiny a dávají krajině své měřítko. Je to masiv Haltravského hřbetu vrcholícího Čechovem a masiv Velkého Zvonu, oddělující hluboké a rozlehlé údolí Radbuzy od idylicky odlehlých poloh Pleše v povodí Weissbachu.

Jedná se o největší krajinný celek Českého lesa, v rámci kterého lze identifikovat svébytné části, dva horské masivy, Ostrovskou vrchovinu a Haltravskou hornatinu, a sníženiny vymezené horskými hřbety (Nemanická vrchovina).

Na severozápadním okraji celku patřícímu k Nemanické vrchovině vystupuje mohutný zalesněný horský masiv Velkého (863 m n. m.) a Malého Zvonu (848 m n. m.) a lesnaté údolí Huťského potoka. Vymezuje za evropským rozvodím směrem k západu ke státní hranici otevřenou náhorní planinu s kultivovanou kulturní krajinou se stopami po zaniklé obci Pleš. Tato enkláva (cca 700 m n. m.) s pramennými loukami Plešského potoka (Weissbachu) je vyvýšena nad lesnaté svahy klesající k severu ke sníženině prostoru Železné (cca 500 až 550 m n. m.) a k severovýchodu do údolí Huťského potoka. Jedná se o cennou polohu a jeden ze symbolů Českého lesa, jehož hodnoty, a to jak prostoru Pleše, tak i horských hřbetů s cennými lesními porosty, jsou mj. potvrzeny přítomností PR Pleš s bukovým porostem pralesovitého typu, PR Malý Zvon se smíšeným lesem na suti s převahou buku, PP Dlouhý vrch se suťovými lesy, kterým vévodí buk, javor, jasan a jilm, PR Nad Hutí s fragmentem autochtonních bučin pohraničních hvozdů Českého lesa a PP Veský mlýn se společenstvy přechodových rašelinišť a lučním prameništěm. Kontrast terénní (a civilizační) dominanty Zvonu a idylické otevřené krajiny Pleše s množstvím rozptýlené zeleně a skupin náletové zeleně na pozůstatcích staveb vytváří jedinečné scenérie s vysokou estetickou atraktivitou a výrazně harmonickým měřítkem a prostorovými vztahy.

V severovýchodní části krajinného ceku se východně od horského masivu Zvonu až k východní hranici CHKO rozkládá krajina Ostrovské vrchoviny, jejíž různorodost spočívá v tom, že zahrnuje části povodí několika vodotečí. Je to především údolí horního toku Radbuzy s oboustrannými přítoky, které se v prostoru osady Rybník rozšiřuje a k severu se opět zužuje do hlubokého lesnatého údolí. Velmi odlišné je údolí Bystřického potoka členěné lesíky a množstvím rozptýlené zelně, s pramennými loukami a doprovodnou zelení potoka. Třetí odlišnou částí je povodí Pivoňky, resp. Mlýnského potoka, které tvoří na okraji CHKO území patřící již k zemědělské krajině Poběžovicka. Krajinná scéna se zde vyznačuje rozdílnými rysy a hodnotami: Větší měřítko prostoru Rybníka umožňuje odstup a vnímání krajinných panoramat, což je v této části krajiny s velkou dynamikou terénu působivé. Uzavřenější prostory (např. kolem bývalých obcí Mostek a Novosedly), údolí Radbuzy a Bystřického potoka vynikají působivými dílčími scenériemi s výraznou harmonií měřítka a prostorových vztahů a s vysokou estetickou atraktivností.

Haltravský hřeben spadající lesnatými svahy do údolí Nemanického potoka vymezuje směrem ke státní hranici další zajímavou krajinu s jedinečnými znaky a hodnotami. V členité lesnaté vrchovině se projevuje jedinečnou estetickou atraktivností a přítomností přírodě blízkých scenérií tok Nemanického potoka s loukami a zamokřenými plochami a množstvím doprovodné zeleně tohoto krajinného koridoru. Otevřená zemědělská krajiny kolem bývalé obce Lučina pokračuje k severu drobnějšími enklávami se stopami dřívějšího osídlení a hospodaření. Údolí Nemanického umožňuje vnímání výrazné siluety Haltravského hřbetu s dominantní výšinou Starého Herštejna (878 m n. m.) a vytváří jedinečné dílčí scenérie vlastního koridoru toku. Slunné otevřené polohy kolem Lučiny vynikají harmonií, opuštěností a silnou identitou. Zarostlé enklávy kolem Dianina Dvora představují již velmi pokročilý stav sukcese v kulturní krajině, přesto se zde vyskytují malebné, až parkové partie bývalého okolí vesnic.

Obrázek 20 Schéma krajinného celku D Čerchovský les

Centrální částí krajinného celku je pak mohutný horský hřbet Haltravského břebene vrcholící na jihu masivem Čerchova (1041 m n. m.), který vytváří dominantní siluetu Českého lesa vůči zemědělské krajině Domažlicka i vůči vnitřním prostorům území CHKO. Velmi výrazná je silueta s výškou vrcholů (Lysá, Starý Herštejn, Škarmanka, Bučina), která se blíží 900 m n. m. V souvislém lesním porostu se nachází jenom několik osídlených enkláv. Velké plochy v hřebenových polohách Haltravského hřbetu a v masivu Čerchova vykazují výrazné přírodní hodnoty indikované přítomností několika maloplošných ZCHÚ. NPR Čechovské hvozdy s horskými a podhorskými smíšenými bučinami, PR Starý Herštejn s přirozenými starými smíšenými porosty na balvanité suti a PP Skalky na Sádku, přirozený lesní porost na kamenitém a suťovém podkladu. Krajinná scéna vlastního horského masivu vyniká nejenom četnými vysoce esteticky atraktivními partiemi lesní horské krajiny s přírodě blízkými scenériemi, ale také jedinečnými výhledy do území CHKO i do krajiny Domažlicka. Výrazný horizont Haltravského hřbetu a dominanta Čerchova jsou nezaměnitelnými znaky jedinečnosti a rozlišitelnosti.

KC/D Čerchovský les

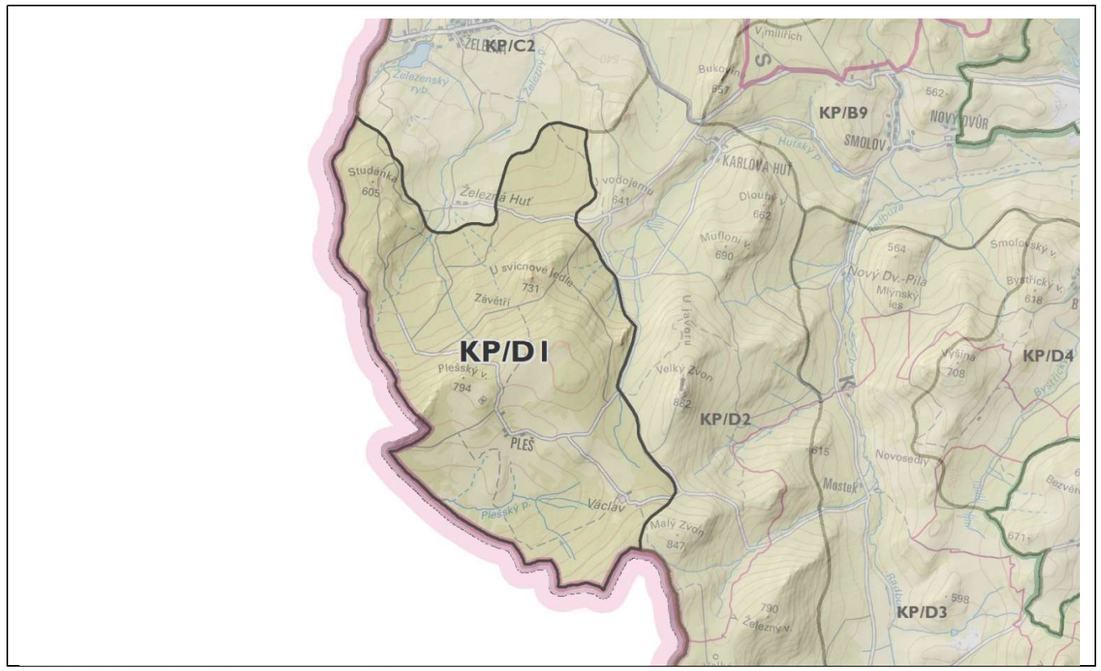
Dominantní rys		**Význam** hlavní spoluurčující	**Projev** pozitivní negativní neutrální
D1	Ploše hornatinný reliéf Čerchovského lesa s výraznými hřbety oddělenými širokými podélnými údolími a zřetelnými vrcholy.	hlavní	pozitivní
D2	Mohutný zalesněný horský hřbet Haltravského břebene vrcholící na jihu masivem Čerchova (1041 m n. m.) jako nezaměnitelný symbol Českého lesa, znak jedinečnosti a rozlišitelnosti (výrazný, typický horizont vnímaný ze vzdálených míst i z vnitřních částí CHKO).	hlavní	pozitivní
D3	Výrazně, místy téměř souvisle zalesněné území s převládajícími smrkovými monokulturami s cennými enklávami bučin a smrkových bučin, s několika většími a řadou menších mýtin a odlesněných enkláv.	hlavní	pozitivní
D4	Přirozené krajinářsko-estetické hodnoty přírodě blízkých partií zalesněné krajiny (skalní útvary mrazového zvětrávání, údolí potoků s mokřadními plochami a prameništi, rašeliništi) s harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy v krajině.	hlavní	pozitivní
D5	Nízká hustota osídlení soustředěného do několika enkláv s harmonickým vztahem zástavby a krajinného rámce, nečetné enklávy kulturní krajiny s extenzivním hospodařením, zaniklá sídla s pozůstatky původního osídlení území (paměť místa), určitá vylidněnost, odloučenost, odlehlost.	hlavní	pozitivní neutrální
D6	Stopy bývalého hraničního pásma (vojenské objekty – areály rot pohraniční stráže, silnice, pozorovací věže na vrcholech Zvon a Čerchov atd.)	spoluurčující	neutrální

Zásady ochrany dominantních rysů		**Odůvodnění**
ZO/D1	Ochrana přírodních zalesněných táhlých horizontů a terénních dominant před novodobými výškovými stavbami a technicistními zařízeními (vysílače, větrné elektrárny ad.)	KC/D je výrazně zalesněný. Území z interiéru KC umožňuje jen omezeně vnímat krajinné scenérie. Pro vnímání Českého lesa jsou proto významné dálkové pohledy, jak z poloh bezlesí a z okrajů území, tak především z míst mimo CHKO. Právě táhlé, souvisle zalesněné svahy a dominanty s přírodními lesnatými horizonty jsou symbolem a hlavním znakem Českého lesa.
ZO/D2	Ochrana vrcholových partií Pivoňských hor, Haltravského hřbetu s výraznou siluetou masivu nejvyšší hory Čerchova před narušením zalesněných volných horizontů novodobými výškovými stavbami (vysílače, VTE ad.)	Partie Českého lesa, kudy probíhá centrální terénní hřbet s dominantou Čerchova, jsou neosídlené, souvisle zalesněné, s přírodním či přírodě blízkým charakterem, vnímatelné zejména z dálkových pohledů, a to především z míst mimo CHKO. Jako takové patří k emblematickým znakům a symbolům Českého lesa. Existující objekty (Zvon, Čerchov, rozhledna Starý Herštejn) jsou produktem určité doby, zachovávají paměť místa a jsou individuálními (nikoli prefabrikovanými či typovými) objekty. Jejich existence tedy nemůže být argumentem pro umisťování dalších výškových technicistních staveb. Případné výjimky musí mít architektonickou kvalitu, individualitu architektonického výrazu a relevantní význam korespondující s posláním CHKO (např. cestovní ruch, turistika, stavby pro ochranu přírody a krajiny).
ZO/D3	Nestanovují se	Ochrana souvislých lesních porostů je předmětem ochrany v rámci ZCHÚ a není třeba stanovovat specifické zásady z hlediska krajinného rázu.
ZO/D4	Nestanovují se	Ochrana přírodě blízkých scenérií zalesněné krajiny uvnitř KC je předmětem ochrany v rámci ZCHÚ a není třeba stanovovat specifické zásady z hlediska krajinného rázu.
ZO/D5	Zachování pro Český les typické řídké hustoty osídlení, nevytváření nových sídelních útvarů v enklávách zaniklých sídel, eliminace nadměrného nezahušťování zástavby, ochrana nelesní krajinné zeleně v otevřených enklávách kulturní krajiny, ochrana před zarůstáním otevřených lučních enkláv	Pro charakter krajiny Českého lesa je charakteristická určitá odlehlost a vylidněnost (obraz klidné krajiny bez vlivů civilizace) související s historií území (odsun Němců, hraniční pásmo). V KC/D jsou na mnohé z odlesněných enkláv vázány přírodovědecky velmi cenné lokality. Přílišné zahušťování a plošný růst zástavby na jedné straně, stejně jako zarůstání drobných enkláv kulturní krajiny na druhé straně, by znamenalo změnu krajinného rázu a setření specifické krajinné matrice typické právě pro krajinu Českého lesa.
ZO/D6	Nové využití (zachování) vojenských areálů jako historických stop specifických pro pohraniční oblasti	Specifické vojenské objekty (roty pohraniční stráže, pozorovatelny ad.) jsou pro vývoj pohraničních oblastí v druhé polovině 20. století typické. Ačkoli je jejich morálně-architektonická a stavebně-technická hodnota často za hranicí životnosti, představují zajímavou krajinnou (sídelní) strukturu, jejíž zachování je dokladem jisté vývojové fáze zdejší krajiny. Proto je jejich zachování či připomínka (rehabilitace) žádoucí z hlediska zachování paměti území. U devastovaných objektů (či zbořených) je možná rekonstrukce či novostavba při zachování dimenzí a rozsahu původní zástavby.

Rozsáhlý krajinný celek Čerchovského lesa je tvořen devíti krajinnými prostory, vyvýšenými hřbety a náhorními polohami (**KP/D1 Pleš**, **KP/D2 Zvon**, **KP/D8 Haltravský hřbet**, **KP/D9 Čerchov**) a údolními polohami a sníženinami (**KP/D3 Horní tok Radbuzy**, **KP/D4 Bystřický potok**, **KP/D5 Pivoňka**, **KP/D6 Nemanický potok**, **KP/D7 Lučina**).

KRAJINNÝ PROSTOR D1 PLEŠ

Krajinný prostor zahrnuje pás krajiny od údolí Huťského a Železného potoka ke státní hranici. Lesnaté svahy stoupají k jihu, k náhorní poloze otevřené krajiny bývalé obce Pleš, která leží v těžišti prostoru. Vyznačuje se jedinečnými krajinářsko-estetickými hodnotami, přítomnosti přírodě blízkých partií pramenných luk i jedinečnosti a působivosti dílčích scenérií kultivované opuštěné krajiny a význačnými rysy identity a ducha místa. Jedná se o jednu z nejvýznamnějších reprezentativních lokalit CHKO Český les. Krajinný prostor je na jihu a západě vymezen státní hranicí resp. hranicí CHKO, na severu přechodem odlesněné enklávy Železné k zalesněným povlovným svahům členěným Železným potokem s přítoky vystupujícím k enklávě Pleše. Na východě tvoří hranici přibližně zalesněné údolí Huťského potoka, za kterým vystupuje mohutný masiv Zvonu.

Obrázek 21 Schéma krajinného prostoru D1 Pleš

KP/D1 Pleš									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Vrchovinný reliéf Nemanické vrchoviny se hřbety, s vrcholovými a údolními zarovnanými povrchy a údolními drobných vodotečí, bez výrazného prostorového členění	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Horní toky Plešského, Huťského a Železného potoka a jejich přítoků, prameniště, stékající z náhorní polohy Pleše	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů s enklávami cenných porostů bučin	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př4	Rozsáhlá enkláva bezlesí v okolí zaniklé Pleše a Rabova s pramennými loukami a četnou nelesní zelení pozůstatků původního členění pluziny	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př5	Mokřadní a rašelinné louky, suché smilkové trávníky, mokřadní vrby a podmáčené smrčiny v PP Veský mlýn	+	doplňující	cenný	X	X	X		
Př6	Drobné luční enklávy se solitérními stromy v hlubokých lesích v místě zaniklé Frančiny Hutě	+	doplňující	cenný ~~běžný~~	X	X	X	X	
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Enklávy zcela zaniklých osad Rabov a Frančina Huť, zaniklých osad s novou zástavbou (Pleš) , zaniklých objektů (Veský mlýn, Zankmühle)	+	doplňující	běžný					
Kh3	Dochovaná struktura vegetačních pásů původního členění historické pluziny v okolí Pleše a Rabova	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Kh4	Novodobý charakter Pleše bez návaznosti na původní historickou strukturu	-	doplňující	-					
Kh5	Stopy původní historie pohraničního území – zaniklá stará rota Pleš, rota PS Václav, vojenský objekt na Velkém Zvonu	O	spoluurčující	běžný					
Kh6	Dochovaná základní struktura krajiny – odlesněná enkláva se stopami členění pluziny, s trasami původních cest, s odkazy na původní osídlení	O	spoluurčující	běžný					
Kh7	Zaniklé lokality duchovního charakteru kostely sv. Jana Křtitele a Panny Marie Pomocné na Pleši, dochovaný hřbitov, pomníky, kříž, socha, novostavba kaple Panny Marie	+	doplňující	běžný					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf s výraznou vrcholovou rovinou Pleše a s táhlými zalesněnými svahy klesajícími do údolí	+	zásadní	cenný					
Pr2	Zalesněný vrchol Velkého Zvonu (862 m n. m.) s vojenskou pozorovatelnou patrný z enklávy Pleše, orientační bod, dominanta	+	zásadní	cenný	X		X		X
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny obklopující enklávu Pleše s členitými lesními okraji a s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami a výrazným horizontem masivu Velký Zvon – Malý Zvon	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení (kromě typického tvaru vojenského objektu na Velkém Zvonu)	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Enkláva Pleše s krajinářsko-estetickými hodnotami lučních ploch s četnou nelesní zelení pozůstatků původní pluziny kolem zaniklé Pleše a Rabova s harmonickým měřítkem a vztahy	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, pocit odloučenosti, melancholie, silné identity a ducha místa	+	zásadní	jedinečný	X		X		
Pr7	Harmonické prostory enkláv bezlesí v místě zaniklé Frančiny Hutě se solitérními stromy a výrazně přírodním rámcem	+	doplňující	cenný	X	X	X	X	

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		Odůvodnění
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území. Přítomnost vojenského objektu na Zvonu s typickým tvarem nemůže být argumentem pro umisťování výškových staveb (např. VTE) na horizonty.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (osady Rabov, Frančina Huť) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i zaniklých objektů (Veský mlýn, Zankmühle)	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V enklávě Pleš zachovat řídkou zástavbu tradičních forem, nerozšiřovat zastavěné území na úkor historických krajinných struktur.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
Ochranná doporučení		
OD1	V osadě Pleš zachovat charakter území, nerozšiřovat významně zastavěné území na úkor kulturní krajiny, nezasahovat do historických krajinných struktur, neměnit funkci území, rozvoj směřovat k turistickému ruchu	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	
OD3	V lokalitě roty Václav (na místě zaniklé osady Václav) umožnit rozvoj směrem k turistické infrastruktuře a cestovnímu ruchu při nerozšiřování zastavěných ploch a nezvětšování dimenzí původní architektury	
OD4	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

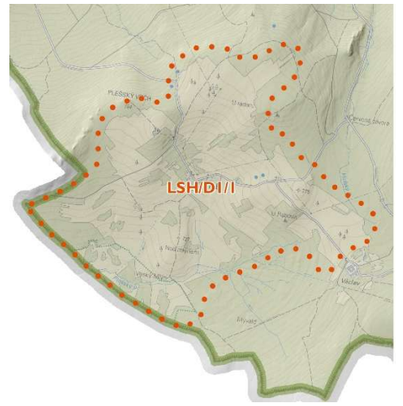
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/D1/1 Pleš	Kap. 4.2
	VOSK/D1/2 Frančina Huť	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/D1/01 Studánka	Kap. 4.1
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/D1/1 Pozůstatky kostela sv. Jana Křtitele, Pleš	Kap. 4.3
Zaniklá sídla	ZS/D1/1 Pleš	Kap.4.5
	ZS/D1/2 Frančina Huť	
	ZS/D1/3 Rabov	
	ZS/D1/4 Václav	
Roty pohraniční stráže	R/D1/1 Pleš (zrušena, zanikla)	Kap. 4.4
	R/D1/2 Václav	

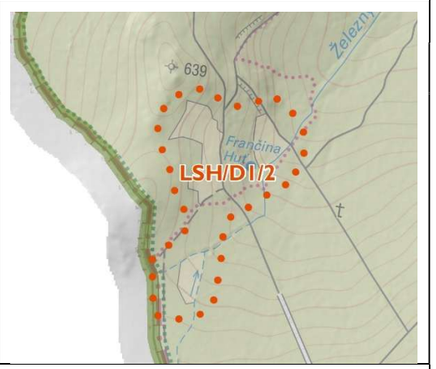
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/D1/1	Pleš	Kap. 5

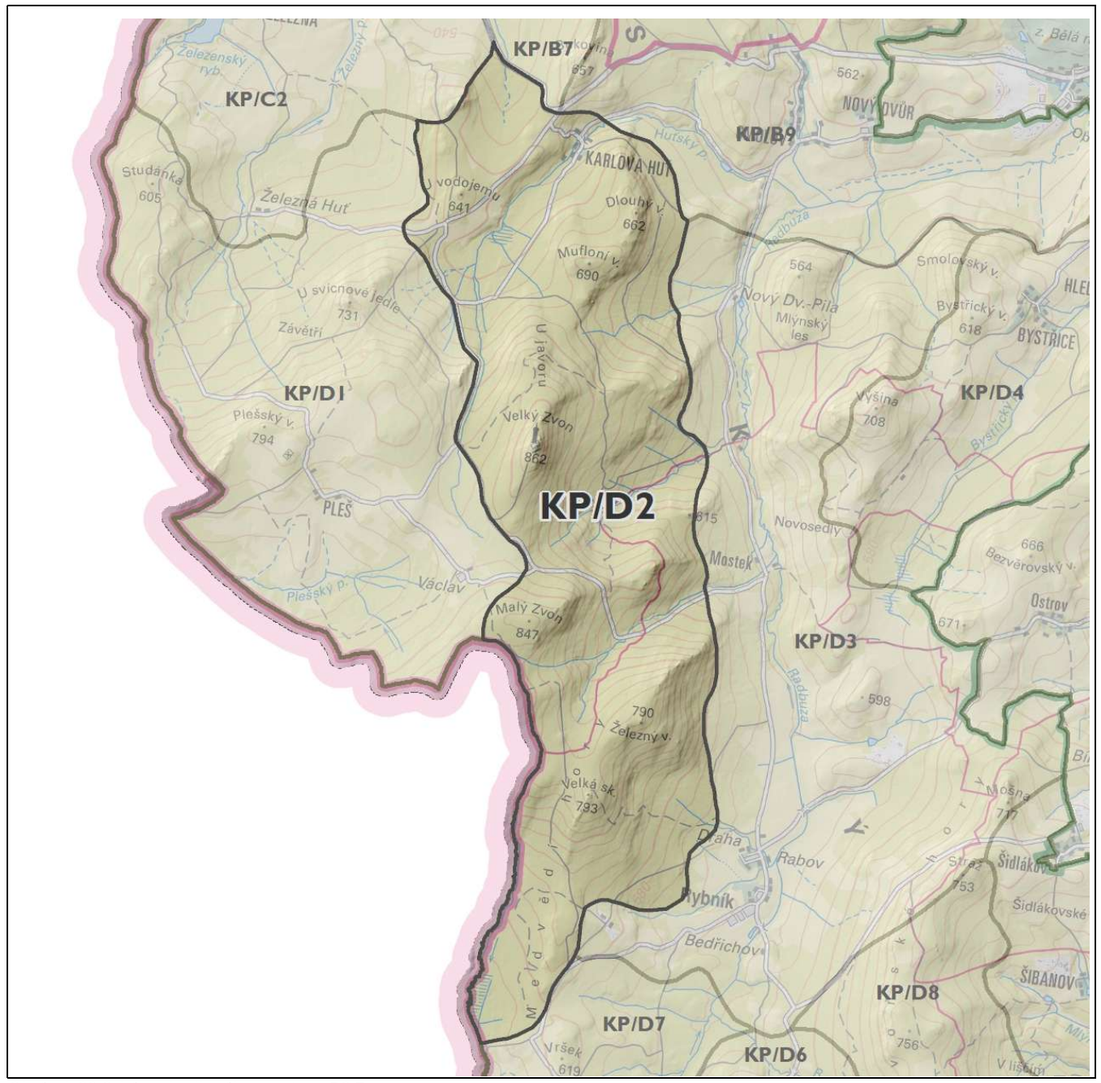
Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D1/1	**PLEŠ**	KC/D, KP/D1	
Překryv	VOSK/D1/1, ZS/D1/1, ZS/D1/3, ZS/D1/4, OBJ/D1/1, R/D1/2, S/D1/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Jedinečně působící prostor opuštěné kultivované krajiny a zaniklé obce má nejvyšší krajinářsko-estetické hodnoty a identitu. Poměrně rozsáhlá enkláva zaniklých osad Pleš, Václav a Rabov s unikátně dochovanou strukturou historické plužiny a pietním až duchovním významem (hřbitov, lokality zaniklých kostelů, místa upomínek na vysídlení). V současnosti je místo obnovováno zástavbou bez hodnoty. Rozvoj Pleše byl bohužel schválen územním plánem již před vyhlášením CHKO. Současným zájmem je usměrnění rozvoje s cílem max. možné ochrany fenomenální krajinné struktury dochovaných plužin, kamenných základů zaniklých staveb, volného prostoru historické návsi.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2), specifické podmínky pro sídlo Pleš (kap. 5)		
	Zachování cenné historické krajinné struktury		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5)		
	Stabilizace areálu roty PS Václav, možnost rekreač. a turistic. využití, lokalitu bez možnosti rozšíření		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D1/2	**FRANČINA HUŤ**	KC/D, KP/D1	
Překryv	VOSK/D1/2, ZS/D1/2		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Několik drobných mýtin uprostřed lesního porostu na místě bývalé osady Frančina Huť. Na konci 2. sv. války zde stálo 23 domů, území bylo součástí větší odlesněné enklávy otevřené do Německa. Dodnes v lukách a lesích patrné stopy zaniklého osídlení, na Železném potoce rybníčky, mokřadní porosty. Vyniká estetickou působivostí a harmonií. Tč. skautský tábor.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná		
	V lokalitě zaniklé obce je možná vhodná prezentace paměti místa (vč. zachování stop původní zástavby) a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.)		
Ochranná doporučení	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací		

KRAJINNÝ PROSTOR D2 ZVON

Krajinný prostor vytváří především lesnatý horský masiv Velkého a Malého Zvonu s bizarní technickou dominantou vojenského objektu (pozorovatelnou) a výrazně dominantním působením terénního reliéfu v dálkových i v blízkých pohledech. Z údolí Radbuzy, při převýšení téměř 400 m, vyniká monumentální měřítko Velkého Zvonu. Cenné lesní partie ve vrcholových polohách a ve svazích (PR Pleš, PR Dlouhý vrch, PR Malý Zvon, PR Nad Hutí) dotváří působivý obraz krajiny, která je výrazně přírodního charakteru, prakticky celá zalesněná, pouze s drobnými enklávami bezlesí. Krajinný prostor definuje uvedený horský hřeben Mufloní vrch (690 m n. m.) – Velký Zvon (863 m n. m.) – Malý Zvon (847 m n. m.) – Železný vrch (790 m n. m.) – Velká skála (793 m n. m.) je na západě vymezen lesním údolím Huťského potoka, odkud terén stoupá k enklávě Pleš, na východě okrajem údolí Radbuzy.

Obrázek 22 Schéma krajinného prostoru D2 Zvon

KP/D2 Zvon									
Charakteristický znak		**Projev** (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	**Význam** zásadní spoluurčující doplňující	**Cennost** jedinečný cenný běžný	**E**	**P**	**H**	**M**	**D**
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Vrchovinný reliéf Nemanické vrchoviny se hřbety, s vrcholovými a údolními zarovnanými povrchy a údolními drobných vodotečí	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Masiv Zvonu (862 m n. m.) jako výrazná terénní dominanta prostoru a nejvyšší bod Nemanické vrchoviny, vrcholový skalnatý suk na krátkém asymetrickém hřbetu s vyššími a příkřejšími východními svahy	+	zásadní	cenný	X		X		
Př3	Pramenné území Huťského, Slatinného potoka a dalších vodotečí v lesních údolích stékajících do údolí Radbuzy	+	spoluurču-jící	cenný		X	X		
Př4	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů s enklávami cenných porostů bučin (PR Pleš, PR Dlouhý vrch, PR Malý Zvon, PR Nad Hutí)	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př5	Velmi malé enklávy bezlesí s loukami a nelesní zelení uvnitř souvislého porostu (Karlova Huť, zaniklý Walddorf či Štráská Huť)	+	doplňující	cenný	X	X	X	X	
Př6	Skalní útvary mrazového zvětrávání v lesích (izolované drobné skály, mrazové sruby, balvanové sutě)	+	doplňující	běžný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Enkláva zcela zaniklého Walddorfu a Štáské Hutě s pozůstatky osídlení a pamětí místa (zřícenina loveckého zámku Walddorf z 18. století)	+	doplňující	běžný	X	X	X		
Kh3	Karlova Huť (1789) se setřenou urbanistickou strukturou a s velkým podílem přestaveb a novostaveb	O	doplňující	běžný					
Kh4	Dochovaný charakter převážně zalesněného území s menšími enklávami a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Kh5	Vojenský pozorovací objekt na Velkém Zvonu (40 metrů vysoká věž postavena v roce 1976)	O	zásadní	běžný					X
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Vrchovinný reliéf Nemanické vrchoviny se hřbety, s vrcholovými a údolními zarovnanými povrchy a údolními drobných vodotečí s výrazným prostorovým projevem zejména v dálkových pohledech	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr2	Výrazný horský zalesněný hřeben Mufloní vrch (690 m n. m.) – Velký Zvon (862 m n. m.) – Malý Zvon (847 m n. m.) – Železný vrch (790 m n. m.) – Velká Skála (793 m n. m.) s výrazným horizontem s dominantou Velkého Zvonu s pozorovací věží	+	zásadní	cenný	X	X			X
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a menších otevřených enkláv kulturní krajiny (Walddorf, Karlova Huť) s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, pocit odloučenosti, melancholie, silné identity a ducha místa	+	zásadní	jedi-nečný	X		X		

Pr7	Vizuálně uzavřená lesní krajina s omezenými možnostmi dálkových výhledů, drobné uzavřené enklávy malého měřítka	0	doplňující	běžný				X	

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty a zapamatovatelné siluety bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území. Přítomnost vojenského objektu na Zvonu s typickým tvarem nemůže být argumentem pro umisťování výškových staveb (např. VTE) na horizonty.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Walddorf, Štáská Huť, Jánská Huť) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i zaniklých objektů (Hankova pila)	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadě Karlova Huť zachovat volnou urbanistickou skladbu s množstvím zelených ploch a rozptýlené zeleně.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
Ochranná doporučení		
OD1	V osadě Karlova Huť umožnit omezené doplnění stávající struktury v místech volných ploch mezi zástavbou, s možností přestavby nebo konverze některých objektů i při novodobém architektonickém výrazu, ovšem při zachování charakteru zástavby při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou a s ohledem na obraz sídla v krajinném rámci.	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

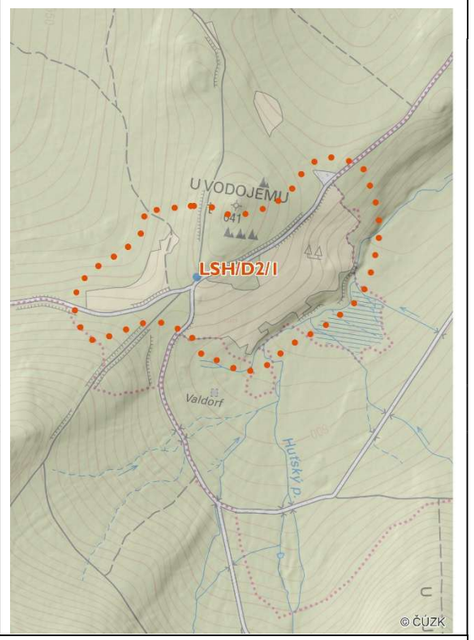
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/D2/1 Walddorf	Kap. 4.2
	VOSK/D2/2 Karlova Huť	
	H/D2/01 Železný vrch – Velká skála	
	H/D2/02 Zvony	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/D2/03 Mufloní vrch	Kap. 4.1
	D/D2/01 Velký zvon - pozorovací věž	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/D2/2 Zřícenina loveckého zámku Walddorf	Kap. 4.3
Zaniklá sídla	ZS/D2/1 Walddorf	Kap.4.5
	ZS/D2/2 Štráská Huť	
	ZS/D2/3 Jánská Huť	
Roty pohraniční stráže	R/D2/1 Zvon (vojenská pozorovací věž)	Kap. 4.4

Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

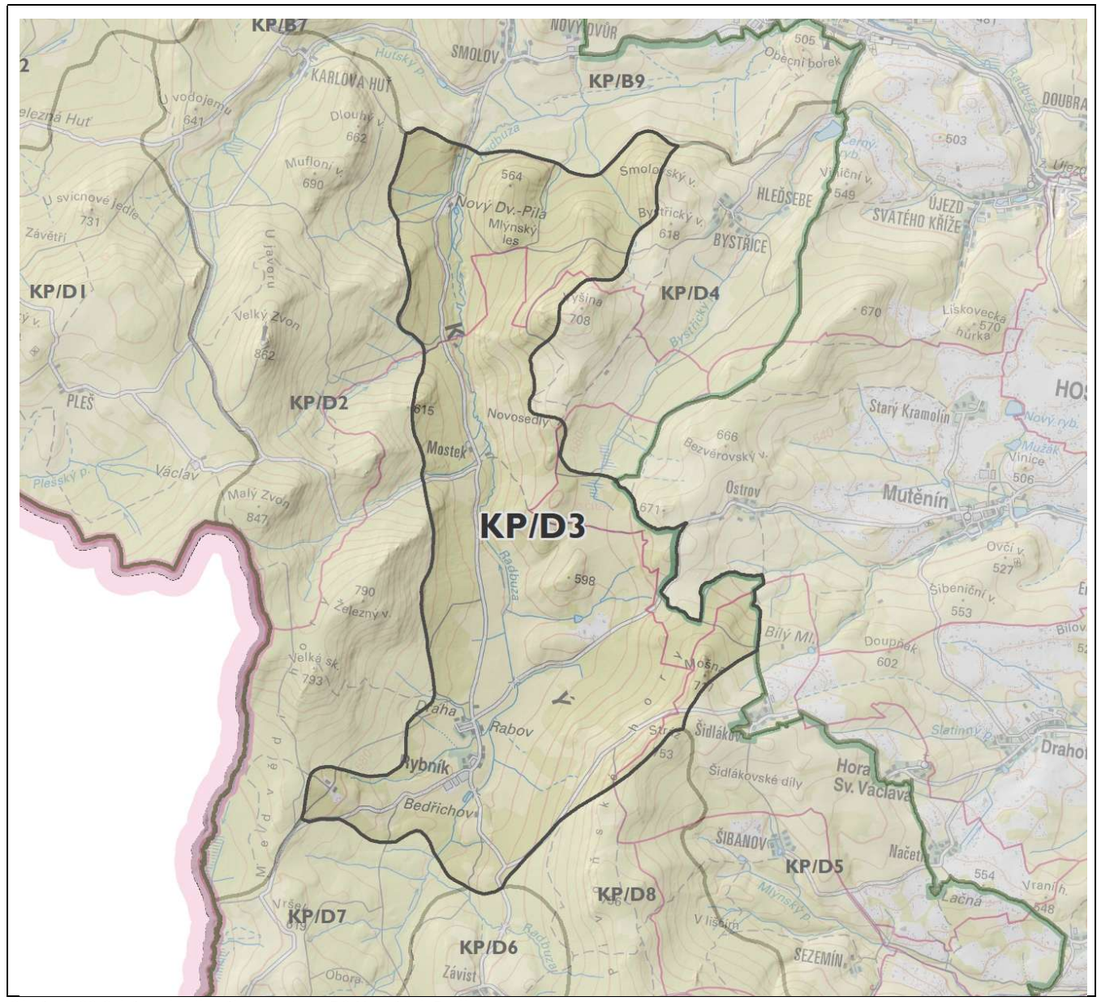
ID (kód)	**Název**	**odkaz**
S/D2/1	Karlova Huť	Kap. 5

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	**Název LSH**	**Lokalizace**	**Schéma**
LSH/D2/1	**WALDDORF**	KC/D, KP/D2	
Překryv	VOSK/D2/1, ZS/D2/1, OBJ/D2/2		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Enkláva vykazuje krajinářsko-estetické hodnoty dané harmonickým měřítkem a přírodě blízkým charakterem scenérií. Několik mýtin uprostřed lesního porostu na místě bývalé osady Walddorf (Valddorf). V lese se nachází zřícenina loveckého zámku. Vesnice měla před válkou 28 chalup, po válce zůstala v podstatě nedosídlena a v 50. letech byla likvidována kvůli blízkosti hraničního pásma. Dodnes v lukách a lesních porostech patrné stopy zaniklého osídlení. Bývalá vesnice je dnes snadno lokalizovatelná podle mohutné lípy na křižovatce cest na někdejší návsi.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území, zástavba či změna využití není přípustná		
	V lokalitě zaniklé obce je možná vhodná prezentace paměti místa (vč. zachování stop původní zástavby) a nerušící turistická infrastruktura (odpočívka, informační tabule, přístřešek ad.)		
Ochranná doporučení	Údržba lokality, extenzivní hospodaření, ochrana před zarůstáním a degradací		

KRAJINNÝ PROSTOR D3 HORNÍ TOK RADBUZY

Krajinný prostor, jehož osu tvoří horní tok Radbuzy členící reliéf Ostrovské vrchoviny, zahrnuje lokality, které mají specifické rysy, rozsáhlé lesnaté plochy smrkových, borovo-smrkových a borových porostů, ojediněle se zbytky bukových porostů, s loukami a pastvinami s rozptýlenými listnatými dřevinami, kolem Radbuzy s břehovými porosty a mokřadními olšinami. Větší měřítko otevřeného prostoru Rybníka umožňuje odstup a vnímání krajinných panoramat, což je v této části krajiny s velkou dynamikou terénu působivé. Uzavřenější prostory (např. kolem zaniklých osad Novosedly či Malý Horšín) v údolí Radbuzy či krajiny s dochovanými historickými strukturami (zaniklé Korytany, Bernstein) vynikají působivými dílčími scenériemi s výraznou harmonií měřítka a prostorových vztahů a s vysokou estetickou atraktivností. Prostor obce Rybník je degradovaný nekoncepční zástavbou viditelnou z vyšších horizontů spolu s jedinečnými panoramaty a horizonty. Vedle přírodních hodnot se zde objevují směrem k okraji CHKO (Ostrov) výrazné hodnoty harmonické zemědělské krajiny.

Obrázek 23 Schéma krajinného prostoru D3 Horní tok Radbuzy

KP/D3 Horní tok Radbuzy

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Ploše vrchovinný reliéf Ostrovské vrchoviny s údolím Radbuzy a jejích přítoků	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Radbuza s břehovými porosty a mokřadními olšinami a její přítoky stékající z okolních svahů, zejména z výrazného hřbetu Velkého Zvonu, ojedinělé drobné rybníčky.	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X		
Př3	Rozsáhlé lesnaté plochy smrkových, borovo-smrkových a borových porostů, ojediněle se zbytky bukových porostů na svazích	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Enklávy bezlesí s loukami, pastvinami a nelesní zelení (Rybník, Novosedly) vč. pozůstatků členění původní plužiny (Korytany)	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X	X	
Př5	Skalní útvary mrazového zvětrávání v lesích	+	doplňující	běžný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Enklávy Rybník (1748) a Draha v údolí Radbuzy se setřenou historickou urbanistickou strukturou	O	doplňující	běžný					
Kh3	Částečně dochovaná krajinná struktura odlesněných enkláv obklopených lesem, dochované trasy některých cest, rybníčky	+	spoluurču-jící	běžný			X		
Kh4	Zachované stropy původního členění historické plužiny (vegetační pásy) v okolí zaniklé osady Korytany, ojedinělé fragmenty i jinde	+	spoluurču-jící	cenný	X		X	X	
Kh5	Lokality zaniklých sídel se stopami a odkazy v krajině (Bedřichov, Korytany, Kněžská, Horka, Malý Horšín, Mostek, Novosedly) vč. lokalit zaniklých objektů	+	spoluurču-jící	běžný			X		
Kh5	Areál roty PS Bernstein (odkaz na historický vývoj území v 2. polovině 20. stol.)	O	doplňující	běžný					
Kh6	Zaniklé lokality duchovního charakteru (kostel sv. Anny v Rybníku)	+	doplňující	běžný					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Ploše vrchovinný reliéf Ostrovské vrchoviny s údolím Radbuzy a jejích přítoků, která vytváří osu území	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr2	Výrazný horský zalesněný hřeben Mufloní vrch (690 m n. m.) – Velký Zvon (862 m n. m.) – Malý Zvon (847 m n. m.) – Železný vrch (790 m n. m.) – Velká Skála (793 m n. m.) s výrazným horizontem s dominantou Velkého Zvonu s pozorovací věží viditelný z otevřených enkláv odlesněné krajiny v okolí Rybníka.	+	zásadní	cenný	X	X	X		X
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a menších otevřených enkláv kulturní krajiny (Nový Dvůr, Korytany Novosedly) s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení	+	zásadní	cenný	X	X	X		

Pr5	Rybník degradovaný nekoncepční různorodou zástavbou viditelnou z vyšších horizontů (bytovky, areál, novostavby RD ad.)	-	doplňující	-					
Pr6	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, pocit odloučenosti, melancholie, silné identity a ducha místa (zaniklá sídla)	+	zásadní	jedinečný	X		X		
Pr7	Vizuálně uzavřená lesní krajina s omezenými možnostmi dálkových výhledů a drobné uzavřené enklávy malého měřítka v lesích v kontrastu s otevřenou kulturní krajinou kolem Rybníka	O	spoluurčující	běžný				X	

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území. Přítomnost vojenského objektu na Zvonu s typickým tvarem nemůže být argumentem pro umisťování výškových staveb (např. VTE) na horizonty.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Korytany, Kněžská, Horka, Malý Horšín, Mostek, Novosedly) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i zaniklých objektů (hájovny Lohhäusel, Englova chaloupka, Nový mlýn, Horní hamr, pila Nový dvůr, Gailschlag, Rothhäusel ad.)	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V osadách Rybník a Draha, příp Bedřichov umožnit , rozvoj zástavby, s množstvím zeleně zahrad, rozptýlené zeleně v sídle a ploch přechodové zeleně do cenného krajinného rámce. Tím eliminovat negativní projev stávající zástavby v krajinných panoramatech	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
Ochranná doporučení		
OD1	V osadách Rybník a Draha umožnit dostavbu na rozvojových plochách, dotvořit nekoncepční strukturu sídla při ohledu na jeho projev v krajině i při individuálním architektonickém výrazu	
OD2	Umožnit přestavbu (dostavbu, novostavbu) na místě roty PS Bernstein směrem k turistickému (rekreačnímu) využití území.	
OD3	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	
OD4	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

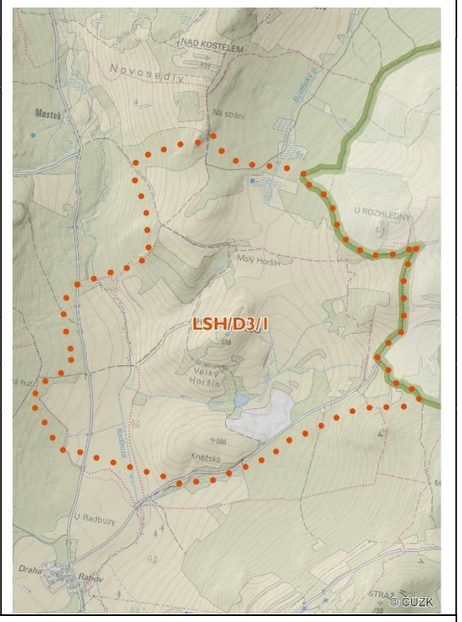
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/D3/1 Rybník	Kap. 4.2
	VOSK/D3/2 Novosedly	
	VOSK/D3/3 Nový Dvůr	
	VOSK/D3/4 Korytany	
	VOSK/D3/5 Ostrov	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/D2/03 Mufloní vrch	Kap. 4.1
	H/D3/D8/01 U Korytan	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/D3/1 kamenný klenutý most, Mostek	Kap. 4.3
	ZS/D3/1 Bernstein (na místě rota PS)	Kap.4.5
	ZS/D3/2 Bedřichov	
	ZS/D3/3 Korytany	
	ZS/D3/4 Kněžská	
	ZS/D3/5 Horka	
	ZS/D3/6 Malý Horšín	
	ZS/D3/7 Velký Horšín	
	ZS/D3/8 Mostek	
	ZS/D3/9 Novosedly	
Roty pohraniční stráže	R/D3/1 Rybník (Bernstein)	Kap. 4.4

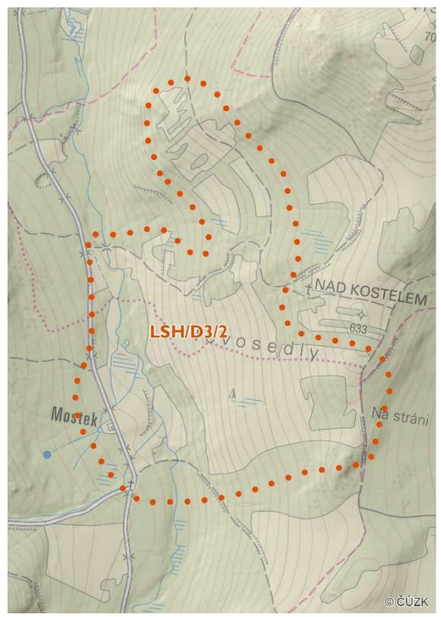
Seznam sídel

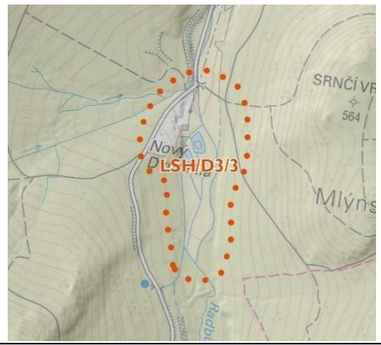
Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

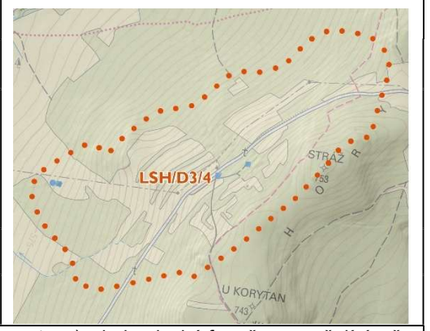
ID (kód)	**Název**	**odkaz**
S/D3/1	Rybník a Draha	Kap. 5

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D3/1	**VELKÝ HORŠÍN**	KC/D, KP/D3	
Překryv	VOSK/D3/1, ZS/D3/4, ZS/D3/5, ZS/D3/8, ZS/D3/9		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Náhorní polohy kulturní krajiny kolem bývalé obce Velký Horšín vynikají jedinečnými výhledy k západu. Členitý reliéf území jímž prochází paprsčitě rozvětvený přítok Radbuzy, menší zaniklé osady (Velký a Malý Horšín, Kněžská, Horka) pohlcené náletovými porosty, liniová zeleň v dochovaných trasách cest a další drobná rozptýlená zeleň luk utváří působivý celek harmonické krajiny s vysokou přírodně – estetickou hodnotou.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením a množstvím krajinné zeleně		
	Změna využití a struktury území není možná		
	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK (kap. 4.2)		
Ochranná doporučení	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D3/2	**NOVOSEDLY**	KC/D, KP/D3	
Překryv	VOSK D3/2, ZS/D3/8, ZS/D3/9 , OBJ/D3/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Jedinečné partie svahů s krajinsko-estetickými hodnotami nad bývalou osadou Novosedly a Mostek a přechodová část do údolí Bystřického potoka přestavují opuštěnou, avšak historicky kultivovanou krajinu se silnou identitou a bohatou krajinnou scénou – historickými plužinami, rozptýlenou zelení a mezemi, dochovanými stopami osídlení – historické trasování cest, silniční mostek (KP), hráz zaniklého rybníka atd. Lokalita působí harmonicky.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením a množstvím krajinné zeleně		
	Změna využití a struktury území není možná		
	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK (kap. 4.2)		
Ochranná doporučení	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana plužin před zarůstáním a degradací porostů		

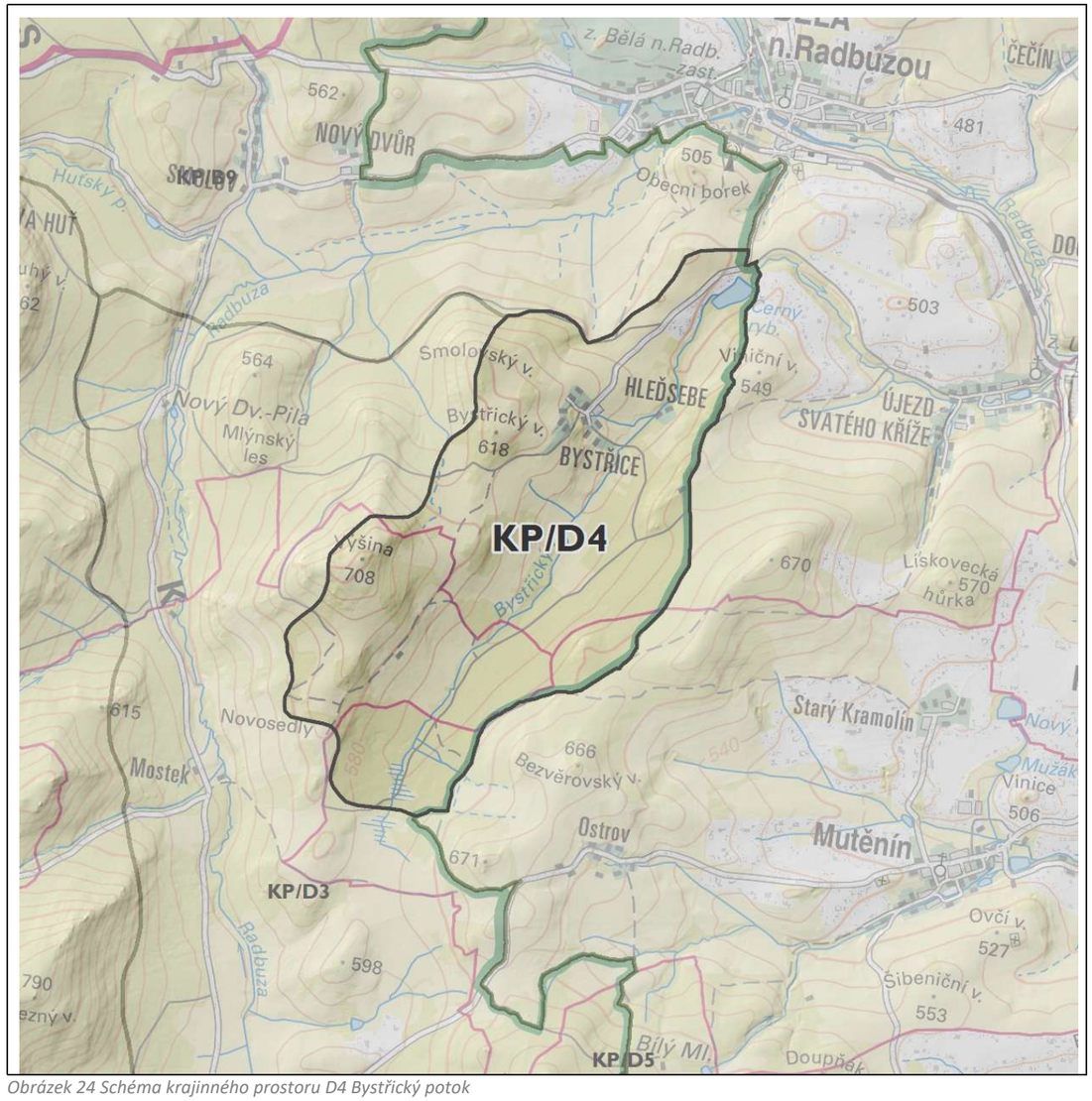
ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D3/3	**NOVÝ DVŮR**	KC/D, KP/D3	
Překryv	VOSK/D3/3		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Velmi drobná enkláva na místě pily Nový Dvůr, ze které zbyla jen administrativní budova. Prostor vymezený lesem s rybníčky má harmonické měřítko a vykazuje řadu krajinářsko-estetických hodnot daných krajinným rámce, zaniklé pily.		
Podmínky ochrany	Zachování a údržba rybníků a hrází v lesním prostředí a jeho okolí před zanesením a zarůstáním		
	Další výstavba či změna využití území je vyloučena., soulad s ÚP.		
Ochranná doporučení	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů, údržba vodních ploch a jejich ochrana před zarůstáním a zanesením.		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D3/4	**KORYTANY**	KC/D, KP/D3	
Překryv	VOSK/D3/4, ZS/D3/3		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Enkláva luk a pastvin na místě zaniklé vsi Korytany s dochovanými stopami původního členění historické plužiny a stopami osídlení vyniká harmonií měřítka a vztahů v krajině. Z polohy luk výhledy na obec Rybník a Železný vrch.		
Podmínky ochrany	Zachování nelesní zeleně ve struktuře vegetačních pásů jako doklad původního členění plužiny.		
	Výstavba či změna využití území je vyloučena.		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklého sídla je možná jeho připomínka (prezentace) v jednoduché formě nenarušující měřítko a charakter území (info panel, odpočívka, drobný memoriální objekt, úprava přístupové cesty apod.)		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D3/5	**BERNSTEIN**	KC/D, KP/D3	
Překryv	VOSK/D3/1, ZS/D3/1, R/D3/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Soustava menších luk členěných liniovou zelení podél tras původních cest, stoupající od obce Rybník přes lokalitu bývalé obce Bernstein do svahů Medvědích hor ztrácí vizuální kontakt se zástavbou Rybníka a vytváří tak dílčí scenérie s estetickou atraktivností a harmonickým měřítkem zarůstající historicky kultivované krajiny, narušené objektem bývalé roty PS (s nevelkým vizuálním dopadem).		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením a množstvím krajinné zeleně		
	Změna využití a struktury území není vhodná.		
Ochranná doporučení	V lokalitě bývalé roty PS Bernstein je možná konverze (přestavba, novostavba, doplnění) směrem k rekreačnímu či turistickému využití.		

KRAJINNÝ PROST/OR D4 BYSTŘICKÝ POTOK

Nevelký neobyčejně působivý prostor údolí Bystřického potoka stoupajícího k pramenným polohám a za horizontem se otevírajícím do údolí Radbuzy vyniká množstvím dílčích prostorů s atraktivními scenériemi, nenarušeností civilizačními prvky a výraznou harmonií měřítka a prostorových vztahů. Je vymezen na východě hranicí CHKO, na západě rozvodím mezi Bystřickým potokem a Radbuzou, na severu pak horizontem oddělujícím údolí Radbuzy od údolí Bystřického potoka.

Obrázek 24 Schéma krajinného prostoru D4 Bystřický potok

KP/D4 Bystřický potok

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Ploše vrchovinný reliéf Ostrovské vrchoviny s údolím Bystřického potoka a jeho drobných přítoků	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Bystřický potok s břehovými porosty a mokřadními olšinami, podmáčené polohy v nivě, Černý rybník na hranici území	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X		
Př3	Rozsáhlé lesnaté plochy smrkových, borovo-smrkových a borových porostů vymezující prostor údolí	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Enkláva bezlesí s loukami, pastvinami, remízky a nelesní zelení vč. fragmentů vegetačních pásů bývalého členění pluziny	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Př5	Skalní útvary mrazového zvětrávání a balvany v lesích	+	doplňující	běžný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Osada Bystřice (1591) a Hleďsebe (1654) v údolí Bystřického potoka s částečně setřenou historickou urbanistickou strukturou	O	doplňující	běžný					
Kh3	Částečně dochovaná krajinná struktura odlesněných enkláv obklopených lesem, s remízky, dochované trasy některých cest, Černý rybník	+	spoluurču-jící	běžný			X		
Kh4	Zachované stropy původního členění historické pluziny (vegetační pásy) v okolí Liščí hory	+	doplňující	běžný	X		X	X	
Kh5	Lokality zaniklých sídel se stopami a odkazy v krajině (Liščí Hora s enklávou Wespenhäuseln) vč. lokalit zaniklých objektů	+	doplňující	běžný			X		
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Ploše vrchovinný reliéf Ostrovské vrchoviny s údolím Bystřického potoka a jeho přítoků, který vytváří osu území	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr2	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a lesních okrajů s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr3	Vizuálně otevřená kulturní krajina bohatě členěná zelení, s řadou dílčích prostorů s harmonickým měřítkem a vztahy dané přírodě blízkým krajinným rámcem.	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Pr4	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, pocit odloučenosti, melancholie, silné identity a ducha místa (zaniklá sídla)	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr5	Vizuální vazby otevřených poloh bezlesí na okolní zalesněné horizonty českého lesa	+	spoluurču-jící	běžný	X		X		

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		Odůvodnění
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Liščí Hora, Wespenhäuseln) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i zaniklých objektů.	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO3	V osadě Bystřice umožnit dostavu v prolukách, v osadě Hleďsebe neumožňovat růst zastavěného území.	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
Ochranná doporučení		
OD1	V osadě Bystřice umožnit dostavbu v prolukách, dotvořit strukturu zástavby s ohledem na obraz sídla v krajinném rámci, při zachování charakteru zástavby i při individuálním architektonickém výrazu.	
OD2	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů	
OD3	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

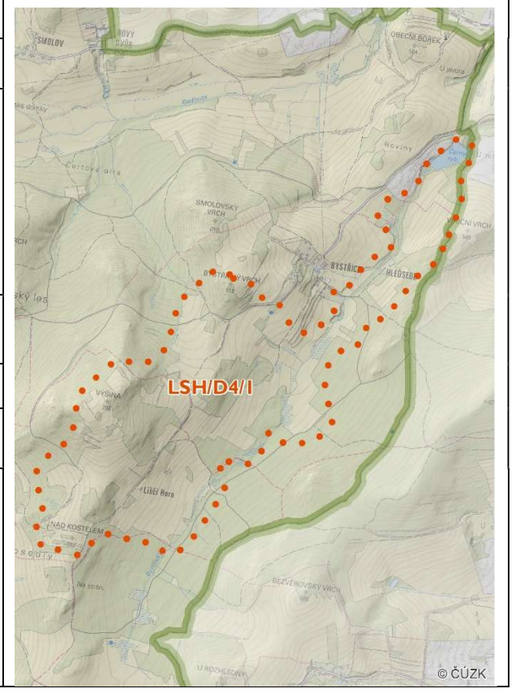
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/D4/1 Bystřice	Kap. 4.2
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	---	---
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	---	---
Zaniklá sídla	ZS/D4/1 Liščí Hora a Wespenhäuseln	Kap. 4.5
Roty pohraniční stráže	---	---

Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

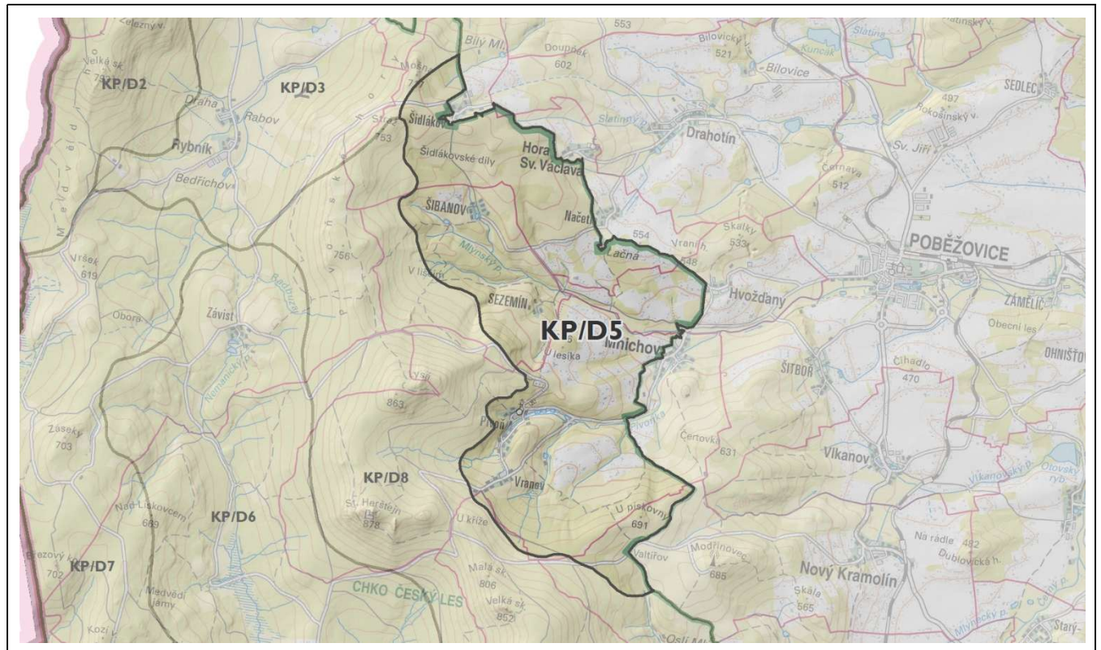
ID (kód)	Název	odkaz
S/D4/1	Bystřice a Hleďsebe	Kap. 5

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D4/1	**LIŠČÍ HORA**	KC/D, KP/D4	
Překryv	VOSK/D4/1, ZS/D4/1, S/D4/1 část Hleďsebe		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Prostor údolí Bystřického potoka v místech zaniklé osady Liščí Hora s významnými krajinářsko-estetickými hodnotami a zřetelnými rysy harmonie krajinné scény danými krajinným rámcem lesních svahů a členitých lesních okrajů, četnými remízky, nelesní krajinnou zelení vč. částí původní plužiny, kamenic a základů zaniklé osady, patrné trasy původních cest.		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením a množstvím charakteristické krajinné zeleně.		
	Změna využití a struktury území není možná		
	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK (kap. 4.2)		
Ochranná doporučení	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů		

KRAJINNÝ PROSTOR D5 PIVOŇKA

Krajinný prostor obcí Šidlákov, Šibanov, Sezemín a Pivoň v údolí Pivoňky a Mlýnského potoka se nachází v poněkud jiném typu zemědělské krajiny na východním okraji Českého lesa. Od masivu Českého lesa se odklání do kulturní krajiny Chodské pahorkatiny na Poběžovicku. Tako zemědělská krajina je zdánlivě méně atraktivní, nejméně zalesněná, avšak nese v sobě stopy historické kultivace a vyniká scénériemi ovlivněnými terénem a umístěním zástavby obcí (Sezemín) na pozadí Pivoňských hor a Haltravského hřebene. Podélný prostor je na východě vymezen okrajem CHKO vůči zemědělské podčeskoleské krajině, na západě okrajem zalesněných svahů zřetelného hřebene Pivoňských hor a Haltravského hřebene.

Obrázek 25 Schéma krajinného prostoru A2 Kamenný vrch

KP/D5 Pivoňka

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Zvlněný pahorkatinný reliéf svahů rozbrázděných údolími Mlýnského potoka a Pivoňky spadajících do plošší krajiny Podčeskoleska	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Mlýnský potok a Pivoňka, jejich přítoky, drobné rybníčky, doprovodná a břehová zeleň a podmáčené polohy	+	spoluurčující	cenný	X	X	X		
Př3	Plochy převážně smrkových lesů s členitými okraji vymezujícími prostor vůči Chodské pahorkatině	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Louky a pastviny s četnou nelesní zelení a remízky, sídelní zeleň v okolí venkovských sídel a na místě zaniklého osídlení	+	spoluurčující	běžný	X		X		
Př5	Zemědělské plochy menších polí na okraji CHKO u Mnichova	O	doplňující	běžný					
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Částečně dochovaná krajinná struktura lesozemědělské kulturní krajiny s dochovaným rozložením lesů a bezlesí, rybníčků na Pivoňském potoce, historických sídel a cest na okraji kulturní krajiny Poběžovicka.	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Krajina na pomezí vrcholně středověké a novověké kolonizace s historickými sídly (Pivoň 1379, Vranov 1598, částečně zaniklý Sezemín 1586, Šibanov 1586)	+	doplňující	běžný	X		X		
Kh3	Pivoň a Vranov s částečně dochovanou urbanistickou strukturou, památkami, sochami, hřbitovem	+	doplňující	běžný					
Kh4	Lokality zaniklých sídel Valtířov na hranici CHKO a Skláře	O	doplňující	běžný					
Kh5	Tradice mlýnů na zdejších potocích, lokality zaniklých mlýnů na Pivoňce Stockau Mühle, na Mlýnském potoce Sezemínský mlýn, Rajský mlýn, Nová Pila, Wutzenmühle)	O	doplňující	běžný					
Kh6	Kulturní památka augustiniánského kláštera v Pivoni (kol. 1260) s kostelem Zvěstování Panny Marie	+	doplňující	cenný			X		X
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Zvlněný reliéf okrajů českého lesa vůči plošší krajině Chodské pahorkatiny	+	zásadní	cenný					
Pr2	Zalesněný horizont Pivoňských hor a Haltravského hřebene viditelný v dálkových pohledech do centrální části CHKO a vytvářející působivé pozadí krajinných scenérií	+	zásadní	cenný	X		X		
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií vázaných na lesní okraje, koridory vodotečí a enklávy s bohatou nelesní zelení a remízky	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení v dálkových pohledech na krajinu Českého lesa	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Harmonický projev zástavby venkovských sídel v krajinných panoramatech (Šibanov, Sezemín, Pivoň)	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Pr6	Partie harmonické lesozemědělské kulturní krajiny s vyváženým zastoupení lesních a nelesních ploch	+	doplňující	cenný	X		X	X	
Pr7	Kulturní dominanta augustiniánského kláštera Pivoň jako lokální dominanta mimořádné působivosti	+	doplňující	cenný			X		X

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		Odůvodnění
PO1	Zachovat charakter lesozemědělské kulturní krajiny bez měřítkově či hmotově se vymykajících objektů	Krajinný prostor má na rozdíl od zbytku CHKO odlišný charakter, který se blíží charakteru kulturní krajiny Poběžovicka. Krajina má poměrně dochovanou strukturu bez excesivních staveb a zařízení. Její ochrana před změnou využití a vnesením měřítkově či charakterově odlišných funkcí a objektů je žádoucí pro zachování tohoto typu krajiny uvnitř CHKO.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území. Zde se jedná o výrazný zalesněný horizont Haltravského hřbetu a Pivoňských hor, který patří k typickým znaků českoleské krajiny.

PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Skláře, Valtířov) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i obnovy zaniklých lokalit mlýnů (na Pivoňce Stockau Mühle, na Mlýnském potoce Sezemínský mlýn, Rajský mlýn, Nová Pila, Wutzenmühle)	Ačkoli v tomto krajinném prostoru mají zaniklá sídla jiný význam než v lesních enklávách centrální části CHKO, není ani zde žádoucí jejich obnova, neboť by vedla k intenzifikaci osídlení a využití krajiny CHKO, která odporuje jejímu charakteru a poslání.
PO4	V osadách Sezemín a Šibanov zachovat volnou zástavbu s množstvím sídlení zeleně a extenzivním charakterem osídlení	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
Ochranná doporučení		
OD1	V osadě Vranov a Pivoň je přípustná dostavba v prolukách či doplnění struktury zástavby s respektováním dochované struktury, a to při zachování charakteru zástavby i při individuálním architektonickém výrazu. V osadě Sezemín je žádoucí zachování charakteru zástavby při respektování tradičních architektonických forem prvků a materiálů. V osadě Šibanov je dostačujíc zachování výrazu korespondujícího s dochovanou architekturou.	
OD2	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů, šetrné zemědělské hospodaření na polích v okrajových částech CHKO	
OD3	Obnova kláštera Pivoň s kulturní či společenskou funkcí	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

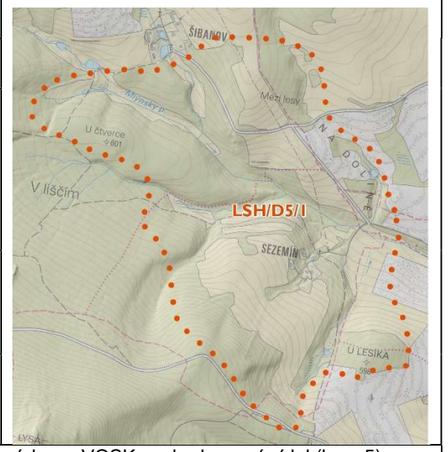
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/D5/1 Šibanov	Kap. 4.2
	VOSK/D5/2 Sezemín	
	VOSK/D5/3 Pivoň	
	VOSK/D5/4 Valtířov	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	D/D5/01 Pivoň – klášter	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/D5/1 Augustiniánský klášter Pivoň s kostelem Zvěstování Panny Marie	Kap.4.3
	OBJ/D5/2 - sochy sv. Cyriaka a sv. Jana Nepomuckého, Pivoň	
Zaniklá sídla	ZS/D5/1 Skláře	Kap.4.5
	ZS/D5/2 Valtířov	
Roty pohraniční stráže	---	---

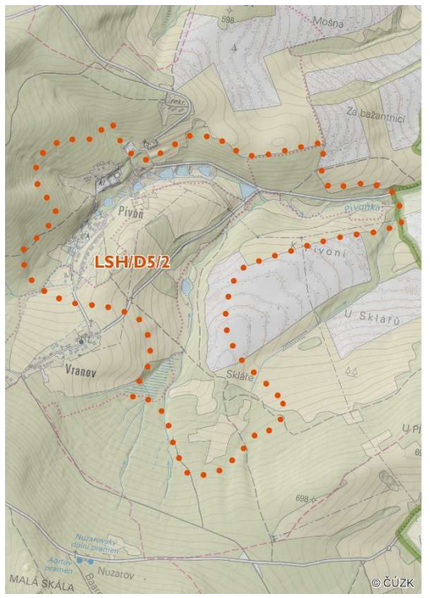
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/D5/1	Šibanov	Kap. 5
S/D5/2	Sezemín	
S/D5/3	Pivoň	
S/D5/4	Vranov	

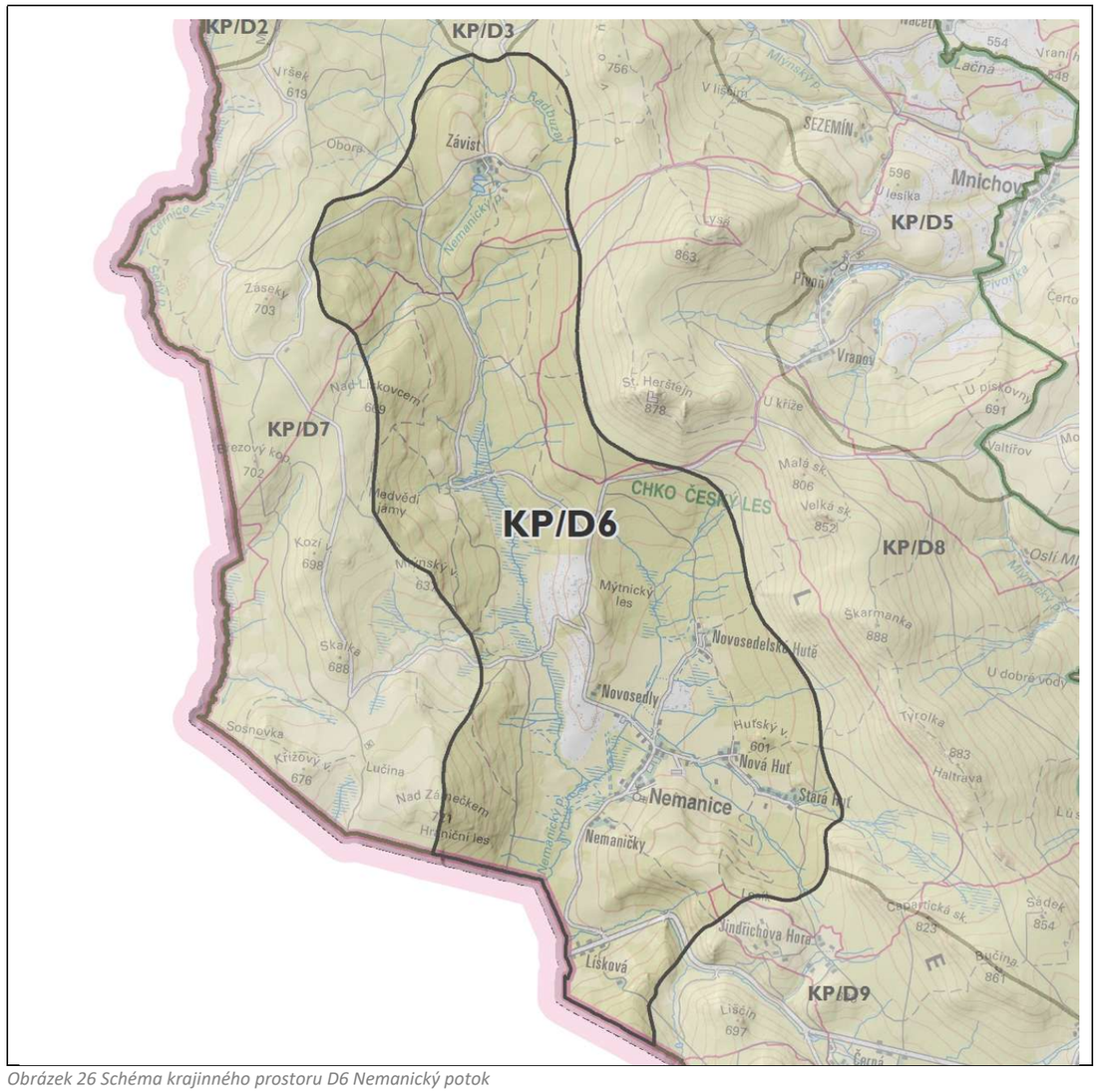
Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D5/1	**SEZEMÍN**	KC/D, KP/D5	
Překryv	VOSK/D5/1+ VOSK/D5/2, S/D5/1, S/D5/2		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Enkláva lesozemědělské kulturní krajiny s částečně zničenou osadou Sezemín harmonicky zapojenou do působivého krajinného rámce na pozadí Pivoňských hor. V krajině se uplatňují extenzivní zemědělské plochy, členité lesní okraje a velké množství nelesní zeleně.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2), specifické podm. stanovené pro sídlo Sezemín (kap. 5)		
	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením a množstvím krajinné zeleně		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5)		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů, údržba drobných vodních ploch a jejich ochrana před zanesením a zarůstáním		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D5/2	**PIVOŇ**	KC/D, KP/D5	
Překryv	VOSK/D5/3, S/D5/3, S/D5/4, ZS/D5/1, OBJ/D5/1, OBJ/D5/2		
Charakteristika	Enkláva harmonicky působící lesozemědělské kulturní krajiny s osadou Pivoň, která má částečně dochovanou urbanistickou strukturu a dominantu augustiniánského kláštera s kostelem Zvěstování Panny Marie, a lokalita zaniklé osady Skláře. Pivoň je harmonicky zapojena do působivého krajinného rámce v údolí Pivoňky a jejího pravostranného přítoku tekoucího od osady Skláře. Na Pivoňce je vybudována kaskáda několik rybníčků. V krajině se uplatňují extenzivní zemědělské plochy, členité lesní okraje a velké množství nelesní zeleně, v lokalitě Sklářů se specifickou formou typickou pro zaniklé vsi (druhová skladba v bývalém intravilánu a navazující struktury po struktuře plužiny).		
Podmínky ochrany	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením a množstvím krajinné zeleně		
	Zachování charakteru nivy Pivoňky s historickou rybniční kaskádou		
	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2), specifické podmínky stanovené pro Pivoň (kap. 5)		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklého sídla je možná jeho připomínka (prezentace) v jednoduché formě nenarušující měřítko a charakter území (informační panel, odpočívka, drobný memoriální objekt a podobně)		
	V osadě Pivoň je přípustná dostavba v prolukách či doplnění struktury zástavby s respektováním dochované struktury, a to při zachování charakteru zástavby i při individuálním architektonickém výrazu.		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů, údržba drobných vodních ploch a jejich ochrana před zanesením a zarůstáním		

KRAJINNÝ PROSTOR D6 NEMANICKÝ POTOK

Osou krajinného prostoru s jedinečnými přírodními a krajinářsko-estetickými hodnotami a se stopami zaniklých sídel je Nemanický potok. Krajinný koridor potoka přechází z lesních poloh pod Závistí k jihu, do otevřenějšího údolí, kde na jeho soutoku s Novosedelským potokem a dalšími přítoky leží uprostřed zemědělských ploch ves Nemanice. Obec s dominantou kostela je obklopena drobnými osadami (Novosedelské Hutě, Nová a Stará Huť, Novosedly a Nemaničky). Obec Nemanice, degradovaná zánikem původní struktury a výstavbou nových objektů, nepřináší do prostoru pozitivní hodnoty. Údolí Nemanického potoka umožňuje vnímání výrazné siluety Haltravského hřbetu s dominantní výšinou Starého Herštejna (878 m n. m.) a vytváří jedinečné dílčí scenérie vlastního koridoru toku. Prostor na východě vymezuje Haltravský hřeben spadající lesnatými svahy do údolí Nemanického potoka, na západě přibližně rozvodí Nemanického potoka, za kterým se již území sklání k západu, za státní hranice resp. k hranici CHKO. V členité lesnaté vrchovině se prostor projevuje jedinečnou estetickou atraktivností a přítomností přírodě blízkých scenérií toku Nemanického potoka s loukami a zamokřenými plochami a množstvím doprovodné zeleně tohoto krajinného koridoru.

Obrázek 26 Schéma krajinného prostoru D6 Nemanický potok

KP/D6 Nemanický potok

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Ploše hornatinný reliéf Haltravské hornatiny s širokým údolím Nemanického potoka a jeho přítoků se hřbety, vrcholy a údolími	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Nemanický potok s četnými přítoky v ose prostoru s nivními porosty, mokřinami, prameništi a břehovou a doprovodnou zelení	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů s enklávami cenných porostů bučin	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Rozsáhlé enklávy bezlesí s loukami, podmáčenými plochami a nelesní zelení (Nemanice a Zátiší) vč. cenných lučních porostů (PP Louka u Staré Huti)	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př5	Skalní útvary mrazového zvětrávání v lesích	+	doplňující	běžný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Částečně dochovaná krajinná struktura otevřených enkláv zemědělské krajiny obklopených lesem s trasami cest a venkovským osídlením (stávající i zaniklá sídla)	+	zásadní	běžný			X		
Kh2	Krajina novověké kolonizace s dochovanými sídly (Závist 1644, Nemanice 1618, Nemaničky 1702 – původní ves zanikla zcela, Novosedly 1697, Nová Huť 1644, Stará Huť 1720, Novosedelské Hutě 1789)	+	spoluurčující	běžný				X	
Kh3	Lokality zaniklých sídel (Lísková, Mýtnice, Mlynářka, Lískovec) a objektů (mlýny na potoce a samoty – Křížová huť)	+	zásadní	cenný				X	
Kh4	Kostel sv. Jana Nepomuckého v Nemanicích se hřbitovem	+	doplňující	cenný	X		X		X
Kh5	Částečně dochovaná urbanistická struktura a krajinných rámec některých dochovaných sídel (Závist, Stará Huť, Novosedelské Hutě)	+	doplňující	běžný			X		
Kh6	Rota PS Nemanice – doklad vývoje území v 2. pol. 20. století	-	doplňující	-					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Široký rozevřený prostor Nemanického potoka a přítoků v ose protaženého prostoru	+	zásadní	cenný					
Pr2	Výrazné zalesněné hřbety vymezující prostor (Haltravský hřeben na východě a rozvodní hřeben Mlýnský vrch – Nad Lískovcem na západě)	+	zásadní	cenný	X	X			
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a menších otevřených enkláv kulturní krajiny (Zátiší) s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X	X	
Pr4	Možnosti vnímání typických scenérií Českého lesa v dálkových pohledech z otevřených poloh bezlesí (Haltravský hřbet s dominantou Starého Herštejna)	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Enklávy bezlesí s množstvím nelesní zeleně na místě zaniklých i existujících venkovských sídel charakteru harmonické kulturní krajiny	+	doplňující	cenný	X		X	X	

Pr6	Krajinářsko-estetické hodnoty vázané na nivní polohy Nemanického potoka s četnou vegetací a atraktivními dílčími scenériemi	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X	X	
Pr7	Vizuálně uzavřená lesní krajina s omezenými možnostmi dálkových výhledů s atraktivními interiéry	+	doplňující	běžný	X				
Př8	Kulturní dominanta kostela sv. Jana Nepomuckého v Nemanicích	+	doplňující	cenný	X		X		X

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území. V KP/D6 se objevuje několik menších sídel, vesměs tvořených několika objekty s množstvím zeleně. Není žádoucí přílišná intenzifikace osídlení, neboť by neodpovídala charakteru krajiny CHKO, ani historickým souvislostem, kdy se jednalo vesměs o poměrně malé osady.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území. V případě KP/D6 se jedná zejména o horizonty mimo prostor, vymezující z východu i ze západu údolí.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (osady, Mýtnice, Mlynářka, Lískovec, Františtina Huť) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i zaniklých objektů, zejména mlýnů na potoce (Martinovský, Sand Pochemühle, Portnermühle, Poch Mühle, Pimeisel) a samot (Martini, Křížová Huť)	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	Udržovat osídlení v podobě malých osad s množstvím zeleně a extenzivním hospodařením	Podmínky ochrany a odůvodnění specifikovány v rámci hodnocení sídel (kap. 5)
PO5	Chránit působení dominanty kostela sv. Jana Nepomuckého v Nemanicích v působivé poloze nade vsí s pozadím nezastavěných svahů kulturní krajiny.	Zděný pozdně barokní kostel zaujímá v rámci zástavby poměrně dominantní postavení, je patrný při dálkových pohledech od západu. Východním směrem se rozkládá hřbitov. Jedná se o jednu z mála nezničených sakrálních památek na území CHKO.
Ochranná doporučení		
OD1	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	
OD2	Doporučení pro rozvoj sídel jsou obsažena ve vyhodnocení sídel (kap. 5). Nemanice degradované zánikem původní zástavby a různorodou novodobou dostavbou umožňují urbanistické dotvoření nevyhovujícího stavu sídla s ohledem na obraz sídla v krajinném rámci. U sídel, která nevykazují urbanistické hodnoty dochovanosti původní struktury, je umožněna dostavba v prolukách při zachování rozsahu zastavěného území, množství sídelní zeleně a harmonie zapojení do krajinného rámce.	
OD3	Nevyhovující bývalý objekt roty PS Nemanice možno rekonstruovat (přestavět, nahradit) především k využití k rekreaci a turistickému ruchu.	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

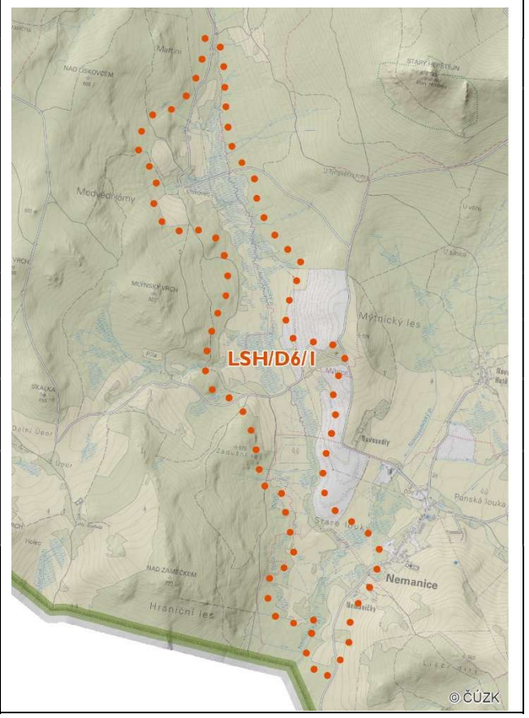
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/D6/1 Nemanice	Kap. 4.2
	VOSK/D6/2 Závist	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/D6/01 Mýtnický les	Kap. 4.1
	H/D6/D7/01 Nad Zámečkem – Mlýnský vrch – Nad Lískovcem	
	D/D6/01 Nemanice - kostel sv. Jana Nepomuckého	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/D6/1 kostel sv. Jana Nepomuckého, Nemanice	Kap. 4.3
Zaniklá sídla	ZS/D6/1 Lísková	Kap. 4.5
	ZS/D6/2 Mýtnice	
	ZS/D6/3 Mlynářka	
	ZS/D6/4 Lískovec	
	ZS/D6/5 Křížová Huť	
Roty pohraniční stráže	R/D6/1 Nemanice	Kap. 4.4

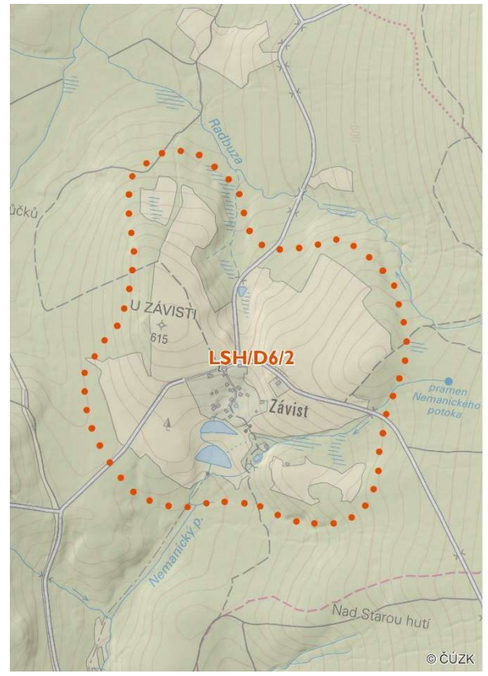
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	**Název**	**odkaz**
S/D6/1	Závist	Kap. 4.5
S/D6/2	Nemanice (vč. Nemaničky)	
S/D6/3	Nová Huť, Stará Huť	
S/D6/4	Novosedelské Hutě (vč. Novosedly)	
S/D6/5	Lísková	

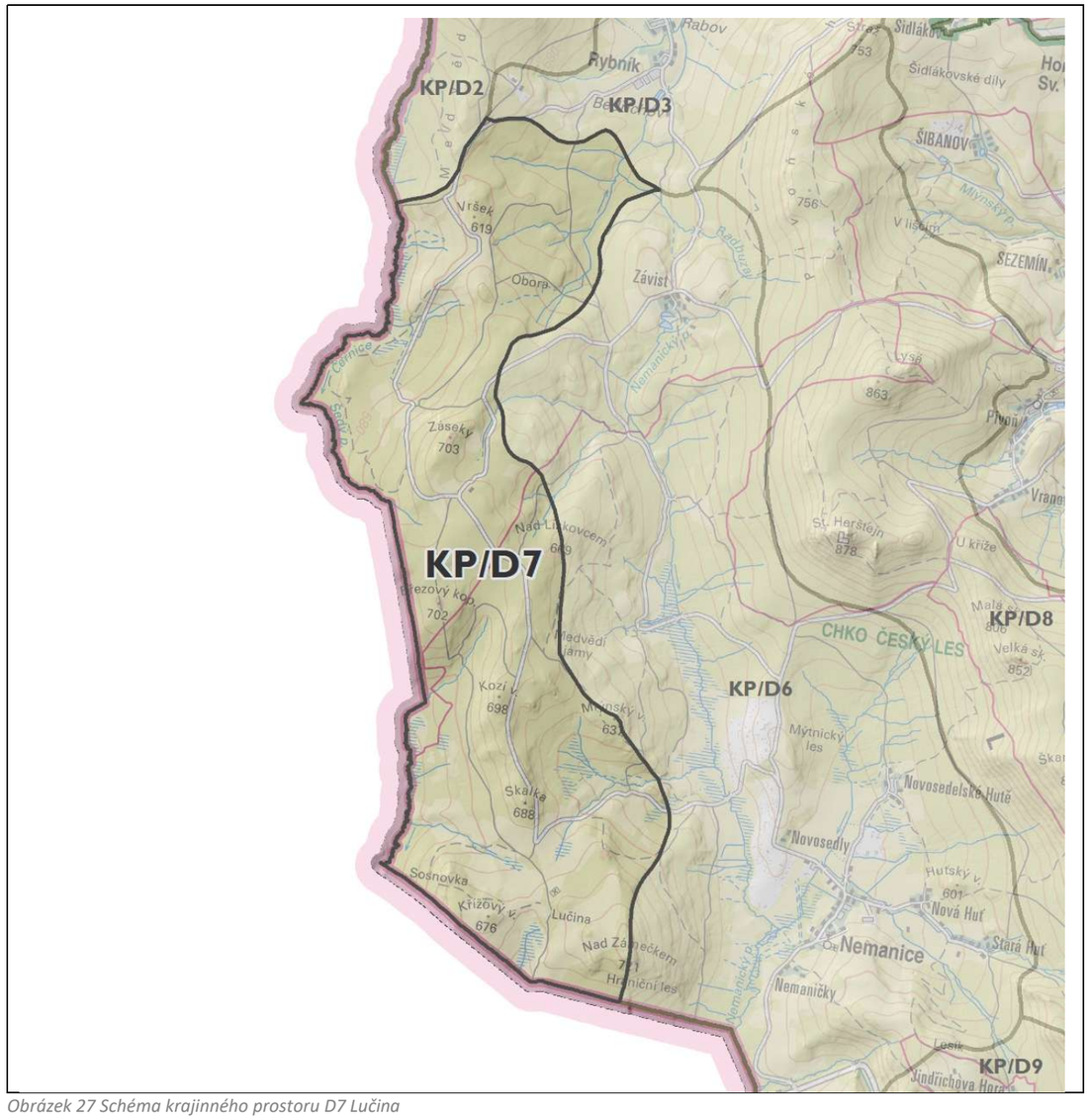
Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D6/1	**NEMANIČKY**	KC/D, KP/D6	
Překryv	VOSK/D6/1, ZS/D6/2 Mýtnice , ZS/D6/4		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Působivá harmonická krajina přírodního charakteru v nivě Nemanického potoka tekoucího loukami s podmáčenými polohami, nivními porosty a množstvím navazující krajinné zeleně, ohraničená řazenými horizonty okolních vrchů. Jedná se o atraktivní krajinářskou polohu s přírodě blízkým charakterem.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Zachování charakteru území. Změna funkce či zástavba není přípustná.		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK (kap. 4.2).		
	Údržba, extenzivní hospodaření, sečení luk, ochrana před zarůstáním a ruderalizací území.		
	Krajinářsky cenné území nelze využít k jiným funkcím (instalace výroben elektrické energie FVE, zástavba, změna kultur, vysušení, zásahy do vodního režimu atd.).		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D6/2	**ZÁVIST**	KC/D, KP/D6	
Překryv	VOSK/D6/2, S/D6/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Lesy obklopená nevelká enkláva na horním toku Nemanického potoka s osadou Závist, novými rybníčky a podmáčenými polohami, která vykazuje harmonické zapojení do krajinného rámce, má částečně dochovanou urbanistickou strukturu i několik tradičních staveb. Je zde parné harmonické měřítko a vztahy a krajinářsko-estetické hodnoty dané zapojením do přírodě blízkého krajinného rámce. Výhledy JZ na okolní hřbety.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Závist (kap. 5)		
	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením, rybníčky a množstvím krajinné zeleně		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 4.2 a 5)		
	Možnost dostaveb v prolukách při respektování částečně dochované urbanistické struktury, při zachování charakteru zástavby a při zachování architektonického výrazu korespondujícího s dochovanou architekturou.		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů, údržba drobných vodních ploch a jejich ochrana před zanesením a zarůstáním.		

KRAJINNÝ PROSTOR D7 LUČINA

Krajinný prostor v jižní části Nemanické vrchoviny zaujímají enklávy dřívější kultivované zemědělské krajiny se stopami po zaniklých obcích s význačnými hodnotami přírodními, krajinářsko-estetickými a zřetelnými stopami osídlení a hospodaření při státní hranici resp. západní hranici CHKO. Otevřená zemědělská krajina kolem bývalé obce Lučina pokračuje k severu drobnějšími enklávami se stopami dřívějšího osídlení a hospodaření (bývalá Nová Huť, bývalá Horní Huť a Dianin Dvůr, ale také další osady Franzbrunnhütten, Lískovec, Hraničná). Slunné otevřené polohy kolem Lučiny vynikají harmonií, opuštěností a silnou identitou. Zarostlé enklávy jižně od Dianina Dvora představují již velmi pokročilý stav sukcese v kulturní krajině, přesto se zde vyskytují malebné, až parkové partie bývalého okolí vesnic. Prostor je na západě vymezen okrajem CHKO, na východě rozvodními polohami vůči údolí Nemanického potoka.

Obrázek 27 Schéma krajinného prostoru D7 Lučina

KP/D7 Lučina

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Ploše vrchovinný reliéf Lískovecké části Nemanické vrchoviny se hřbety, vrcholy a údolími na rozvodí Nemanického potoka a Radbuzy a vodotečí směřujících do Německa, Kamenného potoka a Černice	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Kamenný potok a Černice se svými přítoky, prameniště, podmáčené nivy	+	doplňující	běžný		X	X		
Př3	Rozsáhlé plochy převážně smrkových lesů s enklávami cenných porostů bučin	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př4	Enklávy bezlesí s loukami, podmáčenými plochami, remízky a četnou nelesní zelení (Lučina, Dianin Dvůr a několik drobných prostorů)	+	spoluurčující	cenný	X	X	X	X	
Př5	Skalní útvary mrazového zvětrávání v lesích	+	doplňující	běžný		X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Částečně dochovaná krajinná struktura otevřených enkláv obklopených lesem s trasami cest a zaniklým venkovským osídlením	+	zásadní	běžný			X		
Kh2	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území	+	zásadní	cenný			X		
Kh3	Enkláva zcela zaniklé Lučiny se zbytky kostela sv. Jiří prezentovanými v podobě obnovených základů a několik dalších takto prezentovaných objektů vč. budovy pivovaru s obnoveným hřbitovem (duch místa)	+	doplňující	běžný			X		
Kh4	Enkláva Dianina Dvora se zříceninou loveckého zámečku Dianahof pův. z počátku 19. století (bývala zde i rota PS)	+	doplňující	běžný					
Kh5	Lokality zaniklých sídel (Lučina, Dietlův Dvůr, Úpor, Dolní Úpor, Pila, Hraničná, Horní Huť, Dolní Huť, Dianin Dvůr) a objektů (Oslí Domky, Schickenhöf)	+	spoluurčující	běžný					
Kh6	Rota PS Hraničná jako doklad vývoje území v 2. polovině 20. století	-	doplňující	-					
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Ploše vrchovinný reliéf s rozvodními hřbety a zalesněnými svahy	+	zásadní	cenný					
Pr2	Otevřené luční enklávy (Lučina, Dianin Dvůr) se zřetelnými stopami osídlení a hospodaření při státní hranici, s množstvím zeleně, výhledy na vzdálené zalesněné horizonty, harmonií a krajinářsko-estetickými hodnotami	+	spoluurčující	cenný	X		X	X	
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny s omezenými možnostmi dálkových výhledů a drobných uzavřených enkláv kulturní krajiny s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami	+	spoluurčující	cenný	X	X	X		
Pr4	Volné přírodní horizonty bez rušivých prvků, technických staveb a zařízení ve výhledech	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr5	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, pocit odloučenosti, melancholie, místa s tajemstvím, identita a genius loci typický pro Český les	+	zásadní	jedinečný	X		X		

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter území s nízkou hustotou osídlení a jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území. V případě KP/D7 se jedná zejména o horizonty mimo prostor, vymezující z východu i ze západu údolí.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel ((Lučina, Dietlův Dvůr, Úpor, Dolní Úpor, Pila, Hraničná, Horní Huť, Dolní Huť) a objektů (Oslí Domky, Schickenhöf)) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
Ochranná doporučení		
OD1	Nevyhovující bývalý objekt roty PS Hraničná možno rekonstruovat (přestavět, nahradit) především k využití k rekreaci a turistickému ruchu.	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

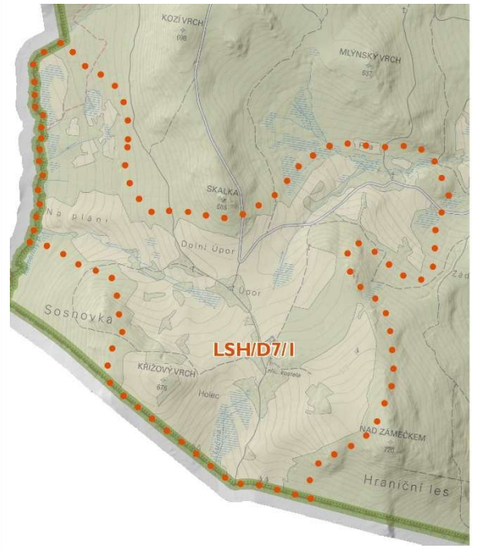
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/D7/1 Lučina	Kap. 4.2
	VOSK/D7/2 Dianin Dvůr	
	VOSK/D7/3 Horní Huť	
	VOSK/D7/4 Hraničná	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/D6/D7/01 Nad Zámečkem – Mlýnský vrch – Nad Lískovcem	Kap. 4.1
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/D7/1 Pozůstatky barokního kostela sv. Jiří, Lučina	Kap. 4.3
	OBJ/D7/2 Zřícenina loveckého zámečku Diana (Dianin Dvůr)	
Zaniklá sídla	ZS/D7/1 Lučina	Kap. 4.5
	ZS/D7/2 Úpor	
	ZS/D7/3 Dolní Úpor	
	ZS/D7/4 Pila	
	ZS/D7/5 Hraničná	
	ZS/D7/6 Švarcava	
	ZS/D7/7 Horní Huť	
	ZS/D7/8 Dolní Huť	
Roty pohraniční stráže	R/D7/1 Hraničná (Paadorf)	Kap. 4.4
	R/D7/2 Dianin Dvůr (zaniklá)	

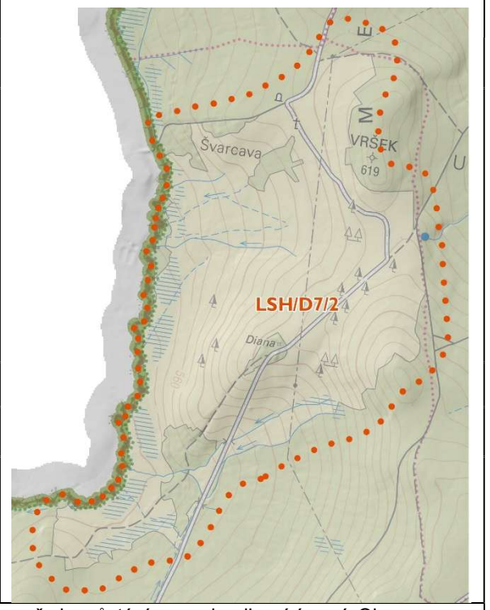
Seznam sídel

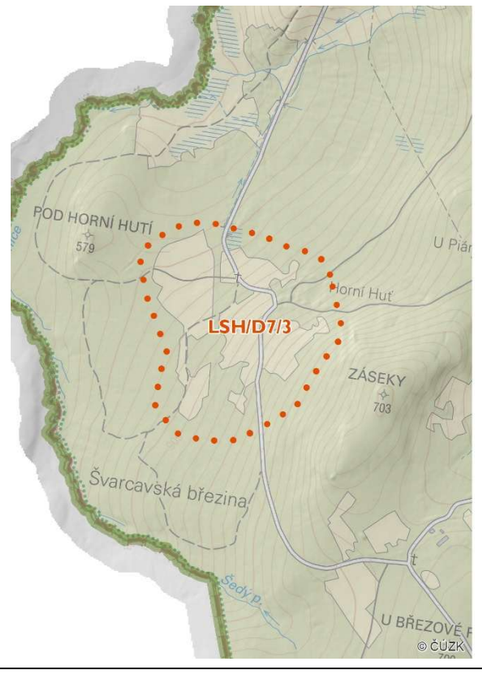
Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

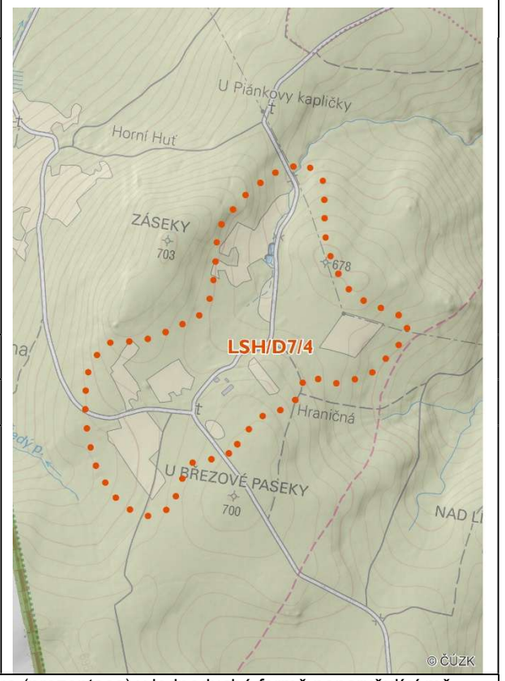
ID (kód)	**Název**	**odkaz**
---	---	---

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	**Název LSH**	**Lokalizace**	**Schéma**
LSH/D7/1	**LUČINA**	KC/D, KP/D7	
Překryv	VOSK/D7/1, ZS/D7/1, ZS/D7/2, ZS/D7/3, ZS/D7/4, OBJ/D7/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Jedna z nejpůsobivějších lokalit opuštěné krajiny Českého lesa s dochovanými strukturami staletí kultivované krajiny, cennými ekosystémy Nemanického potoka a prezentací zaniklých objektů obce Lučina, se silnou identitou a duchem místa. Členitá enkláva rozložená mezi vrchy Skalka, Nad Zámečkem a Křížovým se vyznačuje jedinečnými scenériemi zvlněných pastvin, mokřadních luk a několika pramenišť, dochovanou trasou cest i výraznou členitostí lesních okrajů. Cenné jsou prezentace zaniklých objektů vč. kostela sv. Jiří a hřbitova, památné Grafenriedské lípy obce Lučina i stopy po zaniklé osadě Úpor. Lokalita vyniká vysokou krajinářsko-estetickou hodnotou, harmonií měřítka a vztahů, přírodě blízkými scenériemi.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Výstavba či změna využití území je vyloučena		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklých sídel je možná jejich připomínka (prezentace) v jednoduché formě nenarušující měřítko a charakter území (informační panel, odpočívka, drobný memoriální objekt a podobně)		
	Údržba, extenzivní hospodaření, sečení luk, ochrana před zarůstáním a ruderalizací území		
	Krajinářsky cenné území nelze využít k jiným funkcím (instalace výroben elektrické energie FVE, zástavba, změna kultur, vysušení, zásahy do vodního režimu atd.)		

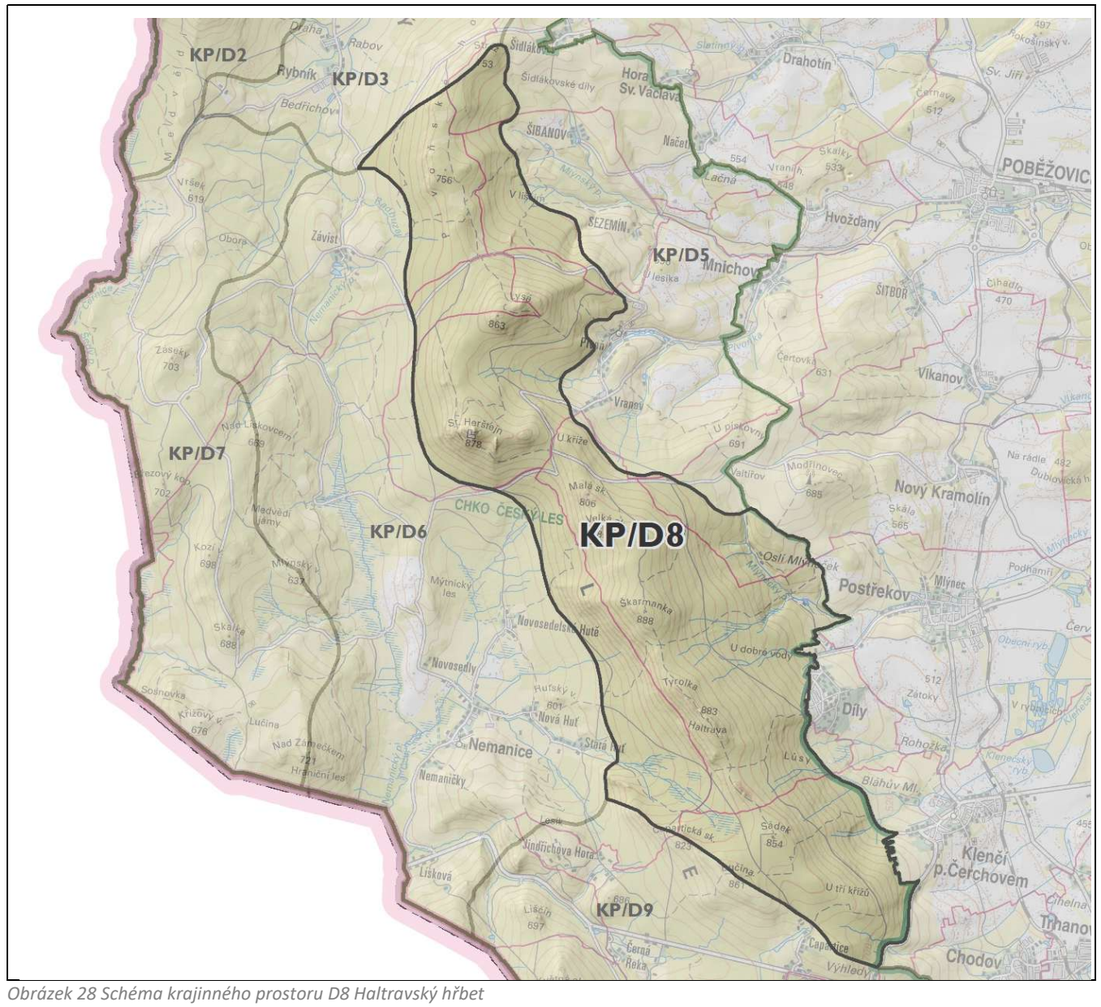
ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D7/2	**DIANIN DVŮR**	KC/D, KP/D7	
Překryv	VOSK/D7/2 , ZS/D7/6, ZS/D7/8 ,OBJ/D7/2		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Enkláva neudržovaných luk se zamokřenými polohami na levém břehu potoka Bayrische Schwarzích se zbytky zámečku vyniká opuštěností a vysokými krajinářsko-estetickými hodnotami přírodě blízkých scenérií se solitérními stromy, členitými lesními okraji a působivými scenériemi zříceniny zámečku v místě zaniklých osad Dolní Huť a Dianin Dvůr. Dochovala se trasa historicky komponované aleje a rozsah okolních lesních porostů. Uspořádání mimolesní zeleně ukazuje na části tras historických cest a dělení pozemků.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Výstavba či změna využití území je vyloučena		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklých sídel je možná jejich připomínka (prezentace) v jednoduché formě nenarušující měřítko a charakter území (informační panel, odpočívka, drobný memoriální objekt a podobně).		
	Údržba, extenzivní hospodaření, sečení luk, ochrana před zarůstáním a ruderalizací území. Obnova komponované aleje.		
	Krajinářsky cenné území nelze využít k jiným funkcím (instalace výroben elektrické energie FVE, zástavba, změna kultur, vysušení, zásahy do vodního režimu atd.).		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D7/3	**HORNÍ HUŤ**	KC/D, KP/D7	
Překryv	VOSK/D7/3, ZS/D7/7		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Nevelká lokalita na místě zaniklé osady Horní Huť tvořená několika lučními enklávami s vysokým stupněm sukcese obklopených lesem, vyniká přírodě blízkým harmonickým charakterem s přírodním rámcem okolních lesů. Dle charakteru náletů je patrná poloha původní osady či směry dělení pozemků, dochovaly se historické trasy cest.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Výstavba či změna využití území je vyloučena		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklých sídel je možná jejich připomínka (prezentace) v jednoduché formě nenarušující měřítko a charakter území (informační panel, odpočívka, drobný memoriální objekt a podobně)		
	Údržba, extenzivní hospodaření, sečení luk, ochrana před zarůstáním a ruderalizací území		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D7/4	**HRANIČNÁ**	KC/D, KP/D7	
Charakteristika, vč. odůvodnění	Lokalitu tvoří několik enkláv na místě zaniklé osady Hraničná. Původně se zde nacházela jedna rozsáhlá otevřená enkláva, která zahrnovala celé území, s Hraničnou uprostřed zemědělských pozemků. Díky zániku vsi a dlouhodobé sukcesi již není patrná a postupně se ztrácí i stávající otevřené luční prostory. V místě původní vsi byla postavena rota PS. Hodnota území spočívá v přírodě blízkém charakteru jednotlivých postupně zarůstajících prostorů luk s novými rybníčky z roku 2013 u Paadorfské huti.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Výstavba (kromě objektu roty PS) či změna využití území je vyloučena		
	Zachování a údržba rybníka v lesním prostředí a jeho okolí		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklého sídla je možná jeho připomínka (prezentace) v jednoduché formě nenarušující měřítko a charakter území (informační panel, odpočívka, drobný memoriální objekt a podobně)		
	Údržba, extenzivní hospodaření, sečení luk, ochrana před zarůstáním a ruderalizací území, před zanesením a zarůstání drobných rybníků		

KRAJINNÝ PROSTOR D8 HALTRAVSKÝ HŘBET

Krajinný prostor tvoří téměř souvisle zalesněné území výrazného Haltravského hřbetu v SZ-JV směru vedoucího od Pivoňských hor přes Lysou (870 m n. m.), Starý Herštejn (878 m n. m.), Velkou skálu (852 m n. m.), Škarmanku (888 m n. m.), Tyrolku (880 m n. m.), Haltravu (882 m n. m.), Sádkovu skálu (847 m n. m.) až po Sádek (854 m n. m.). Území se vyznačuje významnými přírodními hodnotami (např. přirozený lesní porost na kamenitém a suťovém podkladu v PP Skalky na Sádku či PR Starý Herštejn s přirozenými starými smíšenými porosty na balvanité suti) a představuje jeden nejvýznamnějších reprezentativních prostorů krajiny CHKO Český les, souvislý horský masiv velkého měřítka s cennými lesními porosty a velmi výraznou siluetou s výškou vrcholů, která se blíží 900 m n. m. V nejsevernější části, Pivoňských horách, lze najít stopy zaniklých sídel jako jsou Herštejnské chalupy, Liščí Domky a Mladé Korytany. Krajinná scéna vlastního horského masivu vyniká nejenom četnými vysoce esteticky atraktivními partiemi lesní horské krajiny s přírodě blízkými scenériemi, ale také jedinečnými výhledy do území CHKO i do krajiny Domažlicka. Výrazný horizont Haltravského hřbetu je nezaměnitelným znakem jedinečnosti a rozlišitelnosti. Prostor je vymezen klesajícími svahy horského hřebene, na severozápaděpak Pivoňskými horami a na jihovýchodě příčným hřebenem Křemencová skála (756 m n. m.) – Capartická skála (821 m n. m.) – Bučina (860 m n. m.), odkud terén spadá do údolí Černého potoka.

Obrázek 28 Schéma krajinného prostoru D8 Haltravský hřbet

KP/D8 Haltravský hřbet

Charakteristický znak		Projev (+)pozitivní (-)negativní (0)neutrální	Význam zásadní spoluurčující doplňující	Cennost jedinečný cenný běžný	E	P	H	M	D
Znaky přírodní charakteristiky									
Př1	Ploše hornatinný reliéf Haltravské hornatiny s výraznými hřbety, četnými suky a izolovanými skalami.	+	zásadní	cenný			X		
Př2	Dominantní hřeben Pivoňských hor a navazujícího Haltravského hřbetu s výraznými vrchy Lysá (870 m n. m.) – Starý Herštejn (878 m n. m.) – Škarmanka (888 m n. m.) – Hlatrava (882 m n. m.) – Sádek (847 m . n. m.)	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př3	Horní toky řady potoků stékající z Haltavského hřbetu (Radbuza, Mlýnský potok, Pivoňka, Novosedelský, Mlýnecký, Klenečský a řada dalších drobných přítoků), prameniště, rašeliniště, podmáčené polohy, ojedinělé malé rybníčky (Mlýnecký potok)	+	spoluurču-jící	cenný	X	X	X		
Př4	Rozsáhlé souvislé plochy převážně smrkových lesů či smrčin s příměsí buku, jedle, klenu, cenné fragmenty bučin (PR Starý Hirštejn)	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Př5	Drobné enklávy bezlesí s loukami a nelesní zelení v souvislých lesních porostech (Herštejnské Chalupy) či na okraji území (u Mlýneckého potoka)	+	doplňující	běžný	X			X	
Př6	Skalní útvary mrazového zvětrávání v lesích (mrazové sruby a srázy, izolované skály, hřbítky, osypy, kamenná moře, balvanové proudy), PP Skalky na Sádku	+	doplňující	cenný	X	X			
Znaky kulturní a historické charakteristiky									
Kh1	Velmi nízká hustota osídlení a odlehlý charakter jako výsledek historického vývoje území i nepříznivých podmínek pro osídlení horského hřbetu	+	zásadní	cenný			X		
Kh2	Víceméně dochovaný charakter převážně zalesněného území s menšími enklávami a řídkým osídlením	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Kh3	Lokality zaniklých sídel se stopami jejich existence a s duchem místa (Liščí Domky, Mladí Korytany, Herštejnské Chalupy, Nuzarov), zaniklé objekty (hájovna Kaplička)	+	doplňující	běžný			X		
Kh4	Vojenské objekty odkazující na historii hraničního území v 2. polovině 20. století (zaniklá hláska na Starém Herštejně)	O	doplňující	běžný					
Kh5	Zřícenina hradu Starý Herštejn z 13. století (hláska upravena na rozhlednu)	+	doplňující	běžný					X
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Výrazný reliéf horského hřbetu velkého měřítka s terénními dominantami vrcholů blížících se výšce 900 m n. m.	+	zásadní	cenný					
Pr2	Výrazná silueta s volnými přírodními horizonty pozorovatelná zejména z větších vzdáleností i z prostorů uvnitř CHKO (emblematický znak Českého lesa)	+	zásadní	jedi-nečný	X	X	X		
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a ojedinělých drobných uzavřených enkláv fragmentů kulturní krajiny (Herštejnské Chalupy) s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Jedinečné výhledy do území CHKO i do krajiny Domažlicka (rozhledna Starý Herštejn)	+	doplňujicí	cenný	X		X		
Pr5	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie, silná identita a genius loci	+	zásadní	jedi-nečný	X		X		

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter neosídleného území s jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území. Rozhledna na Starém Herštejně využívající hlásku středověkého hradu, nemůže být argumentem pro výstavbu dalších technických dominant, neboť se jedná o ojedinělý, historicky podmíněný počin (bývala zde vojenské pozorovatelna).
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Liščí Domky, Mladé Korytany, Herštejnské Chalupy, Nuzarov) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i zaniklých objektů (hájovna Kaplička).	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
Ochranná doporučení		
OD1	Zachovat charakter zalesněné krajiny, údržba krajiny a ochrana drobných enkláv bezlesí před zarůstání a ruderalizací, ochrana drobných rybníčků na Mlýneckém potoce před zanášením a zarůstáním.	
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám	

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/D8/1 Díly	Kap. 4.2
	VOSK/D8/2 Herštejnské Chalupy	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/D8/01 Sádek – Sádkova skála	Kap. 4.1
	H/D8/02 Haltrava – Škarmanka – Velká skála	
	H/D8/03 Starý Herštejn - Lysá	
	H/D8/D9/01 Křemencová skála - Bučina	
	D/D8/01 Lysá	
	D/D8/02 Starý Herštejn	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/D8/1 Zřícenina hradu Starý Herštejn	Kap. 4.3
Zaniklá sídla	ZS/D8/1 Liščí Domky	Kap. 4.5
	ZS/D8/2 Mladé Korytany	
	ZS/D8/3 Herštejnské Chalupy	
	ZS/D8/4 Nuzarov	
Roty pohraniční stráže	R/D8/1 Starý Herštejn (hláska, zbořena)	Kap. 4.4

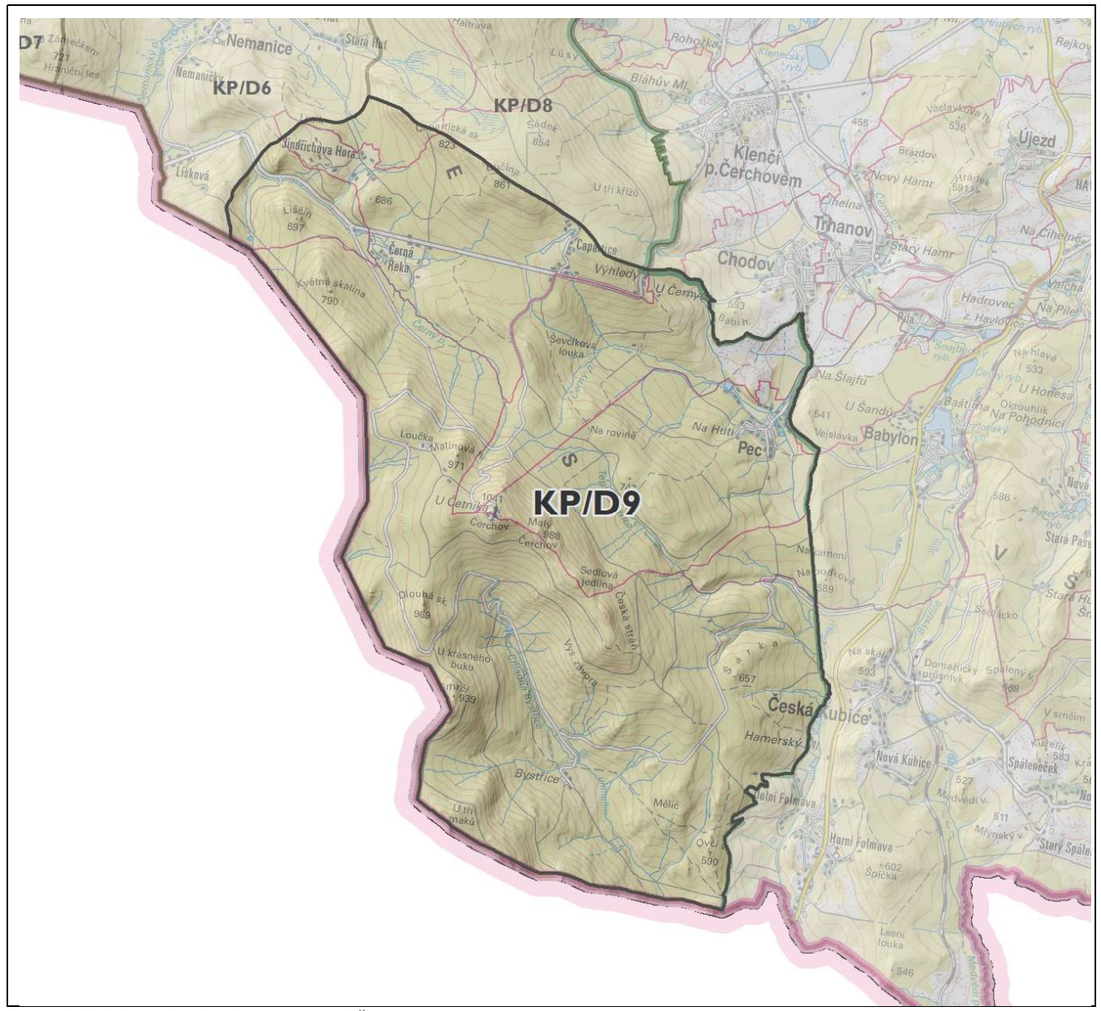
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	**Název**	**odkaz**
---	---	---

KRAJINNÝ PROSTOR D9 ČERCHOV

Krajinný prostor tvoří dominantní horský masiv Čerchova (1041 m n. m.), kupovitého suku na místě maximálního vyzdvižení hřbetu, který je symbolem Českého lesa, i když leží velmi excentricky vůči území CHKO. Od masivu Haltravského hřbetu je prostor oddělen údolím Černého potoka. Téměř souvisle zalesněné území s převahou smrku s cennými plochami bučin (NPR Čechovské hvozdy) zahrnuje i několik velmi atraktivních lesních enkláv s drobnými sídly. Mohutný horský hřbet vrcholící na jihu masivem Čerchova vytváří dominantní siluetu Českého lesa jak vůči zemědělské krajině Domažlicka, tak vůči vnitřním prostorům území CHKO. Krajinná scéna vlastního horského masivu vyniká nejenom četnými vysoce esteticky atraktivními partiemi lesní horské krajiny s přírodě blízkými scenériemi, ale také jedinečnými výhledy do území CHKO i do krajiny Domažlicka. Výrazný horizont a dominanta Čerchova jsou nezaměnitelnými znaky jedinečnosti a rozlišitelnosti.

KP/D6
KP/D8
KP/D9
Nemanice
Klenčí p.Čerchovem
Chodov
Trhanov
Babylon
Pec
Česká Kubice
Nová Kubice
Bystřice
Horní Folmava
Jindřichova Hora
Černá Řeka
Capartice
Výhledy
U Černý
Ujezd
Čerchov
Malý Čerchov
Sedlová jedlina
Na rovině
Na Hutiny
Na Šlajfu
U Šandy
Vejslavka
Na Pohodnici
Na Pile
Na Hlavě
Hadrovec
Starý Hamr
Nový Hamr
Na Cihelně
Cihelna
U tří křížů
Hamerský
Spálenec
Mělič
Ovčí
Spička
Lesní louka
Loučka
Malinová
Sedlácko
Domažlický splavný průsmyk
Na skále
Mlýnský v.
Medvědí v.
Starý Spálenec
Stará Pasíka
Stará Hut
Rohozka
Blíhův Mlýn
Václavkova h.
Brázdov
Hrádek
Na Cihelně
Valcha
Na Pile
Na Hlavě
U Honsa
Okrouhlík
Na Pohodnici
Baština
Sedlácko
Na skále
Spálenec
Kuželna
Na Pile
Lesní louka
Na Spičce
Na Pile
Na Hlavě
Na Šlajfu
U Šandy
Vejslavka
Na Pohodnici
Na Hutiny
Na rovině
Loučka
Malinová
U Čertíka
Čerchov
Malý Čerchov
Sedlová jedlina
Česká stezka
Dlouhá ak.
U krásného buku
Na skále
Hamerský
Bystřice
U tří smaků
Mělič
Ovčí
Horní Folmava
Lesní louka
Spička
Na Spičce
Nová Kubice
Česká Kubice
Spálenec
Kuželna
Domažlický splavný průsmyk
Na skále
Mlýnský v.
Medvědí v.
Starý Spálenec
Stará Pasíka

Kh8	Část náhonu Teplé Bystřice z 2. pol. 16. století (v dl. Cca 1 km od Vavřineckého potoka pod vrchem Na Podkově (558 m n.m.), východně k hranici CHKO do přírodního parku)	+	doplňující	cenný	X	X			
Znaky prostorové charakteristiky									
Pr1	Výrazný reliéf horské krajiny velkého měřítka s terénními dominantami vrcholů přesahujících výšku 900 m n. m.	+	zásadní	cenný					
Pr2	Výrazná silueta s volnými přírodními horizonty pozorovatelná zejména z větších vzdáleností i z prostorů uvnitř CHKO (emblematický znak Českého lesa)	+	zásadní	jedinečný	X	X	X		
Pr3	Dominanta Čerchova (1041 m n. m.), nejvyšší hory Českého lesa, s nezaměnitelnou siluetou a rozhlednou na vrcholu	+	zásadní	jedinečný	X	X	X		X
Pr3	Výrazně přírodní či přírodě blízký charakter scenérií lesní krajiny a ojedinělých uzavřených enkláv fragmentů kulturní krajiny (Jindřichova Hora, Černá Řeka, Capartice, Bystřice) s přirozenými krajinářsko-estetickými hodnotami	+	zásadní	cenný	X	X	X		
Pr4	Jedinečné výhledy do území CHKO i do krajiny Domažlicka (rozhledna na Čerchově)	+	doplňujicí	cenný	X		X		
Pr5	Charakter opuštěné, vylidněné krajiny, odloučenosti, melancholie, silná identita a genius loci	+	zásadní	jedinečný	X		X		

E – znak tvoří estetickou hodnotu
P – znak tvořící přírodní hodnotu
H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině
M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny
D – znak tvoří kulturní dominantu

Podmínky ochrany		**Odůvodnění**
PO1	Zachovat přírodní či přírodě blízký charakter neosídleného území s jistou odloučeností danou historickým vývojem jako v rámci ČR cenného typu krajiny	V důsledku historického vývoje území, a to zejména ve 20. století, vznikla unikátní krajina s charakterem určité odloučenosti a opuštěnosti, s velkými komplexy lesů a jen s ojedinělými enklávami bezlesí, se zaniklými sídly a bývalými objekty pohraniční stráže. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
PO2	Zachovat volné zalesněné táhlé horizonty bez výrazných novodobých technických dominant vč. VTE, vysílačů atd. jako typického znaku této části Českého lesa	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území. Rozhledna a další objekty na Čerchově, nemůže být argumentem pro výstavbu dalších technických dominant, neboť se jedná o ojedinělý objekt na nejvyšší hoře Českého lesa, nikoli typovou stavbu v území běžnou.
PO3	Neumožňovat (neobnovovat) novou zástavbu v lokalitách zcela zaniklých sídel (Zámeček, Bystřice, Ovčí Vrch) kromě možností připomínek (prezentace) paměti místa. To se týká i zaniklých objektů (Pozorka, Petrova samota, Perzlův mlýn, hájovna Pochmühle, Falcká myslivna, Pasekovská chýše, Wastlův mlýn, Rudolfova pila ad.)	V místě zaniklých sídel se objevují zajímavé lokality udržující paměť místa, se specifickým charakterem odloučené, opuštěné, zadumané krajiny s tajemstvím a historickou stopou. Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
PO4	V dochovaných sídlech (Jindřichova Hora, Černá Řeka, Capartice) zachovat volnou strukturu s množstvím zeleně s omezením intenzifikace zástavby a růstu zastavěného území	Jindřichova Hora, Černá Řeka či Capartice jsou osady na místě starších sídel, která vesměs částečně zanikla. Je proto možné doplnit urbanistickou strukturu dle podmínek stanovených v rozboru sídel (kap. 5).

Ochranná doporučení	
OD1	Zachovat charakter zalesněné krajiny, údržba krajiny a ochrana drobných enkláv bezlesí před zarůstání a ruderalizací
OD2	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám
OD3	Ve stávajících osadách regulovat novou zástavbu při zachování charakteru a struktury sídla s velkým podílem zeleně, s možnou dostavbou v prolukách, doplněním zástavby při zachování charakteru a obrazu sídla v krajině, v některých případech i při individuálním architektonickém výrazu.
OD4	V místech bývalých (zaniklých) rot PS (Bystřice, Čerchov – Malinový vrch) umožnit přestavbu (rekonstrukci, novostavbu) při zachování měřítka a rozsahu zastavěného území, a to zejména k rekreační či turistické funkci.

Seznam samostatně sledovaných charakteristických jevů a hodnot

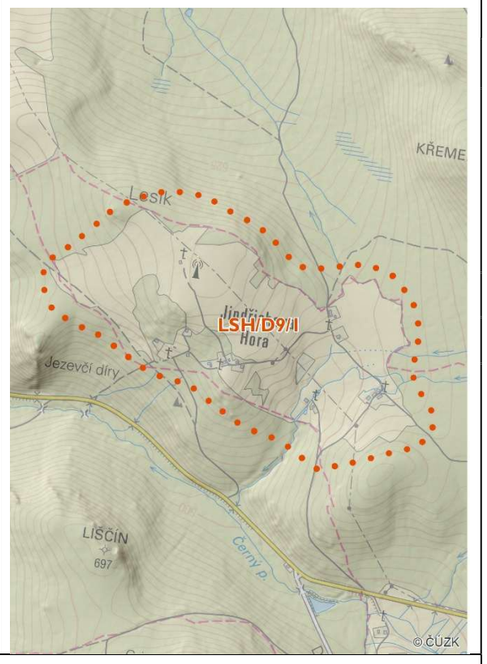
Sledované jevy a hodnoty prostorové struktury a obrazu krajiny		
Vizuálně otevřené segmenty krajiny	VOSK/D9/1 Jindřichova Hora	Kap. 4.2
	VOSK/D9/2 Černá Řeka	
	VOSK/D9/3 Capartice	
	VOSK/D9/4 Pec	
	VOSK/D9/5 Bystřice	
	VOSK/D9/6 Pozorka	
	VOSK/D9/7 Ovčí vrch	
Významné krajinné dominanty a významné pohledové horizonty	H/D9/01 Horizont Dlouhá skála	Kap. 4.1
	H/D9/02 Čerchovské Hvozdy	
	H/D9/03 Černovrší	
	H/D9/04 Malinová hora – Liščín	
	D/D9/01 Čerchov - pozorovací věž	
Sledované charakteristické jevy a hodnoty krajiny a sídel		
Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory	OBJ/D9/1 Kurzova rozhledna, Čerchov	Kap. 4.5
Zaniklá sídla	ZS/D9/1 Zámeček	
	ZS/D9/2 Bystřice	
	ZS/D9/3 Ovčí Vrch	
Roty pohraniční stráže	R/D9/1 Čerchov	Kap. 4.4
	R/D9/2 Bystřice (odstraněna)	

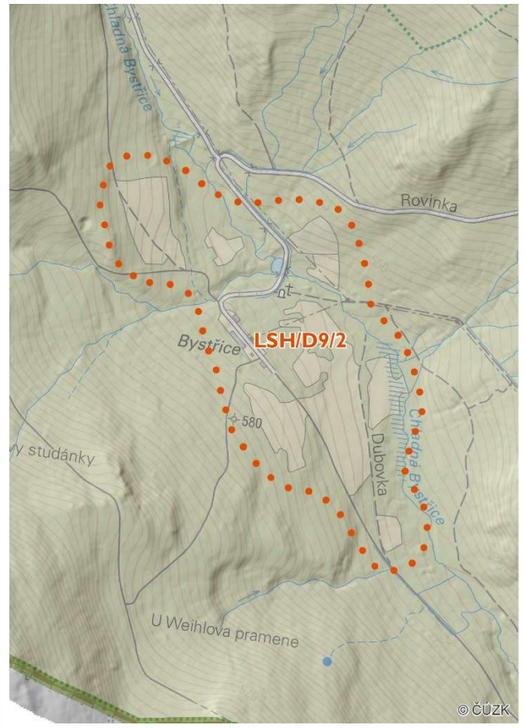
Seznam sídel

Sídla na území CHKO Český Les jsou samostatně řešena v kapitole 5.

ID (kód)	Název	odkaz
S/D9/1	Jindřichova Hora	Kap. 5
S/D9/2	Černá Řeka	
S/D9/3	Capartice	
S/D9/4	Pec	

Lokality soustředěných hodnot

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D9/1	**JINDŘICHOVA HORA**	KC/D, KP/D9	
Překryv	VOSK/D9/1, S/D9/1		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Historicky dochovaná struktura krajiny enklávy luk a mokřadních lad se strukturami nivních porostů, rozptýlenou zástavbou osady Jindřichova Hora v trasách dochovaných cest, obklopená souvislým lesem vyniká celkovou harmonií a estetickými hodnotami vztahu zástavby a přírodě blízkým charakterem scenérií.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Specifické podmínky stanovené pro sídlo Jindřichova Hora (kap. 5)		
	Zachování charakteru území s extenzivním hospodařením, rozptýlenou zástavbou a množstvím krajinné zeleně		
Ochranná doporučení	Ochranná doporučení obsažena v obecných doporučeních pro VOSK a v hodnocení sídel (kap. 5)		
	Možnost dostaveb v prolukách při respektování částečně dochované urbanistické struktury, při zachování charakteru zástavby a respektování tradičních architektonických forem prvků a materiálů		
	Údržba lokality, extenzivní hospodaření na loukách, ochrana před zarůstáním a degradací porostů		

ID (kód)	Název LSH	Lokalizace	Schéma
LSH/D9/2	**BYSTŘICE**	KC/D, KP/D9	
Překryv	VOSK/D9/5 , ZS/D9/2		
Charakteristika, vč. odůvodnění	Enkláva obklopená lesy v údolí Chladné Bystřice s místem zaniklé vsi vyniká polouzavřenými podprostory luk s výhledy do údolí potoka a s estetickou atraktivností dílčích scenérií. Lokalita vyniká estetickou hodnotou a harmonickými vztahy, kt. vycházejí z historicky dochovaných prvků kultivace krajiny (dochované trasy cest, komponovaná alej, vodní náhon, rybník, plocha zaniklé návsi). Navíc byla v lokalitě asanována budova bývalé roty PS.		
Podmínky ochrany	Obecné podmínky ochrany pro VOSK (kap. 4.2)		
	Výstavba (kromě objektu roty PS) či změna využití území je vyloučena		
	Zachování charakteru území		
Ochranná doporučení	V lokalitě zaniklého sídla je možná jeho připomínka (prezentace) v jednoduché formě nenarušující měřítko a charakter území (informační panel, odpočívka, drobný memoriální objekt a podobně)		
	Údržba, extenzivní hospodaření, sečení luk, ochrana před zarůstáním a ruderalizací území, před zanesením a zarůstání drobných rybníků		
	Výstavba (přestavba, novostavba) objektu roty PS je možná, prioritně k rekreačnímu či turistickému využití, při nezvětšování měřítka a zastavěného území		

4. SAMOSTATNĚ SLEDOVANÉ CHARAKTERISTICKÉ JEVY A HODNOTY CHKO ČESKÝ LES

Na území CHKO Český les byly vymezeny samostatně sledované charakteristické jevy a hodnoty obrazu krajiny, které představují v utváření krajinné scény významnou hodnotu, cennost, dominantní charakter nebo výjimečnost – jsou specifické pro řešené území. Byly vymezeny i s ohledem na sledované jevy ÚAP. Jedná se o:

- Významné krajinné dominanty a pohledové horizonty
- Vizuálně otevřené segmenty krajiny
- Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory
- Roty pohraniční stráže
- Zaniklá sídla

4.1. Významné krajinné dominanty (D) a pohledové horizonty (H)

Dominanty a horizonty mají v rázu krajiny výjimečné postavení, neboť patří k vizuálně (prostorově) nejexponovanějším částem krajiny, uplatňují se na velké vzdálenosti (i z území mimo CHKO), dávají krajinným scenériím charakter (přírodní horizont spoluurčuje přírodní či přírodě blízký charakter celé scenérie), představují prostorové předěly a výrazné body v krajině, ovlivňující celkový obraz krajiny a vytvářející specifickou hodnotu území. Horizonty a dominanty jsou v mnoha případech emblematickými znaky a symboly celého území, znakem zapamatovatelnosti, atraktivity, identity a jedinečnosti. Proto byly na území CHKO vymezeny hlavní krajinné dominanty (D) a pohledové horizonty (H) a stanoveny pro ně specifické cíle ochrany a ochranná doporučení.

Cíle ochrany a ochranná doporučení:

Cíle ochrany		**Odůvodnění**
CO1	Zachovat charakter volných zalesněných horizontů, zachovat nenarušenost krajinných panoramat s převládajícím lesním charakterem	Český les je vzhledem k rozsáhlému zalesnění výrazně vnímán především v dálkových pohledech, často i z území mimo CHKO, jeho charakteristickým rysem jsou volné, přírodě blízké zalesněné horizonty. Jedná se o specifický a podstatný rys Českého lesa, jehož zachování je podstatnou podmínkou zachování charakteru a identity území.
CO2	Zachovat charakter významných krajinných dominant	Zapamatovatelné výrazné krajinné dominanty je třeba chránit jako symboly krajiny Českého lesa – cenné hodnoty podílející se na krajinném rázu území.
Ochranná doporučení		
OD1	Chránit hlavní horizonty a krajinné dominanty před odlesněním, což se týká i širokých koridorů vykácených ochranných pásem technické infrastruktury (VN). V případě přirozeného odlesnění obnova lesů v nejvyšších polohách českého lesa.	
OD2	Nepovolovat na hlavních horizontech a krajinných dominantách nové technické výškové stavby typu výroben elektrické energie (VTE), vysílačů, sloupů VVN apod. Sávající stavby na dominantách (Havran, Velký Zvon, Čerchov, Starý Herštejn) jsou výsledkem historického vývoje území a navíc vykazují určité rysy jedinečnosti a individuality (originality), což prefabrikované stavby VTE nevykazují, stávají se orientačním bodem a díky své výjimečnosti a atraktivitě turistickou zajímavostí (stavby tohoto typu je i do budoucna nutné hodnotit individuálně).	

Seznam významných pohledových horizontů (H):

Kód (ID)	**Název**	**Lokalizace**	**Charakteristika**
H/A1/01	**Hraniční horizont**	KP/A1	Výrazný okrajový horizont (hraniční vrch 660 m n.m., bezejmenný 653 m n.m.) patrný zejména z údolních partií, Broumova a dálkových pohledech.
H/A1/A2/01	**Tišinský horizont**	KP/A1, KP/A2	Krajinný předěl tvořený zalesněným horizontem Tišina (789 m n.m), Stará Lišina (787 m n.m.) a Ve Skalách (769 m n.m.), patrný z dálkových pohledů.
H/B1/B2/01	**Studenecký horizont**	KP/B1, KPB2	Převážně nezalesněný horizont na státních hranicích u zaniklých sídel Na Spálenci, Pavlův Studenec a spolutvořený vrchy na německé straně.
H/B2/B3/01	**Knížecí strom - Liščí vrch**	KP/B2, KP/B3	Zvlněný dlouhý horizont tvořený několika dílčími vrchy (830 m n.m., 778 m n.m., 722 m n.m., 734 m n.m.) tvořící zalesněný horizont severní část Českého lesa.
H/B2/B4/01	**Havran - Tetřeví vrch**	KP/B2, KP/B4	Široký hřbet Českého lesa u státních hranic projevujících se v dálkových panoramatech, tvořený několika vrchy a za sebou řazenými zalesněnými horizonty.
H/B5/01	**Liščí vrch - Chloumek**	KP/B5	Protáhlý nevysoký horizont tvořený více vrchy (i za sebou řazenými) projevující se zejména z východní části od Žebráků a drobných bezlesích enkláv.
H/B6/01	**Štádlerův kopec - Popelový vrch**	KP/B6	Drobný vrch vymezující krajinné prostředí severovýchodně od bezlesí u vsi Háje a bývalé vsi Jedlina, viditelný i z německé strany.
H/B7/01	**U Nové Vsi**	KP/B7	Drobný částečně zalesněný horizont od Srního vrchu (651 m n.m.) u Nové Vsi patrný z okolí Nové Vsi.
H/B7/B8	**Kamenný vrch – Málkovský vrch – Ovčí kopec**	KP/B7, KP/B8	Protáhlý horizont tvořený vrchy Kamenný (739 m n.m.), Planina (700 m n.m.), Apolenský vrch (726 m n.m.), Málkovský (761 m n.m.), Pšeničný (720 m n.m.) tvořící krajinnný předěl mezi KP/B7 a KP/B8. Je viditelný z okolních bezlesých enkláv (včetně mimo CHKO).
H/B8/B9/01	**Hůrka**	KP/B8, KP/B9	Krátký horizont na okraji CHKO vymezující krajinné prostředí Bělé nad Radbuzou, pohledově se uplatňuje z Bělé a okolní krajiny (mimo CHKO).
H/D1/01	**Studánka**	KP/D1	Drobný hřbet na státních hranicích s vrchem Studánka (605 m n.m.) a bezejmenným vrchem s kótou 640 m n.m uplatňující se v pohledech z okolí Železné.
H/D2/01	**Železný vrch – Velká skála**	KP/D2	Krátký špičatý horizont vymezený dvěma vrchy – Železný (790 m n.m.) a Velká skála (792 m n.m.), vymezující krajinný prostor sídla Rybník.
H/D2/02	**Zvony**	KP/D2	Krátký horizont vymezený vrchy Malý a Velký zvon (848 m n.m. a 863 m n.m.), součástí přírodní rezervace Pleš).
H/D2/03	**Mufloní vrch**	KP/D2	Asymetrický vrch s přírodní rezervací Dlouhý vrch patrný v průhledech z okolí Smolova a od Bělé nad Radbuzou.
H/D3/D8/01	**U Korytan**	KP/D3, KP/D8	Horizont tvořený zejména vrchy U Korytan (743 m n.m.) a Stráž (742 m n.n.) tvořící krajinné zázemí sídlům Šibanov a Šidlákov.
H/D6/01	**Mýtnický les**	KP/D6	Krátký horizont spoluvytvářející prostředí Nemanic pozorovatelný zejména z okolí Nemanic a rozhledny Starý Herštejn.
H/D6/D7/01	**Nad Zámečkem – Mlýnský vrch – Nad Lískovcem**	KP/D6, KD/D7	Nevýrazný táhlý horizont tvořený vrchy Nad Zámečkem (720 m n.m.), Mlýnský vrch (636 m n.m.) a Nad Lískovcem (669 m n.m.) pozorovatelný zejména z okolních bezlesých enkláv.
H/D8/01	**Sádek – Sádkova skála**	KP/D8	Nízký horizont (580 m n.m.) navazující na horizont Haltrava – Škarmanka – Velká skála pozorovatelný z Postřekova a Klenčí.
H/D8/02	**Haltrava – Škarmanka – Velká skála**	KP/D8	Protáhlý výrazný horizont s vrchy Haltrava (882 m n.m.), Škarmanka (888 m n.m.) a Velká skála (852 m n.m.) pozorovatelný z okolních bezlesích enkláv (včetně vně CHKO).
H/D8/03	**Starý Herštejn - Lysá**	KP/D8	Oblý horizont tvořený zejména dvěma vrchy – dominantou Starý Herštejn (878 m n.m.) a špičatým vrchem Lysá (870 m n.m.), významné krajinné zázemí Vranova, Pivoně a Sezemína. Součástí dominanta Starý Herštejn.
H/D8/D9/01	**Křemencová skála - Bučina**	KP/D8, KP/D9	Výrazný špičatý horizont na rozhraní KP/D8 a KP/D9 tvořený vrchy Křemencová skála (756 m n.m.), Capartická skála (821 m n.m.) a Bučina (860 m n.m.) se skalními výchozy.

H/D9/01	**Horizont Dlouhá skála**	KP/D9	Hraniční horizont s délkou cca 5 km pozorovatelný zejména z Horní Folmavy, vytvářející krajinné pozadí dílčím scenériím z okolní otevřené krajiny.
H/D9/02	**Čerchovské Hvozdy**	KP/D9	Výrazný, ačkoli krátký horizont dominující širokému krajinnému obrazu s krajinnou dominantou rozhledny Kurzova věž s vysílačem pozorovatelný zejména v pohledech vně CHKO (Trhanov, Prostředkov). Horizont je součástí NPR Čerchovské Hvozdy).
H/D9/03	**Černovrší**	KP/D9	Krátký nižší horizont pod Čerchovem a Skalkou uplatňující se v pohledech Trhanova a Klenčí pod Čerchovem.
H/D9/04	**Malinová hora - Liščín**	KP/D9	Táhlý hraniční horizont severně od Čerchova uplatňující se v krajinných panoramatech z Klenčí pod Čerchovem, Trhanova a jejich okolí.

Seznam významných pohledových dominant (D):

Kód (ID)	Název	Typ	Charakteristika
D/A1/A2/01	**Bukový vrch**	přírodní	Přírodní dominanta spoluvytvářející krajinný předěl krajinných prostorů A1 a A2, zalesněná.
D/A1/A2/02	**Stará Tišina**	přírodní	Přírodní dominanta spoluvytvářející krajinný předěl krajinných prostorů A1 a A2, zalesněná, místy se skalními ochozy.
D/A1/A2/03	**Ve Skalách**	přírodní	Přírodní dominanta spoluvytvářející krajinný předěl krajinných prostorů A1 a A2, zalesněná, s výraznými skalními ochozy.
D/B4/01	**Lovecký zámeček Ostrůvek**	kulturní	Dominantní stavba bývalého loveckého zámečku v bezlesé enklávě Ostrůvek.
D/B4/02	**Na skalách - Šelmberk**	kombinovaná	Vrch 768 m n.m. se zajímavým skalním výchozem a zbytky zříceniny hradu Šelmberk.
D/B4/03	**Havran**	kombinovaná	Výrazná přírodní dominanta tvořená zalesněným vrchem (894 m n.m.) s rozhlednou Havran.
D/B8/01	**Šibeník**	přírodní	Výrazný vrch u města Přimda ležící v opozici vrchu Přimda se zříceninou hradu, se zbytky šibenice a zajímavou dochovanou konfigurací liniové zeleně.
D/C1/01	**Rozhledna Milíře**	kulturní	Novodobá rozhledna u obce Milíře výhledy na okolní zalesněné kopce a horizonty.
D/C1/02	**Diana - lovecký zámeček**	kulturní	Kulturní dominanta loveckého zámečku Diana ležící v kompozici cest a alejí.
D/D2/01	**Velký zvon - pozorovací věž**	kombinovaná	Pozorovací věž na vrchu Velký zvon (863 m n.m.), emblematická dominanta Českého lesa pozorovatelná ze široké krajiny (včetně německé části).
D/D5/01	**Pivoň – klášter**	kulturní	Nenápadně umístěný Augustiniánský klášter s dominantní stavbou vnímatelnou z bezprostředního okolí.
D/D6/01	**Nemanice - kostel sv. Jana Nepomuckého**	kulturní	Pozdně barokní stavba kostela tvořící dominantu sídla Nemanice vnímatelná z Novosedel, Nové Huti, Nemanic a Nemaníček.
D/D6/D7/01	**Nad Zámečkem**	přírodní	Drobný vrch, který se uplatňuje jako přírodní dominanta vnímatelná ze zaniklého sídla Lučina a Úpor a okolní bezlesé enklávy.
D/D8/01	**Lysá**	přírodní	Výrazná dominanta nad Pivoní, zalesněná, vnímatelná z okolních bezlesých enkláv, spoluvytvářející horizont H/D8/03.
D/D8/02	**Starý Herštejn**	kombinovaná	Výrazná přírodní zalesněná dominanta se zbytky hradu Starý Herštejn, s rozhlednou Starý Herštejn, dominanta spoluvytvářející horizont H/D8/03.
D/D9/01	**Čerchov - pozorovací věž**	kombinovaná	Výrazná přírodní dominanta s pozorovací věží (vysílačem) Čerchov, emblematická dominanta jižní části CHKO.

4.2. Vizuálně otevřené segmenty krajiny (VOSK)

Území CHKO je vymezeno tak, že pouze minimálně zahrnuje zemědělskou krajinu na okrajích horských masivů a v podhůří a ohraničuje především souvislé lesní porosty s vnitřními enklávami otevřených ploch vesnic obklopených převážně loukami a pastvinami a plochými sníženinami horních toků vodotečí. Většina území CHKO je proto vyplněna lesními porosty, které tvoří 85 % z výměry CHKO a které skrývají řadu cenných lokalit chráněných jako MZCHÚ. Ve struktuře krajiny CHKO lze v převládajících plochách lesních porostů nalézt segmenty bezlesí, které představují ve většině případů kulturní krajinu s někdejším i současným zemědělským využitím. Vedle takovýchto enkláv s vesnickými sídly, obklopenými nejčastěji loukami a pastvinami, se jedná též o enklávy zaniklých sídel s využívanými plochami pastvin nebo o lokality pohlcené lesem, resp. náletovými porosty. S výjimkou území, která přecházejí do navazující podhorské zemědělské krajiny, se jedná o více či méně uzavřené enklávy, vizuálně otevřené prostory v lesní krajině. Změny ve využití území a stavební akce budou směřovány v naprosté většině právě mimo lesní porosty do enkláv bezlesí, do existujících sídel a zaniklých lokalit a do jejich okolí. Proto musí být ochrana krajinného rázu směřována především do těchto území a **je třeba se vyjádřit obecně k usměrnění takových záměrů**. Kromě toho se krajinný ráz souvisle zalesněného území definuje obtížně, protože je velmi omezena možnost vizuálního vnímání krajinné scény a toto vnímání se soustřeďuje na dílčí scenérie a detaily. Na území CHKO byla proto vymezena dílčí území ležící mimo souvislé lesní porosty a zahrnující kulturní krajinu, drobné lesní porosty a rozptýlenou zeleň, sídla, stopy zaniklých sídel, historického obhospodařování krajiny a další civilizační prvky, **vizuálně otevřené segmenty krajiny** (VOSK).

Cíle ochrany a ochranná doporučení:

Cíle ochrany		Odůvodnění
CO1	Zachovat charakter a strukturu VOSK jako charakteristického znaku identity krajiny Českého lesa	Krajina Českého lesa je z velké části souvisle zalesněná. Vedle lesů se však na území CHKO objevují dílčí území ležící mimo souvislé lesní porosty. Ty zahrnují kulturní krajinu, drobné lesní porosty a rozptýlenou zeleň, sídla, stopy zaniklých sídel a další civilizační prvky. Z prostorového hlediska mají velký význam pro vnímání krajiny CHKO, pro vyjádření její paměti a identity. Díky obvykle výraznému přírodě blízkému krajinnému rámci a množství nelesní zeleně vykazují přirozené krajinářsko-estetické hodnoty, jejichž jedinečnost tkví i ve specifické podobě míst po zaniklém osídlení, v harmonii vztahů extenzivně využívané krajiny a často i harmonií měřítka stop osídlení či stávající zástavby v krajinné scéně. Spolu s lesy a specifickým reliéfem patří tyto enklávy k emblematickým znakům českého lesa.
Ochranná doporučení		
OD1	Neobnovovat původní zástavbu lokalit po zaniklém osídlení (zaniklá sídla i zaniklé objekty). V této podobě se stala součástí a předmětem ochrany uvnitř CHKO a zachovává unikátní pietní charakter místa - charakter melancholie, odloučenosti, místa s tajemstvím a vzpomínkami. Přípustné je pouze vhodné připomenutí historie místa (informační cedule, pomníky, obnova fragmentů původní zástavby, např. odkrytí základů, ochrana stop po zaniklém osídlení atd. – rozvaliny, hřbitovy atd.). Pokud se uvnitř VOSK nachází zaniklá sídla (ZS), jsou další obecné podmínky ochrany a ochranná doporučení stanoveny v příslušné části kapitoly 4.5.	
OD2	Udržovat nelesní krajinnou zeleň dokládající historický charakter území (solitéry, skupiny, remízky, vegetační pásy, zeleň zaniklých zahrad a sadů), zejména chránit dochované fragmenty členění původní plužiny, které se na několik místech CHKO dodnes nachází. Bránit zarůstání lokalit (přirozená sukcese, nálety, zalesnění). Udržovat louky a pastviny extenzivním hospodařením (pastva, sečení). Zachovat nenarušenost přírodě blízkých segmentů a partií krajiny uvnitř VOSK, jedná-li se o ZCHÚ postupovat dle platného plánu péče.	
OD3	Nepřipustit změnu využití území směrem k intenzifikaci, zejména jde o velké plochy výroben elektrické energie (FVE), plantáže RRD, pole, agrivoltaika, případně skládky, těžebny ad.	
OD4	Turistickou infrastrukturu (přístřešky, informační tabule, odpočívky) směřovat ke stávající cestní síti a turistickým cestám. Větší turistickou infrastrukturu (ubytování, stravování ad.) směřovat do sídel či již zastavěných lokalit.	
OD5	Řada VOSK je zahrnuta zároveň k lokalitám se soustředěnými hodnotami (LSH), pro které byly stanoveny individuální podmínky ochrany a ochranná doporučení u jednotlivých KP v kapitole 3.	

OD6	Uvnitř některých VOSK se nachází sídla (S), kam zejména směřují požadavky na změny v území a na stavební rozvoj. Individuální podmínky ochrany a ochranná doporučení pro sídla jsou stanoveny v rámci hodnocení sídel v kapitole 5.
OD7	Pokud se uvnitř VOSK nachází architektonicky či urbanisticky cenné objekty nebo soubory (OBJ) nebo roty pohraniční stráže (R), jsou obecné podmínky ochrany a ochranná doporučení stanoveny v příslušných částech kapitoly 4 (4.3, 4.4)

Seznam vizuálně otevřených segmentů krajiny:

Kód (ID)	Název	Charakteristika
VOSK/A1/1	**Jalový dvůr**	V jalovodvorské části Žďárské vrchoviny se nachází nevelká východně ukloněná pohledově uzavřená enkláva zaniklé osady Jalový dvůr. Památné Lípy na Jalovém dvoře, charakter náletového porostu ve střední části enklávy, charakter Jalovácké cesty s lipovou alejí (cyklotrasa 2202) v jižním okraji enklávy jsou dokladem původního rozložení osady a historické kultivace lokality. Je působivá odloučeností a překvapivostí otevřeného prostoru v souvislém lesním porostu, s průhledy na Chodskoújezdskou pahorkatinu. Okolní zalesněné vrchy pohled na odlehlou uzavřenou enklávu neumožňují.
VOSK/A2/1	**Prostřední Žďár**	Na SV okraji CHKO se nachází menší lesy souvisle ohraničená enkláva s rozptýlenou venkovskou zástavbou osady Prostřední Žďár. Zástavba podél průběžné cesty, prostoupená mimolesní rozptýlenou zelení, v částečně dochované urbanistické struktuře působní v krajinném rámci lesního porostu harmonicky. Mírně zvlněná enkláva vzhledem k úplné uzavřenosti lesními porosty neumožňuje dálkové pohledy.
VOSK/B1/1	**Větrov**	Na hranici s Bavorskem v Pavlovskostudenecké vrchovině, v náhorní poloze rozvodí se nachází polouzavřená enkláva luk a pastvin. Jedná se o území zcela zničených osad Větrov a Hraničná východně ohraničené okrajem masivu smíšeného lesního porostu, Jižně je lokalita vymezena komunikací II/199. Prostory luk mírně zvlněného reliéfu se otevírají pohledům na území Bavorska, povodí Steinbachu. Zaniklé osídlení připomíná pietně upravený hřbitov a trasa severojižně procházející komunikace.
VOSK/B1/2	**Branka**	V halžské části Žďárské vrchoviny pod vrchem Branka (675 m n.m.) se nachází lesy ohraničená převážně luční enkláva. Prostor je vymezen údolní polohou horního toku Mže a jejími levostrannými přítoky v okraji lesa (Lískový a bezejmenný potok). Severní část náhorní polohy luk a pastvin přechází jižně k Olšovému rybníku a kolem něj se rozkládající obci Branka. Rybník, přírodní partie toků a výrazné obklopení obce doprovodnou zelení utváří harmonické vztahy v území. Narušením je areál bývalé roty PS, dnes i plocha výroby FVE v severním cípu segmentu. Zvýšená poloha enklávy umožnuje dílčí dálkové průhledy na horizonty Přimdského lesa.
VOSK/B1/3	**U Hamerských Domků**	V halžské části Rozvadovské Pahorkatiny se mezi levostrannými přítoky Mže (Ševcovský a bezejmenný) nachází oblá výšina Skalka (625m n.m.). Území zaniklé osady Hamerské domky jsou převážně louky ohraničené okraji lesa a doprovodnou zelení potoků. V SZ části s nachází menší lesní celek. Enkláva je jižně vymezena komunikací II/199 - hranicí CHKO, má tedy polootevřený charakter. Poloha se otevírá jižním a JZ pohledům.
VOSK/B1/4	**Halže**	V Enkláva luk a pastvin nad Halží, nad údolím Přírodní památky Bílého potoka je ohraničena lesními porosty a doprovodnou zelení Bílého a Ševcovského potoka s drobnými rybníčky. Plocha pastvin s bohatě strukturovanou mimolesní zelení představuje cenný harmonický segment krajiny, pohledově vázaný na zástavbu sídla a na krajinu Tachovska.
VOSK/B2/1	**Pavlův Studenec**	Příhraniční rozsáhlá enkláva luk a pastvin na území zaniklých osad Pavlova Studence (Studenec, Na Spálenci a Pavlova Huť) je východně ohraničená okrajem lesa Pavlostudenecké pahorkatiny. Působivé jsou přírodní partie pramenišť Studeneckého a Sklářského potoka i struktury mimolesní zeleně v okolí tras historických cest. Hluboká scenerie historicky kultivované krajiny se stopami zaniklého osídlení je dotčena trasou nadzemního vedení VN a čerpací stanicí při komunikaci II/199. Enklávou prochází Stezka Českem – Via Czechia v trase staré obchodní stezky a NS Branka.
VOSK/B2/2	**Obora**	Enkláva na hranici CHKO rozkládající se jižně pod Oborským vrchem (656 m n.m.) a vodní nádrží Lučina je východně ohraničená okrajem táhlého hřbetu lesenské části Rozvadovské pahorkatiny. Vyniká bohatou a členitou morfologií terénu – několika vrchy nad údolími Mže a Sklářského potoka, prostorově i druhově pestrými strukturami mimolesní zeleně (dlouhé meze, doprovodná zeleň toků, drobné remízy), které dokládají historické členění obhospodařovaných pozemků. Charakter území umožňuje proměnlivě působivé dílčí dálkové průhledy (př. Oborský vrch, pastvina).
VOSK/B2/3	**Oborská Hájenka**	Enkláva na soutoku několika drobných vodotečí uprostřed hlubokých lesů vytváří spolu s objekty bývalé Oborské hájenky a památnými duby místo se silnou identitou a působivou scénou staletí kultivované lokality.
VOSK/B3/1	**Lesná**	Na hranici CHKO těsně nad obcí Lesná se nachází enkláva dvou rozvětvených přítoku Lučního potoka. Rybník Spálený i další drobnější rybníky, mokřadní partie potoků, výrazně obklopené doprovodnou zelení, které přechází do smíšených či smrkových porostů utváří v členitém terénu krajinu harmonických vztahů a měřítka. Východně se otevírají působivé průhledy na pastvinskou pahorkatinu Pozn. zástavbu v Lesné v této části neumožnit
VOSK/B4/1	**Ostrůvek**	Drobná enkláva uprostřed lesů se vyznačuje harmonickým uspořádáním zástavby několika objektů obklopené drobnými přítoky a rybníčky s výrazně strukturovanou doprovodnou zelení. Z původně arch. cenných objektů se dochovala roubená kaple bývalého loveckého zámečku s pozůstatky parkové úpravy, další objekty severní části enklávy prošly přestavbou. v severozápadní části přístavba chat v rámci areálu ve větším počtu naruší stávající působení lokality. Charakter jednotek chalup je dochován.
VOSK/B4/2	**Nová Knížecí Huť**	Malé luční enklávě uprostřed smrkového porostu, v mírné nivě meandrujícího Huťského potoka, dominuje poloha Huťského rybníka. Shluky smrků a solitéry listnáčů se nachází převážně v místě původní zástavby. Struktura cestní sítě, dnes turistických tras, zůstala zachována. Místo působí výrazně harmonicky (měřítkem i vztahy jednotlivých prvků). Blízkost Arnoštovy leštírny. Poloha a uzavření lokality neumožňuje dálkové pohledy.
VOSK/B4/3	**Zlatý potok**	Harmonicky působící SJ protáhlá enkláva uprostřed lesů, při soutoku Zlatého a Celního potoka, s dochovanou trasou cestní sítě a četným množstvím nelesní krajinné zeleně v plochách luk. Enkláva je viditelná v pohledech z rozhledny Havran.
VOSK/B5/1	**Hraničky**	Členitá luční enkláva v nivě Hraničního potoka vyniká výraznou harmonií vztahů přírodních a kulturních prvků. Střední části dominují rybníky (Horní Dolní hraniční). Ty jsou obklopené bohatě strukturovanou mimolesní zelení i lesním porostem v ploše zaniklého osídlení. Územím prochází středověká obchodní stezka (Via Czechia, Stezka Českem, Příhraniční NS). Charakter enklávy umožňuje působivé dílčí průhledy. Lokalita vyniká vysokou estetickou působivostí .
VOSK/B5/2	**Žebrácký Žďár**	Východně ukloněná zvlněná luční enkláva v nivě Mrtvého potoka vyniká výrazným zúžením a druhovou i strukturální pestrostí lesních okrajů. Nachází se Pod Borovým vrchem (625 m n.m.) na hranici CHKO a Přírodního parku Český les. Umožňuje pohledy na dílčí blízké horizonty.
VOSK/B6/1	**Stará Knížecí Huť**	Lesem ohraničená enkláva s částí dochované osady vyniká harmonií měřítka a vztahů krajiny, danou několika objekty s bohatou doprovodnou zelení podél dochované cestní sítě, v oblopení plochami luk a několika drobnými tůněmi a nově vybudovaným rybníkem. Měřítkem neodpovídající (3ha) rušící areál bývalé R PS Stoupa na JZ okraji enklávy je odcloněn od území osady liniovou výsadbou smrků. V J okraji enklávy se nachází Pomník obětem pochodu smrti. V lokalitě se kříží turistické trasy NS Historie sklářství a Stezka Českem, cyklo 2138. Pozn. ozelenění areálu by mělo odpovídat obvyklým strukturám mimolesní zeleně, takto působí nepřirozeně.
VOSK/B6/2	**Česká Ves**	V jedlinské kotlině Sečské vrchoviny na hranici s Bavorskem, lokalita Vrchovinně členitý terén luk a pastvin na území třech zaniklých osad (Stoupa, České Nové Domky, Zahájí) je příčně dělený liniovou zelení levostranných přítoků Celního potoka. Ten meandruje na okraji lesního porostu při západní hranici enklávy. U křižovatky turistických tras na jižním okraji území se nachází původní Zahájský rybník (na Zahájském potoce) obklopen doprovodnou zelení. Území je cenné přirozenými rašeliništi. Vyšší polohy enklávy umožňují průhledy na okolní horizonty s vrchem Havran v pozadí.
VOSK/B6/3	**Jedlina**	Zvlněná enkláva luk s výrazně členitými okraji lesních porostů na území bývalé osady Háje a Jedlina. Osu území tvoří údolí nivy Sklářského potoka pod vrchem Kňourek. Enkláva vyniká územím přísně chráněných přirozených rašelinišť (NPR Na Požárek), která jsou součástí přeshraničního rašelinného komplexu (Slatiniště u Geonsbergu). Shluky mimolesní zeleně listnaných dřevin v plochách luk a podél v. toku dotváří celkový charakter území. Pohledy z náhorní polohy umožňují pohledy do enklávy České vsi i za hranice do Bavorska. Křižovatka cyklotras v centru býv. osady Jedlina odpovídá původní cestní síti.
VOSK/B7/1	**Přimda**	Prostor mezi vrchem Přimda (s 2. nejstarším hradem v Čechách) a Ovčím kopcem, v nivě meandrů Václavského potoka a jeho četných pramenišť, vyniká mokřadními

		loukami protkanými bohatě strukturovanou zelení. Krajinnou scénu utváří přírodě blízké partie chráněných území (PP Milov s chráněnými druhy orchidejí a EVL Kateřinský a Nivní potok, PP Kolovratův rybník) a celého údolí. Charakter narušuje JV umístěná rozvodna teplovodu. Charakter enklávy umožňuje omezené průhledy př. na vrch Přimda a Ovčí kopec z blízkosti komunikace II/198 a II/605, kt. zároveň vymezuje východní hranici enklávy.
VOSK/B7/2	**Nová Ves**	Jedna z největších vymezených enkláv. Obec Novou Ves se zalesněným bezejmenným vrchem (634 m n.m.) obklopuje rozlehlý segment zemědělské krajiny. Jedná se o území nivních poloh Mlýnského a Nivního potoka. Morfologie terénu a struktury mimolesní zeleně vizuálně člení prostory luk do více plánů a na ně pak v řazení za sebou navazují táhlé zalesněné horizonty. Některé polohy umožňují i dálkové pohledy na okolní vrchy Kamenice a Kamenný vrch, Apolenský vrch. Tento segment představuje esteticky atraktivní krajinu s výraznou harmonií měřítka a prostorových vztahů. Rušivým je rozsáhlý zemědělský areál, který zásadně neodpovídá měřítku osídlení a krajiny (plus jeden menší na okraji obce), rušivě působí i vedení VN.
VOSK/B8/1	**Šibeník**	V převážně zalesněné části málkovské vrchoviny kolem vrchu Šibením (757 m n.m.) , středověkého popraviště, se na prameništích Čankovského potoka rozkládá enkláva s dochovanými traťovými plužinami. Doklad historické kultivace krajiny je cennou esteticky krajinářskou hodnotou území. Cennost lokality snižuje zarůstání plužin a průsek energovodu, který je přetíná.
VOSK/B8/2	**Málkov**	Menší členitá luční enkláva na pravém straně údolí Bezděkovského potoka. Přírodní partie toku, dochované plužiny kolem obce Málkov, výrazná členitost lesních okrajů i dochovaný plošný rozsah obce utváří segment krajiny harmonického měřítka i vztahů. Členitost terénu a struktury zeleně umožňují pouze dílčí průhledy enklávou.
VOSK/B8/3	**Třemešné**	Svažité plochy luk pod vrchy Čapka (601 m n.m.) a Vystrý (611 m n.m.), s dochovanými plužinami, mezi nimiž protéká zahloubený přítok Bezděkovského potoka. Charakter území umožnuje dílčí výhledy k východu. Plochy jsou v kontaktu se zástavbou Třemešné a Bezděkova a jsou dotčeny rušivými prvky dvou vedení VN.
VOSK/B8/4	**Rájov**	Zúžená enkláva na hranici CHKO – zvlněné plochy luk pod hranicí lesního porostu s možnými výhledy na blízké vyvýšeniny.
VOSK/B9/1	**Smolov**	Vizuálně otevřený segment krajiny na hranici CHKO u Bělé nad Radbuzou. Nezalesněná levá část údolí Radbuzy s obcemi Smolov a Nový Dvůr. Délka údolí a široké rozevření svahů vytváří velké měřítko zemědělské krajiny.
VOSK/C1/1	**Svatá Kateřina**	Osu výrazně protáhlé enklávy nepravidelného ohraničení tvoří niva Kateřinského potoka od obce Svatá Kateřina na hranici CHKO až po osadu Diana. Severní části dominují rozlehlé louky s členitými působivými ohraničeními. Typické jsou pro enklávu louky mělké nivy Kateřinského potoka úzce ohraničené okraji lesních porostů a zelení přírodních partií toku (EVL Kateřinské a Nivní potok). Severní rozlehlá část umožňuje dálkové výhledy na okolní hřbety.
VOSK/C1/2	**Diana (DI-asnagerg)**	Okolními lesy uzavřená malá enkláva dochované osady Diana s vysokou estetickou hodnotou (harmonickým měřítkem a vztahy území). Segmentu dominuje pozdně barokní zámeček Diana s neobvyklou kompozicí, poměrně rozsáhlou parkovou úpravou areálu ve stylu anglických parků a kaplí (1939). Do JZ cípu enklávy zasahuje okraj lovecké obory. Dochovaná cestní síť je dnes křižovatkou několika turistických tras a cyklotras (Kolowratova NS, Via Czechia). Z vyšších poloh enklávy od zámku a Vyhlídky Dominiky Kolowrat – Krakowské se otevírají pohledy na Tachovské horizonty.
VOSK/C1/3	**Rybničná**	Menší protáhlá enkláva uprostřed lesů tvoří koridor luk mezi meandrujícím Kateřinským potokem a rovnoběžné vedenou trasou napřímeného Jeleního potoka. Mokřadní louky jsou součástí EVL Kateřinský a Nivní potok. Úsek Kateřinského potoka byl v letech 2004 – 2007 revitalizován. V JV výběžku se nachází areál bývalé roty PS Rybničná, dříve hospodářského dvoru Diana. Dolní část přetíná úsek vedení, těsně za hranicí. Pozn. ÚP počítá se s obnovou areálu roty/bývalého dvora.
VOSK/C2/1	**Železná**	Rozlehlá enkláva na hranici s Bavorskem kolem obce Železná je zajímavá pestrostí prvků a struktur. Enkláva vyniká plochami zvlněných luk s drobnými shluky mimolesní zeleně, kt. jsou ohraničené členitými okraji lesních porostů a menšími lesními remízy. Je vymezena trasami Nivního potoka na severu, Farského na západě a Železného na východě (součást EVL Kateřinský a Nivní potok). Severní části dominuje samostatný menší lesní celek Hvozdec (doložený na mapách stabilního katastru) na soutoku Nivního a Farského potoka. V jižní části pod obcí se nachází uzavřená obora Srdíčko s polohami vlhkých luk a remízů (vymezená hranicí a komunikací). Historická struktura obce se až na části tras komunikací a Železenský rybník nedochovala. V detailu zaniklé osady Ruštejn jsou patrné stopy po členění obhospoda-

		řovaných pozemků. Obec je zároveň hraničním přechodem Železná /Esland. Rozlehlá enkláva umožňuje pohledy na okolní táhlé zalesněné horizonty i vzdálenější vrchy (směrem na Velký Zvon, Kamenný vrch i Pflückbühl). V obci se kříží několik turistický tras i cyklotras. Pozn. Nivní potok je recipientem melioračních struh.
VOSK/C2/2	**Eisendorfská Huť**	Drobná zarůstající enkláva na Železném potoce a křížení několika turistických a cyklo tras. Jedná se o areál bývalé roty PS s několika objekty na území zaniklé osady, s dochovanou cestní sítí, se stopami zaniklého osídlení a kapličkou postavenou r. 2018 na místě původní. Působí uzavřeným a odloučeným dojmem, bez možnosti výhledů či průhledů do okolí.
VOSK/D1/1	**Pleš**	Na hranicích s Bavorskem se v Plešské hornatině, na planině mezi zalesněnými vrchy Pleš, Velký a Malý Zvon a Schillenberk rozkládá enkláva s nejvýrazněji dochovanou strukturou úsekových/traťových plužin v Českém lese. Přestože se historická struktura tč. největší obce Českého lesa (ani osady Václav) nedochovala, vyniká území vysokou esteticko- krajinářskou hodnotou s dokladem až středověké kultivace krajiny. Jižní část enklávy v nivě Plešského potoka a rozvětvených přítoků je cennou polohou rašelinišť a mokřadních luk PP Veský Mlýn..
VOSK/D1/2	**Frančina Huť**	U hranice s Bavorskem jižně od obce Železná se uprostřed lesů, na Železném potoce nachází malá enkláva, území zaniklé sklářské osady. Nachází se zde pramen v bývalé studni obce Frančina Huť, roce 2001 opraven. Na přilehlé louce se konají skautské tábory. Stopy osídlení a relikty členění pozemků jsou v zarůstající enklávě místy patrné. Územím prochází turistické trasy Via Czechia atd. Vzdálenější pohledy charakter lokality neumožňuje.
VOSK/D2/1	**Walddorf**	Postupné zarůstání území zaniklé obce Waldorf člení uzavřenou enklávu pod vrchem U vodojemu na dvě části. Původní uspořádání obce již není patrné. Svažité louky však otevírají pohledy na Velkozvonský hřbet. Morfologie terénu, členité okraje lesa i táhlé zalesněné horizonty utváří klidné přírodě blízké scenérie. Bývalá vesnice je lokalizovatelná podle mohutné lípy na křižovatce cest na někdejší návsi. V lese se nachází zřícenina loveckého zámku. Enkláva jako celek vykazuje vysoké krajinářsko-estetické hodnoty dané harmonickým měřítkem i vztahy daného segmentu.
VOSK/D2/2	**Karlova Huť**	v údolí Huťského potoka mezi Dlouhým vrchem a vrchem Bukovka se na křižovatce turistických tras a cyklotras nachází pohledově uzavřená menší enkláva. Původní uspořádání osady není čitelné, objekty nad rybníkem vznikaly od šedesátých let, rybník Zvonička na přelomu roku 2000. Několik objektů v jižní části má původní uspořádání i charakter. V SZ části osady památný strom Smrk na Karlově Huti (120 let). Zarůstající enkláva neumožňuje průhledy do krajiny.
VOSK/D3/1	**Rybník**	Mezi Medvědími a Pivoňskými horami se v údolí řeky Radbuzy rozkládá působivá enkláva soustavy luk ohraničených členitými okraji lesních porostů, liniovou strukturou zeleně toků i mezí. Západně i východně je lokalita v okraji lesních porostů ohraničena komunikacemi III. třídy na Bělou nad Radbuzou a Hostouň. Severní části dominuje vrch Horšínský háj (598 m n.m.) nad rybníkem zaniklé obce velký Horšín. V jižní části se nachází obec Rybník, křižovatka komunikací i turistických tras, s nedochovanou historickou strukturou a velkým zemědělským areálem. Enkláva vyniká členitou morfologií Rybnické kotliny s dochovanými úseky plužin a ruinami po zaniklých osadách (Kněžská, Velký a Malý Horšín, Horka). Rozlehlost a dynamika terénu umožňují vnímání působivých krajinných panoramat Plešské hornatiny i Šídlákovské vrchoviny .
VOSK/D3/2	**Novosedly**	Jedinečné partie svahů luk uprostřed lesů nad zaniklou obcí Novosedly, přechod do Bystřické pahorkatiny, přestavuje opuštěnou, avšak historiky kultivovanou krajinu (zarůstající plužiny) s harmonicky působící krajinnou scénou silnou identitou. Výhledy na Velkozvonský hřbet.
VOSK/D3/3	**Nový Dvůr**	Pod Velkozvonským hřbetem se v sevřeném údolí Radbuzy v místě soutoku několika přítoků, nachází jasně prostorově vymezená uzavřená enkláva s několika rybníčky a 1 objektem, kt. je součástí EVL Radbuza – Nové Dvory – Pila.
VOSK/D3/4	**Korytany**	Západně od obce Rybník se v úbočí Pivoňských hor nachází menší enkláva se znatelným členěním pozemků traťovou plužinou a náletovým porostem vymezenou plochou zaniklé osady Korytany. Lokalita je spojena úzkým průhledem s obcí Rybník. Z vyšších poloh se otevírá pohled na Medvědí hory, Pleš i Velký Zvon. Lokalita vyniká vysokou esteticko- krajinářskou hodnotou. I přesto, že pod komunikací, resp. turistickou trasou vede el. vedení.
VOSK/D3/5	**Ostrov**	Malý výběžek luční enklávy na okraji CHKO pod vrchem Mošna (717 m n.m.) v k.ú. Bezvěrov II, vymezen okrajem Bělomlýnského lesa a jedním z přítoků Starého potoka, s relikty historického členění pozemků, plužin. Vyniká nepřítomnosti rušivých civilizačních prvků (v okraji Bystřické pahorkatiny).
VOSK/D4/1	**Bystřice**	Téměř celý krajinný prostor zaujímá dlouhé údolí Bystřického potoka, stoupajícího k pramenným polohám. Mezi lesními celky Výšinského a Bezvěrovského hřbetu se rozkládá zajímavá enkláva pastvin a luk. Výrazná morfologie i členění okrajů lesních porostů, liniová zeleň v reliktech plužin a podél vodních toků dělí lokalitu na množství

		dílčích prostorů luk s atraktivními scenériemi. Obec Bystřice a osada Hleďsebe se v. části vyniká téměř dochovanou cestní sítí a stopami původního uspořádání zástavby. V jižní části enklávy se dochovaly stopy zaniklé osady Liščí Hora. Enkláva je pestrou historicky kultivovanou krajinou menšího měřítka bez narušení civilizačními prvky s výraznou harmonié prostorových vztahů. Možné průhledy na Bezvěrovskou vrchovinu a Hostouňskou pahorkatinu.
VOSK/D5/1	**Šibanov**	Na okraji CHKO v prostoru Šibanovské pahorkatiny se nachází lesozelědělská enkláva mírnějších a otevřenějších poloh. Z jihu je vymezená komunikací Šibanov – Načetín, severně až obcemi Šídlákov a Hora Svatého Václava. Ohraničení smrkovými lesy Pivoňských hor z východu je členité, traťové plužiny v tzv. Šídlákovských dílech se nedochovaly (pouze relikty). Mimolesní zeleň reprezentují různě velké nepravidelné lesní celky. Přesto díky reliéfu působí krajina místy prostorněji a otevřeněji, s dálkovými výhledy na Poběžovickou pahorkatinu (podhůří Českého lesa). Dochovaly se trasy hlavních komunikací i některé drobné remízy v krajině. V Šibanově kaskáda rybníčků. Přívětivá krajina bez negativních civilizačních vlivů (krom el, vedení), rozvoj v Šibanově patrný.
VOSK/D5/2	**Sezemín**	V okraji Modřínovecké vrchoviny na svazích horní části toku Mlýnského potoka se nachází enkláva severně vymezená komunikací ze Šibanova do Načetína, jižně trasou Zlaté stezky v nivě říčky Pivoňky. Enkláva se vyznačuje krajinou většího měřítka převážně zemědělsky obhospodařovanou, ohraničenou značně členitými okraji smíšených lesních porostů, s drobnými lesními rybníčky a poměrně úzkými liniemi mimolesní zeleně podél toků či mezí. Tak lze zejm. v dolní části enklávy vnímat protáhlé prostory luk a polí jakoby za sebou řazené, s pozadím zalesněných horizontů Lysé hory, Modřínovecké vrchoviny, či Šídlákovské pahorkatiny. Zajímavé jsou dochované některé trasy komunikací i uspořádání ploch zeleně. Historická alej Sezemín – Šibanov..
VOSK/D5/3	**Pivoň**	Pod okrajem Haltravské hornatiny se nachází plošší enkláva zvlněného pahorkatinného reliéfu Podčeskoleska se svahy rozbrázděnými říčkou Pivoňkou a jejími pravostrannými přítoků. Enkláva je krajinou mnohastaleté kultivace s dominantou jednoho z nejstarších augustiánských klášterů v Čechách (1200) a kostelem Zvěstování Panny Marie. Území vyniká zvětšujícím se měřítkem krajinných již více zemědělsky využívaných ploch dělených převážně liniovými útvary smrkových i smíšených lesních porostů v trasách vodních toků či historických cest. Osada Pivoň pod klášterem si dochovala urbanistickou i krajinnou strukturou,(vč. dochované kaskády rybníků), stejně tak osada Vranov. V zaniklé osadě Skláře je patrná druhová skladba bývalého intravilánu a navazující struktury po struktuře plužiny. Prostorová členitost enklávy umožňuje ze zvýšených poloh od Vranova působivý výhled na Pivoňský klášter pod Staroherštejnským hřbetem i průhledy k Poběžovickké pahorkatině, Krajina bez výrazného narušení civilizačními prvky s vysokou estetickou hodnotou a harmonickými vztahy.
VOSK/D5/4	**Valtířov**	Nepravidelná východně ukloněná enkláva na hranici CHKO v Modřínovecké vrchovině vyniká mnohastaletou kultivací krajiny (od 12. století, oblast nejstaršího osídlení v ČL), částečně dochovaným uspořádáním linií zeleně, a okrajů smíšených porostů lesa, stopami po zaniklé osadě Valtířov (Waltersgrün) se (základy domů a návesním rybníkem). Valtířovské rybníky na Mlýneckém potoce založené v r. 2014 zvyšují esteticko krajinářskou hodnotu lokality při vstupu do CHKO. Možné jsou výhledy na Poběžovickou pahorkatinu. Územím prochází NS Zlatá stezka (Goldsteig) na trase středověké obchodní stezce. Trasy vedení el. napětí mírně snižují dochované kulturně historické hodnoty území.
VOSK/D6/1	**Nemanice**	Rozlehlá enkláva Nemanické kotliny (na severním okraji Haltravského hřebenu), v údolí Nemanického a Novosedelského potoka. Uprostřed zemědělských ploch se zde nachází obec Nemanice obklopená drobnými sídly (Novosedelské Hutě, Nová a Stará Huť, Novosedly a Nemaničky). Lokalita vyniká až výběžkovitě členitými okraji lesních porostů, cennými mokřadními polohami potoků, plným zapojením většiny sídel v doprovodné zeleni a polohami několika zaniklých osad. Stopy zaniklých sídel jsou dosud patrné (př. Křížová Huť, Lískovec, Mýtnice). Územím prochází komunikace II/189, která vede z Draženova přes Klenčí pod Čerchovem na hraniční přechod Lísková a dále několik turistických tras a cyklotras. Otevřené polohy bezlesí umožňují dálkové pohledy na Čerchovský i Haltravský hřbet (s dominantou Starého Herštejna). Jedná se tak o území s jedinečnými přírodními a krajinářsko-estetickými hodnotami. Obec Nemanice s dominantou kostela sv. Jana Nepomuckého má však výrazně poškozenou urbanistickou strukturu a charakter zástavby. Dokladem přírodních hodnot území jsou chráněná území EVL Niva Nemanického potoka, PP Louka u Staré Huti, PR Starý Heršten, Památný strom Nemanické duby, Čepičkovo dub na pile.

VOSK/D6/2	**Závist**	Nevelká enkláva obce Závist uprostřed lesů v obklopení Nemanickým potokem a říčkou Radbuzou pod vrchem U Závisti (613 m n.m.). Lokalita má částečně dochovanou urbanistickou strukturu, vč dochovaných tras cest a uspořádání některých objektů (tradičních) . Nově byly vybudovány 3 malé rybníčky. Velikost enklávy přibližně odpovídá doloženému rozsahu z císařského mapování. Lokalita bez rušivých prvků a s přírodě blízkým krajinným rámcem tak vyniká harmonickým měřítkem a vztahy v území. Navíc umožňuje působivé výhledy na Lysou a Herštejn.
VOSK/D7/1	**Lučina**	Jedna z nejpůsobivějších lokalit opuštěné kulturní krajiny Českého lesa při samé hranici s Bavorskem. Vrchovinný charakter enklávy, do stran rozbíhající se pramenišť třech potoků, náletová zeleň v plochách původního rozsahu zástavby zaniklých sídel či v úsecích členěných pozemků. A na středu enklávy pietně upravená část zaniklé obce Lučina (prezentace zaniklých objektů vč. kostela sv. Jiří a hřbitova). Osou enklávy je cesta v historické trase, která umožňuje pohledy na jedinečné přírodě blízké okolní scenérie dokládající kultivaci krajiny zaniklých osídlení. Vysoká krajinářsko-estetickou hodnota území je dána harmonií měřítka a vztahů v historicky osídlené krajině. Síla ducha enklávy vychází z historického vývoje krajiny a sídel, pohnutých osudů obyvatel a úctou současníků, vyjádřenou pietní úpravou území. Členitý reliéf s doprovodnou zelení cest a luk umožňuje minimum průhledů na okolní vrchy. Lokalitu je žádoucí zachovat.
VOSK/D7/2	**Švarcava (Dianin Dvůr)**	V dolnohuťské části Nemanické vrchoviny na hranici s Bavorskem v údolí pramenišť a mokřadů hraničního potoka Černice se nachází enkláva historicky kultivované zemědělské krajiny. Je územím zaniklé osady Švarcavy, zámečku Dianin dvůr a osady Dolní Huť. Zaniklé osady jsou zřetelně vymezeny vzrostlou náletovou zelení, četné shluky mimolesní zeleně jsou stopami po zaniklých trasách cest a historickém členění pozemků. Ruiny Dianina Dvora, resp. loveckého zámečku jsou patrné na vyvýšenině při historicky komponované cestě. Enkláva ohraničená masivem převážně smrkového porostu Nemanické vrchoviny, ukloněná k údolí Černice, otevírá působivé výhledy na Bavorské hřbety. Díky historické kultivaci krajiny se stopami kompozice (komponovaná trasa cesty), nenarušeností civilizačními prvky, vyniká území vysokou krajinářsko-estetickou hodnotou s harmonickými vztahy.
VOSK/D7/3	**Horní Huť**	Uprostřed lesů uzavřená enkláva zaniklé osady Horní Huť ve vysokém stadiu sukcese pouze charakterem a uspořádáním náletové zeleně upozorňuje na pravděpodobnou kultivaci člověkem. Zeleň zcela pojmula původní osadu. Cyklotrasa v trase historické cesty umožňuje omezené průhledy do poloh Bavorska. Působivá odloučená lokalita vyniká přírodním charakterem.
VOSK/D7/4	**Hraničná**	Zarůstající enkláva uprostřed lesních porostů pod vrchem Záseky (703 m n.m.) se postupně proměňuje na několik menších mýtin. Mizí tak stopy po zaniklém osídlení i otevřené luční prostory. Areál roty PS byl odstraněn. Hodnota území spočívá v harmonické krajině přírodě blízkého charakteru drobných světlin uprostřed lesů. V lokalitě se nachází nové rybníky Paadorfská huť 1 a Paadorfská huť 2.
VOSK/D8/1	**Díly**	Enkláva na východní hranici CHKO severně od obce Díly uzavřená lesním masivem Haltravského hřbetu. Leží převážně na levé straně údolí Mlýneckého potoka. Tok kopíruje turistická trasa Zlatá stezka. Enkláva je zajímavá dochovaností rozsahu a uspořádání lesních ploch i úseků plužin luk i lesa až na území Přírodního parku Český les. Dochovaly se i trasy polních cest. Okrajová enkláva harmonické krajiny ukloněná k Postřekovu, bez narušení civilizačními prvky.
VOSK/D8/2	**Herštejnské Chalupy**	Soustava několika malých enkláv uprostřed lesů na hřebeni Pivoňských hor na trase Zlaté stezky od vrchu U Korytan (743 m n.m.) až po Herštejnské chalupy pod Lysou horou (870 m n.m.). Ty byly historicky spojitou enklávou s několika osadami a samotami (Herštejnské chalupy, Liščí domky, Mladé Korytany). Dokladem je charakter vzrostlé náletové zeleně na jejich území a fragmenty křížků a kamenných základů. Lokalita se stopami historické kultivace na hřebeni Pivoňských hor vyniká esteticky atraktivními partiemi lesní horské krajiny s přírodě blízkými scenériemi i jedinečnými výhledy do území CHKO i do krajiny Domažlicka. Charakter lokality je v Českém lese ojedinělý. Cílem je neobnovovat, možné usměrnit nálety, odkrýt křížky a základy - osady na hřebeni při zlaté stezce jsou ojedinělou lokalitou.
VOSK/D9/1	**Jindřichova Hora**	Menší enkláva v lesích pod Bučinsko – Černovršským hřbetem. Nevyniká dochovaností struktury sídla Jindřichova Hora, ale působivým uspořádáním pastvin a luk ve zvlněném terénu, s bohatě strukturovanou mimolesní zelení, dochovaností některých z cest a rozptýlenou zástavbou. Členité okraje lesa tak dotvářejí harmonický krajinný rámem celé lokality. Členitost terénu a uspořádání krajinných prvků umožňuje pouze dílčí průhledy na Bučinský hřbet.
VOSK/D9/2	**Černá Řeka**	Menší kompaktní enkláva uprostřed lesů (pod Černovršským hřbetem (severně) v údolí Černého potoka. Enkláva malé obce Černá Řeka (doložena r. 1795) vyniká svou celkovou dochovaností krajinářsko-estetických hodnot. Na výrazně strukturovanou zeleň Černého potoka a drobných tůní navazuje historické členění pozemků – plužin, dochovala se urbanistická struktura kompaktní části obce (JZ) i trasování

		cestní sítě. Z mapy stabilního katastru 1838 je patrný provoz sklářské hutí a továrny v západní části enklávy, v současnosti nedochovaných - přestavěných. Výrazná mimolesní zeleň neumožňuje průhledy ani dálkové pohledy v území.
VOSK/D9/3	**Capartice**	Drobnější jihozápadně ukloněná enkláva Capartic uprostřed lesů Haltravské hornatiny, při severní straně komunikace II/189 (trasa patrná v mapě II. vojenského mapování). Lokalita vyniká harmonickým krajinným rámcem - přírodě blízkými partiemi doprovodného porostu prameniště Černého potoka, dvou menších rybníků a drobných tůněk přírodě blízkého charakteru v plochách druhově bohatých luk (vč. orchidejí) obklopených strukturovanými smíšenými okraji lesních porostů. Podstatně se dochovala struktura cestní sítě. Urbanistická struktura sídla a struktura zástavby je setřena převažující rekreační/chatovou výstavbou. Severní část enklávy otevírá dílčí pohledy na Bučinskočernovrský hřbet, resp. masiv Čerchova s rozhlednou Kurzova věž. Vizuální uplatnění zástavby sídla je omezeno na blízký odlesněný prostor. Naučná cesta Capartické louky.
VOSK/D9/4	**Pec**	Segment okolí obce Pec blízko hranice CHKO je ohraničený okrajem lesa haltravského hřbetu. Vyniká příznivou scénou menších enkláv zemědělské krajiny členěnými liniemi zeleně vodotečí a mezí (vč. původního členění pozemků), navazující na velmi kompaktní zástavbu obce Pec a Chodov. Členitá morfologie i otevřenost lokality umožňuje jedinečné výhledy na blízké Chodsko. Krásnými panoramatickými výhledy na Trhanov, Domažlice a okolí z vyhlídkového místa majestátní socha J. S. Baara je lokalita typická. Sama lokalita významnějšími znaky krajinného rázu nevyniká.
VOSK/D9/5	**Bystřice**	Uprostřed Čerchovských hvozdů v údolí potoka Studená Bystřice a jednoho jejího pravostranného přítoku se nachází postupně zarůstající enkláva bývalé osady Bystřice, (Fichtenbach). Ta vyniká polouzavřenými prostory luk s výhledy na Čerchovské hvozdy a do údolí potoka. Prostory luk, patrné z dochované trasy komunikace, jsou členěné strukturami zeleně v polohách zaniklých objektů a smíšenými porosty okrajů lesa. Estetická atraktivnost dílčích scenérií je dána dochovanými stopami kultivace krajiny bez necitlivých zásahů. Lokalita byla turisticky vyhledávanou již v období 1. republiky. Významnou je alej památných stromů Dubovka v Zapomenutém údolí v jižní části lokality (alej 150 let starých 86 dubů památných dubů podél dochovaného náhonu) i další dochované prvky a struktury (ZS Bystřice). Dochoval se kamenný mostek nedaleko prostoru původní návsi, umělý náhon a jeden rybník - bývalá plovárna (z pův. třech). I trasy většiny původních cest. Rušivý areál roty PS byl 2021 zcela odstraněn. Enkláva se nachází v ELV Čerchovský les, z části ve II. zóně CHKO. Cílem je zachovat a obnovit cenné přírodní a krajinné hodnoty, využití možné v případě citlivého řešení lokality jako celku (rekreaci extenzivní, příp. hromadná).
VOSK/D9/6	**Pozorka**	Na jihozápadním okraji Čerchovského hřbetu při hranici CHKO se nad Dolní Folmavou na pravé straně údolí potoka Teplé Bystřice nachází menší luční enkláva. Ta je zajímavá strukturami doprovodné zeleně drobných přítoků stékajících do údolí i cípem zeleně pod okrajem lesa na ploše 2 zaniklých objektů. Lokalita je západně ohraničena Zlatou stezkou a východně cyklotrasou (v trase původní komunikace). S ohledem na charakter ohraničení a uklonění enklávy jsou možné dílčí pohledy přes Dolní Folmavu (na Folmavskou pahorkatinu). Jedná se o okrajovou enklávu na JV hranici CHKO, v níž zástavba samot historicky zcela zanikla, vč. vedlejších cest. Cennější mokřadní společenstva nivy Teplé Bystřice se nachází za hranicí enklávy.
VOSK/D9/7	**Ovčí vrch**	V údolí mezi hřbety Ovčího vrchu a Mělíče se na levostranném přítoku Studené Bystřice nachází soustava třech čistě lučních enkláv - mýtin uprostřed lesů, které jsou z části doloženy již na archivních mapách stabilního katastru z r. 1838.

4.3. Architektonicky či urbanisticky významné objekty nebo soubory

Zájmové území Českého lesa má bohatou historii, v samotném území CHKO se však nachází velmi málo zapsaných kulturních památek. Většina z nich se nachází v sídlech v těsné blízkosti hranice CHKO a v hlavních centrech oblasti, v Tachově a Domažlicích. Dramatický poválečný vývoj vedl kromě vzniku rozsáhlého pohraničního pásma i k zániku mnoha „německých“ sídel, jejichž život byl spjat především s provozováním sklářských hutí. Přes změny ve využití krajiny (chátrání objektů a „vojenská architektura“) si území dodnes uchovalo své hodnoty spojené s přírodními krásami a malebností sídel, ve kterých je možné dodnes ojediněle najít zachovalé prvky lidové architektury. V severní části CHKO se nachází pouze jedna evidovaná památka – kaple ve Staré Knížecí Huti, na území obce Lesná. Historicky významné objekty jsou soustředěny na samém okraji CHKO – Broumov (2 zámečky), Lesná (zámek, kostel) a Halže (kostel). Je zde několik památkových zón lidové architektury – Broumov, Horní Jadruž, Chodský Újezd, zachovalé jsou pak samotné objekty v některých sídlech (Sv. Kateřina). V jižní části zájmového území jsou památky soustředěny do jeho „chodské“, nejjižnější oblasti. Na území CHKO se nachází jen několik pamětihodností (zřícenina hradu Starý Herštejn, klášter v Pivoni, kostel v Nemanicích a zámek Diana s anglickým parkem) a dalších objektů, které mají určitou historickou hodnotu, ale nepožívají památkovou ochranu. V těsné blízkosti hranice CHKO leží jediná národní kulturní památka, hrad Přimda.

Cíle ochrany a ochranná doporučení:

Cíle ochrany		**Odůvodnění**
CO1	Zachovat dochované historické objekty a jejich soubory jako doklad pohnuté historie Českého lesa, vč. jejich siluet, charakteristických pohledů a krajinného rámce	Pohnutá historie Českého lesa ve 20. století má za následek poměrně málo dochovaných historických objektů, proto jsou mezi ně zahrnuty i objekty nepožívající památkovou ochranu, ale vykazující určitou historickou hodnotu, ale i zřetelné zříceniny či zbytky staveb či novější objekty nezaměnitelného významu, které jsou dokladem historického vývoje území, byť nemají mimořádnou hodnotu památkovou, mají vysokou hodnotu výpovědní a spoluvytváří charakter a identitu území.
Ochranná doporučení		
OD1	Zapsané kulturní památky jsou ochráněny standardními nástroji státní památkové péče a z hlediska krajinného rázu je zajištěna.	
OD2	Objekty nepožívající památkovou ochranu je vhodné zachovat, chránit či obnovit jako odkazy na vývoj území.	
OD3	Zříceniny a zbytky staveb je nutné konzervovat a zachovat jako důležitou výpověď o dějinách území.	

Seznam architektonicky či urbanisticky významných objektů nebo souborů:

Kód (ID)	Název	Charakteristika
OBJ/A1/1	**Broumovský zámeček**	Lovecký zámeček mající charakter spíše větší romantické vily stojí v údolí Hamerského potoka, v bývalé osadě Nový Heimhausen (původní osada, která je od roku 1945 součástí Broumova). Byl postaven na popud Johana Ernesta Berchem-Heimhausena (1823-1896). Pochází z druhé poloviny 19. století. Dnes je opravený, v soukromém vlastnictví. Ochrana lokality spočívá v zachování charakteru historického objektu v jeho cenném krajinném rámci (niva Hamerského potoka, zalesněné svahy – PR Broumovská bučina, PR Stráně Hamerského potoka)
OBJ/B1/1	**Kočičí mlýn**	Kočičí mlýn (Katzenmühle) byl postaven ke konci 18. století. V průběhu 2. poloviny 19. století byl mlýn přebudován na vrchnostenskou hájovnu tachovského velkostatku. Budova bývalého mlýna byla zbourána po roce 1945. V roce 2010 byly zrekonstruovány dva zdejší rybníčky (k pohonu mlýna sloužil pouze horní), místo bylo upraveno a zařazeno do naučné stezky Branka.
OBJ/B4/1	**Roubená kaple Ostrůvek** (29742/4-4036)	Kaple se nachází v osadě Ostrůvek (Insenthal), v sousedství loveckého zámečku s pozůstatky úprav anglického parku z 2. pol. 19. století, postaven rodem Windischgrätzů. V rámci regionu se jedná o ojedinělý typ památky, kvalitní stavbu v lidovém stylu -volně stojící roubená kaple na kamenné podezdívce, s obdélnou lodí a trojboce uzavřeným presbytářem. Střecha sedlová, se sanktuskou v hřebeni.
OBJ/B4/2	**Lovecký zámeček Ostrůvek**	V 19. století si zde Windischgrätzové nechali postavit lovecký zámeček. Stavbu obklopoval anglický park se soustavou rybníčků. Plánek z roku 1893 ukazuje, že budova byla postavena na zemní terase nad rybníčkem, s břehy zformovanými do podoby srpku. Možná i to přispělo ke vzniku jména zámečku Ostrůvek. V jeho blízkosti stojí dřevěná kaple a bývalé objekty hájovny. Zámeček byl bohužel přestavěn. Parková úprava je v lokalitě je dodnes patrná.
OBJ/B4/3	**Šelmberk - pozůstatky hradu**	Zřícenina hradu Šelmberk (někdy Starý Zámek) se nachází na zalesněném kopci Na Skalkách (769 m n.m.) v území PP Šelmberk. Byl založen kolem roku 1300, již v pol.

		14. století zanikl. Stával na výrazné skalce. Dodnes lze identifikovat zbytky zdí, stopy opevnění – kamenné valy, skalky, příkopy a urovnaný prostor předhradí.
OBJ/B4/4	**Rozhledna Havran**	Rozhledna Havran na vrchu Havran (894 m n.m.) se nachází na místě původní vojenské věže pohraniční stráže z roku 1963. Věž měřila 46 m (ocelová konstrukce s dřevěnou nástavbou a anténami), na konci 80. let byla snížena na 26 m, roku 1992 je opuštěna. Roku 2014 byla rekonstruována (původní nosná konstrukce doplněna schodištěm a novým vyhlídkovým ochozem) na současných 24 m. Umožňuje výhled na Český les (vrch Přimda, Velký Zvon, Čerchov, Dyleň), Slavkovský les (Lesný a Lysinu), Šumavu i Bavorsko.
OBJ/B4/5	**Arnoštova leštírna (nedaleko obce Stará Knížecí Huť**	V lesích na Huťském potoce pod Novou Knížecí Hutí na trase Via Czechia – jižní stojí Arnoštova leštírna. Je to jediná leštírna tohoto druhu na světě. Své jméno získala podle majitele Zahájského panství Arnošta Malovce, který tuto leštírnu založil. Do současnosti se dochoval pouze leštírenský stroj. K jeho obnovení došlo téměř náhodou – při své procházce v místech, kde bývaly sklárny, si regionální historik všiml části kovového zařízení, částečně zasypaného, ale i zakrytého popadanými stromy. Při odkrytí pak došlo k objevení celého leštírenského stroje z poloviny 19. století. Až když bylo vše vyčištěno a začalo se s úpravou plochy okolo leštírny, všimli si historikové otvoru, který naznačoval, že pod leštírnou by mohlo být ještě jedno patro. Když se tam dostali, našli tam původní stroje, které umožňovaly pohyb leštírny. Tím, že vrchní patro bylo zasypáno, sem nemohl vzduch a stroje tak zůstaly ve velmi dobrém stavu. Toto spodní patro není z bezpečnostních důvodů běžně přístupné.
	Hřbitov v osadě Jedlina	Hřbitov v Jedlině byl založen už v roce 1787 společně s farou. Na hřbitově byly v roce 1943 pohřbeny ostatky členů významného českého šlechtického rodu Malovců, kteří vlastnili blízký statek Waldheim. Po 2. sv. válce zaniklou ves Jedlina nyní připomíná působivý hřbitov, který byl na začátku 90. let opraven - bylo provedeno celkové vyčištění, postaveny původní kamenné náhrobky a vztyčen velký dřevěný kříž. Dále u cesty stojí opravený památník obětem 1. světové války. Univerzálním a opakujícím se mementem jsou zarůstající ruiny domů.
OBJ/B6/1	**Ruiny zámku Zahájí**	Původní zámeček (starý Zámek/Waldheimský zámek) postavili Lobkowiczové v 17. století. Zřícenina se nachází 400 m od hranic v 670 m n.m. nad zaniklou osadou Přední Zahájí. Dochovaly se zbytky okrouhlé bašty a sklepení, kamenné sloupy a desky připomínají místo, kde stávala pohřební kaple rodu Malovců.
OBJ/B7/1	**Zřícenina kostela sv. Apoleny a kaple Panny Marie Pomocné** (1074895664)	Kulturní památka zříceniny poutního kostela sv. Apolonie a kaple Panny Marie Pomocné stojí osamoceně v lese zhruba 5 km jihozápadně od obce Přimda při silnici do Nové Vsi v mírném svahu. Místo staveb bylo významným poutním místem, navštěvovaným i z bavorské strany hranice. Kostel je slohově čistou raně barokní stavbou, vystavěnou v místě starší kaple. Nedílnou částí poutního místa byla kaple se zázračným pramenem. Kaple sv. Apoleny je poprvé zmiňována r. 1580; ke zdejšímu prameni po zprávách o zázračných vyléčeních začali putovat nemocní. Majitel panství proto na místě nechal postavit kostel, vysvěcený r. 1670. souběžně s kostelem sv. Apoleny byla nad studánkou (léčivým pramenem) vystavená drobná sakrální stavba Kaple Panny Marie Pomocné. O svatodušních svátcích se zde konaly hojně navštěvované mše, o kostel pečovali dva poustevníci. Před 2. sv. válkou byl kostel v havarijním stavu. Jeho vnitřní zařízení bylo převezeno do okolních kostelů. Od r. 2008 zde začaly probíhat práce (Zvon, o.s.) na obnově kulturní památky, jednalo se spíše o asanaci za účelem možného zpřístupnění veřejnosti. Objekt je přístupný z komunikace II/198 z Přimdy do Železné.
OBJ/B8/1	**Zbytky šibenice na Šibeníku**	Na tomto místě se nachází zbytky starého kamenného popraviště ze 16. až 18. století.
OBJ/B9/1	**Lidová architektura** (usedlost čp. 34, několik stodol), Smolov	Usedlost čp. 34 s obedněným domem čp. 34, několik dřevěných rámových stodol
OBJ/C1/1	**Lovecký zámek Diana** (41888/4-1887)	Kulturní památka - areál loveckého zámečku (zámek, správní budova, park, žulový obelisk) je situovaný na jižním okraji osady Diana v jejím nejvyšším místě, v hlubokých lesích nedaleko Rozvadova. Zámek je nazván podle bohyně lovu Diany. Jedná se o barokní stavbu na půdorysu klasicistního kříže z roku 1732, zakomponovanou do rozsáhlého přírodně krajinářského parku ve stylu anglických parků s vynikající kompozicí. Při cestě k zámečku stojí dřevěná kaple zasvěcená Matce Boží a svaté Žofii (1939). Nedílnou součástí zámeckého areálu je administrativní zámecká budova, vzniklá v sousedství loveckého zámečku někdy po polovině 19. století (kulturní památka rejst. č. ÚSKP 41888/4-1887). Zámek byl upravován zřejmě koncem 18., v průběhu 19. a 20. stol., užití se měnilo, 1992 byl navrácen Kolowratům. Interiéry zámku nejsou přístupné,

		návštěvníkům je k dispozici pouze park. Autorství architekta J.B. Santiniho se nepotvrdilo. Součástí areálu je rozsáhlý přírodně krajinářský park při loveckém zámečku, plynule přecházející do volné lesnaté krajiny. s exotickými jehličnany, duby, červenými buky, jírovci atd (kulturní památka rejst. č. ÚSKP 41888/4-1887). Osada je křižovatkou turistických tras (Kolowratova naučná stezka, Via Czechia – jižní, cyklotrasy), v blízkosti rozhledna). Na areál zámku navazuje obora o rozloze 22 ha. Zámek byl propojen s hospodářským dvorem, později myslivnou Diana, (lokalita Rybničná cca 1 km jihozápadně od osady u Kateřinského potoka), kt. se stala po 2. sv. válce sídlem Pohraniční Stráže a postupně byla zničena.
OBJ/D1/1	**Pozůstatky kostela sv. Jana Křtitele, Pleš**	V místě byla postavena nejprve kaple (1681), která byla později přestavěna na kostel. V roce 1858 se stal farním kostelem a od roku 1906 sloužil jako filiální hřbitovní kostel. Po r.1906, kdy byl na návsi vystavěn nový kostel Panny Marie a kostelík zůstal stranou zájmu místních farníků. Po r. 1945 vyhořel. Základy kostela byly po r.1990 odkryty a pietně upraveny, byly obnoveny obvodové zdi do výšky 1 metru. 14.8.1993 byly dokonce opětovně vysvěceny. Od roku 2008 kostel vlastní občanské sdružení Zvon, jehož cílem je obnovit kapli Panny Marie Pomocné a stabilizovat pozůstatky kostela tak, aby mohl zase sloužit veřejnosti.
OBJ/D2/2	**Zřícenina loveckého zámku Walddorf**	V lesích jižně od Karlovy Hutě (u bývalé osady Waldorf) se nachází zřícenina loveckého zámečku Walddorf postaveného na konci 18. stol. Zámeček z konce 18. století byl součástí sklářské vesnice. Při přestavbě v 19. stol. zvýšen o dřevěné patro. Po r. 1945 zanikl kvůli blízkosti hraničního pásma.
OBJ/D3/1	**kamenný klenutý most, Mostek** (1140106464)	Jediná dochovaná památka na dnes již zaniklou ves Mostek (r. 1960). Most byl postaven v roce 1809 (letopočet je patrný na jednom z kamenů u paty mostu) na místě dřevěného mostku na území později zaniklé vesnice Schwanenbrückl (Labutí mostek). Přes most vedla silnice z bavorského Schönsee k Horšínu (zaniklá obec) a dále k Mutěnínu. Na most byla napojena hráz rybníka a v jeho blízkosti stál vodní mlýn. Most se klene jedním obloukem nad říčkou Radbuzou. Lícní strany jsou vyzděny z lomového kamene s vyznačenými klenáky oblouku, omítka se zachovala jen minimálně. Konstrukce délky 14 m, šířky asi 5 m, vzepětí oblouku nad vodní hladinou je 2,5 – 3 m. Most míval parapetní zídky, dochovaly se jen jejich paty o šíři 50 cm a uprostřed rozpětí vyšší nadezdívka, kde snad byla umístěna socha. Vozovka je kamenná, zarostlá travou. V roce 2004 byl mostek prohlášen kulturní památkou.
OBJ/D5/1	**Augustiniánský klášter Pivoň s kostelem Zvěstování Panny Marie** (20767/4-2149)	Národní kulturní památka (od r. 2023), bývalý augustiniánský klášter v Pivoni byl založený ve 13. století, upravován ve 2. pol. a koncem 16. století, barokně přestavěn koncem 17. století, rozšíření v r. 1733. V roce 1787 byl zrušen císařem Josefem II. a v 19. století přestaven na zámek. Jednotlivé budovy kláštera prošly poměrně složitým stavebním vývojem. Po roce 1945, kdy sloužil armádě a JZD, došlo k jeho rozsáhlé devastaci (kostel sloužil jako sýpka, kostelní věž jako pozorovatelna pohraniční stráže). Po požáru roku 1953 bylo provedeno statické zajištění kostela. Další rekonstrukční práce probíhaly od r. 1989, v r. 2009 byly zastaveny. Areál pivoňského kláštera představuje mimořádně významnou památku v širším historickém kontextu. Jde o unikátní stavební strukturu zahrnující zejména gotickou a barokní fázi. Jedinečný je jeho význam historický z hlediska augustiniánského řádu, přeshraniční spolupráce a soužití mezi Čechy a Němci od poloviny 13. století až do roku 1945. Nejhodnotnější částí kláštera je raně gotický presbytář kostela Zvěstování P. Marie, patří k našim nejstarším ryze gotickým stavbám bez románských přežitků. Na kostel navazuje barokní čtyřdílný konvent s hospodářským zázemím a bývalou klášterní zahradou. Klášterní areál je cennou součástí urbanismu obce Pivoň a mimořádným krajinným prvkem v podhůří Českého lesa.Objekty kláštera byly založené na svahu. Přístupová cesta k areálu vede od V a Z. Jižně od konventu mezi terasou a zaniklým rybníkem se rozkládá prostor bývalé klášterní zahrady.
OBJ/D5/2	**Sochy sv. Cyriaka a sv. Jana Nepomuckého** (29048/4-2150)	Před ohradní zdí u brány na hřbitov SZ směrem od areálu kláštera jsou osazeny na čtyřbokých kamenných podstavcích doplněných profilovaným soklem a římsou sochy sv. Jana Nepomuckého (1742) a sv. Cyriaka (1743). Mariánský sloup z r. 1755 se nedochoval.
OBJ/D6/1	**kostel sv. Jana Nepomuckého, Nemanice** (34155/4-2159)	Kostel se hřbitovem byl postaven v letech 1781-85 jako pozdně barokní novostavba na místě dřevěné kaple z r. 1704 (ta snad byla v r. 1718 rozšířena) zaujímá v rámci zástavby poměrně dominantní postavení (patrný při dálkových pohledech od západu). Objekt je založený do mírného svahu, vstup ke kostelu od severozápadu po kamenném schodišti. Zhruba přímé schodišťové rameno dělí podesta. Prostranství kolem kostela na jihu a západě ohraničuje strmý škarp, na severu polní cesta a na východě ohradní zeď hřbitova. Východně od kostela stála zděná kaple, zanikla koncem 20. stol. V kostele se v současnosti slouží bohoslužby.

OBJ/D7/1	**Pozůstatky barokního kostela sv. Jiří, Lučina**	Od roku 1688 je v Lučině zmiňována zámecká kaple zasvěcená svatému Jiří. V roce 1753 k ní byla přistavěna kostelní věž. Roku zde 1786 byla zřízena fara. Barokní jednolodní kostel obdélníkového půdorysu byl doplněn hranolovitou věží, zakončenou cibulovitou bání s křížem. Měl hlavní vchod obrácený k návsi a dva postranní. Jeden vedl do české sakristie, druhý do bavorské. Roku 1956 je obec až na hřbitov a kostel zbořena. Kostel odstřelen až v roce 1975. V roce 2001–2002 byl realizován projekt nazvaný „Znovuzrození kostela sv. Jiří v Lučině – Grafenriedu“. Zříceniny kostela byly odhaleny a stavebně zajištěny v roce 2011. V průběhu března 2017 byl vyklizen vnitřní prostor věže. Při odkrývání pozůstatků kostela byl nalezen základový kámen kostelní věže z r. 1775. Obnažené zdivo bylo částečně doplněno. V místě zničené oltářní menzy byla umístěna nová, zhotovená z kamenných kvádrů ze zříceniny jednoho z domů. Do výklenku nad bývalým oltářem byla umístěna kopie obrazu Krásné Panny Marie Grafenriedské. Opravené pozůstatky kostela byly vysvěceny dne 28.4.2012.
OBJ/D7/2	**Zřícenina loveckého zámečku Diana**	U turistického hraničního přechodu Švracava (Schwarzach) se v katastru obce Rybník nachází ruiny loveckého zámečku Dianin dvůr (Dianahof). Ten se vypínal na návrší nad údolím hraničního Zlatého potoka nedaleko obce Švarcava. Kolem roku 1736 byl na návrší založen poplužní dvůr (Schwarza Hof, podle blízké obce Švarcava). Jako Diana Hoff se poprvé objevuje v roce 1763. Zřejmě v této době byl součástí dvora malý zámeček, který vrchnost využívala k lovu a dvůr přejmenovala podle bohyně lovu Diany na Dianahof. V roce 1812 zcela vyhořel. Roku 1819 nechal majitel statku Kryštof Vidršpergár na místě dvora vybudovat lovecký zámeček s bohatým příslušenstvím. V roce 1825 byla při zámečku zřízena kaple zasvěcená jeho patronu sv. Kryštofu. Na Dianě také stála škola, pro děti nedalekých osad Dolní a Horní Huť a také ze Švarcavy. V roce 1870 došlo v okolí zámečku k vybudování obory pro jeleny a daňky. V roce 1916 byl přestavěn celý zámeček. Zámeček stál v čele čtverhranného dvora, ohraničeného zděnou hradbou. Strany dvora vyplňovaly hospodářské budovy. Patrovou stavbu kryla mansarda pobitá šindelem. Při cestě vedle uzavřeného areálu zámečku, stála kaple sv. Kryštofa - stavba s obdélníkovou lodí, v jejímž čele se tyčila věž, krytá jehlancovou stříškou. Od roku 1951 sídlila na zámečku rota Pohraniční stráže. V 1. polovině 60. let byla rota zrušena a do 1990 zde byla vojenská pozorovatelna. Mezitím Dianin Dvůr chátral Obvodové zdivo na zámečku je dosud patrné, ostatní budovy se nedochovaly. Dochovala se trasa cesty historicky komponované aleje, doporučení obnovit.
OBJ/D8/1	**Zřícenina hradu Starý Herštejn** (24139/4-2151)	Zřícenina kdysi významného strážního hradu v těžko dostupné poloze, s dochovanou částí věže. Hrad založen již 1266, v období rané gotiky; přechodně majetkem Jana Lucemburského. Po dobytí v roce 1510 už nebyl obnoven. Hrad byl založen na vysokém vrchu, na jeho protáhlém, skalnatém a příkrém vrcholu. Vnější opevnění tvořil od Z přes S po SV stranu dvojitý příkop s valy. Pod jádrem se na SZ straně nacházelo malé předhradí. Na obou koncích jádra stávaly dvě okrouhlé věže, z nichž se dochovala jen ta na JV. Mezi věžemi stával palác. Dnes v poloze lesa se nachází rozhledna. PR Starý Herštejn.
OBJ/D9/1	**Kurzova rozhledna, Čerchov**	Na Čerchově (nejvyšším vrcholu Českého lesa (1042 m)) se nachází kamenná rozhledna Kurzova věž postavena 1905, pojmenována po jednom ze zakladatelů organizované turistiky na Domažlicku, symbol strážce Českého lesa a česko-německého setkávání. Sloužila veřejnosti do r. 1938, poté ji zabralo německé vojsko, 1950 vojska PS. Věž byla veřejnosti zpřístupněna 1989. Na vrcholu stojí také vojenská betonová věž, vysoká přes 30 metrů. Vedou k ní turistické trasy z několika směrů. Na vrchol Čerchova vedla od České studánky tzv. Hanova stezka. Kamenné schody a upravený terén této stezky vinoucí se mezi skalkami je dosud patrný. Od vrcholu pramení v minulosti upravený pramen Emerichovy studny.
OBJ/D9/2	**Pomník J. Š. Baara** (37895/4-4029)	V parkově upraveném svahu, při silnici z Klenčí pod Čerchovem do Nemanic, na násypu ve tvaru komolého jehlanu se nachází pomník J. Š. Baara, rodáka z obce Klenčí, který věnoval převážnou část literární tvorby Chodsku. Pomník byl původně z r. 1933, po zničení Němci v r. 1940 obnoven a odhalen v r. 1947. Ústřední část pomníku tvoří bronzová socha, která je dílem předního českého sochaře 20. století, Ladislava Šalouna. Severozápadně od pomníku menší drobný památník padlých amerických vojáků a jižně od pomníku památník pěti tragicky zahynulých rudoarmějců. Jedná se o vyhledávané vyhlídkové místo.
OBJ/D9/3	**Náhon Teplé Bystřice, část úseku**	Část náhonu Teplé Bystřice z 2. pol. 16. století v původní délce 16 km, který přiváděl vodu do Domažlic, zásoboval mlýny, manufakturu či fabriky. Kanál vede podél železnice a po své trase má několik propustků a viaduktů, je daleko starší než třeba Schwarzenberský kanál. Na území CHKO vede v dl. cca 1 km od Vavřineckého potoka pod vrchem Na Podkově (558 m n.m.), východně k hranici CHKO do přírodního parku). Připravuje se jeho vyhlášení za kulturní památku.
OBJ/	Tereziánské hraniční kameny z r. 1766	18 hraničních kamenů z r. 1766, umístěných na základě uzavření smlouvy Marie Terezie s Maxmiliánem III., kterých se mezi Folmavou a Hraničnou

4.4. Roty pohraniční stráže

Pozůstatkem nejmladší historie Českého lesa je řada dochovaných objektů Pohraniční stráže, které vytváří v krajině strukturu staveb poměrně velkého měřítka umístěné převážně mimo osídlení, typické „architektury“ a které se zrušením hraničního pásma byly postupně opuštěny. Některé byly využity Ministerstvem vnitra pro hraniční policii, ale většina objektů je prázdných a postupně chátrají. Mezi vojenské stavby patřila i hustá silniční síť. V současné době se jedná o účelové komunikace obcí, Lesů ČR, nebo okresních správ silnic. Umístění rot je proto v řadě případů ve střetu s nejcennějšími lokalitami či s dalšími přírodně hodnotnými oblastmi Českého lesa. Protože je přítomnost těchto objektů pro krajinu Českého lesa typická a dotváří její charakter, je jim věnována zvláštní pozornost jako dokladům historické vývojové etapy území. Do seznamu jsou zahrnuty i další významnější objekty pohraniční stráže.

Cíle ochrany a ochranná doporučení:

Cíle ochrany		**Odůvodnění**
CO1	Využít strukturu aktuálně nevyužívaných, dosud neasanovaných areálů či staveb pohraniční stráže pro potřebnou turistickou a rekreační infrastrukturu	Objekty pohraniční stráže se vyskytují na území CHKO v několika podobách. Některé zanikly již v minulosti, nebo byly zbořeny po roce 1990, některé se objevují přímo v sídlech, jiné jsou umístěny v krajině jako samostatné areály napojené na dopravní i technickou infrastrukturu. Ačkoli jde o stavby morálně přežité, leckdy v havarijním stavu, mají výpovědní hodnotu, jsou součástí identity pohraničního území. Proto je možné alespoň některé z objektů jako doklady pohnuté minulosti využít pro potřebnou turistickou a rekreační infrastrukturu, aniž by se musely stavět nové objekty na tzv. zelené louce.
CO2	Chránit cenné přírodní hodnoty vyvinuté na území areálů bývalé pohraniční stráže či v jejich okolí	V případě převládajících přírodních hodnot na území areálů PS neumožnit znovuvyužití objektů, z důvodu ochrany cenných přírodních stanovišť. Přistupovat individuálně.
Ochranná doporučení		
OD1	Objekty PS, které zcela zanikly, neobnovovat, zvlášť nacházejí-li se v přírodě hodnotných lokalitách a/nebo nelze-li vhodně využít jejich potenciál (dopravní napojení, napojení na sítě atd.) či stopy po nich jsou již setřené.	
OD2	Objekty v rotách lze obnovit, přestavět, nahradit novostavbami, nenaruší-li významně charakter území a nedojde-li k zvětšení hmoty, výšky či rozsahu území PS. Tyto situace je potřeba posuzovat individuálně v kontextu přítomnosti hodnot krajinného rázu.	
OD3	Objekty v samostatných areálech v krajině lze vhodně využít (obnovit, přestavět, nahradit novostavbou), nedojde-li k excesivnímu rozšíření jejich hmot, výšky či zastavěného území a narušení krajinných scenérií nad rámec současného stavu. Objekty pozorovatelen, hlásek, lze využít k turistickému ruchu (rozhledny a další vybavenost) při zužitkování stávající dopravní a technické infrastruktury. Tyto situace je potřeba posuzovat individuálně.	

Seznam rot pohraniční stráže:

Kód (ID)	**Název**	**Charakteristika**
R/A1/1	**Tišina** *(Jestřábí vrch)*	Rota PS Tišina fungovala do r. 1966, následně areál převzala ČSLA, která zde zřídila stanoviště rádiového průzkumu 1. průzkumného praporu (Podbořany) 1. tankové divize (Slaný), které zde vydrželo až do počátku 90 let. Zároveň se zde nacházela pozorovací hláska PH156, spadající pod 55. radiotechnický prapor Kříženec. Celý areál se nacházel v lesní pustině, v hraničním pásmu cca 1 km od státních hranic. V současnosti je areál opuštěn a v troskách (chátrající TESCO domky). Využívána je věž hlásky, pro antény mobilního operátora. Kolem vede turistická přeshraniční stezka Žďár-Griesbach. Lokalita je ve II. zóně CHKO, v těsné blízkosti PR Bučina u Žďáru. Pro kumulaci přírodních hodnot by měl být areál asanován, bez možnosti obnovy. Možné je zachování stávajícího vysílače na jižním okraji plochy.
R/B1/1	**Branka**	Areál umístěný pod vrchem Branka na okraji VOSK/B1/2, S od sídla Branka, přístupný z účelové komunikace. Aktuálně uzavřený s plochami FVE (výrobní areál), původní objekty roty zpustly. Rota PS vybudována v pol. 80. let, původní rota blíže u hranic byla zbořena. Hlavní budova mnohem větší než běžné roty, 2007 poničena orkánem Kyrill. Areál leží mimo trasu NS Branka. Cíl: S ohledem na rozsah a umístění vyloučit možnost rozšíření ploch pro umisťování staveb (soulad s ÚS ČL).

R/B2/1	**Pavlův Studenec**	V letech 1951 – 1976 byla rota PS Pavlův Studenec v budově bývalé školy a používala ještě několik sousedních objektů včetně kostela, v jeho věži byla pozorovatelna. V roce 1977 byly všechny objekty obce, vč. kostela zbourány. Rota se přesunula 1 km východně. Fungovala do roku 1991, poté sloužil Pohraniční polici, následně opuštěn. Areál se nachází pod vrchem Javořina v k.ú. Halže při komunikaci II/199 uprostřed lesního porostu východně od ZS Pavlův Studenec. Na regionálně významné dopravní trase propojení sídel Branka – Bärnau. Aktuálně je z části využívaný pro obchod a v rekonstrukci. Cíl: S ohledem na umístění a stávající využití areálu je vhodné zachovat stávající rozsah budov, vyloučení rozvoje zástavby z hlediska plochy i výšky (soulad s US ČL).
R/B4/1	**Vašíček**	Areál v lesích pod Tetřevím vrchem (815 m n.m.) 1,25 km od státní hranice. V letech 1950 až 1989 zajišťovala hraniční pásmo rota PS Vašíček (pojmenovaná po 1. veliteli roty J. Vašíčkovi). Areál několika chátrajících budov se nachází v blízkosti II. a I. zóny CHKO, cca 200m od PR Ostrůvek. Podél areálu vede cyklotrasa 2170 a červená turistická trasa (Stezka Českem). Cíl: asanovat, neobnovovat, usměrnit možnost rekreačního využití s ohledem na přírodní charakter lokality (bezprostřední blízkost II. a I. zóny CHKO a cenný biotop rašelinných jezírek a ZCHD) - soulad s ÚS ČL.
R/B4/2	**Havran** *(hláska)*	Lokalita 300 m od hranic. Pozemní průzkumné stanoviště rádiového a radiotechnického průzkumu na vrchu Havran (894 m n. m) do r. 1992. Věž bývalé vojenské pozorovatelny 2014 rekonstruována, v současnosti 24 m vysoká veřejně přístupná rozhledna. Pod rozhlednou přístřešek LČR. Lokalitou prochází turistické trasy a cyklotrasy (Stezka Českem). Cíl: vyloučení možnosti rozšíření ploch pro umisťování staveb.
R/B5/1	**Nové Domky** *(za hranicí CHKO)*	Areál PS pod Jezevčím vrchem (630 m n.m.) na SV okraji obce Nové Domky, přiléhá k hranici CHKO. V současnosti využit jako Výchovný ústav pro mladistvé. Vstup jen na povolení. V blízkosti Památník přestřižení železné opony. Leží na trase Via Czechia – jižní, Příhraniční NS. Cíl: Využití areálu vhodné.
R/B5/2	**Hraničky**	Východně od zaniklého sídla Hraničky nad křižovatkou Příhraniční NS a Stezka Českem leží bývalý areál střelnice PS Hraničky. Areál PS vznikl r. 1950, svému účelu sloužil do počátku 80. let, kdy byla asi kilometr západně vystavěna nová rota. Poté byla stará rota srovnána se zemí a na jejím místě lze najít již jen pár artefaktů. Lokalita je v současnosti bez staveb, s asfaltovými komunikacemi. Jedná se o manipulační plochu lesnické výroby. Cíl: neumisťovat trvalé stavby (soulad s ÚS ČL).
R/B6/1	**Stoupa**	V JZ okraji osady Stará Knížecí Huť se nachází 3 hektarový areál se dvěma objemnými budovami. Rota PS sem byla přesunuta roku 1985 z území zaniklé osady Stoupa. Stávající areál je ozeleněn, negativní vliv snížen v pohledech z interiéru sídla snížen. S ohledem na jeho rozsah a charakter zeleně působí stále rušivě. Cíl: V případě asanace novou výstavbu přizpůsobit charakteru dalších objektů v osadě. Nerozšiřovat zástavbu v poloze louky mezi areálem roty a Knížecí Hutí. Doporučení upravit ozelenění S strany areálu tak, aby odpovídalo charakteru doprovodné zeleně venkovského sídla. Pozn. ÚS ČL neuvádí.
R/B6/2	**Štádlerův kopec**	Bývalý areál PS na území obce Lesná umístěný na zalesněném vrcholu Štádlerův kopec (772 m n.m.), dopravně nedostupný, mimo turistické trasy, asanováno, 1 zbývající objekt, bez možnosti obnovy (soulad s ÚS ČL).
R/C1/1	**Diana (Rybničná)**	Areál 5. roty PS Diana (obec Rozvadov) u lesní cesty západně od sídla Diana, s jedním větším patrovým objektem, dalšími menšími. Areál na křižovatce turistických tras, na hranici EVL Kateřinský a Nivní potok, II. zóna CHKO – kumulace významných přírodních limitů. Cíl: stavební konverze bez možnosti rozvoje.
R/C2/1	**Železná**	Rota Pohraniční Stráže v obci Železná byla vybudována podél silnice II/197, mezi sídly Bělá nad Radbuzou a Eslarn v roce 1984. Dnes se jedná se o regionálně významnou nástupní brána turistické oblasti ČR).Ještě v roce 2008 byla rota v dobrém stavu (v majetku MV). Aktuálně je zde otevřeno ubytovací zařízení Resort Český Les (ubytování a wellness, kapacita cca 140 lůžek), (soulad s ÚS ČL).
R/D1/1	**Pleš** *(zrušena, zanikla)*	Stará rota PS Pleš se nacházela v místech zaniklé obce Pleš (Ploss). Rota sídlila v objektu bývalého hostince Flor, který byl v 50. letech zdemolován s celou obcí. V 70. letech byla rota zrušena a přesunuta do 1.7 km vzdálené lokality Václav. Opuštěné budovy v areálu chátraly, počátkem 80. let byly strženy. Zůstal pouze bývalý hospodářský objekt a budova hostince (roty). Z opravené hájovny je dnes hostinec "Na Pleši". V území opětný rozvoj zástavby (dle ÚS Pleš, 31.10. 2023). Okolí je využíváno pro pastvu skotu. Cílem je vyloučit další rozšiřování zastavitelných ploch na úkor cenného dokladu historické kultivace krajiny – obhospodařovaných lánových plužin.
R/D1/2	**Václav**	Areál roty PS s několika objekty je umístěný jihovýchodně od sídla Pleš v prostoru zaniklé osady Václav. Byl vystavěn okolo roku 1965 po rozšíření hraničního pásma. Sídlily zde do r. 1975 radiotechnické prapory, které se později přesunuli na pozorovací věž Velkého Zvonu a zde se usídlila rota PS z Pleše. Objekty areálu jsou zpustlé. Podél je vedena cyklotrasa 36 a červená turistická trasa (Stezka Českem). Záměrem je přestavba na ekocentrum a apartmánový hotel se 60 lůžky. C9lem je vyloučení možnosti rozšíření ploch pro umisťování staveb, zachovat stopy historického osídlení.
R/D2/1	**Zvon** *(vojenská pozorovací věž)*	V roce 1962 a 1964 byly na vrchu Velký Zvon (862 m.n.m) postaveny dvě dřevěné věže. Pro pozemní průzkumné stanoviště rádiového a radiotechnického průzkumu. Probíhalo rovněž odlesňování vrcholu a odstřel kamenitého návrší. V letech 1969–1975 proběhla výstavba nového plnohodnotného areálu. Vlastní věž je vysoká čtyřicet metrů a má osm podlaží. Nad osmým podlažím budova pokračuje dvěma nástavbami. Po ochodu sovětských vojsk slouží zařízení armádě České republiky. Objekt je střežen kamerami a samotná věž je zabezpečena jak kamerovým, tak dalším elektronickým systémem. Volný je přístup po cestě až k bráně areálu. Naposledy byl vrchol veřejnosti přístupný 8. května 2010. V souladu se standardy NATO a požadavky Národního bezpečnostního úřadu došlo ke zpřísnění podmínek pro vstup a pohyb osob v objektu a areál není veřejně přístupný.
R/D3/1	**Rybník (Bernstein)**	Po odsunu Něm. obyvatel po 2. sv. válce se od r. 1951 stala obec sídlem roty Pohraniční stráže. Zrušena byla v roce 1990. Po ní zůstaly po roce 1990 prázdné budovy kasáren. Areál byl přebudován na výchovný ústav „Medvědí kámen“. Areál je umístěný v blízkosti silnice propojující Rybník a Schwarzbach, mimo doporučené okruhy. Případná konverze areálu je možná.
R/D6/1	**Nemanice**	Areál bývalé roty PS se nachází v jižní části obce Nemanice, při hlavní silnici, vlevo nad odbočením ke kostelu sv. Jana Nepomuckého, mezi okolní zástavbou. V areálu sídlila pohraniční stráž i pohraniční policie. Skládá se z několika objektů (chátrající „zámeček“, 2 novější objekty) je z části brownfieldem, z části autoservis, dílny. Cílovým stavem dle ÚPD je plocha výroby.
R/D7/1	**Hraničná (Paadorf)**	Areál PS na okraji zaniklé obce Hraničná (Paadorf) z r. 1951. Z původní obce zůstal pouze jeden dům, který se stal součástí roty PS. Od roku 2008 je majitelem soukromá osoba. Záměr přestavby – 7 obytných budov, hotel s restaurací, obytný objekt pro správce hotelu a technické zázemí. ÚS ČL: Doporučení pro ÚPD obce: redukce rozsahu plochy rekreace, navrácení části areálu do přírodních ploch. Omezení kapacity potenciální zástavby, vyloučení možnosti rozšíření ploch pro umisťování staveb.
R/D7/2	**Dianin Dvůr (Dianahof)**	Na mírném návrší nad údolím Černého potoka byl roku 1819 na místě původního dvora vybudován lovecký zámeček Dianahof,. Po 2. světové válce sloužil zámeček jako rota PS, která byla později přemístěna do nedalekého Bernštejnu. Poté byl zámeček v zakázaném hraničním pásmu postupně vykraden a zpustošen. Přímo u zámečku stála ještě v 90. letech 20. st. kovová hláska. Zámeček nazývaný po roce 1945 většinou jen Diana, jímž prochází hranice. Možné výhledy na blízké okolí včetně nedalekého hradu Reichensteinu a rozhledny Bohmerwaldaussichtsturm na Ebene (894 m n. m.)
R/D8/1	**Starý Heršteјn** *(hláska, zbořena)*	Pozorovací hláska se nacházela asi dva kilometry JZ od obce Pivoň, na stejnojmenném kopci (877 m n. m.). Stanoviště hláskařů bylo vybudováno na staré hradní věži. Hláska neměla vlastní kovovou věž. Obytná budova hláskařů bývala kousek pod hradem.
R/D9/1	**Čerchov**	Na vrcholu Čerchova (nejvyšší Českého lesa. 1042m n.m.) vedle Kurzovy rozhledny z r. 1905 byl v pol. 50. let postaven areál roty PS Čerchov. Bylo zde pozemní stanoviště rádiového a radiotechnického průzkumu. V letech 1987-89 byly vedle roty staré postaveny budovy roty nové. Na konci 90. let zbylo na vrcholu po armádě 10 budov. 7 budov bylo r. 2021 zbouráno. Zůstaly zde 1 vojenská věž, 1 budova roty ve vlastnictví soukromníka (na dožití, bistro), 1 budova obce Domažlice. Ta bude přebudována na horskou chatu s restaurací a muzeem (Městem Domažlice). Na hoře se každoročně na konci srpna od r. 1991 koná tzv. Horská mše se setkáním českých a německých poutníků. Na vrcholu se sbíhá několik turistických tras s dochovanými relikty historických cest. Z rozhledny kruhový výhled na Šumavu (Javor, Roklan, Luzný, Ostrý), Přimdu, Slavkovský les a Doupovské hory, Alpy.
R/D9/2	**Bystřice**	Areál roty PS se nacházel uprostřed lesa v území zaniklé obce Bystřice, která byla v 1. republice rekreačně oblíbeným letoviskem. Rota pro své účely využila a upravila objekty původního statku, který se jediný z obce zachoval. Od r. 2008 je ve vlastnictví Města Domažlice, v roce 2021 byl zcela asanován. Enkláva se nachází v ELV Čerchovský les, z části ve II. zóně CHKO, vyniká dochovaností esteticko- krajinářských hodnot. Další využití bude možné, ale je třeba řešit koncepci celé lokality s ohledem na stávající a dochované hodnoty.

4.5. Zaniklá sídla

Krajina Českého lesa byla po válce vysídlena a následně zahrnuta do hraničního pásma, což vedlo k zániku desítek sídel, která v současnosti představují typicky znak pohraničních krajin v západní části ČR. Zaniklé osídlení je dodnes připomínané řadou stop, jako jsou dochované i zaniklé cesty (aleje, úvozy, mostky apod.), terénní úpravy spojené s využíváním krajiny (rybníky), dnes často ve stádiu rozpadu, např. pozůstatky plužiny (meze, kamenice apod.), pozůstatky těžby a průmyslové výroby (těžební jámy), vegetace spojená s hospodařením a jeho ústupem, pozůstatky kulturních výsadeb (např. ovocných a neovocných stromů), pozůstatky staveb, obytných, sakrálních i výrobních, které byly opuštěny či cíleně zbořeny, stopy po zaniklých stavbách včetně archeologické situace (základy, zbytky zdí, ruiny, sklepy ad.), hřbitovy (obnovené i zaniklé), památníky připomínající zaniklá sídla i toponyma spojená s územím zaniklých obcí. Vzhledem k významu zaniklých sídel pro krajinu Českého lesa byla provedena jejich inventarizace jako znaků charakteru a identity. Jsou zde zahrnuty jen obce a osady (několik chalup), nikoli jednotlivé objekty (samoty, mlýny, myslivny, hutě ad.), které jsou zmiňované u charakteristik jednotlivých KP (byť rozlišení není vždy jednoznačné). Pokud na místě víceméně zaniklé obce vzniklo nové sídlo, je řešeno v rámci kapitoly 5 (vyhodnocení sídel), pokud pouze objekt (typicky objekt PS), je osada uvedena zde. U většiny zaniklých sídel je uveden i německý název, pod kterým osada existovala od svého vzniku (řada osad byla ryze německých a český název dostala uměle po vzniku ČSR, u některých lokalit český název není k dispozici, pak je uvedena buď počeštělá transkripce názvu, nebo pouze název originální).

Cíle ochrany a ochranná doporučení:

Cíle ochrany		Odůvodnění
CO1	Zachování paměti místa zaniklých osad jako emblematického znaku krajiny Českého lesa.	Množství zaniklých sídel a objektů je typické pro české pohraničí, kde po odsunu německého obyvatelstva a zřízení hraničního pásma vzniklo opuštěné území, kde původní sídla postupně a většinou řízeně zanikla. Jde o důležitý znak identity zdejší krajiny, který vyžaduje pozornost a ochranu. Řada lokalit zaniklých sídel je zahrnuta do území tzv. lokalit soustředěných hodnot (LSH). Dnes již mají z velké části přírodě blízký charakter s harmonickým měřítkem a vztahy, s nelesní zelení a výraznou estetickou či duchovní hodnotou. V této podobě se staly součástí CHKO a spoluvytváří její nezaměnitelnou podobu. Obnova zástavby by vedla k nežádoucí změně rázu krajiny, která již po desetiletích poválečného vývoje získala svou novou hodnotu.
CO2	V případě zaniklé vesnice chránit dochované znaky bývalého intravilánu, tak přilehlých částí extravilánu (po historický okraj lesa).	Intravilán i extravilán vykazuje dochované znaky organicky vyvinuté krajiny (stopy členění plužiny a jiné krajinné struktury, např. rybník, sad, ovocné stromy, alej ad.).
Ochranná doporučení		
OD1	Neobnovovat zástavbu v místech zcela zaniklých osad. Výjimečně možnost částečné obnovy sídel, které navazují na stávající zástavbu. Možnost připomenout vhodným způsobem historii místa (informační tabule, přístřešek, turistická odpočívka, obnova základů, obvodů staveb, pomník, památník, pamětní deska či jiné krajinářské gesto apod.)	
OD2	Udržovat krajinu zaniklých sídel v rámci LSH a VOSK se zaměřením na ochranu a údržbu historických krajinných struktur vázaných na zaniklé sídlo (fragmenty členění původní plužiny, zachování příp. obnova tras a charakteru původních cest, péče o rybníky a hráze, údržba nelesní zeleně), extenzivní hospodaření, sečení, pastva, ochrana před sukcesí, ochrana rybníků před zanesením, zarůstáním apod.	
OD3	Obnova či výstavba (replik) memoriálních objektů, tj. hřbitovů (reálných či symbolických), kaplí, křížů, pomníků, soch, kamenů, obnova a prezentace základů vybraných výjimečných staveb vhodnými krajinářskými a architektonickými nástroji (land artové intervence apod.)	
OD4	Pokud jde o oblast, kde extravilány jednotlivých zaniklých vesnic spolu sousedí a vytvářejí souvislejší oblast, lze uvažovat též o souvislé plošné ochraně, která však musí být zdůvodněná existencí výrazných kulturních hodnot vně někdejších intravilánů sídel.	
OD5	Pokud jde o území zaniklého sídla, které neleží v LSH a sousedí se sídlem stávajícím, lze připustit jeho obnovu. Návrh urbanistické struktury, parcelace a charakter zástavby však musí respektovat přírodní a estetické hodnoty území a navazovat na dochované kulturně- historické hodnoty sídla. Návrh je nutné podmínit zpracováním územní studie. Žádoucí je stanovit etapizaci výstavby. Povolení záměrů bude podmíněno stanoviskem AOPK ČR.	

Seznam zaniklých sídel:

Kód (ID)	Název	Charakteristika
ZS/A1/1	**Jalový Dvůr** (*Galtenstallung*)	Jalový Dvůr ležel na svažité lesní mýtině asi 2 km jižně od Broumova, jehož byla osada místní částí. Dvůr vznikl kolem roku 1760, při něm později osada. Stál zde také lovecký zámeček, postavený v 19. století chodovoplánskou vrchností. Před válkou měla osada 16 domů. Po válce a odsunu Němců se malou odlehlou osadu nepodařilo dosídlit a s nástupem socialismu už o to kvůli blízkosti hraničního pásma nebyl ani zájem. V 50. letech byly usedlosti zbořeny kromě zámečku, který ještě nějakou dobu užívala Pohraniční Stráž, i ten však byl do poloviny 60. let zbořen. Dnes bývalé osídlení připomíná charakter náletového porostu v ploše zaniklé osady, Jalovácká cesta s lipovou alejí (cyklistická trasa 2202), terénní nerovnosti a pomník z r. 1906, který se nachází západně nad osadou na křižovatce lesních cest. Dochovaná trasa Jalovácké cesty s lipovou alejí by neměla zaniknout v lesním porostu.
ZS/A1/2	**Tišina** (*Kenruh*, *Viehruh*)	V 16. a 17. století zde pravděpodobně existovala zaniklá tvrz a dvůr zvaný Krajt (1606). Později zde stávala pouze hájovna plánského velkostatku. Po roce 1948 byly v místech bývalé hájovny postaveny kasárenské objekty. Dochoval se náznak původní cesty patrný severně od voj. objektů (viz topografická mapa). V současnosti opuštěné vojenské objekty zarůstající náletem nevratně změnily podobu lokality. Původní osadu území nepřipomíná. V území je třeba zajistit ochranu přírodních hodnot.
ZS/A1/3	**Kanapark** (*Ganapartel*)	Drobná osada 3 chalup náležející k obci Žďár, severně od Prostředního Žďáru, v roce 1950 zcela zaniklých. Malá enkláva obklopená lesem se dochovala v původním rozsahu, s relikty ovocných dřevin v linii vodorovných mezí dokládají historické členění pozemků na 3 vlastnické celky. V místě se nachází několik pomníčků. Historické stopy kultivace krajiny je třeba zachovat.
ZS/A2/1	**Zadní Žďár** (*Hinter Brand*)	Osada založena pravděpodobně k roku 1727. V roce 1930 byl v Zadním Žďáru 14 domů. Po válce a odsunu Němců byla dosídlena. Po zařazení území do hraničního pásma však zanikla. Dochoval se nevelký lesní rybníček na Ševcovském potoce s pozůstatky mlýna, trasa průběžné cesty, několik zbytků základového zdiva budov. Na lesní křižovatce cca 500 m SZ od obce je tzv. Hubertův kříž (kamenný kříž nechal zasadit hrabě Nostic, majitel plánského panství). Na JV cca 1 km při lesní cestě do Štokova je kamenný památník Doroty Kronerové z r. 1636. Lokalita je až na malou mýtinu v SZ části zalesněna, vykazuje významně přírodě blízký charakter (mokřadní louky, smíšené porosty, rybníček), který je žádoucí zachovat.
ZS/B1/1	**Hraničná** *(Hermannsreith)*	Příhraniční severní osada Pavlova Studence. Původně část dosud existující německé vsi Hermannsreith (1350), kt. se v 18. století "rozšířila" (dvůr, brusírna skla a kaple) na české území a do II. sv. války čítala 23 usedlostí. Po odsunu něm. obyvatelstva byla zcela zdemolována. Stopy po obci nejsou patrné. Lokalita je hodnotná pro přírodní charakter pastvin východně ohraničených členitými okraji lesních porostů.
ZS/B1/2	**Větrov** *(Baderwinkel)*	Původně příhraniční střední osada Pavlova Studence založena poč. 18. století (první písemná zmínka již 1548) čítala před II. sv. válkou rozptýlenou zástavbu 25 domů. Po dosunu něm. obyvatelstva byla zcela zdemolována a přeměněna na louky a pastviny, bez dokladu původního osídlení. Současný hospodářský objekt podél okraje lesního porostu dokládá její přibližné umístění.
ZS/B2/1	**Pavlův Studenec** *(Paulusbrunn)*	Původní ves patřila k největším osadám v tachovském pohraničí, vznikla poč. 18. století (1713) na staré obchodní stezce (tzv. Zlatá stezka z Norimberku do Prahy). Osídlení obce bylo značně rozptýlené, ze dvou hlavních částí - zástavby v okolí kostela (vlevo od silnice na Tachov) a místní části zvané Pomezná při pravé straně silnice. Další osady patřící pod správu obce byly osady Na Šancích (Schanzhäusl), na sever osada Větrov (Baderwinkel), Kočičí Mlýn (Katzenmühle) a Hraničná (Hermannsreith), na jih od Pavlova Studence pak osady Na Kopci (Berghäuslen), Francovy Domky (Franzhäuser), Přední Chalupy (Vorderhäuslen), Na Spálenci (Brenntenloh) a Pavlova Huť (Paulushutte). Počet obyvatel se během vývoje obce měnil, nejvíce jich bylo v roce 1869 a to 2146, ještě v roce 1930 žilo v obci 1451 obyvatel a počet usedlostí dosáhl počtu 218. (zdroj Hamperl 2004, hist. lexikon obcí ČR 1869-2005). Až na pár Čechů v obci, zde žili převážně Němci. Před druhou světovou válkou v obci žilo víc než 1000 obyvatel (95 %německých), byly zde hostince, obchody, drobné živnosti, poštovní úřad, kostel, škola, četnická stanice a celnice. Byla zde celnice a četnická stanice. Po odsunu Němců došlo k částečnému dosídlení. Po vzniku zakázaného hraničního pásma byly všechny objekty zbořeny, kromě těch využívaných PS. Zůstaly kostel, škola, fara, celnice a několik domů. V 70. letech byly hraniční zátarasy posunuty dále do vnitrozemí a všechny zbývající stavby byly zbořeny. Na území významného zaniklého sídla převažují louky a pastviny s dochovanými stopami osídlení, zejm. na území býv. Pomezné, kde je od r. 1990 pietně upraven bývalý

		hřbitov. U křižovatky se dochoval Bottgerův památník - připomínka výstavby silnice P. Studenec-Zahájí z r.1893. Sídlo je asanováno, bez možnosti obnovy. Těsně za hranicí je vyhlídková věž/pozorovatelna Grenzlandturm, s výhledem do Studence. Pozn. cyklotrasa, NS, el. vedení.
ZS/B2/2	**Pomezná** (*Wittichsthal)*	Malá osada z r.1792 tvořená řadou domů nad silnicí z Branky do Bärnau byla vždy místní částí Pavlova Studence (300 m jižně). 1921 osada čítala 28 domů. Na někdejším konci Pomezné stojí tzv. Böttgerův památník r.1893 na paměť dokončení silnice Zahájí – Pavlův Studenec. Místo osady dokládají zarostlé zbytky základových zdí a sklepů z několika usedlostí. Zaniklé osady dokládá bývalý hřbitov pietně upravený po r. 1990.
ZS/B2/3	**Přední Chalupy** *(Vorderhäuslen)*	Osada Pavlova Studence, zničena zcela 1946, na území se nachází kaple a památný kámen. Luční lokalita se shluky starých ovocných stromů.
ZS/B2/4	**Pavlova Huť** (*Paulushutte)*	V těsné blízkosti dnešního Naturpark Nardlicher Oberflacher Wald ležela příhraniční osada na horním toku Sklářského potoka jižně od Pavlova Studence. R. 1740 zde vzniká sklářská huť, po jejím uzavření 1810 vzniká malá osada se 14 usedlostmi (1930). Po vysídlení Sudet a v 50. letech byla při zřizování hraničního pásma osada zničena (hraniční zátarasy procházely přímo prostorem osady). Dnes jen sotva patrné zbytky základů v křoviskách. Na PS upomíná objekt zvaný Němeček (dnes hájovna) asi 1 km jižně v lese a dále při silničce na Zlatý Potok opuštěn býv. kasárna.Pozn. V lokalitě PR Pavlova Huť, území zalesněno.
ZS/B2/5	**Na Šancích** *(Schanzhäusl)*	Osada čítala 1838 celkem 10 usedlostí v ulicové zástavbě, zaniká v roce 1950.Více nezjištěno.
ZS/B2/6	**Francovy Domky** *(Franzhäuser)*	Osada obce Pavlův Studenec na hranicích s Bavorskem, při cestě 10 usedlostí – dnešní Stezka Českem, Via Czechia - jižní, zcela zbořena, bez stop dochovaného osídlení.
ZS/B4/1	**Nová Knížecí Huť** *(Neu Fürstenhütte)*	Zcela zaniklá osada asi 2 km SZ od Staré Knížecí Huti byla založena spolu se sklárnou v r. 1738. Ta byla v osadě o 13 domech v provozu do r. 1884. Do r. 1938 zůstala v provozu ještě brusírna a leštírna skla. V obci stával panský dům a sklářská krčma, na počátku 2. sv. války hájovna. R. 1945 je osada zcela zničena. Obec připomíná Huťský rybník na Huťském potoce, který kdysi sklářské provozy napájel, dochovaná trasa cestní sítě či struktury zeleně v místě původní zástavby, zřícenina několika sklářských provozů pod hrází rybníka. Územím prochází trasa historické obchodní stezky, dnes NS Historie sklářství, resp. Via Czecha Cílem je chránit silně působivou enklávu - doklad historického osídlení a hospodaření.
ZS/B4/2	**Zlatý Potok** *(Goldbach)*	Osada na soutoku Zlatého a Celního potoka vzniká po r. 1736 založením sklárny, 1894 sklárna zaniká, dochází k postupnému vylidňování, před II. sv. válkou udržovaný pouze objekt hájovny a hospody. Po roce 1945 zcela zanikají. Rýžovnické sejpy na terasách naplavenin toku dokládají středověké rýžoviště zlata. Stopy měkkého dolování na záp. svahu toku. Původní osídlení připomínají zříceniny budovy a kamenné sokly křížků. Souč. cestní síť odpovídá historickým trasám, v severní části lze identifikovat příčné členění pozemků plužinami. Po roce 1990 přístřešek na křižovatce cyklotras, útulna pro turisty (dobíjecí stanice) – rekreační využití. Pozn.: Zlatý Potok je výchozím místem pro výstup na vrch Havran (894 m) - nejvyšší vrchol střední části Českého lesa.
ZS/B4/3	**Skláře** (*Neu Windischgrätz*)	Místo bývalé sklárny leží v lesích cca 1,5km západně od býv. Zlatého Potoka při cestě na vrch Havran a hraniční přechod pro pěší Křížový kámen. Sklárna na tabulkové sklo byla založena 1793 – 1839. Poté až do r. 1945 zde byla jen hájovna a obydlí pro dřevaře. Po r. 1945 je zde vojenská střelnice. V současnosti je místo pusté. Vojenské objekty byly strženy krátce po r. 1990. Přírodní hodnoty převažují.
ZS/B5/1	**Hraničky** *(Reichenthal)*	Osada Hraničky v údolí Hraničního potoka. vznikla v 1. pol. 18. století při sklárně. Sklárna později zanikla. Do r. 1856 u Mlýnského rybníka stála kaple. Do r. 1938 zde byla leštírna skla. Od konce 18. stol. do r. 1945 se l pod vsí na Hraničním potoce nacházel Arnoštin Hamr. Dnes je patrná dispozice býv. zahrady, příjezdová cesta, starý kříž obnovený po r. 1990 a náhon z Hraničního potoka. Osada byla zničena po r. 1945 . Dnes jsou patrny tři mohutné lípy při silnici na bývalé návsi, s vysokým dřevěným křížem (r. 1990). Ve svahu nad údolím pomník obětem 1. světové války. Západně od vsi je zachován křížek z 19. století.
ZS/B5/2	**Nová Huť** *(Neuhütte)*	Osada na Hraničním potoce nad dnes zaniklou osadou Hraničky vznikla kolem r. 1770 (sklárna již 1716). R. 1930 ji tvořilo 14 roztroušených usedlostí. Osada byla po válce opuštěná, v 50. letech při budování hraničního pásma zničena Dodnes zůstaly zachovány výrazné zříceniny jedné usedlosti a patrné základy některých dalších, náhon mlýna. V době existence Pohraniční Stráže byla osada přetnuta signální stěnou zabudovanou v ženijně technickém zátarasu. Její průběh je v terénu dodnes patrný. V SV cípu patrné

		plužiny. Esteticky působivá lokalita. Součástí lokality je i zaniklá osada Liščí Díra Pozn. Vznikají zde nepovolené přístřešky .
ZS/B5/3	**Kollerova Huť** *(Kollerhütte)*	Osada Kollerova Huť ležela Na Kolerce pod Flusárenským, resp. Mysliveckým vrchem na pravostranném přítoku hraničního potoka. Sklárna byla založena r. 1764 (skelmistrem Franzem Kollerem), v provozu do roku 1894. Na konci 2. světové války zde stálo několik chalup, vyhlášená výletní hospoda a hájovna č.p. 13. Do r. 1950 osada zanikla. Lokalita postupně zarůstá, menší rybník zanikl. Patrné torzo pece, pomníček. Místem prochází turistické trasy Stezka Českem, Via Czechia.
ZS/B5/4	**Schönwaldská Huť** (*Schönwalderhütte*)	Na západním úbočí vrchu Chloumek vzniká r. 1764 sklárna příslušející k panství Schönwald (Lesná). Sklárnu následně posupně provozuje více sklářských rodů. Zanikla v r. 1880. Na místě sklárny i hájovny jsou v jasanovém hájku patrné stopy rozpadlého zdiva. Lokalita po 2 .sv. válce zcela zaniká. Leží na trase NS Lesná. Nachází se zde památný strom Schönwaldský jasan (2016).
ZS/B5/5	**Žebrácký Žďár** *(Petlarnbrand)*	V CHKO se nachází pouze část zaniklé vsi - SZ koridor luk. Osada založena 1779. Zaměřená na dostružení dřeva a výrobu perleťových knoflíků. 1930 čítá 27 domů. Po ro. 1945 byla obec vysídlena a v koncem 50. let zničena. V obci (mimo CHKO) se nachází Pomník z r. 1881, pomník padlým v 1. a 2. sv. válce, torza sklepů, rybníčky.
ZS/B6/1	**Jedlina** *(Neulosymthal)*	Osada založená kolem roku 1626 se skládala ze skupin chalup a usedlostí rozesetých po pastvinách. Střed zástavby tvořil kostel sv. Anny (1816) farou, školou, mlýnem. Dominantou byla nemocnice připomínající zámek (později starobinec). Osada byla oblíbeným návštěvním místem. K Jedlině náležely sklářské osady Nová Huť a Kollerova Huť. V roce 1930 má obec 93 domů. Naprostá většina domů byla zbořena v 50. letech 20. stol. Nemocnici po válce využívá PS, 1963 vyhořel kostel. Obě budovy byly pak odstřeleny. V pastvinách severozápadně od středu zaniklé obce se rozkládá zapomenutý jedlinský hřbitov, který dokládá historický význam obce .Ve struktuře náletových porostů se dochovaly stopy po zaniklém kostele, mlýnu s rybníčkem i dalších usedlostí. Propadlé sklepy při silnici východně od obce připomínají Güntnerovu nemocnici. V blízkosti kostela stojí památník obětem 1. světové války a informační tabule. Cyklotrasy odpovídají dochovaným trasám cestní sítě. V území pastvin je jižně od Jedliny umístěn zemědělský objekt.
ZS/B6/2	**Háje** *(Leyerwinkel)*	První písemná zmínka o vesnici pochází z roku 1797, před 2. sv. válkou zde stálo 36 usedlostí, osada téměř zanikla. Při cestě na Starou Knížecí Huť se nachází několik objektů, z části původních. SV pod lesem další rekreační objekt se včelíny. Stopy po původním ulicovém uspořádání zástavby se dochovalo pouze v podobě mimolesní zeleně podél cesty na St. Kn. Huť. Současný územní plán počítá s opětovným rozvojem lokality (viz kap.5).
ZS/B6/3	**Zahájí (Přední a Zadní)** (*Waldheim*)	Na území poměrně rozsáhlého statku byly r. 1608 založeny osady Přední a Zadní Zaháj. Na jejich středu se nacházel statek, mlýn s Novým rybníkem a dále byla zástavba roztýlena podél Zahájského potoka v počtu asi 70 domů. V 17. století zde stál zámek, sklárny, pivovar, mlýn, pila a hospoda. Zajímavostí je historie hostince, který stál přímo na hranicích. Obec zanikla v 50. letech 20. stol. Dochovala se část Předního Zahájí na německé straně. Ze zámku se dochovaly zbytky zdiva Stávající zeleň kolem rybníka plošně odpovídá umístění statku. Přední Zaháň dnes vyniká souvislou liniovou zelení toku a rovnoběžné cesty.
ZS/B6/4	**Česká Ves** *(Böhmischdorf*)	Obec vznikla r. 1685, rozkládala se na stráních nad údolím Huťského potoka naproti hornofalckému Neukirchenu, zahrnovala osady a četné brusírny a leštírny skla. V obci stála škola, hospoda, koloniál a řeznictví. Byla sice centrem území s několika osadami (České Nové Domky, Stoupa, Nová Knížecí Huť) a průmyslovými provozy (brusírny a leštírny skla) ale I nikdy se výrazněji nerozvinula. v roce 1930 zde s okolními osadami a samotami žilo přes 600 obyvatel. V 50. letech 20. století byla zničena. Dnes se tu rozkládají pouze pastviny místy porostlé skupinami stromů a doprovodná zeleň přítoku Celního potoka.
ZS/B6/5	**České Nové Domky** (*Böhmisch - Neuhäusl*)	Osada v obci České Vsi vznikla r. 1869. Ležela přímo na státní hranici při cestě Česká ves - Neudorf. Domky obou vsí oddělovala pouze státní hranice. Ještě dnes se usedlosti Neudorfu přímo dotýkají státní hranice. V roce 1930 měla ves 28 domů, Ve vsi stál obchod, největší budovou byl Lindnerův hostinec čp. 19.Ves brzy po 2. sv. válce zaniká, v roce 1952 byly zbořeny poslední usedlosti. Ves zcela zanikla. Na opevňování českého pohraničí v období před 2. světovou válkou upomíná vzácně dochovaný hraniční zátaras vybudovaný v letech 1937–1938.
ZS/B6/6	**Josefovo údolí** *(Josefsthal)*	V úzkém údolí Huťského potoka mezi Českou Vsí a Stoupou ležela sklářská enkláva Josefovo Údolí. Osada vznikla po r. 1788. Bylo zde několik provozů - brusírna a leštírna skla, panský dům a další chalupy. V r. 1938 byla brusírna židovským vlastníkům zkonfiskována, provoz zastaven a využíván jako byty. Po 2. sv. válce byla osada zničena. Dnes nalezneme rozlehlou zříceninu brusírny/leštírny napojenou na zaniklý vodní náhon (rozeznatelný je prostor staré strojovny i šachta, v níž se otáčelo vodní kolo), podzemní klenuté prostory přilehlého objektu a zříceniny dalších budov. V opuštěném údolí u zřícenin leštírny se nachází několik týpí. Tok Celního potoka vyniká bohatou doprovodnou zelení.

ZS/B6/7	**Stoupa** *(Alt Pocher)*	Osada České Vsi JZ od Lesné z r. 1757, s 29 usedlostmi, v 50. letech 20. století zničena, dnes zcela zaniklá. V současnosti patrné pouze nevýrazné zbytky základů, část dochované cestní sítě s doprovodnou zelení, a starý kámen, připomínající stavbu silnice Pavlův Studenec-Waldheim, při níž osada ležela. Zemědělský objekt, pastviny. C9lem je zachování.
ZS/B7/1	**Mlýnské domky** (*Mühlhäuseln*)	Osada se nacházela na okraji rozsáhlých lesů na levém přítoku Mlýnského potoka v lučinatém údolí 2 km jižně od Nové Vsi. Součástí byly 3 jednokolové mlýny z konce 18. a 1. poloviny 19. století. Roku 1930 je uváděno 20 usedlostí. Po 2. sv. válce po odsunu Němců je osada dosídlena reemigranty z Německa, v 50. letech opuštěna, v 60. letech zcela zaniklá. Dnes je obec využívána především jako pastviny; tři mlýnské rybníky se dochovaly. V křovinatém terénu u dvou dolních rybníků se dodnes nacházejí zbytky zdí Dolního mlýna. Dochované trasy cest se souvislou doprovodnou zelení paprsčitě vybíhající z místa zaniklé osady spolu s rybníky a navazujícími pastvinami utváří esteticky působivou enklávu harmonických vztahů i měřítka.
ZS/B7/2	**Svatá Apolena** (*Sankt – Apollonia*)	Území dnes zaniklé obce se nachází mezi obcemi Málkov a Novou vsí. První zmínka o obci se váže ke kapli Panny Marie Pomocné z r. 1580, která byla postavena nad údajně léčivým pramenem. Roku 1670 byla kaple nahrazena novým V okolí stavby postupně vzniklo několik domů. Před 2. sv. válkou zde žilo 40 obyvatel. Po válce je osada v pohraničním pásmu zničena. Zaniklá osada leží na křižovatce několika turistických tras (ze středověku pocházející Zlatá stezka – Goldsteig, NS Milíře a vodní mlýny, cyklo 2237). Dnes je lokalita zcela zarostlá. Z bývalé okolní zástavby zbývají jen sutiny (objekty jižně u silnice). Jedná se však o místo s kulturním a duchovním významem, hodné zachování.
ZS/B7/3	**Novohradský** *(Nowohradski)*	Osada založena roku 1788 hrabětem Novohradským z Kolovrat pro 7 osadníků ležela asi 2 km západně od Nové Vsi, na okraji lesa při dnes neudržované cestě Nová Ves-Diana. Postupně se osada rozrostla na 23 stavení a 130 obyvatel. Po roce 1945 osada zanikla, její jméno není v mapách uváděno. Plocha osady a stopy návsi a usedlostí zanikly v náletovém porostu pohlceném okrajem Novohradského lesa, historické trasování cest se dochovalo, nejde o turistické trasy.
ZS/B7/4	**Milov** (*Mülohe*)	Při hranici CHKO pod komunikací II/605 západně od Přimdy se v mokřinatém údolí se nacházelo několik domů osady Milov. Základem osídlení byl starý mlýn Lohenmühl, zmiňovaný již v r.1540, postupně rozšířený o druhý mlýn, ovčín, statek a další domky. V r. 1930 je uváděno 27 domů a 144 obyvatel. Dnes zde zbývá několik zpustlých rybníčků a zplanělý parčík. Milov byl r. 1941 místem internačního tábora Židů z Tachovska, r. 1942 převezených do vyhlazovacích táborů. V území se dochoval 1 objekt a z historicky doložené kaskády rybníků na Václavském potoce pouze 2 rybníčky a mokřadní louky se vzácnými druhy rostlin, postupně zarůstající doprovodnou zelení. Lokalita vyniká vysokou přírodní hodnotou (PP Milov, EVL Kateřinský a Nivní potok). Enkláva drobných zemědělských ploch a krajinné zeleně odkazující na rozptýlenou zástavbu zaniklého sídla Milov
ZS/B7/5	**Stará Sklárna** *(Altglashütte)*	Zaniklá lokalita, vybudovaná na zbytcích staré sklárny. Stávala na malé mýtině v lesích mezi obcemi Železná a Nová ves. Zdejší sklárna je prvně uváděna roku 1754. Po zániku sklárny zde vyrostlo několik chalup a na potoce mlýn. Veškerá zástavba zanikla po roce 1945. Dnes v místě zachovány stopy zdí a zplaněné ovocné stromy v náletovém porostu. Plocha mýtiny se dochovala.
ZS/B9/1	**Cihlářské Domky** *(Ziegelhäusel)*	Osada několika roztroušených usedlostí na soutoku Huťského potoka a Radbuzy, administrativně patřící pod obec Smolov. Obec zcela zaniklá v r. 1960. V místě dnes patrná pouze stopa trasy původní komunikace.
ZS/B9/2	**Růžov** (*Rosendorf*)	Na úpatí Smolovského vrchu (611 m n.m.) byla založena roku 1735 osada podél okraje lesního porostu. Zůstala pouze malou vsí s jednou řadou usedlostí. R. 1838 jen 11 domů a v r. 1930 domů 15, administrativně patřila pod obec Smolov. Dnes zcela zaniklá v okraji lesního porostu. V území stál Rosenthalský mlýn s náhonem asi 1 km. Dochovaly se zbytky mlýna i dalších usedlostí. Boje v konci 2. sv. války připomíná památník a pamětní deska na domě. Lokalitou prochází cesta k pile Nový Dvůr (turistická cesta a cyklotrasa Panevropská 37).
ZS/C2/1	**Ruštejn** *(Ruhstein)*	Východně od obce Železná na úpatí vrchu dříve nazývaného Ruštejn (635, 3 m n.m.), vznikla jako dřevařská osada před rokem 1654, r. 1930 zde bylo již 34 usedlostí. Ve východní části byla drobná lichoběžníková náves. Dodnes je pod cestou patrné původní členění pozemků, osada z větší části zarostla náletem. Trasa průběžné cesty se dochovala, není turistickou trasou.
ZS/C2/2	**Eisendorfská Huť** *(Eisendorfhütte*) *někdy Železná huť*	Mezi sídly Železná a Pleš se na křižovatce turistických tras nachází drobná zarůstající enkláva zaniklé sklářské osady. Ta byla nejstarší sklárnou svatokřížského panství. Zmínky se dochovaly z r. 1591. Nejlepší mistři v oboru vyráběli zboží pro svatokřížský zámek. Roku 1839 zde stojí 14 chalup, seskupených kolem miniaturní návsi. Sklárna zaniká r. 1900. 1930 zde stojí 6 chalup se 42 obyvateli. Dochovalo se trasování cestní sítě. Stopy o osídlení se až na kapli (obnovená na místě původní) nedochovaly. Lokalita působí odloučeně a uzavřeně, nachází se zde areál bývalé roty PS.. Jedná se o území
		drobné zarůstající enklávy historicky zaniklé sklářské osady (několik domů uspořádaných kolem miniaturní návsi). Areál je viditelný zejm. z cyklotrasy Panevropská. Aktuálně využívána pro hromadnou rekreaci (ubytování v chatkách, ve stanech, zázemí v hlavní budově). Enkláva působí odloučeně a uzavřeně, výhledy a průhledy neumožňuje. Cílem je extenzivní rekreace př. útulny v místě areálu bez možnosti rozšíření nebo asanovat zcela a upravit např. okolí kaple a křižovatky tras.
ZS/D1/1	**Pleš** *(Plös)*	Největší a nejlidnatější zaniklá ves Českého lesa se nacházela na plešské pahorkatině při česko-německé hranici. Vznik se datuje 1654, nálezy bronzových sošek z období Halštatu odkazují na mnohem starší osídlení. Ve středověku na vrchu Pleš pravděpodobně stával hrad. Osada je plánovitě založena kolem dlouhé obdélné návsi, jež dosahovala délky kolem 400 m a šířky 60 m. Kolem ní stály štítově orientovány dvory s poměrně rozlehlými, v roce 1838 již částečně zděnými budovami. Na ně navazovaly dlouhé parcely záhumenic. Krátké strany návsi, kterou protékal potůček, svedený do rybníčka, uzavíraly menší chalupy. Nad vsí stál kostelík se hřbitovem. Plešská sklárna je doložena v letech 1718 – 1746. R. 1839 je doloženo 54 domů. Usedlosti se dále rozšiřují na terasovitě upravený svah pod kostelem, při cestě k Železné a k Valdorfu. Postuponě je zastavována i velká pravidelná náves. V roce 1906 byl postaven kostel Panny Marie, škola a fara. R. 1930 je doloženo 105 domů se 726 obyvateli (s okolními osadami přes 1000). K významnějším budovám patřily hostinec Gasthof Flor, 2 hájovny, fara, mlýn, škola, celí úřad a dokonce 2 kostely. Po druhé světové válce a odsunu Němců byla obec znovu dosídlena, v 50. letech však byla zničena a sídlila zde jednotka Pohraniční Stráže. Po roce 1989 zde byl otevřen pěší hraniční přechod. Dochoval se jediný dům (v současnosti penzion), zbytky kostela sv. Jana Křtitele byly pietně upraveny (u vstupu opravená socha sv. Jana Nepomuckého. Na území obce se ve výjimečném rozsahu dochovaly tzv. traťové plužiny, kt. jsou cenným dokladem historické kultivace krajiny. Způsob členění pozemků dokládá i postupné rozšiřování a rozrůstání osady. Jedná se o nejrozsáhlejší dochovanou kulturní krajinu v území Českého lesa, je třeba vyloučit rozšiřování zastavitelných ploch nad rámec ÚP 2022 (soulad s ÚP ČL.
ZS/D1/2	**Frančina Huť** *(Franzelhütte)*	Uprostřed lesů na Železném potoce vznikla první sklárna roku 1741, později zaniká a na jejím místě roku 1784 byla vybudována sklárna nová. Huť však již v roce 1797 zanikla, ale na místě sklárny zůstala zachována malá osada. Domy neměly pravidelné uspořádání (23 domů) a osada neměla žádnou náves. Od roku 1995 je na území zaniklé osady provozován skautský stanový tábor. Cíl: extenzivní rekreační využití zachovat.
ZS/D1/3	**Rabov** *(Rappauf)*	Na nepříliš výrazném svahu směrem na Valdorf roku 1718 vznikla plešská sklárna (na svatokřížském panství), 1747 sklárna zanikla. Nastupuje dřevařství a v menší míře zemědělství. Roku 1838 zde stálo pouze 5 chalup, před rokem 1945 již 16. Ves později zanikla. Dochovala se pouze trasa původní cesty a na počátku zaniklé obce křížek.
ZS/D1/4	**Václav** *(Wenzelsdorf*)	Osada stávala v sedle mezi vrchy Velkým a Malým Zvonem, západně od obce Přimda. Byla založena 1782. Stávala zde sklárna, hospodářský dvůr, hájovna, další budovy vznikaly neplánovitě při cestách a pastvinách jižně od původní lokality. Před 2. sv. válkou se zde uvádí 61 stavení. V 50. letech dvacátého století byla srovnána se zemí. Dnes se v jejích místech rozkládá opuštěný a chátrající areál Pohraniční stráže ze sedmdesátých let dvacátého století a Kříž smíření. Z místa je viditelná věž Zvon. Zarůstající lokalita se stopami osídlení je působivou tichou lokalitou, navíc nad prameništěm Plešského potoka. asanace chátrajícího areálu PS vhodná. Případné konverze citlivě k místu.
ZS/D2/1	**Valdorf** *(Walddorf)*	Osada ležela uprostřed lesů při cestě z Bělé do Eisendorfské Huti. V okolí vsi byly nalezeny pískovcové formy používané na odlévání bronzových sekerek již v pravěku. Roku 1639 byla v lokalitě založena sklářská huť Annou Marií Metternichovou. Ta byla později přesunuta. 1690 vzniká opodál 14 sklářských domků, v pravidelných rozestupech, se štítovou orientací po obou stranách silnice do Karlovy Huti . 1839 osada čítá 19 domlů a panskou hájovnu. 1868 – 1884 zde byla vrchnostenská pila. V lese pod vsí se od r. 1913 nacházel lovecký zámeček. Zámek vyhořel 1945. V okolí zříceniny jsou patrné stopy parkové úpravy. Dochovaly se stopy osídlení (sklepy, základové zdi). Stanoviště původní sklárny bylo r. 2005 lokalizováno na louce 300 m od osady Valdorf. 2003 zde bylo vybudováno odpočívadlo pro turisty, u něj historicky dochovaný hydrant vodojemu.
ZS/D2/2	**Štráská Huť** *(Strasshütten*)	Malá mýtina hluboko v lesích sevřená v údolí mezi vrchy Malý Zvon a Železný vrch. Osada založena pravděpodobně 1580. Území bývalé sklárny z r. 1629 s několik pomocnými provozy a 8 usedlostmi. Po r. 1840 zanikla, dochoval se panský dvůr, později využíván jako hájovna. Krátce po druhé světové válce zanikla zcela. V roce 1993 byly archeologickým výzkumem odkryty stará i nová sklářská pec. Stopy osídlení zanikají v náletovém porostu. Neleží na turistické trase.
ZS/D2/3	**Jánská Huť**	Osada JZ od obce Mostek v zalesněném údolí pod Železným vrchem při Via Czechia vznikla na území Schürerovských sklářských hutí z přelomu 16. a 17. století, po jejich

	(Johanneshütte)	zániku založena huť 1776, 1839 uvedeno 11 usedlostí, hájovna. Sklárna zanikla 1881. Po r. 1945 po odsunu Němců není osada dosídlena. V 50. letech se zbořena. V 70. letech je při rozšiřování hraničního pásma areál sklárny zcela rozorán. V roce 2004 byl obnoven křížek s iniciály posledního majitele sklárny. Osada ležela na křižovatce cest, jejichž trasy se dochovaly, dnes turistické trasy (Baarova stezka, Via Czechia – jižní, Cesta Českem, cyklotrasa EV13).Osada zcela zanikla v náletovém porostu.
ZS/D3/1	**Bernstein** (*Bernstein*)	Ves ležela mezi zaniklou Švarcavou a obcí Rybník. V 18. a 19. století se vrchu nad víškou říkalo Bärnstein (Medvědí kámen). Osada jméno převzala. Později byl vrch nazýván jako Velká skála. Vsi r. 1670 předcházel vrchnostenský dvůr s hájovnou. V roce 1789 je uváděno 9 domů. V roce 1930 již 17 domů Po 2. světové válce byla ves zcela zbourána. V lese se dochovaly rozvaliny usedlostí osady a křížek. Od r. 1951 do 1990 byl na většině části osady vybudován areál roty PS, později zrekonstruován na výchovný areál, dosud v provozu.
ZS/D3/2	**Bedřichov** *(Friedrichshof)*	Na mírné vyvýšenině spadající do údolí Radbuzy, J od obce Rybník byla na místě původního dvora založená r. 1734 ulicová ves (se zástavbou po obou stranách cesty). V roce 1839 čítá 13 domů a 107 obyvatel, panský důr, mlýn, pila myslivna, 1708 – 1824 je zde stanice hraničního kordonu, 1849 – 1852 c.k. finanční stráž. R.1913 byly v místě nalezeny tolary a skleněné perly z třicetileté války. R. 1930 uváděno 17 usedlostí. dnes prakticky zaniklá, osídlení připomínají zničené sklepy v náletovém porostu. Dochoval se 1 objekt při komunikaci, v rekonstrukci. Dle patné ÚPD navrženy rozvojové plochy RD na území zaniklého sídla. S ohledem na kontext obce Rybník rozvoj přípustný. Žádoucí podmínit územní studií, která zajistí zachování stávajících přírodních a estetických hodnot území a dochovaných kulturně – historických hodnot sídla.
ZS/D3/3	**Korytany** (*Rindl*)	Ves položená ve výrazné svažité poloze na terasovitě upraveném terénu mezi obcemi Rybník a Šidlákov před rokem 1589, později pustá. Znovuosídlena až roku 1623. Od roku 1789 spadaly Korytany pod Poběžovické panství a stávalo zde 21 domů. V roce 1839 už zde bylo 29 domů , r. 1930 pak 43 domů, v nichž žilo 239 pouze německých obyvatel. Obec využívala vodu ze dvou pramenů na okraji osady. Byla zde kovárna, jednotřídní škola, pastevecké chýše, hasičská zbrojnice (po rozsáhlém požáru 1901), elektrifikace 1942.Vesnice byla po r. 1945 poškozena devastujícím úmyslně založeným požárem. Zbytky stavení byly v 50. letech zbourány. Dnes patrné stopy osídlení, zejm. sklepní prostory vybudované na terasovitě upravených pozemcích. Z prostoru bývalé vsi se otevírají úchvatné pohledy na pásmo Medvědích hor. Dnes součást naučné stezky Zlatá stezka .- Goldstein. Lokalita vyniká dochovaným členěním pozemků traťovou plužinou a náletovým porostem vymezenou plochou zaniklé osady , s vysokou esteticko- krajinářskou hodnotou.
ZS/D3/4	**Kněžská** (*Pfaffenberg*)	Osada SV od obce Rybník při silnici do Mutěnína prvně zmíněna r. 1644 při dělení mutěnínského panství. Až do r. 1839 jsou uváděny pouze 4 usedlosti, resp. dvory . V roce 1804 se zde nacházela stanice vojenského kordonu, který sloužil k ostraze hranic. Po 2. sv. válce po odsunu obyvatel nedošlo k dosídlení, osada pak zanikla. Dochovaly se pouze stopy po zaniklých stavbách (základy, sklep, studánka, kamenný křížek). Komponované trasy lesních cest od Kněžské k Velkému Horšínu patrné na mapách II. vojenského mapování se prakticky nedochovaly. Na cyklotrase 2282.
ZS/D3/5	**Horka** (*Putzbühl*)	Pod Kameneckým hřbítkem nedaleko středověké obchodní stezky (dnes Zlaté stezky) je od r. 1675 uváděna malá osada - 6 rozptýlených usedlostí rozložených napravo do silnice Ostrov – Rybník ve směru na Malý Horšín, která vždy čítala kolem 30 obyvatel. Český název osada obdržela až r. 1945, těsně před zánikem. Pozůstatkem jsou pouze základy staveb. Nedaleko jsou patrné zbytky poválečného bunkru. Ženijní zátarasy umístěné po válce při silnici mezi Horkou a Ostrovem byly v r. 1991 rozebrány a odvezeny. Lokalita osady zanikla v remízu. Vyniká působivými výhledy přes zvlněné polohy luk na Šídlákovskou vrchovinu a Medvědí hory.
ZS/D3/6	**Malý Horšín** *(Klein Gorschin)*	Zaniklá osada stávala severně od Horšínského háje (598m n.m.) v mělkém údolí s potůčkem, ve svahu nad pravým břehem Radbuzy. Základem byla osada Horšín z přelomu 16.-17. století. Malý Horšín je uváděn od r. 1644. V r. 1789 zde stálo 8 rozptýlených usedlostí s 63 obyvateli. Po druhé světové válce po odsunu německého obyvatelstva došlo k částečnému dosídlení osady. ještě v r. 1956 byla víska obydlena. Teprve v 70. l. 20. st. se počaly usedlosti postupně rozpadat. Původní půdorys osady je parný z rozsahu vzrostlých náletů. Pozůstatky některých usedlostí jsou dosud patrné (zdivo sýpky ve vidlici cest, zbytky studny). Okolní pozemky jsou pastvinami.
ZS/D3/7	**Velký Horšín** *(Gross Gorschin)*	Zaniklá osada severně od obce Rybník, v mělkém údolí pravostranného přítoku Radbuzy. Na základě archeologických nálezů v roce 1986 bylo zde zjištěno slovanské sídliště již z období 10.–11. století. Ves je však mladší, první písemná zmínka o vesnici pochází z roku 1579, kdy je uváděn jako Horšín, až v 17. století jsou rozlišovány Velký a Malý Horšín. Ve Velkém Horšíně se nacházela stanice vojenského kordonu, který v letech 1772 až 1822 sloužil k ostraze hranic. R. 1839 má ves 12 domů a 90 obyvatel. Po druhé světové válce po odsunu německého obyvatelstva došlo k částečnému dosídlení osady. Řada domů byla obydlených až do 60. let 20. století. Část vesnice se v ruinách částečně dochovala. Podezdívky usedlostí a propadlé sklepy se rozkládají po obou stranách bývalé návsi a území je využíváno jako pastviny. V území se dochoval historicky doložený poměrně rozsáhlý rybník pravděpodobně založený současně se vsí. Menší rybník těsně pod obcí zanikl. Dochovaly se zříceniny hospodářských stavení v náletovém porostu. Na osadu navazují plochy pastvin, z nichž se otevírají působivé pohledy na Medvědí hory a vrch Zvon.
ZS/D3/8	**Mostek** (*Schwanenbrückl*)	Na horním toku řeky Radbuzy, v části levostranného přítoku na úpatí Železnovrššského hřbetu byla v období schwamberské kolonizace pohraničního hvozdu založena obec Schwamberský Mostek. V 16. stol. vede osadou jedna z větví tzv. Ostrovské stezky, která byla i hranicí mezi panstvím Přimdských Švamberků a územím spravovaným svobodnými chodskými sedláky. Trasa cesty se historicky proměňovala. V 70. letech 16. st. jsou v území uváděny 3 sklářské hutě a s nimi spojené odlesňování. Po r. 1654 se sklárny nedochovaly. V roce 1787 je uváděno 30 domů, roku 1839 pak 25 domů a 195 obyvatel. Stála zde škola, vinopalna, výrobna potaše, myslivna, 2 mlýny, pila a vrchnostenský dvůr se starým zámečkem. V roce 1809 byl na místě původně dřevěného mostku postaven kamenný most, tzv. Labutí mostek (odvozeno od erbu Schwamberků - zakladatelů obce). Na most byla napojena hráz rybníka a v jeho blízkosti stál vodní mlýn. Obec Mostek zanikla v období 1950–1960. Dochovaný kamenný most byl v roce 2004 prohlášen kulturní památkou a v roce 2009 generálně opraven. Dále se dochovaly stopy po zaniklém rybníku (sypaná hráz), zbytek kamenného náhonu a můstku sloužícího k vedení vody ke sklářským provozům, 2 boží muka. Trasy historických cest se dochovaly (dnes Stezka Českem, Via Czechia – jižní, cyklotrasa EV13. Plocha osady byla téměř úplně pohlcena náletovým porostem.
ZS/D3/9	**Novosedly** (*Neubäu*)	Dle německé krajanské literatury byla osada založena již kolem r. 1500. Rozkládala na svahu Liščí Hory nad údolím Radbuzy, vpravo od silnice Smolov – Mostek. 1654 je uváděno 8 chalupníků. Roku 1839 je zde 29 usedlostí se 171 obyvateli. Roku 1839 jsou usedlosti uváděny kolem nevelké mírně obdélné návsi s rybníčkem. V údolí stávaly brusírny skla, přímo pod vsí u silnice mlýn (patrné stopy náhonu). Domky byly uspořádány podél serpentin cesty. R. 1930 je uváděno 42 usedlostí s 298 obyvateli. Dle historických pohlednic se v té době jedná o poměrně velkou obec s výstavnými usedlostmi, hostincem, školou, kaplí sv. Jiří. Obec byla zbořená v 50. letech. Trasování historických cest je v krajině patrné, dochoval se návesní rybníček. nepatrné zbytky zdiva objektů v náletových porostech, litinový křížek při tehdejším východním okraji vsi na místě původní kaple sv. Jiří. V navazujících loukách se dochovaly pluziny – cenný doklad historického uspořádání pozemků. Postupně však zanikají v náletových porostech. Ochrana/péče vhodná.
ZS/D4/1	**Liščí Hora a Wespenhäuseln**	Osada zaniklých Novosedel, poprvé připomínaná roku 1654, před válkou zde stálo 16 usedlostí, dnes zaniklá. Bez dochovaných podkladů.
ZS/D5/1	**Skláře** *(Glaserau)*	Osada byla založena 1 km jihovýchodně od Pivoně na nízkém plochém ostrohu roku 1586. Byla situována při skelné huti, patřila k majetku pivoňských augustiniánů. R. 1839 zde bylo 17 usedlostí, v r. 1930 zde stálo 16 usedlostí. Usedlosti byly rozloženy kolem dvou stran obdélníkové návsi, se štítovou orientací, uprostřed návsi dva rybníky. Po válce byla obec vysídlená a částečně rozebrána na stavební materiál. Ještě na počátku 70. let min. stol. zde stály stodoly. Pozůstatky osídlení byly postupně rozebrány. Patrné jsou základy, sklepy, studánka a křížek pří cestě. Prostor vsi je zarostlý náletovou zelení. Zajímavostí jsou téměř dochované trasy cest.
ZS/D5/2	**Valtířov** (*Waltersgrün)*	Valtířov patří k nejstarším sídelním lokalitám Je zmiňován v roce 1115 jako ves věnovaná panovníkem nově založenému klášteru v Kladrubech Nejpozději 1393 získal obec augustiánský klášter v Pivoni. Po obsazení kláštera ves ale zanikla. 1537 uváděna jako pustá. K novému vysazení vsi na původním půdorysu, s prostornou návsí dochází až 1695. Nadále spadá pod klášter v Pivoni. Na rozdíl od ostatních osad je ves dominikální, bez robotníků. Kostelík z 12., později 14. století v 18. století zanikl. 1930 má obec 60 domů a 273 obyvatel. K obci patřil odpradávna mlýn 1 km JV od obce (Eselmühle, dnešní Oslí Mlýnečel). Po 2. sv. válce je obec vysídlena a Československé statky v Horšovském Týně získaly na stavební materiál. Některé stodoly se udržely desítky let. Dodnes se dochovaly nepatrné zbytky stavení, bývalý rybník a pramen. V roce 2014 zde byla vybudována kaskáda rybníčků. Zajímavé je historicky dochovaný rozsah částí mimolesní zeleně a okrajů lesa. Pozn. neobnovovat vyzdvihnout historický význam vesnice, vazbu na Pivoňský, klášter.
ZS/D6/1	**Lísková** *(Haselbach)*	Osada založená v pol. 16. století na Lískovém potoce ležela na staré obchodní stezce z Domažlic přes Klenčí do Bavorska, přímo při německé hranici. Do úpravy hranic 1764 patřila k Bavorsku, pak připadla k českým zemím Rakouska-Uherska. V letech 1822 byla vybudována nová císařská silnice, která vedle středem roztroušené vesnice. V té době byl u hranice postaven hraniční přechod. V obci byla celnice, několik výrobních provozů mlýn, cihelna, česká i německá škola, pošta, a hospoda, restaurace, obchody. V roce

		1930 zde stálo 56 domů se 449 obyvateli. V letech 1938 až 1945 se obec po uzavření Mnichovské dohody stala součástí nacistického Německa. V roce 1945 zde stálo 76 domů. Na konci války byly hranice vráceny na předválečnou linii. V roce 1946 byla obec téměř vysídlena a z části dosídlena. Byla využívaná k překročení hranice emigranty. V r. 1956 až na několik budov zdemolována. V lednu 1990 byl otevřen hraniční přechod Lísková–Waldmünchen. Stojí zde několik domů, žádný z nich však není původní. Vesnice se stala komerčně tržní lokalitou, průjezdným hraničním přechodem komunikace II/189. V roce 2012 byla u Lískové otevřena nová česko-německá naučná stezka. Prochází místem, kde kdysi stávala kaple Nanebevzetí Panny Marie a pokračuje k pozůstatkům Horní Lískové, nejstarší částí vesnice Lísková. Cílem je s ohledem na výrazné překrytí, zničení stop zaniklého sídla je další rozvoj území obce možný.
ZS/D6/2	**Mýtnice** (*Mauthaus)*	Osada vznikla 1630 ve svahu nad Nemanickým potokem při křižovatce silnic z Novosedel na Vranov a již zaniklý Grafenried. Název je odvozen od místa, kde se vybíralo mýto. Až do roku 1764 totiž stála na zemské hranici. Před válkou měla 36 usedlostí, po 2. sv. válce zanikla. Stopy původního soustředěného osídlení zanikly v lesním porostu a náletové zeleni. Patrné jsou sklepy, studánka, malý rybníček z r. 18438. 2 betonové vodojemy jsou pozůstatkem nevelkého lomu těsně u obce. Dochovalo se trasování cest. Místem prochází cyklotrasa 36 a okrajové polohy otevírají impozantní panoramatické výhledy na Staroherštejnský i Bučinsko-Černovršský hřbet.
ZS/D6/3	**Mlynářka** (*Schnaggenmühl*)	Mezi obcí Závist a Rybník, byl r. 1696 založen první mlýn na říčce Radbuze, pro potřeby obce Závist. 1772 jsou uváděny mlýny 2. Později (1746) zde vznikla malá osada. 1846 byla nedaleko mlýna vystavěna malá kaplička. 1930 měla osada pouze 7 usedlostí. Po 2. sv. válce byla vysídlena a zbořena. Dnes je zcela zaniklá v zapojeném porostu. Dochoval se kamenný sloupek z r. 1865, při potoku stopy osídlení. V roce 2016 zde výzkum odkryl základy kaple z r. 1846. Osada zanikla v náletovém porostu. Převažuje přírodní charakter.
ZS/D6/4	**Lískovec** (*Haselberg*)	V dnešní severní části enklávy Nemanic v serpentině komunikace na Závist vzniká zač. 16 století v bažinaté oblasti jednoho z přítoků Nemanického potoka osada Lískovec. Kolem r. 1600 zde byla založena sklárna, následně statek. Činnost sklářských provozů trvala s přestávkami až do r. 1888.Teprve po úpravě hranic v roce 1764 se stalo součástí Čech. Hraničními kameny bylo území vyznačeno roku 1766. 1757 je uváděno 8 chalup, 1839 již 24 chalup s 212 obyvateli, vrchnostenský dvůr, sklárna, brusírna skla, stoupa, cihelna, bělírna příze a mlýn Před 2. světovou válkou zde stálo 33 usedlostí, po odsunu Němců však nedošlo k dosídlení. Po roce 1945 byla ves rozdělena signálkou na dvě části. V padesátých letech zcela zničena. Osada zcela zanikla, v náletových porostech patrné pouze stopy osídlení.
ZS/D6/5	**Křížová Huť** *(Kreuzhütte)*	Na západním svahu pod vrchem Starý Herštejn Byla založena kol. 1710 osada s hutí, která je v provozu různých vlastníků až do roku u 1890, kdy pec zanikla. Lokalita však zřejmě byla obývána jako osada až do roku 1945. Čítala 23 domů. Sklárna patří mezi významné technické památky Českého lesa. 2009 zde proběhl průzkum , kdy byly na lokalitě pokáceny staré stromy. Půdorys sklárny měřil 30 x 30 metrů. Část zdiva se dochovala až do výšky dvou metrů. Pro výzkum a prezentaci byla vybrána prostřední pec. Pec se dochovala ve spodních partiích o rozměrech 9 x 4 metrů, které obsahovaly topné kanály. Horní klenutá část byla dříve odstraněna, patrně rozebrána na stavební materiál. Odhalená část byla zabezpečena přístřeškem. Roku 2020 byla očištěna a nově pokryta střecha přístřešku nad pecí.
ZS/D7/1	**Lučina** *(Grafenried)*	Ves se rozkládala v horském sedle západně od Nemanic 3 km od hranic. Patřila k nejstarším sídlům v oblasti, je zmiňována již roku 1282, k Čechám připadla až úpravou hranice roku 1764, tím došlo k rozdělení vesnice mezi dvě země. Důkazem toho jsou původní tereziánské kameny s letopočtem omezníkování 1765, které v této lokalitě na hranici míjíme. Níže ležící část Untengrafenried v Bavorsku se dochovala. Šlo o poměrně významnou obec s hraničním přechodem, kostelem, farou, školou, zámkem a řadou řemesel, žilo zde necelých 300 obyvatel. Ve středu obce stával kostel sv. Jiří. K výstavbě malé kaple, která později tvořila presbytář kostela, došlo už v 1. polovině 17. století. 1920 byl do vesnice zaveden elektrický proud. Po 2. světové války došlo k vysídlení a částečnému dosídlení obce. Od r. 1951 je součástí pohraničního pásma 1956 – 1964 je zde dislokována rota PS,. 1956 je obec až na hřbitov a kostel zbořena. 1971 je odstřelen i kostel sv. Jiří. V roce 2001–2002 byl realizován projekt nazvaný „Znovuzrození kostela sv. Jiří v Lučině – Grafenriedu“. V roce 2011 byly částečně odkryty a pietně upraveny pozůstatky kostela sv. Jiří. (odkrytý presbytář s nově vyzděnou oltářní menzou, sakristií, část lodi a zbytky věže vystavěné v čele kostela). Dne 28. dubna 2012 byly opravené pozůstatky kostela vysvěceny. Pietně je upraven i hřbitov s původními náhrobky (zachován zůstal hřbitovní vchod - klenutá brána, jejíž portál je datován do roku 1802). Opěrným bodem zaniklé vsi Lučina je turistické rozcestí, kde pod lípami stojí mohutný památník (kamenný podstavec sochy sv. Jana Nepomuckého s křížem) na „trvalou připomínku farního kostela sv. Jiří a pomníku sv. Jana Nepomuckého farnosti Grafenried,

		Je upravována náletová zeleň. Tato lokalita je považována za „největší odhalený skanzen vesnice zaniklé po roce 1945 na území od Aše až k Pasovu.“ , důstojné pietní místo a prostor česko-bavorského smíření, které nemá v českém pohraničí obdoby.
ZS/D7/2	**Úpor** *(Anger*)	Osada Úpor ležela v údolí mezi kótami Křížový vrch a Skalka nedaleko obce Lučina byla založena kol. r. 1617 majitelem grafenfieldského statku. K Čechám ves připojena teprve r. 1764. (Osídlení předpokládané ve 12. st. později zaniklo). 1764 – 1822 v místě celní úřad. Roku 1839 je zmiňováno 34 usedlostí a 376 obyvatel (vč. Dolního Úporu a okolních samot), r. 1930 je 37 usedlostí a pouze 194 obyvatel. V roce 1930 je to 37 usedlostí a 194 obyvatel. Po r. 1945 plánovitě zbořena. Původní půdorys obce je patrný z plochy zarostlé náletovým porostem. Střed obce tvořila úzká ulicová náves a kolem pravidelně uspořádanými usedlostmi. Dochovala se historická trasa cest, (původní cesta k Hornofalcké hranici). Další stopy se téměř nedochovaly (kamenný sokl, litinový křížek, stopy základů).
ZS/D7/3	**Dolní Úpor** *(Unter-Anger)*	Nejstarší zmínky o Úporu se datují k roku 1619 v souvislosti se založením sklárny, která stála v části osady Dolní Úpor. V polovině 18. století sklárna zanikla a obyvatelé osady se živili především tkalcovstvím a chovem dobytka. Byl zde situovány rozlehlé dvory. Osada o 13 domech byla po r. 1945 vysídlena a zbořena. Dochovaly se stopy základového zdiva, kamenný podstavec 1835.
ZS/D7/4	**Pila** *(Seeg)*	Osada cca 3 km západně od Nemanic, pravděpodobně založena r. 1613. Starší část situována v mokřinatém údolí přítoku Nemanického potoka. Na něm zřízeny tři rybníky. Na pravostranném přítoku Mlýnického potoka. 1749 uváděny tři mlýny a jedna pila. Kolem osamocených mlýnů postupně vyrostla roztroušená zástavba, která se skládala ze tří izolovaných celků. 1839 zde 26 domů, 1930 již 33 domů. Po r. 1945 většina usedlostí zničena, část ponechány pro Československé státní statky. Z největšího rybníka se dochovala sypaná hráz,, po hrázi prostředního rybníka dnes vede cesta do Lískovce, pod výpustí jsou patrné zříceniny mlýnice, nejlépe se dochovaly zříceniny Dolního rybníka, níže po proudu Pstružího potoka. Patrné i další části mlýnů či zdí domů. Na vrcholu Mlýnského toku se nachází kamenné terasy – doklad kultivace terénu a jeho přeměny na pastviny nebo políčka (nejde o valy hradiště). Tyto terasy se vyskytují v okolí Úporu. Památkově chráněný Čepičkovo dub na Pile (dub letní o stáří 200 let). Cílem je zásadně chránit dochované ruiny mlýnů a terasy.
ZS/D7/5	**Hraničná** *(Paadorf)*	Osada byla založena až r. 1875 „na černo“ bez souhlasu úřadů. V roce 1885 zde byla postavena zvonice. V roce 1890 měla osada 6 domů, o dvacet let později 16 a v roce 1925 jich tu stálo už 25. Úředně uznána až roku 1921. Před válkou zde bylo 36 usedlostí, ve vsi existovaly dva hostince, dva obchody a škola. Od 50. let zde sídlila Pohraniční stráž. Do kasárenského areálu byla začleněna původní škola. Areál byl odstraněn a území asanováno. Necelý kilometr severně při lesní cestě směrem k Závisti tzv. Binhakova kaple, znovuobnovena 1990.
ZS/D7/6	**Švarcava** *(Schwarzach)*	Šlo o část obce Schwarzach, která dodnes stojí za potokem na bavorské straně hranice, osídlení na české straně vzniklo v polovině 17. století, kdy se zde začalo vybírat hraniční mýto a vznikla hospoda, roku 1899 zničil požár část vsi, před válkou zde stálo 19 usedlostí, r. 1964 zaniklá.
ZS/D7/7	**Horní Huť** (*Oberhütte*)	Předchůdcem osady byla sklárna, prokazatelně od 1651. S přerušeními je v činnosti až do 1742 – 1750. Území bylo předmětem sporů české a hornofalcké šlechty. Celé 17. století patří území Horní Falci, definitivně připojeno k Čechám po podpisu hraniční smlouvy v roce 1764. 1788 je uváděno 14 chalup. V 19. století téměř celá ves 2x vyhořela, chalupy byly přelidněné a obživa chudá. 1930 měla 25 usedlostí. Osada založena na svažující se mýtině, na jejím středu se stýkalo 6 komunikací, náves nebyla vytvořena. V 50. letech v pohraničním pásmu byla zcela zbořena. Zajímavá dochovanost tras původních cest. Zaniklé osídlení připomíná charakter a uspořádání náletové zeleně. C9lem je odloučenou enklávu zachovat.
ZS/D7/8	**Dolní Huť** (*Unterhütten*)	Osada pod Dianiným dvorem založena okolo roku 1740 společně se sklárnou (vyráběla korálky a duté sklo), která však kolem roku 1796 zanikla. Tehdy zde stálo 30 usedlostí s 294 obyvateli. Ves, složená převážně z dřevěných usedlostí, roku 1866 vyhořela. Ves byla přelidněná a chudá. Ve 20. století získala Dolní Huť, společně s nedalekým Dianiným Dvorem, podobu letoviska obklopeného lesy. Byly zde provozovány 3 hostince, 2 obchody, škola a mlýn. V roce 1930 se ves o 50 domech, 382 obyvatel. V 50. letech zničena. V současnosti zarostlá náletovou zelení v obrysech obce a trase vedlejších komunikací.
ZS/D8/1	**Liščí Domky** *(Fuchsenhäuseln)*	Samoty starší než osada v Mladé Korytany. Pravděpodobně založena 1764 – 1768. Ruiny leží přímo u silnice.
ZS/D8/2	**Mladé Korytany** (*Jungrindl*)	Založena 1780 a 1830 čítala 11 chalup (z toho 8 patřilo panství Poběžovice Mladé Korytany - lokalita byla osídlena asi koncem 18. století (první zmínka roku 1807), před válkou zde bylo 12 usedlostí, po válce nebyly plánovitě bořeny, později byly objekty rozebírány, dlouho patrné zdi apod.). Tichá opuštěná lokalita.

ZS/D8/3	**Herštejnské Chalupy** *(Hirschteinhäusel)*	Osada ležela na hřebeni Pivoňských hor, nedaleko hradu Starý Herštejn, první zmínka o vsi z roku 1697, spíše . 1839 popisuje ve vsi 12 domů a 107 obyvatel. 1930 zde 38 domů, 224 obyvatel, Méně používaný název Pozorka označuje nebezpečné místo silnice. Po druhé světové válce postihl vesnici odsun německého obyvatelstva a pro svou odlehlost již nedošlo k dosídlení. V roce 1955 byla vesnice prohlášena za zaniklou. Z usedlostí se zachovaly nevýrazné zbytky základů domů a 2 obnovené kamenné křížky.
ZS/D8/4	**Nuzarov** (*Nimvorgut*)	Jihovýchodně od vrchu Starý Herštejn při komunikaci na Nový Kramolín vznikla kol. r. 1705 (4 domy dělníků pracujících v Trhanově). 1839 zde bylo 9 domů, 1930 již 25 domů. Areál vsi byl poměrně dlouhý (500 m). Stopy osídlení dokládají pouze Nuzarovská lípa (památný strom) 2 prameny, 2 křížky a základy v části pod silnicí. Prostor obce byl v druhé polovině 20. stol. zalesněn a osada tak zanikla zcela. Cíl: neobnovovat sídlo v lesním porostu, není návaznost.
ZS/D9/1	**Zámeček**	Zříceniny zámečku leží v lesích údolí zvaném Amerika nad zaniklou osadou Bystřice. Postavili ho sklářští podnikatelé z původní hájovny, krátce v něm působili důstojníci SS a poté pohraniční stráž, která ho po opuštění nechala částečně zbořit. V lesním porostu na svahu, u zámečku a rybníčka je památný Smrk u zámečku (44m).
ZS/D9/2	**Bystřice** *(Fichtenbach/Fuchsova Huť)*	Na území zdejší sklárny (1707) uprostřed čerchovských lesů v údolí Studené (Chladné) Bystřice se postupně rozvíjela poměrně významná sklářská osada (1713 – sklárna na tabulkové sklo, 1753 - 10 chalup a kovárna, 1772 - kaple nedaleko sklárny, 1793 uváděny 2 hutě (Dolní a Horní Fichtenbašská Huť), od 1823 majitel sklárny hrabě Filip Kinský, vybudoval kaskádu brusíren a leštíren, náhony, technické provozy, celkem 25 domů, 1852 z panského domu přestavěn zámeček, dále hospodářský dvůr, hospoda, hájovna, Po vytěžení lesů a zastavení provozů Kinští sklárnu 1872 prodali, 1908 zanikla a provoz přesunut do Kryr, před 1. sv. válkou vesnice upadala, změna 1920 – 30 - rozvoj turistického letoviska Domažlic a Prahy (34 domů, škola, hostinec). Po r. 1945 v zámečku rota PS, 1955 – 1956 osada (vyjma školy) zničena. Dochovaly se stopy osídlení i kultivace krajiny (hlavní trasy turistických cest, alej památných dubů Dubovka v Zapomenutém údolí, kamenný mostek u zaniklé návsi, náhon přivádějící původně vodu do brusíren a leštíren skla ve Fichtenbachu, rybník s kamennou hrázkou - bývalá plovárna (z pův. třech rybníků), 21 částečně zachovalých nebo téměř zmizelých sklářských provozů, památník padlým 1. sv. války, menší sad. Areál bývalé roty PS byl odstraněn v roce 2021. Lokalita je součástí ELV Čerchovský les, II. zóny CHKO. Územím prochází turistická trasa na trojmezí Čech, Bavorska a Horní Falce vytesaného do skály po uzavření smlouvy císařovny Marie Terezie s bavorským kurfiřtem Maxmiliánem Josefem III (1766). Cílem je zachovat a obnovit cenné přírodní a krajinné hodnoty, využití možné v případě citlivého řešení lokality jako celku, zachovat genia loci.
ZS/D9/3	**Ovčí Vrch** *(Schafberg)*	Polozapomenutá osada s roztroušenými staveními před rokem 1948 navazovala na bavorskou část téhož jména, kterou rozdělovala hranice. Hlavní příchozí cesta sem vedla a dosud vede z cca 2 km vzdálené hraniční obce Folmavy, v 50. letech z poloviny zdemolované., 6-8 domů, vysídlena, zničena, kamenné základové zdivo, propadlé sklepy, hromady zdiva a kamenů.

SIMONA VONDRÁČKOVÁ

HODNOCENÍ SÍDEL

5. ZPŮSOB HODNOCENÍ SÍDEL

Ve vizuálně otevřených segmentech krajiny leží sídla, která mají vlastní kvality, závislé na urbanistické struktuře, na přítomnosti architektonicky cenných objektů a kulturních dominant, na obrazu sídla v krajině a na rozvojových možnostech sídla. Proto byla provedena analýza všech sídel na území CHKO, pro která byly stanoveny cíle a podmínky ochrany a ochranná doporučení. Hodnocení sídel vždy předchází rozbor, jehož výsledkem je stručná charakteristika osídlení řešeného území s určitým přesahem souvislostí. Tato charakteristika je částečně již vypracována v rámci hodnocení krajinného rázu na úrovni krajinných celků a krajinných prostorů. Na úrovni krajinných celků se orientuje na dominantní rysy osídlení ve vztahu ke krajinnému rázu, na úrovni krajinných prostorů na charakteristické znaky, tj. ty znaky, jež souvisí s osídlením a spoluvytváří ráz krajiny dané části hodnoceného území. Smyslem stručné charakteristiky na úrovni hodnocení sídel je především konkretizace prvků a jevů, jež jsou pro sídla v dané části hodnoceného území (KC, KP) typické a sídla charakterizují.

Sídla jsou hodnocena každé samostatně do tzv. karet sídel, hodnocení je uspořádáno dle krajinných celků a krajinných prostorů. Zjištěné hodnoty nebo narušení jsou základním vstupem k provedení kategorizace. Smyslem kategorizace je rozdělení sídel řešeného území do kategorií dle kvality jejich obrazu v krajině a vztahů k jejich krajinnému rámci, dle kvality urbanistické struktury a zástavby. Cílem kategorizace je přehledná interpretace kvality sídel v řešeném území na základě předložené hodnotící škály a jejích vzájemné porovnání. Je souhrnným výsledkem základního hodnocení sídel. Sídla na území CHKO jsou zařazena do těchto kategorií:

KATEGORIE SÍDLA	KVALITY SÍDLA, ZDŮVODŇUJÍCÍ ZAŘAZENÍ DO KATEGORIE
Sídla kategorie **A**	▪ všechna hlavní kritéria jsou hodnocena převážně kladně a jen výjimečně neutrálně ▪ jedinečná sídla, často s památkovým potenciálem, vyznačující se jedním nebo více cennými soubory staveb vysoké architektonické kvality/urbanistické kvality ▪ bez rušivých komponent či s ojedinělými narušeními ▪ zanedbatelná míra úprav a změn původního sídla (intaktně dochovaná sídla) ▪ tvořící jedinečný obraz v krajině vysoké hodnoty
Sídla kategorie **B**	▪ hlavní kritéria hodnocena převážně kladně (nadpoloviční většina) a jen minoritní zastoupení negativních hodnocení ▪ cenná sídla s některými rušivými jevy či prvky ▪ dochované historické jádro a/nebo historické soubory staveb ▪ významná míra úprav a změn ▪ převážně tvoří hodnotný obraz v krajině
Sídla kategorie **C**	▪ hlavní kritéria jsou hodnocena převážně neutrálně, kladná a záporná hodnocení jsou zastoupena minimálně ▪ sídla bez výrazných pozitivních hodnot, s rušivými znaky ▪ s narušenou urbanistickou strukturou a/nebo s řadou rušivých prvků, objektů či vlivů rozvoje ▪ s ojedinělými historickými objekty v původním prostorovém uspořádání ▪ bez zřetelného pozitivního obrazu v krajině, může tvořit částečně rušivý obraz v krajině
Sídla kategorie **D**	▪ převažuje záporné a neutrální hodnocení hlavních hodnotících kritérií ▪ sídla významně narušená, s vysokým podílem rušivých komponent ▪ bez dochované urbanistické struktury a bez architektonicky cenné zástavby, přeměněná novou zástavbou ▪ tvoří rušivý obraz v krajině

Sídla jsou řazena dle umístění v krajinných celcích a (od A po D) a krajinných prostorech. V jednotlivých kartách sídel je obsaženo zařazení do obce a katastru, zařazení do KC a do KP, informace o přítomnosti vizuálně otevřeného segmentu krajiny nebo lokality soustředěných hodnot, charakteristika sídla, hodnocení sídel (hlavní a vedlejší hodnotící kritéria), celkové zhodnocení, segmentace a ochrana krajinného rázu a mapy sídla a fotodokumentace.

Obec:		**Katastr:**		**Kategorie:**	
KÓD SÍDLA	**NÁZEV SÍDLA**				
Poloha:	**KC**	**KP**	**VOSK**	**LSH**	
Charakteristika:					
Ortofotomapa			*Stabilní katastr (císařský otisk), 1838*		

Tabulka 7 Úvodní informace v kartě sídla

Ochrana krajinného rázu sídel je stanovena formou cílů ochrany, podmínek ochrany a tzv. ochranných doporučení. Cíle ochrany KR na základní úrovni definují rámcové směrování péče o krajinný ráz sídla, o jeho hodnoty, tj. ochranu podstatných hodnot krajinného rámce, urbanistické struktury, zástavby, zeleně, nezastavěných ploch a památek. Na základě uvedených cílů jsou pro každé sídlo vypracovány konkrétní podmínky ochrany KR, které směřují k jejich dosažení. Podmínky ochrany tak navazují na případnou kategorizaci sídel. Podmínky ochrany jsou formulovány tak, aby byla zajištěna ochrana zjištěných podstatných pozitivních hodnot a v rámci rozvoje sídla nedocházelo k dalšímu zhoršení rušivých jevů. Pro jednotlivá sídla je možné vypracovat seznam tzv. ochranných doporučení, jejichž smyslem je návrh zlepšování obrazu sídla v krajině, a tedy i kvalit krajinného rázu oproti současnému stavu. Ochranná doporučení mohou předkládat návrhy, možnosti apod.

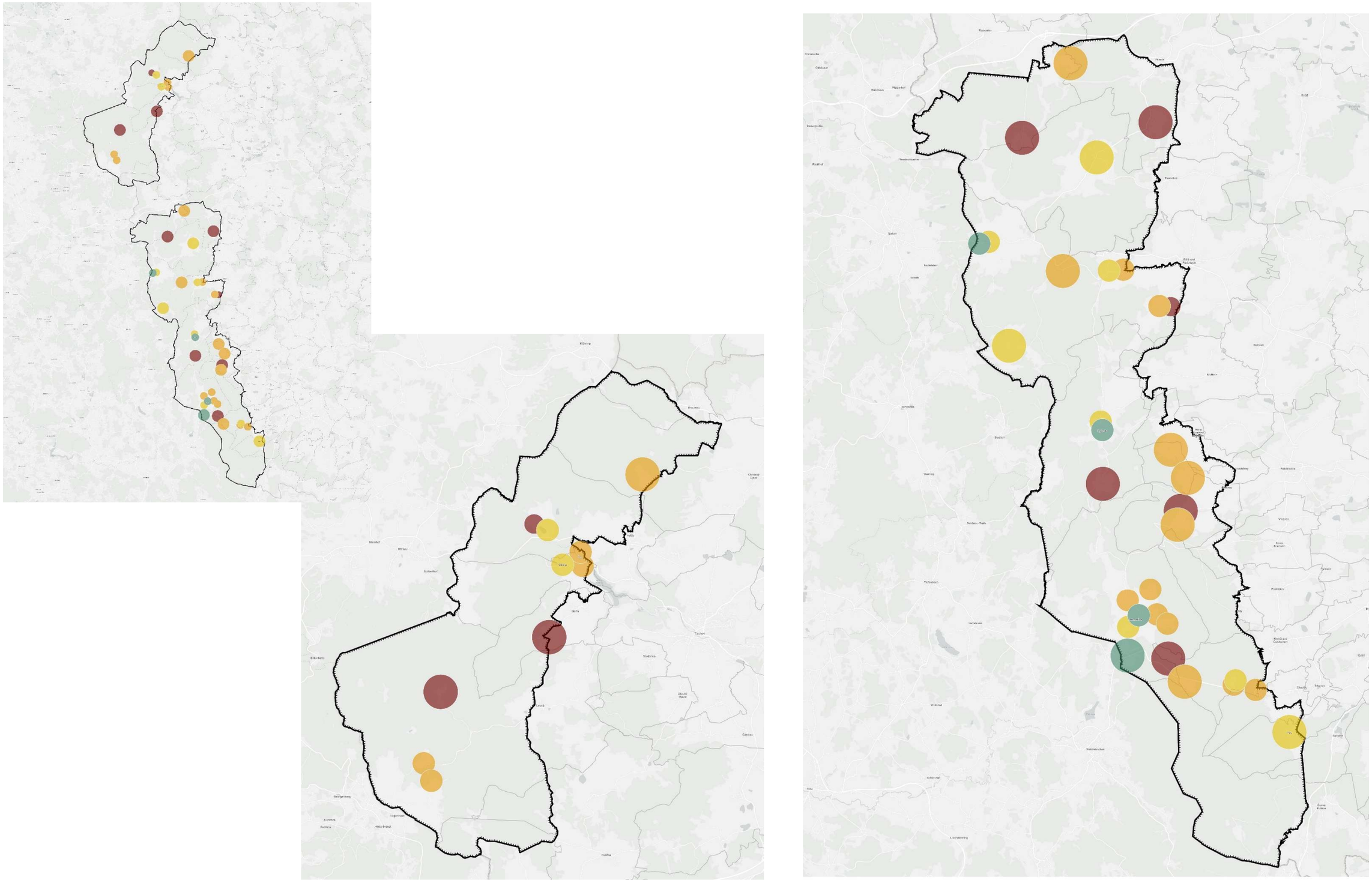
Segmentace se provádí u těch sídel, kde je třeba detailně konkretizovat podmínky ochrany krajinného rázu. Na území CHKO Český les se jedná o celkem 11 sídel. Segmenty jsou v CHKO Český les zpravidla ucelené oddělené části sídel, které jsou jasně vymezené, jsou tedy v hodnocení označeny stejně jako sídla samotná bodovou vrstvou s příslušným označením kategorie segmentu. Pokud je sídlo segmentováno, jsou podmínky ochrany a ochranná doporučení stanovena konkrétně pro každý segment.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:
Informace, zda je sídlo členěno na segmenty či nikoli
Cíl(e) ochrany:
•
Podmínky ochrany:
•
Ochranná doporučení:
• vč. doporučení pro ÚPD

Tabulka 8 Způsob zajištění ochrany krajinného rázu na území sídel v kartě sídla

Tabulka 9 Seznam sídel a jejich kategorizace na území CHKO Český les

Sídlo a jeho zařazení						**Hlavní hodnotící kritéria** *Hodnoceno známénky (+/-/o)*										**Doplňující hodnotící kritéria** *Hodnoceno (ANO - x)*																		**celkové zhodnocení**	
						Krajinný rámec			Urban. struktura		Zástavba			Zeleň, veřejná prostranství		Krajinný rámec							Sídlo											**Kategorie**	**Segmentace**
						pozitivní										pozitivní						negat.		pozitivní						negativní					
Název sídla *(řazeno abecedně)*	**Kód sídla**	**Obec**	**Katastr**	**Krajinný celek**	**Krajinný prostor**	Kvalita kraj. rámce	Vizuální projev sídla	Zasazení sídla	Půdorys sídla	Prostorové uspoř. sídla	Charakter zástavby	Měřítko zástavby	Arch. kvalita	Vzrostlá zeleň	Nezastavěné plochy	Zeleň na okraji	Komponované části	Historické členění krai.	Přítomnost KPZ	Přírodní dominanta	Přítomnost ZCHÚ	Přítomnost přír. parku	Rušivé dominanty	Snížení přír. a est. hodn.	cenná urb. struktura	Přítomnost PR/PZ	četné kult. památky	Přítomnost přír. prvků	Kulturní dominanta	Ikonické panorama	Rušivé objekty	Rušivé dominanty	Rušivá VP	zanedbanost	*(A, B, C, D, případně se známénky (+/-)*	*ANO/NE*
Branka	S/B1/1	Halže	Branka u Tachova	KC/B	KP/B1	+	o/+	-/+	o/+	o	o/+	o/+	o	+	o	+							x					x				x			C A	ANO
Bystřice	S/D4/1	Bělá n. Radbuzou	Bystřice u B. n. R.	KC/D	KC/D4	+	+	+	o/+	+	o/+	+	o/+	+	+	+		x										x						x	B A	ANO
Capartice	S/D9/3	Klenčí p. Čerchovem	Klenčí pod Čerchovem	KC/D	KC/D9	+	+/o	+	+/o	+/o /	o/-	+/o	o/-	+	+/o	+												x				x			B C B	ANO
Černá Řeka	S/D9/2	Klenčí p. Čerchovem	Jindřichova Hora	KC/D	KP/D9	+	o	+	+	o	o	o	o	+	+	+												x							B-	NE
Diana	S/C1/2	Rozvadov	Rozvadov	KC/C	KP/C1	+	o/+	+	+	+	+/o	+	+	+	+	+	x	x			x				x		x	x	x						A+	NE
Jindřichova Hora	S/D9/1	Klenčí p. Čerchovem	Jindřichova Hora	KC/D	KP/D9	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+																			A	NE
Karlova Huť	S/D2/1	Bělá n. Radbuzou	Smolov	KC/D	KP/D2	+	+/o	+	o	o/+	o	+	o/+	+	+	+					x							x							B+	NE
Lísková	S/D6/5	Nemanice	Nemanice, Lísková/N.	KC/D	KP/D6	+	o	+	-	-	-	-	-	-	-	+							x								x	x	x	x	D	NE
Málkov	S/B8/1	Přimda	Málkov u Přimdy	KC/B	KP/B8	+	o/+	+	o/+	+	+/o	+	o	+	+	+		x									x				x				A-	NE
Milíře	S/C1/1	Rozvadov	Sv. Kateřina u R.	KC/C	KP/C1	+	+	+	+	o	o	+	o/+	+	+	+		x					x												B+	NE
Nemanice	S/D6/2	Nemanice	Nemanice, Lísková/N.	KC/D	KP/D6	+	o	o	-/o	-/o	-/o	-/+	-/o	+	o	+							x				x		x		x	x	x	x	D+ C	ANO
Nová Huť	S/D6/3	Nemanice	Nemanice	KC/D	KP/D6	+	+	+	o	+	o/+	+	o	+	o	+					x														B B+	ANO
Nová Ves	S/B7/1	Třemešné	Nová Ves p. Přimdou	KC/B	KC/B7	+	o	o	-	-	-	-	+/-	+	-	+															x	x	x	x	C-	NE
Novosedelské Hutě	S/D6/4	Nemanice	Novosedly u Nemanic	KC/D	KP/D6	+	+	+	+/o	+/o	o	+	o	+	o	+																		x	B B-	ANO
Obora	S/B2/1	Obora	Obora u Tachova	KC/B	KP/B2	+	o/+	+	o/+	o/+	o/+	+	o	+	o	+		x										x							C B+ B	ANO
Ostrůvek	S/B4/1	Lesná	Pavlův Studenec	KC/B	KP/B4	+	o/+	+	o	+	+	+	+	+	+	+	x	x							x		x		x						A	NE
Pec	S/D9/4	Pec	Pec	KC/D	KP/D9	+	o	+	+/o	o	+/-	+/o	o	+	o	+											x		x						C+	NE
Pivoň	S/D5/3	Mnichov	Pivoň	KC/D	KP/D5	+	+	+	+	+/o	+/o	+	+	+	+	+											x		x		x			x	A	NE
Pleš	S/D1/1	Bělá n. Radbuzou	Pleš	KC/D	KP/D1	+	o	o	o	o	o	+	o/+	+	+	+		x			x														C+	NE
Prostřední Žďár	S/A2/1	Chodský Újezd	Žďár u Tachova	KC/A	KP/A2	+	+	+	o	+	o	+	o	+	+	+					x							x							B	NE
Rybník	S/D3/1	Rybník	Rybník nad Radbuzou	KC/D	KP/D3	+	-/o	-/o	-	-	-	-	-	+	o	o															x	x	x	x	D+ C	ANO
Sezemín	S/D5/2	Poběžovice	Sezemín	KC/D	KP/D5	+	+	+	o	+	o	+	o	+	+	+		x		x														x	B+	NE
Smolov	S/B9/1	Bělá n. Radbuzou	Smolov	KC/B	KP/B9	+	o/+	+/o	o/+	o	o/+	o/-	o/+	+	+	+															x				C B-	ANO
Stará Knížecí Huť	S/B6/1	Lesná	Stará Knížecí Huť	KC/B	KP/B6	+	o	+	o	+	-/+	o	o	+	+	+							x					x							B- B	ANO
Šibanov	S/D5/1	Poběžovice	Šibanov	KC/D	KP/D5	+	o	+	o	o	o	+	o	+	+	+												x							B	NE
Vranov	S/D5/4	Mnichov	Vranov u Mnichova	KC/D	KP/D5	+	+	+	o/+	o	o	+	o	+	o	o													x						B	NE
Zadní Milíře	S/B2/2	Milíře	Milíře u Tachova	KC/B	KP/B2	+	o	+	+	+	o	+	o	+	+	+												x							A	NE
Závist	S/D6/1	Rybník	Závist u Rybníka	KC/D	KP/D5	+	+	+	+	+	o	+	+	+	+	+		x										x							A	NE
Železná	S/C2/1	Bělá n. Radbuzou	Železná u Smolova	KC/C	KP/C2	+/o	o	o	-	o/-	o/-	+/-	o/-	+	o/-	+															x	x	x	x	C D	ANO

Obrázek 30 Schematické znázornění kategorizace a segmentace sídel

Obec:	Chodský Újezd	Katastr:	Žďár u Tachova	Kategorie:	B
S/A2/1	**PROSTŘEDNÍ ŽĎÁR** (*Mitter Bradt, Mitler Brand*)				
Poloha:	**KC/A** **Dyleňský les**	**KP/A2** **Kamenný vrch**	**VOSK/A2/1** **Prostřední Žďár**	**LSH/A2/1** **Prostřední Žďár**	

Charakteristika:

Rozptýlená venkovská zástavba jednotlivých chalup a usedlostí z doby novověké kolonizace , umístěných volně podél průběžné cesty, prostoupených mimolesní rozptýlenou zelení, navazuje na původní strukturu obce. V krajinném rámci působí harmonicky (přítomnost tradičních hmot). Je zachována částečně. Řada objektů zanikla. Dnes zde stojí několik chalup pro trvalé a rekreační využití. Několik z nich vykazuje znaky tradiční zástavby.

Žďár sestával z Předního, Prostředního a Zadního Žďáru. Při cestě na Chodský Újezd se nachází mimo CHKO několik chalup Předního Žďáru (*Vorder Brand, Förder Brand*) s hájovnou a rybníčkem. Zadní Žďár zanikl (ZS/A2/1).

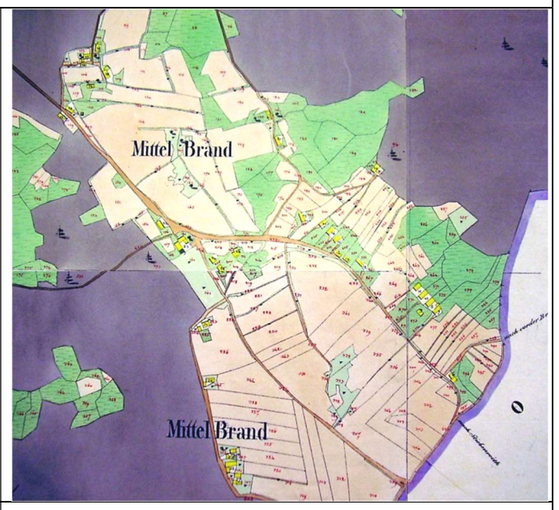
První písemná zmínka: 1713

Správní zařazení: panství Chodová Planá (část) a Planá-Kočov (část), od roku 1850 obec, od roku 1960 osada obce Halže, od roku 1996 osada obce Chodský Újezd

Vývoj počtu obyvatel a domů (v tom též Prostřední Žďár, Přední Žďár, Zadní Žďár, Jalový Dvůr, Ganabartl, Viehruh): 1850: 382 obyvatel, 1869: 404 obyvatel / 58 domů, 1900: 424 obyvatel / 69 domů, 1930: 362 obyvatel / 71 domů, 1950: 158 obyvatel / 72 domů, 1970: 112 obyvatel / 20 domů, 2021: 38 obyvatel

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Vysoko položená plochá poměrně rozsáhlá enkláva bezlesí (louky a pastviny) s mozaikou nelesní krajinné a sídelní zeleně obklopená souvislým lesním porostem.	+
	Vizuální projev sídla	Sídlo se projevuje v krajině harmonicky, není vzhledem k rozptýlené struktuře na poměrně velké ploše a absenci míst panoramatického vnímání vnímáno jako celek, nýbrž ovlivňuje jednotlivé dílčí scenérie. Výraznější vizuální uplatnění sídla je limitováno nejbližší vzrostlou zelení a lesními okraji.	+
	Zasazení sídla	Sídlo je převážně harmonicky zasazeno do krajinného rámce, bez výrazně rušivých objektů či struktur.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Rozptýlená zástavba situovaná z větší části při průjezdní a vedlejší cestě se zřetelnou vazbou na okolní lesní porosty, především při západním okraji enklávy. Urbanistická struktura je pouze částečně dochovaná, byť zachovává původní charakter rozptýlené vsi.	O
	Prostorové uspořádání sídla	Sídlo v rovinaté enklávě s rozptýlenou zástavbou převážně podél stávajících komunikací. Celkový obraz sídla vedle zřetelně vymezujících lesních okrajů dotváří vnitřní zeleň, vázaná často bezprostředně na jednotlivé objekty.	+
Zástavba	Charakter zástavby	Jedná se o bývalé přízemní usedlosti, nízkopodlažní se sedlovými střechami, doplněné mladší zástavbou. Většina objektů zachovává tradiční hmotové řešení. Výjimkou je dvoupodlažní objekt bývalé školy. Větší část zástavby prošla rekonstrukcemi a dostavbami	O
	Měřítko zástavby	Měřítkem se zástavba sídla projevuje vcelku jednotně (jednopodlažní zástavba se sedlovou střechou, případně obytným podkrovím, obdélníkového či L půdorysu s drobnou doplňkovou stavbou, obklopená pozemky zahrad, luk a ostatních ploch. Nejsou zde objekty, které by výrazně narušovaly tradiční měřítko venkovské zástavby.	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita objektů je průměrná, v sídle se nenachází architektonicky cenná či památkově chráněná architektura, objekty zachovávají tradiční hmotové a půdorysné řešení (viz Měřítko zástavby) a výraz daný pravidelným uspořádáním okenních otvorů a barevností.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	S významným podílem vzrostlé zeleně uvnitř sídla. Celkový obraz sídla vedle zřetelně vymezujících lesních okrajů dotváří vnitřní zeleň vázaná často bezprostředně na jednotlivé objekty	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy sídla odpovídají charakteru rozptýlené zástavby, kdy se mezi objekty a k nim přiléhající zelení nachází louky a drobná pole s nelesní zelení (zeleň zahrad, remízky, liniová zeleň podél komunikací, solitéry). Jde o charakteristický rys a pozitivní hodnotu struktury sídla. Veřejné prostranství nemá historické založení ani zřetelné vymezení.	+
	Zeleň na okraji sídla	Přechodová zeleň sídla do volné krajiny odpovídá rozptýlené struktuře zástavby. Tvoří ji zeleň zahrad, živé ploty a okraje luk. V západní části bezprostředně navazuje na lesní okraje vymezující enklávu.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	ANO
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: PP Louky u Prostředního Žďáru na severním okraji enklávy		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE

	Komentář: Rozptýlená zástavba v rovinaté enklávě umožňuje výrazné uplatnění přírodních prvků mezi zástavbou i v bezprostředním krajinném rámci. Některé objekty jsou zanedbané, není to však celkovou charakteristikou sídla. Podobně některé objekty neodpovídají tradiční venkovské zástavbě.

Celkové zhodnocení:

Nevelká osada těží především z působivé polohy a atraktivního krajinného rámce luční enklávy s množstvím nelesní zeleně obklopené lesními okraji souvislého porostu. Jedná se o novověkou kolonizaci, historicky rozptýlené zástavby. Osada nevykazuje výraznější urbanistické či architektonické hodnoty, nemá dochovanou zřetelnou strukturu historicky členěné plužiny. Přes různorodou zástavbu není měřítkově či hmotově narušena, působí tudíž v krajinném rámci harmonicky.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Prostřední Žďár je charakterově homogenní, není členěno na dílčí charakterově či plošně odlišné segmenty.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru území menšího venkovského sídla s dochovanou tradiční rozptýlenou strukturou, množstvím nelesní zeleně, nenarušeným měřítkem a harmonickým vztahem k atraktivnímu přírodě blízkému krajinnému rámci.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter volné urbanistické struktury rozptýleného sídla s množstvím nelesní zeleně
- Zachovat nezastavěné plochy (dostatečné odstupy) mezi objekty s charakteristickými loukami a nelesní zelení
- Nenarušovat dosud dochované tradiční měřítko a harmonický vztah zástavby sídla a krajinného rámce
- Zachovat charakter venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení, sedlové střechy, plochy zahrad, charakter oplocení)
- Udržovat hodnotnou sídelní a krajinnou zeleň, nezasahovat do lesních okrajů a do přechodů lesa a lučních porostů

Ochranná doporučení:

- Sídlo má potenciál k výstavbě několika novostaveb rodinných domů. Případnou novou obytnou výstavbu situovat jednotlivě při průjezdní cestě s adekvátním odstupem od stávající zástavby (dostavba a doplnění stávající volné struktury), novou zástavbu koncipovat se zelení zahrad a přechodovou zelení do krajiny
- U rekonstrukcí a přestaveb bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys)
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby, přičemž při zachování základního charakteru zástavby jsou přípustné i stavby individuálního architektonického výrazu
- Vyloučit výstavbu bytových domů, vícepodlažních objektů, chat a jinou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla
- Omezit výstavbu výrazného neprůhledného oplocení pozemků narušujícího charakter volné rozptýlené zástavby
- Vhodně doplňovat krajinnou a sídelní zeleň o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Udržovat hodnotnou sídelní a krajinnou zeleň, nezasahovat do lesních okrajů a do přechodů lesa a lučních porostů
- Platnou regulaci v ÚP neměnit (velikost pozemků, objemové uspořádání, zastavitelnost a zpevněné plochy), doplnit regulaci oplocení a charakter sedlových střech v celé zástavbě, přiměřený rozvoj v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídla. Podporovat sídelní zeleň, autochtonní dřeviny.

Dálkový pohled vystihující charakter sídla a krajinného rámce – rozptýlená zástavba venkovského charakteru, v rovinaté enklávě ohraničené lesním porostem.

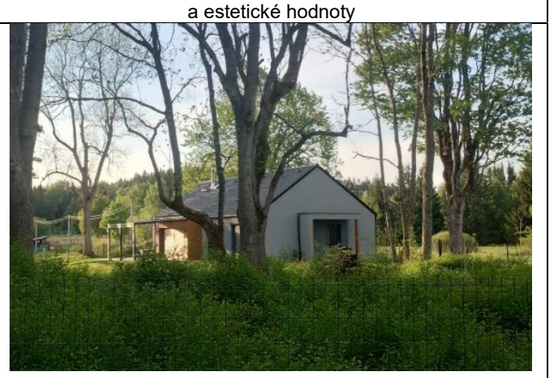
Rozptýlenost venkovské zástavby prostoupené loulami a drobnými poli, liniová zeleň komunikací, dochovaný charakter plaňkových plotů

Veřejné prostranství bez koncepčního řešení, s plochou dětského hřiště a kontejnery na tříděný odpad, bez kulturní a estetické hodnoty

Novostavba s charakterem venkovské zástavby, nízkopodlažní objekt se sedlovou střechou v ploše zahrady, navazuje na charakteristické plaňkové oplocení

Novostavba bez výrazu venkovského domu (chybí symetrické členění oken) zachovává základní parametry venkovské zástavby – nízkopodlažní objekt, obdélníkový půdorys, sedlová střecha, bez rušivého oplocení

Obec:	Halže	Katastr:	Branka u Tachova	Kategorie:	C	A
S/B1/1	**BRANKA** (*Galtenhof, Jalový Dvůr, Ihrweiher, Goldenhof, Ehrl Weyher, Edelweiher, Kaltenhof, Olšový rybník*)					
Poloha:	**KC/B** **Přimdský les**	**KP/B1** **Údolí Mže**	**VOSK/B1/2** **Branka**	**LSH/B1/2** **Branka**		

Charakteristika:

Pohraniční dřevařská osada je poprvé písemně uváděná v roce 1663. Původně se nazývala podle velkého rybníka Ihrweiher (Olšový rybník). Název Galtenhof (Jalový dvůr) vznikl teprve před rokem 1713, kdy zde byl zřízen panský dvůr se stájemi pro jalovice. Na mapě josefského mapování je názvem Galtenhof označena zástavba severněji od Branky, zatímco lokalita dnešní osady je nazvána Edelweier. Třetí název, Branka, je užíván od roku 1945. Obec založená při rybníku se rychle rozrůstala. V roce 1713 zde žilo 9 osadníků. V době pořizování druhého vojenského mapování (1836 - 1852) je zde uváděno 63 domů a 12 stájí, které mohly zajistit ubytování 70 mužům a 18 koním. Z velkého množství podniků (hamry, mlýny, leštírny skla i stoupy) poháněných vodní silou Reichenbachu, jak byl v minulosti nazýván nejhornější tok Mže, největšího věhlasu dosáhla knoflíkárna rodiny Adlerů založená v roce 1898. V roce 1937 zaměstnávala 220 dělníků. Výrobní sortiment perleťových spon, knoflíků a dalších výrobků byl velice pestrý. V roce 1930 měla vesnice 513 obyvatel ve 101 domech, současný stav je jen zlomkem původního počtu. Dnes má Branka částečně charakter rekreační osady.

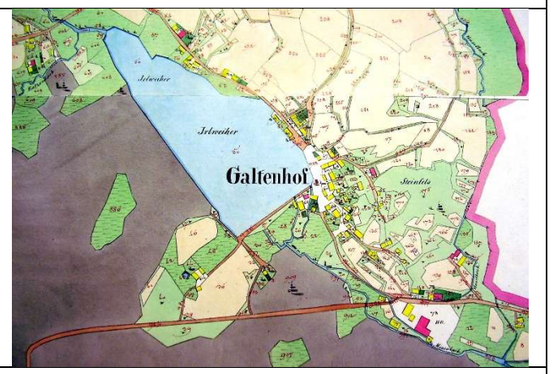
První písemná zmínka: 1663;

Správní zařazení: panství Tachov, od roku 1850 obec, od roku 1950 osada obce Obora, od roku 1961 osada obce Halže

Vývoj počtu obyvatel a domů (v tom též Hraničná): 1850: 550 obyvatel, 1869: 813 obyvatel / 70 domů, 1900: 549 obyvatel / 93 domů, 1930: 513 obyvatel / 101 domů, 1950: 215 obyvatel / 96 domů, 1970: 99 obyvatel / 25 domů, 2021: 61 obyvatel / 35 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Gemeinde Galtenhof)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Osada se nachází na rozsáhlé mýtině uprostřed hraničního lesa při silnici směřující z Tachova na hraniční přechod Pavlův Studenec – Barnau, u Olšového rybníka, v údolí Mže, jež je obklopené lesy, které na jihu a východě dosahují až k okrajům zástavby, zatímco severně převažují otevřené plochy luk a pastvin nad údolní polohou Mže, bez dochované struktury členění historické plužiny. Krajinný rámec je působivý a hodnotný (LSH).	+
	Vizuální projev sídla	S ohledem na rozložení sídla v údolní poloze Mže, okolo Olšového rybníka, v obklopení lesními porosty je viditelnost sídla omezená. Promítá se v dílčích dálkových pohledech – zejm. z komunikace II/199 při příjezdu od Pavlova Studence, z vedlejší cesty pod na dílčí dálkové pohledy ze zvýšených poloh, zejm z JZ okraje obce při příjezdu z Pavlova Studence.	O /+
	Zasazení sídla	Sídlo je převážně harmonicky zasazeno do krajinného rámce, bez výrazně rušivých objektů či struktur. Vyjma areálu bývalé roty PS v SZ okraji lokality.	-/+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Zásadní roli v urbanistické struktuře sídla sehrává poměrně rozlehlý Olšový rybník. Větší část zástavby sídla je soustředěna po jeho východním břehu a pod ním. Zřetelnou hranici sídla tvoří silnice II/199 na jižním okraji, jež tvoří i hranici širší odlesněné enklávy. Charakterově dochovaná struktura zástavby navazuje na historicky vyvinutou volnou zástavbu rozptýlené a parcelační vsi v blízkosti Olšového rybníka a v mírné sníženině Mže. Jižně od Olšového rybníka při silnici II/199 je již novodobá parcelační struktura bez vazby na historický půdorys vsi. Po zástavbě proluk dle platné ÚPD bude urbanistická struktura změněna	
	Prostorové uspořádání sídla	Nízkopodlažní rodinná zástavba se šikmými střechami. Většina objektů zachovává tradiční hmotové řešení.	O
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba je různorodá, s průměrnou architektonickou hodnotou, s velkým množstvím přestaveb a novostaveb. Celkový obraz sídla vedle zřetelně vymezujících lesních okrajů a Olšového rybníka dotváří výrazná zeleň zahrad a veřejných prostranství osady. Původní hospodářská zástavba se již více neuplatňuje, zřetelná je mladší zástavba – prvorepublikové vily, poválečná i novodobá zástavba.	O /+
	Měřítko zástavby	Měřítkem i výrazově se zástavba sídla projevuje vcelku jednotně. Žádná stavba se nevymyká měřítku (měřítko respektují), vyjma výškové hladině nového objektu občanské vybavenosti v centrální části obce nad komunikací II/199 . Severně asi 1 km nad Brankou je částečně opuštěný poměrně rozsáhlý objekt bývalé roty Pohraniční stráže, přestavovaný cca v 70. či 80 letech, s FVE. Objekt je přístupný po asfaltové cestě, při které jsou dva rodinné domy (jeden bezprostředně při objektu roty). Tento stavební soubor není vnímán v prostorové souvislosti s osadou Branka a je hodnocen zvlášť.	O/+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita objektů je průměrná. Jedná se o směs novodobě přestavěných různorodých objektů a novostaveb. Povaha zástavby, bez tradičních forem architektonických prvků, odpovídá rekreačnímu charakteru osady (hojné rekonstrukce, přístavby či dostavby). Je zde několik zajímavějších obytných objektů z počátku 20. století (secesní dům, alpský dům). Hmotově je zástavba v sídle poměrně jednotná, výrazově se však díky použitým rozmanitým architektonickým prvkům a také barevnému provedení fasád dosti odlišuje. Patrný je také vstup městských prvků – okrasná zeleň či živé ploty. K zachovalým pamětihodnostem vesnice patří kaplička na břehu rybníka a torzo kamenného kříže v zaniklé části obce. Negativního projevu v krajině dosahuje dominantní zpustlý objekt bývalé roty v severní části sídla, situovaný v nejvýše položené části rozlehlé bezlesé enklávy. Areál není vnímán v bezprostřední prostorové vazbě na osadu a je hodnocen zvlášť.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	S významným podílem vzrostlé zeleně uvnitř síla. Celkový obraz sídla vedle zřetelně vymezujících lesních okrajů a Olšového rybníka v údolí dotváří vnitřní zeleň, zeleň zahrad a veřejných prostranství a zeleň v břehových partiích Olšového rybníka včetně hráze a velmi hojná vzrostlá zeleň pod hrází.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy sídla odpovídají charakteru volnější zástavby. Nejsou charakteristickým znakem sídla.	O
	Zeleň na okraji sídla	Odpovídá volnější struktuře zástavby a přírodě blízkému krajinnému rámci. V jižní a východní části zástavba bezprostředně navazuje na lesní okraje vymezující enklávu, přechod do ploch luk a pastvin je tvořen nelesní zelení zahrad a okrajů zástavby a působí poměrně harmonicky.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE

		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	ANO
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Rota PS Branka – mimo prostorovou vazbu s osadou Branka		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	ANO
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Olšový rybník a přírodní charakter nivy Mže; Rota PS Branka s plochou FVE – mimo prostorovou vazbu s osadou Branka		

Celkové zhodnocení:

Osada těží především z působivé polohy v blízkosti Olšového rybníka v údolí Mže a atraktivního krajinného rámce luční enklávy obklopené lesními okraji souvislého porostu. Sama zástavba nevykazuje výraznější urbanistické či architektonické hodnoty. Přes velmi různorodou zástavbu však není výrazně měřítkově či hmotově narušena, působí tudíž v krajinném rámci harmonicky, a to i díky množství zeleně v intravilánu vč. vegetace vázané na rybník a jeho hráz. Areál roty PS Branka v severní části enklávy obklopený plochou FVE je vnímán v dálkových pohledech ze zvýšené polohy II/199 na J okraji sídla.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Území sídla tvoří dvě prostorově oddělené části, vlastní Branka a oddělená enkláva bývalého hamru nad Prudkým potokem. V náhorní poloze se navíc nachází areál bývalé roty PS, extenzivně využívaná rekreační plocha (Bez kempu.cz) a samota. S ohledem na odlišný charakter této části VOSK není považována za součást sídla a podmínky ochrany jsou pouze popsány.

S/B1/1/1	Branka	C

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru venkovského sídla s rekreačním využitím, množstvím sídelní zeleně bez hmotově, charakterově a měřítkově se vymykající zástavby s harmonickým zapojením do krajiny a cenným krajinným rámcem

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter urbanistické struktury s množstvím sídelní zeleně
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby sídla a krajinného rámce
- Zachovat základní charakteristiky venkovské zástavby (výškovou hladinu, šikmé střechy, plochy zahrad, oplocení)
- Zachovat význam Olšového rybníka v charakteru sídla (charakter a přístupnost břehů)
- Udržovat hodnotnou sídelní a krajinnou zeleň, nezasahovat do lesních okrajů a do přechodů lesa a lučních porostů
- Nerozvíjet zástavbu v poloze kolem areálu bývalé roty PS, s ohledem na exponovanost a přírodní hodnotu krajinného rámce

Ochranná doporučení:

- V sídle je možný rozvoj zástavby několika obytných či rekreačních objektů v návaznosti na stávající zástavbu. Stávající urbanistická struktura již neodpovídá historicky volnější struktuře. Je vhodné však nerozšiřovat zástavbu do cenných poloh nivy Mže a horních poloh sídla kolem areálu bývalé roty PS
- V zastavěném území je možná zejména dostavba v prolukách – dotvoření struktury zástavby s ohledem na obraz sídla v krajinném rámci, a to při možnosti novodobého architektonického výrazu při zachování tradičního měřítka, forem a hmot
- U nové zástavby preferovat zejména jižní část sídla mezi Olšovým rybníkem a silnicí II/199, nerozšiřovat do volné krajiny (severně od sídla), novou zástavbu situovat ve vazbě na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – především podlažnost, tvar střechy, proporce – a harmonický přechod do volné krajiny (případně doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně)
- Při přestavbách a rekonstrukcích bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys, zvyšující podlažnost nad rámec okolní zástavby, neprůhledné oplocení)
- Zachovat lesnatý charakter západního břehu a břehovou zeleň Olšového rybníka a Mže
- Novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit, vyloučit také výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé proporce běžné rodinné zástavby
- Vhodně revitalizovat vojenský areál v severní části enklávy (vč. výsadeb izolační zeleně) a zachovat jeho oddělenost od vlastního sídla, vhodná realizace izolační zeleně

S/B1/1/2	Branka nad Prudkým potokem	A

Segment tvoří izolovaná enkláva bývalého hamru v údolí Mže. Hospodářské objekty jsou v horším stavebním stavu.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru drobné odloučené enklávy bývalého hamru podél vedlejší cesty nad krajinářsky cennou zamokřenou nivou horního toku Mže obklopenou loukami, v blízkosti lesa.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter drobné odloučené enklávy. Vyloučit další výstavbu.
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby sídla a krajinného rámce
- Zachovat charakter a uspořádání stávajících objektů venkovské zástavby, jejich hmot, výrazu, sedlových střech, oplocení, charakteru zeleně a přístupové cesty.
- Udržovat hodnotnou krajinnou zeleň v okolí osady, chránit zeleň v údolí Mže

Ochranná doporučení:

- V údolí Mže, v izolované poloze mimo enklávu (v místě bývalého hamru), je další výstavba vyloučena. Je možná adaptace stávajícího objektu při zachování tradiční architektonické formy venkovské zástavby a zachování přírodního rámce drobné enklávy obklopené lesními porosty.
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u stávajících objektů (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Bránit nepatřičným městským detailům (chodníky se zámkovou dlažbou, prefabrikované oplocení, výsadby nepůvodních jehličnanů, mobiliář uvnitř sídla) a nevhodné barevnosti objektů.

Panoramatický pohled na podstatnou část obce S/B1/1/1 Branka z komunikace II/199, při příjezdu od Pavlova Studence. Sídlo pozvolna přechází do snížené polohy kolem Olšovského rybníka a doprovodné zeleně Mže. Různorodost zástavby sjednocuje charakter sedlových střech výškovou hladinu jednopodlažních , příp. dvoupodlažních objektů. Většinově je dochován charakter dřevěného, příp. plaňkového oplocení, které tvoří charakter venkovské zástavby

Harmonický krajinný rámec S/B1/1/2 - SZ části sídla nad Olšovským rybníkem nad Prudkým potokem – odloučená enkláva několika dochovaných objektů v údolí Mže obklopená zapokřenými loukami , doprovodnou zelení a okrajem lesa

Dochovaný objekt při hlavní komunikaci v S/B1/1/1. Z jeho umístění ve svažitém terénu – po vrstevnici a bez výrazných terénních úprav – je patrný patrný způsob umístění staveb na terénu v historii.

S/B1/1/1 Objekt viditelný z hlavní komunikace svým novodobým řešením ovlivnil působení zástavby obce

Atmosféra zástavby S/B1/1/1 v doprovodné zeleni kolem SV části Olšovského rybníka – pohled z hráze

S/B1/1/1 - charakter oplocení a výraz se u nových objektů proměnily a dochovaný charakter nerespektují

S/B1/1/2 - nejcennější část sídla - dochovaná malá enkláva v poloze soutoku Mže a Prudkého potoka v SZ části obce

Samota v cennější náhorní poloze luk pod areálem bývalé roty v SV části enklávy. Rozvoj lokality není žádoucí, příp. by vyžadoval koncepční přístup a zpracování ÚS

Rota – hlavní objekt vymykající se měřtku krajiny i charakteru zástavby Branky

Umístění FVE panelů v ploše okolo areálu roty

Obec:	Obora	Katastr:	Obora u Tachova	Kategorie:	C	B+	B
S/B2/1	**OBORA (vč. enklávy Dolní Výšina)** (*Thiergarten, Thirgarten, Thiergartt*)						
Poloha:	**KC/B** **Přimdský les**	**KP/B2** **Bučina**	**VOSK/B2/2** **Obora**	**LSH/B2/1** **Obora**			

Charakteristika:

První zmínka o Oboře pochází z roku 1626. Za J. Husmanna, majitele tachovského panství, byla v těchto místech zřízena obora s myslivnou, která předurčila jméno i místo pozdější obce. V roce 1680 je připomínána stará hájovna u obory, vybudovaná kolem roku 1650. Za Windischgrätzů byla obora rozšířena. Chovalo se tu na 350 kusů vysoké, 130 kusů dančí a 40 až 50 kusů černé zvěře. V době pořizování druhého vojenského mapování (1836 – 1852) je v osadě zde uváděno 58 domů a 11 stájí, které mohly zajistit ubytování 40 mužům a 18 koním. V roce 1939 měla Obora 448 obyvatel a 135 domů. Obyvatelstvo bylo převážně německé národnosti. Po vysídlení v roce 1946 a následných demolicích budov zůstala jen část z obce Obora a část z obce Výšina. Ostatní území bylo vylidněno a z větší části znepřístupněno (hraniční pásmo). Území bylo využíváno jen pro zemědělskou výrobu a lesnictví. V současné době má celá obec okolo 170 obyvatel. V obci je obecní úřad, obchod a restaurace.

První písemná zmínka: 1626;

Správní zařazení: panství Tachov, od roku 1850 obec, od roku 1960 osada obce Lučina, od roku 1971 osada obce Milíře, od roku 1980 osada obce Halže, od roku 1990 obec (s osadou Dolní Výšina)

Vývoj počtu obyvatel a domů (v tom též Pavlova Huť, Mýto, Pavlův Studenec, Hraničná, Ostrůvek, Pomezná, Skláře, Větrov, Zlatý Potok): 1850: 2074 obyvatel, 1869: 2482 obyvatel / 207 domů, 1900: 1843 obyvatel (sama Obora 525) / 280 domů, 1930: 1832 obyvatel (sama Obora 495) / 328 domů, 1950: 375 obyvatel / 110 domů, 1970: 169 obyvatel / 33 domů, 2021: 65 domů, 2024: 172 obyvatel

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Thiergaten)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Obec se nachází asi 7 km západně od Tachova, nad vodárenskou nádrží Lučina, na plochém terénním hřbetu a ve svazích nad údolími Sklářského potoka (na jihu) a Mže (na severu). Tato působivá exponovaná poloha na rozvodí umožňuje dálkové pohledy do okolní krajiny s přírodě blízkým krajinným rámcem. V okolí obce je patrná maloplošná struktura zemědělských ploch s velkým podílem nelesní rozptýlené zeleně a otevřené plochy pastvin a luk.	+
	Vizuální projev sídla	Výše položené části sídla se vizuálně uplatňují v dálkových pohledech, především z protilehlých svahů údolí vymezujících hřbet Obory, tj. z jižních směrů (od Milířů) a ze severních směrů (od Horní Výšiny). Díky hojné sídelní zeleni je však uplatňují jen omezeně. Části rozptýlené zástavby nacházející se v nižších partiích obou údolí se v krajinných panoramatech neuplatňují.	O/+/+
	Zasazení sídla	Sídlo je převážně harmonicky zasazeno do krajinného rámce, bez výrazně rušivých objektů či struktur.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Obec měla již od svého vzniku rozptýlenou urbanistickou skladbu zejména chalup a usedlostí. Dnešní struktura, tvořená jednotlivými objekty pro trvalé i rekreační využití prostoupenými rozptýlenou zelení, na tuto původní strukturu navazuje. Sídlo si částečně uchovalo historicky konstituovaný rozptýlený charakter zástavby s větší kompaktností v západní výše položené části. Zde se nachází menší náves s nádržkou. Východní část sídla částečně tvoří objekty v izolované pozici či v menších skupinách, často dřívější hospodářské usedlosti (především v údolí Sklářského potoka). Novější zástavba několik rodinných domů (u autobusové zastávky Obora, škola) má parcelační charakter a neodpovídá původní organické urbanistické struktuře a rozptýlené formě obce. K sídlu náleží izolovaná skupina usedlostí za tokem Mže – Dolní Výšina, tvořená několika usedlostmi podél silnice III. třídy č. 19920.	O/+/+
	Prostorové uspořádání sídla	Nízkopodlažní rodinná zástavba se šikmými střechami. Většina objektů zachovává tradiční hmotové řešení. Vyjma penzionu obora a rekreačních objektů/chat v okrajových částech sídla.	O/+
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba upomíná na někdejší hospodářský charakter sídla, prošla však četnými rekonstrukcemi, dostavbami a přestavbami různé kvality. Vyskytují se rovněž novostavby běžných (katalogových) rodinných domů bez větší architektonické hodnoty, vč. skupiny novostaveb kompaktnějšího uspořádání. Novodobé úpravy vč. nevhodné barevnosti novostaveb vnáší do původně venkovské osady nevhodné detaily odpovídající spíš městské zástavbě (chodníky ze zámkové dlažby, ploty, okrasná zeleň)	O/+
	Měřítko zástavby	Jednotlivé objekty jsou měřítkem jednotné, až na výjimky se jedná o přízemní stavby převážně obdélného půdorysu, avšak s hojnými dostavbami. Mezi nimi vyniká výrazná patrová hmota penzionu ve vstupní části sídla.	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita objektů je průměrná. Jedná se o směs novodobě přestavěných různorodých objektů a novostaveb. Povaha zástavby, bez tradičních forem architektonických prvků, odpovídá částečně rekreačnímu charakteru osady (hojné rekonstrukce, přístavby či dostavby). Novostavby z posledních let představují běžné (katalogové) rodinné domy bez architektonické hodnoty.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	V sídle i jeho blízkém okolí se vyskytuje bohatá zeleň s významnou krajinotvornou funkcí. V rámci sídla s výraznou zelení zahrad je však stav zeleně místy neuspokojivý.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy sídla odpovídají charakteru rozptýlené zástavby obklopené loukami s přiléhajícími strukturami zeleně. Jde o charakteristický rys a pozitivní hodnotu struktury sídla. Charakteristický je i prostor malé návsi s rybníkem. Nedaleko prostor hřiště.	O
	Zeleň na okraji sídla	Odpovídá volnější struktuře zástavby a přírodě blízkému krajinnému rámci s bohatou nelesní krajinnou zelení (remízky, zbytky původní struktury členění historické plužiny) a bohatou zelení v údolích pod Oborou (Sklářského potoka a Mže)	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	ANO
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE

		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Struktura nelesní krajinné zeleně s vazbou na původní členění pluziny		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Výrazné struktury doprovodné zeleně vedlejších cest a remízů obklopující sídlo jsou charakteristickým znakem. Zejm. v lokalitě U školy je krajinný rámec enklávy významnou hodnotou.		

Celkové zhodnocení:

Obec těží z působivé polohy na rozvodním hřbetu umožňující dálkové pohledy a z cenného krajinného rámce s množstvím nelesní krajinné zeleně vč. pozůstatků členění historické pluziny. Zástavba s vysokým podílem přestaveb a novostaveb nepředstavuje významnější hodnotu, naopak volná urbanistická struktura ve zvlněné krajině s množstvím zeleně je charakteristická a hodnotná, byť nejde o dochovanost původní historické struktury.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Území sídla tvoří dvě prostorově oddělené enklávy, vlastní Obora a menší skupina domů za tokem Mže – Dolní Výšina, tvořená několika usedlostmi podél silnice III. třídy č. 19920. Ve V části vlastního sídla (U školy) se nachází roztroušené usedlosti v krajinářsky cenné lokalitě, které jsou hodnoceny samostatně.

S/B2/1/1	Obora centrum	C

Segment tvoří dominantní část zástavby sídla na plochém terénním hřbetu a ve svazích nad údolími Sklářského potoka (na jihu) a Mže (na severu), tj. původní obec Obora

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru rozptýleného sídla s rekreačním využitím, s volnější urbanistickou strukturou, množstvím sídelní zeleně a harmonickým zapojením do krajiny, bez hmotově, charakterově a měřítkově se vymykající zástavby

Podmínky ochrany:

- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby sídla a krajinného rámce
- Zachovat základní charakteristiky venkovské zástavby (měřítko, obdélný půdorys, podlažnost, sedlové střechy, velikost parcel, průhledné oplocení).
- Zachovat množství a hodnotu sídelní zeleně
- Udržovat hodnotnou krajinnou zeleň, nezasahovat do přechodů zástavby, lučních porostů a zeleně údolí

Ochranná doporučení:

- V sídle je možný rozvoj nové zástavby jednotlivých obytných či rekreačních objektů při zachování volné urbanistické skladby (dostatečná velikost stavebních parcel) s množstvím zelených ploch a rozptýlené zeleně, tj. doplnění stávající struktury v místech ploch mezi zástavbou
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající /nové zástavby;
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost), bránit rozšiřování nehodnotné katalogové zástavby (bungalovy, sruby atp.)
- Vyloučit výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé dimenze běžné rodinné zástavby
- Vyloučit novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla
- Kultivovat bohatou vnitřní zeleň a zachovat ne sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
  Bránit nepatřičným městským detailům (chodníky se zámkovou dlažbou, prefabrikované oplocení, výsadby nepůvodních jehličnanů, mobiliář uvnitř sídla).

S/B2/1/2	Obora - U školy	B+

Segment tvoří roztroušené bývalé hospodářské objekty v cenném krajinném rámci luk a pastvin protkaných liniemi a shluky mimolesní zeleně. Svažitá lokalita na SV okraji sídla nad údolím Mže, s výhledy na protější Výšinské svahy. Stav objektů je zhoršený.

Cíl(e) ochrany:

- Udržet charakter a uspořádání objektů roztroušené zástavby v cenných plochách luk a pastvin s doprovodnou mimolesní zelení nad údolím Mže. Obnovu objektů směřovat ke zlepšení architektonické kvality objektů enklávy, s potenciálem revitalizace.

Podmínky ochrany:

- Zachovat přírodní rámec lokality, ponechat volné prostory luk, struktury zeleně a charakter úvozové cesty
- Zachovat a nezahušťovat historicky konstituovanou zástavbu roztroušených hospodářských usedlostí ve východní části sídla
- Zachovat tradiční architektonické formy venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys objektů, nízkopodlažní objekty, usazení na terén, nevýrazná barevnost fasád, ploch zahrad, tradiční dřevěné oplocení)

Ochranná doporučení:

- Udržovat charakter navazujících luk s hodnotnou krajinnou zelení, charakter přístupových cest
- Bránit nepatřičným městským detailům (chodníky, prefabrikované oplocení, výsadby nepůvodních jehličnanů, mobiliář uvnitř sídla) a nevhodné barevnosti objektů.
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u stávajících obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys stávajících objektů)
- Doporučení pro ÚPD: Zachovat stávající stav. Doplnit regulativ sedlových střech, průhledného oplocení a využití stanovištně odpovídající zeleně.

S/B2/1/3	Dolní Výšina	B

Segment tvoří prostorově oddělená část zástavby za údolím Mže, při silnici III. třídy č. 19920. Je tvořena několika rodinnými domy na svahu nad levým břehem Mže a izolovanou usedlostí na místě bývalého hamru v údolí. Vyvýšená poloha umožňuje z okraje sídla působivé pohledy.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru drobného sídla bez hmotově, charakterově a měřítkově se vymykající zástavby na okraji CHKO. V údolí Mže zachovat pouze solitérní objekt v působivém krajinném rámci

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter drobné enklávy rodinných domů vč. izolovaného objektu v údolí
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby sídla a krajinného rámce
- Zachovat tradiční architektonické formy venkovské zástavby (měřítko, obdélný půdorys podlažnost, sedlové střechy, plochy zahrad, tradiční dřevěné oplocení, vč. kamenných opěrných zdí)
- Udržovat hodnotnou krajinnou zeleň v okolí osady, chránit zeleň v údolí Mže

Ochranná doporučení:

- V sídle je možnost nové zástavby pouze jednotlivých obytných či rekreačních objektů při zachování rozsahu zástavby drobné enklávy, tj. doplnění stávající struktury v místech ploch mezi zástavbou, ve vazbě na strukturu stávající zástavby a komunikační sítě
- Při realizaci nové výstavby dbát tradiční architektonické formy venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, usazení na terén, průhlednost oplocení, barevnost, zeleň zahrad), bránit rozšiřování nehodnotné katalogové zástavby.
- V údolí Mže, v izolované poloze mimo enklávu (v místě bývalého hamru), je další výstavba vyloučena. Je možná adaptace stávajícího objektu při zachování tradiční architektonické formy venkovské zástavby a zachování přírodního rámce drobné enklávy obklopené lesními porosty.

- Vyloučit výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé dimenze běžné rodinné zástavby, vyloučit novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u stávajících obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Bránit nepatřičným městským detailům (chodníky se zámkovou dlažbou, prefabrikované oplocení, výsadby nepůvodních jehličnanů, mobiliář uvnitř sídla) a nevhodné barevnosti objektů.

Sídlo S/B2/1/1 si v členitém terénu si přes řadu přestaveb a novostaveb zachovává parametry venkovské zástavby

V S/B2/1/1 nová nízkopodlažní zástavba působí v dálkových pohledech harmonickým dojmem

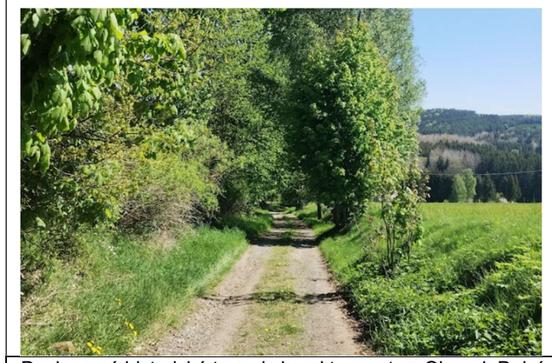
Segment S/B2/1/2 vyniká cenným krajinným rámcem s harmonickým působením – zvlněnými loukami Rozvadovské pahorkatiny se shluky a liniemi doprovodné zeleně v historických trasách luk a mezí.s linioou struktrurovanou zelení a několika dochovanými usedlostmi. Tento charakter je žádoucí zachovat.

Novostavby S/B2/1/1 se v architektonických detailech vymykají charakteristice dochované venkovské zástavby CHKO (balkony, rizality, francouzská okna, barevnost). Zachování sedlových střech a průhledných či dřevěných staveb je žádoucí

Objekt v S/B2/1/1 zachovává nízkopodlažnost, obdélníkový půdorys a sedlovou střechu – zákl. parametry zástavby. Navíc je umístěn vhodně na terénu. Celkový charakter dotvoří oplocení a zeleň zahrady. V této poloze objektu bude figurovbat i řešení garážového stání

Dochovaná historická trasa i charakter cesty z Obory k Dolní Výšině v segmentu S/B2/1/2

Dochovaný charakter S/B2/1/3 Dolní Výšina - rozvolněná venkovská uliční okapově orientovaná zástavba

Obec:	Milíře	Katastr:	Milíře u Tachova	Kategorie:	A
S/B2/2	**ZADNÍ MILÍŘE (část v CHKO)** (*Gürnberg, Girnberg*)				
Poloha:	**KC/B** **Přimdský les**		**KP/B2** **Bučina**	**VOSK/B2/2** **Obora**	

Historická charakteristika:

Milíře (*Brand*) a část Zadní Milíře (*Girnberg*) jsou poměrně mladé obce, které vznikly v 17. století při poslední kolonizační vlně pomezního hvozdu. Již dříve procházela územím dnešní obce Milíře středověká zemská stezka z Čech přes pomezní hrad Tachov do Bärnau v Horním Falcku a dále do Norimberka. Zejména za majitele tachovského panství Jana Filipa Husmanna (1623 – 1651) zde vznikaly jakési „lesní domky“. Nově sem přišedším osadníkům byla přidělena místa pro jejich výstavbu. Tehdejší obyvatelé museli vykácet stromy, zkultivovat půdu a z vytěženého dřeva v milířích pálili uhlí. Lesní domky byly roztroušeny osamoceně nebo stály jen v menších skupinách, proto je dnešní obec Milíře rozlehlá na poměrně velké ploše. Ke každému domku patřila menší výměra několika hektarů půdy. V současné době patří k Zadním Milířům i několik domků původně tvořících malou obec Planinka. Na území CHKO leží jen několik málo objektů západně od silnice III/19922 resp. III/19921, která tvoří hranici CHKO. Většina osady se nachází mimo CHKO.

První písemná zmínka: 1778

Správní zařazení: 1850–1960 osada obce Milíře, 1961–1971 část obce Lučina, 1971–1979 část obce Milíře, 1980–1989 část obce Halže, 1990 část obce Lesná, od 1990 část obce Milíře v okrese Tachov

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1869: 171 obyvatel / 20 domů, 1900: 164 obyvatel / 21 domů, 1930: 155 obyvatel / 27 domů, 1950 9 obyvatel / 16 domů, 1970: 0 obyvatel / 0 domů, 1980: 25 obyvatel / 8 domů, 1991: 29 obyvatel / 9 domů, 2021: 44 obyvatel / 14 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Zástavba (na území CHKO) několika málo usedlostí ve dvou lokalitách - bývalé myslivny a bývalé hájovny Hruškovna , je roztpýlena v okrajové části CHKO, na okraji lesa, odkud se odlesněné území otevírá se do vnitrozemí. Krajinný rámec tvoří okraj lesního masivu v kontaktu se zástavbou na západě, přecházející do luk a pastvin s nelesní krajinnou zelení podél cesty. Krajinný rámec je příznivý, harmonická lesozemědělská krajina s četnou zelení.	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění části sídla v CHKO je diferencované na 2 dílčí enklávy v zemědělské krajině v závislosti na poloze pozorovatele, část kolem bývalé myslivny se neuplatňuje vzhledem k lesní poloze vůbec. V dálkových pohledech sídlo, resp. část, nefiguruje.	O
	Zasazení sídla	Sídlo je na území CHKO harmonicky zasazeno do lesní a lesozemědělské krajiny. Většina zástavby Zadní Milíře však leží vně CHKO. Kromě většího skladového areálu se jedná o konvenční venkovskou zástavbu v rozptýlené struktuře, působící v krajině též harmonicky.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Jedná se o rozptýlenou strukturu několika usedlostí zejm. při cestě III/19922 resp. III/19921, která tvoří hranici CHKO. Tato struktura odpovídá vzniku a původnímu uspořádání Zadních Milířů. Oproti minulosti je zástavby méně a je řidší, slouží většinou rekreaci. Objekty v CHKO jsou pouze v lokalitě Hruškovna a Pod Myslivnou.	+
	Prostorové uspořádání sídla	Zástavbu na území CHKO tvoří několik objektů venkovské usedlosti tradičních hmot a půdorysů.	+
Zástavba	Charakter zástavby	Bývalá myslivna s mansardovou střechou vykazuje jisté tradiční formy. Usedlost Hruškovna si dochovala původní charakter. Ostatní objekty v jejich okolí jsou rekreační objekty charakteru venkovské zástavby.	O
	Měřítko zástavby	Zástavba na území CHKO odpovídá tradičnímu měřítku vesnické architektury, hmotově, výškově či půdorysně se žádný objekt nevymyká. Skladový areál již leží mimo hranice CHKO.	+
	Architektonická kvalita objektů	Kromě zajímavější bývalé myslivny se jedná o běžnou architekturu bez výraznější hodnoty.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	V blízkosti většiny objektů se vyskytuje vzrostlá nelesní zeleň, zeleň zahrad.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Stávající volná struktura zástavby vykazuje velké plochy zeleně vč. otevřených zemědělských ploch.	+
	Zeleň na okraji sídla	Většina objektů navazuje na okolní zemědělskou krajinu zelení zahrad a zelení obklopující zastavěné plochy a cestu, podél které je zástavba uspořádána.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Blízkost okraje smíšeného lesa, liniová zeleň cest.		
Celkové zhodnocení:			

Mimo CHKO se jedná se o nesourodou a prostorově nejednotnou skupinu několika usedlostí podél průjezdné silnice na hranici CHKO. Uvnitř CHKO v přírodě blízkém lesním rámci se nachází drobný areál myslivny a asi dvou rekreačních objektů. Severněji usedlost Hruškovna. Cennost segmentu tkví v kvalitním krajinném prostředí samot a v zachovaném měřítku a formě objektů bez vymykajících se staveb.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Zadní Milíře zasahují do CHKO zcela okrajově, několika objekty. Vzhledem k rozsahu zástavby na území CHKO a relativně homogennímu charakteru, není další segmentace nutná.

Cíl(e) ochrany:

- Zachování charakteru enkláv v lokalitě Hruškovna a Pod Myslivnou. Přirozené okrajové pásmo CHKO bez narušení harmonického měřítka a vztahů lesozemědělské krajiny umožňující plynulý přechod otevřené krajiny vnitrozemí se zástavbou Zadních Milířů do přírodě blízké krajiny CHKO.

Podmínky ochrany:

- Zachovat tradiční rozptýlenou strukturu Zadních Milířů s nízkou hustotou zástavby a četnou zelení
- Zachovat volné luční plochy vytvářející odstup zástavby od okraje lesa na území CHKO
- Zachovat množství a kvalitu zeleně v blízkosti objektů, při komunikacích a ve volné lesozemědělské krajině
- Zachovat rozsah lokality bývalé myslivny a hájovny na území CHKO, vč. charakteru stávajících objektů, pozemků, zeleně zahrad i oplocení
- Chránit dochované harmonické měřítko a vztahy zástavby a krajinného rámce na území CHKO

Ochranná doporučení:

- Umožnit rekonstrukce, přestavby a adaptace stávajících objektů při zachování základních hmotových, výškových a půdorysných charakteristik venkovského domu
- V lokalitě bývalé myslivny a Hruškovna na území CHKO vyloučit novou výstavbu, umožnit adaptace, přestavby stávajících objektů při zachování tradičních charakteristik (požadavek zachování tradičních hmot a architektonického výrazu)
- Mimo území CHKO Zadní Milíře mají určité rozvojové možnosti. Novou zástavbu lze tak situovat při průjezdné cestě. Zachovat volnou strukturu jednotlivých objektů a jejich menších skupin, umožňující ze silnice volné pohledy na okrajové porosty CHKO. Bránit srůstání zástavby do kontinuální nepřerušené linie podél cesty.
- Při realizaci nové výstavby dbát obecných architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – požadavek zachování charakteru venkovské zástavby, tj. obdélný půdorys, sedlová střecha, materiálové řešení, barevnost, velikost pozemků, tradiční plaňkové oplocení
- Zachovat a rozvíjet přechod zástavby pomocí sídlení zeleně do otevřených ploch luk obklopujících osadu, novou zástavbu doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Plochu bydlení se specifickým využitím vymezenou před usedlostí Hruškovna je vhodné z ÚP vyloučit. V případě realizace záměru dojde k narušení působivé lokality na vstupu do CHKO (samota na rozhraní luk a lesa na Zlaté stezce s vazbou na Oborskou hájenku). Lokalitu doporučujeme zachovat nebo řešit velmi citlivě.

Rekreační objekt v blízkosti bývalé myslivny na protější straně komunikace při okraji lesa. Charakter objektu nemá historickou hodnotu, ale hmotou a provedením nepůsobí rušivě.

S/B1/1/1 Bývalá myslivna s dochovaným celkovým charakterem i tvaroslovím objektů – ovocná zahrada, plaňkový plot, hlavní objekt s s mansardovou střechou, několika menšími vikýři. Další hospodářské objekty s jednoduchou sedlovou střechou. Stavební stav objektu zhoršený

Samota usedlosti Hruškovna (severně od Zadních Milířů), rekreační objekt na hranici CHKO na okraji lesa při středověké obchodní stezce (Goldsteig), hájovna patrná z map r. 1838.

Působivá lokalita Hruškovny při středověké obchodní stezce – rozhraní lesa a luk se strukturami zeleně. Lesní okraj i trasy cest identifikované na mapách z 1. pol. 19 století jsou dokladem cennosti lokality.

Obec:	Lesná	Katastr:	Pavlův Studenec 1	Kategorie:	A
S/B4/1	**OSTRŮVEK** (*Inselthal, Inselhütte*)				
Poloha:	**KC/B** **Přimdský les**	**KP/B4** **Havran**	**VOSK/B4/1** **Ostrůvek**	**LSH/B4/1** **Ostrůvek**	

Charakteristika:

Původně zde stávala sklárna připomínaná od roku 1779. Vyráběla především tabulové a zrcadlové sklo. Už v roce 1838 je i se šesti sklářskými domky připomínána jako pustnoucí. Ve druhé polovině 19. století zde nechali Windischgrätzové postavit na lesní mýtině lovecký zámeček obklopený anglickým parkem se soustavou kruhových rybníčků. Zámeček byl výbornou základnou pro vyjížďky na lov. V jeho blízkosti stojí dřevěná kaple a bývalé objekty hájovny. V době pořizování druhého vojenského mapování (1836 – 1852) je zde uváděno 5 domů a 1 stáj. Ostrůvek (Inselthal) míval 36 obyvatel. Jako osada byl zrušen v roce 1980.

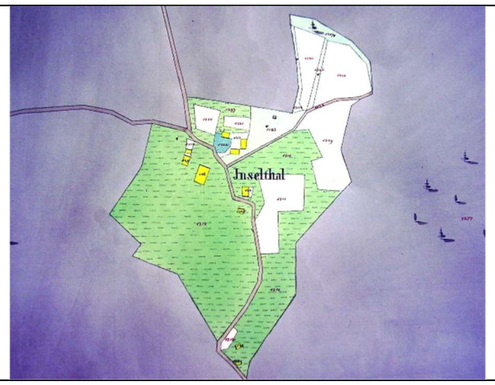
První písemná zmínka: 1779;

Správní zařazení: panství Tachov, od roku 1850 osada obce Pavlův Studenec, od roku 1952 osada obce Lesná, v roce 1980 osada zanikla, dnes náleží ke Staré Knížecí Huti (obec Lesná)

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1869: 63 obyvatel / 5 domů, 1900: 32 obyvatel / 5 domů, 1930: 36 obyvatel / 5 domů, 1950: 5 domů, 1970: 4 obyvatelé / 2 domy, 2000: 1 obyvatel

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Inselthal)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Ostrůvek je dnes harmonickou skupinou několika objektů na rovinaté nevelké luční pasece s bohatou krajinnou zelení a rybníčky (parkově založenými) obklopené souvislými lesy.	+
	Vizuální projev sídla	Osada se v dálkových pohledech nijak neprojevuje (drobná enkláva uvnitř souvislých lesů). Vizuální uplatnění sídla nastává pouze v tomto odlesněném prostoru, přičemž i ve vlastní lokalitě Ostrůvku je dominantní spíše rozptýlená zeleň. Pouze na okrajích lesa se uplatňuje rozptýlená zástavba několika objektů.	O/+
	Zasazení sídla	Sídlo je harmonicky zasazeno do krajinného rámce, bez rušivých objektů či struktur. Jsou zde zřejmé harmonické vztahy zástavby a přírodě blízkého zázemí hlubokých lesů.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Zástavbu drobného odlehlého sídla tvoří několik obytných objektů bývalé hájovny, menší dřevěná kaple a bývalý lovecký zámeček. Kromě jednoho objektu rekreační chalupy je zástavba situována v severní části enklávy. Původní urbanistická struktura osady je v této podobě v podstatě zachována dodnes.	O
	Prostorové uspořádání sídla	Nízkopodlažní zástavba se šikmými střechami, podlažní zámeček, dřevěná kaple. Objekty zachovávají tradiční hmotové řešení.	+
Zástavba	Charakter zástavby	Drobnou vísku tvoří skupina objektů s dominantní budovou patrového zámečku a dřevěnou kaplí. Výrazným rysem sídla je hodnotná nelesní parková zeleň vázaná mj. na několik menších vodních ploch vybudovaných na malých pravostranných přítocích Huťského potoka, které zde pramení.	+
	Měřítko zástavby	Mezi nimi vyniká výrazná patrová stavba zámečku. V lokalitě lze vnímat zřetelnou přítomnost harmonického měřítka a vztahů zástavby s okolním krajinným rámcem.	+
	Architektonická kvalita objektů	Zástavbě s převažujícím tradičním výrazem dominuje patrová stavba bývalého loveckého zámečku (neslohová stavba z kamenného neomítaného zdiva, v soukromých rukou) a dřevěná lesní kaple (návrh stavby kaple pochází z roku 1921). V blízkosti zámečku stojí protáhlá hmota jeho příslušenství též z kamenného neomítaného zdiva. Tři objekty sloužící jako objekty druhého bydlení působí díky přirozeným proporcím a odpovídajícímu architektonickému a barevnému provedení v krajinném rámci velmi organicky. Klasická chalupa z 19. století je situována v jižní části enklávy, více méně již v prostoru lesa. Při cestě na Zlatý Potok stojí dřevěný kříž.	+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Výrazným rysem sídla je hodnotná nelesní „parková“ zeleň vázaná mj. na několik menších vodních ploch vybudovaných na malých pravostranných přítocích Huťského potoka, které zde pramení (výrazná zeleň veřejných prostorů osady).	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Většina enklávy je nezastavěná, s bohatou nelesní zelení, mající „parkový“ charakter. Zástavba je volná, nevytváří vázanou strukturu uličních čar, organicky navazuje na krajinný rámec enklávy. Nezastavěné plochy jsou stejně výrazným a hodnotným rysem krajiny (LSH) jako zástavba.	+
	Zeleň na okraji sídla	Zástavba plynule navazuje na „parkovou“ zeleň enklávy, se kterou vytváří organický celek (zástavba s plynulým přechodem do krajiny).	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	ANO
		Historické členění krajiny	ANO
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Lovecký zámeček byl obklopený anglickým parkem se soustavou kruhových rybníčků. Stopy této krajinářské úpravy z druhé poloviny 19. století jsou v území patrné a dotváří jeho charakter a hodnotu.		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	ANO
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	ANO
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	ANO
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: kulturní památka Ostrůvek – roubená kaple (OBJ/B4/1), dominanta loveckého zámečku (OBJ/B4/2), poněkud obklopena hmotově výraznými objekty		

Celkové zhodnocení:

Drobné odlehlé místo těží z působivého krajinného rámce nevelké luční enklávy uvnitř souvislého lesního porostu, z krajinářských „parkových“ úprav v okolí zámečku a z cenné architektury. Jedná se o mimořádnou lokalitu s nezaměnitelnou identitou a cenným krajinným rázem daným zřetelnou harmonií měřítka a vztahů.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Ostrůvek je charakterově homogenní, není členěno na dílčí segmenty.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru drobné enklávy uvnitř lesa se specifickou strukturou několika svébytných objektů vč. zámečku a dřevěného kostela, s cenným krajinným rámcem „parkové“ krajiny s nelesní zelení a vodními plochami.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter urbanistické struktury drobné osady tvořené několika svébytnými objekty v cenném krajinném rámci
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby osady a přírodě blízkého prostředí lesní paseky
- Chránit tradiční architekturu enklávy vázanou na lovecký zámeček z 19. století (zámeček, kaple, příslušenství)
- Zachovat množství a kvalitu sídelní zeleně uvnitř lesní enklávy
- Udržovat hodnotnou krajinnou „parkovou“ zeleň, vodní plochy a celkovou kompozici původního parku

Ochranná doporučení:

- Sídlo bez rozvojové kapacity – nezahušťovat historicky konstituovanou řídkou zástavbu menší bezlesé enklávy novou zástavbou, výstavba nových objektů není žádoucí
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys),
- Přestavby nebo konverze některých objektů je možná při zachování charakteru svébytné i venkovské zástavby a při respektování tradičních architektonických forem prvků a materiálů
- Věnovat patřičnou péči přítomným kulturně-historickým dominantám (lovecký zámeček, kaple)
- Bránit nevhodným „městským“ detailům (povrchy, obrubníky, oplocení, mobiliář atd.) vč. nevhodných forem turistické infrastruktury (případná turistická zařízení – přístřešky, ukazatele, odpočívky – by měla materiálově a hmotově odpovídat charakteru území), neoplocovat otevřené prostory se stopami parkové úpravy
- Udržovat hodnotnou krajinotvornou nelesní zeleň, udržovat vodní plochy a jejich břehové partie, případně doplnit chybějící „parkovou“ zeleň vhodným sortimentem, nezasahovat do obvodových lesních okrajů

Intimní atmosféra uzavřené enklávy Ostrůvek, v pozadí lovecký zámeček, v popředí jedna ze dvou dochovaných chalup

Pohled ze SZ okraje enklávy do louky s patrnými dřevinami původní parkové úpravy

Citlivě rekonstruované objekty s jedinečným architektonickým výrazem, s ohledem na charakter enklávy

Unikátní kaple arch. Scherrera, z r. 1921, v pozadí lovecký zámeček v SV okraji enklávy po rekonstrukci

Větší rozsah výstavby rekreačních objektů (chat) není z hlediska zachování svébytného působení celé enklávy vhodný

Obec:	Lesná	Katastr:	Stará Knížecí Huť	Kategorie:	B-	B
S/B6/1	**STARÁ KNÍŽECÍ HUŤ (vč. enklávy Háje)** (*Alt-Fürstenhütte*)					
Poloha:	**KC/B** **Přimdský les**	**KP/B6** **Celní potok**	**VOSK/B6/1** **Stará Knížecí Huť**	**LSH/B6/1** **Stará Knížecí Huť**		

Charakteristika:

Stará Knížecí huť je jedním z mála sídlišť v hraničních lesích, které je dosud osídleno. Ves založili majitelé waldheimského statku, knížata Lobkowiczové, patrně již kolem roku 1710. V roce 1738 je poprvé zmiňována jako Stará Knížecí Huť, aby tak byla odlišena od nedaleko založené Nové Knížecí Huti. V roce 1930 zde stálo 21 usedlostí, z nichž období poválečného odsunu a existence hraničního pásma těsně za osadou přežilo pět. Kromě nich zde stojí bývalá kasárna pohraniční stráže, nazývaná, ač ve Staré Knížecí Huti, Stoupa, podle nedaleké zaniklé osady. Proti nim je malý pomníček připomínající společný hrob obětí pochodu smrti z roku 1945. Větší pomník byl později vybudován v Lesné a ostatky obětí převezeny do mohyly v Tachově.

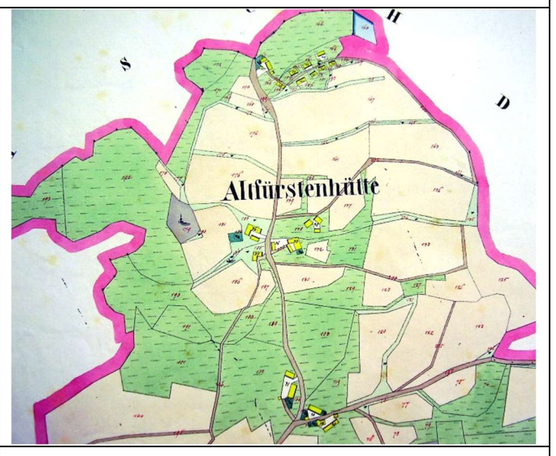
První písemná zmínka: 1784;

Správní zařazení: panství Zahájí, od roku 1850 obec, od roku 1952 osada obce Lesná

Vývoj počtu obyvatel a domů (v tom též osada Háje): 1850: 355 obyvatel, 1869: 345 obyvatel / 19 domů, 1900: 156 obyvatel / 22 domů, 1930: 134 obyvatel / 21 domů, 1950: 59 obyvatel / 25 domů, 1970: 16 obyvatel / 4 domy, 2021: 9 obyvatel / 7 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Alt Fürstenhütte)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Dosud částečně dochovaná osada leží v hlubokých lesích jihozápadně od Lesné při silnici na starý hraniční přechod Zahájí. Osada nacházející v hlubokých lesích – v jedné z nemnoha bezlesých enkláv pastvin a luk v severní části CHKO Český les – má působivý krajinný rámec charakteru jisté odloučenosti uvnitř hlubokých hraničních lesů.	+
	Vizuální projev sídla	Nesouvislá zástavba se i v rámci odlesněné enklávy díky hojné vnitřní zeleni uplatňuje slabě. Patrový objekt s valbovou střechou je viditelný od jihozápadu, vzhledem k četné zeleni též omezeně. Nejsilnějšího projevu dosahuje účelový areál (roty) bývalé Pohraniční stráže Stoupa (R/B6/1) v západní části enklávy. Odloučená enkláva Háje se přimyká k lesnímu okraji a vzhledem k množství zeleně se také výrazně neuplatňuje. Přes omezené možnosti pozorování dané vzrostlou zelení se některé objekty projevují při pohledech od jihu.	O
	Zasazení sídla	Sídlo je harmonicky zasazeno do krajinného rámce, bez rušivých objektů či struktur. Rota PS Stoupa je hodnocena samostatně. Vyskytuje se prostorově oddělená od zbytku zástavby a není s ní vizuálně spojena.	+

Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Z původní urbanistické struktury bylo zachováno jen několik objektů. Řada usedlostí a staveb zanikla. Zbylá část sídla si částečně uchovává původní urbanistickou strukturu. Bylo zachováno několik objektů v blízkosti autobusové zastávky a několik objektů severněji, oddělené hojnou diferencovanou zelení. Západně od osady leží areál bývalé roty PS Stoupa, jižně, mimo enklávu Staré Huti, pak enkláva Háje tvořená několika objekty s bohatou zelení přimykající se k lesnímu okraji.	O
	Prostorové uspořádání sídla	Nízkopodlažní zástavba se šikmými střechami, hmoty objektů jsou harmonicky zasazené do bohaté krajinné zeleně.	+
Zástavba	Charakter zástavby	Stávající zástavbu tvoří dvě enklávy propojené hojnou zelení čítající dohromady několik objektů. V jižní části (s autobusovou zastávkou) stojí větší výrazné hmoty bývalých usedlostí zachovalého vzhledu doplněné mladším atypickým patrovým bytovým objektem. V severní enklávě se nachází tři objekty menšího měřítka. V západní části se rozkládá vcelku rozlehlý areál dřívější roty Pohraniční stráže, v jehož rámci dominuje patrový objekt bývalých kasáren. V enklávě Háje jde o několik nízkopodlažních objektů tradičního měřítka obklopených četnou zelení.	-/+
	Měřítko zástavby	Jednotlivé objekty jsou měřítkem jednotné. Mezi nimi vyniká výrazná patrová budova bytového domu s valbovou střechou u autobusové zastávky. Rota PS v západní části enklávy je hodnocena samostatně.	-/O/+
	Architektonická kvalita objektů	Objekty mají běžnou kvalitu s převažujícím tradičním výrazem. Kromě patrového objektu s valbovou střechou jde o objekty venkovské architektury zachovávající půdorysné, výškové a hmotové řešení.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Jde o zástavbu s plynulým přechodem do krajiny. Výrazná zeleň veřejných prostorů i zahrad osady, zejména bohatá zeleň spojující dvě dochované enklávy Staré Knížecí Huti, patří k charakteristickým rysům sídla.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Většina enklávy je nezastavěná, s bohatou nelesní zelení, pokrytá loukami a pastvinami vymezenými lesními okraji souvislých porostů. Nezastavěné plochy s bohatou zelení jsou i mezi jednotlivými skupinami zástavby.	+
	Zeleň na okraji sídla	Zástavba plynule navazuje plochy luk a pastvin odlesněné enklávy. Důležitou roli hraje i liniová zeleň podél cest propojující jednotlivé segmenty zástavby.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	ANO
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Bývalá rota PS Stoupa ve východním okraji enklávy, ozeleněním areálu vliv částečně snížen.		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE

	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Bohatá strukturovaná zeleň sídla, drobné nové rybníčky.		

Celkové zhodnocení:

Drobné odlehlé místo těží z působivého krajinného rámce nevelké luční enklávy uvnitř souvislého lesního porostu s množství sídelní a nelesní zeleně. Architektonická a urbanistická hodnota zástavby je průměrná, ovšem nejsou zde – vyjma roty PS, která je hodnocena zvlášť – objekty, které by výrazně výškově, hmotově či architektonicky narušovaly harmonické měřítko a harmonické vztahy krajinné enklávy.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Prostorově oddělenou součástí řešeného sídla je osada Háje. Tento malý segment není vizuálně ovlivněn areálem bývalé roty PS Stoupa. Obec počítá s rozvojem této lokality.

S/B6/1/1	**Stará Knížecí Huť**	**B-**

Segment tvoří zástavba Staré Knížecí Huti uvnitř odlesněné enklávy. Na JZ okraji rekreační areál bývalé roty Pohraniční stráže (rekreační areál).

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru odloučené drobné venkovské enklávy uvnitř lesa se specifickou strukturou několika objektů tradičního měřítka a s bohatou nelesní zelení zajišťující harmonický přechod do krajiny.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter urbanistické struktury drobné osady tvořené několika objekty v cenném krajinném rámci
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby osady a přírodě blízkého prostředí lesní paseky
- Zachovat základní charakteristiky stávající venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení, charakter střech, plochy zahrad, oplocení).
- Zachovat množství a kvalitu sídelní zeleně uvnitř lesní enklávy vč. aleje mezi autobusovou zastávkou a rotou PS

Ochranná doporučení:

- Sídlo Stará Knížecí Huť má omezené rozvojové možnosti – možnost výstavby několika jednotlivých obytných či rekreačních objektů, možnost přestavby nebo konverze některých objektů.
- Novou obytnou výstavbu situovat v nízkém počtu; při výstavbě respektovat historickou parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od stávajícího zastavěného území, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát o zachování tradičního měřítka, forem a hmot a tradičního architektonického výrazu, tj. základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, usazení na terénu, barevnost, tradiční charakter oplocení), vyloučit regionálně cizorodé formy zástavby (bungalovy, sruby).
- U přestaveb a adaptací bránit nevhodným architektonickým zásahům (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Vyloučit výstavbu bytových domů, vyloučit novou účelovou výstavbu
- Vyloučit zásahy do obvodové lesní zeleně – zabránit rozšiřování bezlesé enklávy; zároveň zabránit zarůstání luk a pastvin, minimalizovat případné zásahy do vnitřní i krajinné zeleně
- Bránit nevhodným „městským“ detailům (povrchy, obrubníky, neprůhledné oplocení, mobiliář atd.) vč. nevhodných forem turistické infrastruktury (případná turistická zařízení – přístřešky, ukazatele, odpočívky – by měla materiálově a hmotově odpovídat charakteru území)

S/B6/1/2	**Háje**	**B**

Segment tvoří několik objektů na okraji lesa při cestě ze Staré Knížecí Huti k zaniklé osadě Jedlina (chata a tři rodinné domy) v bohaté nelesní zeleni.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru odloučené drobné venkovské enklávy na okraji lesa s bohatou nelesní zelení zajišťující harmonický přechod do krajiny.

Podmínky ochrany:

- Udržovat a chránit nelesní zeleň podél cesty k bývalé Jedlině, nezasahovat do přilehlých lesních okrajů
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby na okraji lesního porostu
- Zachovat základní charakteristiky stávající venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení).
- Zachovat množství zeleně uvnitř enklávy a v jejím okolí (podíl cest, solitérní a skupinová zeleň v okolí zástavby)

Ochranná doporučení:

- Segment Háje má omezené rozvojové možnosti. Není žádoucí obnova zástavby v rozsahu původní (zaniklé) osady v přechodové poloze lesa a navazujících pastvin. Možný rozvoj vázaný na stávající zástavbu a stávající cestní síť je prostorově omezený. Možné jsou adaptace stávajících objektů, případně dostavba v prolukách, což se týká pouze jednotlivých obytných či rekreačních objektů.
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od stávajícího zastavěného území, bez vazby na stávající cestní síť
- Vyloučit zásahy do obvodové lesní zeleně. Novou zástavbu koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Při realizaci nové výstavby dbát o zachování tradičního měřítka, forem a hmot a tradičního architektonického výrazu, tj. základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, usazení na terénu, barevnost).
- U přestaveb a adaptací bránit nevhodným architektonickým zásahům (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Bránit nevhodným „městským“ detailům (povrchy, obrubníky, oplocení, mobiliář atd.) vč. nevhodných forem turistické infrastruktury (případná turistická zařízení – přístřešky, ukazatele, odpočívky – by měla materiálově a hmotově odpovídat charakteru území) a zeleně (exotické dřeviny ad.)
- Vyloučit výstavbu bytových domů, vyloučit novou účelovou výstavbu, vyloučit výstavbu chatových a zahrádkářských kolonií

S/B6/1/1 Stará Knížecí Huť - začlenění areálu bývalé roty do krajiny - pohled z cesty na Novou Knížecí Huť. Areál těsně přiléhá k okraji krajinného rámce, kt. tvoří převážně smrkový les s příměsí listnáčů). Rozšíření chatové zástavby není s ohledem na dochovaný venkovský charakter sídla žádoucí

Pohled z okraje téměř zaniklé lokality sídla S/B6/1/2 Háje. Působivá zvlněná poloha luk jedlinské kotliny kolem Spáleného potoka

Udržované dochované objekty v centru obce S/B6/1/1

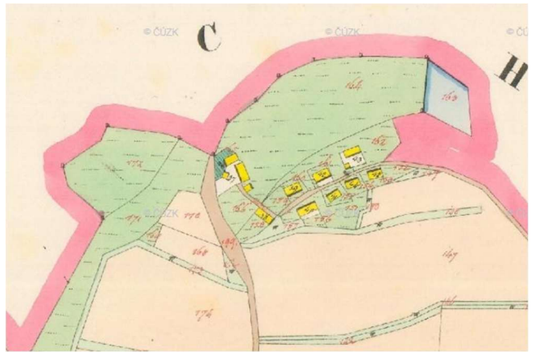
Dochované hospodářské objekty v původní části obce S/B6/1/1

Nový objekt v oddělené části obce S/B6/1/1 respektuje základní parametry charakteru venkovské zástavby, detaily (francouzská okna, řešení vikýře) se vymykají, v centrální dochované části sídla je žádoucí jim bránit

Novostavba v části S/B6/1/2 Háje s podstatnými znaky venkovské zástavby zachovanými

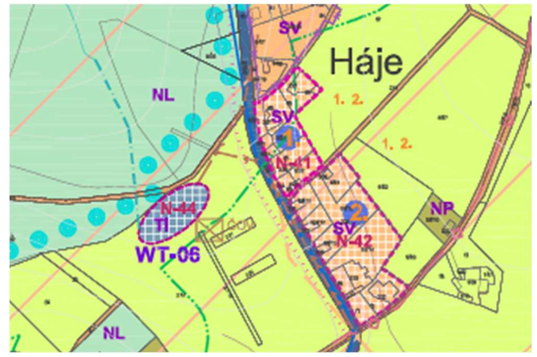

Severní odloučená část S/B6/1/1St. Knížecí Hutě byla historicky osídlena. V současnosti jde o území zimoviště ovcí, zahrádek. S ohledem na charakter krajinného rámce – polohu luk, strukturu zeleně, blízkost lesa není žádoucí rozšíření

Uspořádní zástavby v S/B6/1/2 Hájích dle mapy Stabilního katastru (1838)

Aktuální návrh zastavitelných ploch SV v ÚP neodpovídá historické struktuře sídla Háje. Rozvoj je však navržen podél stávající cesty, v návaznosti na přítomné objekty, s ohledem na ochranu hodnot volné krajiny je navržen účelně.

Obec:	Třemešné	Katastr:	Nová Ves pod Přimdou	Kategorie:	C-
S/B7/1	**NOVÁ VES** (*Neudorf*)				
Poloha:	**KC/B** **Přimdský les**	**KP/B7** **Kamenice**	**VOSK/B7/2** **Nová Ves**	**LSH/B7/2** **Nová Ves**	

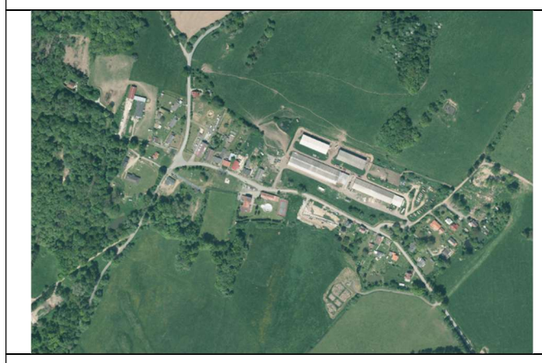
Charakteristika:

Poprvé se Nová Ves připomíná mezi lety 1497 – 1499 při sporu o právo rybolovu v nedalekém jezeře Vraneč (*Pfrentschweiher*). V 16. století byli Novovesšťí povinni provádět strážní pochůzky po hranici. Ve vsi sídlili rovněž výběrčí cla. Nová Ves bývala jednou z nejlidnatějších vesnic Tachovska. Úctyhodnou rozlohou svého katastru 3.175 ha se ještě dnes řadí na první místo. V roce 1788 stálo ve vsi 67 domů. V roce 1930 měla obec 141 usedlostí, v nichž žilo přes 900 obyvatel. Roku 1939 obývalo ves a přilehlé samoty 1314 obyvatel, většina německé národnosti. Po odsunu Němců v roce 1945 zaznamenala ves hluboký úpadek. Na tom se kromě odsunu podílel také velký požár, který v téměř opuštěné vsi vypukl v roce 1946 a zničil řadu usedlostí. Zachováno zůstalo pouze 14 popisných čísel. V současné době z dříve rozlehlé vsi přežívá asi 15 stavení, trvale zde žije méně než 50 obyvatel.

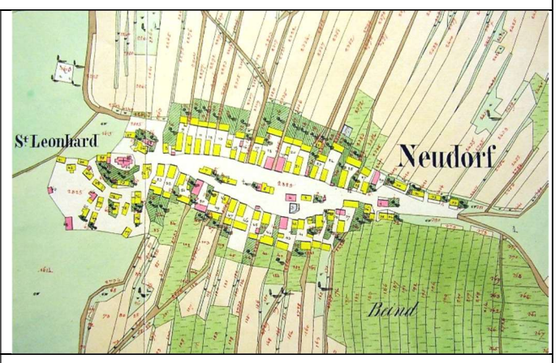
První písemná zmínka: 1497;

Správní zařazení: panství Velké Dvorce, od 1850 obec, od r. 1960 osada obce Přimda, od r. 1971 osada obce Třemešné

Vývoj počtu obyvatel a domů (v tom též Diana, Novohradský, Svatá Apolena): 1850: 1244 obyvatel, 1869: 1098 obyvatel / 118 domů, 1900: 1026 obyvatel / 133 domů, 1930: 1091 obyvatel / 190 domů, 1950: 135 obyvatel / 126 domů, 1970: 82 obyvatel / 15 domů, 2021: 45 obyvatel / 20 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Alt Fürstenhütte)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Vesnice leží v příhraničních lesích na rozlehlé luční enklávě v pramenné oblasti Mlýnského potoka asi 5 km jihozápadně od Přimdy, při silnici na Železnou. Je rozložena ve výše položené části rozlehlé odlesněné enklávy uzavírající horní tok Mlýnského potoka. Mezi výšinami Apolenský vrch (725,5 m n. m.), Kamenice (654,5 m n. m.) a výšinou nad Novou Vsí (633,7 m n. m.) vnikla enkláva zemědělské krajiny s pastvinami, ohraničená členitými okraji lesů. Tato enkláva se otevírá k jihozápadu do nižších poloh soutoku Mlýnského a Nivního potoka (cca 505 m n. m.), a dále pak úzkým koridorem luk podél Nivního potoka k západu. Z vyšších otevřených poloh se otevírají působivé panoramatické pohledy. Krajinný rámec s bohatou nelesní zelení a lesními okraji v členitém reliéfu je působivý a představuje hlavní hodnotu sídla (LSH)	+
	Vizuální projev sídla	Sídlo se vizuálně uplatňuje především z jihozápadu, z údolí Mlýnského potoka, kde se objevuje zástavba s drobnými objekty zarostlými v zeleni pod terénním horizontem. Zemědělský objekt není v dálkových pohledech výrazný, a také z výše položených partií směřujících k severnímu horizontu. V těchto výhledech je rozlehlá účelová výrobní zástavba situovaná severně od silnice do Třemešného výrazná a ovlivňuje vnímání sídla.	O
	Zasazení sídla	Sídlo v exponované poloze je díky zvlněnému reliéfu a množství nelesní zeleně z dálkových pohledů poměrně harmonicky zasazeno do krajinného rámce. Zemědělský areál narušuje měřítko prostoru, překvapivě díky své převážné horizontalitě a nevelké výšce nepředstavuje výraznější znehodnocení krajinných panoramat.	O
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Původně se jednalo o velkou návesní vřetenovou ves. Rozlehlá ves měla pravidelnou urbanistickou strukturu chalup a usedlostí formovaných kolem podélné návsi. Současný půdorys původnímu neodpovídá a zástavba nevytváří jednoznačnou strukturu a půdorys. Dochovala se pouze JV část návsi, SZ část nad komunikaci II/198 většinově zanikla (rozsah patrný v náletovém porostu). Sídlo se plošně posunulo jihovýchodně, s pozemky převážně vymezenými podél hlavní a vedlejších komunikaci,	-
	Prostorové uspořádání sídla	Současné sídlo má významně pozměněnou urbanistickou strukturu. Zachovává si ucelený územní rozsah, charakter zástavby je však typologicky, hmotově i vzhledově velmi nejednotný. Stávající zástavbě dominuje rozhlehlý zemědělský areál ve střední části sídla tvořený několika velkými hmotami účelových objektů, zaujímající téměř třetinu zastavěného území sídla. V západní výše položené části se při severní straně průjezdní cesty dochovalo několik štítově orientovaných usedlostí na obdélném půdorysu, jež si uchovaly do určité míry původní tvarosloví. Jde o poměrně úzké a dlouhé parcely, takže vzniká dojem husté rytmizované zástavby. Na tuto část navazuje dále k západu mladší, popř. rekonstruovaná obytná zástavba s netypickou orientací. Rodinné domy z poválečného období vyplňují východní část sídla. Výrazný prvek zástavby tvoří dvoupodlažní dům s bílým opláštěním ve střední části (hotel Pastviny). Okrajové části sídla jsou začleněny do hojné lesní i nelesní zeleně. Vegetační doprovod naopak citelně absentuje u zmíněného zemědělského areálu.	-
Zástavba	Charakter zástavby	Stávající zástavbu tvoří řada různorodých objektů, vesměs bez architektonické hodnoty. Všechny objekty, které stávaly v západní, nejstarší části obce, vč. kostela sv. Linharta zcela zanikly. Na původní ves odkazuje skupina usedlostí při severní straně silnice na Třemešné ve struktuře štítově orientovaných obdélných objektů s přízemím a podkrovím v sedlové střeše. Některé z objektů mají dochované architektonické prvky druhé poloviny 19. stol. až přelomu 19. a 20. stol. Velkou část sídla zabírá zemědělský areál s halovými objekty. Ve východní části vsi se objevuje novodobá rodinná zástavba bez architektonické hodnoty. Severovýchodně od vsi při silnici na Přimdu jsou zříceniny kostela sv. Apoleny, V minulosti zde bývalo poutní místo, ale od počátku 20. století kostel upadal a již před válkou byl ve špatném stavu. Po válce se proměnil ve zříceniny. Dnes jsou rozpadající se obvodové zdi zarostlé lesem. Ve stejném stavu je sousední kaple nad bývalou studánkou. I zde stávalo několik stavení, která po roce 1945 zmizela beze stopy.	-
	Měřítko zástavby	Měřítko zástavby významně narušuje rozlehlý zemědělský areál ve střední části vsi s halovými objekty vymykajícími se měřítkově běžné venkovské zástavbě. Dále pak menší areál v SZ okraji obce a objekt bytové výstavby (součást hotelu Pastviny)	-
	Architektonická kvalita objektů	Objekty mají běžnou kvalitu, cennější je několik usedlostí se štítovou orientací, pozůstatky původní struktury vsi. Zemědělský areál a jeho stav a bytové domy snižují architektonickou kvalitu vesnice.	+/-
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	V sídle se nachází poměrně velké množství vzrostlé zeleně, jak zeleně zahrad, tak zeleně veřejných prostranství, která citelně chybí v blízkosti zemědělského areálu a hotelu Pastviny.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Původní ves měla sevřenou formu návesní vesnice s vřetenovou návsí, štítovou orientací staveb a jasnou stavební čarou.	-

		Dnes působí torzálně, s volnými plochami, které nelze považovat za charakteristický a hodnotný znak sídla.	
	Zeleň na okraji sídla	Okrajové části sídla jsou začleněny do hojné lesní i nelesní zeleně. Celá enkláva je bohatá na nelesní zeleň (remízky, solitéry, linie), která se spolupodílí na její vizuální atraktivitě (LSH).	+
Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	ANO
		Rušivá veřejná prostranství	ANO
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	ANO
	Komentář: : Různorodá zástavba, narušená urbanistická struktura, hotel Pastviny, měřítkově a hmotově se zásadně vymykající zemědělský areál ve střední části sídla, menší zemědělský areál v severní části vsi		

Celkové zhodnocení:

Nová Ves nevykazuje architektonické či urbanistické hodnoty. S ohledem na vývoj v 50. letech působí neuspořádaně. Je narušena rozsáhlým zemědělským areálem a některými objekty. Původní architektonické hodnoty jsou dochovány jen v reliktech. Osada ovšem těží z kvalitního a působivého krajinného rámce s bohatou nelesní zelení, členitými lesními okraji, zvlněným reliéfem a panoramatickými dálkovými výhledy do krajiny.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Nová Ves není členěno na dílčí charakterově či plošně odlišné segmenty. Ovlivnění rozsáhlými zemědělskými areály je podchyceno v rámci obce jako celku.

Cíl(e) ochrany:

- Zachování cenného krajinného rámce a přechodu zástavby venkovského sídla do krajiny

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit cenný krajinný rámec sídla - chránit severně položený vizuálně exponovaný horizont, charakter odlesněné enklávy s četnou nelesní zelení, remízy a solitéry, přirozené lesní okraje a harmonický přechod zástavby vsi do krajiny
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovského charakteru zástavby, objektů. Zachovat výškovou hladinu, sedlové/šikmé střechy a průhledná oplocení tvořící charakter zástavby Nové Vsi
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům do starší obytné zástavby, zejména do souboru dochovaných štítově orientovaných objektů v západní části sídla (přístavby narušující hmotu).
- Zachovat, chránit a prezentovat zaniklé relikty původní vesnice (kostela, hřbitova, poutního místa, základy domů ad.)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Nerozšiřovat stávající výrobní areály, včetně přilehlých ploch, jsou přípustné změny využití území těchto areálů za předpokladu, že se nebudou negativně uplatňovat v krajinné scéně
- Zachovat množství a kvalitu sídelní zeleně, zeleně zahrad i zeleně veřejných prostranství

Ochranná doporučení:

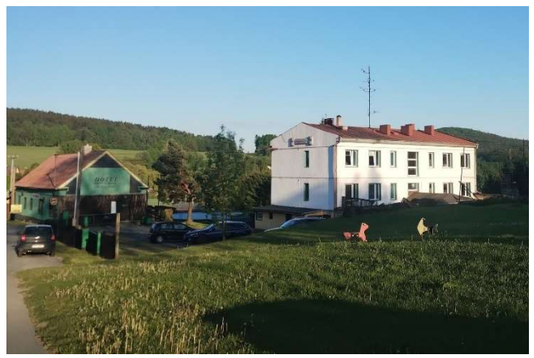
- Osada má rozvojový potenciál pro výstavbu nových objektů (možná dostavba na rozvojových plochách). Novou obytnou a rekreační výstavbu je vhodné situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky); preferovat jižní méně exponovaný okraj sídla; při výstavbě ideálně respektovat historickou parcelaci;
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně. Dotvořit negativní působení stávající zástavby (zemědělský areál, hotel) vhodnými výsadbami.
- Stávající areál možno rekonstruovat či adaptovat na nové požadavky zemědělské výroby. Vhodné podmínit zpracováním územní studie. Konverze areálu by měla vést ke zmenšení měřítka objektů
- Vhodné vyloučit výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé dimenze běžné rodinné zástavby
- Případnou konverzi zemědělského areálu podmínit územní studií s požadavkem na zásadní zmenšení měřítka objektů a realizaci izolační zeleně.
- Veřejné prostranství návsi je vhodné revitalizovat s ohledem na kontext souboru dochovaných štítově orientovaných objektů v západní části sídla

Zasazení sídla do cenného krajinného rámce, vizuální projev zemědělského areálu při příjezdu od Málkova

Velký zem. areál plošně mnohonásobně přesahující harmonické měřítko zástavby

<table>
<tr><td colspan="2"> </td></tr>
<tr><td colspan="2">Vizuální projev menšího zem. areálu při příjezdu od Málkova, doplnění výsadeb by zjemnilo měřítko a působení areálu</td></tr>
<tr><td> </td><td> </td></tr>
<tr><td>Dochované uliční štítově orientované uspořádání objektů v části návsi, zem. areál níže ve svahu z tohoto pohledu nepůsobí rušivě (díky výškové hladině a umístění v nižší poloze obce)</td><td>Jediný bytový dům v obci, resp. dvoupodlažní objekt</td></tr>
</table>

Obec:	Přimda	Katastr:	Málkov u Přimdy	Kategorie:	A-
S/B8/1	**MÁLKOV** (*Molgau, Malakov, Malkow*)				
Poloha:	**KC/B** **Přimdský les**	**KP/B8** **Bezděkovský potok**	**VOSK/B8/2** **Málkov**	**LSH/B8/2** **Málkov**	

Charakteristika:

Ves Málkov se nachází v krajině pozdně středověké kolonizace, prvně je uváděna s okolními chodskými vesnicemi v roce 1436. Na konci 16. století je přikoupena k Orlovu, potom k Přimdě a nakonec k velkodvorskému panství. V roce 1938 měla obec s blízkou sv. Apolenou 162 obyvatel. Ze čtyř mlýnů, které stávaly v údolí Bezděkovského potoka, zbyly nevýrazné zříceniny. Kostel sv. Apoleny nedaleko při silnici na Přimdu je také v rozvalinách. V době pořizování druhého vojenského mapování (1836 – 1852) je zde uváděno 27 domů a 8 stájí, které mohly zajistit ubytování 30 mužům a 8 koním. Dnes zde žije kolem 10 stálých obyvatel.

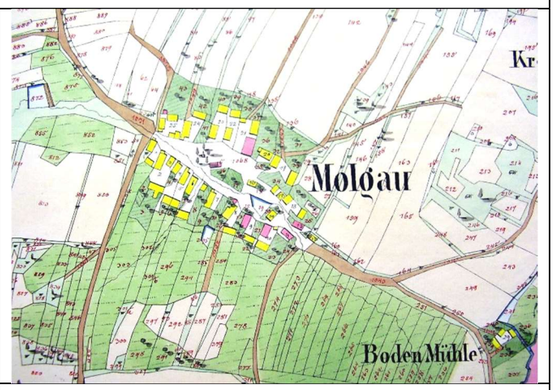
První písemná zmínka: 1436;

Správní zařazení: panství Velké Dvorce, od roku 1850 obec, od roku 1955 osada obce Přimda

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1850: 259 obyvatel, 1869: 175 obyvatel / 30 domů, 1900: 142 obyvatel / 31 domů, 1930:126 obyvatel / 30 domů, 1950: 14 obyvatel / 26 domů, 1970: 18 obyvatel / 3 domy, 2021: 13 obyvatel / 5 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (cís. otisk), 1838 (Molgau und Colonia Apolonia)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Malá víska, rozložená v poměrně uzavřeném svažitém prostoru pravobřežních svahů Bezděkovského potoka, leží 3 km jižně od Přimdy, na úpatí Málkovského vrchu. Vesnička má velmi pěknou polohu na svahu nad údolím potoka. Vznikla zde uprostřed lesů enkláva otevřených ploch luk a pastvin s četnými prvky nelesní rozptýlené zeleně. V současnosti je toto uspořádání torzálně zachováno. Nad obcí vybíhá oblá výšina s remízky a lesíky. Jižně od obce se dochovalo historické členění plužin.	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění sídla s bohatou okrajovou i vnitřní zelení v exponované pozici v rámci údolí Bezděkovského potoka je omezené. Ves je vzhledem k zasazení do terénu pozorovatelná pouze z jihu, z níže položených otevřených partií údolí Bezděkovského potoka.	O/+
	Zasazení sídla	Sídlo je harmonicky zasazeno do krajinného rámce. Zástavba je zapojena do zeleně zahrad navazující bezprostředně na krajinnou zeleň.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Z původní středně velké návesní vřetenovité vsi bylo zachováno jen torzo. Struktura stavení rozložených kolem menší návsi je však dosud patrná. Zástavba je rozložena podél cesty stoupající terénní úžlabinou od potoka k silnici z Přimdy na Novou Ves. Rodinné domky mají vesměs štítovou orientaci.	O/+
	Prostorové uspořádání sídla	Stávající zástavbu tvoří přízemní převážně štítově orientované bývalé usedlosti, jež prakticky všechny prošly pozdější rekonstrukcí. V severozápadní části stojí několik chat. Velmi nápadným rysem spoluformujícím celkový charakter sídla je hojná zeleň.	+
Zástavba	Charakter zástavby	Je zde dochovaná lidová architektura obnovených objektů z přelomu 19. a 20. století, mezi obnovenými objekty jsou objekty silně upravené a přestavěné (ves s velkým podílem přestaveb a novostaveb)., na severozápadním okraji několik chat, směrem k jihu v izolované pozici mimo prostorový rámec sídla stojí výše ve svahu hospodářský objekt využívaný pro skladování senáže.	+/O
	Měřítko zástavby	Jednotlivé objekty jsou měřítkem téměř jednotné. Zemědělský objekt jižně od vsi se v prostorové struktuře Málkova neprojevuje.	+
	Architektonická kvalita objektů	Zástavba je značně různorodá, vysoký podíl mají přestavby a novostavby. Jsou zde přítomné i cennější adaptované objekty lidové architektury se štítovou orientací k původní návsi. Některé objekty jsou kvalitně rekonstruované včetně detailů, u některých novostaveb jsou patrná do vesnického prostředí nevhodné řešení (gabiony, výsadby okrasné zeleně). Jihozápadně od sídla při silnici do Nové Vsi stojí památkově chráněná zřícenina kostela sv. Apoleny v místě stejnojmenné osady vysídlené po roce 1945.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Velmi nápadným rysem spoluformujícím celkový charakter sídla je hojná zeleň – okrasná v zahradách i přírodní převažující ve veřejném prostoru a také okrajová přecházející do volné krajiny jako výrazný členící – krajinotvorný prvek.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Dochovaná struktura zástavby je relativně volná, jsou zde přítomny četné plochy zeleně a travnaté plochy, které spoluvytváří charakter sídla a jeho kvalitu.	+
	Zeleň na okraji sídla	Zástavba plynule navazuje na plochy luk a pastvin s četnými prvky nelesní rozptýlené zeleně. Nad obcí vybíhá oblá výšina s remízky a lesíky, na západě zástavba navazuje na souvislý lesní porost Málkovského vrchu (761 m n. m.)	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	ANO
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Maloplošná struktura zemědělských ploch s velkým podílem nelesní rozptýlené zeleně, dochovanými plužinami v jižní části enklávy		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	ANO
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE

		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: : Pozůstatky památkově chráněné sakrální stavby kostela sv. Apoleny, která byla zbudována v roce 1670 na základech původní kaple, jsou již mimo řešené území, při cestě na Novou Ves. Zemědělský objekt jižně od vsi se nachází mimo prostorový rámec sídla, bez vizuální vazby na sídlo.		

Celkové zhodnocení:

Drobná ves těží z atraktivního krajinného rámce (LSH), velkého množství zeleně a dochovaného harmonického měřítka. Ačkoli byla její urbanistická struktura značně setřena a zástavba vykazuje množství přestaveb a novostaveb, působí sídlo harmonicky, bez výrazně rušivých objektů, je zasazena do přírodě blízkého krajinného rámce a zachovává jistou atraktivitu danou terénem.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Málkov je charakterově homogenní, není členěno na dílčí charakterově či plošně odlišné segmenty.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru drobného, částečně odloučeného sídla s harmonickým měřítkem, harmonickými vztahy zástavby s cenným krajinným rámcem a kvalitními veřejnými prostranstvími s množstvím vzrostlé zeleně.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter menší osady tvořené několika objekty v cenném krajinném rámci
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby osady a přírodě blízkého prostředí
- Zachovat charakteristiky stávající venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení, sedlové střechy, tradiční oplocení)
- Zachovat množství a kvalitu sídelní zeleně uvnitř i na okraji sídla
- Zachovat volnější zástavbu s travnatými plochami veřejných prostranství se vzrostlými stromy.

Ochranná doporučení:

- Málkov má velmi omezené rozvojové možnosti – možnost přestavby nebo konverze některých objektů při zachování tradičního měřítka, forem a hmot, tradičního architektonického výrazu a množství zeleně mezi objekty.
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby s rysy lidové architektury)
- Novou zástavbu (jednotky objektů) vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Novou obytnou či rekreační výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, není přípustné rozšiřovat sídlo mimo historicky konstituovaný půdorys (ani v podobě solitérních objektů v krajině)
- Při realizaci nové výstavby dbát architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – požadavek zachování tradičních hmot a architektonického výrazu, tj. obdélný půdorys, štítová orientace, sedlová střecha, usazení na terén, doplňkové stavby mimo exponovanou část sídla, tradiční či průhledné oplocení, plochy zahrad
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.) a turistické infrastruktury (přístřešky, ukazatele ad.)
- Vyloučit výstavbu bytových domů, vyloučit novou účelovou výstavbu, nerozšiřovat chatovou zástavbu
- Udržet zemědělský areál mimo prostorovou vazbu na sídlo
- Zachovat a udržovat bohatou a hodnotnou sídelní zeleň se značnou krajinotvornou funkcí

Svažitá poloha obce s mnoha zdařile rekonstruovaných objektů sevřené v krajinném rámci

Charakter novějších objektů venkovské zástavby s přístavbami i změnou členění oken

Volnější malý okrouhlý návesní prostor

Dochovaný charakter rekontruovaných objektů

Těsné ohraničení sídla vzrostlou zelení

Obec:	Bělá nad Radbuzou	Katastr:	Smolov	Kategorie:	C	B-
S/B9/1	**SMOLOV (vč. enklávy Nový Dvůr)** (*Schmolau, Smolow, Neuhof*)					
Poloha:	**KC/B** **Přimdský les**	**KP/B9** **Niva Radbuzy**	**VOSK/B9/1** **Smolov**	**LSH/B9/1** **Niva Radbuzy**		

Charakteristika:

Poměrně rozlehlá obec severně nad soutokem Radbuzy a Huťského potoka je rozložena podél silnice z rybníku na Bělou a též podél spojovací silnice, stoupající svahem k silnici Bělá – Železná. V době pořizování druhého vojenského mapování (1836 – 1852) je zde uváděno 39 domů a 39 stájí, které mohly zajistit ubytování 10 mužům a 10 koním. V blízkosti Smolova leží vysoko v levobřežním svahu údolí Radbuzy velký zemědělský závod (Nový Dvůr). Dvůr byl vystavěn svatokřížskou vrchností na místě starší tvrze v roce 1678. Počátky nově vznikající osady se vztahují k roku 1758, kdy je připomínán první chalupník. V roce 1930 měla osada již 16 usedlostí a 163 obyvatel.

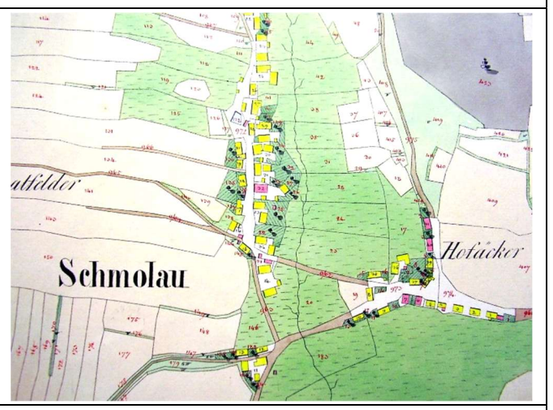
První písemná zmínka: 1654; Nový Dvůr 1720

Správní zařazení: osada obce Bělá nad Radbuzou

Vývoj počtu obyvatel a domů (Smolov): 1850: 672 obyvatel, 1869: 454 obyvatel / 53 domů, 1900: 439 obyvatel / 56 domů, 1930: 385 obyvatel / 69 domů, 1950: 149 obyvatel / 51 domů, 1970: 131 obyvatel / 27 domů, 2021: 103 obyvatel / 41 domů; (Nový Dvůr): 1869: 148 obyvatel / 19 domů, 1900: 158 obyvatel / 17 domů, 1930: 163 obyvatel / 16 domů, 1950: 13 obyvatel / 6 domů, 1970: 17 obyvatel / 4 domy, 2021: 2 obyvatelé / 1 dům

Ortofotomapa

Stabilní katastr (cís. otisk), 1838 (Schmolau)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Protáhlé sídlo je lokalizované z větší části v údolí levostranného přítoku Radbuzy. Zástavba situovaná při průjezdní silnici stoupá směrem k silnici č. II/197 z Bělé nad Radbuzou ke státní hranici. Mělké údolí levobřežního přítoku Radbuzy poskytuje slunnou orientaci k jihu a plochy pastvin se otevírají do rozlehlého údolí Radbuzy, které dále přechází do zemědělské krajiny okolo Bělé nad Radbuzou. Sídlo má díky terénu a četné nelesní krajinné zeleni působivý krajinný rámec (LSH). Vysoko v levobřežním svahu údolí Radbuzy se nachází prostorově oddělený segment Nový Dvůr, v jeho okolí převažuje mozaika lesních porostů a zemědělských ploch, pod Novým Dvorem se nachází soustava menších vodních nádrží. Viditelný Velký Zvon s rozhlednou, okolní hřbety.	+
	Vizuální projev sídla	Zástavba je patrná v dálkových ohledech z údolí Radbuzy, avšak vzhledem k velké rozptýlenosti zástavby (řada domků není z údolí příliš viditelná) a údolní poloze působí bez výraznější siluety, pouze jednotlivými domky a zelení zahrad. Celkově se Smolov v krajinných panoramatech uplatňuje velmi omezeně. Vyvýšená poloha Nového Dvora východně od Smolova naopak umožňuje dálkové panoramatické pohledy, dvůr je v exponované poloze na svahu viditelný z údolí Radbuzy i ze silnice mezi Smolovem a Bělou nad Radbuzou.	O/+
	Zasazení sídla	Sídlo je harmonicky zasazeno do krajinného rámce mělkého údolí. Zástavba je zapojena do zeleně zahrad navazující bezprostředně na krajinnou zeleň. V Novém Dvoře je zasazení sídla do krajinného rámce narušeno velkými novodobými zemědělskými objekty v nejvyšší části enklávy. Z pohledu od Smolova však působí objekty dvora, sad v krajinném rámci harmonicky.	+/O
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Jedná se o parcelační ulicovou ves s částečně dochovanou urbanistickou strukturou. Poloha či rozložení sídla je zřetelně predisponováno přírodními podmínkami, její větší část je lokalizována do údolní sníženiny drobné vodoteče, resp. mezi pravým břehem potoka a levou stranou průjezdní komunikace. V jižní část zástavba přechází i za silnici a na protější břeh potoka (u křižovatky). V zastavěném území se nachází několik menších nádrží.	O/+
	Prostorové uspořádání sídla	Vyskytují se často přízemní objekty – usedlosti s podélnou i štítovou orientací v těsné vazbě na průjezdní komunikaci. Ve střední a severní části sídla je zástavba souvislejší – drobnější objekty převážně podélné orientace postupující při východní straně průjezdní komunikace až k silnici č. II/197. V nejsevernější a nejvyšší části sídla stojí v lese při silnici č. II/197 několik izolovaných objektů charakteru samot. V jižní část sídla má zástavba rozvolněnější charakter, při silnici stoupající směrem k Bělé nad Radbuzou stojí objekty podélné orientace včetně dvou bytovek. Zástavba zde odstupuje nejdále od průjezdní silnice. Vysoko v levobřežním svahu údolí Radbuzy se nachází prostorově oddělený segment Nový Dvůr.	O
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba je velmi různorodá s četnými přestavbami. Cenná je urbanistická struktura a dochované hmoty (někde i architektonické prvky) malých domků lesních dělníků ve střední a severní části sídla. Zástavba v okolí původního zemědělského dvora (*Neuhof*) ve svahu východně od Smolova má zcela odlišný charakter než Smolov. Zástavbě dominují výrazné hmoty hospodářských budov – v kontrastu tradičního a pozdějšího provedení. Zástavbu zde doplňuje několik běžných domů obvyklého měřítka na obdélném půdorysu. Vedle historických a novodobých zemědělských objektů je zde několik objektů pro bydlení či rekreaci.	O/+
	Měřítko zástavby	Jednotlivé objekty jsou měřítkem vcelku jednotné. Měřítko narušují dvě bytovky v jižní části obce. Zemědělský areál (Nový Dvůr) není vnímán jako prostorová součást Smolova. Tomuto segmentu dominují historické i novodobé haly zemědělského areálu. Historické objekty v otevřené krajině působí i přes větší měřítko harmonicky. Novodobé haly v nejvyšších místech enklávy působí rušivě a měřítko zčásti narušují.	O/-
	Architektonická kvalita objektů	Zástavba je různorodá. Cenná je struktura a dochované hmoty (někde i architektonické prvky) malých domků lesních dělníků i několik zajímavých objektů lidové architektury (usedlost čp. 34 OBJ/B9/1). Historické zemědělské objekty Nového Dvora východně od Smolova částečně zachovávají hmotové řešení a strukturu a vykazují určitou architektonickou hodnotu.	O/+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Především v severní a střední části se vyskytuje hojná zeleň, v jižní části je vázána zejména na vodní tok a prostor v okolí křižovatky.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy veřejných prostranství jsou doplněny množstvím vzrostlé zeleně a dotváří charakter a hodnotu sídla.	+
	Zeleň na okraji sídla	Zástavba zejména v severní a střední části vesnice plynule navazuje na plochy luk a pastvin s četnými prvky nelesní rozptýlené zeleně. Několik objektů stojí izolovaně u silnice II. třídy směrem ke státní hranici v plochách lučních enkláv uvnitř souvislého lesního porostu	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Maloplošná struktura zemědělských ploch s velkým podílem nelesní rozptýlené zeleně		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: : Dvě bytovky v jižní části sídla Smolov. Novodobé halové objekty v enklávě Nový Dvůr.		

Celkové zhodnocení:

Ves těží z atraktivního krajinného rámce (LSH), velkého množství zeleně a dochovaného harmonického měřítka. Ačkoli byla její urbanistická struktura značně setřena a zástavba vykazuje množství přestaveb a novostaveb, působí sídlo harmonicky, bez výrazně rušivých objektů, je zasazena do přírodě blízkého krajinného rámce a zachovává jistou atraktivitu danou terénem. V prostorově oddělené enklávě Nového Dvora historické zemědělské objekty částečně zachovávají hmotové řešení a strukturu a v otevřené krajině působí i přes větší měřítko harmonicky. Jsou však vizuálně degradovány novodobou halovou výstavbou v nejvyšší části enklávy.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Smolov a Nový Dvůr tvoří dvě prostorově a charakterově odlišné enklávy, proto je zde relevantní provést segmentaci.

S/B9/1/1	Smolov	C

Segment tvoří území vsi Smolov v údolí levostranného přítoku Radbuzy.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru venkovského sídla v údolí s harmonickým měřítkem, částečně dochovanou urbanistickou strukturou, několika tradičními objekty, cenným krajinným rámcem a kvalitními veřejnými prostranstvími s množstvím vzrostlé zeleně.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter venkovské osady v údolí, v cenném krajinném rámci, zejména v kontextu přítomné lidové architektury a částečně dochované struktury menších domků v severní a střední části osady.
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby osady a přírodě blízkého prostředí zejména ve střední a severní části Smolova
- Zachovat základní charakteristiky stávající venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení).
- Zachovat množství a kvalitu sídelní zeleně uvnitř i na okraji sídla, bezprostředně na krajinnou zeleň.
- Zachovat volnější zástavbu s travnatými plochami veřejných prostranství se vzrostlými stromy.
- Chránit pohledy do volné krajiny západně od průjezdné silnice

Ochranná doporučení:

- Smolov má rozvojové možnosti – možnost nové zástavby (dostavby) jednotlivých obytných či rekreačních objektů jako doplnění stávající struktury v místech volných ploch mezi zástavbou, možnost přestavby nebo konverze některých objektů při zachování tradičního měřítka, forem a hmot.
- Novou obytnou či rekreační výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, v severní části Smolova preferovat východní okraj průjezdní silnice, zástavba západním směrem (soliterní dochované objekty) obecně není přípustná.
- Není přípustné rozšiřovat sídlo mimo zastavěné území bez vazby na stávající zástavbu. Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez návaznosti na stávající cestní síť. Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – požadavek zachování tradičních hmot a architektonického výrazu, tj. obdélný půdorys, štítová orientace, sedlová střecha.
- Ve vazbě na cennou lidovou architekturu je u novostaveb potřeba zachovat charakter zástavby při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou, při křižovatce na jihu sídla a při cestě k Novému Dvoru je možná i zástavba novodobého architektonického výrazu, ovšem dodržující tradiční formy a měřítko.
- Vyloučit výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé dimenze běžné rodinné zástavby, vyloučit novou účelovou a chatovou výstavbu.
- Vyloučit, zejména v severní a střední části sídla, nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.) a turistické infrastruktury (přístřešky, ukazatele ad.)
- Zachovat a udržovat bohatou a hodnotnou sídelní zeleň se značnou krajinotvornou funkcí, zejména zeleň vázanou na místní tok a jeho nivu

S/B9/1/2	Nový Dvůr	B-

Zástavba v okolí původního zemědělského dvora (Neuhof) ve svahu východně od Smolova. Oddělená a vizuálně exponovaná část Nového Dvora na východě má zcela odlišný charakter než Smolov.

Cíl(e) ochrany:

- Cílem ochrany je udržení prostorového uspořádání zástavby solitérního hospodářského dvora v krajině, jehož původní objekty působí výrazně a přitom relativně harmonicky jako organická součást zemědělské krajiny.

Podmínky ochrany:

- Zachovat historický zemědělský areál - dvůr - s tradiční architekturou, hmotou a měřítkem
- Zachovat základní charakteristiky stávající venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení, sedlové střechy, plochy zahrad, charakter oplocení).
- Zachovat tradiční vazbu areálu hospodářského dvora na zemědělskou krajinu
- Chránit panoramatické pohledy do volné krajiny

Ochranná doporučení:

- Není žádoucí rozrůstání sídla či doplňování jeho struktury a jeho proměna v prostorově svébytnou osadu pro bydlení a rekreaci
- Adaptace stávajících objektů pro bydlení či rekreaci je možná, případně jsou možné omezené dostavby doplňující stávající charakter a rozsah enklávy při zachování tradičního architektonického výrazu (výška, hmota, šikmé střechy, barevnost, usazení na terénu, plochy a zeleň zahrad, oplocení)
- Je doporučeno snížit negativní vizuální projev účelové novější zástavby (haly), tj. eliminovat kontrastní provedení popř. realizovat vegetační úpravy (výsadby) především směrem do jižních směrů
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.)

Charakter krajinného rámce S/B9/1/1Smolova – mírně zvlněné louky a pastviny ohraničené okolními hřbety (Velkozvonské, Výšinské)

S/B9/1/1 Smolov - stavební čára, štítová orientace a sedlové sdtřechy sjednocují charakter poměrně různorodých nízkopodlažních objektů Smolova

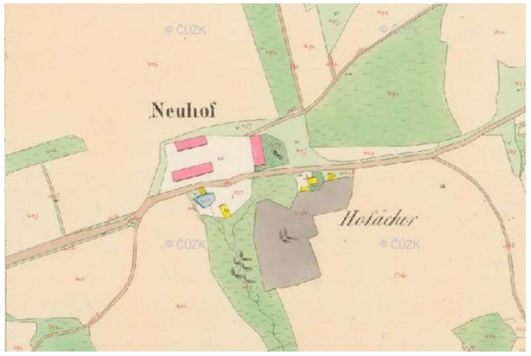
S/B9/1/1 Smolov - jeden z dochovaných objektů

Charakter zástavby sídla narušuje výstavba nových objektů

S/B9/1/2 Nový Dvůr – enkláva rozšířeného areálu původního hospodářského dvora s pastvinami, sadem

S/B9/1/2 Nový Dvůr - Stabilní katastr (1838)

S/B9/1/2 Aktuální ortofotosnímek s patrnou dochovanou strukturou cestní sítě, hlavními objekty dvora, remízu a přítoku Radbuzy

S/B9/1/2 Nový Dvůr - polosamota v poloze proti areálu dvora

S/B9/1/2 Zázemí dvora - několik objektů hospodářských i obytných

Obec:	Rozvadov	Katastr:	Svatá Kateřina u Rozvadova	Kategorie:	B+
S/C1/1	**MILÍŘE** (*Brand, Brandt, Brandhäuser, Catharina Brand*)				
Poloha:	**KC/C** **Kateřinská kotlina**	**KP/C1** **Kateřinský potok**	**VOSK/C1/1** **Svatá Kateřina**	**LSH/C1/1** **Milíře**	

Charakteristika:

Počátky vsi se vztahují k roku 1796. V tomto roce získává J.Schinkoenig v místech zvaných *Katharinerbranten* od vrchnosti pozemek ke stavbě nové usedlosti. Do roku 1814 zde vyrostlo dalších 15 popisných čísel. V době pořizování druhého vojenského mapování (1836 – 1852) zde bylo 16 domů. Skupina domků situovaných ve větší vzdálenosti od silnice vznikla později. V roce 1930 zde žilo 83 obyvatel, dnes přes 10. V lesích jižně a jihovýchodně od vsi jsou stopy Apolenského příkopu (vodní plavební kanál) a zříceniny lesních samot. Nad vsí byla zřízena roku 2001 rozhledna.

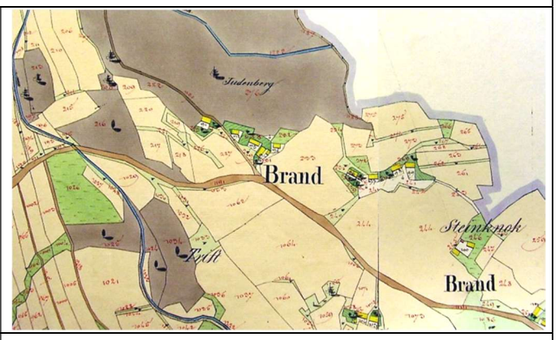
První písemná zmínka: 1796

Správní zařazení: panství Velké Dvorce, od roku 1850 osada obce Svatá Kateřina, od roku 1960 osada obce Rozvadov

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1869: 173 obyvatel / 17 domů, 1900: 178 obyvatel / 27 domů, 1930: 174 obyvatel / 39 domů, 1950: 83 obyvatel / 36 domů, 1970: 47 obyvatel / 14 domů, 2021: 13 obyvatel / 12 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr, 1838

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Krajinný rámec menšího sídla tvoří louky a pastviny s množstvím nelesní krajinné zeleně, remízky, solitéry i alejemi při cestách, na které navazují výrazně členité okraje souvislých porostů vymezujících menší enklávu. Dotváří jej i plocha sadu srovnatelná s centrální částí sídla, těsně přiléhající ze SZ. Na jihozápadě zástavba dosahuje až na okraj lesa. Krajinný rámec má přírodě blízký charakter, je harmonický a představuje hodnotu sídla.	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění sídla je i přes poměrně exponovanou polohu díky blízké či bezprostředně navazující lesní i mimolesní zeleni minimální (jsou patrné objekty uvnitř zeleně). Poloha na terénním hřbetu umožňuje dálkové panoramatické pohledy na vzdálené horizonty, které jsou z osady značně omezeny přítomností četné sídlení a krajinné zeleně (od roku 2001 rozhledna)	+
	Zasazení sídla	Sídlo je díky velkému množství zeleně uvnitř i v okolí harmonicky zasazeno do přírodě blízkého krajinného rámce plochého hřbetu.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Centrální část obce se soustředěnou zástavbou z 2. pol. 9. století a starší rozptýlená nepravidelná okolní zástavba navazující na původní volnou shlukovou strukturu jednotlivých chalup s velkým množstvím rozptýlené a doprovodné zeleně je podstatně zachována. Půdorys sídla ovlivňuje plocha sadu cca 4 ha v SV části.	+
	Prostorové uspořádání sídla	Zástavba v sídle je vcelku nepravidelně uspořádaná a vzhledově rozmanitá, dáno i sklonitostí terénu centrální části sídla. Výrazněji se uplatňují usedlosti na obdélném půdorysu se sedlovými střechami, často dobře udržované. Doplňují je mladší stavby menšího měřítka. V západní části stojí několik izolovaných stavení odpovídajících měříkem i vzhledově (vzdálené od příjezdové cesty) charakteru území. Výš nad sídlem (na SV) byl v roce 2001 vybudován vysílač příhradové konstrukce s vyhlídkovou plošinou sloužící jako rozhledna.	O
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba tzv. parcelačních řad je různorodá. Objekty obytných domů vesměs zachovávají tradiční hmotové řešení. Několik starších objektů je poměrně zdařile rekonstruovaných, s tradičními rysy a architektonickými detaily. Při příjezdu vyniká větší objekt farmy U Sůvy doprovázený plochou sadu. Také solitérní objekty ve větší vzdálenosti od cesty v západní části území zachovávají tradiční měřítko a hmotové řešení venkovské zástavby.	O
	Měřítko zástavby	Zástavba vsi odpovídá tradičnímu měřítku, nejsou zde objekty, které by se výrazně vymykaly svým objemem, hmotou či výškou. Rozhledna a vysílač jsou technickými dominantami, které významně nenarušují harmonické měřítko osady.	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita je různorodá, většina objektů odpovídá tradičním proporcím a hmotám venkovské zástavby. Několik starších objektů zachovává i architektonické detaily.	O/+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Sídlo se vyznačuje výraznou přítomností hojné zeleně veřejných prostranství, v zahradách i při okraji sídla. Bohatá zeleň vytvářející přechod do otevřené krajiny bezlesí patří k charakteristickým rysům osady.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy hrají ve volné struktuře sídla významnou roli. Kromě kompaktnější části je tvořeno samostatně stojícími usedlostmi uprostřed zemědělských ploch. Veřejná prostranství jsou udržovaná, s množstvím zeleně, s tradičním oplocením. SV část sídla zaujímá plocha sadu (cca 4 ha).	+
	Zeleň na okraji sídla	Zástavba díky četné vzrostlé sídelní zeleni plynule navazuje na krajinnou zeleň. Na jihu se osada dotýká okraje lesního porostu.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	ANO
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Struktura cestní sítě, nelesní krajinné zeleně.		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE

	Komentář: Bohatá strukturovaná zeleň obklopující celé sídlo.

Celkové zhodnocení:

Drobná ves těží z atraktivního krajinného rámce (LSH), velkého množství zeleně a dochovaného harmonického měřítka. Ačkoli její volná urbanistická struktura je dochovaná jen částečně a zástavba vykazuje množství přestaveb a novostaveb, působí sídlo harmonicky, bez výrazně rušivých objektů, je zasazena do přírodě blízkého krajinného rámce a zachovává nepochybnou atraktivitu danou terénem a okolní krajinou.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Milíře je charakterově homogenní, není členěno na dílčí charakterově či plošně odlišné segmenty.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru venkovského sídla na plochém hřbetu s harmonickým měřítkem, částečně dochovanou urbanistickou strukturou rozptýlené vsi, s venkovskými objekty zachovávajícími tradiční proporce a hmotové řešení, cenným krajinným rámcem a kvalitními veřejnými prostranstvími s množstvím vzrostlé zeleně.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter venkovské rozptýlené osady na plochém hřbetu, v cenném krajinném rámci, zejména v kontextu dochovaných objektů tradičních forem a částečně dochované struktury rozptýlené vsi se samotami
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby osady a přírodě blízkého prostředí
- Zachovat základní charakteristiky stávající venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení).
- Zachovat množství a kvalitu sídelní zeleně uvnitř i na okraji sídla
- Zachovat volnější zástavbu v západní části se solitérními usedlostmi.
- Chránit panoramatické pohledy do volné krajiny z vyvýšených poloh sídla a okolí.
- Vyloučit výstavbu bytových domů, vyloučit chatovou a účelovou výstavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla.
- Zachovat a udržovat bohatou a hodnotnou sídelní zeleň se značnou krajinotvornou funkcí (množství rozptýlené zeleně a zelených ploch mezi zástavbou).

Ochranná doporučení:

- Milíře mají omezené rozvojové možnosti nové zástavby (dostavby) pouze jednotlivých obytných či rekreačních objektů jako doplnění stávající struktury v místech volných ploch mezi zástavbou, ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), historickou parcelaci a cestní síť.
- U stávajících objektů je možnost přestavby nebo konverze objektů při zachování tradičního měřítka, forem a hmot. Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby).
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – požadavek zachování tradičních hmot a architektonického výrazu, tj. obdélný půdorys, štítová orientace, sedlová střecha, přičemž je možná i zástavba novodobého architektonického výrazu.
- Vyloučit, nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.) a turistické infrastruktury (přístřešky, ukazatele ad.).
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez návaznosti na stávající cestní síť a zástavbu. Novou zástavbu doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně. Nerozšiřovat výstavbu při jednotlivých solitérních usedlostech o další obytné objekty.

Kompaktní část sídla z rozhledny nad obcí v sevření bohatou zelení krajinného rámce a vzdálenými panoramaty (Málkovský hřbet, Bavorsko)

Plocha sadu na SZ okraji obce spoluutváří krajinný rámec, jeho rozloha je zjemněna okolní doprovodnou zelení

Převážně oboustranné okapové uspořádání objektů. Přes řadu rekonstrukcí a dostavby si sídlo dochovává typický venkovský charakter bez citelných narušení

Dochovaný charakter stávajících objektů, s bohatou zelení zahrad

Ojedinělé nové objekty odlišných hmot i řešení, mimo exponovanou část sídla, zde nenarušují jeho celkové působení.

Obec:	Rozvadov	Katastr:	Rozvadov	Kategorie:	A+
S/C1/2	**DIANA** (*Dianaberg*)				
Poloha:	**KC/C** **Kateřinská kotlina**	**KP/C1** **Kateřinský potok**	**VOSK/C1/2** **Diana**	**LSH/C1/2** **Diana**	

Charakteristika:

Původně sklárna, později lovecký zámeček, který dal místu jméno, odvozené od bohyně lovu, pochází z roku 1742. V době pořizování druhého vojenského mapování (1836 – 1852) je zde uváděno 18 domů a 1 stáj. V roce 1930 měla Diana 179 obyvatel, nyní zde žije asi 13 obyvatel. Projekt zámecké stavby, vybudované v pozdně barokním slohu na značně protáhlém a členitém půdorysu, je přisuzován Janu Blažeji Santinimu. Okolo zámku byl zřízen rozsáhlý anglický park s oborou. Od roku 1960 sloužil zámeček jako domov důchodců a nyní je zpět v majetku hraběte Kolowrata. U zámku se rozkládá park a zrušená obora. Východně od Diany se nachází přírodní rezervace Diana vyhlášená již v roce 1933. Dřevěná kaple vystavěná Jindřichem Kolowratem pochází z roku 1939. V roce 1930 hrabě Jindřich Kolowrat založil na okraji osady dřevařský podnik na výrobu dřevěných domů, který zaměstnával 600 stálých dělníků a využíval dřevo z 6800 ha hraběcích lesů. Závod krátce po válce zanikl. Dnes z něj zbyl pouze štíhlý cihlový komín a základy výrobní haly u potoka. Panství bylo po roce 1991 navráceno Kolowratům a spravuje jej Správa kolowratských lesů. Nedaleko od zámku stojí v nivě Kateřinského potoka opuštěný objekt roty PS R/C1/1 (Rybničná).

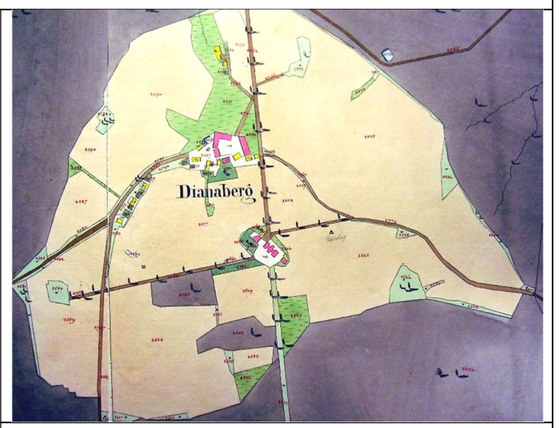
První písemná zmínka: 1742

Správní zařazení: panství Velké Dvorce, od roku 1850 osada obce Nová Ves, od roku 1960 osada obce Rozvadov

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1869: 205 obyvatel / 43 domů, 1900: 167 obyvatel / 16 domů, 1930: 179 obyvatel / 18 domů, 1950: 232 obyvatel / 16 domů, 1970: 189 obyvatel / 18 domů, 2021: 13 obyvatel / 11 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Dianaberg)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Menší sídlo je situované v mírně stoupajícím terénu v odlesněné enklávě na levém břehu Kateřinského potoka, u loveckého zámečku uprostřed hraničních hvozdů. Jedná se historicky o geometrickou komponovanou krajinu, kdy od zámku vycházela stromořadí, doplněnou později krajinářským parkem navazujícím na původní oboru. Fragmenty původních krajinářských úprav spolu se zámkem dávají území neobyčejnou cennost a jedinečnost.	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění sídla je omezené, nastává pouze ve vlastní odlesněné enklávě, a to vždy jen z dílčí části. Dominanta zámku se významně uplatňuje ve svém nejbližším okolí a v průhledu komponovanou alejí při příjezdu ze Svaté Kateřiny. Z vyšších poloh (např. Vyhlídka Dominiky Kolowrat-Krakowské) je možno přehlédnout rozsáhlejší část enklávy a přes první horizonty lesních porostů i daleké, měkce modelované horizonty Českého Lesa.	O/+
	Zasazení sídla	Sídlo je díky výrazné zeleni veřejných prostorů, maloplošné struktuře s fragmenty historických krajinářských úprav a blízkosti lesních ploch vymezujících enklávu zasazeno harmonicky do přírodě blízkého krajinného rámce	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	V osadě je dominantní stavbou a v podstatě samostatnou jednotkou zámek. V určité vzdálenosti od něj leží shluk několika objektů napojených na cestní síť, která byla původně komponována vzhledem k zámku a doprovázena alejemi. Tato urbanistická skladba se částečně dochovala.	+
	Prostorové uspořádání sídla	V dominantní poloze, v centru původní, dnes pouze částečně dochované geometrické kompozice alejí, se nachází zámek. Ostatní objekty osady jsou umístěny v určité vzdálenosti a níže, vůči zámku v méně exponované poloze. Vytváří několik oddělených skupin zástavby. Jedná se o specifické (dnes rekreačně-turistické) sídlo s ne zcela kompaktní zástavbou a výraznými hmotami bývalých usedlostí či statků.	+
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba je různorodá a odráží historický vývoj osídlení enklávy. V jižní nejníže položené části se nachází Kolowratovy bývalé správní budovy a také pozůstatky bývalého závodu, pily (cihlový komín). Výše do svahu zástavba sleduje cestu, vedle bývalých hospodářských staveb dále přechází v rekreační zástavbu, mnohdy zdařile renovovanou či udržovanou. Zástavbě dominuje lovecký zámeček ve vyvýšené poloze.	+/O
	Měřítko zástavby	Zástavba vsi odpovídá tradičnímu měřítku a funkci sídla, nejsou zde objekty, které by se výrazně vymykaly svým objemem, hmotou či výškou. Komín, hospodářské stavby a zámek odpovídají měřítkem své specifické funkci.	+
	Architektonická kvalita objektů	V osadě je několik architektonicky cenných objektů, mezi kterými vyniká památkově chráněný zámek Diana (OBJ/C1/1). Barokní zámek nazvaný jménem bohyně lovu Diany je pozoruhodná a architektonicky kvalitní stavba, upravovaná zřejmě koncem 18., v průběhu 19. a 20. století. Vznikl těsně před rokem 1732, v roce 1788 vysvěcena zámecká kaple za hraběte Františka Ant. Kolowrata; stávající podoba je výsledkem několika stavebních fází. Součástí památkově chráněného areálu zámku Diana je obelisk a pomník věnovaný L. F. Kolowrat-Krakowskému (1852-1910). Pod zámkem směrem k zástavbě stojí dřevěná kaple z roku 1939. V areálu bývalého závodu je dochován komín. Cennou architekturu představuje i původní hospodářský dvůr a myslivna v osadě Diana (OBJ/C1/2)	+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Sídlo se vyznačuje výraznou přítomností hojné zeleně veřejných prostranství. Částečně se dochovala vynikající přírodně krajinářská kompozice v okolí zámku. Zámecká architektura je mistrně zakomponována do rozsáhlého přírodně krajinářského parku, který plynule přechází do volné lesnaté krajiny. V parku najdeme exotické jehličnany, duby, červené buky, jírovce a mnoho dalších. K zámku směřují aleje jako fragmenty původní barokní geometrické kompozice.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Sídlo má poměrně rozvolněnou, nekompaktní kompozici s rozsáhlými nezastavěnými plochami s četnou sídlení zelení a stopami původní historické kompozice alejí podél cest a krajinářských úprav kolem zámku.	+
	Zeleň na okraji sídla	Komponované plochy parkové zeleně a nelesní krajinné zeleně přechází plynule do lesních okrajů obklopujících celou odlesněnou enklávu. Lesy v okolí se vyznačují bohatou původní květenou. Na jihozápadním okraji navazuje obora Diana, která vznikla v roce 1996 na místě původního kamenolomu.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	ANO
		Historické členění krajiny	ANO

		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	ANO
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Barokní komponovaná krajina a přírodně krajinářský park navazující na lovecký zámek Diana. PR Diana v lese západně od enklávy – pralesovité porosty květnatých bučin v pokročilém stadiu rozpadu (rezervace vyhlášena v roce 1926)		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	ANO
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	ANO
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	ANO
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Částečně dochovaná nekompaktní zástavba s historickými stopami původní struktury, kulturní památka zámek Diana, s přírodním rámcem historického přírodně krajinářského parku s cennými dřevinami, který představuje v rámci odlesněné enklávy kulturní dominantu.		

Celkové zhodnocení:

Drobná osada těží z atraktivního krajinného rámce a dochovaných historických krajinných struktur komponované krajiny s několika architektonicky či památkově cennými objekty v harmonickém přírodě blízkém prostředí s množstvím zeleně, bez rušivých či cizorodých objektů (LSH). I když některé novodobé objekty s převažujícím tradičním výrazem nevykazují architektonickou hodnotu, celkově se jedná o působivou lokalitu v rámci CHKO Český Les s jedinečným charakterem.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Diana není prostorově a charakterově členěno na výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, proto není provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru historicky podmíněného sídla v harmonickém přírodním rámci, s jedinečnými architektonickými objekty a stopami barokní komponované krajiny a přírodně krajinářského parku bez měřítkově, hmotově či jinak se vymykajících objektů a struktur.

Podmínky ochrany:

- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných historických staveb a kompoziční krajinářských úprav (odborná péče o historický zámecký park)
- Zachovat a chránit charakter venkovské půdorysně nekompaktní osady v mírně stoupajícím terénu obklopené lesními okraji, zejména v kontextu dochovaných cenných objektů (zámek, kaple, hospodářský dvůr, myslivna, komín ad.)
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby osady a přírodě blízkého prostředí
- Zachovat základní charakteristiky stávající venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení, parcelaci, charakter oplocení, usazení staveb na terén)
- Zachovat množství a kvalitu sídelní zeleně uvnitř i na okraji sídla, zejména parkové zeleně s cennými exempláři dřevin v okolí zámku a lesní okraje vymezující lokalitu
- Zachovat a rozvíjet struktury původní geometrické komponované krajiny (osy alejí)
- Chránit volné panoramatické pohledy do krajiny z vyvýšených poloh enklávy (Vyhlídka Dominiky Kolowrat-Krakowské)

Ochranná doporučení:

- Diana má velmi omezené rozvojové možnosti nové zástavby (dostavby), a to pouze jednotlivých obytných či rekreačních objektů jako doplnění stávající struktury v místech volných ploch mezi zástavbou, ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), historickou parcelaci a cestní síť, a to v jižní části sídla (mimo prostorové vazby na zámek)

- U stávajících objektů je možnost přestavby nebo konverze objektů při zachování tradičního měřítka, forem a hmot a materiálů. Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys starší obytné zástavby).
- Při případné realizaci nové výstavby dbát architektonických pravidel a forem venkovské zástavby – požadavek zachování tradičních hmot a architektonického výrazu, tj. obdélný půdorys, sedlová střecha, materiálové řešení, barevnost, přičemž není možná zástavba výrazně novodobého architektonického výrazu.
- S ohledem na cennost lokality je třeba zcela vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.) a turistické infrastruktury (přístřešky, ukazatele ad.).
- Zachovat a udržovat bohatou a hodnotnou sídelní zeleň se značnou krajinotvornou funkcí, respektovat, udržovat a obnovovat struktury původní komponované krajiny (alej podél cest)

Pohled od zámku Diana na severní část enklávy, patrný charakter enklávy i krajinného rámce v lesní krajině Novosedelské pahorkatiny

Zámek Diana ve zhoršeném stavebním stavu (nepřístupný), areál parku je udržován, veřejnosti přístupný

	
Dochované dřevěné objekty na vstupu do enklávy, na okraji komponované aleje vedoucí k zámku	Kaple Matky Boží a sv. Žofie z r. 1939
	
Hospodářské a správní budovy pod návrším se zámkem, s patrným charakterem komunikace a veř. prostranství	Součástí krajinného rámce jsou i zemědělsky obdělávané pozemky a sad

Obec:	Bělá nad Radbuzou	Katastr:	Železná u Smolova	Kategorie:	C	D
S/C2/1	**ŽELEZNÁ** (*Eisendorf, Eysedorff, Eisenhammer*)					
Poloha:	**KC/C** **Kateřinská kotlina**		**KP/C2** **Nivní potok**		**VOSK/C2/2** **Železná**	

Historická charakteristika:

Osada vznikla koncem 16. století na panství hradu Přimdy, ale v 17. století se stala samostatným statkem, který postupně drželo několik šlechtických rodů. Až do roku 1945 jej pak drželi Kocové z Dobrše. V době pořizování druhého vojenského mapování (1836 – 1852) je zde uváděno 101 domů a 101 stájí. Vesnice byla téměř zničena ve třicetileté válce, ale později byla znovu obnovena a rozrostla se natolik, že byla roku 1905 povýšena na městečko. Před válkou zde žilo přes 1000 obyvatel, kromě toho k městečku patřila též většina okolních osad. Byla zde celnice, finanční stráž a četnická stanice. Po roce 1945 bylo sice městečko zčásti dosídleno, ale většina domů zůstala prázdná, po roce 1948 se navíc ocitlo v těsné blízkosti hraničního pásma. Tím se ze Železné stala izolovaná příhraniční osada přístupná pouze pohraničníkům. V tomto období zaniklo přes 90 procent zástavby městečka, zůstalo stát pouze asi 15 domů v jeho nejvýchodnější části při jedné straně silnice směrem od Bělé. Po roce 1990 byl znovu obnoven hraniční přechod, čímž se Železná stala typickým příhraničním sídlem s vietnamskými stánky atd. V zástavbě tedy převládly areály tržnic, čerpací stanice a areál celnice.

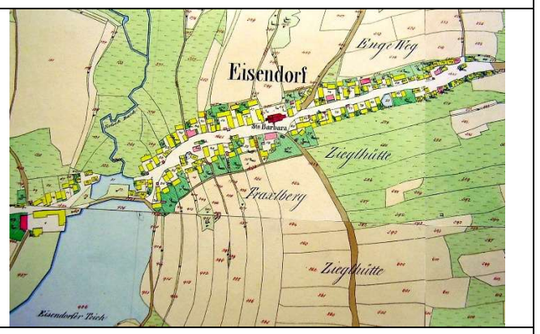
První písemná zmínka: 1591

Správní zařazení: 1850 obec, od roku 1961 osada obce Smolov, dnes osada obce Bělá nad Radbuzou

Vývoj počtu obyvatel a domů (v tom též zaniklé Eisendorfhütte, Frančina Huť, Ruštejn, Waldorf, Pleš, Strasshütte, Václavov): 1850: 2196 obyvatel, 1869: 2189 obyvatel / 248 domů, 1900: 2715 obyvatel / 307 domů, 1930: 2870 obyvatel / 432 domů, 1950: 250 obyvatel, 1970: 58 obyvatel / 15 domů, 2021: 31 obyvatel / 22 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Eisendorf)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Osada leží v rozlehlém mělkém údolí Farského potoka. Otevřená zemědělská krajina, ohraničená okraji rozsáhlých lesních masivů, je odvodňována Farským, Železným a Nivním potokem. Protáhlé sídlo situované při silnici č. II/197 v rozlehlé otevřené enklávě před státní hranicí s Německem tvoří v současnosti dvě části oddělené Farským potokem s lesnatou nivou. Obě části sídla jsou lokalizovány v mělkých terénních sníženinách Farského a levostranného přítoku Železného potoka a obklopeny blízkou vzrostlou zelení. Na okrajovou zeleň navazuje převážně velkoplošná struktura zemědělské krajiny.	+ /O
	Vizuální projev sídla	Vzhledem k rozlehlosti krajiny se zástavba objevuje v dílčích dálkových pohledech uprostřed sníženiny. Scenérie nevyniká významnými hodnotami. Vzhledem ke vzrostlé zeleni v sídle i v jeho blízkém okolí je tento projev omezený a nepatří k charakteristickým rysům sídla. Vizuální uplatnění sídla je tak nízké, okrajová část výrobního areálu, resp. Resortu Železná figuruje v pohledech ze severovýchodu.	O
	Zasazení sídla	Díky vzrostlé zeleni a poloze ve sníženině Farského potoka se sídlo, které nevykazuje urbanistické či architektonické hodnoty, v krajinné scéně projevuje jen omezeně. Vzhledem k charakteru	O
		některých částí sídla nelze vnímat harmonický vztah mezi zástavbou a krajinným rámcem.	
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Bývalé městečko mělo podlouhlou dobře čitelnou ulicovou strukturu s dominantou kostela sv. Barbory a areálem zámku. Tato struktura byla víceméně setřena. Z původní zástavby zbylo několik objektů při jižní straně silnice č. II/197 směrem od Bělé v nejvýchodnější části městečka, která se však směrem k okraji vytrácí. Protější severní stranu kromě několika stavení v současnosti vyplňuje zástavba několika účelových objektů zemědělského družstva. Výrazně dominantně se v zástavbě sídla uplatňuje objekt bývalých kasáren v místě někdejšího kostela se hřbitovem. Naproti přes silnici se nachází několik obytných objektů. Zástavba rodinných domů při cestě na Eisendorfskou Huť s přestavěnými a upravovanými i novodobými objekty nemá výraznější hodnoty. Na křižovatce stojí zpustlý secesní dům. Jádro městečka leželo západněji odtud při Železenském rybníce. Veškerá tato zástavba, stejně jako zástavba dále směrem k hranici, zmizela bez viditelných stop. Západní část sídla v blízkosti státní hranice tvoří komerční či účelová zástavba – tržiště, čerpací stanice či stravovací zařízení.	-
	Prostorové uspořádání sídla	Protáhlé sídlo situované při silnici č. II/197 v rozlehlé otevřené enklávě před státní hranicí s Německem tvoří v současnosti dvě části oddělené Farským potokem s lesnatou nivou. Východní část tvoří obytná zástavba s výrobním areálem, západní část s komerční zástavbou se nachází bezprostředně u hraničního přechodu.	O/-
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba je zcela různorodá, nehodnotná. Vedle několika málo původních a přestavěných objektů v JV části Železné je tvořena novostavbami. Vedle tradičních rodinných domů v sídle vyniká rozsáhlý zemědělský areál a bývalá rota PS přestavěná na Resort Český les. V západní části sídla při státní hranici převládají novodobé areály tržnice, stravovacího zařízení, čerpací stanice a celnice s plochami parkovišť.	O/-
	Měřítko zástavby	Vedle několika objektů tradičních či novodobých rodinných domů se v sídle objevují měřítkově a hmotově se vymykající objekty, jak v rámci areálu PS a zemědělského závodu, tak při státní hranici. V sídle nelze vnímat přítomnost harmonického měřítka či harmonických vztahů zástavby a krajinného rámce.	+/-
	Architektonická kvalita objektů	Většina cenných objektů byla zničena. Kostel sv. Barbory z roku 1770 stál ve východní části proti zachovalým domům, obklopen hřbitovem. Po roce 1945 byl postupně ničen a v polovině 60. let jako ruina zbourán. Dnes je zcela zaniklý stejně jako hřbitov, na jehož místě stojí rozlehlý areál bývalých kasáren PS. Dochován zůstal pouze pomník padlým ve světových válkách před plotem areálu bývalých kasáren PS, obnovený po roce 1990, dnes připomíná i zničený kostel a hřbitov, pomník Bohumila Majera, jenž zde položil život na konci září roku 1938, a pomník Josefa Ulrycha, člena pohraniční stráže, který byl smrtelně zraněn při výkonu služby. Zámek stál ve středu městečka nedaleko rybníka, tj. ve zcela zaniklé části. Při úpravách terénu koncem 90. let zde byly objeveny sklepy, které z něj zřejmě pocházejí.	O/-
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Sídlo se vyznačuje hojnou zelení, především v nivě Farského potoka. Souvislá zeleň obklopuje sídlo ze severní strany – v okolí zemědělského areálu a objektu Resort Český les. JV část sídla doplňuje zeleň v zahradách, prolukách a liniové porosty (doprovod podél přítoku Železného potoka). Z část zahrnuje zeleň parku Smíření navazující na oplocenou oboru Srdíčko.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Sídlo má v současné době poměrně rozvolněnou, nekompaktní kompozici s nezastavěnými plochami proluk s četnou zelení. Na Farském potoku byl vybudován Železenský rybník, při jehož severním břehu se rozkládalo dřívější jádro obce směřující k vý-	O/-

		chodu k někdejšímu kostelu. Břeh rybníka je v současnosti nepřístupný (Obora Srdíčko). Plošně na něj navazuje tzv. Park smíření, jeho charakter úprav a mobiliářů zastarává.	
	Zeleň na okraji sídla	Na okraji sídla se nachází množství zeleně, která zakrývá jeho zástavbu a zapojuje jej do krajiny, kde převažují plochy luk a pastvin. S poměrně velkoplošnou strukturu, jsou doplněné množstvím zeleně (linie, remízky, solitéry), která narůstá směrem k členitým lesním okrajům vymezujícím enklávu (LSH).	+
Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	ANO
		Rušivá veřejná prostranství	ANO
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	ANO
	Komentář: : V sídle se nachází řada objektů, které se vymykají měřítkem i formou tradiční venkovské zástavbě a vytváří negativní dominanty. Některé areálové plochy i některé objekty jsou zanedbané, zhoršující kvalitu obytného prostředí i vizuální kvality interiéru i exteriéru sídla.		
Celkové zhodnocení: Železná představuje typické pohraniční sídlo devastované v druhé polovině 20. století. Dnes se dochovalo jen torzo původního městyse s fragmenty historických struktur, se silně změněnou urbanistickou strukturou a nehodnotnou novodobou architekturou. Působí neutěšeně a nedokončeně. Má proto značný rozvojový potenciál.			

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Území sídla tvoří dvě různorodé enklávy. Část sídla Železná s převažujícím charakterem venkovské zástavby a větší část s vazbou na hraniční přechod Železná–Eslarn, zahrnující zemědělský areál a areál bývalé roty PS (Resort Český les).

S/C2/1/1	**Železná**	**C**

Segment tvoří území bývalého městyse Železná. Část zástavby mezi příjezdové cesty od Železné Huti a komunikací II/197 a v těsné návaznosti na ně.

Cíl(e) ochrany:

- Zachovat charakter venkovské zástavby sídla vázané na silnici II/197

Podmínky ochrany:

- Zachovat množství a kvalitu sídelní zeleně, zejména vzrostlých porostů v nivě Farského potoka, na okrajích sídla (odclonění vizuálního projevu zástavby z volné krajiny) a při Železenském rybníku
- Zachovat základní charakteristiky venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení, výšková hladina, sedlové střechy, zeleň zahrad) s části sídla s dochovanými fragmenty původní zástavby
- Zachovat a chránit Železenský rybník a další přírodní enklávy v okolí sídla, zapojit je do veřejných prostranství

Ochranná doporučení:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci preferovat východní část sídla při silnici č. II/197, vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť
- Při realizaci nové výstavby ale i při přestavbách a adaptacích stávajících objektů dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (šikmá střecha, obdélný půdorys, výšková hladina, usazení staveb na terén, průhledné oplocení, zeleň zahrad), přičemž lze připustit i objekty s novodobým architektonickým výrazem
- V navržených plochách bydlení mimo hlavní silnici, bez vizuálního kontextu, lze umožnit menší pozemky a jiné typy objektů. Důležité je zachovat sídelní a přechodovou zeleň do krajiny, stanovištně odpovídající dřeviny.

S/C2/1/2	**Železná-Eslarn**	**D**

Segment tvoří západní část sídla bezprostředně na hranici s Německem (bývalý hraniční přechod Železná-Eslarn), vč. zemědělského areálu a bývalé roty PS – Resortu Český les. Jedná se o lokalitu specifického rázu vázanou na hraniční přechod.

Cíl(e) ochrany:

- Zastavení degradace původního historického sídla, postupná regenerace a dotvoření životaschopného sídla s kvalitními veřejnými prostranstvími v působivém krajinném rámci s množstvím zeleně. Podporovat postupnou kultivaci veřejného prostoru a zástavby lokality

Podmínky ochrany:

- Udržovat hodnotnou krajinnou zeleň v nivě (oddělujícího) Farského potoka a přechodovou zeleň do krajiny
- Zachovat kvalitu a rozsah krajinné zeleně vymezující zástavbu enklávy od venkovské krajiny
- Chránit polohu Parku smíření a okolí Železenského rybníka před rozvojem zástavby

Ochranná doporučení:

- Sídlo má značný rozvojový potenciál, vedle dotvoření struktury zástavby s ohledem na obraz sídla v krajinném rámci lze uvažovat i o možné dostavbě obytných, bytových, rekreačních a komerčních objektů na rozvojových plochách
- Nepřipouštět zástavbu v izolovaných polohách mimo rámec stávající enklávy
- Lze připustit adaptaci stávajících areálů pro nové využití
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně, nezahušťovat zástavbu do prostoru (oddělujícího) Farského potoka; zachovat lesnatý charakter nivy
- Lze rozvíjet další vhodnou (i komerční) zástavbu při zachování prostorové vazby na stávající silnici a hraniční přechod, stávající objekty je žádoucí postupně přestavět, adaptovat, nahradit novostavbami, kultivovat veřejné prostranství
- Lze připustit nové objekty technické a dopravní infrastruktury
- Konverzi a přestavby ploch veřejného prostranství podmínit územní studií.
- Doporučení obnovy a rozvoje Parku Smíření (s kulturním i krajinářským významem pro dané území)
- Lze připustit zpřístupnění a rekreační využití Železenského rybníka

Krajinný rámec Železné - mírně zvlněná poloha polí, luk a pastvin přecházející do vrchovinných okolních hřbetů

S/C2/1/2 Železná – Eslarm - rozvoj obce po roce 1990 významně poznamenal její charakter v Z části v blízkosti hraničního přechodu a ovlivnil tak celkové charakter obce a jeho negativní vnímání

S/C2/1/1 Dochovaná uliční venkovská zástavba, okapově orientovaná, nízkopodlažní se sedlovými střechami, ve V části obce při komunikaci II/197

S/C2/1/1 Starší dvoupodlažní uliční zástavba při příjezdu ze Železné Hutě, v pozadí viditelný areál Resortu ČL

Areál Resort Český les na území bývalé roty kultivuje historickým vývojem negativně ovlivněný charakter obce

S/C2/1/2 Bývalý zámecký park, po r. 2000 upravený na Park smíření, v blizkosti uzavřené dančí obory Srdíčko. Charakterem zastarává, konverze vhodná

Oddělená enkláva zaniklého sídla Železné Hutě s areálem hromadné rekreace, dětského tábora ze 70. let, aktuálně v provozu, s menším působivým krajinným rámcem luk a soliterů zeleně, mokřadní polohou Železného potoka. V místě 2018 obnovená kaplička. Lokalita obklopená lesním porostem.

Obec:	Běla nad Radbuzou	Katastr:	Pleš	Kategorie:	C+
S/D1/1	**PLEŠ** (*Plöss, Ploss, Plöß, Pleß, Blöße*)				
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D1** **Pleš**	**VOSK/D1/1** **Pleš**	**LSH/D1/1** **Pleš**	

Charakteristika:

V 16. století zde existovala sklárna, samotná osada vznikla počátkem 17. století, v roce 1930 zde žilo přes 700 obyvatel (s okolními osadami přes 1000), čímž byla Pleš největší za zaniklých příhraničních obcí na Domažlicku. Po roce 1945 probíhalo dosídlování opuštěné horské obce jen velmi pomalu a definitivní konec pak znamenalo zřízení hraničního pásma v 50. letech. Všechny stavby byly zbořeny až na hájovnu čp. 1, upravenou po roce 1990 na hostinec, a bývalý horský hotel přestavěný na kasárna PS (Václav). Pleš měla také dva kostely – starší kostelík sv. Jana Křtitele byl založen r. 1684 na návrší na severním okraji vsi, později několikrát upravován. Po vybudování kaple níže na návsi se z kostelíka stal hřbitovní. Kaple na návsi pak byla počátkem 20. století zbořena a nahrazena pseudogotickým kostelem Panny Marie. Oba kostely byly zničeny v 50. letech stejně jako hřbitov. Po roce 1990 byl hřbitov pietně upraven a přitom upraveny v letech 1991–1993 obvodové zdi kostela do výšky 1 metru. Na hřbitově byl zřízen symbolický náhrobek hajného a následně kurýra Josefa Zíky, který byl zastřelen v březnu roku 1951 hlídkou pohraniční stráže. Kostel Panny Marie zanikl beze stop. Dnešní obnovená kaple Panny Marie byla vysvěcena v roce 2016. V posledních letech zde bylo postaveno několik nových obytných a rekreačních objektů a další výstavba se chystá.

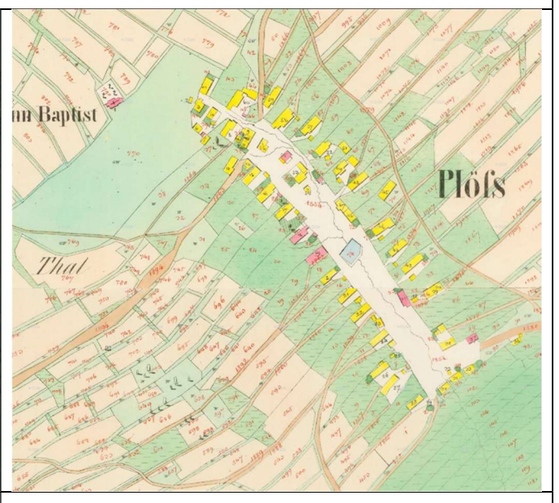
První písemná zmínka: 1609,

Správní zařazení: 1869-1910 pod názvem Plöss obec v okr. Horšův Týn, 1921-1930 obec v okr. Horšovský Týn, 1950-2001 se jako osada neuvádí, od 2001 část obce Bělá nad Radbuzou

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1789: 642 obyvatel / 59 domů, 1839: 483 obyvatel / 54 domů, 1913: 642 obyvatel / 67 domů, 1939: 1167 obyvatel / 124 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Plößs)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Torzo bývalého sídla tvořené dnes několika novodobými objekty v rozlehlé odlesněné příhraniční enklávě – náhorní planině pod Velkým Zvonem – má působivý krajinný rámec luk a pastvin s výrazně dochovanými liniemi původního členění historické plužiny, remízy i většími plochami vzrostlé zeleně uvnitř enklávy ohraničené souvislými lesními porosty. Dochovanost a rozlohu krajinného rámce lze považovat za nejcennější na území CHKO.	+++
	Vizuální projev sídla	Výraznějšímu vizuálnímu uplatnění stávající zástavby brání vedle doposud malé velikosti sídla velmi hojná rozptýlená i kompaktnější zeleň na velké ploše odlesněné enklávy.	O
	Zasazení sídla	Původní sídlo prakticky zaniklo. Stávající novodobá zástavba nemá žádnou smysluplnou strukturu navazující na původní urbanistickou formu Pleši. Jedná se o několik volně umístěných domů, které jsou obklopené vzrostlou zelení, díky které se v širším krajinném kontextu neprojevují. Další rozsáhlá výstavba větších objektů se chystá.	O
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Původně se jednalo o návesní kyjovitou ves. Až na jeden objekt ovšem zcela zanikla. Dnešní zástavba je zcela novodobá, nenavazuje na původní urbanistickou strukturu. Na původní uspořádání vsi odkazují pouze torza několika významných objektů (hřbitov, kostel sv. Jana Křtitele obnovený v základech)	O
	Prostorové uspořádání sídla	Vedle bývalé hájovny, dnes penzionu a hostince, jsou v osadě dvě skupiny rekreačních objektů o sedlových střechách a podélných půdorysech odpovídající tradičnímu hmotovému řešení venkovské zástavby. Chystá se výstavba dalších objektů (větší viladomy Pleš). Urbanistická struktura je poměrně volná, bez bezprostřední vazby na půdorys původní vsi.	O
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba je velmi různorodá, až na jeden objekt bývalé hájovny čp. 1, novodobá. Původní architektura je naznačena jen v případě zaniklého kostela sv. Jana Křtitele (základové zdi) a hřbitova. Novodobé objekty vykazují tradiční rysy venkovské zástavby (podélný půdorys, sedlová střecha), byť s novodobými detaily (barevnost, architektonická forma). Plánovaná zástavba má větší měřítko a individuální architektonický výraz, při zachování tradičního hmotového řešení.	O
	Měřítko zástavby	Zástavba nově vznikající vsi (dosud) odpovídá tradičnímu měřítku a funkci sídla, nejsou zde objekty, které by se výrazně vymykaly svým objemem, hmotou či výškou.	+
	Architektonická kvalita objektů	Kromě hájovny čp. 1 jde o novodobou výstavbu rozdílné kvality, vedle nehodnotné „katalogové“ zástavby jsou v místě realizovány a plánovány architektonicky zajímavější stavby.	O/+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Sídlo se vyznačuje výraznou přítomností hojné zeleně veřejných prostranství. Částečně se dochovala struktura původního členění plužiny v podobě vegetačních pásů členících plochy luk a pastvin. Cílem je tuto zeleň v nové zástavbě chránit.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Stávající volná struktura zástavby vykazuje velké plochy zeleně s vysokou krajinářskou hodnotou, louky a pastviny s množstvím solitérních stromů a jejich skupin. Plocha bývalého intravilánu původní vsi Pleš je z velké části zalesněná, s přírodě blízkým charakterem. ÚS Pleš navrhuje zatravněné veřejné prostranství na území části původní návsi.	+
	Zeleň na okraji sídla	Bývalé sídlo skrze velmi bohatou zeleň, která patří k charakteristickým rysům území, organicky navazuje na zemědělskou krajinu luk a pastvin bohatě členěnou nelesní zelení. Bohatá zeleň brání významnějšímu vizuálnímu uplatnění stávající (i plánované) zástavby náhorní planiny Pleše.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	ANO
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	ANO
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Zřetelně dochovaná struktura původního členění plužiny, PP Veský mlýn jižně od zástavby Pleši (mokřadní a rašelinné louky, suché smilkové trávníky, mokřadní vrby a podmáčené smrčiny)		

Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Původní sídlo zcela, až na jeden objekt, zaniklo. Stávající Pleš je výsledkem nedávného a budoucího vývoje.		

Celkové zhodnocení:

(Dosud) drobná osada těží z velmi atraktivního krajinného rámce a dochovaných historických krajinných struktur původního členění historické plužiny (LSH). Jedinečně působící prostor s loukami, pastvinami a množstvím rozptýlené zeleně opuštěné kultivované krajiny a zaniklé obce má nejvyšší krajinářsko-estetické hodnoty a identitu. Současná Pleš je výsledkem nedávného a budoucího vývoje, v této fázi těžko hodnotitelná. Rozhodnutí o obnovení osady a nové výstavbě je politickým rozhodnutím. Ochrana sídla z hlediska krajinného rázu spočívá v ochraně krajinného rámce a fragmentů původní vsi, které představují kulturní a historické ale i estetické a přírodní hodnoty, nikoli v ochraně novodobé a budoucí zástavby.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Pleš není prostorově a charakterově členěno na výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, proto není provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Institut krajinného rázu neslouží k tvorbě, nýbrž ochraně krajiny. Rozhodnutí o obnovení prakticky zaniklého sídla nesouvisí s ochranou krajinného rázu. Institut krajinného rázu slouží k ochraně hodnot území. Cílem ochrany je tedy zejména udržení hodnoty kulturní krajiny v enklávě Pleši s bohatou nelesní a lesní zelení odrážející historickou strukturu zemědělské krajiny.

Podmínky ochrany:

- Zachovat fragmenty původních struktur plužin a základy zaniklých objektů, strukturu cestní sítě, udržovat působivý pietní charakter starého německého hřbitova
- Zachovat množství a kvalitu sídelní zeleně uvnitř i na okraji sídla
- Zachovat a rozvíjet strukturu původní plužiny jako znaku historické kultivace krajiny
- Chránit volný centrální prostor - historickou polohu návsi
- Chránit volné plochy luk a pastvin s četnou nelesní zelení v okolí sídla
- Zachovat morfologii terénu, vyloučit náspy a výrazné terénní úpravy
- Zachovat prostupnost území, neoplocovat jednotlivé pozemky, nepovolovat doplňkové stavby ke stavbám hlavní

Ochranná doporučení:

- Zástavba Pleše nenavazuje na původní zástavbu a urbanistickou strukturu, které zanikly v rámci hraničního pásma a nebudou obnoveny. Je přesto doporučeno novou zástavbu soustředit do plochy bývalého intravilánu sídla, nezasahovat cennou volnou krajinu luk a pastvin s dochovanou strukturou členění plužiny
- Není přípustné rozšiřovat sídlo mimo historicky zastavěné území. Vyloučit proto realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez návaznosti na stávající cestní síť (s výjimkou staveb pro extenzivní zemědělství)
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na dochované stávající cenné porosty, porosty plužin zachovat
- zachovat a rozvíjet přechod zástavby pomocí sídlení zeleně do otevřených ploch luk obklopujících osadu, použít stanovištně odpovídající druhy dřevin
- Při realizaci nové výstavby dbát obecných architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – požadavek zachování tradičních hmot a architektonického výrazu, tj. obdélný půdorys, sedlová střecha, materiálové řešení, barevnost, přičemž je možná i zástavba výrazně novodobého architektonického výrazu.
- Vyloučit výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé dimenze běžné rodinné zástavby, vyloučit individuální chatovou a účelovou výstavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla.
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (parkoviště, chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář, doplňkové stavby) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.) a turistické infrastruktury (přístřešky, ukazatele ad.).
- Udržet prostupnost enklávy, bez oplocení

Výrazně dochované plužiny v krajinářsky cenné enklávě luk a pastvin

Pohled do poloh staletí kultivované krajiny z pietně upraveného Plešského hřbitova

Současné rozložení třech typů individuální výstavby v enklávě, začlenění do cenné struktury zeleně. Ponechání volného centrálního prostoru – historické návsi, zachování nejcennějších dochovaných krajinných struktur plužin a stop zaniklé zástavby. Zachování prostupnosti lokality bez oplocení, bez doprovodných staveb

	
Zemědělský objekt ve V části enklávy	Charakter zeleně a dochované plužiny na Pleši
	
Typ novodobého domu bez doplňkových staveb a oplocení dle studie arch. Rajniše	Začlenění nových objektů do stávajících struktur zeleně
	
Důležitost zachování charakteristických struktur zeleně, volného prostoru původní návsi a celkovovou prostupnost až otevřenost lokality danou velikostí pozemklů a absencí oplocení	Objekty restauračního zařízení na východním okraji obce

Obec:	Běla nad Radbuzou	Katastr:	Smolov	Kategorie:	B+
S/D2/1	**KARLOVA HUŤ** (*Karlbach, Karlbacherhütte*)				
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D2** **Zvon**	**VOSK/D2/2** **Karlova Huť**		

Charakteristika:

Nevelká lokalita v hlubokém lesnatém údolí Huťského potoka skrývá nevelkou sevřenou osadu s několika domy. Osada vznikla při sklárně, kterou údajně založila v roce 1696 majitelka svatokřížského panství Anna Terezie roz. Cukrová z Tamfeldu. Věrohodné zprávy o huti existují teprve od roku 1763, kdy je zde nájemcem Jan Jiří Mossburger. Ještě ve 30. letech 20. století zde firma Ziegler z Nýřan vyráběla optická skla. Ves měla tehdy 14 domků a 154 obyvatel. Po sklárně již nejsou žádné stopy. Osada má převážně rekreační charakter.

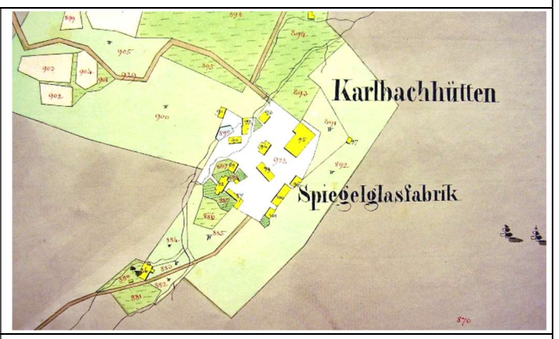
První písemná zmínka: 1789

Správní zařazení: 1850 osada obce Smolov, od 1985 osada obce Bělá nad Radbuzou

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1869: 113 obyvatel / 9 domů, 1900: 137 obyvatel / 12 domů, 1930: 154 obyvatel / 14 domů, 1950: 19 obyvatel / 4 domy, 1970: 6 obyvatel / 3 domy, 1991: 0 obyvatel / 6 domů, 2021: 2 obyvatelé / 6 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Karlbachhütten)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Krajinný rámec vytváří klidnou nepřístupnou polohu s pozitivními scenériemi lesních porostů vymezujících enklávu bohatou na četnou zeleň.	+
	Vizuální projev sídla	Zástavba se neprojevuje v krajinných panoramatech ani v dálkových pohledech, protože je zapuštěna hluboko v lesnatém údolí.	+/O
	Zasazení sídla	Zástavba je díky bohaté zeleni relativně harmonicky zasazena v přírodě blízkém krajinném rámci menší odlesněné enklávy uvnitř rozsáhlých hraničních lesů.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Původně se jednalo o volnou strukturu vísky tvořené několika objekty v údolí potoka. I dnes je dochovaný charakter volné zástavby několika objektů. Na levém břehu jsou novodobé objekty protáhlého půdorysu se sedlovými střechami, starší zástavba s vysokým podílem přestaveb a novostaveb je na pravém břehu potoka.	O
	Prostorové uspořádání sídla	Prostorová struktura je velmi volná, jednotlivé objekty jsou umístěné v bohatě zeleni a nevytváří ucelený prostor. Jedná se o nízkopodlažní zástavbu se šikmými (sedlovými) střechami.	O/+
Zástavba	Charakter zástavby	Sídlo s několika staveními tvoří starší rekonstruovaná zástavba doplněná novějšími objekty v severní části u menšího rybníčku na levém břehu Huťského potoka. Objekty jsou přestavěné a novodobě upravené, zástavba působí sice různorodě, avšak vzhledem k nevelkému počtu objektů a krajinnému rámci nerušivě.	O
	Měřítko zástavby	Jednotlivé objekty lokalizované při místní cestě si měřítkem odpovídají, výrazově jsou rozmanitější. Měřítko tradiční venkovské zástavby je tedy zachované. Žádné objekty se hmotově, výškově či půdorysně nevymykají běžné zástavbě rodinných domů.	+
	Architektonická kvalita objektů	Zástavba nevykazuje vyšší architektonické hodnoty. Některé objekty jsou adaptované a působí tradičněji a hodnotněji, celkově však jde o běžnou zástavbu, jejíž hodnota spočívá především v tom, že nenarušuje krajinný rámec a harmonické měřítko uzavřené lesní enklávy. Při odbočce karlbašské silnice ze silnice Bělá – Železná stávala Lesní kaple (*Wald Kapelle*). Podle pověsti byl na tomto místě zabit poslední medvěd v okolí. Dnes na místě zbývá jen kopeček kamení. Věrnou kopii kaple postavili rodáci z Karlovy Hutě a okolí na německé straně hranice u Tillyschanz.	O/+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Sídlo se vyznačuje výraznou přítomností hojné zeleně veřejných prostranství.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Stávající volná struktura zástavby vykazuje velké plochy zeleně s vysokou krajinářskou hodnotou, v rámci kterých jsou situovány jednotlivé objekty. V centrální části sídla je rekonstruovaný rybníček.	+
	Zeleň na okraji sídla	Karlova Huť je drobnou enklávou uvnitř rozsáhlých ploch hraničních lesů, které tvoří její krajinný rámec a dominantní rys krajinného rázu.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	ANO
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: PR Dlouhý vrch jihovýchodně od enklávy– suťové lesy s bukem, javorem, jasanem a jilmem		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Prostory luk a zaniklých zahrad mezi rozvolněnou zástavbou v malé lesem ohraničené enklávě při meandrech Huťského potoka.		

Celkové zhodnocení:

Drobná osada bez architektonických či urbanistických hodnot těží ze své odloučené polohy, přírodě blízkého krajinného rámce a množství zeleně mezi jednotlivými objekty, které jí dávají pozitivní krajinářsko-estetický ráz (lesní ves).

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Karlova Huť není prostorově a charakterově členěno na výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, proto není provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Drobná odloučená osada uvnitř nevelké enklávy v údolí Huťského potoka s několika objekty s tradičním půdorysným a hmotovým řešením těžící ze své odloučenosti a výrazně přírodního krajinného rámce.

Podmínky ochrany:

- Zachovat řídkou urbanistickou strukturu s vysokým podílem sídlení zeleně a volných ploch
- Chránit přírodě blízký odloučený charakter enklávy uvnitř hlubokých hraničních lesů
- Zachovat harmonické měřítko zástavby nevybočující s tradičního půdorysného, výškového a hmotového řešení
- Zachovat charakter cestní sítě
- Zachovat velikost pozemků, výškovou hladinu, podlažnost, sedlové střechy, průhledné ploty, venkovský charakter objektů a zahrad

Ochranná doporučení:

- Karlova Huť má omezené rozvojové možnosti. Je možná pouze dostavba jednotek objektů tradičního architektonického výrazu ve smyslu dotvoření struktury zástavby s ohledem na obraz sídla v krajinném rámci
- Není přípustné rozšiřovat zástavbu mimo rozsah stávající enklávy (historickou plochu zástavby), bez vazby na stávající cestní síť.
- Případnou novou zástavbu v jednotkách objektů vhodně koncipovat v ploše zaniklých objektů s ohledem na dochované porosty a volnou urbanistickou strukturu
- Při realizaci nové výstavby dbát obecných architektonických pravidel či forem venkovské zástavby – požadavek zachování tradičních hmot a architektonického výrazu, tj. obdélný půdorys, sedlová střecha, materiálové řešení, barevnost, plochy zahrad a charakteristické oplocení přičemž je doporučena zástavba tradičního architektonického výrazu.
- Vyloučit výstavbu bytových domů, vyloučit individuální chatovou a účelovou výstavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla, neumožnit kompaktní zástavbu více objektů na malých parcelách
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.) a turistické infrastruktury (přístřešky, ukazatele ad.).
- Při rekonstrukcích a adaptacích bránit nevhodným architektonickým zásahům nad rámec tradičního hmotového řešení venkovských staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys)
  Je přípustná rekonstrukce (novostavba) zaniklé kaple Panny Marie na původním místě u silnice Bělá – Železná.

Menší enkláva, harmonické začlenění staveb do krajiny, celkově dochovaný charakter cest, zástavby a uspořádání zeleně

Nový rybník ve střední části sídla

Přes nejednotný charakter objektů působí zástavba harmonicky

Dochovaný charakter některých domů a zahrad

Veškerá zástavba si zachovala venkovský charakter, včetně charakteru oplocení a zeleně zahrad, je třeba udržet

Začlenění roztroušené zástavby v mohutném množství sídlení zeleně (jedna z dochovaných staveb - Zvonička)

Obec:	Rybník	Katastr:	Rybník nad Radbuzou	Kategorie:	D+	C
S/D3/1	**RYBNÍK (vč. enklávy Draha)** (*Waier, Weyer, Wayer, Weiher, Domky u Rybníka / Drath, Drozh, Troit Hütten, Goldbrunnhütte*)					
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D3** **Horní tok Radbuzy**	**VOSK/D3/1** **Rybník**			

Charakteristika:

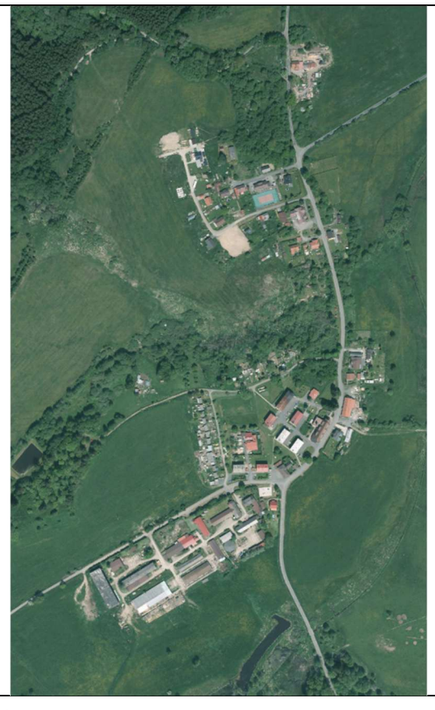
Ves byla založena v údolí, které odděluje Pivoňské hiory od hřebene Medvědích hor. Podle některých pramenů zde stály první domky již v roce 1571. Pozdější prameny zde v roce 1621 při velkém rybníce uvádějí ves Podkorytany a v roce 1630 lokalitu nazvanou „chalupy u rybníka“. Později rybník, který vlastnilo město Domažlice, zanikl a ves v jeho blízkosti získala po něm německé jméno Waier (Rybník). V druhé polovině 18. století získala postupně kostel sv. Anny, hřbitov a faru. V roce 1825 zde pracoval celní úřad. V roce 1935 měl sám Rybník 65 domů a 434 obyvatel. Po druhé světové válce byl však Rybník izolován v hraničním pásmu. Původní zástavba včetně kostela byla zbořena a nahrazena objekty zemědělské velkovýroby. Na místě nejmladšího ze tří zdejších zaniklých hřbitovů je osazena deska připomínající původní obyvatele.

Malá víska Draha, asi 400 m severně od vsi Rybník, dnes téměř splynula s Rybníkem. Na staré mapě z období kolem roku 1780 je lokalita označena jako Troit Hütten. Ve stejném období je zde připomínána sklárna zvaná Goldbrunnhütte, prvně uvedená v roce 1789. Ze sklářských domků mezitím vznikla osada o asi 20 usedlostech, která se později stala osadou Rybníka. Po roce 1945 byla postupně velká většina osady zbořena.

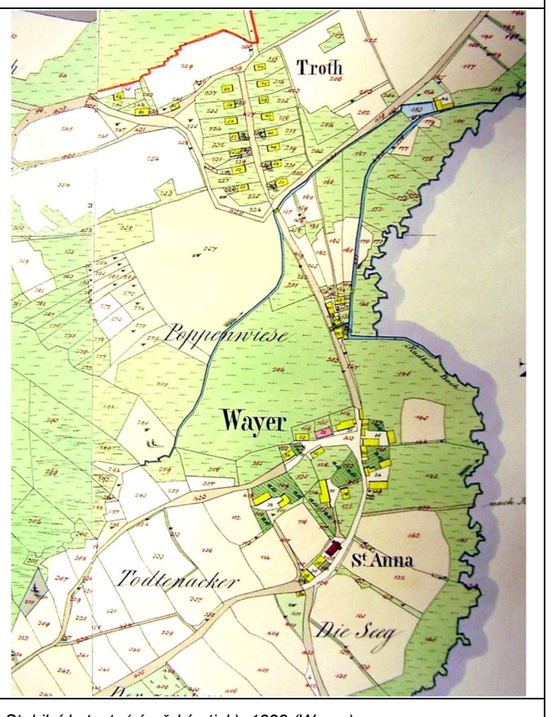
První písemná zmínka: 1748

Správní zařazení: 1869 pod názvem Vaier obec v okr. Horšův Týn, 1880–1910 pod názvem Waier obec v okr. Horšův Týn, 1921–1950 obec v okr. Horšovský Týn, od r. 1961 obec v okr. Domažlice

Vývoj počtu obyvatel a domů (v tom též Bernštejn, Drách, Bedřichov, Franzbrunnhütte, Novosedly, Liščí Hora, Korytany, Mladé Korytany, Švarcava, Diana, Dolní huť, Horní Huť, Mlynářka): v době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde (Rybník a Draha) uváděno 34 domů a 5 stájí, které mohly zajistit ubytování 20 mužům a 5 koním; 1850: 1778 obyvatel / 1869: 1926 obyvatel / 212 domů, 1900: 2133 obyvatel / 253 domů, 1930: 2137 obyvatel / 323 domů, 1950: 47 obyvatel / 99 domů, 1970: 109 obyvatel / 16 domů, obec Rybník: 2024: 148 obyvatel / 37 domů (2021)

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Wayer)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Obec se nachází v širokém údolí řeky Radbuzy, vymezeném na východě lesnatými svahy Pivoňských hor a na západě lesnatými kopci hor Medvědích. V okolí obce jsou louky a pastviny v relativně velkoplošné struktuře, ale s krajinnou zelení, na které navazují zalesněné svahy s vymezujícími horizonty. Zelený koridor vytváří i dno údolí Radbuzy. Krajinný rámce je hodnotný a krajinářsky atraktivní.	+
	Vizuální projev sídla	Díky plošnému rozsahu zemědělského areálu a bytových domů v široké kotlině horního toku Radbuzy a charakteru své zástavby v krajině působí jako výrazné sídlo s negativním projevem. Vizuální uplatnění nastává v jižní části rozlehlé odlesněné enklávy spíše z kratších vzdáleností, v dálkových výhledech sídlo figuruje z výše položených partií přilehlých svahů Pivoňských hor, z polohy zaniklých Korytan. Draha z dálkových pohledů od Korytan bez negativních projevů.	-/O
	Zasazení sídla	Zástavba se vymyká tradičnímu měřítku venkovské zástavby. Zejména část Rybník působí v otevřené zemědělské krajině disharmonicky. Draha díky menšímu měřítku a vyššímu podílu zeleně působí v krajinném rámci více organicky a nenarušuje krajinné scenérie, i když nová zástavba zejména v západní části osady nemá dosud vytvořen výraznější porostní plášť vytvářející přechod zástavby do zemědělské krajiny.	-/O
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	V rámci CHKO specifické sídlo tvořené typologicky i proporčně rozmanitou zástavbou, která je téměř v celém rozsahu situována při západní straně průjezdní silnice. Původní urbanistická struktura Rybníka (původně parcelační nevyhraněná ves) i osady Draha (původně parcelační ulicová ves) je zcela převrstvena. V osadě Draha se dochovaly asi tři usedlosti, původní Rybník zanikl zcela.	-
	Prostorové uspořádání sídla	Zástavbu sídla dnes tvoří dvě enklávy (historicky) oddělené tokem Radbuzy s doprovodnou zelení, vlastní Rybník a osada Draha. Ve větší jižní části převládají v obytné zástavbě velké hmoty ubytovacích zařízení a třípodlažních bytovek. Více než polovinu plošného rozsahu zástavby pak zaujímá rozlehlý výrobní areál čítající několik účelových objektů velkého měřítka s největší hmotou při samém jižním okraji. Zástavbu doplňuje několik rodinných domů a také drobná zástavba zahrádkářských kolonií na západním okraji. Severní část (Draha) má ucelenější charakter, po obnově se zde nachází nové rodinné domy doplněné o objekty služeb – k ubytování a také rekreační infrastruktura.	-
Zástavba	Charakter zástavby	Sídlo tvoří velmi různorodá novodobá zástavba vč. rozsáhlého zemědělského areálu a bytovek v části Rybník. Na místě zaniklého kostela sv. Anny je dnes postavena drobná novodobá kaplička. V osadě Draha stojí kříž na zděném soklu z roku 1864 s dvojicí vzrostlých stromů.	-
	Měřítko zástavby	V zejména v části Rybník jsou objekty, které se svým měřítkem vymykají tradiční vesnické architektuře (zemědělský areál, bytovky). Celkově je tedy měřítko narušené	-
	Architektonická kvalita objektů	V sídle se nevykytují žádné cenné či tradiční objekty. Několik rekonstruovaných usedlostí v osadě Draha nevykazuje architektonické hodnoty. Rybník může naopak sloužit jako odstrašující příklad osídlení, které postrádá veškeré urbanistické i kulturní hodnoty lidského sídliště.	-
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Kromě vegetačního doprovodu při Radbuze se v sídle vyskytuje vzrostlá zeleň ve veřejném prostoru (hojně okrasná) i v zahradách. V jižní části sídla (Rybník) je jí nedostatek.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Zejména část Rybník má velmi nekompaktní urbanistickou strukturu s volnými travnatými plochami a sídelní zelení. Osada	O

		Draha je kompaktnější, bez charakteristických nezastavěných ploch.	
	Zeleň na okraji sídla	V některých částech, zejména v severní osadě Draha, je dostatek zeleně na okraji sídla tvořící jeho přechod do zemědělské krajiny. Tato zeleň více chybí v jižní části Rybníka, u zemědělského areálu, i v severní části v okolí nové výstavby.	O
Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	ANO
		Rušivá veřejná prostranství	ANO
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	ANO
	Komentář: Plošně výrazný, měřítkově se vymykající zemědělský areál, skupina bytovek, zanedbané plochy některých zahrádek		

Celkové zhodnocení:

Obec Rybník s osadou Draha představují sídlo s překrytou či zcela setřenou urbanistickou strukturou, narušeným měřítkem a novodobou nehodnotnou architekturou. Sídlo dokonce lokálně narušuje vizuálně otevřený krajinný prostor odlesněné enklávy s údolím Radbuzy, který má jinak zajímavý krajinný rámec zalesněných svahů vymezujících území mezi Pivoňskými a Medvědími horami.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Zástavbu sídla dnes tvoří dvě enklávy (historicky) oddělené tokem Radbuzy s doprovodnou zelení, vlastní Rybník a osada Draha. Důvodem segmentace je výrazné ovlivnění Rybníka zemědělským areálem a bytovou výstavbou, tak prostorové oddělení obou enkláv.

S/D3/1/1	**Rybník**	**D+**

Segment tvoří jižní dominantní část zástavby sídla na místě historické obce Rybník. Zástavba je novodobá, urbanistická struktura a původní stavby zanikly po roce 1945. Segment působí velmi neuspořádaně a různorodě. Velkou část plochy zabírá rozsáhlý zemědělský areál, na který navazuje zástavba třípodlažních bytovek doplněná objekty rodinných domů, novodobého hotelu a nekvalitní zástavbou zahrádek.

Cíl(e) ochrany:

- Snížení negativního projevu stávající zástavby (zemědělského areálu a bytových domů) v krajinném rámci širokého údolí. Cílem je novodobé sídlo zasazené nerušivě do krajiny, s kvalitními veřejnými prostranstvími a organickým přechodem zástavby do okolních luk a pastvin.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter historicky konstituovanou strukturu sídla složenou ze dvou oddělených částí s výrazným pásem krajinotvorné zeleně v údolí Radbuzy
- Zachovat drobné připomínky původního osídlení (pomník západně od obce na místě zaniklého hřbitova, novodobá kaplička na místě zaniklého kostela sv. Anny)

Ochranná doporučení:

- Segment má značný rozvojový potenciál. V sídle je možnost nové zástavby obytných či rekreačních objektů příp. objektů občanské vybavenosti, tj. doplnění stávající struktury v místech ploch mezi zástavbou i výstavba na nových rozvojových plochách
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Novou výstavbou s okrajovou zelení vytvářející přechod do krajiny případě zaclonit negativní působení stávajících měřítkově se vymykajících objektů (zemědělský areál, bytovky)
- Dotvořit krajinotvornou zeleň vytvářející přechod mezi zástavbou a okolní krajinou, zejména vegetační úpravy (výsadby) v okolí výrobního areálu v jižní části sídla (především jižní a východní okraj areálu)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající intravilán a cestní síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (podlažnost, hmotové řešení, plochy zahrad a oplocení), a to i při individuálním architektonickém výrazu při zachování tradičního měřítka a forem
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby při zachování měřítka objektů
- Případnou novou bytovou výstavbu přizpůsobit měřítku obvyklému pro venkovské prostředí
- Vyloučit rozšiřování zahrádkářských a chatových kolonií
- Vyloučit další účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad stávající zástavbu sídla, další rozvoj zemědělského závodu směřovat do stávajícího areálu
- Kultivovat vnitřní zeleň a zachovat a na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí (zejména zeleň v koridoru Radbuzy)
- Rozvoj v území ZS Bedřichov (samostatná enkláva) podmínit podrobnými podmínkami plošného a prostorového uspořádání zástavby či zpracováním ÚS za účelem zachování stávajících hodnot a obnovy hist. urb. struktury
- Samostatnou lokalitu Bernstein plošně nerozšiřovat

S/D3/1/2	**Draha**	**C**

Segment tvoří prostorově oddělená část zástavby za údolím Radbuzy v místě téměř zaniklé osady Draha. Kromě asi tří objektů se jedná o novodobou zástavbu rodinných domů bez architektonických a urbanistických hodnot. Starší část osady vykazuje množství sídlení i okrajové zeleně a působí v krajině poměrně harmonicky, novodobá výstavba však postrádá kvalitnější porostní plášť i vzrostlou zeleň, takže nevytváří harmonický přechod do zemědělské krajiny a může působit z některých směrů rušivě.

Cíl(e) ochrany:

- Enkláva obytné zástavby oddělená přírodním pásem zeleně v údolí Radbuzy od Rybníka, s kvalitními veřejnými prostranstvími a harmonickým přechodem do zemědělské krajiny bez narušení krajinných panoramat.

Podmínky ochrany:

- Zachovat strukturu sídla složenou ze dvou oddělených částí s výrazným pásem krajinotvorné zeleně v údolí Radbuzy
- Zachovat množství sídelní zeleně s bohatým vegetačním přechodem stanovištně odpovídajících dřevin do okolí zemědělské krajiny
- Zachovat základní charakteristiky venkovské zástavby (plochy pozemků, výškovou hladinu, charakter střech)
- Zachovat drobné připomínky původního osídlení (křížek)

Ochranná doporučení:

- Segment má značný rozvojový potenciál. V sídle je možnost nové zástavby jednotlivých obytných či rekreačních objektů, tj. doplnění stávající struktury v místech ploch mezi zástavbou i na nových rozvojových plochách
- Rozvojové plochy situovat v přímé vazbě na stávající zastavěné území
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně, dotvořit krajinotvornou zeleň vytvářející přechod mezi zástavbou a okolní krajinou (zejména u nové výstavby doplnit přechod do krajiny pomocí vhodných výsadeb)
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť

- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (podlažnost, hmotové řešení, šikmé střechy, barevnost, zeleň zahrad, oplocení), a to i při individuálním architektonickém výrazu při zachování tradičního měřítka a forem, možné jsou adaptace a přestavby při zachování měřítka objektů
- Vyloučit bytovou výstavbu, pokud svým měřítkem a hmotou přesahuje běžné měřítko a hmotové řešení venkovské architektury, vyloučit účelovou zástavbu vybočující měřítkem stávající zástavbu sídla, vyloučit chatové a zahrádkářské kolonie
- Kultivovat vnitřní zeleň a zachovat a na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí (zejména zeleň v koridoru Radbuzy)

Působivý charakter krajinného rámce Rybníka a Drahy, pohled ze zanikých Korytan, viditelná část rozlehlého zem. areálu v JZ části obce, výškovou hladina zástavby působí v dálkových pohledech vyrovnaně.

Plochy mokřadních luk, pastviny, dochované části plužin, doporovodná zeleň Radbuzy i přítoků v Rybnické kotlině mezi Medvědími a Pivoňskými horami tvoří cenný krajinný rámec enklávy

Rybník – příjezd od Bernsteinu – přechod venkovského sídla do krajiny silně narušen hmotou areálu a bytových domů

Rybník - zem. areál zaujímá téměř polovinu rozlohy sídla a zásadně tak změnil jeho charakter. Urbanistická struktura obce se nedochovala.

Zástavba Rybníku je značně nesourodá, převažují bytové domy a přestavby, zde patrný JZ okraj obce – zázemí bytovek

Současná výstavba Drahy má charakter nízkopodlažních rodinných domů se sedlovými střechami – základní podmínky sjednocující charakter zástavby Drahy i části Rybníka

Bedřichov - jediná samota na území zaniklého sídla, dle ÚP v území plánovaný rozvoj zástavby. Pozn. nevhodné řešení „žudru“ na sloupech neodpovídá charakteru venkovské zástavby

Pohled z Bedřichova severně do Rybníku – zjevná oddělenost zaniklé osady. ÚPD navrhuje obnovu zaniklého sídla. Je žádoucí navázat na doložitelnou historickou strukturu sídla a usměrnit venkovský charakter zástavby. Zachovat krajinný rámec a jeho hodnoty. US pro území obnovy vhodná.

Obec:	Běla nad Radbuzou	Katastr:	Bystřice u Bělé nad Radbuzou	Kategorie:	B	A
S/D4/1	**BYSTŘICE (vč. enklávy Hleďsebe)** (*Wistersitz, Bystrice, Wistrsicze / Sichdichfür, Sichtigfür, Siehdichfür*)					
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**		**KP/D4** **Bystřický potok**		**VOSK/D4/1** **Bystřice**	

Charakteristika:

Vesnička 4 km jižně od Bělé n. R. je prvně připomínána v roce 1591, kdy je součástí přímdského panství Švamberků. V roce 1930 měla ves 55 domů a 274 obyvatel. Krajina jižně i západně od Bystřice byla v padesátých letech zbavena veškerého osídlení. V Bystřici ačkoli řada objektů zanikla, zůstala náves s rybníčkem torzálně zachovaná.

Jméno drobné vísky Hleďsebe založené jižně od Bělé n. R. v blízkosti Bystřice upozorňuje na nebezpečí, které kdysi na poutníka v této končině čekalo. Ves je zmiňovaná již v roce 1654. Z osady, která měla v roce 1930 15 usedlostí, zbývá jen několik chalup.

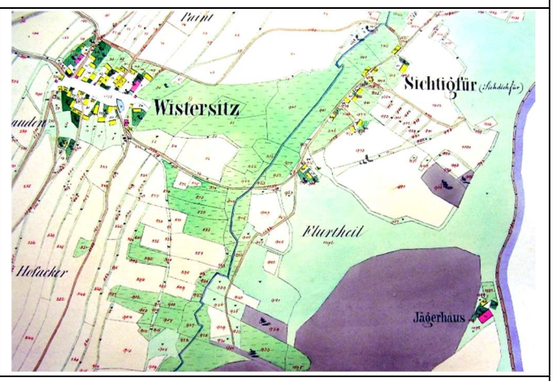
První písemná zmínka: 1591 / 1654

Správní zařazení: Bystřice: 1850 obec, od roku 1961 osada města Bělá nad Radbuzou / Hleďsebe: 1850 osada obce Bystřice, od roku 1961 osada města Bělá nad Radbuzou

Vývoj počtu obyvatel a domů: Bystřice: v době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 26 domů a 26 stájí, které mohly zajistit ubytování 15 mužům a 15 koním, 1869: 236 obyvatel / 28 domů, 1900: 272 obyvatel / 43 domů, 1930: 274 obyvatel / 55 domů, 1950: 84 obyvatel / 40 domů, 1970: 31 obyvatel / 11 domů, 2021: 17 obyvatel / 18 domů; Hleďsebe: v době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 11 domů a 11 stájí, které mohly zajistit ubytování 6 mužům a 6 koním, 1869: 85 obyvatel / 11 domů, 1900: 86 obyvatel / 13 domů, 1930: 70 obyvatel / 15 domů, 1950: 16 obyvatel / 11 domů, 1970: 8 obyvatel / 2 domy, 2021: 0 obyvatel / 1 dům

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Wistersitz, Sichtigfür)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Drobnější sídlo lokalizované v odlesněném svahu nad levým břehem Bystřického potoka, část Hleďsebe se nachází při jeho pravém břehu. Díky množství zeleně v sídle a jeho okolí i okolní krajině tvořené s mozaikou lesních porostů a ploch luk s pozůstatky historického členěné plužiny se jedná o působivý a krajinářsky atraktivní krajinný rámec.	+
	Vizuální projev sídla	V převážně odlesněném údolí Bystřického potoka se sídlo uplatňuje po proudu – k severovýchodu, díky hojné sídelní zeleni harmonicky, avšak pouze omezeně (mezi stromy). Část Hleďsebe je rozložena v rozsáhlém porostu na dně údolí a v krajině se neuplatňuje.	+
	Zasazení sídla	Sídlo vykazuje bohatou sídlení i okrajovou zeleň, jeho zástavba se nevymyká měřítku a hmotovému řešení běžné venkovské architektury a její projev je omezen vzrostlou zelení. Vzhledem k tomu lze vnímat harmonické zasazení sídla do krajinného rámce. Hleďsebe je také harmonicky usazena v údolí potoka, obklopená plošně výraznou vzrostlou zelení.	+

Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Bystřice byla původně malá návesní ves, Hleďsebe nevyhraněná ves v údolí Bystřického potoka. Obě enklávy se dochovaly pouze částečně, původní struktura je z velké části nečitelná. Bystřice má charakter poměrně volné zástavby s velkými plochami mezi objekty, bez čitelné návsi, s vysokým podílem zeleně. Hleďsebe je pouze skupinou několika domů v údolí Bystřického potoka, oplocené jako celek, obklopených plošnou zelení .	O/+
	Prostorové uspořádání sídla	Zástavbu sídla dnes tvoří dvě enklávy, vlastní Bystřice a osada Hleďsebe. Bystřici tvoří necelých dvacet stavení. Jedná se nejčastěji dřívější přízemní usedlosti se sedlovými střechami a podélnými půdorysy, bez prostorově se vymykajících objektů. Hmotově výraznější zemědělský statek nenarušuje harmonické prostorové uspořádání sídla. Část Hleďsebe tvoří 4 uzavřené usedlosti (dvě čp.) skryté ve vzrostlé zeleni údolí.	+
Zástavba	Charakter zástavby	Sídlo s bohatou vnitřní zelení tvoří necelých dvacet stavení spíše průměrné kvality. Jedná se nejčastěji dřívější přízemní usedlosti, zčásti později rekonstruované, zčásti zanedbané, s převažujícím tradičním výrazem. Původní náves se štítově orientovanými staveními již není zřetelná. Výrazným prvkem zástavby je zemědělský areál ve východní části sídla, tvořený třemi většími hmotami účelových objektů, které však významně nenarušují charakter vsi a její zasazení do krajiny.	O/+
	Měřítko zástavby	V zástavbě převažují hmotově i měřítkově tradiční objekty s podélnými půdorysy a sedlovými střechami, které odpovídají původnímu měřítku. V Bystřici zemědělský areál v bývalém hospodářském dvoře. 3 chatky umístěné v zahradě při cestě k Hleďsebům.	+
	Architektonická kvalita objektů	V sídle se nevyskytují památkově chráněné či architektonicky výjimečné objekty. Dochovalo se několik původních usedlostí různě kvalitně rekonstruovaných, s dochovanými rysy původní venkovské architektury. V osadě Hleďsebe lze vnímat jistou architektonickou kvalitu opravených původních usedlostí ve velmi atraktivním přírodě blízkém prostředí údolí.	O/+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Charakter sídla spoluutváří velmi hojná diferencovaná zeleň – v zahradách i veřejném prostoru, často extenzivně udržovaná.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Zástavba Bystřice je v současnosti poměrně volná, s travnatými plochami a četnou sídlení zelení. V rámci veřejných prostranství se nachází drobný rybník s částečně upraveným břehem. Volné plochy mezi zástavbou jsou v současnosti součástí charakteru sídla, ve kterém se dosud vyskytují tradiční detaily interiéru (plaňkové ploty, komunikace bez obrubníků a chodníků), které spoluvytváří venkovský ráz sídla.	+
	Zeleň na okraji sídla	V okolí sídla jsou patrné porostlé meze, pozůstatky původního členění zemědělské krajiny. Zeleň na okraji sídla vytváří harmonický a organický přechod osídlení do okolí zemědělské krajiny.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	ANO
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Pozůstatky původního členění plužiny (meze)		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE

		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	ANO
	Komentář: některé objekty i plochy jsou poměrně zanedbané.		

Celkové zhodnocení:

Osada Bystřice vč. Hleďsebe se sice dochovala pouze jako torzo původního půdorysu, vykazuje však harmonické zapojení do krajiny i působivý krajinný rámec s dochovanými krajinářskými strukturami. Těží z bohaté sídlení zeleně a nenarušeného měřítka původní zástavby. Památná Bystřická lípa.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Zástavbu sídla tvoří dvě historicky oddělené enklávy bez výrazné prostorové souvislosti. Osada Hleďsebe je uzavřená lokalita ve výrazné zeleni údolí Bystřického potoka.

S/D4/1/1	Bystřice	B-

Segment tvoří zástavba na místě částečně zaniklé vsi Bystřice. Urbanistická struktura sice není téměř dochována, sídlo však vykazuje harmonii měřítka a vztahů bez výrazně rušivých objektů. Sídlo působí poněkud zanedbaně, což se týká některých objektů i veřejných prostranství, nenarušuje však významně atraktivní krajinný rámec.

Cíl(e) ochrany:

- Cílem je menší venkovské sídlo zasazené nerušivě do krajiny, s kvalitními veřejnými prostranstvími, tradiční venkovskou architekturou, bohatou zelení a organickým přechodem zástavby do okolních luk a pastvin.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit bohatou sídlení zeleň veřejných prostranství i v okolí sídla a jeho harmonické zasazení do krajiny, minimalizovat zásahy do vzrostlé zeleně
- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení bez narušujících staveb
- Zachovat tradiční vesnické detaily (charakter cest, plaňkové oplocení, bezobrubníkové komunikace, travnaté plochy, střídmý interiér sídla bez zbytečných novodobých prvků a struktur)

Ochranná doporučení:

- Segment má omezený rozvojový potenciál. V sídle je možnost několika novostaveb ve smyslu doplnění urbanistické struktury (v prolukách) či dotvoření struktury zástavby s ohledem na obraz sídla v krajinném rámci
- Zástavbu případně situovat do intravilánu stávajícího sídla, vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť. Je-li to možné, respektovat historickou parcelaci.
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (podlažnost, hmotové řešení, usazení v terénu), a to i při individuálním architektonickém výrazu při zachování tradičního měřítka a forem
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby při zachování měřítka a formy objektů, přístavby nesmí narušovat hmotu a půdorys obytné zástavby
- Vyloučit budování zahrádkářských a chatových kolonií v sídle i v jeho okolí
- Vyloučit účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad stávající zástavbu sídla, vyloučit bytovou zástavbu, pokud hmotově a měřítkově překračuje charakter stávající zástavby Bystřice.
- Kultivovat vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí (meze)
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.)

S/D4/1/2	Hleďsebe	A

Drobnou enklávu tvoří čtyři usedlosti (dvě čísla popisná) v působivém prostředí údolí Bystřického potoka, s bohatou sídlení zelení obklopené vzrostlými porosty. Objekty mají dochované tradiční detaily a celkově enkláva působí atraktivně, a to i díky výraznému krajinnému rámci.

Cíl(e) ochrany:

- Izolovaná enkláva tradiční zástavby v působivém krajinném rámci.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter torza historicky konstituované zástavby v izolované poloze v údolí Bystřického potoka.
- Chránit pás krajinotvorné zeleně v údolí Bystřického potoka a množství zeleně uvnitř enklávy
- Zachovat základní charakteristiky venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení, architektonické detaily) a charakter interiéru osady (travní porosty, zeleň, absence nepatřičných městských detailů atd.)

Ochranná doporučení:

- Segment nemá rozvojové možnosti pro další výstavbu
- Adaptace a další stavební úpravy stávajících objektů musí zachovávat základní charakteristiky vesnické architektury (výška, hmota, půdorys, sklon střechy, barevnost)
- Kultivovat vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí (koridor potoka)
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.)

S/D4/1/1 Pohled z komunikace nad obcí směrem na Hostouňskou pahorkatinu, členitá zeleň krajinného rámce mnoho takových pohledů neumožňuje

Pohled přes část historicky vymezeného návesního prostoru s rybníčkem, patrný venkovský char. zástavby S/D4/1/1

	
Zemědělský areál na severu obce S/D4/1/1, char. krajinného rámce	Dochovaný charakter cestní sítě, uspořádání i tvarosloví převážné většiny objektů, zeleně zahrad a prostranství S/D4/1/1
	
Východní okraj obce S/D4/1/1 s drobnými rekreačními objekty z 80. let v zahradě	S/D4/1/2 Uzavřená enkláva Hleďsebe se pravděpodobně dochovanými objekty, veřejně nepřístupná

Obec:	Poběžovice	Katastr:	Šibanov	Kategorie:	B
S/D5/1	**ŠIBANOV** (*Schieferau, Ssibanow, Ssiwanow, Schiefernau*)				
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D5** **Pivoňka**	**VOSK/D5/1** **Šibanov**		

Charakteristika:

Ves založená v mokřinatém údolí na úpatí Pivoňských hor 6 km západně od Poběžovic je prvně připomínána v roce 1586, kdy náležela k majetku pivoňského kláštera, při kterém zůstala až do konce vrchnostenského zřízení. V roce 1930 měla ves 15 usedlostí obývaných 76 obyvateli. Zástavba vsi je dnes z větší části zaniklá, nahrazená novostavbami. Zbývající objekty, které jsou využívány z velké části k rekreaci, jsou rekonstruovány. V areálu vsi je také zachováno několik starých křížků.

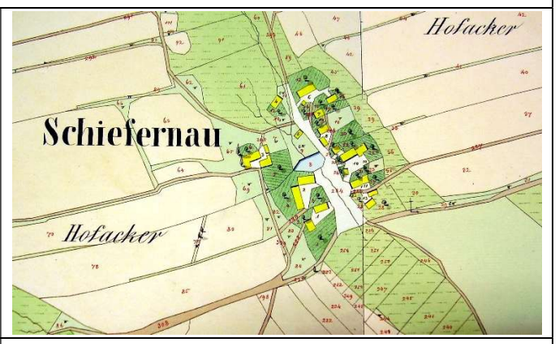
První písemná zmínka: 1586

Správní zařazení: 1850 obec, od roku 1869 osada obce Šidlákov, od roku 1921 osada obce Hora Svatého Václava, od roku 1961 osada obce Drahotín, nyní osada obce Poběžovice

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1850: 80 obyvatel, 1869: 91 obyvatel / 12 domů, 1900: 72 obyvatel / 13 domů, 1930: 76 obyvatel / 15 domů, 1950: 25 obyvatel / 10 domů, 1970: 10 obyvatel / 2 domy, 2021: 9 obyvatel / 5 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Schiefernau)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Drobné sídlo je lokalizované v údolí levostranného přítoku Mlýnského potoka na východním úpatí Pivoňských hor. Je obklopeno zemědělskou krajinou, na kterou navazuje bohatou okrajovou zelení.	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění je díky pozici v terénu a hojné sídelní i okrajové zeleni omezeno na vlastní rozsah sídla. Harmonický projev posiluje dobudovaná kaskáda 4 rybníků.	O
	Zasazení sídla	Zástavba je díky bohaté zeleni zahrad a veřejných prostranství a údolní poloze relativně harmonicky zasazena do krajiny tvořené mozaikou lesních porostů a zemědělských ploch	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Zástavba historicky menšího sídla je rozložena po obou březích přítoku Mlýnského potoka, na kterém byly vybudovány menší rybníky. Původně parcelační dvouřadá ves se dochovala pouze torzálně. Na pravém (západním břehu) stojí jedna výrazná usedlost, na protějším břehu se nachází rovněž větší statek, viditelněji se však uplatňuje mladší rekreační zástavba postrádající kvality původní hospodářské zástavby a dvojice podélných objektů na severním okraji sídla.	O
	Prostorové uspořádání sídla	Zástavba je volně rozmístěna na území bývalé vsi, ze které se dochovalo pouhé torzo. Objekty rozmístěné v území vesměs vykazují tradiční hmotové a půdorysné řešení odpovídající vesnické zástavbě, ovšem mnohdy s novodobými detaily.	O
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba je různorodá a neuspořádaná, tvoří ji rekonstrukce i novostavby. Některé objekty vykazují rysy původní vesnické zástavby, některé novostavby mají relativně novodobý výraz.	O
	Měřítko zástavby	Měřítko víceméně odpovídá tradičnímu měřítku vesnické zástavby. Větší objekty odkazují na původní větší statky, které se z větší části nedochovaly	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita je různorodá, některé objekty vykazují (vykazovaly) rysy vesnické zástavby, některé jsou architektonicky spíš průměrné. V území se nachází drobné sakrální stavby – pamětní kříže. Zajímavý areál statku čp. 15 byl zbořen, čp. 3 nevhodně adaptován. Další chalupy byly po roce 1989 zbořeny. Dnes převládá vesměs nehodnotná architektura.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Celkový obraz sídla dotváří velmi hojná sídlení zeleň, vyskytující se v celém zastavěném území a při jeho okrajích.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Stávající volnější struktura zástavby vykazuje velké plochy zeleně s vysokou krajinářskou hodnotou, v rámci kterých jsou situovány jednotlivé objekty. Na přítoku Mlýnského potoka jsou vybudovány čtyři menší rybníky. Údolí má přírodě blízký charakter a vysokou krajinářsko-estetickou hodnotu.	+
	Zeleň na okraji sídla	Díky bohaté zeleni je sídlo harmonicky zasazeno do krajinného rámce s organickým přechodem okrajové zeleně do struktury nelesní zeleně členící plochy zemědělské půdy.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Původní i nové rybníky dotvářejí harmonický obraz sídla.		

Celkové zhodnocení:

Drobná osada bez architektonických či urbanistických hodnot těží ze své polohy, přírodě blízkého krajinného rámce a množství zeleně mezi jednotlivými objekty, které jí dávají pozitivní krajinářsko-estetický ráz, stejně jako několik rybníčků a přírodě blízké údolí meandrujícího přítoku Mlýnského potoka. Po roce 1990 zde bylo uváděno několik cenných objektů lidové architektury, dnes již odstraněných či nevhodně adaptovaných.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Šibanov není prostorově a charakterově členěno na výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, proto není provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Drobná osada s kvalitními veřejnými prostranstvími, s množstvím sídlení zeleně, s rybníčky a přírodě blízkým charakterem údolí, s dochovaným tradičním měřítkem objektů bez vymykajících se staveb a s organickým zapojením do krajinného rámce.

Podmínky ochrany:

- Zachovat řídkou urbanistickou strukturu s vysokým podílem sídlení zeleně a volných ploch
- Zachovat a chránit bohatou sídlení zeleň veřejných prostranství i v okolí sídla a jeho harmonické zasazení do krajiny
- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení bez narušujících staveb
- Zachovat tradiční vesnické detaily (charakter cest, plaňkové oplocení, bezobrubníkové komunikace, travnaté plochy, střídmý interiér sídla bez zbytečných novodobých prvků a struktur)
- Zachovat a udržovat přírodě blízký charakter nivy údolí přítoku Mlýnského potoka s rybníky

Ochranná doporučení:

- Segment má omezený rozvojový potenciál. V sídle je možnost několika novostaveb ve smyslu doplnění urbanistické struktury (v prolukách) či dotvoření struktury zástavby s ohledem na obraz sídla v krajinném rámci
- Zástavbu případně situovat do intravilánu stávajícího sídla, vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť. Je-li to možné, respektovat historickou parcelaci.
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (podlažnost, hmotové řešení, usazení v terénu)
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby při zachování měřítka a formy objektů, přístavby nesmí narušovat hmotu a půdorys obytné zástavby při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou
- Vyloučit budování zahrádkářských a chatových kolonií v sídle i v jeho okolí
- Vyloučit účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad stávající zástavbu sídla, vyloučit bytovou zástavbu, pokud hmotově a měřítkově překračuje charakter stávající zástavby Šibanova
- Kultivovat vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí. Chránit rybníčky na přítoku Mlýnského potoka před zarůstáním a eutrofizací, chránit charakter luční nivy s bohatou nelesní zelení před zarůstáním a ruderalizací.
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.)

Harmonický charakter krajinného rámce Šíbanova – pohled z okraje CHKO od obce Šídlákov na Staroherštejnský hřbet a Lysou horu. Zemědělský areál při levém okraji cesty. Patrné relikty dochvoaných plužin.

Zem. areál na SV okraji obce umístěn nad obcí, oodělen od venkovské zástavby, začleněn do krajiny

Jeden ze dvou statků obce, které byly rekonstruovány, v poloze blízko dochovaného rybníka na bezejmeném potoce.

V obci převažují přestavby a novostavby, zachovávají však charakter venkovské zástavby se sedlovými střechami, plochy zahrad a průhledné či dřevěné oplocení.

3 novější rybníky (2008 – 2024) a jeden původní dotváří výrazně harmonický charakter obce

Obec:	Poběžovice	Katastr:	Sezemín	Kategorie:	B+
S/D5/2	**SEZEMÍN** (*Zeisermühl, Sazemona, Sasamin, Sazením, Zeisel-Mühl*)				
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D5** **Pivoňka**	**VOSK/D5/2** **Sezemín**	**LSH/D5/1** **Sezemín**	

Charakteristika:

Malá víska založená 5 km západně od Poběžovic je v roce 1586 zmiňována jako příslušenství nedalekého pivoňského kláštera. Staré české jméno vsi, které vzniklo z osobního jména Sezima, postupně zaniklo a vystřídal je německý název Zeisermühle, odvozený od mlýna vybudovaného na potoce pod vsí. V roce 1930 měla ves 21 usedlostí a 100 obyvatel. Dnes je ovšem ves rozložená na příkrém svahu při úpatí Lysé hory téměř opuštěná. Zatímco spodní část osady zanikla, přežívá v horní části několik usedlostí využívaných pro rekreaci. Na pusté návsi existuje dosud malý rybníček chráněný stínem staré lípy. Nad ním vyvěrá pramen vody.

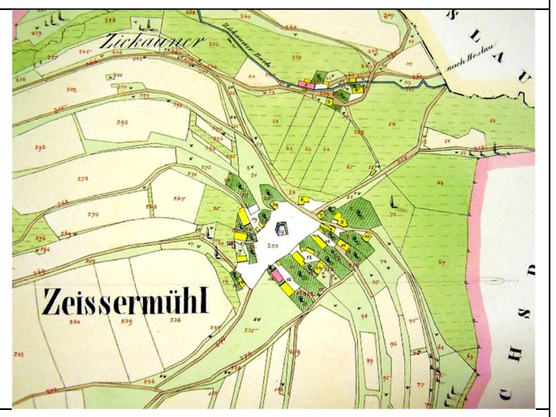
První písemná zmínka: 1586

Správní zařazení: 1850 obec, od roku 1869 osada obce Šidlákov, od roku 1910 osada obce Hora Svatého Václava, od roku 1950 osada obce Drahotín, dnes osada města Poběžovice

Vývoj počtu obyvatel a domů: V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 10 domů a 7 stájí, které mohly zajistit ubytování 25 mužům a 7 koním; 1850: 83 obyvatel, 1869: 100 obyvatel / 13 domů, 1900: 103 obyvatel / 16 domů, 1930: 100 obyvatel / 21 domů, 1950: 27 obyvatel / 19 domů, 1970: 13 obyvatel / 3 domy, 2021: 6 obyvatel / 3 domy

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Zeissermühl)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Drobné sídlo – zbytek někdejší početnější zástavby – prostoupené množstvím vzrostlé zeleně je lokalizované ve zvlněném dramatickém terénu nesouvisle lesnatého svahu na pravém břehu Mlýnského potoka. Jedná se o krajinářsky atraktivní lokalitu. S dochovanými relikty plužin v SZ okraji a přirozeným bobrovištěm na S okraji obce.	++
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění sídla je díky hojné zeleni minimální, v panoramatických pohledech se neuplatňuje, v dílčích pohledech působí díky zasazení do terénu a hojné vzrostlé zeleni harmonicky.	+
	Zasazení sídla	Zástavba je díky bohaté zeleni intravilánu, zahrad a veřejných prostranství, i navazující krajinné zeleni harmonicky zasazena do krajiny tvořené mozaikou lesních porostů a zemědělských ploch	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Z původní lánové radiální návesní vsi se dochovalo cca šest stavení tradiční formy – obdélného půdorysu se sedlovým zastřešením – stojících rozptýleně jako relikt někdejší předválečné zástavby. Viditelné jsou zbytky zaniklých staveb. V dolní části se nachází památná lípa (Sezemínská lípa) nad menším rybníkem a křížek. Celkový výraz sídla vedle zřetelného poválečného úpadku rovnocenně se zástavbou formuje souvislá vzrostlá zeleň, jež i při malém plošném rozsahu zástavby jednotlivé objekty zcela odděluje. Nejvýraznější objekt, který není skryt v zeleni, je nejvýše položená usedlost čp. 2 s ubytováním a kozí farmou.	O
	Prostorové uspořádání sídla	Zástavba je volně rozmístěna na území bývalé vsi, ze které se dochovalo pouhé torzo. Patrný je malý návesní prostor s rybníčkem. Objekty rozložené v terénu vykazují tradiční hmotové a půdorysné řešení odpovídající vesnické zástavbě (jednopodlažní zástavba, podélné půdorysy, sedlové střechy). Dominantně působí největší chalupa v horní části vsi s kozí farmou. I ta vykazuje tradiční formu venkovské architektury.	+
Zástavba	Charakter zástavby	Tvoří ji cca šest jednotlivých objektů (z toho 2 větší statky) s dochovanými formami a architektonickým výrazem, které jsou doprovázeny velkým množstvím zbytků zaniklých objektů. Jedná se o různě zdařilé rekonstrukce i novostavby. Některé objekty jsou před rekonstrukcí a působí zanedbaně.	O
	Měřítko zástavby	Měřítko odpovídá tradičnímu měřítku vesnické zástavby. Žádný objekt se měřítkově nevymyká a díky poloze v terénu a bohaté zeleni působí sídlo harmonicky	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita je různorodá, některé objekty vykazují rysy vesnické zástavby některé jsou architektonicky spíš průměrné. V úhrnu však se nevymykají svou formou tradiční zástavbě a v kontextu terénu a přítomné zeleně působí příznivě.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Celkový obraz sídla dotváří velmi hojná sídlení zeleň, vyskytující se v celém zastavěném území a při jeho okrajích. U návesního rybníčku památná lípa a vzrostlé kaštany.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Stávající volnější struktura zástavby vykazuje velké plochy zeleně s vysokou krajinářskou hodnotou, v rámci kterých jsou situovány jednotlivé objekty. Na bývalé návsi se nachází malý rybníček, u kterého je památná lípa (Sezemínská lípa). Veřejná prostranství nejsou dosud znehodnocena novodobými prvky a působí příznivě.	+
	Zeleň na okraji sídla	Díky bohaté zeleni je sídlo harmonicky zasazeno do krajinného rámce s organickým přechodem okrajové zeleně do struktury nelesní zeleně členící plochy zemědělské půdy se stopami původního členění plužiny.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	ANO
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	ANO
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Stopy historické krajinné struktury vč. fragmentů původního členění lánové plužiny. Sídlo je rozloženo pod zalesněným svahem Lysé hory, která se však v interiéru sídla vzhledem k bohaté zeleni neuplatňuje.		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE

		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	ANO
	Komentář: Pozůstatky zaniklých objektů, opuštěný charakter sídla		

Celkové zhodnocení:

Drobná osada působí zapomenutě a odlehle. Tvoří jí jen několik usedlostí v působivém terénu a atraktivním přírodě blízkém krajinném rámci, ze kterého sídlo těží. Možná díky jisté opuštěnosti má víska dodnes venkovský ráz, bez vymykajících se objektů a narušeného měřítka.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Sezemín není prostorově a charakterově členěno na výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, proto není provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Drobná osada s nezaměnitelným geniem loci částečně zaniklé osady, s kvalitními přírodě blízkými veřejnými prostranstvími, s množstvím sídelní zeleně, s řídkou zástavbou a fragmenty zaniklých usedlostí, s rybníčkem a přírodě blízkým charakterem interiéru, s dochovaným tradičním měřítkem objektů bez vymykajících se staveb a s organickým zapojením do krajinného rámce.

Podmínky ochrany:

- Zachovat řídkou urbanistickou strukturu s vysokým podílem sídlení zeleně a volných ploch
- Zachovat a chránit bohatou sídlení zeleň veřejných prostranství i v okolí sídla a jeho harmonické zasazení do krajiny
- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení bez narušujících staveb
- Zachovat tradiční vesnické detaily vč. fragmentů zaniklé zástavby
- Zachovat a udržovat přírodě blízký charakter okolí sídla s návazností na krajinu
- Zachovat strukturu a charakter cest

Ochranná doporučení:

- Možnost dostavby je s ohledem na dochovanost sídla a krajiného rámce velmi omezen. Převažují dochované hodnoty drobného sídla se stopami po zaniklých objektech (sklepy, zdi), duchem místa a pocitem intimity, typické pro krajinu Českého lesa. Žádoucí je ochránit stav.
- Obytnou zástavbu sídla nerozšiřovat; případný jednotlivý objekt vhodně umístěný dle původní parcelace je potřeba podrobit případovému posouzení na krajinný ráz
- Vyloučit účelovou zástavbu, bytovou zástavbu, chatové a zahrádkářské kolonie
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby příp. přístavby při zachování měřítka a formy objektů, přístavby nesmí narušovat hmotu a půdorys obytné zástavby při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou
- Kultivovat vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí. Chránit rybníček na bývalé návsi před zarůstáním a eutrofizací
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.)

Bobřiště na Mlýnském potoce pod obcí (neupraovvaný tok)

Charakter malého návesního prostoru s rybníčkem a vzrostlými kaštany , památnou lípou a křížkem bez dalších úprav dochován

Jeden ze dvou statků v obci z konce 19. století , dnes kozí farma se zahradou, sadem, nezpevněnou přístupovou cestou

Dochovaný charakter přístupových cest, okapově orientovaných nízkopodlažních chalup se sedlovou střechou, navazující zelení

Významná část sídla zanikla po vysídlení v 50. letech, do současnosti jsou patrné ruiny bran a zdí , případný rozvoj zástavby bude mít za následek zánik dochovaných hodnot

Krajinný rámec – dochované plužiny v SZ části obce, neupravený tok Mlýnského potoka

Obec:	Mnichov	Katastr:	Pivoň	Kategorie:	A
S/D5/3	**PIVOŇ** (*Stockau, Pywonka, Pivoňka, Pijwonka, Biwanka, Stokow*)				
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D5** **Pivoňka**	**VOSK/D5/3** **Pivoň**	**LSH/D5/2** **Pivoň**	

Charakteristika:

Osada vznikla a rozvíjela se v souvislosti s augustiniánským klášterem. První písemná zmínka o augustiniánském konventu pochází z roku 1379, k jeho založení ale muselo dojít mnohem dříve, jak dokládá dochovaný presbytář konventního kostela datovaný do 13. století. Husitské války klášter přečkal, roku 1573 ale vyhořel a při požáru shořely všechny písemnosti kláštera. Ve čtyřicátých letech 17. století byl klášter vypleněn a obýván Švédy. Klášter byl záhy obnovován, za Josefa II. byl ale císařským nařízením zrušen v roce 1787. Pražský advokát Stöhr klášter získal v dražbě roku 1800 a přestavěl ho na zámek o 30 pokojích. Z konventního chrámu se stal farní kostel. Roku 1864 se panství dostalo do majetku hraběcího rodu Coudenhove-Kalergi, který zde vytrval až do roku 1945. Po druhé světové válce komplex sloužil nejdříve armádě, pak jako skladiště státního statku, nebyl opravován a došlo ke značné devastaci. Od roku 2002 je v majetku Občanského sdružení pivoňského kláštera Aurelius, které se snaží klášter zachránit a zrekonstruovat.

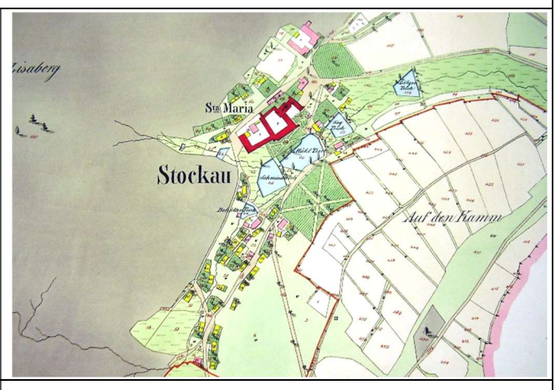
První písemná zmínka: 1379

Správní zařazení: 1850 obec (od roku 1910 díl osadou obce Šidlákov), od roku 1921 osada obce Hora Svatého Václava, od roku 1961 osada obce Mnichov

Vývoj počtu obyvatel a domů: V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 37 domů, které mohly zajistit ubytování 30 mužům, 1850: 558 obyvatel (v tom též Vranov), 1869: 312 obyvatel / 43 domů, 1900: 331 obyvatel / 49 domů, 1930: 308 obyvatel / 52 domů, 1950: 174 obyvatel / 26 domů, 1970: 71 obyvatel / 18 domů, 2021: 47 obyvatel / 25 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Stockau)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Protáhlé sídlo je situované téměř celé v úzkém sevřeném údolí Pivoňky, obklopené zalesněnými svahy. Krajinný rámec je působivý a dává Pivoni krajinářsko-estetické hodnoty.	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění sídla (přesněji klášterního komplexu) nastává pouze z jihozápadního směru – od výše položených partií zástavby blízkého Vranova. K Pivoni náleží účelový rekreační areál severovýchodně od sídla lokalizovaný v exponované poloze nad odlesněnými východními svahy Haltravské hornatiny. Vizuálnímu uplatnění areálu brání vzrostlá obvodová zeleň. V souhrnu je vizuální projev sídla v krajině harmonický.	+
	Zasazení sídla	Sídlo je harmonicky zasazené do protáhlého údolí Pivoňky, jeho dominantou je klášterní areál. Rekreační areál severovýchodně od centra Pivoně ve vyvýšené poloze nad údolím by mohl působit rušivě, je však zacloněn vzrostlou zelení a prakticky se vizuálně neuplatňuje.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Údolní neorganizovaná ves má částečně dochovanou urbanistickou strukturu. Obytnou zástavbu reprezentují usedlosti nejčastěji obdélného půdorysu s orientací podél cesty. Dominantou půdorysu Pivoně je klášterní areál s kostelem Zvěstování Panny Marie. Nejsevernější partie sídla (severně od kláštera) s bytovým domem (původní rozsáhlý objekt byl zbořen a v místě se dochovaly jeho fragmenty) a rekreačním areálem jsou novodobé a na původní urbanistickou strukturu nenavazují.	
	Prostorové uspořádání sídla	Zástavbě sídla lokalizovaného v úzké údolní sníženině jednoznačně dominuje postupně rekonstruovaný klášterní areál v severní části v mírně vyvýšené poloze nad Pivoňkou. Většina objektů je přízemních či patrových, tradičních hmot a výšek. Specifický charakter mají nejsevernější partie sídla, kde se nachází třípodlažní bytový dům a uzavřený rekreační areál výše ve svahu na kraji lesa. Oba tyto segmenty však nemají zásadní vliv na celkový obraz sídla.	+/O
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba je různorodá. Převažuji tradiční přízemní, místy i patrové usedlosti nejčastěji obdélného půdorysu s orientací podél podél cesty. Řada objektů (i hospodářských) se vyznačuje dochovaností historického hospodářského výrazu. Zástavbu doplňují rodinné domy z první poloviny 20. století i novostavby. V severní části dominuje areál kláštera a ještě severněji třípodlažní bytový dům v místech staršího zaniklého objektu. Rekreační areál nad údolím není prostorově vnímán jako součást sídla. Jeho vizuálnímu uplatnění brání množství vzrostlé zeleně.	+/O
	Měřítko zástavby	Měřítko zástavby až na výjimky (bytový dům severně od kláštera) odpovídá tradičnímu měřítku vesnické zástavby, byť s s velkým podílem přestaveb a novostaveb. Žádný objekt se měřítkově nevymyká tak, aby narušoval celkově harmonické vyznění sídla zasazeného v působivém krajinném rámci údolí Pivoňky s dominantou kláštera s kostelem Zvěstování Panny Marie. Také díky poloze v terénu a bohaté zeleni působí sídlo harmonicky.	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita je různorodá, některé objekty vykazují rysy vesnické zástavby, řada objektů (i hospodářských) se vyznačuje dochovaností historického hospodářského výrazu, jiné objekty jsou kvalitou průměrné. V úhrnu však se (až na ojedinělé výjimky) nevymykají svou formou tradiční zástavbě a v kontextu terénu a přítomné zeleně působí příznivě. Architektonickou kvalitu vykazuje areál bývalého augustiniánského kláštera. Areál pivoňského kláštera představuje mimořádně významnou památku v širším historickém kontextu pro západní část českých zemí a Bavorsko. Jde o unikátní stavební strukturu zahrnující zejména gotickou a barokní fázi. Jedinečný je jeho význam historický z hlediska augustiniánského řádu, přeshraniční spolupráce a soužití mezi Čechy a Němci od poloviny 13. století až do roku 1945. Nejhodnotnější částí kláštera je raně gotický presbytář kostela Zvěstování Panny Marie, zcela výlučný v rámci české raně gotické architektury, kultury řádu augustiniánů i dobové sakrální architektury (OBJ/D5/1). V sídle se nachází i cenné sochy sv. Cyriaka a sv. Jana Nepomuckého před ohradní zdí u brány na hřbitov situovaný severovýchodním směrem od areálu kláštera (OBJ/D5/2). Hřbitov je velmi působivým místem odkazujícím na minulost regionu.	+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Pro Pivoň je charakteristická velmi hojná nelesní zeleň vázaná na tok Pivoňky, početné vodní plochy a svahy vymezující údolí. Markantní je vazba sídla na blízké lesní porosty, zřetelně vymezující zastavěné území sídla. Bývalá klášterní (zámecká) zahrada je již nezřetelná, hustě zarostlá víceméně lesními porosty.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Pro Pivoň jsou charakteristické plochy s výraznou zelení veřejných prostranství. Na toku Pivoňky stojí kaskáda rybníků, v dolní části s hospodářským příslušenstvím.	+
	Zeleň na okraji sídla	Díky bohaté zeleni, zejména na vymezujících svazích údolí, je sídlo harmonicky zasazeno do krajinného rámce s organickým přechodem okrajové zeleně do lesozemědělské krajiny s četnou lesní a nelesní zelení a přírodě blízkým charakterem.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	ANO
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	ANO
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	ANO
	Komentář: Areál bývalého augustiniánského kláštera s kostelem Zvěstování Panny Marie, sochy svatých u hřbitova (KP). Rušivý bytový dům na cestě ke hřbitovu a rekreační areál v severní části sídla mimo vizuální vazbu na sídlo.		

Celkové zhodnocení:

Pivoň je osada, jejíž atraktivita tkví jak v přírodě blízkém krajinném rámci zaříznutého údolí Pivoňky se zalesněnými svahy, bohatou sídlení zelení a rybniční kaskádou na dně údolí, tak v dominantním objektu bývalého augustiniánského kláštera s kostelem Zvěstování Panny Marie, jednom z památkově nejcennějších objektů Českého Lesa. I když zástavba je různorodá, měřítkově a hmotově nevybočuje z tradičního rámce a sídlo jako celek působí harmonicky, s ikonickou dominantou kláštera je dobře zapamatovatelné a v rámci Českého Lesa nezaměnitelné.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Pivoň není prostorově a charakterově členěno na výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, proto není provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Osada harmonicky zasazená do krajinného rámce údolí Pivoňky, bez hmotově či měřítkově se vymykajících objektů, s bohatou sídlení zelení a harmonickým přechodem do okolí krajiny, s atraktivními veřejnými prostranstvími, s rybniční kaskádou a s dominantou kláštera, který je kulturním, duchovním a společenským centrem regionu.

Podmínky ochrany:

- Zachovat víceméně dochovanou urbanistickou strukturu s vysokým podílem sídlení zeleně a volných ploch
- Zachovat a chránit bohatou sídlení zeleň veřejných prostranství i v okolí sídla a jeho harmonické zasazení do krajiny
- Zachovat, chránit a rozvíjet památkové a architektonické hodnoty areálu bývalého augustiniánského kláštera
- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení bez narušujících staveb
- Zachovat rybniční soustavu na Pivoňce jako atraktivní součást interiéru osady, chránit jí před zanášením a eutrofizací
- Zachovat charakter a ducha hřbitova s památkově chráněnými sochami a odkazy na minulé osídlení území

Ochranná doporučení:

- Osada má jen omezený rozvojový potenciál. Obecně je přípustná zástavba obytných objektů na území osady. Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla. Nové rozvojové plochy „neotvírat“.
- Nerozvíjet chatovou výstavbu nad klášterem.
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (podélný půdorys, sedlová střecha, podlažnost, barevnost, usazení na terénu, charakter oplocení), a to i při potenciálně novodobém architektonickém výrazu. Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně.
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby příp. přístavby při zachování měřítka a formy objektů, přístavby nesmí narušovat hmotu a půdorys obytné zástavby při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou
- Žádoucí úprava či přestavba exponovaného území s bytovým domem (historicky čp.1) severně od kláštera, s cílem kultivace současné podoby území (exponovaná poloha obce mezi hřbitovem a klášterem). Podmínit územní studií a individuálním posouzením.
- Možné úpravy v rámci rekreačního areálu, pokud nebudou vizuálně excesivní vůči okolí krajině (zachovat clonu vzrostlé zeleně). Plošně nerozvíjet.
- Vyloučit účelovou zástavbu překračující dimenze běžného venkovského sídla, vyloučit bytovou zástavbu, pokud překračuje hmotově či výškově dimenze běžné venkovské zástavby
- Kultivovat vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí. Chránit rybniční soustavu na Pivoňce před zarůstáním a eutrofizací, zpřístupnit břehy, využít vodní prvky pro kvalitu veřejných prostranství sídla, chránit hřbitov a okolí hřbitova, zachovat jeho charakter jako důležitý doklad minulého osídlení. Zachovat charakter vedlejších nezpevněných cest.
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.)
- Uplatňovat důslednou ochranu dochovaných historických staveb a památkově chráněných objektů. Podporovat nové kulturní, duchovní či společenské využití klášterního areálu. Umožnit případnou turistickou infrastrukturu vázanou na klášter

Krajinný rámec Pivoně, pohled z Vranova na panorama Staroherštejnského hřbetu a údolí Pivoňského potoka s dominantou kláštera

Panoramatické výhledy na Chodskou pahorkatinu ze severního okraje obce, od rekreačního areálu

Dominanta augustiniánského kláštera z interiéru obce, t.č. v soukromém vlastnictví

Pohled z polohy mírně nad klášterem ukazuje odlišnost charakteru i uspořádání zástavby. V pozadí mansardová střecha novostavby lesovny

V okrajové části Pivoně nad klášterem, v blízkosti místního hřbitova se nachází budova v havarijním stavu ve vlastnictví obce Mnichov. Konverzi plochy je žádoucí podmínit územní studií a podrobnou projektovou dokumentací, která bude řešit zachování stávajících kulturně – historických i přírodních hodnot lokality. Historicky byl v této poloze statek s p.č. 1. Půdorys patrný z mapy Stabilního katastru

Zástavba v údolní poloze Pivoně není pravidelně uspořádaná, jedná se o nízkopodlažní objekty menších hmot se sedlovou střechou (chalupy, stodoly)

Chalupy dochované z 18. a 19. století

Působivý charakter vedlejších cest , okrajových částí Pivoně (kamenné zídky, nezpevněné cesty, zeleň)

Odlišná lokalita - předválečná zástavba v boční ulici ve svažité poloze, objekty okapově orientované se zvýšeným podlažím, sedlová střecha, většinou rekonstruovány

Myslivna, stavba z roku 2024, postavena na základech fořtovny z 18. století

Areál areálu hromadné rekreace Tábor Pivoň v odloučené poloze nad hřbitovem za obcí

Obec:	Mnichov	Katastr:	Vranov u Mnichova	Kategorie:	B
S/D5/4	**VRANOV** (*Frohnau, Wraniowo, Fronau, Wranow, Vraňov, Vráňov*)				
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D5** **Pivoňka**	**VOSK/D5/3** **Pivoň**		

Charakteristika:

Výsku situovanou na návrší asi kilometr jižně od Pivoně prý založil v roce 1130 mnich z kláštera v Pivoni Georgi Frohn-hauser, podle kterého získal Vranov své německé jméno. První písemná zmínka o sídle však pochází až z roku 1598. Na návsi stojí kaple, která svou stavbou připomíná malý kostel. Její oprava proběhla v letech 1990-1991. Při odbočce do Pivoně stojí kovaný kříž, ukázka lidové práce, která byla v tomto kraji oblíbená a dnes již téměř vymizela. Z okolí obce se otevírají vyhlídky do pivoňského údolí a na Lysou horu. V roce 1930 měla ves 32 usedlostí a 184 obyvatel, dnes je zčásti osídlena chalupáři.

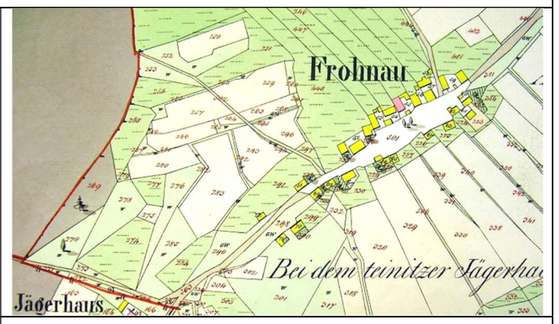
První písemná zmínka: 1598

Správní zařazení: 1850 osada obce Pivoň, od roku 1900 obec, od roku 1961 osada obce Mnichov

Vývoj počtu obyvatel a domů: V době pořizování druhého vojenského mapování (1836 - 1852) je zde uváděno 17 domů a 7 stájí, které mohly zajistit ubytování 20 mužům a 4 koním, 1869: 180 obyvatel / 24 domů, 1900: 149 obyvatel / 25 domů, 1930: 184 obyvatel / 32 domů, 1950: 80 obyvatel / 23 domů, 1970: 101 obyvatel / 18 domů; 2021: 25 obyvatel / 22 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Frohnau)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Menší sídlo je situované v mírném svahu na plochém hřebeni mezi údolími Pivoňky a jejího pravostranného přítoku, podél průjezdní komunikace, na severovýchodně orientovaných svazích Pivoňských hor. Je obklopeno otevřenými plochami zemědělské půdy, pouze na jihozápadě na něj již navazuje rozsáhlá plocha lesa na svazích Starého Herštejna.	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění sídla nastává pouze v rámci odlesněné enklávy, tento projev je harmonický. Z výše položených partií Vranova se údolím Pivoňky otevírají dálkové výhledy do podhůří Českého lesa – k Poběžovicím.	+
	Zasazení sídla	Sídlo je organicky zasazené do zemědělské krajiny středně velké enklávy obklopené výraznou vegetací na okraji lesních porostů Pivoňských hor a v údolích Pivoňky a jejího přítoku. Díky zástavbě výškově se nevymykající tradiční vesnické architektuře a sídelní i okrajové zeleni je Vranov harmonicky umístěn v krajinném rámci.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Původně malá návesní ves má částečně dochovanou urbanistickou strukturu. Nevelké ucelené sídlo v exponované poloze je rozloženo podél průjezdní komunikace.	O/+
	Prostorové uspořádání sídla	Zástavba mírně stoupá k jihozápadu. Ve spodní části v mírně rozšířeném prostoru vytvářejícím menší náves stojí poměrně výrazná dominanta kaple sv. Markéty. Obytná zástavba s velkým podílem přestaveb a novostaveb odpovídá výškou a hmotou tradiční venkovské architektuře. V jižní nejvýše položené části stojí též rekreační objekty typu chat, prostorově se též nevymykají konvenční vesnické zástavbě.	O
Zástavba	Charakter zástavby	Celkově je charakter zástavby v sídle značně rozmanitý, část zástavby prošla výraznými rekonstrukcemi. Stojí zde několik bývalých štítově orientovaných usedlostí na obdélném půdorysu, v jižní nejvyšší části chaty a celkově řada novostaveb, sice se měřítkově nevymykajících, ovšem využívajících ve venkovském prostředí Českého Lesa netradičních prvků (balkony, vikýře, kryté terasy).	O
	Měřítko zástavby	I přes různorodou zástavbu se zde neobjevují objekty výrazně narušující měřítko sídla. Jde vesměs o konvenční jedno nebo dvou podlažní objekty obvyklých půdorysů prostoupené četnou sídlení zelení.	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita je různorodá, některé objekty vykazují rysy vesnické zástavby, jiné jsou novodobé či pro venkovský prostor netradiční (chaty, některé novostavby rodinných domů). V úhrnu však se výrazně nevymykají svou formou vesnické zástavbě. Dominantou Vranova je kaple sv. Markéty, která byla postavena asi v 19. století. Sestává z obdélné lodi, užšího trojboce ukončeného presbytáře a čtyřboké věže. Západně od Vranova se v lese v těžko dostupné poloze nachází zřícenina kdysi významného strážního hradu Starý Herštejn s dochovanou částí věže. Hrad založen již v období rané gotiky; po dobytí v roce 1510 už nebyl obnoven. Při cestě na Pivoň stojí mezi dvěma jilmy obnovený litinový kříž.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Na sídlo je vázána hojná nelesní zeleň, především ve spodní části. Výše položená část sídla je v bezprostředním kontaktu s lesní zelení..	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Pro Vranov nejsou typické charakteristické nezastavěné plochy. Jde především o průjezdní asfaltovou komunikaci bez chodníků a obrubníků s navazující plochou trávníku a jednotlivých usedlostí, v jižní části i se vzrostlou stromovou zelení. Malé prostranství dochované pod kaplí Sv. Markéty, kamenná kašna.	O
	Zeleň na okraji sídla	Výše položená část Vranova je v bezprostředním kontaktu s lesním okrajem, na většině plochy Vranov přechází do ploch zemědělské půdy přes zahrady rodinných domů, některé se vzrostlou zelení, ovšem bez výrazných ploch okrajové zeleně sídla, která se nachází jen ve spodní části Vranova a navazuje na liniové doprovody cest na Pivoň a na Mnichov.	O

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	ANO
		Ikonické panorama/silueta	NE

	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Kaple sv. Markéty		

Celkové zhodnocení:

Osada v mírném svahu nad údolím Pivoňky s částečně dochovanou urbanistickou strukturou a s vysokým podílem přestaveb a novostaveb, obklopená plochami luk a pastvin a v horní části navazující na lesní plochy pod Starým Herštejnem, nevykazuje výrazné urbanistické či architektonické hodnoty. Přesto působí v krajině harmonicky. Je poměrně udržovaná, bez měřítkově či hmotově se vymykajících objektů. Výrazným prvkem sídla je dominanta kaple sv. Markéty ve spodní části osady připomínající náves. Vranov tedy působí v krajině příznivě, a to i přes absenci výraznějších hodnot či větší dochovanosti.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Vranov není prostorově a charakterově členěno na výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, proto není provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Osada rezidenčního a rekreačního charakteru harmonicky zasazená do krajinného rámce pod Starým Herštejnem, bez hmotově či měřítkově se vymykajících objektů, s bohatou sídelní zelení a harmonickým přechodem do okolí krajiny, s dálkovými výhledy do údolí Pivoňky a na Poběžovicko, s atraktivními a udržovanými veřejnými prostranstvími a s dominantou kaple sv. Markéty.

Podmínky ochrany:

- Zachovat podstatně dochovanou urbanistickou strukturu a rozsah zastavěného území
- Zachovat a chránit spodní část osady se vzrostlou stromovou zelení a kaplí sv. Markéty, kašnou a křížkem.
- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení bez narušujících staveb
- Zachovat a rozvíjet harmonický přechod zástavby do okolí krajiny, podporovat zeleň zahrad a zeleň v okolí sídla
- Zachovat panoramatické pohledy z otevřenějších částí osady do údolí Pivoňky a do vnitrozemí na Poběžovicko
- Chránit kapli sv. Markéty vč. jejího vizuálního uplatnění v dálkových pohledech a kvalitu prostoru v okolí kaple

Ochranná doporučení:

- Osada má určitý rozvojový potenciál. Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky, doplnění zástavby s respektováním dochované struktury), při výstavbě respektovat historickou parcelaci; vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (podélný půdorys, sedlová střecha, podlažnost, barevnost, usazení na terénu), a to i při potenciálně novodobém architektonickém výrazu. Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně. Vzhledem k exponované poloze je nutné respektovat výškové a hmotové řešení staveb odpovídající tradiční vesnické zástavbě
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby příp. přístavby při zachování měřítka a formy objektů, přístavby nesmí narušovat hmotu a půdorys obytné zástavby
- Sídlo má rezidenční a rekreační charakter. Vyloučit účelovou zástavbu překračující dimenze běžného venkovského sídla, vyloučit bytovou zástavbu, pokud překračuje hmotově či výškově dimenze běžné venkovské zástavby, vyloučit rozšiřování chatové výstavby
- Kultivovat a doplňovat vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí ve spodní části Vranova a ve vazbě na kapli sv. Markéty.
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.)

Působivý krajinný rámec luk a pastvin Vranova -S pohled na Pivoň a její okolí

Charakter uliční venkovské zástavby

Kaple sv. Markéty v centrální části obce

Charakter dochované štítově orientované venkovské zástavby

Nová zástavba s atypickým řešením –usazení na terénu, terasa, balkon, množství vikýřů po celé okapové délce. Výhodou je, že se nenachází v exponované části obce. Obdobné typy staveb nepovolovat.

Obec:	Rybník	Katastr:	Závist u Rybníka	Kategorie:	A
S/D6/1	**ZÁVIST** (*Neid, Neyd*)				
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D6** **Nemanický potok**	**VOSK/D6/2** **Závist**	**LSH/D6/2** **Závist**	

Charakteristika:

Ves ležící na lesní mýtině 4 km západně od Pivoně je položena na rozvodí mezi Severním a Černým mořem. Ze střechy domu čp. 17, který stojí přímo na rozvodí, stéká voda z jižní střechy do Nemanického potoka, Dunaje a Černého moře, ze severní střechy do Radbuzy, Mže, Labe a Severního moře. Ves byla založena za třicetileté války, kdy osadníci z okolních vsí hledali úkryt v neosídleném hraničním hvozdu. V roce 1644 jsou uváděny chalupy na Závisti, kde tehdy žilo 7 rodin. Ves náležela k mutěnínskému statku. Od roku 1751 pracovala na katastru vsi sklárna Franzbrunnhütte. V roce 1930 měla ves 23 usedlostí a 131 obyvatel. Ves Závist je netypickým příkladem mezi poničenými sídlišti v této pohraniční oblasti, protože se poměrně dochovala. Též řada usedlostí, využívaných dnes zejména rekreačně, má dochovanou původní tvář.

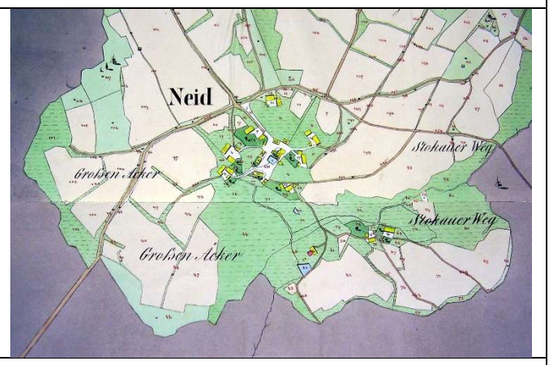
První písemná zmínka: 1644

Správní zařazení: 1850 obec, od roku 1950 osada obce Rybník

Vývoj počtu obyvatel a domů: V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 19 domů a 7 stájí, které mohly zajistit ubytování 10 mužům a 7 koním, 1850: 436 obyvatel (v tom též Bedřichov, Franzbrunnhütte, Mlynářka), 1869: 165 obyvatel / 19 domů, 1900: 132 obyvatel / 19 domů, 1930: 131 obyvatel / 23 domů, 1950: 74 obyvatel / 20 domů, 1970: 33 obyvatel / 6 domů, 2021: 15 obyvatel / 7 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Neid)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Drobné sídlo je lokalizované v odlesněné enklávě luk a pastvin v mírně svažitém k jihozápadu orientovaném terénu – v pramenné oblasti Nemanického potoka, resp. v rozvodné oblasti Nemanického potoka a Radbuzy. Krajinný rámec je hodnotný, přírodě blízkého charakteru (LSH).	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění sídla je nízké, nastává víceméně pouze v jižní části odlesněné enklávy, a to značně omezeně díky hojné sídelní zeleni.	+
	Zasazení sídla	Sídlo je i díky hojné zeleni uvnitř i na okraji zástavby harmonicky zasazeno do krajinného rámce odlesněné enklávy obklopené lesními okraji.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Malá shluková víska má částečně dochovanou volnou urbanistickou strukturu s malým rybníčkem na návsi a s četnou sídlení zelení. Dvě usedlosti dnes stojí odděleně od sídla v jižním směru u Nemanického potoka.	+
	Prostorové uspořádání sídla	Ves tvoří několik obytných objektů, které vykazují tradiční prostorové uspořádání (podélné půdorysy, sedlové střechy, jedno podlažní zástavba s podkrovím). Celkový obraz sídla spoluformuje hojná sídelní zeleň, uplatňující se jak v intravilánu, tak z vnějších pohledů.	+

Zástavba	Charakter zástavby	Osadu tvoří zástavba několika usedlostí doplněná drobnější ryze rekreační zástavbou. Jsou zde dochovány menší objekty (domky) se sedlovými střechami i větší venkovské usedlosti tradičních forem a hospodářské objekty. Pochází především z počátku 20. století nebo z přelomu 19. a 20. století. Zástavba prošla hojnými rekonstrukcemi či renovacemi, udržela si však proporční jednotu.	O
	Měřítko zástavby	I přes různorodou zástavbu se zde neobjevují objekty výrazně narušující měřítko sídla. Jde vesměs o konvenční jednopodlažní objekty obvyklých půdorysů prostoupené četnou sídlení zelení.	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita je různorodá, některé cennější objekty mají zachovány detaily a formu venkovských stavení, jsou doplněné různě zdařilými rekonstrukcemi a několika novostavbami. Chalupa Na Závisti (restaurace) u vjezdu do osady má méně tradiční půdorys i barevnost, ale nevytváří výrazněji rušivý prvek osady. Místy se dochovaly tradiční detaily (kamenné zídky, plaňkové oplocení) dotvářející venkovský charakter interiéru sídla.	+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Bohatá zeleň v sídle i na jeho okraji patří k charakteristickým hodnotám sídla dotvářejícím jeho harmonické zapojení do okolí i kvalitu veřejných prostranství.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Vzhledem k poměrně nízké hustotě zástavby jsou pro sídlo charakteristické hojné nezastavěné plochy se vzrostlou zelení. Veřejná prostranství dotváří malý rybníček na „návsi“ a dva větší rybníky na přítoku Nemanického potoka jižně od osady.	+
	Zeleň na okraji sídla	Sídlo je obklopeno bohatou vzrostlou zelení vytvářející harmonický přechod zástavby do krajinného rámce luk a pastvin vymezených v širším měřítku lesními okraji luční enklávy.	+

Doplňující hodnotící kritéria

Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	ANO
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Rozloha luční enklávy, dochované trasy cest, plošný rozsah sídla.		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Vzrostlou zelení prostoupené sídlo. Kaple sv. Markéty		

Celkové zhodnocení:

Drobná osada v mírném svahu na hlavním evropském rozvodí rozložená uvnitř odlesněné luční enklávy obklopené lesy vykazuje jistou atraktivitu danou harmonickým měřítkem relativně řídké zástavby navazující na původní charakter shlukové vísky

s tradičními vesnickými objekty, ale i četnými přestavbami a novostavbami. Osada je bohatá na vzrostou sídlení zeleň i zeleň tvořící přechod mezi zástavbou a otevřenou luční krajinou. Působí odlehle a izolovaně, má rekreační a rezidenční charakter a dosud nenarušené měřítko a vztahy, což z ní dělá atraktivní sídlo pro bydlení i rekreaci.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Závist není prostorově a charakterově členěno na výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, proto není provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Osada rezidenčního a rekreačního charakteru harmonicky zasazená do krajinného rámce uvnitř luční enklávy obklopené lesy, bez hmotově či měřítkově se vymykajících objektů, s bohatou sídelní zelení a harmonickým přechodem do okolí krajiny, s atraktivními a udržovanými veřejnými prostranstvími a charakterem určité odlehlosti a klidu.

Podmínky ochrany:

- Zachovat částečně dochovanou shlukovou urbanistickou strukturu a rozsah sídla
- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení bez narušujících staveb
- Zachovat a rozvíjet harmonický přechod zástavby do okolní krajiny, podporovat zeleň zahrad a zeleň v okolí sídla, zachovat charakter vedlejších cest
- Zachovat tradiční vesnické detaily sídla (tradiční plochu pozemků, podélný půdorys nízkopodlažních staveb, jednoduchá sedlová střecha, usazení na terénu, barevnost, tradiční oplocení, jednoduché štěrkové cesty bez obrubníků a chodníků, stanovištně odpovídající druhy zeleně)

Ochranná doporučení:

- Osada má s ohledem na dochovanost a atmosféru minimální rozvojový potenciál. Je žádoucí zachovat stávající stabilizovaný charakter drobné osady s dochovanými či zdařile rekonstruovanými objekty.
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby pouze při zachování měřítka a formy objektů, přístavby nesmí narušovat hmotu a půdorys obytné zástavby
- Sídlo má rezidenční a rekreační charakter. Vyloučit účelovou zástavbu překračující dimenze běžného venkovského sídla, vyloučit bytovou zástavbu, pokud překračuje hmotově či výškově dimenze běžné venkovské zástavby, vyloučit výstavbu chatových a zahrádkářských kolonií
- Kultivovat a doplňovat bohatou a hodnotnou vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí, u nezpevněných ploch preferovat volné trávníky bez náročných vegetačních úprav (květinové záhony atd.)
- Vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.). U zpevněných ploch preferovat tradiční materiály (mlat, štěrkotrávník)
- Zachovat a rozvíjet bohatou zeleň uvnitř sídla a další přírodní plochy (rybníček, rybníky jižně od Závisti chránit před zarůstáním a eutrofizací)

Charakter krajinného rámce Závisti

Atmosféra osady dnes již převážně rezidenčních objektů

Charakter vedlejší polní cesty nad obcí

Uspořádání objektů kolem menšího návesního prostoru

Dochovanost a citlivé rekonstrukce objektů

Ojedinělá novostavba, jinak stabilizované osady

Obec:	Nemanice	Katastr:	Nemanice Lísková u Nemanic	Kategorie:	D+	C
S/D6/2	**NEMANICE (vč. enklávy Nemaničky)** (*Wassersuppen, Loužnice, Ložnice, Ločnice, Laužnoczy / Schmalzgruben / Haselbach*)					
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D6** **Nemanický potok**	**VOSK/D6/1** **Nemanice**	**LSH/D6/1** **Nemaničky**		

Charakteristika:

Devastovaná ves Nemanice je významnou vsí založenou v kotlině otevřené do Bavorska, od Čech oddělené hřebenem Haltravy. Osídlení bylo založeno městem Domažlicemi krátce před rokem 1591, kdy čtyři hospodáři nově založené vsi, nazvané nejprve Loužnice, slíbili poslušnost domažlické vrchnosti. V 17. století zde pracovala sklárna. Pole byla špatná, objekty zpustlé. Nepříznivý vliv na zemědělskou výrobu měla také zdejší dlouhá zima. Chudobná ves získala název Wassersuppen (vodové polévky). V 19. století zde vznikaly různé průmyslové podniky – sirkárna, továrna na staniol a kovové zátky, výrobna zrcadel. V roce 1930 měly Nemanice 326 domů a 1921 obyvatel. Ves byla původně přifařena ke Klenčí. V roce 1704 zde byla vybudována dřevěná kaple. Barokní kostel sv. Jana Nepomuckého, vystavěný pod patronací Stadionů, pochází z let 1781–1784. Generální oprava kostela byla zahájena v roce 1991. Na poválečný vývoj měl velmi nepříznivý vliv odsun Němců a především pak zřízení hraničního pásma po roce 1948. To udělalo z Nemanic izolovanou a zcela nepřístupnou ves v těsné blízkosti příhraničních zátarasů. V tomto období zaniklo přes 80 procent zástavby a ve stejné míře ubylo obyvatel. I když se stav Nemanic po roce 1990 částečně zlepšil, jsou i nadále nevzhlednou směsicí zbytků původní zástavby (často ve špatném stavu), několika bytovek postavených v období socialismu a nezbytného areálu bývalých kasáren.

Téměř zanikající ves Nemaničky leží jeden kilometr jižně od Nemanic. Nově založená osada osídlená dělníky z blízkých skláren a hamrů byla připojena k Čechám po úpravě hranice v roce 1708. V roce 1930 zde bylo 75 domů a 508 obyvatel. Po odsunu Němců a vzniku hraničního pásma, jehož dráty vedly přímo podle silnice Lísková-Nemanice, byla ves téměř zničena – zůstal pouze jediný dům vpravo od zmiňované silnice. Od konce 90. let vyrostlo na území osady několik novostaveb.

První písemná zmínka: (Nemanice) 1618; (Nemaničky) 1722

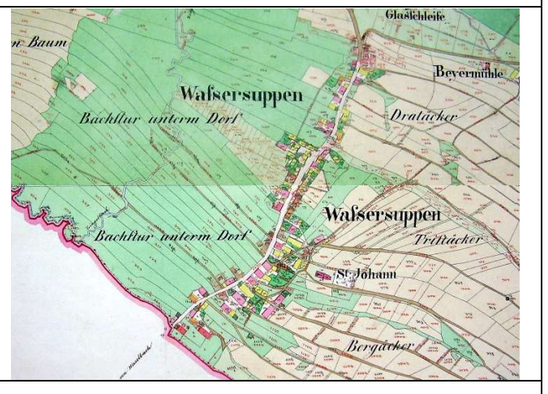
Správní zařazení: (Nemanice) 1850 obec; (Nemaničky) 1850 osada obce Haselbach, od roku 1930 osada obce Nemanice

Vývoj počtu obyvatel a domů: Nemanice (v tom též Grafenried, Dietlův Dvůr, Lískovec, Pila, Úpor, Nová Huť, Stará huť, Mýtnice, Křížová Huť, Pozorka): V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 59 domů a 25 stájí, které mohly zajistit ubytování 12 mužům a 6 koním, 1850: 2951 obyvatel, 1869: 2423 obyvatel / 252 domů, 1900: 2267 obyvatel / 282 domů, 1930: 1921 obyvatel / 297 domů, 1950: 147 obyvatel / 326 domů, 1970: 222 obyvatel / 39 domů, 2021 (obec): 282 obyvatel / 104 domů

Nemaničky: V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 9 domů a 7 stájí, které mohly zajistit ubytování 6 mužům a 3 koním, 1850: 457 obyvatel, 1869: 582 obyvatel / 49 domů, 1900: 638 obyvatel / 67 domů, 1930: 508 obyvatel / 75 domů, 1950: 92 obyvatel / 8 domů, 1970: 3 obyvatelé / 1 dům, 2021: 5 obyvatel / 3 domy

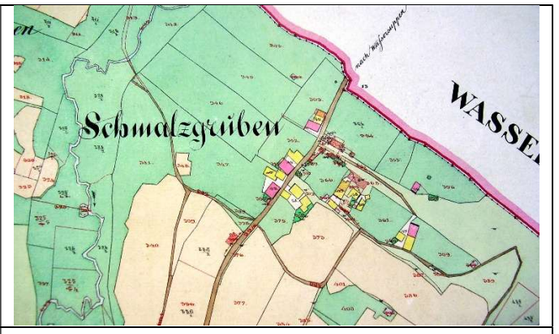
Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Wassersuppen)

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Schmalzgruben)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Protáhlé sídlo je lokalizované ve svahu v široké kotlině Nemanického potoka a jeho přítoků (Novosedelského potoka) otevřené směrem do Bavorska. Jedná se o rozsáhlou bezlesou enklávu, ve které bylo historicky lokalizováno několik sídel, z nichž některá zanikla, některá se dochovala jen torzálně a některá přetrvávají, i když ve změněné podobě, do současnosti. V okolí převažují velkoplošná struktura zemědělských ploch, v pramenné oblasti Nemanického a Novosedelského potoka nivní podmáčené louky s množstvím nelesní vegetace. Otevřené plochy umožňují výhledy přes celou enklávu až k okrajům vymezujících lesů, které dávají území přírodě blízký rámec. Navzdory nekvalitní zástavbě silně pozměněného sídla lze krajinný rámce vnímat jako pozitivní rys území. Pozn. Na severním okraji Nemanic byla provedena revitalizace toku, vznik tůní.	++
	Vizuální projev sídla	Zástavba obce vystupuje výše do levostranného svahu údolí (především jihovýchodní část) a uplatňuje se tak dálkově ze západních a severních směrů – nejvýrazněji dominanta kostela sv. Jana Nepomuckého. Rozsáhlá otevřená enkláva umožňuje řadu průhledů územím, ve kterých se osada uplatňuje, vesměs však omezeně, zástavba je částečně skrytá za vzrostlou zelení v okrajových částech sídla. Přesto je projev sídla v krajině poměrně výrazný. Exponovaná poloha umožňuje panoramatické pohledy z otevřenějších míst sídla na okolní krajinu a vymezující zalesněné horizonty.	O
	Zasazení sídla	Vzhledem k charakteru zástavby nelze vnímat harmonický vztah sídla a krajinného rámce, byť je v řadě průhledů zaclo-něné vzrostlou zelení a v krajinných panoramatech se výrazně neuplatňuje. Izolovaný zemědělský areál výše nad Nemanicemi je patrný z řady pohledů, také nevykazuje rysy harmonie, byť je poměrně nízký a horizontální, tudíž nenarušuje v dálkových pohledech krajinnou scénu výrazně.	O
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Nemanice jsou původně krátká lánová lineární ves, Nemaničky byly drobnou parcelační vsí. Sídlo si částečně zachovalo původní urbanistickou strukturu – rozmístění staveb při průjezdní cestě s rozšířením do výše položených svažitých partií v blízkosti kostela sv. Jana Nepomuckého. Tato dominanta stojí v nejvýše položené jihovýchodní části sídla a zřetelně se uplatňuje v dálkových výhledech. V detailu je však urbanistická struktura z velké části setřená a narušená novými stavbami (bytovky, zemědělský areál ad.). V případě Nemaniček jde pouze o několik novodobých objektů bez zřetelné vazby k původní struktuře sídla.	-/O
	Prostorové uspořádání sídla	Nejvýraznější dominantou na exponovaném svahu je kostel sv. Jana Nepomuckého. Ostatní zástavba je značně různorodá, jedno a dvou podlažní rodinné domy a původní usedlosti, ale	-/O

		i třípodlažní bytovky či účelová zemědělská zástavba, pozůstatky výrobních objektů a podobně. Sídlo je tedy prostorově heterogenní, disharmonické, bez urbanistické hodnoty. V zástavbě	
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba sídla je velmi diferencovaná a nejednotná. V jižní části sídla při průjezdní silnici stojí v uliční frontě několik výrazných patrových hmot, mj. objekt bývalé roty spojený s pozdější přístavbou. Na protější straně do svahu stoupá zástavba stavení menšího měřítka doplněná o dřívější usedlosti. Směrem k severu se typologie zástavby rozšiřuje o třípodlažní bytovky, poválečné vily, šumperáky, které se místy prolínají s původní lidovou architekturou. Některé objekty jsou v současné době opuštěny. V severní části sídla se vyskytují účelové objekty – zemědělské výroby či služeb. Odděleně od vsi na pravém břehu Novosedelského potoka se rozkládal dnes zbořený účelový areál, v jeho blízkosti stojí rodinný dům a zahrádky. Vizuálně zřetelně se uplatňuje dvojice solitérních hospodářských objektů protáhlého půdorysu v izolované pozici ve svahu v severovýchodní části sídla. V Nemaničkách vedle jediného původního stavení stojí několik novostaveb abstrahujících od zvyklostí venkovské zástavby – mj. vzájemnou pozicí vůči sobě a oplocením (zástavba příměstského typu).	-/O
	Měřítko zástavby	Zástavba sídla je velmi diferencovaná, měřítkem rozmanitá a vzhledově velmi nejednotná. Nelze zde vnímat harmonické měřítko, neboť je v sídle množství objektů, které se hmotově a měřítkově vymykají tradiční vesnické architektuře (bytovky, haly, zemědělský závod ad.).	-/+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita objektů je průměrná až podprůměrná, řada objektů je zchátraných či nevyužitých, architektonicky nehodnotných a morálně zastaralých, areál severozápadně od vsi zbořený. V interiéru sídla se objevují novodobé městské detaily a zanedbané plochy. Výjimečnou stavbu představuje kostel sv. Jana Nepomuckého (OBJ/D6/1). Pozdně barokní novostavba kostela vznikla na místě starší dřevěné kaple. Objekt tvoří obdélná loď, užší obloukovitě zakončený presbytář a věž. Fasády mají poměrně náročnou plastickou výzdobu. Interiéry jsou částečně klenuté. Na kostel navazuje hřbitov odkazující na historii obce.	-/O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Bohatě je zastoupena zeleň ve vnitřní části sídla, tvořená různými druhy listnáčů i jehličnanů (smrků vysázených účelově po obvodu pozemku). Některé účelové výsadby jehličnanů mající zakrýt pohledy na parcely působí ve vesnickém prostředí nepřirozeně.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy nepatří k charakteristickým znakům sídla. Jsou zde proluky po starší zástavbě či v rámci novodobé zástavby, která ne vždy přímo navazuje na původní parcelaci. Veřejná prostranství jsou běžná, bez výrazných hodnot, vyjma památných Nemanických dubů, některé plochy jsou zanedbané či nevhodně upravené. V severní části sídla je zatravněné hřiště. Jsou patrné postupné proměny. Na severním okraji Nemanic byla provedena revitalizace toku, vznik tůní.	O
	Zeleň na okraji sídla	Prakticky po celém obvodu sídla se vyskytuje vzrostlá zeleň, která výrazně odcloňuje vesměs nehodnotnou zástavbu a omezuje vnímání sídla v krajinných panoramatech otevřené luční enklávy širokého údolí, ve kterém je obec rozložena.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	ANO
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Zemědělský areál východně od obce		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	ANO
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	ANO
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	ANO
		Rušivá veřejná prostranství	ANO
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	ANO
	Komentář: Památkově chráněný barokní kostel sv. Jana Nepomuckého tvořící dominantu sídla a uplatňující se v dálkových prohledech. Bytovky, bývalé účelové stavby, zanedbaná či nevhodně řešená veřejná prostranství, chátrající budovy.		

Celkové zhodnocení:

Obec Nemanice patří k sídlům, na kterých se výrazně podepsal odsun Němců a následné zřízení hraničního pásma. Sídlo nemá urbanistické ani architektonické hodnoty, naopak obsahuje morálně zastaralou, nehodnotnou a částečně chátrající zástavbu. Hodnotou sídla je výrazná zeleň v okolí, jistá občanská vybavenost a dominanta kostela sv. Jana Nepomuckého se hřbitovem a širší krajinný rámec lesních okrajů vymezujících enklávu. Poloha ve svahu umožňuje panoramatické pohledy na okolní přírodě blízké scenérie, zajímavé jsou i porosty v podmáčené nivě v pramenné oblasti Novosedelského potoka.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Území tvoří dvě odlišná sídla, dnes v podstatě srostlá, jen nevýrazně prostorově oddělená, Nemanice a Nemaničky, ležící v odlišných katastrech. Protože se jedná historicky o dvě sídelní jednotky a dodnes lze vnímat jejich určitou prostorovou oddělenost i charakter, je sídlo rozděleno na dva segmenty.

S/D6/2/1	**Nemanice**	**D+**

Segment tvoří dominantní část zástavby sídla na katastru Nemanic. Jedná se o zástavbu na místě bývalé lánové vsi.

Cíl(e) ochrany:

- Eliminace negativních znaků urbanistické struktury a zástavby. Cílem je moderní sídlo, středisko okolního osídlení, s kvalitním veřejným prostranstvím, veřejnou vybaveností, standardní architekturou nenarušující krajinný kontext, dominantou kostela sv. Jana Nepomuckého, s bohatou zelení, prostorově odcloněné vzrostlými okrajovými porosty od zemědělské krajiny údolí Novosedelského potoka.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter vzrostlé vegetace a četných výsadeb v sídle a v okolí sídla
- Zachovat a chránit dominantní význam kostela sv. Jana Nepomuckého v krajinných panoramatech, rozvíjet kvalitní prostředí hřbitova a okolí kostela s duchem místa a odkazem na zaniklé osídlení
- Zachovat fragmenty původní zástavby (venkovských usedlostí) s dochovanými rysy venkovské architektury
- Výrazně nerozšiřovat zástavbu mimo intravilán původní vsi

Ochranná doporučení:

- V sídle je možný rozvoj zástavby při zachování základní urbanistické skladby (návaznost na tradiční parcelaci), tj. doplnění stávající struktury v místech ploch mezi zástavbou.
- Novou výstavbu situovat výhradně ve vazbě na strukturu stávající zástavby a cestní síť; vyloučit novou výstavbu ve volné krajině mimo sídlo.
- U zbořeného účelového objektu severozápadně od sídla je ve vazbě na stávající obytnou zástavbu a komunikaci možná výstavba jednotek objektů, ale při zachování charakteru drobné odloučené enklávy.

- Novou výstavbu situovat tak, aby nenarušila přechod sídla do krajiny – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na dominantní uplatnění kostela sv. Jana Nepomuckého
- Při realizaci nové obytné výstavby dbát základních pravidel zástavby v kontextu zástavby okolní, a to i při novodobém architektonickém výrazu.
- Stávající objekty je možné adaptovat, přestavět, dostavět či nahradit novostavbami, ale také při zachování základních pravidel či forem zástavby (výšková hladina, zeleň zahrad, charakter oplocení, kontext s okolní zástavbou), a to i při novodobém architektonickém výrazu.
- Nevhodnou výstavbu, zejména bytovky, chátrající účelové objekty a další morálně zastaralé stavby je v dlouhodobém výhledu vhodné nahradit novostavbami tradičnějších forem, v kontextu okolní zástavby
- Kultivovat bohatou vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí

S/D6/2/2	Nemaničky	C

Segment tvoří prostorově oddělená část Nemanic, původně samostatná osada na jiném katastrálním území, která prakticky zanikla. Dnes ji tvoří jeden původní a 3 nové objekty v neuspořádané formě, z nichž jeden svým měřítkem a formou narušuje charakter území. Pro sídlo je důležité množství zeleně a určitá odloučenost od Nemanic. Atraktivitu lokality zvyšují panoramatické pohledy na nivu Novosedelského potoka a protilehlý zalesněný svah Hraničního lesa. Zástavba je kromě jednoho objektu novodobá, bez tradičních charakteristik venkovské architektury, spíš nehodnotná a ve venkovském prostředí rušivá. Z vyšších poloh se otevírají pohledy na dominantu kostela sv. Jana Nepomuckého v Nemanicích.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru drobného sídla s atraktivním krajinným rámcem, rezidenčním charakterem a kvalitním veřejným prostranstvím

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter drobné enklávy rodinných domů s bohatou zelení vč. izolačního pásu zeleně mezi Nemanicemi a Nemaničkami
- Nenarušovat dosud dochované měřítko obytné zástavby
- Zachovat možnost panoramatických výhledů na nivu Novosedelského potoka
- Udržovat hodnotnou krajinnou zeleň v okolí enklávy

Ochranná doporučení:

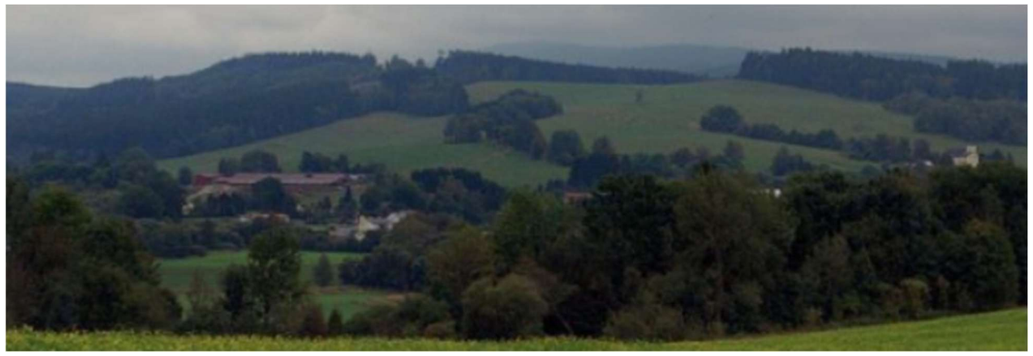
- V sídle je možnost nové zástavby pouze jednotlivých obytných či rekreačních objektů při zachování rozsahu zástavby drobné enklávy, tj. doplnění stávající struktury v místech ploch mezi zástavbou či ve vazbě na strukturu stávající zástavby a komunikační síť
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost, usazení na pozemku)
- Bránit rozšiřování nehodnotné katalogové zástavby i dalších měřítkově a stylově vybočujících staveb bez architektonické hodnoty na nadměrných pozemcích
- Vyloučit výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé dimenze běžné rodinné zástavby, vyloučit novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla, vyloučit výstavbu chatových a zahrádkářských osad
- Bránit nepatřičným městským detailům (chodníky se zámkovou dlažbou, prefabrikované oplocení, výsadby nepůvodních jehličnanů) a nevhodné barevnosti objektů

Impozantní krajinný rámec patří k nejcennějším enklávám Českého lesa vůbec – pohled na Nemanicko, lesozemědělská krajina, panorama Haltravské hornatiny a Čechovského hřbetu

S/D6/2/1 Roztroušená zeleň luk v nivě Nemanického potoka pod hřbetem Nemanické vrchoviny

S/D6/2/1 Zemědělský areál v SV vyvýšené části obce je ze vzdálenějších pohledů od Nemanic i Nové Hutě odcloněn zelení

S/D6/2/1Ukázka dřívějších dostaveb v Nemanicích bez výrazného negativního ovlivnění charakteru venkovské zástavby

S/D6/2/1 Obchod 80. léta 20. století v blízkosti veřejného prostranství

Stále se v S/D6/2/1obci nachází řada objektů ve špatném stavebním stavu.

S/D6/2/1 - Barokní kostel sv. Jana Nepomuckého z 2. pol. 18. století na vyvýšenině nad obcí. V těsné blízkosti se však nachází nesourodá zástavba Nemanic

S/D6/2/1 Urbanistická struktura obce Nemanice se nedochovala, charakter venkovské zástavby je silně negativně ovlivněn nesourodou výstavbou z různých období 20. století, objem a charakter objektů ukazují na vývojové etapy historicky velké a bohaté obce, charakter si dochovaly pouze jednotky objektů

Osada Nemaničky s bohatou doprovodnou zelení na přechodu do krajiny

Samostatná enkláva S/D6/2/2 Nemaniček vyniká dobrým stavebním stavem objektů (oproti Nemanicím), novostavba na konci obce však na charakteristickou zástavbu nenavazuje -mansardová střecha, rizalit, sloupy jsou detaily pří/městského charakteru.

Obec:	Nemanice	Katastr:	Nemanice	Kategorie:	B	B+
S/D6/3	**NOVÁ HUŤ (vč. enklávy Stará Huť)** (*Friedrichshütten / Althütten*)					
Poloha:	**KC/D** **Přimdský les**	**KP/D6** **Nemanický potok**	**VOSK/D6/1** **Nemanice**			

Charakteristika:

Osada Nová Huť leží dva kilometry severně od Nemanic. Zdejší sklárna byla založena roku 1666 Volfem Bedřichem Lamingenem. Jeho jméno se objevuje v německém názvu vsi – Friedrichshütten. O rok později se zde sešla komise, která měla prověřit, zda sklárna (Spiegelglas-Fabrik) přílišným odběrem dřeva neškodí hraničním lesům. Sklárna pracovala ještě v roce 1838, kdy byla zanesena na plánu obce. V roce 1930 se zde nacházelo 16 domů a 106 obyvatel. V současné době převažuje ve vsi poměrně upravená moderní výstavba.

Nedaleká Stará Huť je vesnička zasazená v údolí obklopeném lesy dva kilometry východně od Nemanic. Zástavba osady je rozložena podél stoupající komunikace v západním svahu. Objekty jsou přestavěné a jsou bez architektonické hodnoty. Ke sklárně, která stávala v těchto místech, se zřejmě vztahuje spor Chodů a Maxmiliána Lamingera z poloviny 17. století. V roce 1666 si Chodové stěžovali na vrchnostenskou sklárnu, jejíž provoz ničí pohraniční lesy a ta byla posléze roku 1709 zrušena. Dnes je osada využívána především k rekreačnímu houbaření.

První písemná zmínka: 1644 / 1720

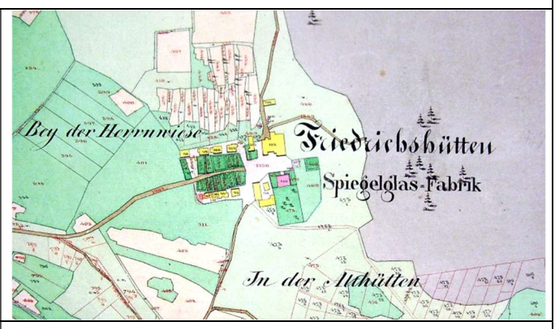
Správní zařazení: 1850 osady obce Nemanice

Vývoj počtu obyvatel a domů (Nová Huť): V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 10 domů a 3 stáje, 1869: 115 obyvatel / 12 domů, 1900: 128 obyvatel / 13 domů, 1930: 106 obyvatel / 16 domů, 1950: 24 obyvatel / 12 domů, 1970: 42 obyvatelé / 10 domů, 2021: 22 obyvatel / 13 domů

(Stará Huť): V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 28 domů a 10 stájí, 1869: 336 obyvatel / 31 domů, 1900: 308 obyvatel / 33 domů, 1930: 238 obyvatel / 35 domů, 1950: 50 obyvatel / 27 domů, 1970: 45 obyvatelé / 10 domů, 2021: 6 obyvatel / 12 domů

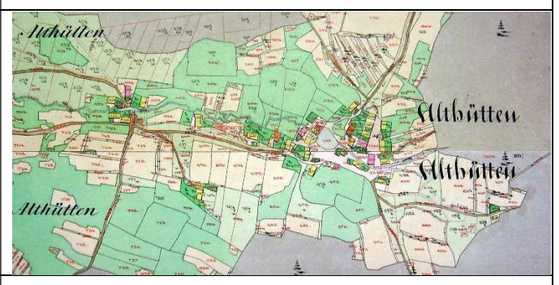
Ortofotomapa - Nová Huť

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Friedrichshütten)

Ortofotomapa – Stará Huť

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Althütten)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Dvě menší sídelní enklávy vzdálené mezi sebou cca 400 metrů jsou lokalizovány v mírně stoupajícím terénu ve východním výběžku rozlehlé nelesní enklávy u Nemanic, v údolí jednoho z drobných přítoků Novosedelského potoka, při okraji lesního celku západně od Haltravského hřebene. Kromě lesních okrajů obklopují sídlo otevřené plochy pastvin a luk s bohatou nelesní vegetací (zejména podél četných drobných vodotečí). Krajinný rámec je tedy poměrně atraktivní, přírodě blízkého charakteru s mozaikou lesozemědělské krajiny.	
	Vizuální projev sídla	V širším krajinném měřítku se vizuálně uplatňuje západněji položená Nová Huť (např. z výše položených míst v okolí Novosedel). Stará Huť s hojnou sídelní zelení se vizuálně uplatňuje pouze v blízkém okolí. Z otevřenějších částí sídla a z komunikací se otevírají dálkové panoramatické pohledy otevřenou bezlesou enklávou směrem na Nemanice	+
	Zasazení sídla	Sídla jsou bohatá na vzrostlou zeleně, jak zeleň zahrad, tak zeleň veřejných prostranství (zejména Stará Huť), a především jsou obklopena bohatou lesní i nelesní zelení. Vedle toho nejsou v sídlech objekty, které by se výškově či hmotově vymykaly, celkově tedy působí obě enklávy harmonicky ve svém krajinném rámci.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Nová Huť byla původně malou parcelační ulicovou vsí, Stará Huť údolní neorganizovanou vsí. Původní urbanistická struktura je z části setřená, ve Staré Huti do značné míry dochovaná. Celkový charakter sídla a velikost jeho intravilánu je víceméně dochovaná. Jižně od Staré Huti stojí osamocený objekt charakteru nádraží. Jde o historický relikt a zajímavost. Za druhé světové války, kdy byly Nemanice začleněny do Říše, se plánovalo prodloužení německé železniční tratě Cham – Waldmünchen přes Nemanice do Poběžovic. Nejprve byla vystavěna železniční stanice, trať však již nebyla nikdy dostavěna. Dle jiných zdrojů je však plánovaná výstavba trati mýtus a budova vystavěná ve stylu nádraží byla od počátku určena k provozování restaurace. Na III. vojenském mapování je zde popsána smolárna (Pechhaus).	O
	Prostorové uspořádání sídla	Nízkopodlažní rodinná zástavba se šikmými střechami. Většina objektů zachovává tradiční hmotové řešení.	+
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba obou sídelních enkláv je poměrně kompaktní. Zástavbu Nové Huti na členitějším půdorysu tvoří rodinná zástavba často poměrně velkých hmot – rekonstrukce bývalých usedlostí doplněná mladšími domy. V převážně rekreačně využité a často rekonstruované zástavbě Staré Huti situované severně od průjezdní cesty je více patrný výraz bývalých usedlostí. Specifický prvek zástavby reprezentuje izolovaná nádražní budova.	O/+
	Měřítko zástavby	Jednotlivé objekty jsou měřítkem jednotné, až na výjimky se jedná o přízemní stavby převážně obdélného půdorysu, v Nové Huti s velkým podílem přestaveb a novostaveb, ve Staré Huti s převažujícím tradičním výrazem. Přesto zde nejsou objekty, i přes novodobý výraz některých novostaveb, které by se měřítkem zcela vymykaly tradičnímu měřítku vesnické architektury.	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita objektů je průměrná. Ve Staré Huti je větší zastoupení tradičních objektů, které svou formou odpovídají venkovské architektuře. Zajímavým objektem a jistou kuriozitou je „nádraží“ jižně od Staré Huti.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Nová Huť je oproti Staré Huti méně bohatá na zeleň, na menší trojúhelníkové návsi se uplatňují vzrostlé smrky. Stará Huť se vyznačuje vyšším zastoupením zeleně – především v severní části (zahrady). Sídlo tak působí harmoničtějším dojmem.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy nejsou charakteristickým znakem sídla. V Nové Huti je malá trojúhelníková náves se vzrostlými smrky, na kterou navazuje pastvina. Veřejná prostranství jsou jednoduchá, travnatá, se zelení, bez chodníků a obrubníků. Ve východní části Staré Huti se nachází menší rybník. Na průjezdnou komunikaci, která je zastavěná ze severu, na jihu navazuje pastvina uzavřená hustým stromovým doprovodem potoka. Vzniká tak příjemná travnaté plocha „parkového“ měřítka.	O

	Zeleň na okraji sídla	Sídlo je obklopeno zelení. Jednak lesními okraji, které se dotýkají až okrajů zástavby, širokými vegetačními pásy podél četných vodotečí a v případě Staré Huti i bohatou zelení zahrad severně od zástavby. Celkově je zeleň na okrajích sídla znakem nepochybné vizuální atraktivity a harmonického vztahu zástavby a okolní krajiny. V případě Staré Huti spoluvytváří harmonické zasazení sídla v krajině a vizuální příznivý projev zástavby v krajině. Mozaika zachovalých různě vlhkých lučních společenstev, která jinde podlehla intenzivnímu zemědělství, jižně od Staré Huti je chráněna jako PP.	+
Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	ANO
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: PR Louka u Staré Huti		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář:		

Celkové zhodnocení:

Jedná se o drobná sídla těžící ze svého krajinného rámce v blízkosti lesa, s bohatou sídlení zelení, bez výrazného narušení měřítka a struktury. Ačkoli nevykazují architektonické či urbanistické hodnoty, jsou harmonicky zasazena v krajině a působí příznivě jako střediska rezidenční a rekreační zástavby.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Území sídla tvoří dvě prostorově oddělené enklávy, původní svébytné vsi, Nová a Stará Huť. Protože je zde zřejmá prostorová a částečně i charakterová diferenciace, budou obě části řešeny jako samostatné segmenty.

S/D6/3/1	**Nová Huť**	**B**

Segment tvoří zástavba v místech původní Nové Huti.

Cíl(e) ochrany:

- Menší osada rekreačního a obytného charakteru, bez rušivých objektů, s bohatou zelení, kvalitními veřejnými prostranstvími, venkovským charakterem a harmonickým zapojením do okolní krajiny. Zachována oddělenost sídla od obce Stará Huť.

Podmínky ochrany:

- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby sídla a krajinného rámce
- Zachovat rezidenční a rekreační charakter relativně kompaktního sídla
- Zachovat základní charakteristiky venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení).
- Zachovat množství a hodnotu sídelní zeleně
- Udržovat hodnotnou krajinnou zeleň, nezasahovat do přechodů zástavby, lučních porostů a zeleně údolí

Ochranná doporučení:

- V sídle je možnost nové zástavby jednotlivých obytných či rekreačních objektů při zachování volnější urbanistické skladby (dostatečná velikost stavebních parcel) s množstvím zelených ploch, tj. doplnění stávající struktury v místech ploch mezi zástavbou (zástavba proluk)
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (dle ÚPD v SZ části podél komunikace); vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť, nerozšiřovat výstavbu o další rozvojové plochy (zachovat kompaktní ráz menší osady), vyloučit další zástavbu podél silnice mezi Starou a Novou Hutí (zabránit srůstu sídel)
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost, usazení na pozemku), bránit rozšiřování nehodnotné katalogové zástavby, při zachování tradičního měřítka, formy a hmot je možné výstavba novodobého architektonického výrazu
- Vyloučit výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé dimenze běžné rodinné zástavby
- Vyloučit novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla, vyloučit chatové a zahrádkářské kolonie
- Kultivovat bohatou vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys starší obytné zástavby)
- Bránit nepatřičným městským detailům (chodníky se zámkovou dlažbou, prefabrikované oplocení, výsadby nepůvodních jehličnanů, mobiliář uvnitř sídla ad.)

S/D6/3/2	**Stará Huť**	**B+**

Segment tvoří zástavba v místech původní Staré Huti.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru drobného sídla bez hmotově, charakterově a měřítkově se vymykající zástavby na okraji lesa, s částečně dochovanou urbanistickou strukturou, s bohatou zelení zahrad, kvalitními veřejnými prostranstvími vesnického charakteru a s otevřenou luční enklávou jižně od průjezdné silnice. V údolí zachovat pouze solitérní objekt „nádraží“ v působivém krajinném rámci. Zachována oddělenost sídla od obce Nová Huť.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit historicky vzniklý charakter enklávy rodinných domů vč. izolovaného objektu v údolí (nádraží nikdy neexistující trati)
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby sídla a krajinného rámce
- Zachovat volnější strukturu východní části sídla s volně utvářeným přírodě blízkým veřejným prostranstvím a rybníčkem. Chránit rybník před zarůstáním a eutrofizací.
- Zachovat základní charakteristiky venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení) vč. tradičního dřevěného oplocení, resp. průhledného a bezchodníkového řešení komunikace
- Udržovat hodnotnou krajinnou zeleň v okolí osady, zejména v nivě údolí (včetně PP Louka u Staré Huti), chránit lesní okraje a přechodové pásmo mezi lesem a zástavbou osady

Ochranná doporučení:

- V sídle je omezená možnost nové zástavby pouze na doplnění proluk jednotlivými obytnými či rekreačními objekty při zachování volnější, částečně dochované urbanistické skladby s množstvím zelených ploch, nové rozvojové plochy mimo stávající zastavěné území jsou vyloučené
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní síť, vyloučit další zástavbu podél silnice mezi Starou a Novou Hutí (zabránit srůstu sídel), vyloučit výstavbu jižně od průjezdné komunikace, vyloučit další zástavbu v okolí objektu „nádrží“, který musí zůstat jako solitérní.
- Případnou novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost, usazení na pozemku) a tradičního architektonického výrazu

- Zachovat obytný a rekreační charakter sídla, tj. vyloučit novou účelovou zástavbu, vyloučit chatové a zahrádkářské kolonie, vyloučit výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé dimenze běžné rodinné zástavby
- Kultivovat bohatou vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí. Zachovat výhled na louky jižně od silnice (bránit výsadbám husté, neprůhledné vegetace)
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys starší obytné zástavby)
- Bránit nepatřičným městským detailům (chodníky se zámkovou dlažbou, obrubníky, prefabrikované a jinak neprůhledné oplocení, výsadby nepůvodních jehličnanů, mobiliář uvnitř sídla ad.)

S/D6/3/1 Atraktivní přírodě blízký charakter krajinného rámce s mozaikou lesozemědělské krajiny, v pozadí objekt železniční stanice z 2.sv. války Staré Huti, trať nikdy nebyla vystavěna (patrná PP louka u Staré Huti)

S/D6/3/1 Nová Huť - přestavby i novostavby nesou prvky netypické pro venkovskou zástavby – členění oken, balkonky, barva fasády. Až na výjimky zachovávají obdélníkový půdorys, sedlové střechy, obdobné hmoty a dřevěné či průhledné oplocení

S/D6/3/1 Nová Huť - několik objektů má dochované ulicové uspořádání – stavební čáru, nízkopodlažní objekty se štítovou orientací, sedlové střechy, průhledné ploty

Plochy pastvin a luk mezi Novou a Starou Hutí s relikty plužin

Dochovanost enklávy S/D6/3/2 Staré Hutě – cesty, doprovodná zeleň, objekty

S/D6/3/2Rekonstruované objekty zachovávají charakter venkovské zástavby

S/D6/3/2Stará Huť – rekonstrukce zachovávají charakter i znaky venkovské zástavby

S/D6/3/2 Objekt původní železniční stanice nikdy nepostavené trati

Obec:	Nemanice	Katastr:	Novosedly u Nemanic	Kategorie:	B	B-
S/D6/4	**NOVOSEDELSKÉ HUTĚ (vč. enklávy Novosedly)** *(Neubäuhütten, Negebäu, Neubäu, Neubauerhütten, Neubauhutten / Neubäu, Neubeau, Neugebäu)*					
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**		**KP/D6** **Nemanický potok**		**VOSK/D6/1** **Nemanice**	

Charakteristika:

Víska Novosedelské Hutě založená na úpatí Haltravy leží dva kilometry severně od Nemanic. Vznikla na místě bývalé sklárny. Nachází se v mírném západním svahu. Jedná se o strukturu zástavby přízemních objektů se sedlovými střechami do různé míry přestavěných s dochovanými hmotami a měřítkem zástavby. Osada je harmonicky zapojena do panoramat a je viditelná ze silnice Nemanice – Pivoň.

Dnes téměř zaniklá osada Novosedly leží asi 1 km severozápadně od Nemanic ve svahu nad levým břehem Nemanického potoka. Vznikla kolem roku 1640. Před válkou zde bylo 17 usedlostí. Spodní část osady vlevo od silnice od Nemanic po válce zcela zanikla (byly tudy vedeny zátarasy), z horní části vpravo od silnice přežívají dvě usedlosti. Dnes jsou Novosedly částí Nemanic, neboť Mýtnice ke které původně patřily, zanikla.

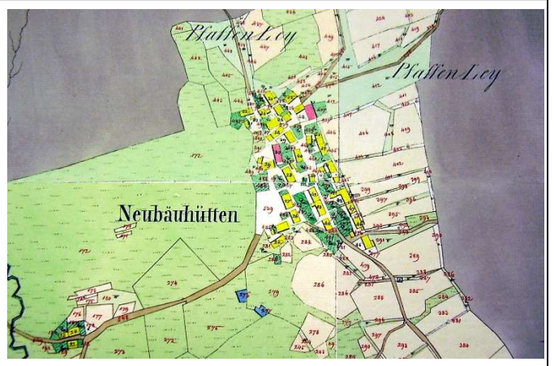
První písemná zmínka: 1789 / 1697

Správní zařazení: (Novosedelské Hutě): 1850 osada obce Novosedlí, od roku 1869 osada obce Mýtnice, od roku 1950 osada obce Nemanice; (Novosedly): 1850 obec, od roku 1869 osada obce Mýtnice, 1921 obec, od roku 1950 osada obce Rybník, jako osada zanikla, součást obce Nemanice

Vývoj počtu obyvatel a domů: (Novosedelské Hutě): V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 32 domů a 20 stájí, 1869: 346 obyvatel / 33 domů, 1900: 312 obyvatel / 35 domů, 1930: 232 obyvatel / 37 domů, 1950: 61 obyvatel / 19 domů, 1970: 75 obyvatelé / 14 domy, 2021: 26 obyvatel / 14 domů; (Novosedly): V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 13 domů a 9 stájí, které mohly zajistit ubytování 6 mužům a 4 koním, 1850: 430 obyvatel (v tom též Novosedelské Hutě), 1869: 94 obyvatel / 11 domů, 1900: 77 obyvatel / 11 domů, 1930: 99 obyvatel / 17 domů, 1950: 5 obyvatel / 8 domů, 1970: 11 obyvatel / 2 domy, 2021: 0 obyvatel / 2 domy

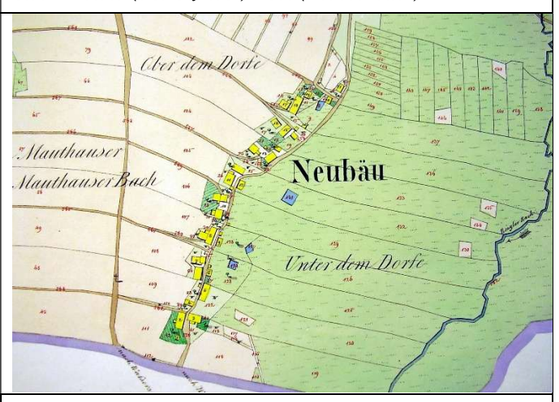
Ortofotomapa Novosedelské Hutě

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Neubäuhütten)

Ortofotomapa Novosedly

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Neubäu)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Drobné kompaktní sídlo obklopené ze tří světových stran lesními porosty Novosedelské Hutě je lokalizované na mírném západním svahu v severní části rozhlehlé odlesněné enklávy pod lesnatým Haltravským hřebenem, v pramenné oblasti Novosedelského potoka. Sídlo se dotýká okrajů lesa a navazuje na harmonickou lesozemědělskou krajinu s bohatou nelesní zelení a relativně přirozenou vegetací v podmáčených plochách luk. Torzo bývalé vsi Novosedly tvořené nyní dvěma stavbami se nachází v odlesněném mírném svahu na pravém břehu Novosedelského potoka, resp. na okraji rozvodného hřbetu mezi Nemanickým a Novosedelským potokem. Je obklopeno plochami polí a luk v odlesněné enklávě široké kotliny Novosedelského a Nemanického potoka.	+
	Vizuální projev sídla	Novosedelské Hutě s hojnou okrajovou zelení usazené v mírně svažitém terénu se vizuálně uplatňují západním směrem, do vyšších poloh na protějším břehu Novosedelského potoka. Projev sídla v krajině lze považovat za harmonický. V případě Novosedel se i přes poměrně exponovanou polohu současná zástavba sídla díky hojné zeleni v její blízkosti neuplatňuje.	+
	Zasazení sídla	Obě enklávy jsou díky hojné zeleni uvnitř i na okrajích a díky zástavbě, která se nevymyká měřítkem ani hmotami konvenčním dimenzím venkovské architektury, harmonicky zasazeny do krajinného rámce odlesněné enklávy.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Novosedelské Hutě byly parcelační vsí. Její struktura je částečně dochovaná, přičemž jde především o celkový charakter a rozsah zástavby. Novosedly byly jednořadá ulicová parcelační ves. Zástavba prakticky zanikla. Na území bývalé vsi v současnosti stojí dva objekty v bohaté zeleni zahrad.	+/O
	Prostorové uspořádání sídla	Ves tvoří zejména obytné objekty, které až na výjimky vykazují tradiční prostorové uspořádání (podélné půdorysy, sedlové střechy, jedno podlažní zástavba s podkrovím). Celkový obraz sídla spoluformuje hojná sídelní zeleň, uplatňující se jak v intravilánu, tak z vnějších pohledů. V případě Novosedel jde o pouze dva objekty, které mají hmotovou a prostorovou formu tradiční a nevymykají se charakteru území.	+/O
Zástavba	Charakter zástavby	Drobné-sídlo Novosedelské Hutě tvoří z většiny přízemní usedlosti obdélného půdorysu převážně štítové orientace. Původní urbanistická struktura je do určité míry zachována, zástavba působí i přes provedené rekonstrukce či pozdější dostavby jednotným dojmem. V severní části se nachází mladší zástavba viditelné odlišného výrazu, avšak odpovídajícího měřítka. Současnou zástavbu Novosedel reprezentují dvě přízemní usedlosti orientované štítem k příjezdové cestě.	O
	Měřítko zástavby	I přes různorodou zástavbu se zde neobjevují objekty výrazně narušující měřítko sídla. Jde vesměs o konvenční jednopodlažní objekty obvyklých půdorysů prostoupené četnou sídlení zelení.	+
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita je různorodá, jedná se shlukovou strukturu zástavby přízemních objektů se sedlovými střechami do různé míry přestavěných, ovšem s dochovanými hmotami a měřítkem zástavby. Ani novější zástavba v severní části sídla se nevymyká tradiční formě. V případě Novosedel jde o pouhé dva objekty, opět tradičních forem. Hodnota zástavby spočívá především v tom, že nenarušuje charakter území, některé objekty vykazují tradiční rysy a odkazují na původní ves. Celkově je však architektonická hodnota běžná. V Novosedlech se nachází torzo bývalé kaple.	O
	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	V případě Novosedelských Hutí se vedle lesních okrajů v blízkosti sídla a bohaté obvodové zeleně na celkovém obrazu sídla	+

Zeleň, veřejná prostranství		spolupodílí hojná vzrostlá listnatá zeleň v zahradách i ve veřejném prostoru. Výrazná je nelesní zeleň u Novosedel, jejíž plošné rozšíření poukazuje na předválečný rozsah sídla.	
	Charakteristické nezastavěné plochy	Vzhledem k poměrně nízké hustotě zástavby jsou pro sídlo charakteristické i nezastavěné plochy, vesměs travnaté, místy, zejména v Novosedlech, se vzrostlou zelení. Veřejná prostranství jsou tradiční, vesměs bez rušivých úprav.	O
	Zeleň na okraji sídla	Novosedelské Hutě z velké části obklopují lesy či bujná vegetace podmáčených luk pramenné oblasti. Přechod sídla do krajiny je proto harmonický a organický. V případě Novosedel vyplňuje hustá zeleň území bývalé obce. V ní jsou lokalizovány dnešní dva objekty. Na tuto plochu zeleně navazuje otevřené území velkoplošně členěné zemědělské krajiny.	+
Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	ANO
	Komentář: Objekty v enklávě Novosedly ve zhoršeném stavebním stavu.		

Celkové zhodnocení:

Novosedelské Hutě představují nevelkou osadu v poměrně zajímavém krajinném rámci na okraji lesa, se zástavbou navazující na původní urbanistickou strukturu, s architekturou, která nenarušuje venkovský charakter území a krajinný rámce sídla, které působí v krajině příznivě. Novosedly jsou již zaniklou osadou, v současnosti tvořenou pouze dvěma objekty obklopenými plochami zeleně. Již nemají charakter sídla, jsou pouhou osídlenou enklávou uprostřed zemědělské krajiny, která je obklopuje. Nevykazují urbanistickou ani architektonickou hodnotu.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Území sídla tvoří dvě prostorově oddělené enklávy, Novosedelské Hutě a dnes již pouhé torzo osady Novosedly, tvořené dvěma usedlostmi. Proto bude sídlo hodnoceno jako dva samostatné segmenty.

S/D6/4/1	**Novosedelské Hutě**	**B**

Segment tvoří dominantní část zástavby sídla na místě historické vesnice Novosedelské Hutě.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru dosud relativně nenarušeného sídla s obytnou a rekreační funkcí, s měřítkově a hmotově odpovídající zástavbou, množstvím vnitřní i vnější zeleně, kvalitními veřejnými prostranstvími a harmonickým zapojením do krajinného rámce na okraji lesního celku pod Haltravským hřbetem.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter volnější urbanistické struktury navazující na původní strukturu parcelační vsi
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby sídla a krajinného rámce
- Zachovat základní charakteristiky venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení).
- Zachovat množství a hodnotu sídelní zeleně
- Udržovat hodnotnou krajinnou zeleň, nezasahovat do přechodů zástavby, lesních okrajů a zeleně podmáčených luk

Ochranná doporučení:

- V sídle je možnost nové zástavby jednotek obytných či rekreačních objektů při zachování urbanistické skladby s množstvím zelených ploch a rozptýlené zeleně, tj. doplnění stávající struktury v místech ploch mezi zástavbou
- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby a cestní sítě, vyloučit výstavbu v izolovaných polohách mimo sídlo
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně a přechodové plochy zahrad
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost, usazení v terénu), bránit rozšiřování nehodnotné katalogové zástavby, zachovat charakter zástavby při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou
- Vyloučit výstavbu bytových domů, pokud překračující v místě obvyklé dimenze běžné rodinné zástavby
- Vyloučit novou účelovou zástavbu vybočující měřítkem nad obytné objekty na území sídla
- Kultivovat bohatou vnitřní zeleň a zachovat ne sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Bránit nepatřičným městským detailům (chodníky se zámkovou dlažbou, obrubníky, prefabrikované a neprůhledné oplocení, výsadby nepůvodních jehličnanů, mobiliář uvnitř sídla), preferovat tradiční materiály (mlat, štěrkotrávník)

S/D6/4/2	**Novosedly**	**B -**

Segment tvoří prostorově oddělená část zástavby dvou objektů obklopených plochou zeleně víceméně odpovídající původnímu rozsahu dnes pouze torzální vsi Novosedly. Východně, u silnice na Nemanice, stojí jeden izolovaný objekt. Lokalita je spíše odkazem a vzpomínkou na zaniklou vesnici, nepůsobí v krajině jako osada či obytná plocha.

Cíl(e) ochrany:

- Udržení charakteru drobné osídlené víceméně odloučené enklávy bez hmotově, charakterově a měřítkově se vymykající zástavby s bohatou okolní zelení uprostřed zemědělské krajiny. Bránit přeměně v nově vytvářené sídlo v krajině.

Podmínky ochrany:

- Zachovat a chránit charakter svébytné drobné enklávy rodinných domů s bohatou doprovodnou zelení
- Nenarušovat dosud dochované měřítko a harmonický vztah zástavby a krajinného rámce
- Zachovat základní charakteristiky venkovské zástavby (měřítko, hmotové a půdorysné řešení)
- Zachovat a chránit množství vzrostlé zeleně spoluvytvářející charakter enklávy a její projev v krajině

Ochranná doporučení:

- Enkláva jako fragment již zaniklého sídla je víceméně bez rozvojových možností. Pokud by došlo k výstavbě ojedinělého obytného či rekreačního objektu/objektů, je třeba dbát o zachování rozsahu zástavby drobné enklávy, tj. maximálně by šlo o doplnění stávající struktury v místech ploch mezi zástavbou. Při silnici na Novosedly je rozšiřování zástavby vyloučeno.
- Při případné realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost, barevnost, usazení v terénu), bránit rozšiřování nehodnotné katalogové zástavby
- Bránit nevhodným architektonickým zásahům u stávajících obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys především starší obytné zástavby)
- Bránit nepatřičným městským detailům (chodníky, obrubníky, prefabrikované oplocení, výsadby nepůvodních dřevin)

	
S/D6/4/1 Novosedelské Hutě - původně parcelační ves má vcelku dochovaný charakter objektů venkovské zástavby bez rušících dostaveb	Centrální část obce S/D6/4/1 s původními objekty, v severní okrajové části obce již nové objekty – vhodné základní parametry hmot, sklonů střech a oplocení zachovat.
	
Obec S/D6/4/1 je charakteristická bohatou sídlení zelení zahrad i veřejných prostorů	Z enklávy S/D6/4/2 Novosedly se dochovaly pouze 2 objekty původní venkovské zástavby a zřícenina kaple v náletové zeleni

Obec:	Nemanice	Katastr:	Nemanice Lísková u Nemanic	Kategorie:	D
S/D6/5	**Lísková** (*Haselbach*)				
Poloha:	**KC/D** **Přimdský les**	**KP/D6** **Nemanický potok**	**VOSK/D6/1** **Nemanice**	**LSH/D6/1** (okrajově) **Nemaničky**	

Charakteristika:

Enkláva Lísková nese název zaniklé vsi, na kterou urbanisticky nijak nenavazuje. Jde o hraniční přechod s novodobou zástavbou. Sama zaniklá ves je zaznamenána na hraniční mapě z roku 1629, existovala již kolem roku 1600. K Čechám připadla až po úpravě hranic v roce 1708. Pod obec Lísková patřila také zaniklá sklářská osada Černořecká Huť (Sophienhütte). Kolem roku 1900 měla s okolními samotami 50 usedlostí, ve kterých žilo 565 Němců a 3 Češi. V Lískové stojí několik domů, žádný z nich však není původní a komerční zástavba byla postavena až po roce 1989.

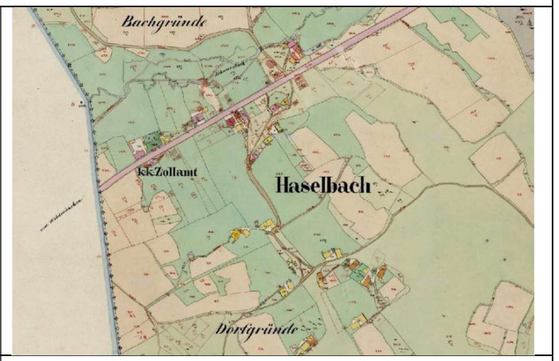
První písemná zmínka: 1789

Správní zařazení: 1869–1930 pod názvem Haselbach obec, 1950–1999 se jako osada neuvádí, od 2000 část obce Nemanice

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1869: 509 obyvatel / 38 domů, 1900: 542 obyvatel / 56 domů, 1930: 449 obyvatel / 65 domů, 1950: 59 obyvatel / 50 domů, 1970: - / -, 1991: - / -, 2001: - / -, 2021: 25 obyvatel / 5 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Schmalzgruben)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Prostorově oddělená je enkláva Lísková, která se nachází v širší otevřené enklávě v údolí černého potoka. Poloha neupravených vodních toků, zamokřené louky a stopy zaniklých sadů tvoří kvalitní krajinný rámec obce.	+
	Vizuální projev sídla	Izolovaná enkláva Lísková se díky navazující hojné lesní i nelesní zeleni v širším krajinném měřítku vizuálně neuplatňuje.	O
	Zasazení sídla	Izolovaná enkláva Lísková je rozložena v údolí a obklopení vegetací, takže její zasazení do terénu je relativně harmonické, a to i přes zcela novodobou zástavbu hraničního přechodu.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Zástavba Lískové je lokalizovaná v krátkém úseku při silnici č. II/189 od státní hranice s Německem k východu, nemá charakter běžného venkovského sídla, ani nenavazuje na jeho někdejší předválečnou podobu.	-
	Prostorové uspořádání sídla	V zástavbě Lískové se objevují různorodé novodobé objekty hraničního přechodu vč. čerpací stanice, obchodů, skladů ad. Ani zde není přítomná urbanistická hodnota.	-
Zástavba	Charakter zástavby	Směrem k Lískové se v zástavbě uplatňují měřítkem větší či menší stavby služeb orientace souhlasné s průjezdní silnicí, zastřešené sedlovými střechami. Dále se zde vyskytují ryze účelové stavby – čerpací stanice, obchody, parkovací plochy či nepříliš vzhledné spojené skladové objekty drobného měřítka	-
	Měřítko zástavby	V Lískové také není přítomno harmonické měřítko, objekty jsou různorodé, různých měřítek.	-
	Architektonická kvalita objektů	V Lískové nejsou přítomny objekty s architektonickou hodnotou. V blízkosti státní hranice se nachází památník Josefa Röhricha, padlého při obraně vlasti v předmnichovských dnech.	-
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Lísková nemá charakter sídla, přímo mezi zástavbou, která je rozmístěna kolem průjezdní komunikace, nehraje zeleň významnějším roli.	-
	Charakteristické nezastavěné plochy	V Lískové se objevují účelové plochy (parkoviště) vázané na objekty spojené s hraničním přechodem.	-
	Zeleň na okraji sídla	Lísková se díky navazující hojné lesní i nelesní zeleni v širším krajinném měřítku vizuálně vůbec neuplatňuje.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	ANO
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Zemědělský areál východně od obce		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	ANO
		Rušivá veřejná prostranství	ANO
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	ANO
	Komentář: Objekty při hraničním přechodu Lísková / Waldmünchen.		

Celkové zhodnocení:

Odloučená enkláva Lísková nese pouze název zaniklé vsi. Dnes se jedná o hraniční přechod na silnici II/189 v bezprostřední blízkosti státní hranice. Enkláva nevykazuje znaky venkovského sídla, jde o novodobou účelovou architektonicky bezcennou zástavbu.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

V Lískové stojí několik domů, žádný z nich však není původní, k jejich výstavbě došlo až po otevření hraničního přechodu v roce 1989.

Cíl(e) ochrany:

- Zachování husté okolní lesní i nelesní zeleně izolující nehodnotnou zástavbu hraničního přechodu před vizuálním uplatněním v krajinných scenériích a udržení omezeného rozsahu účelové zástavby vázané na silnici a hraniční přechod.

Podmínky ochrany:

- Zachovat kvalitu a rozsah krajinné zeleně vymezující zástavbu enklávy od venkovské krajiny

Ochranná doporučení:

- Lze rozvíjet další vhodnou komerční zástavbu, kterou je nutné situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby – výhradně k silnici č. II/189; preferovat stávající proluky při zachování prostorové vazby na stávající silnici a hraniční přechod, stávající objekty lze přestavět, adaptovat, nahradit novostavbami
- Rozvoj v samostatných enklávách zaniklé obce koncipovat s ohledem na historické rozložení zástavby.
- U novostaveb lze připustit novodobý architektonický výraz, který nemusí odpovídat charakteru venkovské zástavby (jelikož stávající zástavba na původní nenavazuje), nedojde-li k vizuálnímu narušení širší krajinné scény i mimo lokalitu Lískové
- Lze připustit nové objekty technické a dopravní infrastruktury
- Zachovat specifický ráz lokality vázané na hranici, nepřipouštět novou zástavbu v izolovaných polohách mimo rámec stávající enklávy
- Navržený rozvoj v enklávě U školy koncipovat s ohledem na historické rozložení a charakter venkovské zástavby
- Podporovat obnovu či zakládání ploch sadů

Charakter komerční zástavby Lískové realizované po otevření hraničního přechodu. Výšková hladina a převažujícíc kapová orientace a sedlové střechy sjednocují charakter jinak nesourodé zástavby s městskými prvky – chodníky, obrubníky, parkoviště atd.

Obec:	Klenčí pod Čerchovem	Katastr:	Jindřichova Hora	Kategorie:	A
S/D9/1	**JINDŘICHOVA HORA** (*Heinrichsberg*)				
Poloha:	**KC/D Čerchovský les**	**KP/D9 Čerchov**	**VOSK/D9/1 Jindřichova Hora**	**LSH/D9/1 Jindřichova Hora**	

Charakteristika:

Osada složenou ze samot situovaných na lesní mýtině nalevo od silnice Klenčí – Lísková naproti Černé Řece nechal roku 1697, tedy hned po zakoupení „Lomikarových" statků, založit Jiří Jindřich Stadion. Po svém zakladateli osada nese i svůj název. Od svého vzniku měla osada charakter roztroušené samoty na lesní mýtině, ten si uchovala dodnes. V místní části Jindřichova Hora nejsou v současnosti téměř žádní trvale bydlící obyvatelé, pouze rekreanti. Nachází se zde jeden objekt pro zemědělskou činnost.

První písemná zmínka: 1713

Správní zařazení: 1850 obec, od roku 1869 osada obce Haselbach, od roku 1950 osada obce Černá Řeka, od 1980 osada městyse Klenčí pod Čerchovem

Vývoj počtu obyvatel a domů: V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 28 domů a 19 stájí, které mohly zajistit ubytování 6 mužům., 1850: 575 obyvatel (v tom též Černá Řeka), 1869: 281 obyvatel / 28 domů, 1900: 318 obyvatel / 36 domů, 1930: 250 obyvatel / 36 domů, 1950: 49 obyvatel / 19 domů, 1970: 24 obyvatel / 8 domů, 2001: 0 obyvatel / 6 domů, 2021: 1 obyvatel / 5 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Heinrichsberg)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Roztroušené sídlo je lokalizované v rozhlehlé členité nelesní enklávě severně od silnice č. II/189. Vzhledem k četné nelesní zeleni a lesním okrajům vymezujícím prostor má krajinný rámec přírodě blízký charakter a nepochybnou atraktivitu (LSH).	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění sídla (dílčí části zástavby) je limitováno členitostí a nejbližší vzrostlou zelení pouze na rámec této otevřené enklávy. Sídlo se projevuje v krajině harmonicky, není vzhledem k rozptýlené struktuře na poměrně velké ploše a absenci míst panoramatického vnímání vnímáno jako celek, nýbrž rozptýlená zástavba vždy ovlivňuje pouze jednotlivé dílčí scenérie. Západní část sídla je skryta ve vzrostlé lesní zeleni.	+
	Zasazení sídla	Sídlo je díky hojné zeleni uvnitř enklávy a absenci rušivé zástavby harmonicky zasazeno do krajinného rámce odlesněné enklávy obklopené lesními okraji.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Původně měla osada kompaktnější jádro drobné parcelační vsi s geometrickou návsí doplněné četnou rozptýlenou zástavbou jednotlivých usedlostí v ploše enklávy. Tato roztroušená zástavba tvořená třemi či čtyřmi skupinami objektů je částečně dochována. Stavby jsou situovány při cestní síti, výjimku představuje hospodářský objekt v severovýchodní části enklávy.	+
	Prostorové uspořádání sídla	Ves tvoří několik obytných objektů, které vykazují tradiční prostorové uspořádání (podélné půdorysy, sedlové střechy, jedno podlažní zástavba s podkrovím). Celkový obraz sídla spoluformuje hojná sídelní zeleň. Středně velký hospodářský objekt výrazněji nenarušuje prostorovou strukturu sídla.	+
Zástavba	Charakter zástavby	V rámci zástavby sídla se uplatňují kvalitně rekonstruované usedlosti protáhlého obdélného půdorysu se zachovalou hospodářskou částí. Zbylou část zástavby tvoří objekty novějšího výrazu (rekonstrukce), které však respektují základní architektonické zvyklosti a nevybočují z charakteru vesnické zástavby. Zástavbu doplňují objekty drobné sakrální architektury.	+
	Měřítko zástavby	V sídle se neobjevují objekty narušující jeho měřítko, vyjma jednotek chat v SZ části sídla z 80. let. Jinak jsou v sídle konvenční jednopodlažní objekty obvyklých půdorysů prostoupené četnou sídlení zelení. Ani větší hospodářský objekt v severovýchodní části sídla nepředstavuje výrazné narušení harmonického měřítka. Nevýrazné narušení měřítka představuje vysílač v otevřené ploše v severozápadní části enklávy.	+
	Architektonická kvalita objektů	V sídle převažují objekty s tradičním výrazem, byť nejsou památkově chráněné, spoluvytváří harmonický obraz vesnického sídla v přírodě blízkém krajinném rámci.	+
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	S významným podílem vzrostlé lesní i nelesní zeleně uvnitř síla. Celkový obraz sídla vedle zřetelně vymezujících lesních okrajů dotváří vnitřní zeleň, vázaná často bezprostředně na jednotlivé objekty.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy sídla odpovídají charakteru rozptýlené zástavby, kdy se mezi objekty a k nim přiléhající zelení objevují louky a pastviny s bohatou nelesní zelení (solitéry, remízky). Jde o charakteristický rys a pozitivní hodnotu struktury sídla.	+
	Zeleň na okraji sídla	Sídlo je obklopeno bohatou vzrostlou zelení vytvářející harmonický přechod zástavby do krajinného rámce luk a pastvin vymezených v širším měřítku členitými lesními okraji luční enklávy.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: V obci zemědělský areál, proporcemi a umístěním nepůsobí rušivě. Severozápadně několik chat z 80. let, vizuálně neexponované.		

Celkové zhodnocení:

Nevelká osada těží jak z působivé polohy a atraktivního krajinného rámce luční enklávy s množstvím nelesní zeleně obklopené lesními okraji souvislého porostu, tak z dochovaného charakteru vesnické zástavby vč. zajímavějších objektů lidové architektury. Díky rozptýlené struktuře zástavby a množství zeleně působí odlehle a klidně, čímž odpovídá charakteru velkých částí Českého lesa. Jindřichova Hora působí velmi přitažlivě, bez výrazného narušení, a patří bezesporu k atraktivním a signifikantním lokalitám CHKO.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Jindřichova Hora není prostorově a charakterově členěno na výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, proto není provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Osada rezidenčního a rekreačního charakteru harmonicky zasazená do přírodě blízkého krajinného rámce uvnitř luční enklávy obklopené lesy, bez hmotově či měřítkově se vymykajících objektů, s bohatou sídelní zelení a harmonickým zapojením do krajiny, s charakterem určité odlehlosti a klidu, s dochovaným charakterem a kvalitou zástavby.

Podmínky ochrany:

- Zachovat dochovanou rozptýlenou urbanistickou strukturu s množstvím zeleně
- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení bez narušujících staveb
- Zachovat a rozvíjet harmonický přechod zástavby do okolí krajiny, podporovat zeleň zahrad a zeleň v okolí sídla
- Zachovat nezastavěné plochy (dostatečné odstupy) mezi objekty s charakteristickými loukami a nelesní zelení
- Zachovat tradiční vesnické detaily (oplocení, jednoduché cesty bez obrubníků a chodníků)
- Zachovat malou hustotu zástavby, charakter určité odlehlost a opuštěnosti v přírodě blízkém krajinném rámci

Ochranná doporučení:

- Osada má omezený rozvojový potenciál. Potenciální výstavba několika jednotlivých objektů musí zachovat rozptýlený charakter zástavby (doplnění s respektováním dochované struktury).
- Při výstavbě je nutné respektovat historickou parcelaci a strukturu cestní sítě; vyloučit realizaci další zástavby v izolované pozici od sídla; vyloučit vytváření skupin kompaktní (kobercové) zástavby několika objektů na malých parcelách (nezahušťovat historicky konstituovanou zástavbu roztroušených usedlostí).
- Ojedinělou novou výstavbu situovat výhradně ke stávající cestní síti.
- Při případné realizaci nové výstavby zachovat charakter zástavby při respektování tradičních architektonických forem prvků a materiálů. Dbát architektonických pravidel či forem venkovské zástavby (podélný půdorys, sedlová střecha, podlažnost, výšková hladina, materiálové řešení a barevnost, usazení objektů na terénu, plochy a zeleň zahrad, charakter oplocení,). U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby příp. přístavby pouze při zachování měřítka a formy objektů, přístavby nesmí narušovat hmotu, půdorys a charakter tradiční obytné zástavby
- Sídlo má rezidenční a rekreační charakter. Vyloučit další účelovou zástavbu překračující dimenze běžného venkovského sídla, vyloučit bytovou zástavbu, vyloučit výstavbu chatových a zahrádkářských kolonií
- Nerozšiřovat plochu několika chat v JZ části (s ohledem na celkovou hodnotu sídla)
- Kultivovat a doplňovat bohatou a hodnotnou vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí
- U nezpevněných ploch preferovat volné trávníky bez náročných vegetačních úprav (květinové záhony atd.), absolutně vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.). Minimalizovat ploty, preferovat řešení bez výrazného oplocení (např. pastvinářské oplocení či zcela bez plotu), v souladu se stávajícím charakterem. U zpevněných ploch preferovat tradiční materiály (mlat, štěrkotrávník, štěrk)
- Minimalizovat případné zásahy do lesních okrajů vymezujících enklávu
- Územní plán na základě historické struktury zástavby vymezil 2021 zastavitelné plochy individuálního bydlení. Dochovaný charakter sídla a krajinného rámce je však natolik cenný, že jeho rozvoj může znamenat setření cenných hodnot.

Patrná roztroušenost zástavby Jindřichovy Hory a působivý charakter krajinného rámce

Působivá dochovaná urbanistická struktura i zástavba v obci, vč. charakteru cestní cítě. Krajinářsky nejcennější enklávu u rybníčku (viz foto) je žádoucí zachovat.

Zemědělský objekt situovaný v louce mimo objekty původní zástavby, neruší

V odloučené části osady se nachází několik chat z 80. let, mimo pozemky objektů původní zástavby obce

Obec:	Klenčí pod Čerchovem	Katastr:	Jindřichova Hora	Kategorie:	B-
S/D9/2	**ČERNÁ ŘEKA** *(Sophienthal, Schwarzbach, Schwarbach, Schearzach)*				
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D9** **Čerchov**	**VOSK/D9/2** **Černá Řeka**		

Charakteristika:

Černá Řeka byla založena v roce 1795. Na místě této vsi původně stávalo opevnění (tzv. šance). Název ves získala po ženě majitele tehdejšího panství Sophii Stadionové (*Sophienthal*), vedle něj ale nadále přežíval také starší název této lokality Schwarzbach (Černá řeka). V blízkosti vsi se nacházely čtyři leštírny skla. V roce 1838 zde byla založena sklářská huť Sophienhüte. Sklárnu pracující v průběhu 19. století vlastnila sklářská rodina Zieglerů. Zámeček i hrobka Zieglerů je dosud dochována v Osvračíně u Staňkova. Na konci 19. však došlo k úpadku sklářského průmyslu. Obyvatelstvo se ovšem živilo také prací na pilách a v lesích. Zástavba původní vsi zůstala z velké části zachována. Také místo sklárny je dosud možné přesně určit.

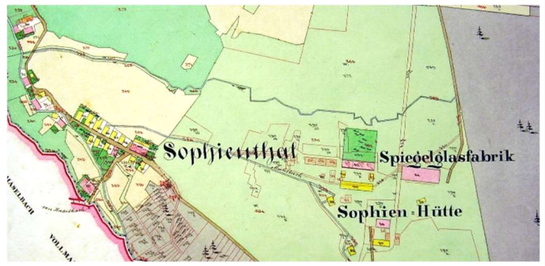
První písemná zmínka: 1795

Správní zařazení: 1850 osada obce Heinrichsberg, od roku 1869 osada obce Haselbach, od roku 1950 obec, dnes osada obce Klenčí pod Čerchovem

Vývoj počtu obyvatel a domů: V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 28 domů a 5 stájí, 1869: 386 obyvatel / 32 domů, 1900: 292 obyvatel / 28 domů, 1930: 222 obyvatel / 31 domů, 1950: 74 obyvatel / 21 domů, 1970: 48 obyvatel / 14 domů, 2021: 43 obyvatel / 17 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Sophienthal)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Sídlo s různě roztroušenou zástavbou tvořenou několika kompaktnějšími enklávami je lokalizováno při Černém potoce v členité uzavřené nelesní enklávě jižně (s výjimkou jednoho objektu) od silnice II/189. Krajinný rámec přírodě blízkého charakteru vykazuje značnou atraktivitu.	++
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění sídla nastává díky souvislému zalesnění okolních svahů pouze v rámci této otevřené enklávy, přičemž bohatá nelesní zeleň vázaná na podmáčené louky a drobné vodoteče, přítoky Černého potoka, omezuje celkové vnímání enklávy na vnímání dílčích scenérií. Výjimku představuje Kurzova věž na Čerchově, z jejíž vyhlídky lze severní část zástavby nacházející se při silnici II/189 v krajinné scéně identifikovat. Nejedná se však o významnější projev ani o běžný referenční bod vnímání krajiny.	O
	Zasazení sídla	Sídlo je díky hojné zeleni uvnitř enklávy a absenci výrazněji rušivé zástavby poměrně harmonicky zasazeno do krajinného rámce odlesněné enklávy obklopené lesními okraji.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Sídlo si do dnešní doby uchovává nesouvislý charakter zástavby. V západní části (bezlesé enklávy) se nachází cca 10 stavení obdélného půdorysu většinou štítově orientovaných k průchozí cestě. Navazují na původní parcelační strukturu Černé Řeky, byť objekty jsou přestavěné či nepůvodní. Západně od této zástavby stojí skupina novodobých objektů (ve struktuře původní vsi) bez architektonické hodnoty. Dvě izolovaná stavení stojí v jihovýchodní části, v místech, kde původně	+
		bývaly sklářské hutě. Zástavbu doplňuje několik poválečných mladších objektů při silnici č. II/189 orientovaných převážně podélně s komunikací.	
	Prostorové uspořádání sídla	Jednopodlažní případně dvoupodlažní rodinná zástavba se šikmými střechami. Většina objektů až na výjimky zachovává tradiční hmotové řešení.	O
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba je poměrně různorodá, s velkým podílem přestaveb a novostaveb, některé objekty jsou relativně zdařile rekonstruované, jiné obsahují řadu nevhodných a cizorodých detailů. Některé z novostaveb a rekonstrukcí již příliš nevykazuje tradiční znaky venkovské zástavby (dvoupodlažní objekt v západní části enklávy ad.).	O
	Měřítko zástavby	V sídle se víceméně neobjevují objekty výrazně narušující jeho měřítko. Jde vesměs o konvenční jednopodlažní či dvoupodlažní objekty obvyklých půdorysů prostoupené četnou sídlení zelení. Vzhledem ke kvalitě a hmotovému řešené některých objektů je však harmonické měřítko mírně narušeno.	O
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita objektů je průměrná, v sídle se nenachází architektonicky cenná či památkově chráněná architektura, běžně se vyskytuje novodobá zástavba. Některé objekty zachovávají tradiční hmotové a půdorysné řešení, jiné se mu vymykají.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Odlesněná enkláva je velmi bohatá na nelesní (liniovou, solitérní) zeleň, přechod zastavěného území do volné krajiny je však místy díky absenci zeleně v bezprostředním okolí zástavby zřetelný, nikoli však disharmonický.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy sídla odpovídají charakteru rozptýlené zástavby, kdy se mezi objekty a jejich skupinami objevují louky s bohatou nelesní zelení (solitéry, skupiny i liniová zeleň). Jde o charakteristický rys a pozitivní hodnotu struktury sídla. Přímo uvnitř zástavby nejsou přítomna charakteristická či cenná veřejná prostranství.	+
	Zeleň na okraji sídla	Sídlo je v kontextu celé enklávy obklopeno bohatou vzrostlou zelení. Přímo v okolí zástavby není zeleň tak četná, tudíž je přechod zástavby do krajinného rámce luk a pastvin zřetelnější. Zástavba při silnici II/189 na severu a zástavba v jihozápadní části enklávy na jihu víceméně navazuje na lesní porost. Solitérní objekty v jihozápadní části enklávy se nachází přímo uvnitř vzrostlé zeleně. V úhrnu je tedy zeleň na okraji sídla výrazná a pro sídlo charakteristická.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE

		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Některé obytné objekty jsou díky hmotovému řešení rušivé. Jedná se však o dílčí narušení jednotlivých scenérií(které nelze vnímat díky rozložení kolem luk nivy potoka uceleně), celkový výraz sídla v krajině je poměrně harmonický. Obraz sídla akcentují louky a pastviny v nivě Černého potoka, v blízkosti zaniklé sklárny a leštírny.		

Celkové zhodnocení:

Nevelká osada těží především z působivé polohy a atraktivního krajinného rámce enklávy s množstvím nelesní zeleně obklopené lesními okraji souvislého porostu. Ačkoli nevykazuje výrazné architektonické a urbanistické hodnoty, působí i přes dílčí narušení v členité enklávě relativně harmonicky.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Černá Řeka je sice tvořeno jednotlivými enklávami a samotami, umístěnými však v rámci jedné vizuálně vymezené enklávy. Není prostorově a charakterově členěno na tak výrazně rozdílné či prostorově zcela oddělené části, aby byla provedena další segmentace a cíle, podmínky a doporučení jsou formulovány pro celé sídlo.

Cíl(e) ochrany:

- Osada tvořená několika oddělenými enklávami obytného a rekreačního charakteru, s víceméně dochovaným měřítkovým a hmotovým řešením zástavby, byť moderního charakteru (u silnice II/189), četnou nelesní zelení, zřetelným přírodě blízkým krajinným rámcem odlesněné luční enklávy nivy Černého potoka, s kvalitními veřejnými prostranstvími (nutno dotvořit) a nepříliš narušeným měřítkem zástavby.

Podmínky ochrany:

- Chránit pastviny v poloze nivy Černého potoka
- Zachovat částečně dochovanou, byť historicky nesourodou, urbanistickou strukturu původní vsi
- Zachovat charakter více historicky vzniklých oddělených enkláv zástavby s volnou polohou luk nivy Černého potoka
- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení
- Zachovat a rozvíjet harmonický přechod zástavby do okolí krajiny, podporovat zeleň zahrad a zeleň v okolí sídla
- Zachovat příp. rozvíjet tradiční vesnické detaily (oplocení, jednoduché cesty bez obrubníků a chodníků)

Ochranná doporučení:

- Osada má rozvojový potenciál pro možnost nové výstavby v obvodu osady. Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat historickou parcelaci – preferovat proluku při jižní straně silnice č. II/189, jinde je potenciál pro výstavbu pouze jednotlivých objektů (doplnění zástavby).
- Potenciální nová výstavba musí respektovat tradiční měřítko a hmoty venkovské zástavby (podélný půdorys, sedlová střecha, podlažnost, barevnost, usazení na terénu), a to i při individuálním architektonickém výrazu. Zástavba při silnici II/189 může vykazovat i novodobý architektonický výraz při zachování základního půdorysného a hmotového řešení.
- Při výstavbě je nutné respektovat historickou parcelaci; vyloučit realizaci další zástavby v izolované pozici od sídla; mimo stávající cestní síť, bránit srůstání sídla do jednoho kompaktního celku (zachovat charakter více odloučených enkláv vč. samot, kterými se sídlo vždy vyznačovalo).
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby příp. přístavby při zachování měřítka a hmoty objektů, přístavby nesmí narušovat tradiční hmotu a v místě běžný půdorys a charakter obytné zástavby
- Vyloučit účelovou zástavbu překračující dimenze běžného venkovského sídla, vyloučit bytovou zástavbu, pokud překračuje měřítko a dimenze běžné venkovské zástavby, vyloučit výstavbu chatových a zahrádkářských kolonií
- Kultivovat a doplňovat bohatou a hodnotnou vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí
- U nezpevněných ploch preferovat volné trávníky bez náročných vegetačních úprav (květinové záhony atd.), vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.). U zpevněných ploch (mimo průjezdných komunikací) preferovat tradiční materiály (mlat, šterkotrávník, šterk)

Rovinatá střední poloha katastru - niva Černého potoka, podmáčené plochy s náletovou zelení – působivý krajinný rámec

Charakter pastvin v lokalitě – cenná poloha nivy, blízkost zaniklé skárny a leštírny

Uliční uspořádání zástavby v části sídla v původní urbanistické struktuře

Přestavba, resp. dostavba rodinného domu na okraji enklávy ve vyvýšené poloze

Novodobá zástavba podél komunikace II/189, mimo historickou strukturu zástavby

Novostavba při komunikaci II/189 přesahuje měřítko dochované zástavby - výškovou hladinu tradičních jednopodlažních objektů s obytným podkrovím. Je to dáno zvýšeným 1.NP. Netypické jsou i gabionové zídky a terasa

Obec:	Klenčí pod Čerchovem	Katastr:	Klenčí pod Čerchovem	Kategorie:	B	C	B
S/D9/3	**CAPARTICE (vč. enklávy Výhledy)** *(Czaparticz, Nepomuk)*						
Poloha:	**KC/D Čerchovský les**		**KP/D9 Čerchov**		**VOSK/D9/3 Capartice**		

Charakteristika:

Capartice byly založeny okolo roku 1705 hrabětem Stadionem, aby zajišťovaly dřevo pro stadionské hamry a sklárny. Žily zde proto převážně dřevařské rodiny z Horní Falce. Ves se původně nazývala Nepomuk, Chodové však zdejší obyvatelstvo nazývali pro jejich chudobu caparty (capart znamenal roztrhaný šat). Na nejvyšším místě silnice, kam dojížděly přípřeže z Klenčí, byla postavena formanská hospoda – dnešní hotel Výhledy. Obec leží při poštovní a vojenské stezce ze 16. století na tzv. Klenecké brance, je zároveň počátkem stezky hraběte Jiřího ze Stadionů (mimo k.ú. Capartice). V k.ú. Báárova cesta.

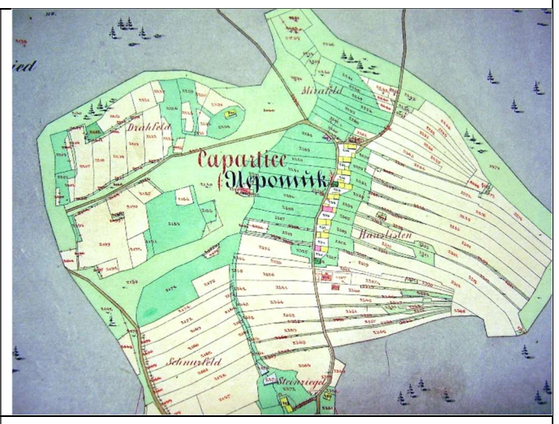
První písemná zmínka: 1748

Správní zařazení: 1850 osada obce Kleneč (od 1921 Kleneč pod Čechovem, od 1950 Klenčí pod Čechovem)

Vývoj počtu obyvatel a domů: V době pořizování druhého vojenského mapování (1836–1852) je zde uváděno 18 domů a 7 stájí, které mohly zajistit ubytování 4 mužům, 1869: 171 obyvatel / 19 domů, 1900: 186 obyvatel / 21 domů, 1930: 183 obyvatel / 28 domů, 1950: 12 obyvatel / 31 domů, 1970: 32 obyvatelé / 12 domů, 2021: 41 obyvatel / 18 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Nepomuk)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Sídlo s roztroušenou zástavbou v pramenné oblasti Černého potoka je s výjimkou jediné usedlosti situováno ve svažitém terénu severně od silnice č. II/189. Větší část zástavby se nachází v nevelké uzavřené členité nelesní enklávě, přesněji při jejím východním okraji, takže se v obraze sídla výrazně uplatňují lesní okraje i četná nelesní zeleň vázaná na zástavbu i na otevřené plochy tzv. Capartických luk (podél drobných vodotečí v pramenné oblasti). Krajinný rámec je tedy atraktivní a spolu s otevřenými výhledy na zalesněné hřbety Čerchovského a Bučinského hřebene z vyšších poloh je největší hodnotou sídla.	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění zástavby sídla je omezeno na blízký odlesněný prostor. K sídlu náleží rovněž Hotel Výhledy s několika dalšími objekty v exponované poloze na východních svazích Českého lesa (cca 1 km východně od hlavní části sídla). Od hotelu se otevírají dálkové průhledy do vnitrozemí. Nedaleko od hotelu se nachází v otáčce silnice II/189 významné vyhlídkové místo s působivými výhledy.	+/ O
	Zasazení sídla	Sídlo je díky hojné zeleni uvnitř enklávy a absenci výrazněji rušivé zástavby poměrně harmonicky zasazeno do krajinného rámce odlesněné enklávy obklopené lesními okraji.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Původním půdorysem sídla byla lineární parcelační jednořadá ves. Původní urbanistická struktura je setřená. Nekompaktní zástavbu sídla tvoří několik různorodých enkláv. V blízkosti silnice č. II/189 se nachází několik bývalých vesměs rekonstruovaných usedlostí s rozličnou orientací, mezi nimiž vyniká hmotově výrazný restaurační objekt. Ve východní části sídla stojí při severní straně silnice č. II/189 soustředěná zástavba několika mladších štítově orientovaných staveb. Výše ve svahu převažuje chatová rekreační zástavba. V nejvyšší části sídla byl nedávno vybudován menší rybník, nad ním stojí 3 další rekreačně využívané objekty, spíš podprůměrné architektonické kvality. Hotel Výhledy je větší objekt s „mansardovou“ střechou u silnice II/189. V jeho blízkosti stojí dva rodinné domy a pod svahem další venkovská usedlost tradičních forem.	+/O
	Prostorové uspořádání sídla	Zástavba jedno a dvoupodlažních objektů běžných měřítek, převážně se sedlovými střechami, pouze hotel Výhledy má větší měřítko, které však díky odloučené poloze a jedinečné funkci stavby nenarušuje celkový ráz enklávy.	+/O
Zástavba	Charakter zástavby	Zástavba je velmi různorodá, s velkým podílem přestaveb a novostaveb ve střední části sídla (chatová výstavba). Některé objekty v okrajových částech jsou relativně zdařile rekonstruované, většina objektů je však novodobých či přestavěných, s průměrnou, místy i podprůměrnou architektonickou úrovní.	O/-
	Měřítko zástavby	V sídle se víceméně neobjevují objekty výrazně narušující jeho měřítko. Jde vesměs o konvenční jednopodlažní či dvoupodlažní objekty obvyklých půdorysů prostoupené četnou sídlení zelení. Vzhledem ke kvalitě a hmotovému řešené některých objektů je však harmonické měřítko mírně narušeno.	+/O
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita objektů je průměrná, místy podprůměrná, v sídle se nenachází architektonicky cenná či památkově hodnotná architektura, běžně se vyskytuje novodobá zástavba. Některé objekty zachovávají tradiční hmotové a půdorysné řešení, jiné se mu vymykají. V místech bývalé vsi stojí kaple sv. Jana Nepomuckého. Byla postavena v roce 1897 rodinou Macků, v 50. letech 20. století došlo k jejímu zboření. K obnově kaple na původním místě došlo v roce 2008. Východně u Capartic, v otáčce silnice II/189 blízko hotelu Výhledy, stojí památkově chráněný pomník klenečského rodáka J. Š. Baara, jenž věnoval převážnou část literární tvorby Chodsku. Ústřední část pomníku tvoří bronzová socha, která je dílem předního českého sochaře 20. století, Ladislava Šalouna. Původní pomník z roku 1933 byl po zničení Němci v roce 1940 obnoven a odhalen v roce 1947. V jeho blízkosti stojí pomník rudoarmějců a pomník amerických vojáků. V rokli zhruba 500 m pod hotelem Výhledy stojí věrná kopie původní kapličky sv. Vojtěcha. Pro údajně zázračný pramen Vojtěšky sem chodívali místní i přespolní poutníci. Kvůli ochrannému pásmu vodního zdroje nemohla být kaplička obnovena na původním místě a tak byly základy původní stavby (jediné, co se dochovalo) přeneseny na nové stanoviště.	O/-
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Odlesněná enkláva je velmi bohatá na nelesní (liniovou, solitérní) zeleň, množství vzrostlé zeleně je vázáno i přímo na zástavbu, která se místy přimyká k lesním okrajům vymezujícím enklávu.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy sídla odpovídají charakteru rozptýlené zástavby, kdy se mezi objekty a jejich skupinami objevují louky s bohatou nelesní zelení (solitéry, skupiny i liniová zeleň). Jde o charakteristický rys a pozitivní hodnotu struktury sídla. Přímo uvnitř zástavby nejsou přítomna charakteristická či cenná veřejná prostranství. Na silnici II/189 a na restauraci / hotel jsou vázána parkoviště a autobusová zastávka. Prostor působí neorganizovaně, bez urbanistické hodnoty.	+/O

	Zeleň na okraji sídla	Sídlo resp. jednotlivé zastavěné enklávy jsou v kontextu celého prostoru obklopeny bohatou vzrostlou zelení, která vytváří poměrně harmonický přechod do krajiny a z velké části cloní architektonicky nekvalitní objekty, čímž neumožňuje jejich větší vizuální uplatnění.	+
Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář:		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	NE
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	ANO
		Kulturní dominanta	NE
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	ANO
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	ANO
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Obraz sídla akcentují Capartické louky a výhledy na Čerchovský hřbet. Některé objekty jsou díky svým architektonickým detailům či hmotovému řešení rušivé. Jedná se však o dílčí narušení jednotlivých scenérií, celkový výraz sídla v krajině je poměrně harmonický. Veřejné prostranství u autobusové zastávky při silnici II/189 působí nekvalitně a nedořešeně.		

Celkové zhodnocení:

Nevelká osada těží především z působivé polohy a atraktivního krajinného rámce enklávy s množstvím nelesní zeleně obklopené lesními okraji souvislého porostu. Hotel Výhledy těží i z panoramatických výhledů do vnitrozemí směrem na Chodov. Ačkoli sídlo nevykazuje architektonické a urbanistické hodnoty, některé objekty jsou rušivé, neodpovídající tradičním formám venkovské zástavby, působí i přes dílčí narušení v členité enklávě relativně harmonicky.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Sídlo Capartice se nachází uvnitř odlesněné enklávy. Její zástavba je rozptýlená do několika odlišných skupin. Rozptýlená zástavba v jižní a severní části sídla, dále lokalita chatové zástavby ve střední části (v blízkosti kaple). K obci patří i zcela odloučená enkláva v blízkosti hotelu Výhledy, která nemá s Caparticemi žádnou prostorovou vazbu. Capartice jsou hodnoceny ve třech samostatných segmentech.

S/D9/3/1	**Capartice**	**B**

Segment tvoří dominantní část zástavby sídla na místě historické vesnice Capartice a v ploše související odlesněné enklávy.

Cíl(e) ochrany:

- Osada tvořená několika oddělenými enklávami obytného a rekreačního charakteru, s víceméně dochovaným měřítkovým a hmotovým řešením zástavby, četnou nelesní zelení, zřetelným přírodě blízkým krajinným rámcem odlesněné luční enklávy, s kvalitními veřejnými prostranstvími a nepříliš narušeným měřítkem zástavby.

Podmínky ochrany:

- Zachovat krajinářsky cenný interiér i rámec sídla – Capartické louky a otevřené výhledy na Čerchovský hřbet
- Zachovat charakter více historicky vzniklých oddělených enkláv zástavby
- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení
- Zachovat a rozvíjet harmonický přechod zástavby do okolí krajiny, podporovat zeleň zahrad a zeleň v okolí sídla
- Zachovat příp. rozvíjet tradiční vesnické detaily, jsou-li dosud přítomny

Ochranná doporučení:

- Osada má určitý rozvojový potenciál pro možnost nové výstavby v obvodu osady. Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky a doplnění).
- Potenciální nová obytná či rekreační výstavba musí respektovat tradiční měřítko a hmoty venkovské zástavby, které se dochovaly v jižní a nejsevernější části obce (podélný půdorys, sedlová střecha, podlažnost, barevnost, usazení na terénu), a to i při individuálním architektonickém výrazu. Zástavba objektů pro turistickou infrastrukturu (ubytování, restaurace) může mít novodobý výraz, při zachování charakteru a měřítka prostoru.
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla; mimo stávající cestní síť, bránit srůstání sídla do jednoho kompaktního celku (zachovat charakter více odloučených enkláv vč. samot).
- Vyloučit zástavbu v krajinářsky cenné poloze Capartických luk od rybníka a kaple (otevřené výhledy na Čerchovský hřbet, viz foto).
- U stávajících objektů venkovské zástavby jsou možné adaptace a přestavby příp. přístavby při zachování měřítka a hmoty objektů, přístavby nesmí narušovat tradiční hmotu a v místě běžný půdorys a charakter obytné zástavby.
- Střední část obce s chatovou výstavbou postupně směřovat při adaptacích či náhradách nevhodných objektů k obnově zaniklé urbanistické struktury k výstavbě s tradičním venkovským výrazem(v souladu s ÚPD).
- Vyloučit účelovou zástavbu překračující dimenze běžného venkovského sídla, vyloučit bytovou zástavbu, pokud překračuje měřítko a dimenze běžné venkovské zástavby, vyloučit výstavbu dalších chatových a zahrádkářských kolonií
- Kultivovat a doplňovat bohatou a hodnotnou vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň s krajinotvornou funkcí
- U nezpevněných ploch preferovat volné trávníky bez náročných vegetačních úprav (květinové záhony atd.), vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.). U zpevněných ploch (mimo průjezdných komunikací) preferovat tradiční materiály (mlat, šterkotrávník, šterk). Prostor u silnice II/189 s autobusovou zastávkou a blízkými parkovišti může být naopak adaptován s ohledem na bezpečnost chodců a bezpečnost silničního provozu (vyvýšená autobusová zastávka, přechod, osvětlení ad.).

S/D9/3/2	**Capartice – chaty**	**C**

Segment rekreačních chat ve střední části sídla.

Cíl(e) ochrany:

- Stabilizovaná chatová zástavba střední části Capartic východně od komunikace III. třídy.

Podmínky ochrany:

- Zachovat charakter oplocení chat (průhledné dřevěné, živé ploty– otevřený přechod do volné krajiny)
- Důsledně chránit nezastavěné pozemky v okolí kaple, rybníčku na Černém potoce a navazující cennou polohu Capartických luk
- Zachovat stávající charakter cest

Ochranná doporučení:

- Nerozšiřovat plošně lokalitu chatové zástavby, chránit stávající krajinné hodnoty - Capartické louky, výhledy na Čerchovský hřeben
- Extenzivní rekreační využití území běžkařskými trasami možné, bez zpevněných ploch. Instalace osvětlení tratí spíše nevhodná

S/D9/3/3	**Výhledy**	**B**

Segment tvoří samostatná lokalita hotelu Výhledy, dvou rodinných domů při silnici II/189, jedné usedlosti pod svahem směrem do vnitrozemí a lokalita kolem pomníku J. Š. Baara. Venkovská usedlost ve svahu pod hotelem vykazuje tradiční rysy vesnické architektury a je harmonicky usazena v krajinném rámci. Objekty při silnici jsou běžné rodinné domy.

Cíl(e) ochrany:

- Turistický cíl a středisko vybavenosti ve vazbě na atraktivní výhledy na celé Chodsko a pásmo Šumavy.a památné lokality nenarušující vzhled a charakter krajiny českého Lesa

Podmínky ochrany:

- Zachovat charakter a rozsah odloučené lokality s individuální funkcí

- Zachovat panoramatické výhledy od silnice II/189
- Zachovat a rozvíjet lokalitu pomníku J. Š. Baara
- Zachovat charakter odloučené vesnické usedlosti ve svahu pod hotelem
- Zachovat luční enklávu pod hotelem

Ochranná doporučení:

- Enkláva nemá rozvojový potenciál. Ojedinělá výstavba doplňující (upravující) stávající skupinu staveb musí být eventuálně vázána na silnici II/189
- Potenciální nová výstavba musí respektovat tradiční měřítko a hmoty venkovské zástavby (podélný půdorys, sedlová střecha, podlažnost, barevnost, usazení na terénu), a to i při individuálním architektonickém výrazu.
- Zástavba v izolované poloze mimo silnici II/189 je vyloučena, rozšiřování výstavby při solitérní usedlosti pod hotelem je vyloučeno, výstavba objektů jiných funkcí než pro bydlení a rekreaci je vyloučeno
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby příp. přístavby při zachování měřítka a hmoty objektů, přístavby nesmí narušovat tradiční hmotu a v místě běžný půdorys a charakter obytné zástavby. V případě hotelu lze využít individuální architekturu při nenarušení krajinných panoramat a uplatnění hmoty zástavby v krajinném rámci
- Kultivovat prostředí kolem pomníku J. Š. Baara, kultivovat a udržovat kvalitní prostředí vyhlídky, kultivovat stav parkoviště, zlepšit návaznost parkoviště na turistické cíle, případně doplnit turistickou infrastrukturu (např. u parkoviště) je přípustné.
- V okolí hotelu jsou přípustné úpravy ke zlepšení bezpečnosti chodců a silničního provozu na silnici II/189.

Impozantní krajinný rámec S/D9/3/1Capartic – rozlehlé jižně ukloněné louky s drobnými rybíčky na přítoku Černého potoka a otevřenými výhledy na Čerchovský hřbet (západní část obce)

S/D9/3/1 Dochovaný charakter venkovské zástavby v jižní oddělené části Capartic a jednotky objektů v nejsevernější části, bohatě obklopené mimlesní zelení – žádoucí zachovat

S/D9/3/1Novostavba v SV okraji obce výrazně přesahuje měřítko hmot rekreačních objektů a neodpovídá ani charakteru dochovaných objektů

Celou severovýchodní část obce S/D9/3/1 zaujímá neuspořádaná výstavba rekreačních objektů menšího měřítka ze 70. a 80. let, která vznikla na pozemcích zaniklé zástavby.

Kaple v Caparticích nad loukou běžeckého areálu

S/D9/3/2 Výhledy - samostatná svažitá enkláva čtyř objektů uspořádasných podél silnice, s otevřenými výhledy na Babylonskou vrchovinu

Obec:	Pec	Katastr:	Pec	Kategorie:	C+
S/D9/4	**PEC** *(Hochofen, Kauth, Vysoké Pece)*				
Poloha:	**KC/D** **Čerchovský les**	**KP/D9** **Čerchov**	**VOSK/D9/4** **Pec**		

Charakteristika:

Obec Pec pod Čerchovem leží na upatí severního svahu nejvyšší hory Českého lesa Čerchova, ze tří stran obklopená lesy. Vzniku obce předcházela výroba železa, kterou zde od poloviny 17. století zavedl majitel trhanovského panství Maxmilian Laminger. První písemná zmínka o poměrně mladé obci pochází až z roku 1652 právě v souvislosti se stavbou pecí a hutí na zpracování železné rudy. Hlavním důvodem k postavení vysoké pece byla obrovská rozloha lesů s mohutnými stromy, starými i několik set let, potřebnými k pálení dřevěného uhlí – paliva do vysoké pece. V roce 1803, kdy se výroba železa již nevyplácela, vysoká pec vyhasla a byla rozbourána. Památkou na Lomikarovu huť je na návsi stojící železný kříž, zhotovený z poslední tavby. V roce 1810 pak zahájila provoz sklárna, kde se vyrábělo tabulové a zrcadlové sklo až do roku 1860. V tomto období žilo v obci 545 obyvatel v 51 domech. Jejich jedinou obživou bylo dřevorubectví a domácí výroba kuchyňského a hospodářského nářadí. Zásluhou národopisce a spisovatele Jana Františka Hrušky byla v Peci postavena dřevorubecká kaple svatého Prokopa vysvěcená v roce 1909. Roku 1902 si v Peci postavil vilku s atelierem „král chodských malířů“ Jaroslav Špillar. V roce 1910 žilo v Peci 626 obyvatel. Za první republiky se počet obyvatel snížil na 460 a Pec se stala oblíbeným turistickým letoviskem v Českém lese. Po roce 1945 došlo k odsunu místních Němců, kteří ale netvořili většinu obyvatel obce. V poslední době se Pec rozrostla o několik nových rodinných domků. Obec je zajímavá také tím, že její ráz nenarušila panelová výstavba, zemědělská či průmyslová výroba. I to je důvodem, proč Pec zůstává nadále vyhledávaným rekreačním místem. Na severním okraji Pece, již uprostřed lesů a luk, se nachází rekreační místo Mlýneček (několik objektů u rybníka). Kromě jednoho většího objektu (penzion) se jedná o novodobé chaty.

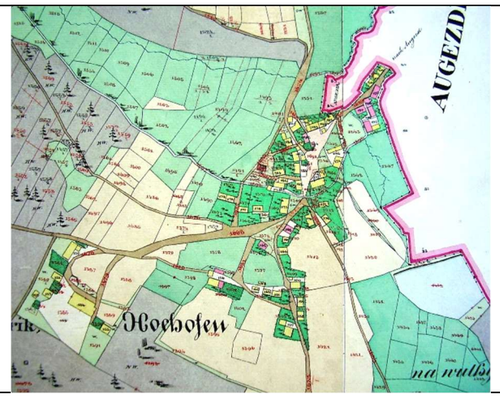
První písemná zmínka: 1652

Správní zařazení: od roku 1850 střídavě osadou obcí Chodov nebo Trhanov, do roku 1991 obec

Vývoj počtu obyvatel a domů: 1869: 545 obyvatel / 51 domů, 1900: 554 obyvatel / 59 domů, 930: 460 obyvatel / 99 domů, 1950: 388 obyvatel / 107 domů, 1970: 341 obyvatel / 93 domů, 1991: 224 obyvatel / 117 domů, 2021: 210 obyvatel / 124 domů

Ortofotomapa

Stabilní katastr (císařský otisk), 1838 (Hochofen)

Hlavní hodnotící kritéria			Hodnocení
Krajinný rámec sídla	Kvalita krajinného rámce	Na poměry CHKO Český les větší kompaktní sídlo je lokalizované v údolí a na navazujících svazích při soutoku Černého potoka a jeho bezejmenného pravostranného přítoku. Díky četné lesní a nelesní zeleni, která sídlo obklopuje, je krajinný rámec poměrně hodnotný a atraktivní.	+
	Vizuální projev sídla	Vizuální uplatnění v lesnatém údolí je relativně nízké, omezené na nejbližší okolí. Vzhledem k členité terénní konfiguraci a množství zeleně výraznější vizuální uplatnění nenastává, s výjimkou nejvýše položené části sídla, ani do severních směrů – k Chodovu, kde se lesnatá krajina otevírá.	O
	Zasazení sídla	Sídlo je díky hojné zeleni uvnitř enklávy a absenci výrazněji rušivé zástavby poměrně harmonicky zasazeno do krajinného rámce odlesněné enklávy obklopené lesními okraji a četnou nelesní zelení.	+
Urbanistická struktura	Půdorys sídla	Urbanistická struktura původní parcelační vsi je částečně setřená. Sídlo v mírně svažitém terénu se vyznačuje poměrně soustředěnou zástavbou, oddělenou část představuje rekreační osada Mlýneček ležící odděleně v nevelké vzdálenosti severozápadně. V severní části zástavba sleduje průjezdní komunikace, směrem k jihu se více rozšiřuje do svahu k západu.	+/O
	Prostorové uspořádání sídla	Jednopodlažní případně dvoupodlažní rodinná zástavba se šikmými střechami. Většina objektů až na výjimky zachovává tradiční hmotové řešení.	O
Zástavba	Charakter zástavby	Typologicky je zástavba dosti rozmanitá, tvoří ji dobře dochované (renovované) větší usedlosti včetně několika hodnotných objektů lidové architektury (roubenky), zajímavá prvorepubliková zástavba (vily), mladší stavby z období socialismu i chaty v okrajových částech sídla, vše doplněné několika objekty vybavenosti. Hodnotný objekt představuje kaple na křižovatce nezvyklého architektonického výrazu.	+/-
	Měřítko zástavby	Zástavba v sídle se vyznačuje celkově jednotným měřítkem, trochu výraznější prvky reprezentují komerční objekt služeb pod menší návsí (U Honýsků) a hotel Lesana v jižní části sídla. Celkově je však měřítko relativně harmonické.	+/O
	Architektonická kvalita objektů	Architektonická kvalita objektů je průměrná, v sídle se nachází architektonicky cenná či památkově chráněná architektura , ale běžně se vyskytuje i novodobá zástavba či různě kvalitní rekonstrukce. Některé objekty zachovávají tradiční hmotové a půdorysné řešení, jiné se mu vymykají. Bezesporu cenná je památkově chráněná roubená chalupa čp. 17 z počátku 19. století (možná starší), doklad typické a dnes již poměrně vzácné konstrukce z mohutných půlkuláčů. Původně se jednalo o dvojdům typický pro zdejší oblast, sloužící patrně jako obydlí dřevařů. Uprostřed obce stojí dřevorubecká kaple sv. Prokopa (patrona dřevorubců) dokončená v roce 1909 a rekonstruovaná po roce 1991. Na výzdobě kaple se podílela řada umělců. V Peci si v roce 1902 postavil vilu "Král chodských malířů" Jaroslav Špillar. V roce 2002 byla na vile bratrům Špillarům a Ludmile Jiřincové odhalena pamětní deska. Zajímavý je i dům čp. 1, rodiště spisovatele Jana Františka Hrušky. Domek byl postaven pro účely kanceláře "Lomikarovy hutě". V současné době není trvale obydlen. Lomikarovu huť připomíná na návsi stojící železný kříž vykovaný z poslední tavby. Nechal jej zhotovit obchodník s železem Matěj Wáchal, který chtěl, aby po něm v Peci zbyla trvalá památka. Na kříži je dodnes dobře čitelný, vyražený monogram M.W.	O
Zeleň, veřejná prostranství	Podíl vzrostlé zeleně v sídle	Celkový obraz sídla dotváří hojná zeleň – v zahradách (včetně okrasné), ve veřejném prostoru a především pak ve vazbě na vodní toky. Velmi zřetelná je pak bezprostřední vazba na okolní lesní porost, především pak v jihozápadní a východní části, kde stojí rovněž několik rekreačních chat.	+
	Charakteristické nezastavěné plochy	Nezastavěné plochy nejsou charakteristickým rysem relativně kompaktního sídla. Veřejná prostranství jsou běžná, jednoduchá, bez rušivých řešení. Tvoří je především asfaltové cesty bez chodníků a obrubníků doprovázené travnatými plochami, kde to prostorové podmínky dovolují, objevuje se spíš v okrajových částech sídla i vzrostlejší zeleň.	O
	Zeleň na okraji sídla	Sídlo je v kontextu celé enklávy obklopeno bohatou vzrostlou zelení. Část zástavby navazuje přímo na lesní plochy, část na plochy luk s hojnou zelení vázanou především na vodní toky. Sady.	+

Doplňující hodnotící kritéria			
Krajinný rámec	Pozitivní	Komponované části	NE
		Historické členění krajiny	NE
		Přítomnost krajinné památkové zóny	NE
		Přírodní dominanta	NE
		Přítomnost ZCHÚ (maloplošných)	NE
	Negativní	Rušivé dominanty	NE
		Snížení přírodní a estetické hodnoty	NE
	Komentář: Členitý reliéf sídla i krajinného rámce, blízkost ohraničení lesním porostem, Černý potok a jeho přítoky, liniová zeleň s historickým kontextem		
Sídlo	Pozitivní	Cenná urbanistická struktura	NE
		Přítomnost památkových zón či rezervací	NE
		Kulturní památky (KP, NKP)	ANO
		Přítomnost přírodních prvků akcentující obraz sídla	NE
		Kulturní dominanta	ANO
		Ikonické panorama/silueta	NE
	Negativní	Rušivé objekty	NE
		Rušivé dominanty	NE
		Rušivá veřejná prostranství	NE
		Zanedbanost (ploch, staveb…)	NE
	Komentář: Venkovský dům čp. 17 (kulturní památka rejst. č. ÚSKP 34822/4-2172), dílčí dominanta dřevorubecké kaple sv. Prokopa.		

Celkové zhodnocení:

Pec je na poměry CHKO Český les poměrně velké sídlo, které i přes vývoj území po roce 1945 není výrazně poškozeno či narušeno panelovou výstavbou, zemědělskou či průmyslovou velkovýrobou. Nevykazuje urbanistické hodnoty a různorodá architektura s velkým podílem přestaveb a novostaveb odráží vývoj území Českého lesa, přesto je zde dochováno několik tradičních i cenných objektů. Atraktivní krajinný rámec sídla a poloha v okrajové části CHKO pod nejvyšší horou Českého lesa, na křižovatce turistických cest, jej předurčuje k funkci turistického a rekreačního střediska.

Segmentace a ochrana krajinného rázu:

Pec je prostorově poměrně konzistentní, má sice okrajové enklávy, které jsou však stále vnímány v rámci celkového širšího prostoru obce, proto není potřeba zavádět další segmentaci.

Cíl(e) ochrany:

- Středně velké sídlo v atraktivním krajinném rámci, nenarušené kapacitní výstavbou, s občanskou vybaveností, kvalitními veřejnými prostranstvími sloužící jako rezidenční a rekreační středisko a vyhledávané východisko pro turistický ruch v této části Českého Lesa.

Podmínky ochrany:

- Zachovat zástavbu tradičního hmotového a měřítkového řešení
- Zachovat a rozvíjet harmonický přechod zástavby do okolí krajiny, podporovat zeleň zahrad, sadů a zeleň v okolí sídla
- Zachovat příp. rozvíjet tradiční vesnické detaily (oplocení, jednoduché cesty bez obrubníků a chodníků)
- Zachovat a důsledně chránit cenné a tradiční objekty lidové architektury vč. míst spojených s historií zdejšího osídlení

Ochranná doporučení:

- Osada má rozvojový potenciál pro možnost nové výstavby v obvodu osady. Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky, doplnění struktury), při výstavbě respektovat historickou parcelaci, preferovat severní část sídla u průjezdní cesty, vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla; mimo stávající cestní síť
- Nezastavovat území v blízkosti nivy Černého potoka a na okrajích lesa (specifika Pece). Nerozšiřovat enklávu Mlýneček nad rozsah zastavěného území.
- Chatovou zástavbu plošně nerozšiřovat mimo stávající kompaktní enklávy
- Nová výstavba musí respektovat tradiční měřítko a hmoty venkovské zástavby (podélný půdorys, sedlová střecha, podlažnost, barevnost, usazení na terénu), a to i při individuálním architektonickém výrazu.
- U stávajících objektů jsou možné adaptace a přestavby příp. přístavby při zachování měřítka a hmoty objektů, přístavby nesmí narušovat tradiční hmotu a v místě běžný půdorys a charakter obytné zástavby. Objekty občanské vybavenosti mohou vykazovat při zachování měřítka i výraznější rysy individuálního architektonického výrazu
- Vyloučit novou účelovou zástavbu překračující dimenze běžného venkovského sídla, vyloučit bytovou zástavbu, pokud překračuje měřítko a dimenze běžné venkovské zástavby, vyloučit výstavbu dalších chatových a zahrádkářských kolonií
- Kultivovat a doplňovat bohatou a hodnotnou vnitřní zeleň a zachovat na sídlo navazující zeleň se značnou krajinotvornou funkcí, především liniové porosty podél vodotečí, nezasahovat do lesních okrajů v okrajových částech sídla (jihozápad, východ), novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území – doplnit o diferencované výsadby stanovištně odpovídající zeleně
- U nezpevněných ploch preferovat volné trávníky bez náročných vegetačních úprav typické pro venkovská sídla (květinové záhony atd.), vyloučit nepatřičné městské detaily (chodníky s obrubníky, zámková dlažba, neprůhledné prefabrikované ploty, mobiliář) vč. nepůvodních forem sídelní zeleně (exotické jehličnany ad.). U zpevněných ploch (mimo průjezdných komunikací) preferovat tradiční materiály (mlat, štěrkotrávník, štěrk)

Patrné svažité polohy Z části obce s dálkovým pohledem na panorama Poběžovické pahorkatiny

Přechod sídla do krajiny, mírnější a otevřenější krajinářsky cenná poloha ovsíkových a pcháčových luk za J okrajem sídla

Několik nejcennějších objektů ve střední části obce. Přestavby je třeba posuzovat s ohledem na dochované hodnoty

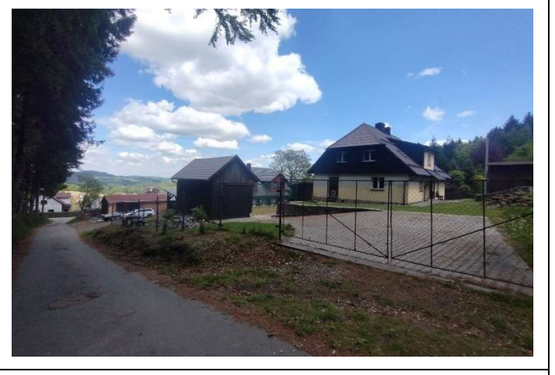

Kulturní dominanta - kaple sv. Prokopa z počátku 20. století v centrální části obce, dnes plně obklopena zástavbou

Objekty bydlení při vedlejších komunikacích ve svažité poloze obce neodpovídají parametrům dochované části zástavby. Přesto jsou drženy základní parametry – podlažnost, šikmé střechy, zeleň zahrad a průhledné/plaňkové oplocení, kt. tvoří charakter zástavby

Rekreační objekty na hranici CHKO a přírodního parku. Dochází k částečným přestavbám na objekty trvalého bydlení (u Pecácké cesty) těsně u hranice lesa. Obecně není na území CHKO žádoucí chatové osady rozšiřovat a přestavovat. Parametry pozemků a objektů neodpovídají charakteru dochované zástavby. V této lokalitě a lokalitě Mlýneček (v SZ části obce) jsou přestavby a výstavba jednotek objektů, s ohledem na členitost terénu a ohraničení kraj. rámce lesem, možné. Sedlové střechy, výškovou hladinu, usazení na terénu, zeleň zahrad a průhlednost oplocení je však nutné zachovat.

Problematické přístavby garáží narušující původní charakter objektu

Uliční uspořádání zástavby jižního části obce (okapové či štítové uspořádání nízkopodlažních objektů se sedlovou střechou, oplocení průhledná.

Novostavba u Černého potoka v S části obce, neodpovídá charakteru venkovské zástavby, jde o rekonstrukci objektu výroby, viditelného na příjezdu do obce. Tento typ staveb by neměl pronikat do stabiliztovaných částí zástavby

Hotel Lesana na východním okraji střední části obce s rybníkem a areálem dětského tábora s koupalištěm na okraji lesa. Jediný areál hromadné rekreace v obci.

SEZNAM GRAFICKÉ ČÁSTI

- 01 – VÝKRES ŠIRŠÍCH VZTAHŮ
- 02 – VÝKRES HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU (A3 listy)
- 02 – VÝKRES HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU (celé území rozděleno: sever a jih)
- 03 – VÝKRES KATEGORIZACE SÍDEL

SEZNAM PODKLADŮ

Odborné podklady

- 5. aktualizace Územně analytických podkladů ORP Domažlice (2020)
- 5. aktualizace Územně analytických podkladů ORP Tachov (2020)
- Krajiny kulturní a historické (Kupka, 2010)
- Metodiky hodnocení krajinného rázu (Bukáček, Vondráčková a Vorel, 2024)
- Metodika posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz (Vorel et al, 2004)
- Preventivní hodnocení krajinného rázu území CHKO Český les (Atelier V, 2007)
- Preventivní hodnocení krajinného rázu území CHKO Český les (Klouda, 2014)
- Územní plány obcí (seznam viz kap. 1.4)
- Územní studie Český les – podmínky pro rozvoj turistiky a rekreace (Cihlář – Svoboda s.r.o., 2023)
- Územní studie Pleš (OGIVA EU, s.r.o., 2023)
- Zákon o ochraně přírody a krajiny, komentář (Vomáčka, 2018)
- Zásady územního rozvoje Plzeňského kraje, Úplné znění po vydání aktualizací 1,2,3 a 4

Právní předpisy (ve znění pozdějších předpisů)

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí)
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), *Pozn.: Zrušen k 1. 1. 2024*
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1 Schematický výřez řešeného území. Podklad: ZM 1:25 000 7
Obrázek 2 Přehledná mapa CHKO Český les na podkladu ZTM 1:250 000 (ČUZK) 8
Obrázek 3 Schéma členění území CHKO na krajinné celky a krajinné prostory (severní a jižní část) 17
Obrázek 4 Schéma krajinného celku A - Dyleňský les 18
Obrázek 5 Schéma krajinného prostoru A1 Hamerský potok 19
Obrázek 6 Schéma krajinného prostoru A2 Kamenný vrch I 21
Obrázek 7 Schéma krajinného celku B Přimdský les 23
Obrázek 8 Schéma krajinného prostoru B1 Údolí Mže 25
Obrázek 9 Schéma krajinného prostoru B2 Bučina 27
Obrázek 10 Schéma krajinného prostoru B3 Kamenný vrch II 30
Obrázek 11 Schéma krajinného prostoru B4 Havran 32
Obrázek 12 Schéma krajinného prostoru B5 Hraniční potok 35
Obrázek 13 Schéma krajinného prostoru B6 Celní potok 38
Obrázek 14 Schéma krajinného prostoru B7 Kamenice 41
Obrázek 15 Schéma krajinného prostoru B8 Bezděkovský potok 44
Obrázek 16 Schéma krajinného prostoru B9 Niva Radbuzy 46
Obrázek 17 Schéma krajinného celku C Kateřinská kotlina 48
Obrázek 18 Schéma krajinného prostoru C1 Kateřinský potok 50
Obrázek 19 Schéma krajinného prostoru C2 Nivní potok 53
Obrázek 20 Schéma krajinného celku D Čerchovský les 56
Obrázek 21 Schéma krajinného prostoru D1 Pleš 58
Obrázek 22 Schéma krajinného prostoru D2 Zvon 60
Obrázek 23 Schéma krajinného prostoru D3 Horní tok Radbuzy 62
Obrázek 24 Schéma krajinného prostoru D4 Bystřický potok 65
Obrázek 25 Schéma krajinného prostoru A2 Kamenný vrch 67
Obrázek 26 Schéma krajinného prostoru D6 Nemanický potok 69
Obrázek 27 Schéma krajinného prostoru D7 Lučina 72
Obrázek 28 Schéma krajinného prostoru D8 Haltravský hřbet 75
Obrázek 29 Schéma krajinného prostoru D9 Čerchov 77
Obrázek 30 Schematické znázornění kategorizace a segmentace sídel 98

Seznam tabulek

Tabulka 1 Porovnání způsobu členění území na krajinné jednotky jednotlivých hodnocení krajinného rázu území CHKO Český les 8
Tabulka 2 Výsledky analýzy územně plánovací dokumentace na úrovni kraje – krajiny a jejich cílové kvality 9
Tabulka 3 Výsledky analýzy územně plánovací dokumentace na úrovni kraje – Upřesnění územních podmínek koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje týkající se ochrany KR 9
Tabulka 4 Seznam analyzovaných územních plánů ORP Domažlice 10
Tabulka 5 Seznam analyzovaných územních plánů ORP Tachov 10
Tabulka 6 Seznam krajinných celků a krajinných prostorů vymezených v CHKO Český les 16
Tabulka 7 Úvodní informace v kartě sídla 96
Tabulka 8 Způsob zajištění ochrany krajinného rázu na území sídel v kartě sídla 96
Tabulka 9 Seznam sídel a jejich kategorizace na území CHKO Český les 97